Credinţa lucrătoare prin iubire

Predici la duminicile de peste an

Arhim. Teofil Părăian
Sfânta Mânăstire Brâncoveanu

Editura Agaton
Colecţia „Ortopraxia”
Făgăraş, 2004

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
TEOFIL PĂRĂIAN, arhimandrit
Credinţa lucrătoare prin iubire: predici la duminicile de peste an / arhimandrit Teofil Părăian. - Făgăraş: Agaton, 2004

ISBN 973-99739-5-7

252:281.95

Cuvânt înainte

Cartea de faţă cuprinde cuvântări pe care le-am ţinut în zilele de duminică, la Sfânta Liturghie, în cadrul Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, cu excepţia predicii introductive "Dumnezeul meu", pe care am ţinut-o la Mânăstirea Sf. Ioan cel Nou de la Suceava. Toate aceste cuvântări au fost înregistrate pe casete, de unde, mai apoi, au fost scrise şi, în sfârşit, pregătite pentru tipar.

Când am ţinut cuvântările cuprinse în această carte şi când le-am înregistrat, nu m-am gândit că ele vor forma conţinutul unei cărţi. Fiecare din cuvântările pe care le-am ţinut în zilele de duminică, au fost rostite în folosul credincioşilor şi în folosul meu personal. M-am gândit totdeauna să ofer iubitorilor de învăţătura ceva ce le-ar putea fi de folos pentru viaţa duhovnicească şi pentru cealaltă vreme a vieţii lor. Mi-am gândit gândurile în aşa fel încât să poată fi înţelese şi apoi împlinite, după putere, de către cei care le-au ascultat. Am ţinut să pun în atenţia ascultătorilor acele învăţături sfinte care ar putea fi temelie de viaţă, ar putea fi nişte îndrumări care să creeze în sufletul credincioşilor dorinţe şi seminţe de a se depăşi pe ei înşişi şi de a se alcătui, cu dorul lui Dumnezeu, după chipul Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Cu ajutorul lui Dumnezeu, iată, cuvântările rostite pentru diferite duminici, au ajuns să fie alcătuite în cartea de faţă, fiind acum la îndemâna cititorilor, care şi ei se pot considera ascultătorii comunicărilor mele.

În vremea ce a trecut, mulţi dintre preoţi şi dintre credincioşi mi-au dat ideea să alcătuiesc o carte de predici. Preoţii mi-au cerut aceasta pentru a avea material în lucrarea lor de propovăduire, iar credincioşii au dorit să aibă predicile mele pentru orientarea lor, pentru îmbunătăţirea sufletelor lor. Acum a sosit vremea să împlinesc dorinţa celor care mi-au cerut să alcătuiesc această carte pentru preoţi şi credincioşi. Mi s-a oferit posibilitatea de a tipări cartea la Editura Agaton din Făgăraş şi am fost ajutat să realizez aceasta de doi apropiaţi ai sufletului meu: de părintele Cornel Ursu, care a transcris predicile de pe casete, şi de unul dintre lucrătorii de la această editură, pe nume Constantin Spiridon, absolvent de teologie, care s-a ocupat de organizarea textului şi apoi mi-a citit materialul pentru a putea face anumite îndreptări acolo unde era necesar.

Pentru mine este o bucurie să ofer această carte cititorilor. Doresc ca preoţii slujitori care vor folosi cuvântările rostite de mine, să aibă bucuria mântuirii şi să se facă lucrători de bucurie pentru ascultătorii lor. La fel le doresc credincioşilor de rând, să aibă din cuvântările rostite de mine dar de la Dumnezeu, să găsească liniştea sufletească, să înmulţească binele şi bucuria, iubirea şi fericirea.

Binecuvântarea Domnului să fie peste noi toţi, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

P.S. Toate predicile rostite au fost revărsări de gând şi de simţire. Mărturisesc că nu le-am pregătit anume, ci mai multe idei pe care le-am cuprins în cuvântările mele, mi-au venit în timpul rostirii cuvântărilor. Aş putea spune că predicile au fost de fapt alcătuite în clipa în care au fost ţinute. Gândurile s-au chemat unele pe altele, ideile s-au condiţionat. Ascultând câte o predică de pe casetă, mi se părea uneori că nu sunt ale mele. Deşi erau ale mele, rostite de mine însumi, aveam impresia că sunt mai presus de mine. Dau slavă lui Dumnezeu pentru ceea ce s-a realizat mai întâi ca predici şi apoi sub o formă cărţii acesteia. Sunt eu însumi, cuprins în gândurile mele, cuprins în cuvintele pe care le-am rostit, cuprins în cartea care s-a realizat din darul lui Dumnezeu, sper, spre folosul multora.

Mulţumesc din toată inima celor care au colaborat ca această carte să existe şi să ducă gânduri bune pentru gânduri bune şi lumini de gând pentru cei ce-şi doresc lumini de gând, pentru cei ce-şi doresc temeiuri de viaţă nouă, pentru o viaţă pe care s-o poată binecuvânta Dumnezeu, pentru o viaţă de mărturisire a credinţei care a biruit.

Arhim. ***Teofil Părăian***

Să te depăşeşti şi să te dăruieşti

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Cinstiţi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Aş vrea să vă spun un gând care mie îmi este drag şi care cred că vă este şi vouă de folos, un gând pe care părintele meu duhovnic de odinioară, părintele Serafim Popescu, de la Sâmbăta de Sus, mi l-a implântat în minte, la o spovedanie. Mi-a spus atunci următoarele cuvinte: „*Să te depăşeşti şi să te dăruieşti*". Sunt cuvinte pe care le port în minte de mulţi ani şi pe care le-am spus şi eu altora, pentru că mi se par deosebit de importante.

Este vorba de ceea ce putem face în prezent, pentru noi, pentru viitorul nostru, să nu rămânem cum suntem, ci să progresăm în bine şi să ne facem de folos şi altora, să ne dăruim lui Dumnezeu şi oamenilor.

M-am întrebat: în ce să mă depăşesc şi prin ce să mă dăruiesc? Mi-am adus atunci aminte de un cuvânt al Sfântului Apostol Pavel, din Epistola către Galateni: „*În Hristos Iisus, nici tăierea împrejur nu foloseşte, nici netăierea împrejur, ci* ***credinţa lucrătoare prin iubire***". În legătură cu acesta, mi-am zis că trebuie **să mă depăşesc în credinţă** şi **să mă dăruiesc prin iubire**.

Ce înseamnă să te depăşeşti? Înseamnă să doreşti întotdeauna mai mult şi mai bine, înseamnă să te sileşti întotdeauna pentru mai mult şi pentru mai bine, înseamnă să cauţi desăvârşirea, să ai în vedere desăvârşirea cea fără de hotar, înseamnă să ai în vedere desăvârşirea Tatălui ceresc. Aceasta se realizează pe măsura credinţei.

Care-i măsura credinţei? Măsura credinţei este măsura iubirii. Totdeauna aşa-ţi va fi viaţa, cum îţi este credinţa. Tot ce facem, arată câtă credinţă avem: credinţă în Dumnezeu, credinţă în Evanghelie, credinţă în învăţătura Bisericii. Atâta credinţă purtăm în suflet, câtă manifestăm în viaţă. Dacă viaţa noastră este o viaţă de necredinţă, însemnă că nu avem credinţă, dacă viaţa noastră este de credincioşi (facem faptele credinţei), însemnă că avem credinţă, dacă viaţa noastră este de buni credincioşi, însemnă că credinţa noastră este neclintită.

Sfântul Marcu Ascetul, în Filocalie, zice următorul cuvânt: „*Credinţa neclintită este un turn întărit şi Hristos se face tată celui ce crede*". Asta însemnă că, dacă ne-am întâlnit cu Domnul Hristos, dacă-L purtăm pe Domnul Hristos în sufletul nostru, atunci nu ne mai trebuie nimic din lucrurile veacului acestuia. Cine îl are pe Domnul Hristos în suflet, nu mai caută împliniri în lumea aceasta. Mie-mi place să spun că mănăstirea este: „*tinda Raiului*", „*casa lui Dumnezeu*", „*poarta cerului*" şi „*locul împlinirilor*". Dacă cineva din mănăstire, nu este împlinit şi caută împlinirea în lucrurile din afară, însemnă că nu s-a întâlnit încă cu Domnul Hristos şi că nu are încă împlinirea prin Hristos. Aşa trebuie să fie privite lucrurile şi de oamenii care nu sunt în mănăstire. Domnul Hristos n-a venit să aducă o Evanghelie pentru cei retraşi şi o altă Evanghelie pentru cei care nu sunt retraşi, ci Evanghelia este una, iar desăvârşirea este fără hotar pentru toţi.

Toţi trebuie să căutăm perfecţiunea, toţi trebuie să ne depăşim. Nu trebuie să ne mulţumim cu ceea ce am realizat, chiar dacă am realizat lucruri bune şi frumoase. Dar, nu trebuie nici să problematizăm, să spunem că n-am făcut destul, pentru că **pocăinţa se face cu faţa spre viitor**, făcând roade de pocăinţă, nu tânguindu-ne pentru trecut (n.ed.: pocăinţa adevărată aduce schimbarea vieţii). Şi apoi, în măsura în care ne depăşim în credinţă, pe măsura înaintării în credinţă (făcând faptele credinţei), în aceeaşi măsură înaintăm şi în iubire, pentru că credinţa trebuie să fie lucrătoare prin iubire.

Sfântul Apostol Pavel spune că, dacă am avea credinţă atât de multă încât să mutăm munţii, dar, pe lângă această credinţă, nu avem şi iubire, nu ne foloseşte la nimic credinţa care mută munţii. Credinţa trebuie să fie neapărat secundată de iubire: iubirea faţă de Dumnezeu - mai presus de orice şi iubirea faţă de aproapele, ca de noi înşine. Atât cât putem. Dar să avem în vedere aceasta şi, în măsura în care ajungem la nepătimire, ajungem şi la iubire.

Să ştiţi că Domnul Hristos a avut în vedere iubirea şi ca fericire. Cei mai fericiţi sunt oamenii care iubesc, care iubesc pe Dumnezeu şi pe aproapele. Iubirea aduce fericire şi asta o ştiu mai ales tinerii, pentru că şi ei sunt fericiţi când iubesc, când iubesc cu adevărat, când iubesc curat. Tinerii trebuie să rămână tineri, până la sfârşitul vieţii; tinereţe fără bătrâneţe, dar nu în sensul că nu mai ajungi la bătrâneţe, ci să biruieşti bătrâneţile cu tinereţile, cu iubirea curată din tinereţe. Deci, dacă avem iubire, ne dăruim pe noi înşine în ceea ce facem pentru binele altora, ne dăruim celor din jurul nostru ca să-i fericim pe toţi. Dacă avem iubire suntem izvor de iubire pentru ceilalţi, dar, să nu uităm: izvor de iubire este nepătimirea. De aceea, fiecare din noi să lucrăm cu capacitatea noastră, la măsurile noastre şi să ne rugăm la mila lui Dumnezeu, Care pe cele slabe le întăreşte şi pe cele neputincioase le împlineşte.

Iubiţi credincioşi,

Doresc să rămâneţi cu gândul de a vă depăşi, de a vă dărui, de a înmulţi credinţa prin faptele credinţei şi de a înmulţi iubirea prin faptele iubirii, pentru că, să ştiţi, dacă nu vă siliţi să înaintaţi în cele ale credinţei, dacă faceţi fapte de necredinţă, veţi scădea în credinţă. Cu credinţa este ca şi cu cultura: te ţii de ea, o ai, nu te ţii de ea, nici pe cea pe care ai agonisit-o, n-o mai ai, cu vremea. Aşa-i şi cu credinţa: faci fapte de necredinţă, îţi scade credinţa; faci fapte de credinţă (te rogi, posteşti, mergi la biserică, la sfintele slujbe), înaintezi în credinţă. Nu te sileşti să-ţi împlineşti datoria, scazi în credinţă.

Noi suntem, în mare măsură, ceea ce am devenit prin ceea ce am făcut. Mie-mi place să spun un cuvânt, pe care l-am găsit ca adevărat, atât de adevărat, încât nu poate fi discutat, anume că: „*Ceea ce faci, te şi face*"; creşti în ce porneşti şi ajungi ceea ce te-ai silit să fii sau ceea ce nu te-ai silit să fii. Fiecare dintre noi suntem un rezumat al vieţii noastre, un rezumat al silinţelor noastre sau al nesilinţelor noastre, al delăsărilor sau nepăsărilor noastre. Şi cum aflăm cine suntem, cât de mult credem şi cât de mult iubim? Putem spune că *rugăciunea este oglinda sufletului*, în înţelesul acesta, că ne arată cine suntem.

Dacă nu te rogi, înseamnă că Îl neglijezi pe Dumnezeu, dacă nu-ţi place slujba, înseamnă că neglijezi pe Dumnezeu. Să ştiţi că, sunt mulţi oameni care spun că ei cred în Dumnezeu, dar care nu ştiu ce însemnă să crezi în Dumnezeu. De aceea, ei se numără printre credincioşi, fără să fie credincioşi. Noi, dacă credem în Dumnezeu, nu putem să-l neglijăm pe Dumnezeu. Dacă îl neglijezi pe Dumnezeu, înseamnă că nu crezi în Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu poate fi neglijat, nu poate fi trecut cu vederea. Dimpotrivă, un cuvânt înţelept spune că „*cine nu-L pune pe Dumnezeu pe primul loc, nu-L pune pe nici un loc*".

Dumnezeu este, pentru noi, în măsura în care-L avem în faţă, în măsura în care-L avem în gând, în simţire. La Sfântul Munte este un cuvânt: „*La Dumnezeu să te gândeşti ca la Dumnezeu, nu ca la om şi să-l respiri pe Dumnezeu în toată vremea*". Ce însemnă aceasta? Înseamnă că, la Dumnezeu trebuie să ne gândim cu *evlavie*, altfel de cum ne gândim la oameni, căci este mai presus de om. Şi să ne gândim (rugăm) la El tot timpul, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel. Marcu Ascetul ne dă un sfat în acest sens: „*Când îţi aduci aminte de Dumnezeu, înmulţeşte rugăciunea, ca atunci când Îl vei uita, Domnul să-şi aducă aminte de tine*".

Deci, la Dumnezeu să ne gândim ca la Dumnezeu şi să ne gândim mereu la Dumnezeu, nu numai la ceas de dimineaţă, la ceas de seară şi la ceas de slujbă, ci tot timpul să-L avem în gând.

Şi tot de la Sfântul Munte, părintele Serafim Popescu mi-a spus şi un alt cuvânt, pe care l-a aflat de la duhovnicul său, părintele Antipa Dinescu. Când se pregătea să plece de la Sfântul Munte la Atena, la studii teologice, părintele Antipa i-a spus: „*Să te ţii de pravilă, că dacă nu, te îndrăceşti*". Acesta este un program şi pentru noi, să ne ţinem de rânduială, de tot ceea ce ştim că trebuie să facem, pentru că altfel se poate întâmpla, nu numai să scădem duhovniceşte, dar chiar să ne îndrăcim, adică să aibă vrăjmaşul putere asupra noastră şi de la credinţă să ne ducă la necredinţă şi de la iubire să ne ducă la ură.

Cinstiţi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Să ţinem minte: să ne depăşim şi să ne dăruim, să ne depăşim în credinţă, să ne dăruim în iubire şi în cele ale iubirii, să împlinim datoriile. Să ne ţinem de Dumnezeu şi să-L gândim pe Dumnezeu mai presus de lumea aceasta, să ne raportăm la Dumnezeu ca la Dumnezeu, nu ca la om, ci mai presus de om şi să ne ţinem de pravilă, ca nu cumva să ajungem să fim altfel decât ne vrea Dumnezeu.

Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin.

Dumnezeul meu

Dumnezeu din sufletul meu

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Cinstiţi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Anul trecut a venit la Mănăstirea Brâncoveanu un grup de seminarişti, care au ascultat de la mine un cuvânt de învăţătură. M-am înţeles cu ei, ca în toamnă, cu ajutorul bunului Dumnezeu, să vin aici, la Suceava.

Prin 1954, am fost la Câmpulung Moldovenesc, deci tot în părţile Sucevei, unde am găsit un cuvânt care mi s-a implantat în minte, un cuvânt din cugetările lui Goethe: "*Aşa cum este cineva, aşa-i şi Dumnezeul lui. De aceea Dumnezeu este de atâtea ori de batjocură în lumea acesta*". Am purtat gândul acesta în minte, timp de 40 de ani şi, de câte ori am avut ocazia, l-am spus şi celorlalţi. Între timp, am găsit undeva şi următoarea exprimare: "*Ideea de Dumnezeu este cea mai felurită idee din câte există pe lumea aceasta*". Am întâlnit şi oameni care nu mi-au plăcut cum vorbeau despre Dumnezeu, şi atunci, am spus că, atunci când voi veni în Suceava voi vorbi despre Dumnezeul meu. Deci -fiţi atenţi!- nu despre Dumnezeu în general, ci despre Dumnezeul meu.

Bineînţeles, cineva poate să spună că n-are importanţă cum gândesc eu despre Dumnezeu, dar totuşi, poate că are importanţă, pentru că eu nu mă gândesc la Dumnezeu altfel de cum ne este El prezentat de Sfânta noastră Biserică, în Sfânta Evanghelie. Eu nu fac decât să scot în evidenţă anumite laturi, care mi se par mai importante decât altele.

Dacă aţi fi ştiut că am de gând să vorbesc despre „Dumnezeul meu", poate că aţi fi zis: Bine, dar cine poate să vorbească despre Dumnezeu? Spun unii, că Fericitul Augustin ar fi vrut să scrie o carte despre Dumnezeu. Dar, pe când se plimba pe malul mării, a văzut un copil care ducea apă de mare cu un vas şi o turna într-o groapă făcută de el în nisip. Întrebându-l Fericitul Augustin, ce face acolo, copilul i-a răspuns: " Vreau să mut marea în groapa asta". Atunci, el şi-a dat seama că era la fel ca acel copil şi că ceea ce vroia să facă, era la fel cu străduinţa zadarnică a copilului, de a muta marea în groapa de nisip. Însemna, adică, să mute nemărginitul în mărginit, să mute infinitul în finit. Ori, aşa ceva nu se putea.

Poate că unii dintre dumneavoastră ştiţi că, în Filocalie, se scrie că, nu-i nimic mai sărac decât o minte care, stând în afară de Dumnezeu, filozofează despre Dumnezeu. Şi atunci, ştiind lucrurile acestea, aţi vrea poate să mă întrebaţi: cum pot eu să vorbesc despre Dumnezeu? De fapt, eu, iubiţi credincioşi, nu m-am gândit să vorbesc despre Dumnezeu, ci vreau să vă vorbesc despre „Dumnezeul meu".

Împreună cu un părinte de la noi, de la mănăstire, părintele Serafim Popescu, Dumnezeu să-l odihnească, am fost odată într-o vizită la Ocna Sibiului, la un preot distins, părintele Miron Mihăilescu, un nume mare prin părţile noastre. Acest părinte era şi pictor de icoane şi, atunci când am fost acolo, avea făcută o icoana cu Sfântul Nicolae. Privind la icoana aceea, părintele Serafim a zis către părintele Miron: "*Măi frate, bagi de seama că Sfântul Nicolae acesta, pictat de frăţia ta, are ceva din figura frăţiei tale?*". Cu alte cuvinte, vroia să spună că, fără să-şi dea seama, părintele Miron Mihăilescu, a pus ceva din sufletul lui şi din figura lui în icoana Sfântului Nicolae.

Cam aşa facem şi noi când ne gândim la Dumnezeu: punem ceva din sufletul nostru, din ceea ce suntem noi. Poate că de aceea Dumnezeu este atât de felurit gândit de oameni. În ceea ce mă priveşte, poate nu-i aşa de important cum privesc eu pe Dumnezeu, cum mă raportez eu la Dumnezeu, dar poate, la urmă, concluziile vor scoate la iveală adevărul că e important să ştii cum gândeşte cineva despre Dumnezeu.

Fiecare dintre noi îl avem pe Dumnezeu în sufletele noastre, în gândurile noastre, într-un anumit fel. Fiecare dintre noi, proiectăm ceva din noi la ideea despre Dumnezeu, fiecare dintre noi raportăm ceea ce suntem noi la ceea ce este Dumnezeu.

Dumnezeul meu - Tatăl nostru

Iubiţi credincioşi,

Sigur, Dumnezeu ni s-a descoperit nouă şi noi ne întâlnim cu ideea despre Dumnezeu, aşa cum ne-a înfăţişat-o Sfânta noastră Biserica. De aceea, gândul cel mai adevărat despre Dumnezeu, ar trebui să-l avem în vedere cu rugăciunea Tatăl Nostru. Este o rugăciune pe care am învăţat-o în copilărie. Unii dintre noi nici nu ştiu când au

învăţat-o, cel puţin, în ceea ce mă priveşte pe mine, eu m-am pomenit cu rugăciunea Tatăl Nostru, aşa cum m-am pomenit cu vorbirea şi, deci, nu ştiu când am învăţat-o. Numai că, la rugăciunea Tatăl Nostru, în ceea ce are ea, în profunzimea ei, m-am gândit mult mai târziu. N-am de gând să spun acum, cum am progresat în ideea de Dumnezeu, pentru că nici eu nu-mi pot da seama de aceasta. Ceea ce vreau să spun este că, fiecare dintre noi, atunci când avem în minte rugăciunea Tatăl Nostru, trebuie să ştim şi să fim încredinţaţi de adevărul că Dumnezeu este Tatăl Nostru.

Dacă citim sfânta Evanghelie, aflăm următoarele cuvinte spuse de Domnul Hristos: "*Care dintre voi, tată fiind, dacă-i va cere fiul său pâine, el îi va da piatră sau dacă îi va cere peşte, el îi va da şarpe, sau dacă îi va cere un ou, el îi va da scorpie*" (Lc. 11, 11-12). Concluzia la care ajunge Domnul Hristos, este că "*Dacă voi, răi fiind* - ca oameni, raportaţi la Dumnezeu - *ştiţi să daţi fiilor voştri cele bune, cu atât mai mult Tatăl vostru, care este în ceruri*" (Lc. 11, 13). Deci, iată o idee despre Dumnezeu Tatăl, lansată în lume şi rămasă, prin Sfânta Evanghelie, în conştiinţa Bisericii.

Cum e Dumnezeu Tatăl? Este tatăl nostru şi, pentru că este tatăl nostru, e bun şi, dacă e bun, ne dă cele bune - iată un gând pe care nu trebuie niciodată să-l ocolim, un gând pe care trebuie să-l avem mereu în conştiinţa noastră. Dumnezeu este Tatăl nostru, deci nu este un străin, un judecător, ci în primul rând este Tatăl nostru. El este Tatăl nostru şi astfel fiind, e bun, mai bun decât oamenii care, pot fi şi ei, într-o anumită măsură buni (pentru că dau fiilor cele bune), chiar dacă Domnul Hristos, comparând-i cu Tatăl cel ceresc, îi arată ca fiind răi.

Dintr-un alt text din Sfânta Evanghelie ne dăm seama că, deoarece Tatăl nostru din ceruri ne este Tată tuturor, soarele răsare şi peste cei buni, şi peste cei răi. Deci, fii ai lui Dumnezeu nu sunt numai cei buni, ci sunt şi cei răi şi El trimite ploaia şi soarele şi peste drepţi, şi peste nedrepţi. Noi trebuie să ne asemănăm cu Tatăl cel ceresc, Care este bun şi cu cei buni şi este bun şi cu cei răi, este bun şi cu cei drepţi şi este bun şi cu cei nedrepţi. Aici aş aduce un cuvânt al părintele Arsenie Boca, care zicea aşa: "*Iubirea lui Dumnezeu faţă de cel mai mare păcătos este mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt faţă de Dumnezeu*".

Despre Dumnezeu, ştim că-i iubire; găsim aceasta în două locuri în Epistola întâi a Sfântului Ioan Evanghelistul. Când ne gândim la Dumnezeu, trebuie să ne gândim la Dumnezeu care iubeşte. Dar, Dumnezeu care iubeşte, ridică prin iubire şi primeşte în sine, adică, nu ne ţine pe noi, cei iubiţi de El, în afara Sa, ci ne primeşte în El însuşi, ne învăluieşte, se revarsă în viata noastră, în fiinţa noastră.

Domnul nostru Iisus Hristos a găsit modalităţile de a intra în componenta existentei noastre, în alcătuirea mădularelor noastre: prin iubirea Sa faţă de oameni, prin Taina Sfintei Împărtăşanii, prin Taina Sfintei Euharistii, prin trupul şi sângele Său, unit cu sufletul Său şi cu dumnezeirea Sa. Noi spunem lucrul acesta, după ce ne împărtăşim: "*Intră în alcătuirea mădularelor mele, în rărunchi şi în inimă, arde-mi toate păcatele, curăţeşte-mi sufletul, sfinţeşte-mi gândurile, întăreşte-mi încheieturile, împreună cu oasele, numărul celor cinci simţuri le luminează, peste tot mă pătrunde cu frica ta, curăţeşte-mă, spală-mă şi mă îndreptează, îmbunătăţeşte-mă, înţelepţeşte-mă şi mă luminează*". Toate acestea, le face Domnul Hristos pentru cei care se împărtăşesc cu el, intrând în alcătuirea mădularelor lor.

Prin urmare, când Domnul Hristos se uneşte cu noi, El se uneşte cu toată fiinţa noastră. Nu intră undeva, într-un loc anume, chiar dacă noi spunem că-L purtăm în inimă, ci intră în toată existenta noastră. De ce? Pentru că aşa vrea El. N-am inventat noi posibilitatea de a ne întâlni cu Domnul Hristos, nu numai din afară, prin cuvântul său, ci dinăuntru, prin împărtăşirea cu el.

Iubiţi credincioşi,

În legătură cu credinţa noastră în Dumnezeu Tatăl, ne putem foarte bine gândi la pilda cu fiul risipitor (Lc. 15), pe care eu aş numi-o, mai degrabă, pilda cu tatăl primitor. Important, în pilda fiului risipitor, este felul în care tatăl l-a primit înapoi pe acest fiu. Se spune că, fiul s-a întors, tatăl l-a văzut de departe şi a alergat înaintea lui. El *a alergat înaintea lui*, nu a mers încet, nici nu l-a aşteptat, ci a alergat înaintea lui. De ce ? Pentru că era tată, avea inimă de tată, nu avea inimă de cercetător ştiinţific, nici de psiholog, nici de psihiatru. Avea inimă de tată şi inima de tată nu l-a lăsat să stea, nici să aştepte, nici să-l studieze, ci la grăbit să-l primească, să scurteze drumul de întâlnire prin alergare. Nu se spune că fiul a alergat către tată, ci se spune că tatăl a alergat către fiul său şi a căzut pe grumajii lui şi l-a sărutat. Asta a fost primirea pe care a făcut-o tatăl fiului său, tatăl care-l aştepta pe fiul lui plecat de acasă, care ştia că fiul lui e-n rătăcire.

Când zicem "Tatăl nostru", toate acestea trebuie să le zicem, adică să avem încredinţarea că Dumnezeul nostru este Tatăl nostru. Noi ne gândim la un Dumnezeu infinit, la un Dumnezeu de departe, la un Dumnezeu care-i drept, la un Dumnezeu care îndreptează, la un Dumnezeu care iartă, dar prea puţin suntem conştienţi de faptul că acest Dumnezeu este Tatăl nostru, Tatăl primitor care ne vrea cu El, Tatăl care nu respinge pe cel care vrea să fie cu El.

Sfânta noastră Biserică are în vedere faptul că Dumnezeu este Tatăl nostru şi propovăduieşte Sfânta Evanghelie, în care se spune că Dumnezeu este iubire şi că El nu numai îl aşteaptă, ci îl şi caută pe omul pierdut. Pilde ca aceea cu oaia pierdută sau cu drahma pierdută, ne încredinţează de ceea ce face Dumnezeu pentru om. El Şi-a trimis în lume Fiul, să se răstignească pentru mântuirea noastră, să moară pe cruce pentru noi, şi, arătându-şi jertfa şi iubirea lui jertfitoare, să facă din cruce, faţa lui Dumnezeu îndreptată către oameni.

Noi nu putem privi crucea Mântuitorului cu conştiinţa adevărată, decât în măsura în care vedem în cruce faţa lui Dumnezeu îndreptată către oameni, faţa lui Dumnezeu Tatăl, Care-L trimite pe Fiul Său din iubire, faţa lui Dumnezeu Fiul, Care se răstigneşte din iubire şi faţa lui Dumnezeu Sfântul Duh, Care-i dă omului puterea să înţeleagă iubirea Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh. Sfântul Apostol Pavel spune în epistola sa către romani: ”*Dacă Dumnezeu L-a dat pe Fiul Său pentru noi, oare nu ne va da toate, împreună cu El ?*”. Prin aceasta, El ne încredinţează că Dumnezeu este binevoitor, că Dumnezeu ne este favorabil, că Dumnezeu dă toate pentru binele nostru, că se apropie de noi ca un părinte, că se apropie de noi cu iubire - pentru că este iubire, că se apropie de noi cu cinstire, pentru că vrea să ne dea şi mărirea Lui. Aşa că, **Dumnezeul meu este Dumnezeu Tatăl, este Dumnezeu iubire, este Dumnezeu care cinsteşte, este Dumnezeu care aleargă către om, este Dumnezeu care ne primeşte, este Dumnezeu care iubeşte pe cel mai mare păcătos, cu o iubire mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt pentru El**. Este o încredinţare, este un adevăr pe care trebuie să-l avem în vedere cât mai mult, şi cât mai adeseori.

Sfânta noastră Biserica, la dumnezeieştile sale slujbe, pune în evidenţă pe Dumnezeu cel milostiv şi iubitor de oameni şi Îi aduce mărire, zicând: „*că milostiv şi iubitor de oameni eşti*”, „că bun şi iubitor de oameni eşti”, „şi pentru aceasta, Ţie mărire Îţi înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh”. Rugăciunea este o raportare directă la Dumnezeu, adică stăm în faţa Lui şi-L preamărim, pentru că-i bun şi iubitor de oameni, pentru că-i milostiv şi iubitor de oameni, pentru că I se cuvine toată mărirea, cinstea şi închinăciunea.

Din toată mărirea, cinstea şi închinăciunea câtă I se cuvine, noi Îi dăm lui Dumnezeu, câtă mărire putem noi să-I dăm, la măsurile noastre, la mărginirea noastră, la finitul nostru. Bineînţeles că Dumnezeu nu ne cere ceea ce noi nu putem să-i dăm, ci ne cere ceea ce noi putem să-i oferim, adică să lucrăm cu iubirea pe care El ne-a pus-o în sufletul nostru. **Dumnezeu ne-a pus în sufletul nostru capacitatea de a iubi** şi noi, cu sufletul nostru iubitor, stăm în faţa Lui şi Îi aducem cinstirea pe care-o putem aduce, iubirea pe care-o putem aduce. Mărturisim că Dumnezeul nostru este sfânt şi zicem: “*Sfânt este Dumnezeul nostru şi Ţie mărire îţi înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh*”. Îl mărim pe Dumnezeu, pentru că-i sfânt, pentru că **ne dă din sfinţenia Lui**: “*Că Tu eşti sfinţia noastră şi Ţie mărire-ţi înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh*”.

Ştim apoi, că Dumnezeu are ca lucrare, să ne miluiască şi să ne mântuiască pe noi; spunem: ”*Că al Tău este, a ne milui şi a ne mântui pe noi*”. Ştim că Dumnezeu este iubitor de oameni şi Îi aducem mărire pentru mila şi iubirea Lui de oameni: ”Cu mila, şi îndurările Tale, şi cu iubirea de oameni a Unuia-Născut, a Fiului Tău, cu care, împreună, bine eşti cuvântat, cu preasfântul şi bunul şi de viata făcătorul Tău Duh” sau” Ca Dumnezeul milei şi al iubirii, îţi înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh”. Sunt cuvinte pe care, noi le auzim la slujbă, nu ca să se împlinească un ritual, chiar dacă, prin ele, se împlineşte un ritual, ci pentru ca să conştientizăm că aşa este Dumnezeu - bun şi iubitor de oameni, milostiv şi iubitor de oameni, sfânt şi sfinţitor şi că lucrează pentru a ne mântui pe noi.

Sfântul Maxim Mărturisitorul spune în Filocalie, că aşa cum soarelui îi este propriu să lumineze şi să încălzească, tot aşa, lui Dumnezeu, îi este propriu să facă bine. De altfel, tot ce este bun şi frumos în lume este de la Dumnezeu, şi în natură şi în ceea ce face omul, ca fiinţă sub binecuvântarea lui Dumnezeu. Sunt atâtea lucruri frumoase pe care le face omul din puterea lui Dumnezeu: “*Toată darea cea bună şi tot darul cel desăvârşit de sus este, pogorând, de la Tine, Părintele luminii*”.

Sfântul Isaac Sirul spune că “*încă nu a cunoscut pe Dumnezeu, acela care nu se minunează de Dumnezeu*”. Nu stăm întotdeauna cu uimire, pentru că nu putem să înţelegem din Dumnezeu, decât atâta cât putem noi să înţelegem; dacă am înţelege mai mult, am fi cu mai multă cinstire, cu mai multă iubire, cu mai multă uimire. Se minunează de Dumnezeu, acela care îl cunoaşte pe Dumnezeu. Psalmistul zicea: ”*Mare eşti, Doamne, şi minunate-s lucrurile Tale*” sau “*Cât sunt de minunate, lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut*”. Şi noi spunem cuvintele acestea, dar, pentru noi, ele sunt de multe ori, doar cuvinte de ritual, nu cuvinte izbucnite din sufletul nostru, ci sunt cuvinte spuse deocamdată de pravilă, de program; însă cuvintele acestea, dacă sunt izvorâte din conştiinţa de Dumnezeu, nu ne mai poate clinti nimenea din cinstirea lui Dumnezeu.

Sf Isac Sirul vorbeşte despre o rugăciune în care ţi se taie cuvântul de pe buze. La aşa ceva ajung puţini, bineînteles, dar la aşa ceva ar trebui să ajungem cu toţii, ca să ne minunăm de Dumnezeu până în aşa măsura, încât să nu mai putem spune nici măcar “*Mare eşti Doamne şi minunate-s lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda cuvintelor Tale*”.

Gânduri de felul acesta despre uimirea în faţa lui Dumnezeu găsim şi-n psalmul 102, de pilda unde se spune: ”*Pe cât este de sus cerul deasupra pământului, atât de mare-i bunătatea lui Dumnezeu spre cei ce se tem de*

Dansul". Şi - fiţi atenţi! - acuma urmează ceva tare frumos: "*cât îi de departe răsăritul de apus* (nu răsăritul de noi sau apusul de noi ci cat de departe-i răsăritul de apus), *atâta a depărtat Dumnezeu de la noi fărădelegile noastre*". şi mai departe : "*cum miluieşte un tata pe fiii săi aşa-i miluieşte Domnul pe cei ce se tem de Dânsul*".

Iubiţi credincioşi, să ştiţi că **Dumnezeul meu** este aşa: Tată bun, Tată iubitor, Tată ajutător, Tată sfinţitor, Tată care intră în alcătuirea existenţei noastre, care se interesează de noi, care ne face bine, care ne transformă, care vrea să ne ajute, care vrea să ne aproprie de El, care vine la noi ca să ne ridice la El.

Sfinţii părinţi spun că Dumnezeu s-a făcut om, adică Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om, ca **să-l facă pe om dumnezeu**. Lucrul acesta nu se întâmpla ca ceva din afară, ci Dumnezeu ne primeşte ca pe nişte fii adoptivi. Da, ne primeşte ca pe nişte fii adoptivi, căci noi nu suntem de o fiinţa cu Dumnezeu, dar Dumnezeu intră în existenţa noastră şi **ne face fii ai Săi**. Unirea celor două firi, firea omeneasca şi firea dumnezeiască din persoana Fiului lui Dumnezeu întrupat, din persoana Mântuitorului nostru Iisus Hristos, se prelungeşte şi-n credincioşi şi credincioşii devin uniţi cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Deci se prelungeşte întruparea Fiului lui Dumnezeu în conştiinţa noastră, în viata noastră, se prelungeşte întruparea Fiului lui Dumnezeu în oamenii cu care se uneşte Dumnezeu şi care se fac proprii lui Dumnezeu.

Sfântul Simeon Noul Teolog are un imn în care se minunează de Dumnezeu şi stând în faţa lui Dumnezeu zice printre altele: "*Cum Te împreuni cu robii, fii ai Tatălui de-i faci*". Deci, înfierea omenească se face prin unirea Domnului nostru Iisus Hristos cu fiinţa omenească şi aceasta aduce de fapt înfierea adevărată, nu numai faptul că ne consideră Dumnezeu ai Lui (ne consideră **fii ai lui Dumnezeu**), ci, prin faptul că Dumnezeu vine în existenţa noastră, ne face ai Săi.

Cu noi este Dumnezeu!

Iubiţi credincioşi, de fapt în Sfânta Scriptură şi-n propovăduirea Bisericii mai sunt şi cuvinte în care se vorbeşte de mânia lui Dumnezeu, despre judecata lui Dumnezeu, despre pedeapsa lui Dumnezeu, dar să ştiţi că eu cam ocolesc gândurile astea. Nu odihneşte gândul că Dumnezeu are o mânie asupra oamenilor, nu odihneşte gândul că Dumnezeu are o judecată asupra oamenilor, deşi sunt şi acestea nişte realităţi; sunt unii oameni care mai ales pe gândurile acestea se întemeiază şi li-i frica de Dumnezeu ca şi când Dumnezeu ar fi un terorist. Păi Dumnezeu nu-i terorist, Dumnezeu este Tatăl nostru. Vor fi şi oameni care nu vor merge la judecată. Scrie în Sfânta Evanghelie că majoritatea nu vor veni ci se vor muta din moarte la viaţă.

S-au răspândit nişte cărţi şi pedalează oamenii pe ele, cu vămile văzduhului, cu atâtea şi atâtea staţii, de te-ntreabă de ce-ai făcut şi de ce n-ai făcut, şi din tinereţe şi la bătrâneţi. Iubiţi credincioşi, Biserica nu învaţă aşa ceva, sunt nişte gânduri ale unor oameni pe care le-au scris şi le-au răspândit; Dumnezeu să-i răsplătească. Să ştiţi că Biserica nu învaţă aşa ceva. Nicăieri, în toată învăţătura de cult a Bisericii şi în slujbele Bisericii, în slujbele de înmormântare, nu se pomeneşte nimic de nişte piedici în văzduh sau în alta parte, în ceea ce priveşte calea omului către Dumnezeu. Noi credem în rugăciune, noi credem în bunătatea lui Dumnezeu, noi credem că nu pot face nimic dracii atâta timp cât este Dumnezeu de faţă. Ne-am împărtăşit cu Sfintele Taine, şi deci, dacă suntem cu Domnul Hristos, atunci fug dracii. Cum zicem la Paşti: "*Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăşmaşii Lui*". Suntem cu Dumnezeu şi nu poate veni vrăjmaşul să facă ceva împotriva noastră, n-are cum, nu-i dă voie Dumnezeu.

"*Paştile care-au deschis nouă porţile Raiului*". Învierea Domnului Iisus Hristos este o realitate şi pentru noi şi ni s-au deschis uşile Raiului. Nu trebuie să stăm cu frica-n sân că „vai de mine, ce va fi" pentru că suntem în legătura cu Dumnezeu, Acela care-i tatăl fiului risipitor, Care aleargă către fiul risipitor, Care-i deschis, Care-l primeşte. Deci, iubiţi credincioşi, nu va înspăimântaţi de lucruri care nu-s făcute să-nspăimânte, pentru că dacă-L avem pe Hristos în ajutor, putem spune ca psalmistul. Să ştiţi că dintre toţi psalmii cel mai mult îmi place psalmul 22. Parcă l-aş fi făcut eu! De ce? Pentru că se spune clar:

"*Domnul este păstorul meu şi nimica nu-mi lipseşte / La păşuni bune mă sălăşluieşte şi mă povăţuieşte la ape line / Sufletul îmi întăreşte pentru numele Tău / şi pe cărările dreptăţii mă povăţuieşte /* ***De-aş umbla în mijlocul morţii nu mă voi teme de rele; că Tu cu mine eşti*** */ Toiagul Tău şi varga Ta acestea m-au mângâiat. / Gătit-ai masa înaintea mea, împotriva celor ce mă necăjesc, / uns-ai cu untdelemn capul meu şi paharul Tău este adăpându-mă, ca un puternic / şi mila Ta mă va urma în toate zilele vieţii mele, ca să locuiesc în casa Domnului întru lungime de zile*".

Parcă-i ceva din Noul Testament, ne dă o perspectivă luminoasă de Dumnezeu, care este **lumină**, ne dă o perspectivă luminoasă de Dumnezeu, care este **iubire**, ne da o perspectiva luminoasă de Dumnezeu, care-i **Tatăl nostru**, care are **bunătate** atât cât poate fi cuprinsă, care **depărtează de la noi fărădelegile noastre**, (le depărtează nu numai cât este de departe apusul de noi sau cât de departe-i răsăritul de noi, ci cât este de departe răsăritul de apus!). Era la noi la mănăstire un părinte care zicea ”Dragă, Dumnezeu nu are pe nimenea de pierdut, Dumnezeu nu are în planul său să piardă pe cineva. Omul se poate pierde, se poate depărta de Dumnezeu, Îl poate tăgădui pe Dumnezeu, poate să-L înjure pe Dumnezeu, poate să-L hulească, să-L părăsească pe Dumnezeu”. Toate acestea, e omul liber să le facă dar să ştiţi că Dumnezeu nu poate să facă nici un rău. Omul care se depărtează de Dumnezeu nu are parte cu Dumnezeu, nu pentru că nu vrea Dumnezeu să aibă parte cu el, ci pentru că nu vrea omul să aibă parte cu Dumnezeu. Aşa încât, noi, care suntem pe calea bună, n-avem motive să stăm îngroziţi în faţa lui Dumnezeu cel bun, n-avem motive să stăm cu teamă în faţa lui Dumnezeu cel iubitor de oameni, n-avem motive să stăm cu nedumerire şi neîncredere în faţa lui Dumnezeu care L-a dat pe Fiul Său pentru mântuirea noastră şi care împreună cu Fiul Său ne va da toate.

Iubiţi credincioşi,

Aşa-l gândesc eu pe Dumnezeu aşa-i Dumnezeul meu şi aşa aş vrea să fie şi Dumnezeul vostru. Pentru rugăciunile Sfântului Ioan cel Nou de le Suceava şi al tuturor sfinţilor, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, dă-ne lumină în suflet să Te cunoaştem aşa cum araţi Tu în Evanghelie, aşa cum te propovăduieşte Biserica, aşa cum Te ştim, bun şi iubitor de oameni, Mântuitorul sufletelor noastre. Amin

(Mănăstirea Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava - martie 1995)

Perioada

Penticostarului

Vecernia din ziua de Paşti
(A doua Înviere)

Arătările Domnului Iisus Hristos după Înviere

Adevărat a înviat!
Adevărul Învierii şi trăirea ei astăzi

Iubiţi credincioşi,

Un eveniment sărbătorit, adus în atenţia celor care-l sărbătoresc, devine un eveniment actual. De pildă, Învierea Domnului Hristos este ceva de departe, dar ceva ce nu sărbătorim ca un lucru care s-a întâmplat cândva demult-demult, ci este un eveniment adus în actualitatea noastră; nu este o comemorare ci o actualizare, aşa cum Evanghelia nu e ceva de departe ci e ceva de aproape. **Evanghelia e Hristos în mijlocul nostru**. Învierea Domnului Iisus Hristos, noi o sărbătorim ca şi când noi am fost de faţă la toate cele ce s-au întâmplat atunci şi asta nu este o artificialitate, în sensul că aşa vrem noi, ci aşa vrea Biserica. Biserica ne pune în faţa evenimentului nu numai aducându-ne aminte de el, ci făcându-l accesibil: şi noi stăm în faţa mormântului gol, şi noi parcă am vedea giulgiurile, şi noi parcă am fi împreună cu cei doi care au mers spre Emaus, şi noi parcă am fi de faţă când Domnul Hristos s-a arătat în ziua Învierii Sale. Aşa încât, cred că e potrivit de data aceasta şi pentru întâlnirea noastră de acum, să ne gândim la arătările de după Învierea Domnului Iisus Hristos, pe baza Evangheliilor, adică să luăm fiecare dintre cele 4 Evanghelii, cu relatările făcute de evanghelişti în legătură cu Învierea Domnului, ca să avem o privire de ansamblu.

Se ştie că Învierea Domnului este mai presus de lume, imposibil de înţeles cu mintea omului care nu gândeşte în supralogic. Dacă gândeşti în dimensiunile obişnuitului, atunci n-ai posibilitatea să înţelegi nimic din Înviere şi ai posibilitatea să o refuzi, aşa cum de fapt au refuzat-o toţi cei care au auzit despre Înviere. Cei doi care mergeau spre Emaus vorbeau despre Înviere ca despre ceva despre care spun alţii, dar ei nu erau convinşi că lucrurile s-au petrecut aşa. S-au convins de ea prin puterea Mântuitorului înviat, abia atunci când L-au văzut (cunoscut) pe Domnul Hristos, când au avut conştiinţa că s-au întâlnit cu Domnul Hristos înviat; fără acesta ei ar fi rămas tot la o afirmare a altora: *„Am auzit…", „Ni s-a spus…", „Zic femeile că au văzut arătare de înger",* că îngerul a spus că El este viu, că au văzut giulgiurile în mormânt şi aşa mai departe. Prin urmare, ei n-au zis *„Hristos a înviat!",* ci *„Se spune că Hristos a înviat", „Ar zice unii că Hristos a înviat"*. Dar când au avut întâlnirea cu Domnul Hristos sau conştiinţa că s-au întâlnit cu Domnul Hristos, n-au mai zis că au zis alţii că Hristos a înviat, ci ei înşişi s-au dus şi au zis către alţii că Hristos a înviat. Ceilalţi ucenici din Ierusalim când s-au întâlnit cu cei care au zis *„Hristos a înviat!"*, au putut zice şi ei *"Adevărat a înviat!"*, că e scris în Sfânta Evanghelie de la Luca că ei ziceau *„Cu adevărat a înviat Hristos şi s-a arătat lui Petru"*(Lc. 24, 34).

Deci să luăm lucrurile în raport cu relatările celor 4 Evanghelii şi începem în ordinea în care sunt Evangheliile, începem cu Sfânta Evanghelie după Matei. Mai întâi de toate, dacă vrem să ştim unde e scris despre învierea Domnului Hristos, trebuie să cercetăm Sfintele Evanghelii şi atunci aflăm că în Sfânta Evanghelie de la Matei, despre învierea Domnului Hristos e scris în ultimul capitol, în capitolul 28; în Sfânta Evanghelie de la Marcu, în cap 16; în Sfânta Evanghelie de la Luca, în cap. 24 şi în Sfânta Evanghelie de la Ioan, în două capitole, cap. 20 şi cap. 21 (cel din urmă, cap. 21, este de fapt un capitol scris nu de Sfântul Evanghelist Ioan, ci de ucenicii Sfântului Evanghelist Ioan. Adică Sfântul Evanghelist Ioan şi-a terminat cuvântul cu cap. 20, ultimul verset; acolo se termină Sfânta Evanghelie de la Ioan, dar s-a adăugat încă un capitol, scris de ucenicii Sfântului Ioan. Noi zicem „tot de la Ioan citire", precum că e scris „în spiritul Sfântului Evanghelist Ioan").

Bucuraţi-vă! … Nu vă temeţi!
Arătările Domnului în Sf. Evanghelie de la Matei

În Sfânta Evanghelie de la Matei se spune că Învierea Domnului Hristos s-a petrecut într-un fel în care n-a văzut nimeni cum s-a petrecut. De ce? Pentru că mormântul era păzit de străjeri. E singura Evanghelie în care se spune despre nişte păzitori ai mormântului. De ce? Pentru că potrivnicii Domnului Hristos s-au temut de afirmaţia că Domnul Hristos va învia şi ziceau despre Domnul Hristos că este înşelător. Ei s-au dus la Pilat şi au spus că «înşelătorul acela, amăgitorul acela» (Mt. 27, 63) - Domnului Hristos nici nu i-au spus pe nume: Iisus - a spus că va învia. Ei au reţinut faptul că Domul Hristos a spus că va învia din morţi şi e curios faptul că Ucenicii n-au reţinut că Domnul Hristos a spus că va învia din morţi, dar ei au reţinut! Domnul Hristos a spus de câteva ori în vremea Propovăduirii Sale că va învia din morţi. Ucenicii au reţinut că Domnul Hristos va pătimi, dar n-au reţinut că Domnul Hristos va învia din morţi. Dar fariseii au reţinut şi au zis că *„amăgitorul acela a spus încă de pe când era în viaţă: „După trei zile mă voi scula”. Deci, porunceşte ca mormântul să fie ţinut sub pază până a treia zi, ca nu cumva, venind ucenicii lui, să-l fure şi să spună poporului „S-a sculat din morţi”; şi rătăcirea de pe urmă va fi mai rea decât cea dintâi”. Pilat le-a spus: „Aveţi strajă; mergeţi şi păziţi-l cum ştiţi”*(Mt. 27, 63-65).

Sfântul Evanghelist Matei a scris în Evanghelia sa că paznicii care erau la mormânt, deci ostaşii care păzeau mormântul, când s-a cutremurat pământul la Învierea Domnului Hristos, au căzut cu feţele la pământ. De fapt au căzut cu feţele la pământ nu numai din pricina cutremurului, ci şi din pricina unui înger care era strălucitor şi i-a învăluit în lumină, şi ei, în lumina aceasta fiind, au căzut cu feţele la pământ. Şi atunci s-a întâmplat Învierea; cum s-a întâmplat Învierea nu se spune în Sfânta Evanghelie. Îngerul a dat la o parte piatra de pe mormânt şi a rămas acolo şi a vorbit cu femeile mironosiţe. Bineînţeles că între timp şi străjerii s-au dezmeticit şi au înţeles că Domnul Hristos nu mai e în mormânt.

Biserica - şi asta este important din punct de vedere ortodox, învaţă că de fapt Domnul Hristos a înviat trecând prin piatră, deci nu i s-a făcut loc prin faptul că a fost dată piatra de pe mormânt. Se zice că El a înviat trecând prin piatră şi chiar spunem “*Păstrând peceţile întregi, Hristoase, ai înviat din mormânt, Cel ce n-ai stricat cheile Fecioarei întru a Ta naştere şi ne-ai deschis nouă uşile raiului*”. E un cuvânt, o alcătuire, chiar de la Paşti. Deci, “*Păstrând peceţile întregi, Hristoase* - fără să mişti piatra, fără să strici peceţile - *ai înviat din mormânt Cel ce n-ai stricat cheile Fecioarei întru a Ta naştere”* - Cel ce Te-ai născut din Fecioară fără să vetemi cu ceva fecioria ei şi ne-ai deschis nouă uşile Raiului. De ce vă spun eu lucrul acesta? Bineînţeles că şi lucrul acesta e supralogic, nu e în condiţiile obişnuitului. Cu mintea obişnuită nu poţi să înţelegi cum Domnul Hristos a trecut prin piatră trupul care de fapt avea şi un fel de materialitate. Sigur că Dumnezeu poate toate. Noi nu vrem să încărcăm de mister lucrurile de care vorbim, ci doar constatăm misterul. Asta-i învăţătura Bisericii. Evanghelia nu ne spune nimic despre piatra pecetluită rămasă neclintită şi învierea Domnului Hristos prin piatră. Dar icoanele Învierii Domnului Hristos sunt icoane prin care se vede cumva trecerea prin piatră, adică, Domnul Hristos cu o parte din trupul Său, partea din sus, iese prin piatră. Aceasta este icoana autentică a Învierii Domnului Hristos.

Mai sunt şi alte afirmaţii, cu alte ocazii. De exemplu, noi spunem: “*Piatra fiind pecetluită, şi ostaşii străjuind prea curat Trupul Tău, înviat-ai a treia zi, Mântuitorule, dăruind lumii viaţă*” (Troparul Învierii, glas I). La Acatistul Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la fel se face afirmaţia că Domnul Hristos a trecut prin piatră, a înviat trecând prin piatra pecetluită. Sfântul Evanghelist Matei, mai departe, relatează că s-au dus femeile mironosiţe la mormânt, ca să ungă cu miresme trupul Domnului Iisus Hristos. De fapt ele ştiau că Iosif şi cu Nicodim au înmormântat pe Domnul Hristos înfăşurându-L în giulgiu odată cu miresmele, aşa cum era obiceiul de înmormântare la iudei. Femeile mironosiţe au vrut să ducă miresme şi din partea lor, să-şi reverse cinstirea prin a-i oferi Mântuitorului miresme. Însă miresmele au rămas neîntrebuinţate pentru că n-au avut la ce le folosi dacă Domnul Hristos a înviat din mormânt.

Poate aţi sesizat că în icosul de la slujba Învierii se spune că au zis femeile, una către alta: “*Veniţi prietenelor, să ungem cu miresme trupul cel purtător de viaţă şi îngropat, Trupul care a înviat pe Adam cel căzut şi care acum zace în mormânt. Să mergem, să ne sârguim ca şi magii, şi să ne închinăm, şi să aducem miruri în loc de daruri, Celui ce nu în scutece, ci în giulgiu este înfăşurat şi să plângem, şi să strigăm: O, Stăpâne, scoală-Te, Cel ce dai celor căzuţi ridicare*”. Vedeţi, este foarte interesant că Biserica noastră foloseşte mereu asociaţiile de idei: Naşterea şi Învierea, giulgiu şi scutece, miruri şi daruri. Deci femeile mironosiţe s-au dus la mormânt ca să-L ungă pe Domnul Hristos cu miresme, să-şi reverse cinstirea lor, iar îngerul le-a spus că Domnul Hristos a înviat. Apoi,

îngerul le-a spus să vestească aceasta Apostolilor. După aceea, ele au plecat către Apostoli şi când s-au întors s-au întâlnit cu Domnul Hristos în apropierea mormântului, Care le-a spus: *"**Bucuraţi-vă!**"* (salutul acesta este şi un dar de bucurie, chiar dacă în principal este un salut) şi *"**Nu vă temeţi!**"*. Le-a spus să le spună Ucenicilor că Domnul Hristos a înviat din mormânt şi că se vor întâlni cu El în Galileea şi le-a mai spus şi unde anume urmează să se întâlnească.

În continuare există în Sfânta Evanghelie de la Matei o digresiune în legătură cu ceea ce au făcut ostaşii: cum s-au dus ostaşii şi au spus că Hristos a înviat şi cum au fost îndemnaţi să răspândească un zvon în sensul că n-a înviat, ci a fost furat, zvon ce s-a răspândit *„până în ziua de azi"*, adică până în ziua în care Evanghelistul a scris Evanghelia sa. Şi urmează relatarea întâlnirii Domnului Hristos cu ucenicii, în muntele din Galileea. Prin urmare, în Sfânta Evanghelie după Matei sunt menţionate 2 arătări după Înviere: ***arătarea în faţa femeilor mironosiţe şi arătarea în faţa uceniciilor***. Nu ni se spune despre vreo altă arătare în Ierusalim. De ce anume, nu ştim.

Arătările Domnului în Sf. Evanghelie de la Marcu

În Sfânta Evanghelie de la Marcu avem prezentată o ***arătare***

către Maria Magdalena în care se menţionează doar că a înviat Domnul şi S-a arătat întâi Mariei Magdalena din care scoase şapte draci. E o mare bucurie să ştim că cel dintâi moştenitor al Raiului a fost un tâlhar, un tâlhar pocăit, şi că cea dintâi care L-a văzut pe Domnul Hristos înviat, după menţiunea Sfântului Evanghelist Marcu, a fost Maria Magdalena, deci o femeie păcătoasă. Evanghelia este totdeauna dătătoare de nădejde. Sfântul Evanghelist Marcu aminteşte despre o ***arătare la doi care mergeau la sat***, nu spune în ce sat (e vorba de cei care mergeau la Emaus) şi ***o arătare în Ierusalim***, care e aceeaşi (din seara zilei Învierii) care o menţionează Sfântul Evanghelist Luca şi Sfântul Evanghelist Ioan. Deci 2 arătări, adică respectiv 3 arătări: una menţionată, a doua prezentată foarte pe scurt şi a treia prezentată, tot pe scurt, în Evanghelia de la Marcu.

De ce sunteţi trişti?
Arătările Domnului în Sf. Evanghelie de la Luca

Sfântul Evanghelist Luca prezintă şi el câteva arătări. În Sfânta Evanghelie de la Luca apar pentru prima dată informaţii în legătură cu giulgiurile care au rămas în mormântul Domnului Hristos. Deci Domnul Hristos a fost înfăşurat în giulgiu, a fost înmormântat în giulgiu. Când a înviat, a ieşit din mormânt lăsând giulgiurile în mormânt. În Sfânta Evanghelie de la Luca avem o relatare amănunţită în legătură cu călătoria spre Emaus, când Domnul Hristos a călătorit cu cei doi şi când El ***s-a descoperit în drum spre Emaus că este Cel ce a înviat***. E interesant de observat faptul că Domnul Hristos i-a mustrat pe cei doi, care erau nedumeriţi, nu erau convinşi de ceea ce spuneau şi le-a zis: "*O, nepricepuţilor, şi cu inima zăbavnici a crede'n toate câte-au spus profeţii! Nu trebuia oare ca Hristos să pătimească acestea şi să intre'ntru slava Sa?*" (Lc. 24, 25-26). Şi mai este ceva de menţionat în legătură cu cele spuse de Sfântul Evanghelist Luca şi anume faptul că Domnul Hristos i-a întrebat ***"De ce sunteţi trişti?"***. Întrebarea aceasta ne pune în atenţie faptul că Domnul Hristos nu vrea ca cei ce sunt ai Lui să fie trişti, ci vrea să fie oameni ai bucuriei. De altfel, ei au spus după aceea, că inima lor era arzând, bineînţeles de bucurie, când le vorbea pe cale şi când le tâlcuia Scripturile.

Sfântul Evanghelist Luca pomeneşte de ***arătarea din Ierusalim***, din seara zilei Învierii, când Domnul Hristos i-a încredinţat pe ucenici de Învierea Sa (când a zis că nu e un duh cum credeau ei, când a mâncat în faţa lor dintr-o bucată de peşte şi dintr-un fagur de miere) şi când le-a spus că întru numele Lui trebuie să se propovăduiască pretutindeni Învierea şi iertarea păcatelor.

În sfârşit, în Sfânta Evanghelie de la Luca mai e menţionată ***arătarea faţă de Sfântul Apostol Petru***. Ucenicii spuneau că s-a arătat Domnul Hristos lui Petru, în ziua Învierii. Domnul Hristos, înainte de a se arăta

tuturor, s-a arătat lui Petru. De ce? Pentru că Petru se lepădase de Domnul Hristos. Să ştiţi că, de fapt, reprimirea Sfântului Apostol Petru în ceata ucenicilor a fost atunci când i s-a arătat, deci nu la Marea Tiberiadei, la Lacul Ghenizaret. La Lacul Ghenizaret s-a confirmat reaşezarea Sfântului Apostol Petru între ceilalţi ucenici, însă arătarea Domnului Hristos din ziua Învierii e dovada că Domnul Hristos L-a cuprins pe Sfântul Apostol Petru, nu l-a lăsat în confuzie, nu l-a lăsat în nedumerire.

Mai este menţionată ***arătarea Domnului Hristos la Muntele Măslinilor,*** când S-a înălţat la Cer. Sfântul Evanghelist Luca e singurul Evanghelist care prezintă ceva despre Înălţarea Domnului Iisus Hristos. Sfântul Evanghelist Marcu spune şi el, dar numai menţionând lucrul acesta, că Hristos S-a înălţat la cer şi *„şade de-a dreapta Tatălui”*. Sfântul Evanghelist Luca spune ceva mai mult şi anume că Domnul Hristos şi-a ridicat mâinile şi i-a binecuvântat şi pe când îi binecuvânta s-a depărtat de ei, s-a înălţat la cer (Lc. 24, 51). Şi după aceea, spune despre ucenici că ei s-au închinat Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare şi erau în templu lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu. Sfântul Evanghelist Luca însă, în a doua scriere din Noul Testament scrisă de el şi anume în Faptele Apostolilor, spune că Domnul Hristos a petrecut cu ucenicii, după Învierea Sa, încă 40 de zile. De aceea Biserica prăznuieşte Înălţarea Domnului Iisus Hristos la 40 de zile după Înviere.

Arătările Domnului în Sf. Evanghelie de la Ioan

Şi în Evanghelia de la Ioan sunt prezentate câteva arătări.

O arătare ***în faţa ucenicilor*** care este identică cu cea din Sfânta Evanghelie de la Luca, cea despre care s-a citit la vecernia de astăzi şi în care se spune că Domnul Hristos a suflat peste ucenicii Săi şi le-a spus: “*Luaţi Duh Sfânt!, cărora le veţi ierta păcatele, li se vor ierta; cărora le veţi ţine, ţinute vor fi*” (In. 20, 22-23).

Interesantă este atitudinea Sfântului Apostol Toma şi faptul că Evanghelia de la vecernia de azi s-a terminat cu o mărturie de necredinţă: “*Nu voi crede…*”; nu numai „nu cred”, ci „nu voi crede” nici mai târziu. Sfântul Evanghelist Ioan îşi termină Evanghelia cu a doua arătare a Domnului Hristos după învierea Sa şi anume cu ***arătarea care s-a întâmplat la 8 zile după Înviere,*** când Sfântul Apostol Toma a fost şi el de faţă şi când a fost mărturisit de Sfântul Apostol Toma ca Domn şi Dumnezeu.

Mai este o arătare în Sfânta Evanghelie de la Ioan şi anume ***arătarea din faţa Mariei Magdalena*** (care e, poate, aceeaşi arătare de care aminteşte Sfântul Evanghelist Marcu), când Maria Magdalena L-a considerat întâi ca fiind grădinarul şi a crezut că Domnul Hristos a fost furat de cineva (de grădinar), şi atunci Domnul Hristos i s-a descoperit, şi ea I-a zis: “*Rabuni*”. Este interesant de observat că cei care L-au întâlnit pe Domnul Hristos după Înviere, când au avut conştiinţa că s-au întâlnit cu Domnul Hristos, nici unul dintre ei n-a stat mult de vorbă cu Domnul Hristos, afară de ucenici, care L-au întrebat despre vremea când va veni împărăţia lui Dumnezeu. Ceilalţi, şi Maria Magdalena şi Sfântul Apostol Toma, n-au spus decât cuvinte puţine: “*Rabuni*!” sau „*Domnul meu şi Dumnezeul meu!*”.

Sfânta Evanghelie de la Ioan se termină cu cuvintele: „*acestea s-au scris, pentru ca voi să credeţi că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu; şi, crezând, viaţă să aveţi întru numele Lui”* (In.20, 31). Cu aceasta se încheie Evanghelia de la Ioan, aşa cum a scris-o Sfântul Evanghelist Ioan. Urmează un capitol, al 21–lea, în care e prezentată încă o arătare după Învierea Domnului Hristos, ***arătare de la Marea Tiberiadei,*** când erau de faţă 7 Ucenici ai Domnului, între care Sfântul Apostol Petru, Sfântul Apostol Toma, Natanail, Sfântul Evanghelist Ioan şi încă doi care L-au văzut pe Domnul Iisus Hristos înviat şi care s-au învrednicit să mănânce cu Domnul Hristos. După ce au mâncat din peşte pescuit printr-o minune, Domnul Hristos i-a zis Sfântului Apostol Petru: “*Simone, fiu al lui Iona, Mă iubeşti tu pe Mine mai mult decât aceştia?”* şi el a zis: “*Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc*”. Domnul Hristos i-a zis: “*Paşti mieluşeii Mei!* Apoi Iisus i-a zis din nou: *„Simone, fiu al lui Iona, Mă iubeşti?”;* “*Da, Doamne, Tu ştii că te iubesc*”; “*Paşte oile Mele?”.* S-a întristat Sfântul Apostol Petru şi i-a răspuns şi a treia oară: “*Doamne, Tu pe toate le ştii, Tu ştii că Te iubesc*”. Şi Domnul Hristos a zis “*Paşte oile Mele*” (In. 21, 15-17). Apoi vin nişte cuvinte pe care le-a rostit Domnul Hristos, spunând cu ce moarte va preamări Sfântul Apostol Petru pe Dumnezeu: “*Când erai mai tânăr te încingeai singur şi umblai unde voiai, dar când vei îmbătrâni îţi vei întinde mâinile şi altul te va încinge şi te va duce unde tu nu vrei*” (In. 21, 18-19).

Apoi Sfântul Apostol Petru s-a interesat de Sfântul Evanghelist Ioan şi a zis: “*Doamne, dar ce va fi cu acesta*”, şi I-a zis Domnul Hristos. “*Dacă vreau eu să rămână acesta până voi veni Eu, ce te priveşte? Tu urmează-Mă pe Mie*” (In. 21, 22). Cuvântul aceasta e important pentru noi, în sensul că Domnul Hristos îi atrage atenţia Sfântului Apostol Petru şi nouă, să nu ne intereseze de alţii, şi să ne intereseze doar cum să-i urmăm noi Domnului

Hristos. Aceasta e şi pentru noi valabil, în sensul că noi de multe ori ne interesăm de lucruri care nu ne privesc şi care nu sunt de folos pentru noi. Dar importanţa cea mai mare o are faptul de a urma Domnului Hristos.

Iubiţi credincioşi,

Cu aceasta se termină ceea ce spun Sfinţii Evanghelişti în legătură cu Învierea Domnului Hristos. Mai avem să menţionăm doar faptul că Sfântul Apostol Pavel, în *Epistola I către Corinteni*, mai aminteşte, pe lângă acestea, de o ***arătare în faţa Sfântului Apostol Iacob,*** probabil cel dintre fiii lui Zevedei. Şi mai aminteşte de ***arătarea în faţa a 500 de oameni***, care probabil e tot aceeaşi arătare care e menţionată de Sfântul Evanghelist Matei în cap. 28, pe Muntele Galileii. În sfârşit, aminteşte de ***arătarea de care Domnul Hristos L-a învrednicit pe Sfântul Apostol Pavel pe drumul Damascului***.

Acestea sunt arătările Domnului Hristos după Învierea Sa. Cine vrea să aibă o perspectivă a celor petrecute după Învierea Domnului Hristos, a arătărilor Domnului Hristos înviat, poate să citească ultimele capitole ale Evangheliilor, câte unul la cele 3 Evanghelii sinoptice şi două la Sfânta Evanghelie de la Ioan (deci 5 capitole în total) şi al 15-lea capitol din Epistola I către Corinteni.

V-am desfăşurat în scurte cuvinte lucruri pe care le-aţi fi putut citi şi singuri şi care de fapt le găsim în capitolele amintite, dar e bine să ne facă cineva o sinteză a acestora pentru că, parcă, le înţelegem mai bine atunci când sunt menţionate şi mai ales când sunt şi corelate. Aceasta este ceea ce mă gândeam să vă spun cu prilejul întâlnirii din seara aceasta. Amin!

Duminica a 2-a după Paşti

(a Sfântului Apostol Toma)

Ioan 20, 9-31

Domnul meu şi Dumnezeul meu!

Credinţa adevărată - izvor de fericire

Hristos a înviat!

Preacuvioşi Părinţi şi iubiţi credincioşi,

Astăzi, în a 8–a zi de sărbătorire a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, când facem pomenirea întâlnirii Domnului nostru Iisus Hristos cu ucenicii Săi, de faţă fiind şi Sfântul Apostol Toma, vreau să vă spun câteva cuvinte despre felul cum au înţeles şi cum s-au raportat oamenii din vremea când s-a petrecut învierea Domnului Hristos, cum s-au raportat ei şi cum au înţeles învierea, vestea despre învierea Domnului Hristos. Şi apoi, am să vă vorbesc ceva despre Sfântul Apostol Toma, răspunzând la întrebarea dacă Sfântul Apostol Toma a răspuns invitaţiei Domnului Hristos de a pipăi coasta Lui.

Apropiaţii lui Hristos nu au crezut că El va învia

Iubiţi credincioşi,

Cei care citiţi din Sfânta Evanghelie, desigur, ştiţi că Domnul Hristos, înainte de patima Sa cea mântuitoare, le-a vorbit ucenicilor Săi de mai multe ori despre pătimirile Sale din Ierusalim, despre răstignirea Lui, despre moartea şi despre învierea Lui. Este însă interesant de luat aminte că ucenicii Domnului Hristos au ţinut seama de faptul că Domnul şi Mântuitorul nostru avea să pătimească, dar s-au gândit prea puţin sau poate nu s-au gândit deloc la învierea din morţi a Lui. De unde ştim aceasta? De acolo că, atunci când Domnul Hristos avea să pătimească, ucenicii s-au împrăştiat: unul dintre ei, Sfântul Apostol Petru, s-a lepădat de trei ori de Învăţătorul său; Iosif şi cu Nicodim L-au înmormântat pe Domnul nostru Iisus Hristos ca şi când El n-ar mai fi avut să învie niciodată; femeile

mironosiţe s-au dus la mormântul Domnului Hristos să-l ungă cu miresme în semn de cinstire şi Îl căutau în mormânt ca pe un mort, nu ca pe omul care trebuia să se scoale din morţi.

Au fost însă şi unii care au luat aminte la faptul că Domnul Hristos a spus şi despre învierea Lui, şi aceia au fost duşmanii Lui. Duşmanii Lui au ţinut seamă de faptul că Domnul Hristos a vorbit despre învierea Lui, a vestit învierea Lui; s-au dus la Pilat şi au zis către el: *"Înşelătorul acela* - aşa L-au numit pe Domnul Hristos, Cel pe care L-au răstignit - *ne-a spus că după trei zile va învia"*, deci l-au rugat ei pe Pilat: *"Porunceşte să fie întărit mormântul cu pază, ca nu cumva să-L fure ucenicii Lui şi să spună că a înviat, şi va fi rătăcirea cea de pe urmă mai mare decât cea dintâi"* (Mt. 27, 63-64). Mormântul a fost pecetluit şi a fost pusă pază la mormânt, ca să nu se întâmple ceea ce credeau duşmanii Domnului Hristos: să vină ucenicii Lui şi să-L fure.

A venit vremea ca cele hotărâte, cele proorocite, cele vestite de Domnul Hristos să se împlinească. A treia zi, în zorii zilei, femeile mironosiţe s-au dus la mormânt cu dorinţa de a-şi arăta cinstirea faţă de Domnul Hristos, aducând miresmele pe care le-au cumpărat şi pe care le-au pregătit, dar au găsit mormântul gol de trupul Domnului Hristos. Prin urmare, femeile mironosiţe în loc să găsească trupul mort al Domnului Hristos, au găsit mormântul gol. Ce se întâmplase? Ne spune Sfântul Evanghelist Matei în al 28–lea capitol: un înger a coborât din cer, s-a făcut cutremur, a fost lumină mare, ostaşii care erau de pază au căzut cu feţele la pământ, îngerul a dat la o parte piatra care acoperea intrarea mormântului, dar Domnul Hristos înviase din morţi. Femeile mironosiţe n-au mai văzut pe nimeni când au ajuns la mormânt, ostaşii nu mai erau, dar au văzut un înger care le-a spus cumva mustrându-le: *«De ce-L căutaţi pe Cel viu între cei morţi? A înviat. Duceţi-vă de spuneţi ucenicilor Lui că a înviat şi că se vor întâlni cu El în Galileea »* (Mt. 28, 5-7).

Încercări de falsificare a Învierii

Aceasta este relatarea despre înviere a Sfântului Evanghelist

Matei. Femeile mironosiţe au plecat de la mormânt cu oarecare îndoială, cu o confuzie, nu ştiau ce să creadă; L-au căutat pe Domnul Hristos ca pe un mort, au aflat despre El că este viu, dar Domnul Hristos, Cel care a înviat li S-a arătat şi le-a zis: *"Bucuraţi-vă!"*, şi le-a mai zis: *"Nu vă temeţi!"*, şi le-a îndrumat pe femeile mironosiţe să spună ucenicilor că a înviat din morţi şi că urmează să Se întâlnească cu ei în Galilea (aşa cum le spusese şi îngerul). Ostaşii care au fost de faţă la învierea Domnului Hristos n-au văzut învierea Domnului Hristos. Ei n-au văzut cum a înviat Domnul Hristos pentru că de lumina aceea şi de cutremurul care s-a întâmplat, au căzut cu feţele la pământ şi au rămas ca morţi, au amorţit. Ei s-au dus şi au spus celor care i-au rânduit să stea de pază că a înviat Domnul Hristos şi atunci mai marii preoţilor i-au îndemnat să spună că de fapt a fost furat din mormânt şi că ei dormeau - pe când dormeau, ucenicii L-au furat din mormânt.

Bineînţeles că mărturia aceasta nu putea fi adevărată: cum poţi să ştii ce se întâmplă în jurul tău când dormi? Şi dându-le bani ostaşilor, mai marii preoţilor i-au îndemnat pe aceştia să nu aibă nici o teamă căci, dacă se va auzi cumva aceasta la autoritatea romană, ei vor face în aşa fel ca ei să nu păţească nimic. Deci, au fost şi oameni care s-au împotrivit gândului că Domnul Hristos ar fi înviat, s-au împotrivit gândului că Domnul Hristos, de fapt este biruitorul morţii, că a înviat din mormânt. Au încercat să-i inducă în eroare, au încercat să îi rătăcească de la adevăr pe cei care ar fi putut să creadă în Învierea Domnului Hristos. Despre aceasta citim în Sfânta Evanghelie de la Matei şi mai citim că, atunci când S-a întâlnit Domnul Hristos cu ucenicii Săi, în Galileea, pe un munte, ucenicii s-au închinat Domnului Hristos, ei care se îndoiseră, şi mai aflăm că Domnul le-a spus: *"Datu-Mi-s'a toată puterea în cer şi pe pământ. Drept aceea, mergeţi şi învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit Eu vouă"*(Mt. 28, 18-20). Şi a zis Domnul Hristos mai departe: *"Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârşitul veacului. Amin."*(Mt. 28, 20).

Arătările Domnului Hristos după înviere

Sfântul Evanghelist **Marcu** spune mai puţin despre învierea Domnului Hristos. Vorbeşte şi el despre femeile mironosiţe care s-au dus la mormânt şi care au găsit un înger care le-a spus că Domnul Hristos a înviat. Femeile mironosiţe, spune Sfântul Evanghelist Marcu, n-au îndrăznit să se ducă la ucenici să le spună despre învierea Domnului Hristos. Unele, sigur, s-au dus, unele nu s-au dus. Ne mai spune Sfântul Evanghelist Marcu că cel dintâi căruia i S-a arătat Domnul Hristos după înviere a fost de fapt o femeie, Maria Magdalena. În ziua în care S-a sculat din morţi, Iisus S-a arătat mai întâi Mariei Magdalena, din care scosese 7 draci.

Este o informaţie foarte preţioasă pentru noi, să ştim că **cel dintâi moştenitor al raiului a fost un tâlhar**, tâlhar pocăit, tâlhar schimbat, un tâlhar care nu mai era tâlhar, dar care a fost totuşi tâlhar şi pe care Domnul Hristos l-a primit ca pe cel dintâi moştenitor al raiului pentru că l-a schimbat şi l-a făcut vrednic de rai şi să ştim că **cea dintâi căreia i S-a arătat Domnul Hristos după înviere a fost o femeie păcătoasă: Maria Magdalena**, din care, spune Sfântul Evanghelist Marcu fără să se sfiiască, că Domnul Hristos scosese din ea 7 draci. Ce înseamnă asta iubiţi credincioşi? Înseamnă că era o femeie păcătoasă, că avea cele 7 patimi de căpetenie. Deci, cea dintâi care L-a văzut pe Domnul Hristos după înviere, a fost o femeie păcătoasă pe care Domnul Hristos a iertat-o, îndreptat-o şi a întărit-o, ceea ce ne dă mare nădejde în puterea pocăinţei, în puterea chemării Domnului nostru Iisus Hristos, în puterea schimbării de suflet spre bine pe care o are Domnul Hristos şi pe care ne-o împărtăşeşte şi nouă, spre binele nostru, spre schimbarea noastră în bine.

Sfântul Evanghelist **Luca** scrie şi el în Sfânta Evanghelie, în al 24–lea capitol, despre învierea Domnului Hristos, şi anume spune că femeile mironosiţe s-au dus la mormânt şi au găsit îngeri care le-au spus că Domnul Hristos este viu, spune că ele s-au dus şi le-au spus ucenicilor. Ucenicii s-au dus la mormânt. Sfântul Apostol Petru şi Sfântul Ioan s-au dus la mormânt, au văzut giulgiul singur în mormânt, fără trupul Domnului Hristos. Ne mai spune Sfântul Evanghelist Luca şi că Domnul Hristos S-a arătat la doi călători care mergeau la Emaus, cum Domnul Hristos i-a mustrat pentru necredinţa lor, cum le-a dat mare bucurie în suflet, cum ei, după ce s-au convins că Cel de-al treilea călător este Domnul Hristos Cel înviat din morţi, s-au dus la Ierusalim şi au mărturisit despre învierea Domnului Hristos şi celorlalţi ucenici, care ştiau şi ei că Domnul Hristos e înviat şi S-a arătat lui Petru. Apoi, fiind ei cu toţii de faţă, Domnul Hristos li S-a arătat, Toma lipsind din ceata lor atunci, şi le-a spus ucenicilor: *"Pipăiţi-Mă şi vedeţi că duhul nu are carne şi oase aşa cum Mă vedeţi pe Mine că am"* (Lc. 24, 39) şi apoi a mâncat în faţa lor din ceea ce i-au dat ucenicii, o bucată de peşte fript şi un fagure de miere. Cu prilejul acela Domnul Hristos le-a vorbit despre patima Sa, despre învierea Sa, despre pocăinţa spre iertarea păcatelor şi le-a dovedit că toate acestea trebuiau să se întâmple după cum a fost scris prin prooroci şi în psalmi.

Dacă nu voi vedea… nu voi crede

Sfântul Evanghelist **Ioan** ne spune şi el despre învierea Domnului Hristos. Fiecare Evanghelist spune că întâi s-au dus la mormânt femeile purtătoare de mir, femeile cinstitoare de Dumnezeu, femeile gânditoare de Dumnezeu. După aceea au mers ucenicii la mormânt. Sfântul Evanghelist Ioan spunea că a mers Sfântul Apostol Petru şi ucenicul pe care-l iubea Iisus (el se numeşte pe sine *„ucenicul pe care-l iubea Iisus")*.

După aceea li S-a arătat Domnul Hristos ucenicilor, în ziua învierii, seara, când le-a dat puterea iertării păcatelor. A suflat peste ei şi a zis: *"Luaţi Duh Sfânt!, cărora le veţi ierta păcatele, li se vor ierta; cărora le veţi ţine, ţinute vor fi"* (In. 20, 22-23), dar nu era de faţă Sfântul Apostol Toma - asta este precizarea Sfântului Evanghelist Ioan. În Sfânta Evanghelie de la Luca nu se spune că a lipsit Sfântul Apostol Toma, însă Sfântul Evanghelist Ioan precizează că atunci când Domnul Hristos S-a arătat ucenicilor Săi, în seara zilei în care a înviat, nu era de faţă Sfântul Apostol Toma. De aici au urmat apoi cele ce ni le spune, cele ce le scrie Sfântul Evanghelist Ioan în Evanghelia sa, că întâlnind ceilalţi ucenici pe colegul lor de ucenicie, pe Toma, i-au spus: *"L-am văzut pe Domnul!"*,

iar el a zis: *"Dacă nu voi vedea eu în mâinile Lui semnul cuielor şi dacă nu-mi voi pune degetul meu în semnul cuielor, şi dacă nu-mi voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede"* (In. 20, 25). Cu asta s-a sfârşit cele ce s-au citit din Sfânta Evanghelie la vecernia din ziua de Paşti, deci e o mărturisire de necredinţă, pentru că, iubiţi credincioşi (asta-i foarte important de ţinut minte), nici unii dintre cei care au văzut mormântul gol: femeile mironosiţe, Sfântul Apostol Petru, Sfântul Apostol Ioan, cei doi care mergeau spre Emaus, care au aflat despre mormântul gol şi despre îngerii care s-au arătat, nici unii din cei care au auzit de învierea Domnului Hristos nu s-au repezit asupra gândului că: *«Da, a înviat Domnul Hristos!»,* sau *«Da, într-adevăr, trebuia să se împlinească ceea ce a spus El înainte de pătimirea Sa»*. Nu s-au gândit nici unii la aceasta, toţi au stat cu îndoială, toţi au stat cu întrebare, toţi au stat cu nedumerire, de aceea ne şi spune Sfântul Evanghelist Marcu că Domnul Hristos i-a mustrat pe ucenicii Lui că n-au crezut despre învierea Lui, că n-au crezut în învierea Lui, şi i-a mustrat pentru împietrirea inimii lor: că n-au crezut ceea ce au aflat despre învierea Domnului Hristos.

La fel, pe cei doi care mergeau spre Emaus, cei doi călători, au fost mustraţi de Domnul Hristos care le-a zis: *"O, nepricepuţilor, şi cu inima zăbavnici a crede'n toate câte-au spus profeţii!"*(Lc. 24,25). Deci, iubiţi credincioşi, e foarte important lucrul acesta, că noi zicem despre Sfântul Apostol Toma că a fost necredincios. E chiar vorba aceasta: *«Toma necredinciosul»*, dar toţi au fost necredincioşi într-un fel, sau până la un moment dat toţi au fost necredincioşi, până s-au întâlnit cu Domnul Hristos, până Domnul Hristos a rânduit să fie încredinţaţi despre învierea Lui, toţi au fost necredincioşi. Deci, nu numai Toma e necredinciosul, ci se poate zice că şi Petru e necredinciosul şi ceilalţi ucenici. Oricare dintre ei au fost într-un fel necredincioşi în învierea Domnului Hristos. De ce? Pentru că ştiţi cum se spune despre învierea Domnului Hristos că este? *"Cea mai presus de lume înviere a lui Dumnezeu"*. Cum să poţi înţelege cu măsuri pământeşti, cu măsuri omeneşti, lucrurile mai presus de lume, lucrurile cele cereşti? Nu se poate decât prin puterea lui Dumnezeu.

Fără descoperirea lui Dumnezeu, lucrurile dumnezeieşti nu pot fi înţelese

Vă aduceţi aminte cum a zis Domnul Hristos către Sfântul

Apostol Petru când Sfântul Apostol Petru L-a mărturisit ca Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui viu? A zis: *"Fericit eşti, Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-a descoperit aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri"* (Mt. 16, 17). Deci, fără descoperirea dată de Tatăl Cel din ceruri, fără descoperirea făcută de Dumnezeu, nu poate omul să înţeleagă lucrurile lui Dumnezeu, lucrurile dumnezeieşti. Lucrurile cereşti se înţeleg cu o minte sfântă, cu o minte înduhovnicită, cu o minte mai presus de lume, cu mintea lui Hristos. Fără mintea lui Hristos nu poţi înţelege lucrurile cele minunate ale lui Dumnezeu, ori schimbarea minţii o face Dumnezeu în sufletele noastre.

De aceea, dacă suntem încredinţaţi de învierea Domnului Hristos, înseamnă că ne-a schimbat spre bine, mintea noastră a fost schimbată de către însuşi Domnul Hristos Cel înviat. Noi nu L-am văzut pe Domnul Hristos înviat, aşa cum L-a văzut Sfântul Apostol Toma, dar încredinţarea lăuntrică despre învierea Domnului Hristos tot din puterea Domnului Hristos o avem. Fără puterea, fără intervenţia Domnului Hristos, noi înşine nu putem să ajungem să înţelegem lucrurile cele mai presus de lume, lucrurile cele dumnezeieşti. Nu se poate aşa ceva! Lucrurile lui Dumnezeu, numai lui Dumnezeu Îi sunt cu putinţă să le descopere în firea omenească, în mintea pământească, atunci când o face cerească, când o schimbă spre bine. De aceea, iubiţi credincioşi, nu-i de mirare că Sfântul Apostol Toma dorea ceva: dorea să fie încredinţat cel puţin la măsurile la care au fost încredinţaţi ceilalţi ucenici.

În Sfânta Evanghelie de la Luca ni se spune că atunci când Domnul Hristos s-a arătat ucenicilor, când ei de bucurie şi de uimire nu le venea să creadă, credeau că văd un duh, a zis Domnul Hristos către ei: *"Pipăiţi-Mă şi vedeţi că duhul nu are carne şi oase aşa cum Mă vedeţi pe Mine că am"*(Lc. 24,39. Deci, a fost o invitaţie a Domnului Hristos. Nu ni se spune în Sfânta Evanghelie de la Luca dacă ucenicii L-au pipăit pe Domnul Hristos, dar ni se spune că Domnul Hristos a cerut de mâncare şi El a mâncat în faţa lor. Ce s-a întâmplat cu mâncarea, cu peştele şi fagurele de miere pe care l-a mâncat Domnul Hristos, dacă El era un trup duhovnicesc care n-avea trebuinţă de mâncare? Ce s-a întâmplat? S-a prefăcut şi ea în ceea ce era Domnul Hristos, s-a înduhovnicit mâncarea. Deci, Domnul Hristos a primit mâncare materială şi ea s-a prefăcut în mâncare duhovnicească, la măsurile trupului celui duhovnicesc al Domnului Hristos după înviere. Şi, iubiţi credincioşi, Sfântul Apostol Toma despre care ştim noi aşa de puţine, despre care totuşi nu uităm niciodată că n-a avut destulă credinţă, parcă seamănă cumva cu noi. Şi ne pare bine că în Sânta Evanghelie mai sunt oameni prin care putem avea nădejde că şi noi, dacă avem îndoială, dacă avem

ezitare, dacă avem rezervă, putem să fim încredinţaţi prin puterea lui Dumnezeu că, iată, au mai fost oameni ca noi şi Dumnezeu i-a miluit, nu i-a depărtat, nu S-a lepădat de ei.

„Nu fi necredincios, ci credincios!”

După opt zile de zbucium, după zile în care ucenicii se bucurau că L-au văzut pe Domnul, au primit pacea sufletului din învierea Domnului Hristos. Sfântul Apostol Toma zilele acelea era frământat, dorea şi el să aibă bucuria celorlalţi şi n-o putea avea. Dar a venit vremea ca Domnul Hristos să se arate tuturor ucenicilor, fiind şi Toma de faţă, şi atunci l-a încredinţat pe Toma despre învierea Lui şi a zis către el: *“Adu-ţi degetul tău încoace; şi vezi mâinile Mele; şi adu-ţi mâna ta şi pune-o în coasta Mea; şi nu fi necredincios, ci credincios”* (In. 20,27). Mare lucru, iubiţi credincioşi, să-L auzim pe Domnul Hristos spunându-ne mereu: *“Nu fi necredincios, ci credincios”*, căci asta ne-o spune şi nouă: *«Credeţi în învierea Mea!», “Nu fi necredincios, ci credincios”*. Şi atunci, Sfântul Apostol Toma a fost uimit de prezenţa Domnului Hristos care intrase în casă prin uşile încuiate, aşa cum a ieşit şi din mormânt prin piatră - pentru că aceasta este credinţa noastră, că peceţile (mormântului) au rămas nestricate. *“Precum ai păzit cheile Fecioarei întru a Ta naştere, aşa ai înviat din mormânt nestricând peceţile”*, mărturisim noi la Sfintele Slujbe sau: *“Piatra fiind pecetluită şi ostaşii străjuind preacurat Trupul Tău, înviat-ai a treia zi, Mântuitorule”.* Credinţa noastră, învăţătura Bisericii noastre, este că Domnul Hristos a ieşit din mormânt prin piatră, şi aşa a intrat şi la ucenicii săi, uşile fiind încuiate, şi l-a încredinţat şi pe Sfântul Apostol Toma şi i-a zis cuvintele acestea pe care să nu le uităm niciodată: *“Nu fi necredincios, ci credincios”*. Şi atunci, Sfântul Apostol Toma sub puterea Domnului Hristos, prin puterea Domnului Hristos, s-a încredinţat şi a zis: *“Domnul meu şi Dumnezeul meu!”* (In. 20, 28). Au izbucnit din sufletul lui aceste cuvinte şi Sfântul Apostol Toma a fost învrednicit de Domnul Hristos să audă şi cuvintele: *“Pentru că M-ai văzut, ai crezut; fericiţi cei ce au crezut fără să fi văzut!”* (In. 20, 29).

Deci, cine sunt fericiţii? Ştiţi cine? Cei ce cred în Dumnezeu, iubiţi credincioşi, aceia sunt oameni fericiţi. Şi dacă crede cineva în Dumnezeu şi nu-i fericit să ştie că nu crede în Dumnezeu sau, în orice caz, nu crede destul. Credinţa în Dumnezeu este izvor de fericire. Cine crede în Domnul Hristos, crede aşa cum a crezut şi Sfântul Apostol Toma care zice din tot sufletul, nu pentru că l-a învăţat cineva, nu pentru că-i scris undeva, zice: *“Domnul meu şi Dumnezeul meu!”*. Iar aceasta aduce în sufletul său fericire, cum a fost Sfântul Apostol Toma care s-a bucurat de prezenţa Domnului Hristos aşa cum s-au bucurat şi ceilalţi ucenici.

L-a pipăit Toma pe Domnul Hristos?

Se pune întrebarea, iubiţi credincioşi, întrebare foarte firească: *«L-a pipăit Toma pe Domnul Hristos sau nu L-a pipăit?».* În Sfânta Evanghelie nu ni se spune nimic; oricât ai citi capitolul al 20–lea din Sfânta Evanghelie de la Ioan şi mai ales sfârşitul capitolului, unde se vorbeşte despre Sfântul Apostol Toma, nu poţi deduce clar dacă Domnul Hristos a fost pipăit de Toma, căci Toma a dorit să-L pipăie pe Domnul Hristos. A vrut să se încredinţeze nu numai prin vedere, nu numai prin auzire, ci şi prin pipăire: să pună mâna pe Domnul Hristos. A dorit lucrul acesta.

Cine ne poate spune nouă dacă Sfântul Apostol Toma L-a pipăit sau nu pe Domnul Hristos? Ştiţi cine? Şi vă rog să ţineţi minte lucrul ăsta pentru toată viaţa voastră! Cine-i tâlcuitoarea Evangheliei? Sfânta noastră Biserică! Ce

ne învaţă Sfânta noastră Biserică în legătură cu aceasta: *«L-a pipăit Toma pe Domnul Hristos sau nu L-a pipăit?»* Eu am să vă spun două alcătuiri (şi sunt multe de felul acesta) din Slujba de astăzi din care o să vă daţi singuri seama dacă Sfântul Apostol Toma L-a pipăit sau nu L-a pipăit pe Domnul Hristos. Prima, condacul:

„Cu dreapta cea osârduitoare
Coasta Ta cea de viaţă dătătoare
Toma o a cercat
Că dacă ai intrat uşile fiind încuiate
Cu ceilalţi Apostoli ai strigat:
Domnul meu şi Dumnezeul meu!”.

Când a strigat Toma *“Domnul meu şi Dumnezeul meu!”*? După ce a *„cercat”* coasta Domnului Hristos. Cu ce? Cu dreapta *„cea osârduitoare”*. Cu mâna dreaptă ce-a făcut? S-a atins de coasta Domnului Hristos, a pipăit coasta Domnului Hristos. Ei, iată răspunsul! A pipăit, sau n-a pipăit? A pipăit! Cine ne spune? Sfânta Biserică prin alcătuirile de la Sfânta Slujbă.

O altă alcătuire, icosul:

„Cine a păzit mâna ucenicului nearsă
Când s-a apropiat de coasta Domnului cea de foc?
Cine i-a dat ei îndrăzneala de a putut pipăi osul cel de văpaie?
Cu adevărat ceea ce s-a pipăit că dacă n-ar fi dat coasta putere dreptei celei de lut,
Cum ar fi putut pipăi patimile care au zguduit cele de sus şi cele de jos?
Acest dar Tomii i s-a dat, a pipăi pe aceasta şi a striga: Domnul Dumnezeul meu!”

Iată deci, iubiţi credincioşi, de câte ori aţi auzit că Domnul Hristos a fost pipăit de Sfântul Apostol Toma? De cinci ori! De patru ori, în orice caz, şi a cincea oară când zice: *“Cine a păzit mâna ucenicului nearsă / Când s-a apropiat de coasta Domnului cea de foc?”*. După aceea zice *“pipăit”* clar, şi anume că: *“Coasta a dat putere dreptei celei de lut / De a putut pipăi osul cel de văpaie / De a putut pipăi patimile care au zguduit cele de sus şi cele de jos”*, de a pipăi coasta, însăşi coasta era putere, era pipăitoare. Mai poate întreba cineva: *«L-a pipăit Toma pe Domnul Hristos sau nu L-a pipăit?»*. Biserica ne învaţă, şi nu pe ocolite ne învaţă, nu în simboluri subtile, ci ne învaţă direct şi ne spune clar: *«Sfântul Apostol Toma a îndrăznit să-L pipăie pe Domnul Hristos»*, şi bineînţeles că Domnul Hristos a vrut şi El aceasta. De ce? Ca să-l încredinţeze pe Sfântul Apostol Toma.

Iubiţi credincioşi,

Să ne ajute bunul Dumnezeu prin rugăciunile Sfântului Apostol Toma să ajungem şi noi la încredinţarea deplină despre învierea Domnului nostru Iisus Hristos; să ajungem şi noi să putem simţi puterea lui în noi; să ajungem şi noi să fim între cei fericiţi pentru că suntem credincioşi. Să ne ajute bunul Dumnezeu, pentru rugăciunile Maicii Preacurate, ca şi credinţa noastră să fie lucrătoare în slujire şi în cunoştinţă, iar slujirea şi cunoştinţa să ne ducă la iubire şi iubirea să ne facă într-adevăr fericiţi, ca şi într-aceasta să se preamărească numele Sf. Treimi de acum şi până în veac. Amin!

Duminica a 3-a după Paşti

(a Mironosiţelor)

Mc. 15, 43-47; 16, 8

Raiul femeilor gânditoare de Dumnezeu

Femeile gânditoare de Dumnezeu

Iubiţi credincioşi,

La sfânta slujbă de la Paşti şi din Săptămâna Luminată este o alcătuire care are următorul cuprins: *“ Femeile cele gânditoare de Dumnezeu, cu mirurі în urma Ta au alergat, şi pe Care, ca pe un mort, cu lacrimi te căutau; bucurându-se s-au închinat Ţie, Dumnezeului Celui viu, şi Paştile cele de taină, ucenicilor Tăi, Hristoase, bine le-au vestit”.* În această alcătuire este vorba de nişte femei, de femeile mironosiţe. Acestea sunt numite gânditoare de Dumnezeu. E ceva care ne place, care am dori să se poată spune despre orice femeie şi despre orice bărbat. Fiecare dintre noi ar fi bine să putem fi numiţi gânditori de Dumnezeu aşa cum au fost numite femeile mironosiţe.

Femeile mironosiţe sunt înfăţişate ca femei gânditoare de Dumnezeu. Nu ştiu dacă poate fi ceva mai frumos decât să spui despre cineva că este gânditor de Dumnezeu. Ce înseamnă asta? Înseamnă să fie un om care ştie de Dumnezeu, în gândurile căruia vine mereu Dumnezeu. Când eram copil, mama mamei mele - Dumnezeu s-o odihnească! - avea o vorbă care n-o băgam eu aşa tare în seamă, dar care după aceea am înţeles-o ca fiind o vorbă cu totul deosebită. Când îi venea în minte să facă un lucru bun, zicea: *”Mi-a adus Dumnezeu în gând…”.* Până la aşa măsură erau oamenii de demult, oamenii credincioşi, cu gândul la Dumnezeu încât orice lucru bun, pe care îl aveau în minte, îl socoteau ca venind direct de la Dumnezeu.

Nu ziceau *„mi-o venit în minte”*, ci *”mi-a adus Dumnezeu în gând”.* Ceva asemănător cu ce erau femeile mironosiţe. Le-a dat Dumnezeu în gând. Ce? Să cumpere miresme, să fie cinstitoare de Dumnezeu. Lucrul cel mai de căpetenie la femeile mironosiţe a fost că erau cinstitoare de Dumnezeu, cum a fost şi Sfântul Iosif din Arimateea. Şi pentru că Sfântul Iosif din Arimateea a fost cinstitor de Dumnezeu, înmormântând pe Domnul cu cinste în vreme ce alţii îl urau, şi-l dispreţuiau, şi-l batjocoreau - el l-a cinstit, l-a înmormântat cu cinste, dând Mântuitorului un mormânt nou -, şi, pentru aceasta Sfânta noastră Biserică îl cinsteşte pe el. Parcă am dori să aibă şi o slujbă frumoasă, dar nu are. Totuşi, Biserica îl cinsteşte în ziua de 31 iulie, dar îl cinsteşte şi la fiecare Sfântă Liturghie. Când preotul pune cinstitele daruri pe masă închipuind îngroparea Domnului Hristos, după ce a înconjurat altarul prin faţa credincioşilor, cel dintâi cuvânt pe care-l zice e un cuvânt în care se aminteşte de Iosif: *„Iosif, cel cu bun chip, de pe cruce luând prea curat trupul Tău,…”.*

Cuvintele acestea s-au spus şi în această duminică la slujba de seară şi la cea de dimineaţă. Noi vorbim cu Domnul Hristos nu despre Domnul Hristos, ci despre Iosif din Arimateea. Sfânta noastră Biserică vrea prin slujbele sale să ne ţină în legătură cu Domnul Hristos şi are nişte alcătuiri de rugăciune prin care ne ajută să stăm în faţa Domnului Hristos. Şi nu vorbim despre Iosif din Arimateea cu oamenii, ci zicem: *”Iosif, cel cu bun chip, de pe cruce luând….”.* Iată nişte cuvinte pe care de multe ori nu le băgăm în seamă, dar care spun foarte mult. Mai întâi, ne aducem aminte de omul cinstitor de Dumnezeu, de Iosif, de fapta lui cea minunată, de faptul că L-a luat de pe cruce pe Domnul Hristos, L-a înfăşurat în giulgiu şi L-a pus în mormânt; dar Domnul Hristos a înviat din mormânt, şi pentru că a înviat din mormânt, a dat lumii mare milă.

A înviat Domnul, dăruind lumii mare milă

E mare lucru să te ştii sub mila lui Dumnezeu. Ştiţi cât e de

mare mila lui Dumnezeu? Cât îi de mare Dumnezeu? Noi ştim că Dumnezeu e nemărginit, e mai presus de ceea ce poate gândi şi spune omul, şi spunem la sfintele slujbe, vorbind cu Dumnezeu: *“Pe cât de mare este mărirea Ta, tot atât de mare este şi mila Ta”.* Avem încredere în bunătatea lui Dumnezeu, avem încredere în mila lui Dumnezeu şi suntem bucuroşi că ne putem gândi la mila lui Dumnezeu. Femeile cele gânditoare de Dumnezeu, sfintele femei mironosiţe, sunt pomenite şi ele astăzi şi despre ele s-a spus aşa: *”Mironosiţelor femei stând lângă mormânt, îngerul a strigat: Miresmele sunt cuvenite morţilor, dar Hristos S-a arătat străin de putreziciune. Ci strigaţi: A înviat Domnul, dăruind lumii mare milă”.* Iarăşi apare mila lui Dumnezeu. Şi tot în această zi mai avem o alcătuire pe care ne-a pus-o înainte Sfânta Biserică şi aceasta zice aşa: *”Când Te-ai pogorât la moarte, Cel ce eşti Viaţa cea fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea Dumnezeirii; iar când ai înviat pe cei morţi din cele dedesubt, toate Puterile cereşti au strigat: Dătătorule de viaţă, Hristoase Dumnezeul nostru, slavă Ţie”.*

Noi, ori prea ne-am obişnuit cu cuvintele de felul acesta, ori nu le băgăm în seamă, dar când începem să le băgăm în seamă vedem puterea lor, vedem înţelesul adânc al acestor cuvinte. Gândiţi-vă: vorbim cu Domnul Hristos şi-L numim *«Viaţa cea fără de moarte, care s-a coborât la moarte».* A făcut un lucru de smerenie adâncă: El, Cel fără de moarte, a murit. De ce ? Ca să-l poată ridica pe om de acolo de unde este el, din moarte. Cine te-a coborât la moarte? Cine? Tu, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce eşti viaţa cea fără de moarte. Ce s-a întâmplat atunci? Atunci *„iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii”.*

Asta înseamnă, iubiţi credincioşi, că acolo unde e Dumnezeu, nu poate să fie nici un lucru rău. Când s-a coborât Domnul Hristos în iad, iadul n-a mai avut putere, l-a nimicit. Cu ce? Cu strălucirea Dumnezeirii. Asta trebuie să se întâmple şi în sufletul nostru. Când e prezent Domnul Hristos, în sufletul nostru nu mai e nimic rău. E o bucurie. Unde-i Dumnezeu, acolo e raiul. Şi raiul, să ştiţi, că nu începe dincolo de lumea aceasta, nu începe odată cu moartea omului, ci începe aici, în viaţa aceasta. Mie-mi place să numesc mănăstirea *«tinda raiului»* şi de fapt nu numai mănăstirea-i *«tinda raiului»*, ci orice biserică-i *«tinda raiului».* Din biserică nu mai e mult până în rai. De ce? Pentru că biserica e cerul cel de pe pământ, e raiul aici pe pământ. E împărăţia Lui Dumnezeu aici pe pământ. Sfânta Liturghie e împărăţia lui Dumnezeu pe pământ. Dacă aţi luat aminte la ceea ce s-a citit la Sfânta Liturghie din Sfânta Evanghelie de la Marcu. S-a spus despre Sfântul Iosif din Arimateea că *“aştepta împărăţia lui Dumnezeu”*. Apoi, iubiţi credincioşi, să ştiţi că noi nu mai aşteptăm împărăţia lui Dumnezeu, ci avem împărăţia lui Dumnezeu. O mai şi aşteptăm cumva, pentru deplinătatea ei, dar noi suntem în împărăţia lui Dumnezeu.

Biserica – „Împărăţia lui Dumnezeu” şi „Cerul de pe pământ”

Biserica este cerul cel de pe pământ, este împărăţia lui

Dumnezeu. Sfânta Liturghie începe cu cuvintele: *”Binecuvântată este împărăţia Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh...”* . Cuvintele acestea arată că în faţa noastră se desfăşoară împărăţia lui Dumnezeu. Noi cerem de la Dumnezeu în rugăciunea Tatăl Nostru: *„Vie împărăţia Ta…”*, cerem să vie împărăţia lui Dumnezeu şi Dumnezeu ne împlineşte cererea. De câte ori stăm la Sfânta Liturghie ni se împlineşte cererea aceasta, că suntem în împărăţia lui Dumnezeu. Oare, iubiţi credincioşi, nu-i prea mult să spunem aşa? Nu! De ce nu? Pentru că în Biserică facem lucrul lui Dumnezeu. Îl preamărim pe Dumnezeu. Şi facem, aici pe pământ, noi, oameni păcătoşi, lucru ceresc. Sfânta Biserică nu e numai un locaş unde se adună credincioşii, ci este un locaş sfinţit de Dumnezeu, e un locaş sfinţit pentru Dumnezeu, un locaş în care se face numai şi numai lucrul lui Dumnezeu, nu altceva.

Şi ce se face în Sfânta Biserică? Ce fac îngerii în cer, se face aici pe pământ. Ceea ce fac îngerii în cer, spunem noi la Sfânta Liturghie când cântăm: *„Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de mărirea Lui”*. Ce facem noi în biserică? Acelaşi lucru pe care-l fac îngerii în cer. Apoi noi închipuim pe heruvimi. Este o alcătuire la Sfânta Liturghie ce zice aşa : *”Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim…”.* Cine sunt heruvimii? Sunt fiinţe din apropierea lui Dumnezeu, fiinţe cereşti. Heruvimii din cer şi heruvimii de pe pământ. Care sunt heruvimii de pe pământ? Noi, iubiţi credincioşi. Când luăm parte la sfintele slujbe suntem heruvimii de pe pământ, îi închipuim pe heruvimi. De ce? Pentru că facem ceea ce fac ei acolo în cer. Ce fac heruvimii? Întreit sfântă cântare aduc lui Dumnezeu. Dar noi ce facem? Aducem şi noi întreit sfântă cântare Preasfintei Treimi: *”Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim,… întreit sfântă cântare aducem”.* Asta o facem noi, asta o fac heruvimii. Aducem şi noi, şi ei, lui Dumnezeu întreit, sfântă cântare. Numai că noi primim îndemnul ca *„toată grija cea lumească de la noi să o lepădăm”.* Ni se spune şi pentru ce: ca să-l putem primi pe împăratul tuturor, pe Cel în chip nevăzut înconjurat de cetele îngereşti.

Deci, iubiţi credincioşi, iată că suntem în împărăţia lui Dumnezeu de câte ori venim la biserică. Dar să nu uităm că şi absentăm şi nu suntem în împărăţia lui Dumnezeu de câte ori ocolim biserica. De câte ori, în timp ce preoţii se roagă în biserică şi fac lucrul lui Dumnezeu, noi ne găsim altceva de lucru şi nu venim la sfânta biserică. Să ştiţi că eu sunt împotriva tuturor acelora care nu merg la biserică. Când vine cineva la mine la spovedit nici nu stau de vorbă cu el dacă-mi spune că nu merge la biserică. N-am ce vorbi, îl socotesc ca pe un păgân. Singurii care au îngăduinţa să nu ia parte la sfintele slujbe în duminici şi sărbători sunt oamenii care nu pot ajunge la biserică din pricină de boală. Dar, dacă eşti om sănătos şi cu credinţă şi nu vii la biserică, înseamnă că întorci spatele lui Dumnezeu, că nu ai în vedere Biserica lui Dumnezeu, că nu ai în vedere cerul cel de pe pământ, că ocoleşti împărăţia lui Dumnezeu, că nu aduci întreit sfântă cântare lui Dumnezeu împreună cu heruvimii din cer, aici pe pământ;

înseamnă să nu zici: *„Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot, plin…”* şi de aceea nu ştiu dacă te poate ierta Dumnezeu în cazul când nu te sileşti să-ţi schimbi viaţa şi să faci ceea ce n-ai făcut până acum, să faci de acum încolo.

Apoi, iubiţi credincioşi, să nu mai vorbim despre faptul că cei care nu iau parte la sfânta slujbă, nici nu ascultă cuvântul lui Dumnezeu. Ce să mai zicem despre binecuvântările de la Sfânta Liturghie pe care nu ţi le dă nimeni în altă parte decât în „împărăţia lui Dumnezeu şi în cerul cel de pe pământ”. Unde poţi auzi cuvântul „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toţi”; „Mântuieşte Doamne poporul tău şi binecuvântează moştenirea Ta”; ”Şi să fie milele marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu voi cu toţi”; ”Binecuvântarea Domnului peste voi toţi, acum şi pururea şi-n vecii vecilor”; ”Pe voi, pe toţi, dreptmăritorilor creştini, să vă pomenească Domnul Dumnezeu întru împărăţia Sa” ; ”Pace tuturor!” (de 4 ori).* Cine şi unde mai poate să audă astfel de cuvinte în afară de Sfânta Liturghie? Şi atunci poţi să renunţi la nişte lucruri atât de importante? Da, poţi, dar în ce împrejurare? În aceea că n-ai credinţă, că nu te interesează Biserica, că nu te interesează preoţia, slujba, Liturghia, Maica Domnului, darurile lui Dumnezeu. Dar femeile mironosiţe n-au fost aşa. Pe ele le-a interesat în primul rând să fie cinstitoare de Dumnezeu.

Darurile Învierii

Dacă renunţăm la Sfânta Liturghie şi la ajutorul pe care ni-l dă Biserică noastră ca să stăm în faţa lui Dumnezeu, atunci renunţăm la tot ce dă Dumnezeu la Sfânta Liturghie. Şi numai cineva care nu are credinţă, cineva care are îndoială, cineva care-i nepăsător, poate să ocolească astfel de lucruri mari şi minunate. Să ne gândim la femeile mironosiţe, cele gânditoare de Dumnezeu, care au fost şi cinstitoare de Dumnezeu, că au fost răsplătite. Care a fost răsplata pe care le-a dat-o Domnul Hristos? S-a întâlnit Domnul Hristos cu ele şi le-a zis: *”Bucuraţi-vă!”*. Şi le-a zis: *”Nu vă temeţi!”* şi ele s-au închinat Domnului Hristos şi I-au adus închinare cinstitoare. Nu putem să fim cinstitori ai Sfântului Iosif şi ai femeilor mironosiţe decât cu condiţia aceasta: că suntem şi noi ca ei. Sigur, pe Domnul Hristos nu-L mai putem înmormânta, nu avem de ce să-L mai înmormântăm, căci e pururi viu. Nu-i mai putem aduce miruri, ca ele. La slujba Sfintelor Paşti, când e vorba de femeile mironosiţe, se spune: *”Să mânecăm cu mânecare adâncă şi în loc de miruri cântare să aducem Stăpânului”*.

Iubiţi credincioşi,

Domnul Hristos vrea să ne bucure şi pe noi. Nu suntem noi în stare să primim darurile lui Dumnezeu şi mai ales darurile Învierii care sunt cinci:

1) Iertarea păcatelor: după Înviere, Domnul le-a spus ucenicilor Săi: *”Luaţi Duh Sfânt! Cărora veţi ierta păcatele, li se vor ierta…”* (In. 20, 22-23). Deci, iertarea păcatelor izvorăşte din mormântul dătător de viaţă al Domnului Hristos.

2) Bucuria: *”Bucuraţi-vă!”* a zis Domnul femeilor mironosiţe.

3) Netemerea: *„Nu vă temeţi!”*.

4) Pacea sufletului: de câte ori s-a întâlnit Domnul Hristos cu ucenicii Săi după Înviere le-a zis: *”Pace vouă!”*.

5) Binecuvântarea: Sfântul Evanghelist Luca, vorbind despre înălţarea Domnului la cer, ne spune că i-a luat Domnul Hristos pe ucenicii Săi, i-a dus spre Betania, şi acolo şi-a ridicat mâinile şi i-a binecuvântat, iar pe când îi binecuvânta s-a înălţat la cer. Deci e vorba de binecuvântare, de binecuvântarea pe care vrea s-o împlânte în mintea noastră Sfântul Luca prin felul cum istoriseşte înălţarea Domnului.

Prin binecuvântare Domnul Hristos şi-a arătat bunăvoinţa faţă de oameni. El vrea să ne binecuvânteze, şi dacă suntem vrednici de binecuvântare ne şi binecuvântează. Ce-au făcut ucenicii după ce L-au văzut pe Domnul Hristos înălţându-se la cer? Ni se spune în Sfânta Evanghelie de la Luca că ucenicii s-au închinat Mântuitorului şi s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Deci nu numai cu bucurie, ci cu bucurie mare şi erau în templu lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu. Deci bucuria cea mare pe care vrea Domnul Iisus Hristos să ne-o dea şi pe care ne-o dă de fapt, izvorăşte din noi laudă şi binecuvântare.

Iubiţi credincioşi,

Toate pornesc de la credinţa în Dumnezeu, toate pornesc de la gândirea la Dumnezeu. Ca femeile mironosiţe, toate urmează a ne curăţa sufletul, şi în măsura în care ni se curăţeşte sufletul ni se curăţeşte viaţa, ne facem vrednici de binecuvântare şi vine binecuvântarea lui Dumnezeu peste noi. Dar să ţinem legătura cu izvorul binecuvântării, cu binecuvântările pe care le dă Dumnezeu la sfintele slujbe şi mai ales la Sfânta Liturghie, pe care ni le dă prin mijlocire preoţească.

Sfârşesc această cuvântare cu o altă alcătuire de la Sfânta Slujbă a Învierii: *"De Te-ai pogorât în mormânt, Cel ce eşti fără de moarte, dar puterea iadului ai zdrobit şi ai înviat, ca un biruitor, Hristoase Dumnezeule, zicând femeilor mironosiţe: „Bucuraţi-vă!" şi apostolilor Tăi pace dăruindu-le, Cel ce dai celor căzuţi ridicare."*

Să ne ajute Bunul Dumnezeu tot prin rugăciunile Maicii Preacurate, ale Sfântului Iosif, ale sfintelor femei mironosiţe să fim şi noi gânditori de Dumnezeu, să fim şi noi cinstitori de Dumnezeu, doritori de a înmulţi şi noi mirul credinţei noastre şi al cinstirii noastre şi de a-l revărsa în faţa lui Dumnezeu şi spre binele celor din jurul nostru. Amin!

Duminica a 4-a după Paşti

(a Slăbănogului)

In. 5, 1-15

Să fim înţelegători faţă de neputinţa omenească

Iubiţi credincioşi,

Cei care am venit de la început aici, la sfânta slujbă, am petrecut în biserică trei ore şi jumătate şi n-am făcut altceva decât ne-am rugat. De fapt, ne-am rugat şi am învăţat. **Am şi învăţat şi ne-am şi rugat, ne-am rugat învăţând şi am învăţat rugându-ne.** Şi iată că a venit şi vremea să nu ne mai rugăm, ci numai să învăţăm. Şi a venit vremea să vă învăţ eu, şi voi să învăţaţi de la mine. Aşa-i rânduiala Bisericii noastre, ca în duminici şi sărbători să avem şi un cuvânt de învăţătură.

Orice bolnav speră să se facă sănătos

Iubiţi credincioşi,

N-am să vă spun lucruri pe care nu le-aţi mai auzit. Nu o să mă opresc în chip deosebit asupra Evangheliei care s-a citit la această Sfântă Liturghie, pentru că cei care aţi fost aici aţi auzit-o când s-a citit. Cei care n-aţi fost aici când s-a citit, aţi auzit-o cântată. Aş vrea altceva să fac de data aceasta, aş vrea să mă refer la minunea pe care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos, ca să vedem ce putem face noi cu această minune, noi - cei de astăzi. Ştiţi de ce? Pentru că dacă-i vorba să dăm o mărturie despre minunea aceasta, mărturia trebuie să o dăm şi noi, cum au dat-o cei care au văzut pe omul acela ridicându-se din pat, adunându-şi aşternutul şi plecând din locul în care a stat, poate mulţi ani, nu ştiu câţi din cei 38 de ani în care a fost bolnav, în care şi-a aşteptat sănătatea. De ce? Pentru că, iubiţi credincioşi, nu cred că există nici un bolnav în lumea aceasta să nu se gândească că s-ar mai putea face sănătos.

Cât o fi omul de bolnav, cât ar fi omul de neputincios, tot se mai gândeşte el că s-ar putea face odată sănătos şi numai apoi moare. Întâi se face sănătos şi apoi moare. Mai zice unul că moare mâine, poimâine, dar cred că zice numai aşa, tot se gândeşte el că poate tot se face sănătos. Aşa şi omul acela, s-a dus între oameni care-şi aşteptau sănătatea. Şi acum sunt locuri unde oamenii îşi aşteaptă sănătatea. Spitalele! Nu merge nimeni la spital să moară. Toţi câţi se duc la spital, se duc să se facă sănătoşi. Apoi staţiunile balneare - unde sunt ape vindecătoare, sunt locuri unde oamenii îşi aşteaptă sănătatea. Şi omul acela s-a dus într-un loc în care putea aştepta sănătatea mai mult decât la el acasă, deşi a văzut el bine că cu greu poate să-şi împlinească dorinţa şi acolo unde era el. De ce? A spus-o el când l-a întrebat Domnul Hristos: *„Vrei să te faci sănătos?"*(In. 5, 6). El a zis: *„Doamne, n-am om ca să mă arunce în*

scăldătoare” (In. 5, 7), în scăldătoarea asta în care se vindecă, după o vreme oarecare, unul singur. N-are cine să mă ducă să mă arunce acolo. Aşa că, vreau eu să mă fac sănătos, dar *„n-am om”*.

Iubiţi credincioşi,

În unele traduceri ale Evangheliei în româneşte e scris *„nu am pe nimeni”*, în altele e scris *„n-am om”*. Nu am pe cineva să mă ajute. Sunt singur. Cu puterile mele nu pot ajunge acolo unde nădăjduiesc să primesc vindecarea şi nu am om ca să mă arunce în scăldătoare când se tulbură apa, că până să ajung eu, altul se vindecă şi nu mă pot vindeca, căci numai unul se vindecă.

- Vrei să te faci sănătos?
- Nu am om! Nu am pe nimeni

Iubiţi credincioşi,

Ştim lucrul acesta din Evanghelie, dar dacă se duce cineva la Ierusalim şi vrea să vadă locul acela unde se vindecau oamenii, scăldătoarea Vitezda, nu mai poate vedea mare lucru. S-au schimbat multe de atunci, dar putinţa de a se face omul sănătos - şi mă gândesc mai ales sănătos sufleteşte, nu s-a încheiat atunci. Domnul Hristos a dat dovadă omului aceluia că dacă nu are om, iată, îl are pe Dumnezeu, îl are pe Domnul Hristos. Şi Domnul Hristos i-a dat vindecare. Şi se spune la slujbă că sănătatea nu i-a dat-o scăldătoarea, ci i-a dat-o Domnul Hristos. Şi noi trebuie să fim martorii acestei minuni. Cum? Iubiţi credincioşi, toate câte le citim noi din Sfânta Evanghelie despre Domnul Hristos, în toate trebuie să credem, şi dacă credem, le şi mărturisim.

Am putea zice că noi, astăzi, cei care suntem acum, aici, şi cei care au fost în alte biserici şi au auzit cuvântul Evangheliei despre vindecarea slăbănogului, noi toţi suntem martorii minunii, ca şi când am fi fost noi acolo unde s-a întâmplat minunea. Ştiţi că sunt nişte credincioşi care nu-s cu dreaptă credinţă, care se numesc *„Martorii lui Iehova”*. Ce înseamnă *„Martorii lui Iehova”*? Înseamnă martorii lui Dumnezeu. Ei zic că-s martorii lui Dumnezeu. Apoi să ştiţi că noi suntem mai „martori ai lui Dumnezeu” decât ei. Să nu vă luaţi după ei, pentru că ei nu au nici o zi în care pomenesc minunea cu vindecarea slăbănogului, ca să fie martori, cum suntem noi martori. Citesc şi ei din Sfânta Evanghelie, spun şi ei că s-a întâmplat lucrul acesta, dar iată, noi avem - după rânduiala Bisericii noastre, o duminică anume în care numai la aceasta ne gândim, la vindecarea slăbănogului de la scăldătoarea Vitezda şi mărturisim lucrul acesta mult mai mult decât ei. Ei n-au nici sărbătoarea Naşterii Domnului Hristos, pe care noi o avem. Noi suntem martorii Naşterii Domnului Hristos. N-au nici sărbătoarea Botezului Domnului Hristos. Noi o avem şi mărturisim Botezul Domnului Hristos. N-au nici Vinerea Mare, n-au nici Sfintele Paşti, n-au nici Înălţarea Domnului Hristos, nici Rusalii. Noi le avem. Deci, iată că noi suntem martori ai lui Dumnezeu mai mult decât ei şi decât toţi martorii care se socotesc ei martori. Prin urmare, iubiţi credincioşi, să ne vedem de credinţa noastră şi să plecăm din faţa unor oameni care nu-s de credinţa noastră, pentru că cine nu-i de credinţa noastră, n-are credinţa cea adevărată şi n-avem ce să vorbim cu ei despre credinţă.

Suntem martori ai faptului că Domnul Hristos l-a întrebat pe omul acela care era în suferinţă de 38 de ani, dacă vrea să se facă sănătos şi L-am auzit pe Domnul Hristos întrebându-l şi l-am auzit pe omul acela răspunzându-i: *„Nu am om”*. Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că se întâmplă cu mulţi în lumea aceasta că nu au om să-i ajute. Nu au om de ajutor. Nu au om să-i sprijine. Mulţi pot să spună lucrul acesta şi mai ales la oraş sunt oameni părăsiţi, oameni care n-au familie, oameni care ajung la greutăţi, la bătrâneţe şi la neputinţe şi n-au om ca să-i ajute. Să ne gândim în legătură cu aceasta: oare noi ce-am putea face pentru un om de felul acesta, ca să zică: e drept că până acum n-am avut om, dar acum îl am pe cutare, care se îngrijeşte de mine, care mă ajută, care face ceva ce eu nu pot face singur. Şi atunci nu se mai întâmplă cu omul acela pe care-l ajutăm noi să spună ca acela de la Vitezda: *„Nu am om”*, ci zice *„Îl am pe cutare. Mulţumesc lui Dumnezeu că îl am pe cutare, care mă ajută, care mă sprijină, care îmi mângâie bătrâneţile, îmi alină suferinţele, mă face să nu mai fiu îngrijorat, pentru că mă ajută el: am om !”*

Lungul drum de la gândul bun la fapta bună

Sfântul Maxim Mărturisitorul, vorbind despre această minune

a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, spune că scăldătoarea în care venea îngerul şi tulbura apa, şi-n care se silea omul să intre primul, este *virtutea capabilă de cunoştinţă*. Ce înseamnă aceasta, iubiţi credincioşi? Virtute înseamnă o tărie sufletească, o deprindere în bine. Şi ce face virtutea, dacă o ai? Te apropie de Dumnezeu şi e în stare să te ducă **să-L cunoşti pe Dumnezeu**. Deci, înzdrăvenirea sufletească adevărată este să ajungi să-l cunoşti pe Dumnezeu. Ştiţi că Domnul Hristos s-a rugat înainte de Sfintele sale Pătimiri (citim aceasta în Sfânta Evanghelie de la Ioan, cap. 17, 3) aşa: *„Iar viaţa veşnică aceasta este: **Să Te cunoască pe Tine**, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis”*.

Ce este viaţa veşnică? E cunoştinţa de Dumnezeu, să-L cunoşti pe Dumnezeu, să-L cunoşti pe Domnul Hristos. Cum poţi să-l cunoşti pe Dumnezeu, ca să ai viaţă veşnică? Făcând voia lui Dumnezeu, silindu-te să tragi de tine ca să faci voia lui Dumnezeu. Şi atunci ajungi să-L cunoşti pe Dumnezeu, să ţii seamă de Dumnezeu şi aceasta te duce la înzdrăvenire sufletească şi la viaţa veşnică. Iar *„viaţa veşnică este ca să te cunoască pe Tine, singurul, adevăratul Dumnezeu, şi pe Iisus Hristos, pe care L-ai trimis”*.

Cum se ajunge la viaţa veşnică? Prin virtute, adică prin deprinderi în bine. Unii oameni sunt deprinşi în rele, iar alţii sunt deprinşi în bine. Sunt unii oameni care au putere să facă bine şi să nu facă rău, şi aceia au virtutea care-i duce la cunoştinţa de Dumnezeu. Sunt şi oameni care nu pot face binele şi fac numai rele, din pricina deprinderilor în rău. De exemplu, un beţiv, un desfrânat, un mânios, un răufăcător, un leneş, un lacom, toţi aceştia sunt departe de Dumnezeu şi n-au cunoştinţă de Dumnezeu. Dar un om blând, un om liniştit, un om care aduce în jurul lui lumină, bucurie, acela are virtute şi acela e un om tare, căci virtute înseamnă tărie.

Toate acestea ne duc la cunoştinţa de Dumnezeu, dar ca să ajungem la aceasta, îţi trebuie un om care să te îndrume, un îndrumător sufletesc. Dar mai trebuie ceva, zice Sfântul Maxim Mărturisitorul: *gândul cel bun*. Acesta-i „omul” care te duce la virtutea capabilă de cunoştinţă. Ne trebuie, de multe ori, gând bun. Să ştiţi că multe rele din lumea aceasta vin din pricina gândurilor rele şi tot binele cât se face în lumea aceasta vine din pricina gândurilor bune. De aceea nouă ne trebuie gând bun. Cel mai însemnat lucru în viaţa sufletească este să ai gândul cel bun, gândul care să te ajute, care să te ridice, să te îndepărteze de rele, gândul care să te ţină aproape de bine şi aproape de Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

După ce omul s-a întâlnit cu Domnul nostru Iisus Hristos, acel bolnav a primit putere. Şi Sfântul Maxim Mărturisitorul, vorbind despre puterea sufletească, zice că om puternic este acela care uneşte cunoştinţa cu făptuirea. Ce înseamnă să uneşti cunoştinţa cu făptuirea? Înseamnă că lucrurile pe care le cunoşti să le şi împlineşti cu fapta. De pildă, Domnul Hristos ne învaţă să iertăm pe cei care ne-au greşit. Dacă ţinem seama de acest cuvânt al Domnului Hristos şi-l împlinim, atunci unim cunoştinţa cu fapta noastră, că iertăm, şi-n cazul acesta noi ajungem să fim oameni tari.

Iubiţi credincioşi,

În anul 1965 am fost la Bucureşti, ca să-l întâlnesc pe părintele Arsenie Boca – *Dumnezeu să-l odihnească!* Aveam 35 de ani şi nu fusesem până atunci niciodată la Bucureşti. Eram cu un student la teologie, care acum e preot în Sibiu şi consilier la secţia bisericească. Şi părintele Arsenie i-a zis teologului (studentului): ***„Măi frate, o să ajungi preot. Să fii înţelegător faţă de neputinţa omenească”.*** Ce-a zis părintele? *„Să fii înţelegător faţă de neputinţa omenească”*. Nu-i scris nicăieri lucrul acesta. Dar ce vrea să spună? Mai întâi de toate, că omul este neputincios şi ştiind că omul este neputincios, să fii înţelegător faţă de neputinţa lui. Să ai în vedere neputinţa omenească. Să ştii că omul acela, care-i neputincios, mai mult nu poate face şi atunci să nu-i ceri lucruri peste puterea lui sau dacă i le ceri, apoi să-l ajuţi să le poată împlini.

Iubiţi credincioşi,

Undeva în scrierile lui Isaac Sirul, e scris aşa: *„Ferice de cel ce-şi cunoaşte neputinţa şi neştiinţa”*. Dar ferice de omul ce se ştie slăbănog. Că dacă te socoteşti tare, îţi dovedeşte viaţa că eşti slab. Mai ales tinerii, prin construcţia lor se socotesc oameni tari şi nu-s tari, sunt slabi, au neputinţă omenească. Vin unii la mine la spovedit şi-mi spun că sunt biruiţi de nişte gânduri rele. De ce? Pentru că nu sunt tari şi nu pot înlătura nici măcar gândurile cele rele.

Undeva, într-o carte numită *„Paza celor cinci simţuri”* se spune despre diavol că este *„furnică-leu”*, adică şi furnică şi leu. La început e ca o furnică, vine cu un gând, cu un gând simplu, la care nu-i stai împotrivă şi pe care-l împlineşti de multe ori şi atunci diavolul se face faţă de tine ca un leu. Dacă iei seama de la început şi înlături gândul cel rău, e ca şi când ai strivi o furnică. Dacă nu iei seama de la început, cu vremea se întăreşte în tine şi apoi trebuie să te lupţi ca şi cu un leu.

Ştiţi că în Postul Paştilor este o rugăciune la Liturghia Darurilor mai înainte sfinţite, în care se spune aşa: *„... să călcăm peste capetele nevăzuţilor balauri”*. Să nu vă închipuiţi că apare vreun balaur şi se încolăceşte în jurul vreunuia dintre noi, deşi, poate că, duhovniceşte, chiar aşa e. Ce înseamnă să călcăm peste capetele nevăzuţilor balauri? Sunt nişte răutăţi, nişte deprinderi în rău, ca nişte balauri. De ce au ajuns să fie balauri? Pentru că atunci

când au fost ca furnica, nu le-am stat împotrivă. Ne-am încrezut în noi, zicându-ne că *„las că eu sunt tare şi eu ştiu”* şi se duc oamenii pe la locuri cu întinăciune, cu spurcăciune şi pleacă de acolo cu spurcăciuni cu tot. De pildă, eu sunt tare pornit împotriva celor care merg la discotecă. Ar zice cineva: *„Lasă-i, săracii, să se distreze”*.

Iubiţi credincioşi,

Şi eu mă distrez, dar mă distrez cu lucruri curate şi cu lucruri cu care mă pot prezenta în faţa lui Dumnezeu. Dar cei care au fost pe acolo pe unde-s spurcăciunile, vor să se scape de răutăţi şi de spurcăciuni, le ocolesc şi-mi dau dreptate şi-mi spun: *„Părinte, să ştiţi că atunci când mă rog lui Dumnezeu, în loc să-mi vină-n minte Dumnezeu, sfinţii şi Maica Domnului, îmi vin în minte spurcăciunile pe care le-am văzut”*. Şi eu le zic să nu se mai ducă acolo şi dacă se mai duc o dată, la mine să nu mai vină. De ce le spun aşa hotărât? Pentru că nu vreau să-şi mai facă rău cu mâna lor.

Iubiţi credincioşi,

De ce se întâmplă toate lucrurile acestea? Pentru că suntem neputincioşi, pentru că nu putem răbda un cuvânt jignitor pe care ni-l spune cineva, pentru că ne împotrivim la tot ce nu ne place şi facem ce vrem noi să facem. De multe ori ce ne place nouă să facem nu-i bine şi atunci răutăţile acelea se întăresc în noi şi ajungem să fim slăbănogi şi să nu ne mai putem ridica din patul spurcăciunilor şi din patul răutăţilor. Dar, dacă suntem cu grijă, nu se întâmplă lucrul acesta. Ştim că focul mare porneşte dintr-o scânteie şi trebuie stinsă scânteia pentru ca să nu se ajungă la focul mistuitor. Dacă suntem noi cu grijă, putem scăpa de multe răutăţi, dacă nu, ducem în noi multe patimi şi multe răutăţi.

Ca să scăpăm de suferinţă, trebuie să scăpăm de păcat

Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că întâmplarea aceasta cu slăbănogul, minunea ce a făcut-o Domnul cu el, nu a făcut-o pentru ca oamenii cei bolnavi şi slăbănogi să se gândească că îi va vindeca şi pe ei. Poate da, poate nu. Pentru că Dumnezeu are două feluri de a trata suferinţa, şi anume: pe unii îi vindecă şi pe alţii îi lasă să sufere, ca să fie **exemplu de suferinţă şi să fie exemplu de ce înseamnă să nu-i slujeşti lui Dumnezeu**. Ştiţi că după ce omul acela care a fost vindecat şi a ajuns în templu şi s-a întâlnit cu Domnul Hristos, Domnul Hristos i-a zis: *„Iată, te-ai făcut sănătos; de acum să nu mai greşeşti, ca să nu ţi se întâmple ceva şi mai rău”* (In. 5, 14). Aici se face o legătură între suferinţă şi păcat.

Nu totdeauna este o legătură între suferinţă şi păcat. De exemplu, dreptul Iov a suferit, fără să fi păcătuit. Sfântul Apostol Pavel a fost un om de cinste, un om extraordinar şi totuşi a avut de suferit. De ce? Pentru că a vrut Dumnezeu să sufere, ca să fie un exemplu de om care suferă, de om cu credinţă care suferă. Aşa că noi nu suntem puşi să judecăm, dar avem în vedere lucrul acesta, că există de multe ori o legătură între suferinţă şi păcat şi ca să scăpăm de suferinţă, trebuie să scăpăm de păcat. Vă aduc iar aminte de un cuvânt al părintelui Arsenie, care zicea că omul se roagă de Dumnezeu să-l scape de necazuri şi Dumnezeu se roagă de om să se ferească de păcate. Acum, care pe care să asculte? Sigur că noi pe Dumnezeu, ca să ocolim păcatele, să avem seninătate, mai multă bucurie în suflet şi dacă ajungem la aceasta, am putea zice că suntem vindecaţi de slăbănogirea sufletului, de neputinţa şi de neştiinţa pe care o avem. Dumnezeu vrea ca să nu fie păcat în sufletul nostru, să scăpăm de păcate, dar ne ajută să suferim şi urmările păcatelor, când am făcut păcatele care ne-au adus la neputinţă şi la neştiinţă.

Iubiţi credincioşi,

Noi trebuie să dăm mărturie, prin viaţa noastră, că suntem adevăraţi martori ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos, şi să nu ne amestecăm cu cei care se laudă că sunt martori şi nu sunt martori. Să-i lăsăm, pentru că noi avem o credinţă în care-i de faţă şi Maica Domnului, în care-s de faţă şi sfinţii lui Dumnezeu, în care avem slujbe sfinte, o credinţă în care e prezent Mântuitorul cu toţi ai Lui, nu Mântuitorul desprins de cei ce sunt ai Lui şi au fost întotdeauna ai Lui.

Doresc să reţineţi gândul de a nu ne încrede în puterea noastră, gândindu-ne că putem face nişte lucruri (păcate) fără a suporta după aceea şi urmările păcatelor, gândindu-ne că putem ocoli toate pricinile păcatului, toate răutăţile care înmulţesc răul din sufletul nostru, ci, ştiind că suntem neputincioşi, să ocolim pricinile care duc la răutate, la păcat, la depărtare de Dumnezeu, la nelinişte, la nemulţumire, să fim oameni liberi. Nu ne interesează nici o legătură între suferinţă şi păcat când e vorba de alţii, dar trebuie să ne intereseze când e vorba de noi înşine şi

anume să ocolim păcatele, pentru ca să nu ajungem la suferinţe şi dacă, totuşi, vom ajunge la suferinţă, să primim suferinţa ca din mâna lui Dumnezeu. Şi mai presus de toate, în primul rând, să avem în vedere că ne trebuie gânduri luminate, gânduri curate, gânduri mântuitoare, ca să fim mântuiţi. Amin!

Duminica a 5-a după Paşti

(a Samarinencii)

In. 4, 5-42

Ce înseamnă să fii credincios?

Chemarea la credinţă

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin!

Hristos a înviat!

Iubiţi credincioşi,

Aţi băgat de seamă, cred, că de fiecare dată când ţin un cuvânt de învăţătură, mă adresez cu cuvintele *„iubiţi credincioşi”*. Nu numai eu fac aşa, ci şi alţi propovăduitori fac aşa, pentru că cea mai de căpetenie calitate a celor care fac parte din Biserică e credinţa. Dar de ce sunt credincios? Pentru că altă cale de-a cunoaşte adevărul mai presus de noi, adevărurile descoperite de Dumnezeu şi propovăduite de Sfânta Biserică, nu există. Nu ai cum să te raportezi la Dumnezeu şi la lucrurile Lui Dumnezeu altfel decât prin credinţă şi atunci întrebarea este: Raportându-ne noi la adevărurile de credinţă, cum stăm în faţa lor? Cu credinţă sau fără credinţă? Toţi cei care suntem convinşi de adevărurile pe care le propovăduieşte Sfânta noastră Biserică am ajuns la aceasta prin credinţă. Ceea ce ne cere Domnul Nostru Iisus Hristos este credinţa, El Însuşi este credinţa.

Începutul propovăduirii Mântuitorului Nostru Iisus Hristos, aşa cum ni-l prezintă Sfântul Evanghelist Marcu, a fost prin cuvintele: *«S-a împlinit vremea şi s-a apropiat împărăţia lui Dumnezeu, pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie»*. Deci este o chemare la credinţă. La sfârşitul Evangheliei de la Marcu citim că după ce a înviat din morţi Domnul Hristos, a zis către ucenicii săi: *„Propovăduiţi Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi.”*(Mc. 16, 15-16) Dacă avem în vedere numai cuvintele acestea din Sfânta Evanghelie de la Marcu, ştim că este nevoie de credinţă. *„Crezi tu în Fiul Lui Dumnezeu?”*(In. 9, 35), l-a întrebat Domnul Hristos pe omul acela căruia îi dăduse vedere. El a zis: *„Dar cine este, Doamne, ca să cred în El?”*(In. 9, 36), şi Domnul Hristos a răspuns: *„L-ai şi văzut! Şi Cel ce vorbeşte cu tine, Acela este”* (In. 9, 37). Şi atunci omul a zis: *„Cred, Doamne! Şi s-a închinat Lui”* (In. 9, 38) Despre aceasta va fi vorba în Duminica viitoare.

Aşadar, ceea ce ni se cere nouă ca să înaintăm într-o viaţă plăcută Lui Dumnezeu este să credem: să credem în Dumnezeu Tatăl, să credem în Dumnezeu Fiul, să credem în Dumnezeu Duhul Sfânt, să credem în Sfânta noastră Biserică, să credem în Sfintele Taine, să credem în viaţa de după moarte, în nemurirea sufletului, să credem în viaţa veşnică, în fericirea veşnică şi în răsplata care va fi după moarte.

Ce mărturisim prin credinţă?

Iubiţi credincioşi,

Această credinţă a noastră, o mărturisim cu mai multe prilejuri şi în mai multe feluri. Mărturisim credinţa noastră crezând în ceea ce facem: credem în însemnătatea Sfintei Liturghii, credem în lucrarea Sfintei Biserici. De pildă, acum, cei care suntem aici, suntem aici din pricină că credem. Suntem aici pentru că suntem credincioşi, şi

dacă nu am fi credincioşi nu am fi aici. Toţi aceia care nu cred, nu sunt în biserică în această duminică. Deci, iată o mărturisire de credinţă!

Mărturisirea de credinţă se face cu cuvântul şi cu fapta, cu cuvântul şi cu viaţa. Mărturisim credinţa noastră când spunem simbolul credinţei, adică Crezul. Atunci spunem că noi credem în Dumnezeu Tatăl, ca făcător al cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute. Credem în Dumnezeu Fiul care este *Unul-Născut* al Tatălui, este de o fiinţă cu Tatăl. Că Fiul lui Dumnezeu, credem noi mai departe, s-a făcut om, pentru noi şi pentru a noastră mântuire, s-a coborât din ceruri şi s-a întrupat de la Duhul Sfânt şi s-a făcut om, din Sfânta Fecioară Maria. Mărturisim mai departe că Fiul lui Dumnezeu, care s-a făcut om, a fost răstignit pe cruce în firea omenească, că a înviat a treia zi din morţi, s-a înălţat apoi la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui, şi de acolo va să vină, cu mărire, să judece vii şi morţii, şi că împărăţia Lui nu va avea sfârşit. E credinţa pe care o mărturisim în legătură cu Domnul Hristos, cu Fiul lui Dumnezeu care s-a făcut om. Mărturisim în Crez şi credinţa în Sfântul Duh, care din Tatăl purcede, Cela ce împreună cu Tatăl şi Fiul este închinat şi mărit. Mărturisim apoi credinţa în Sfânta Biserică care este păstrătoarea, propovăduitoarea şi tâlcuitoarea adevărului de credinţă. Credem că Sfânta Biserică este una, sfântă, sobornicească şi apostolească. Credem în Sfintele Taine mărturisind un botez spre iertarea păcatelor. Şi credem în viaţa veşnică.

Iubiţi credincioşi,

Toate lucrurile acestea noi le credem, şi altă cale de-a avea în sufletul nostru aceste adevăruri nu există. Nu avem cum să ne raportăm la aceste adevăruri decât prin credinţă. Credinţa noastră este că avem în jurul nostru, în faţa noastră, în conştiinţa noastră, în cultul Bisericii noastre pe Maica Domnului şi pe sfinţii lui Dumnezeu. Credinţa noastră este că sfinţii, având icoane, sunt permanent cu noi. Iar noi suntem cinstitori ai icoanelor pentru că avem încredinţarea că icoana ne pune în legătură cu cei care sunt pe icoane şi că icoana este un fel de priză la cele mai presus de lumea aceasta, este o prezenţă a harului lui Dumnezeu. Avem o legătură cu cei închipuiţi pe icoană. Aceasta este fiinţa noastră. Credem în sfintele moaşte, credem în lucrarea Bisericii, credem în oamenii lui Dumnezeu care sunt preoţii. Toate acestea ţin de credinţa noastră.

De la credinţa prin cuvânt la credinţa prin experienţă

Iubiţi credincioşi,

Poate că vă întrebaţi acum, după ce am pus în atenţie credinţa ca mijloc de a fi în legătură cu Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu sfinţii Lui Dumnezeu, cu lucrările Bisericii, de ce am spus toate acestea? Pentru că în Sfânta Evanghelie care s-a citit la această Sfântă Liturghie a fost vorba şi de credinţă. Anume, în legătură cu femeia samarineancă, e scris că acea femeie care L-a întâlnit pe Domnul Hristos la fântâna lui Iacob, în Sihar, s-a minunat de Domnul Hristos. Şi-a dat seama că are în faţă un om deosebit, un prooroc trimis de Dumnezeu. Şi fiind convinsă de aceasta, având credinţa aceasta, s-a dus la cetăţenii din Sihar - la concetăţenii ei - şi le-a spus: Veniţi, veniţi la fântâna lui Iacob că este un om care mi-a spus mie toate, e un om deosebit. Atâta ştia femeia aceasta samarineancă. Oamenii au pornit să-L vadă pe omul acela deosebit, pe proorocul acela care i-a spus femeii samarinence toate câte a făcut. Şi L-au văzut pe Domnul Hristos, şi s-au bucurat de Domnul Hristos. Şi pentru că s-au bucurat de El, au stăruit să rămână la ei. Şi Domnul Hristos a rămas la ei două zile. Şi după aceea i-au spus femeii samarinence: *„Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înşine am auzit şi ştim că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii”* (In. 4, 42). Aşadar oamenii din Sihar au crezut mai întâi pentru cuvântul femeii, dar nu au rămas numai la credinţa pe care au putut-o avea prin cuvântul femeii, ci au ajuns la o credinţă înaintată, aşa că au putut spune către femeie: Acum credem nu numai pentru cuvântul tău. Am crezut numai pentru cuvântul tău, te-am ascultat, am ieşit la fântâna lui Iacob, l-am întâlnit pe Acela despre care spui tu că ţi-a spus toate şi de acum credem în El pentru că avem o experienţă a noastră, o credinţă a noastră. Credinţa noastră a început cu credinţa ta şi după aceea a înaintat credinţa prin experienţa noastră. Cuvântul tău care a fost pentru noi prilej de a ne întâlni cu Mântuitorul lumii, dar acum avem

noi o credinţă a noastră, mai presus de credinţa pe care o aveam numai pentru cuvântul tău. Noi înşine ştim, am cunoscut, simţim, credem, suntem convinşi, şi suntem încredinţaţi deplin prin Acesta pe care L-ai văzut tu ca pe un om deosebit, care este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii.

Credinţa este lucrătoare numai prin iubire

Iubiţi credincioşi,

În Epistola către Galateni a Sfântului Apostol Pavel, se vorbeşte de nişte lucruri care acum, pentru noi, nu au nici o importanţă, dar care atunci erau nişte preocupări ale oamenilor: dacă trebuie sau nu trebuie să primească creştinii tăierea împrejur, circumciziunea. Sfântul Apostol Pavel a spus o vorbă hotărâtă: *„Căci în Hristos Iisus, nici tăierea împrejur nu poate ceva, nici netăierea împrejur, ci credinţa care este lucrătoare prin iubire”* (Gal. 5, 6). Deci ce trebuie să aibă un credincios creştin? Credinţă lucrătoare în iubire. Credinţă şi iubire. O credinţă care e temei pentru iubire.

În Epistola întâia către Corinteni, Sfântul Apostol Pavel pune în atenţie şi credinţa şi iubirea. Noi ştim că din învăţătura Sfântului Apostol Pavel au ieşit scrierile lui care au ajuns cu darul lui Dumnezeu până la noi. E o bucurie pentru noi să ştim ce a scris Sfântul Apostol Pavel corintenilor. Am putea zice că Epistola către Corinteni nu este numai către corinteni, ci către români şi către sâmbeteni, este pentru toţi oamenii. Deci, şi pe noi ne învaţă Sfântul Apostol Pavel când afirmă că: *„de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimica nu sunt”* (I Cor. 13, 2). Valoarea o am atunci când am şi credinţă şi iubire. Noi trebuie să ştim lucrul acesta şi este bine să-l ştim şi să-l urmărim, să avem în noi şi credinţă şi iubire. De ce? Pentru că suntem puşi să răspundem la două întrebări pe care ni le pune Domnul Hristos nouă, tuturor, şi nouă celor de aici şi tuturor oamenilor.

Prima întrebare: *„Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”*. Deci nu întreabă Domnul Hristos „Ce ştii tu despre Dumnezeu?”, ci întreabă: *„Crezi tu în Fiul Lui Dumnezeu?”* Foarte simplu! Dar orbul acela pe care l-a întrebat Domnul Hristos *„Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”* a întrebat şi el pe Domnul Hristos: *„Dar cine este, Doamne, ca să cred în El?”*(In. 9, 36), şi Domnul Hristos a răspuns: *„L-ai şi văzut! şi Cel ce vorbeşte cu tine Acela este”* (In. 9, 37). Prin urmare, omul acela care a fost întrebat avea conştiinţa că a primit vederea prin lucrarea Domnului Hristos. Şi atunci, având această conştiinţă, a fost şi el la măsurile celor din Sihar care au zis către femeia samarineancă: *„Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înşine am auzit şi ştim că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii”.* Iar după ce a aflat cine este Fiul lui Dumnezeu, a zis: *„Cred Doamne şi s-a închinat Lui”.* Aşa citim în Sfânta Evanghelie de la Ioan.

Şi tot în Sfânta Evanghelie de la Ioan mai avem o întrebare pe care Domnul Hristos a pus-o Sfântului Apostol Petru. Cine citeşte capitolul 21 din Sfânta Evanghelie de la Ioan află că odată, la Marea Tiberiadei, fiind şapte ucenici ai Domnului Hristos între care Sfântul Apostol Petru, Sfântul Apostol Toma, Sfântul Apostol Natanail, Sfinţii Iacob şi Ioan, şi încă doi pe care nu-i pomeneşte Evanghelia, Domnul Hristos a făcut o minune. După ce au prânzit - fiţi atenţi: după ce au prânzit, nu înainte de prânz, ci după ce au prânzit - la întrebat Domnul Hristos pe Sfântul Apostol Petru: *„Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia?”* şi Sfântul Apostol Petru a zis: *„Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc”* (In. 21, 15). E minunat numai să ştim aceasta, e minunat să ne gândim la lucrul acesta. Ce l-a întrebat pe Sfântul Apostol Petru Domnul Hristos: *„Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti tu ...?”* Deci ce relaţie ai tu cu Mine, Simone, fiul lui Iona. Şi Sfântul Apostol Petru a zis: *„Da Doamne, Tu ştii că Te iubesc”.* Şi l-a întrebat şi a doua oară: *„Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti?”* Şi a zis Sfântul Apostol Petru: *„Da, Doamne, Tu ştii că te iubesc.”* Şi l-a întrebat şi-a treia oară: *„Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti?”*, şi Sfântul Apostol Petru s-a mâhnit că l-a întrebat şi a treia oară, poate că s-a gândit la cele trei lepădări, nu avem de unde să ştim. Ştim doar ce ne spune Sfântul Evanghelist că sa mâhnit. Şi a răspuns şi a treia oară: *„Doamne, Tu ştii toate. Tu ştii că Te iubesc”*, deci Tu ştii mai mult decât aş putea spune eu cu cuvântul pentru că Tu ştii toate, Tu ştii ce-i în inima mea, Tu ştii că inima mea te iubeşte, Te iubeşte din toate puterile sale.

Noi toţi trebuie să răspundem atât la întrebarea: „*Crezi tu în Fiul Lui Dumnezeu?*”, cât şi la întrebarea: „*Mă iubeşti tu pe Mine?*”. Numai că şi una şi alta privesc nu numai o părere de credincioşi, ci privesc starea noastră. Sunt mulţi oameni care zic că ei cred în Dumnezeu, dar fac fapte de necredincioşi. Aceia nu-L iubesc pe Dumnezeu, aceia nu cred în Dumnezeu. Sunt oameni care zic că-L iubesc pe Domnul Hristos şi nu împlinesc poruncile Lui. Aceia nu-L iubesc pe Domnul Hristos, căci spune Domnul Hristos că cel ce iubeşte pe tatăl său sau pe mama sa mai mult decât pe El, nu este vrednic de El. Cel ce iubeşte pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe El, nu este vrednic de El. Cel ce nu îşi ia crucea sa şi să urmeze Domnului Hristos, nu este vrednic de El.

Iată, iubiţi credincioşi, ceea ce trebuie să avem noi în vedere: credinţa şi iubirea. Şi aceasta se arătată în viaţa pe care o trăim nu numai cu cuvântul: *„Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl atotţiitorul,...Şi întru unul Domn Iisus Hristos”* care fără îndoială e şi cu cuvântul, dar nu este destul cu cuvântul. Se cunoaşte din viaţa noastră dacă credem în Domnul Hristos. Se cunoaşte din viaţa noastră dacă-L iubim pe Domnul Hristos. Mărturisirea numai cu cuvântul nu-i destulă. Şi noi, acum suntem aici şi suntem în casa lui Dumnezeu, suntem în tinda raiului, suntem la poarta cerului, suntem în locul împlinirilor, suntem în cerul cel de pe pământ, suntem în locul fericirii. Suntem aici că ne-a adus credinţa noastră aici. Şi cine nu-i în biserică astăzi, duminica, să ştiţi că nu crede cât trebuie să creadă. Şi acela nu poate zice: *„Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înşine am auzit şi ştim că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii”*.

Credinţa fără fapte (nelucrătoare), moartă este

Iubiţi credincioşi,

Să ne gândim la aceasta, să ne cercetăm pe noi înşine! Sfântul Apostol Pavel, în Epistola a doua către Corinteni, scrie - şi către noi scrie – să se cerceteze fiecare dacă este în credinţă. Cum să ne cercetăm dacă suntem în credinţă? Să vedem dacă facem faptele necredinţei. Sfântul Apostol Iacob spune: *„Căci precum trupul fără de suflet mort este, astfel şi credinţa fără de fapte, moartă este”* (Iacov 2, 26). Deci, dacă facem fapte de credinţă, dacă ne rugăm dimineaţa, seara şi la masă, dacă ne rugăm cu rugăciune îndesită, zicând *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul Lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”*, dacă spunem mereu rugăciuni în mintea noastră, dacă ne păzim mintea prin rugăciune, înseamnă că credem. Dacă postim în zilele de post, înseamnă că credem. Dacă mergem la biserică în zilele de duminică şi de sărbători, înseamnă că credem. Dacă înlăturăm din sufletul nostru ceea ce nu vrea Dumnezeu să fie în viaţa noastră, toate răutăţile în orice chip ar fi - şi ură, şi mânie, şi gândul de răzbunare, şi porniri spre duşmănie, şi pomenirea răului şi atâtea şi atâtea chipuri ale răutăţii, dacă le scoatem din sufletul nostru şi nu le mai vrem, dacă ne împotrivim lor, înseamnă că avem credinţă şi avem o credinţă lucrătoare. Şi dacă am ajuns la credinţa aceea care înseamnă pentru noi şi experienţă - o întâlnire adevărată cu Domnul Hristos - înseamnă că putem zice şi noi, ca oamenii aceia din Sihar, ca femeia samarineancă: *„Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înşine am auzit şi ştim că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii”.* Noi înşine am crezut şi am cunoscut, nu mai avem nevoie de un cuvânt de sprijin, ci avem experienţa, care-i mai mult decât un cuvânt de sprijin al credinţei noastre.

Aşadar, iubiţi credincioşi, în ziua aceasta, în care am pomenit întâlnirea Domnului Hristos cu femeia samarineancă, să ne gândim ce am face dacă ne-am întâlni şi noi cu Domnul Hristos, să ne gândim dacă se simte din viaţa noastră că-L avem pe Domnul Hristos în inima noastră, dacă se vede din viaţa noastră că-L avem pe Domnul Hristos şi învăţătura Lui în gândurile noastre. Să ne cercetăm pe noi înşine, să vedem, şi să vadă alţii, dacă voia noastră este unită cu voia Lui Dumnezeu şi putem spune şi noi, ca şi Domnul Hristos: *‘’Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voieşti”*(Mt. 26, 39). Dacă suntem oameni de treabă, dacă suntem oameni buni, dacă suntem oameni liniştiţi, dacă suntem oameni blânzi, dacă suntem oameni smeriţi, dacă avem astfel de bunuri în sufletul nostru, înseamnă că avem credinţa aceea unită cu iubirea, şi aceste două, credinţa şi iubirea, ne duc aproape de Dumnezeu şi ne ţin aproape de Dumnezeu. Dar dacă, fiind în biserică sau când mergem acasă, începem cuvânt de nemulţumire, de răutate, de împotrivire şi nu se cunoaşte că am fost la biserică, înseamnă că nu avem destulă credinţă. De ce? Pentru că Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Filipeni, scrie: *„Îngăduinţa voastră să se facă ştiută tuturor oamenilor”*

(Filip. 4, 5). Deci toţi oamenii să ştie că avem îngăduinţă, toţi oamenii să ştie că avem credinţă, toţi oamenii să ştie că avem smerenie.

Ne apropiem de sărbătoarea Înălţării Domnului Hristos şi atunci vor fi pomenite ultimele cuvinte rostite de Domnul Hristos aici pe pământ: *„Îmi veţi fi Mie martori în toată Iudeea, în Ierusalim, în toată Iudeea şi Samaria şi până la marginea pământului''*. Şi aceasta se potriveşte şi pentru noi. Că şi noi suntem martorii lui Dumnezeu. Şi suntem martorii lui Dumnezeu dacă ducem o viaţă din care să se vadă că ştim de femeia samarineancă, că am primit de la Domnul Hristos apa cea vie, că recunoaştem păcatele pe care le-am făcut şi vrem să le desfiinţăm. Să se cunoască că ştim de oamenii din Sihar, care aveau o credinţă întemeiată pe experienţă. Şi atunci suntem cu adevărat martori ai lui Dumnezeu şi suntem ca şi când am fi fost noi la Sihar, ca şi când am fost noi la fântâna lui Iacob, ca şi când am fost şi noi între cei care au zis: *„Credem nu numai pentru cuvântul tău, căci noi înşine am auzit şi ştim că Acesta este cu adevărat Hristosul, Mântuitorul lumii"*.

Să fim astfel de martori în împrejurimile în care trăim, între oamenii în care a rânduit Dumnezeu să ne ducem viaţa, să ne cercetăm pe noi înşine şi să ne rugăm lui Dumnezeu să ne dea mai multă credinţă, să ne dea mai multă iubire, să ne ajute să fim şi noi mărturisitori cum a fost femeia samarineancă, despre care se ştie că a murit ca mucenică.

Dumnezeu să ne ajute! Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin!

Hristos a înviat!

Duminica a 6-a după Paşti

(a Orbului)

In. 9, 1-38

O întrebare pentru toţi: *Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?*

Hristos ne dă lumină şi vedere sufletească

Hristos a înviat!

Prea cuvioşi părinţi, iubiţi credincioşi,

Acum două săptămâni, după rânduiala Bisericii noastre, ni s-a pus înainte minunea pe care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos când a vindecat un slăbănog la scăldătoarea Vitezda. Cu acest prilej s-au spus cuvintele de rugăciune către Mântuitorul nostru Iisus Hristos în care am recunoscut noi că avem trebuinţă de ajutor, pentru că suntem slăbănogi, şi am zis aşa: *„Sufletul meu, Doamne, cel cumplit slăbănogit cu tot felul de păcate şi cu fapte netrebnice, ridică-l cu cercetarea Ta cea dumnezeiască, precum ai ridicat pe slăbănogul de demult, ca să strig, fiind mântuit: Slavă Hristoase, puterii Tale, dă-mi şi mie tămăduire"*.

În această Duminică suntem martorii unei alte minuni pe care a făcut-o Mântuitorul Iisus Hristos, când, făcând tină, a împlinit lipsa unui om fără vedere „făcându-i ochi". L-a trimis să se spele la scăldătoarea Siloam şi după ce s-a spălat, s-a întors văzând.

Cu prilejul acesta de pomenire a minunii pe care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos, dând vedere trupului şi sufletului, Sfânta noastră Biserică ne îndrumă să zicem către Domnul cuvinte ca acestea: *„La ochii sufletului fiind orbit, la Tine, Hristoase vin, ca şi orbul cel din naştere, cu pocăinţă strigând către Tine: Tu, celor din întuneric eşti Lumina cea prealuminoasă"*.

Pomenim minunile făcute de Domnul Iisus Hristos ca să cunoaştem puterea lui cea minunată şi ca să ne întemeiem pe acele minuni făcute de El şi care au ajuns până la noi, pentru a primi de la Dumnezeu ceea ce ne trebuie nouă. Bineînţeles că un om cu vedere nu va cere vederea trupului, pentru că o are. Un om sănătos, tare şi puternic, nu va cere înzdrăvenirea trupului, pentru că o are. Însă privind lucrurile în lumina cunoştinţei duhovniceşti, constatarea noastră este că lipsa vederii sufleteşti nu este o excepţie, nu este un lucru care se întâmplă aşa cum se

întâmplă cu lipsa vederii trupeşti. Cei mai mulţi dintre oameni sunt oameni cu vedere şi atunci sigur că nu ne vom gândi la vederea trupească, atunci când pomenim minunea pe care a făcut-o Domnul Hristos când a dat unui om fără vedere, vedere trupească, ci ne vom gândi la ceva ce este mai răspândit decât lipsa vederii trupeşti şi anume ne vom gândi la lipsa vederii sufleteşti. Căci, dacă lipsa vederii trupeşti este o excepţie, lipsa vederii sufleteşti parcă-i regulă generală. Poate că, la aceasta luând aminte, părinţii duhovniceşti care au rânduit sfintele slujbe, au rânduit ca într-o zi ca aceasta să zicem: *„Vin la Tine, ca şi orbul cel din naştere, cu pocăinţă strigând către Tine: Tu eşti Lumina cea prealuminoasă a celor din întuneric”*.

Lumina o primim prin pocăinţă şi curăţenie, iar întunericul vine din iubirea de avuţii

Domnul Hristos s-a înfăţişat pe Sine ca *„Lumină”*. Câţi oameni, din câţi se gândesc la Domnul nostru Iisus Hristos, îl au pe El ca Lumină? Domnul Hristos a spus despre Sine: *„Eu sunt Lumina lumii; cel ce-Mi urmează Mie nu va umbla în întuneric...”* (In. 8, 12) Câţi dintre cei care Îl cred pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos ca „Lumina lumii” îl şi simt ca „Lumina lumii”? Îl şi au ca Lumina lumii? Şi dacă, gândindu-ne la Domnul nostru Iisus Hristos, nu rămânem uimiţi de minunile Lui, aşa cum au rămas cei ce au văzut minunile (deşi şi noi vedem minunile, pentru că minunile pe care le-a făcut Domnul nostru Iisus Hristos, propovăduite de Sfânta Biserică, prin Sfânta Evanghelie, care se citeşte şi se propovăduieşte, minunile acelea, sunt tot atât de reale pentru noi, cum au fost pentru contemporanii Mântuitorului), înseamnă că nu avem destulă vedere sufletească, nu avem destulă lumină. Şi atunci, e firesc să zicem: *„La ochii sufletului fiind orbit, la Tine, Hristoase, vin, ca şi orbul cel din naştere, cu pocăinţă strigând către Tine”*. De ce cu pocăinţă? Pentru că nu recunoaştem pricinile întunecării noastre, şi atunci ştim că prin pocăinţă se realizează luminarea şi zicem: *„Cu pocăinţă strig către Tine: Tu, celor din întuneric, eşti Lumina cea prealuminoasă”*. Dar, dacă eu nu te văd ca Lumină, înseamnă că eu sunt în întuneric.

La o rugăciune de la ceasul întâi spunem în fiecare zi către Domnul Hristos: *„Hristoase, Lumina cea adevărată, care luminezi pe tot omul ce vine în lume, să se însemneze peste noi lumina feţei Tale, ca într-însa să vedem lumina cea neapropiată; pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale tuturor sfinţilor Tăi”*.

Este, iarăşi, o împrejurare în care mărturisim că avem trebuinţă de lumină şi cerem de la Mântuitorul lumină duhovnicească, lumină ca să putem vedea lucrurile mai presus de lumea aceasta şi să ne vedem chiar şi pe noi înşine în lumina lui Dumnezeu: *„Hristoase, Lumina cea adevărată, care luminezi pe tot omul care vine în lume* – zicem noi – *să se însemneze peste noi lumina feţei Tale”*, să fim înconjuraţi de lumină şi să vedem lumina, ca într-însa, în această lumină care vine de la Tine, să cunoaştem mărirea Ta. Şi aceasta o cerem, Doamne, pentru rugăciunea Preacuratei Maicii Tale, care a fost luminată şi pentru rugăciunea tuturor sfinţilor Tăi, care şi ei au petrecut în lumină.

Iubiţi credincioşi,

Care sunt pricinile întunecării noastre? Ce trebuie să înlăturăm din viaţa noastră ca să fim luminaţi? Lumina vine de la Dumnezeu, dar vine în condiţiile în care se poate da lumină. Lumina duhovnicească, ca şi lumina fizică, se varsă peste lume. Noi ştim că lumina vine de la soare şi ştim că este şi o lumină de noapte, lumină de la lună. Şi ştim că este o lumină de la stele, în vremea nopţii, şi mai ştim că este o lumină pe care o face omul, lumina de la mijloacele de iluminare. Deci lumina se revarsă, lumina există. Aşa-i şi cu lumina duhovnicească: ea există. Hristos există şi luminează. Dumnezeu este lumină - *„lumină sunt poruncile Tale pe Pământ”*. Poruncile lui Dumnezeu sunt lumină. Toate acestea însă trebuie privite prin ochiul sufletului.

„De va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat - zice Domnul nostru Iisus Hristos, având în vedere ochiul cel trupesc *–; dar dacă ochiul tău e rău, tot trupul tău va fi întunecat”* (Mt. 6, 22-23), spune mai departe Domnul Hristos. Domnul Hristos a vrut să-i ducă pe oameni la cunoştinţe mai presus de lumea aceasta şi atunci a făcut o comparaţie între lumina cea văzută şi lumina cea mai presus de lumea aceasta, lumina cea nevăzută cu ochii trupeşti, dar văzută cu ochii duhovniceşti şi a făcut legătură între vederea trupului şi vederea sufletului.

„La Tine, Hristoase, vin ca şi orbul cel din naştere, cu pocăinţă strigând către Tine: Tu, celor din întuneric eşti lumina cea prealuminoasă”. E o mărturisire în aceste cuvinte, o mărturisire despre noi şi o mărturisire despre Domnul Hristos. Noi credem că Tu, Doamne Iisuse Hristoase, eşti lumina cea prealuminoasă. Întrebarea este: *«Şi pentru mine eşti lumina cea prealuminoasă? Sau te ştiu doar dătător de lumină şi te strig din întuneric?»*

Iubiţi credincioşi,

În Joia cea Mare a rânduit Sfânta noastră Biserică să se spună, printre altele, şi următoarele cuvinte, care se potrivesc cu ziua de azi şi cu starea noastră în general. *„Când măriţii ucenici* – e vorba de ucenicii Domnului Hristos, cei 12 – *la spălarea cinei s-au luminat* – e vorba de spălarea picioarelor – *atunci Iuda cel rău credincios, cu iubire de argint, bolnăvindu-se s-a întunecat. Şi judecătorilor celor fără de lege, pe Tine, Judecătorul cel drept, Te-a dat”*. Aşa spunem noi către Domnul Hristos. Vorbim cu Domnul Hristos despre cele ce s-au petrecut atunci şi, de fapt, despre cele ce le amintim noi pentru noi. Domnul Hristos ştie ce s-a întâmplat la Cina cea de Taină. Trebuie să ştim şi noi. Ce s-a întâmplat? Când măriţii ucenici – ucenicii cei buni, ucenicii cei măriţi – la spălarea cinei s-au luminat, atunci s-a întâmplat ceva ce nu se aştepta să se întâmple cineva, când măriţii ucenici s-au luminat. Ce anume? Atunci, Iuda cel rău credincios care l-a vândut pe Domnul Hristos, cu iubire de argint îmbolnăvindu-se, s-a întunecat, zicem noi, către Domnul Hristos, şi mai departe: *„Pe Tine, Judecătorul cel drept, Te-a dat judecătorilor celor fărădelege.*

Iubiţi credincioşi,

Dacă analizăm aceste cuvinte, ştim că ucenicii cei buni s-au luminat pentru că erau buni, erau măriţi; ştim însă că n-a fost numai lumină atunci, a fost şi întuneric, întuneric într-un suflet de om rău credincios: *„Atunci, Iuda cel rău credincios...”* – deci n-avea credinţa cea bună – *„cu iubire de argint”* – cu iubire de avere – *„s-a îmbolnăvit”*; pentru că s-a îmbolnăvit cu iubire de argint, s-a şi întunecat. Ce înţelegem noi din cuvintele acestea? Înţelegem că Sfânta noastră Biserică ne învaţă că buna credinţă aduce lumină, iar reaua credinţă aduce boală sufletească, aduce păcat, aduce patimi, aduce zbucium sufletesc şi cu acestea aduce şi întunecare. Dacă Iuda cel rău credincios era bun credincios, nu ajungea să se îmbolnăvească cu iubire de argint. Şi pentru că s-a îmbolnăvit cu iubire de argint, s-a şi întunecat. Şi pentru că s-a întunecat, a făcut lucruri de om întunecat.

Pe când ucenicii cei buni îl slăveau pe Domnul Hristos din lumina pe care o aveau, cel din întuneric a făcut o faptă neaşteptată şi anume: pe Judecătorul cel drept, pe Domnul Hristos, pe Tine, Judecătorul cel drept, judecătorilor celor fărădelege Te-a dat. A luat oameni răi, oameni inferiori şi i-a făcut stăpâni peste Judecătorul cel drept. Cum se poate ajunge la aşa ceva? Numai prin întunecare. Şi cum se poate ajunge la întunecare? Numai prin pătimire, prin răutăţile care stăpânesc sufletul. Şi cum se ajunge la răutăţile care stăpânesc sufletul? Se ajunge prin reaua credinţă. Prin necredinţă şi prin credinţa cea rea.

Şi după ce se spun cuvintele acestea pe care le adresăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Joia cea Mare, adăugăm (având în vedere pe cineva care ar putea fi ca Iuda - rău credincios, bolnav de iubire de avere şi întunecat): *„Vezi, iubitorule de avuţii, pe cel ce, pentru aceasta, spânzurare şi-a agonisit?”* Şi spunem: *„Fugi de sufletul nesăţios, cel ce a îndrăznit unele ca acestea asupra Învăţătorului”*. Deci, dacă eşti nesăţios, să te lepezi de nesaţul faţă de avere, să fugi de un astfel de suflet, să fugi de tine însuţi. Dacă poţi, schimbă-ţi atitudinea, schimbă-ţi gândurile, schimbă-ţi concepţiile, ca să nu ajungi şi tu să te deznădăjduieşti pentru că eşti rău credincios, pentru că eşti bolnav de iubire de argint, pentru că eşti întunecat, pentru că faci lucruri de om întunecat, pentru aceea ajungi la deznădejde şi din deznădejde poţi ajunge la sinucidere, la spânzurare.

Iuda s-a spânzurat: *„vezi pe cel ce pentru aceasta spânzurare şi-a agonisit. Fugi de sufletul nesăţios, cel ce a îndrăznit unele ca acestea asupra Învăţătorului...”* Şi apoi vine iar la Domnul Hristos cel care gândeşte cu gândurile Bisericii şi zice: *„Ca cel ce eşti spre toţi bun, Doamne, mărire Ţie!”* Doamne, mărire Ţie, pentru că la Cina cea de Taină ai spălat pe ucenicii cei buni. Doamne, mărire Ţie pentru că eşti lumina cea adevărată. Doamne, mărire Ţie, pentru că eşti bun cu cei care sunt buni. Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că orice încheiere adevărată a gândului la Dumnezeu, a gândului la Mântuitorul nostru, trebuie să fie un gând de preamărire. Ştiţi când ajunge omul să-l preamărească pe Dumnezeu?

Peste câteva zile, adică joi, va fi o sărbătoare a noastră, a Bisericii Ortodoxe, praznicul Înălţării Domnului la cer. Cu acest prilej se spun următoarele cuvinte: *„Cu dumnezeiescul nor fiind acoperit, gângavul a spus Legea cea scrisă de Dumnezeu. Că scuturând tina de pe ochii minţii, vede pe Cel ce este şi se învaţă cunoştinţa Duhului, cinstind cu dumnezeieşti cântări”*. Despre cine-i vorba? Despre Moise, gângavul. Ce se spune despre el? Că a fost acoperit de dumnezeiescul nor. A intrat într-un nor şi acolo l-a văzut pe Dumnezeu. Norul a fost însuşi Dumnezeu sau Duhul Sfânt, Cel ce dă cunoştinţa. Dumnezeu a scris o lege şi legea aceasta a cunoscut-o cel învăluit de norul dumnezeiesc şi de aceea, pentru că a cunoscut-o, a spus că a făcut-o cunoscută. *„Cu dumnezeiescul nor fiind acoperit, gângavul a spus Legea cea scrisă de Dumnezeu”*. A descoperit ceea ce descoperă Dumnezeu. A descoperit oamenilor ceea ce Dumnezeu i-a descoperit lui. Dar cum s-a ajuns la aceasta? Atenţie ! *„Că scuturând tina de pe ochiul minţii”*, înlăturând tina de pe ochiul minţii. Până a avut tină pe ochiul minţii, până a avut murdărie pe suflet,

n-a putut cunoaşte Legea cea scrisă de Dumnezeu, n-a putut spune legea cea scrisă de Dumnezeu. Dar când şi-a curăţit mintea, a cunoscut legea cea scrisă de Dumnezeu şi a spus-o: *„Că scuturând tina de pe ochiul minţii, vede pe Cel ce este”*. Cine este *„Cel ce este”?* Dumnezeu. Dumnezeu s-a descoperit omului ca «*Cel ce există*»: *„Eu sunt Cel ce sunt”*.

Iată, iubiţi credincioşi, ce înseamnă să vezi sufleteşte. Să vezi, să ai conştiinţă, să ai siguranţa prezenţei lui Dumnezeu, să ai conştiinţa existenţei lui Dumnezeu. Vezi pe *Cel ce este* ! *„Vede pe Cel ce este şi se învaţă cu cunoştinţa Duhului”*. Ajunge să cunoască nişte lucruri mai presus de ceea ce poate cunoaşte omul fără darul lui Dumnezeu. *„Fericit eşti Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-a descoperit ţie aceasta, ci Tatăl Meu cel din ceruri”* (Mt. 16, 17) a zis Domnul Hristos către Simon, către Sfântul Apostol Petru. Eşti fericit că ai ajuns să cunoşti lucruri mai presus de lume, mai presus de fire. Cum ai ajuns să cunoşti lucrurile mai presus de fire? Ţi-a descoperit Tatăl, Tatăl cel ceresc.

Iubiţi credincioşi,

Şi noi cinstim cu dumnezeieşti cântări învăţate de la Duhul Sfânt, pentru că rugăciunile pe care le facem noi în Biserică, slujbele noastre sunt alcătuiri ale Duhului Sfânt. Sunt lucruri pe care le dă Duhul Sfânt credincioşilor. Dar căror credincioşi? Acelora care nu se plictisesc la slujbă. Acelora care simt ceva bun şi luminat în sfintele slujbe, pentru că aceia sunt luminaţi. Cine se plictiseşte la slujbe, cine ocoleşte slujba, cine ocoleşte Biserica, cine ocoleşte binecuvântările lui Dumnezeu, cine n-are răbdare, cine-i nepăsător, acela nu vede, e fără vedere sufletească şi acela trebuie să zică: *„La ochii sufletului fiind orbit, vin la Tine Hristoase, ca şi orbul cel din naştere, cu pocăinţă strigând către Tine: Tu, celor din întuneric eşti Lumina cea prealuminoasă”*.

Numai cine-şi vede păcatele, are lumină şi vedere sufletească!

Iubiţi credincioşi,

Să ştiţi că mai ales două lucruri trebuie să vadă omul în această lume ca să fie într-adevăr cu lumină sufletească: **să vadă pe Dumnezeu şi lucrările lui Dumnezeu**. Să nu vă-nchipuiţi că cineva care vede pe Dumnezeu îşi ridică ochii spre cer şi-L vede pe Dumnezeu undeva în nori, sau undeva în soare, sau undeva în stele, sau undeva în lună, sau o umbră, sau ştiu eu ce, cum vin unii şi spun: „*Părinte, eu am văzut pe Domnul Hristos, cum îl vedem în icoană”*. Nu-i vorba de aşa ceva. Pe Dumnezeu îl vezi atunci când ştii că nu-l poţi vedea căci *„Pe Dumnezeu a-l vedea nu este cu putinţă oamenilor...”*, spunem noi la o alcătuire dată de Duhul Sfânt Bisericii noastre. *„Pe Dumnezeu a-l vedea nu este cu putinţă oamenilor, spre care nu cutează a privi nici oştile îngereşti. Dar prin tine, Preacurată* - vorbim de Maica Domnului - *s-a arătat oamenilor Cuvântul întrupat, pe care mărindu-L, noi pe tine te fericim”*. Nu putem mări pe Dumnezeu fără să fericim pe Maica Domnului. Aşa e rânduiala Bisericii, aşa e rânduiala noastră, aşa-i vederea cea sufletească. Cine nu vede pe Maica Domnului, acolo unde-i Domnul Hristos, cine nu se gândeşte la Maica Domnului când se gândeşte la Domnul Hristos, acela n-are vedere sufletească, pentru că prin ea Domnul Hristos s-a arătat oamenilor. Cuvântul întrupat s-a arătat oamenilor prin Maica Domnului.

Deci, iubiţi credincioşi, atunci avem vedere când preţuim lucrurile lui Dumnezeu, când ne gândim la Dumnezeu ca la ceva mai presus de ce poate omul cugeta şi spune. Cum zice Sfântul Simeon Noul Teolog: *„Atunci avem vedere, când ştim că nu putem vedea cu ochii trupeşti cele mai presus de lume, cele mai presus de materie, ci numai le înţelegem cu sufletul, cu ochiul duhovnicesc,* ***şi mai ales înţelegem că nu înţelegem****”*.

Şi, iubiţi credincioşi, noi mai trebuie să vedem ceva. Ce? **Păcatele noastre**. Cine nu-şi vede păcatele, încă n-a văzut ce trebuie să vadă. În Pateric se spune ca un frate l-a întrebat pe un părinte: *”Ce zici părinte de cei care au vedenii cu îngeri?”* Şi părintele a zis: *„Frate, eu îi fericesc pe cei care îşi văd păcatele lor.”* Ştiţi voi, iubiţi credincioşi, cine-şi vede păcatele? Numai acela şi le vede care nu ia aminte la păcatele altora. Acela-şi vede păcatele care ştie că el e păcătos şi nu alţi-s păcătoşi, sau acela care ştie că mai sunt şi alţi păcătoşi, dar nu ia aminte la păcatele altora, ci ia aminte la păcatele sale. Acela vede cu adevărat ce trebuie să vadă şi acela niciodată nu va fi înşelat de diavolul, pentru că va şti că el este păcătos şi va cere ajutor de la Dumnezeu. Şi nu se poate - ţine-ţi minte de la mine - să nu miluiască Dumnezeu pe cineva care cere mila lui Sa. Nu se poate !

Dar, dacă cerem de la Dumnezeu lucruri care nu ni se cuvin şi lucruri pe care nu vrea Dumnezeu să ni le dea, pentru că nu are în plan cu noi să ni le dea, atunci nu ajungem unde trebuie. Dar, dacă suntem sinceri, dacă suntem doritori de Dumnezeu, nu se poate să nu ne dea Dumnezeu lumina sufletului şi nu se poate să nu putem trăi în această viaţă o viaţă binecuvântată de Dumnezeu, o viaţă sfântă, o viaţă curată, o viaţă luminată, o viaţă în bucurie. **Întâi e datoria şi apoi vine bucuria**. Să ne împlinim datoriile şi ne binecuvântează Dumnezeu.

„Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”

Iată, peste câteva zile, noi pomenim Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos şi ceea ce s-a întâmplat la Înălţare, când Domnul Hristos şi-a ridicat mâinile şi i-a binecuvântat pe ucenici şi s-a înălţat, binecuvântându-i.

Iubiţi credincioşi,

Amintesc lucrul acesta pentru că are legătură şi cu duminica de astăzi şi anume, ce se spune? Că Domnul Hristos i-a luat pe ucenicii Săi, i-a dus spre Betania, şi-a ridicat mâinile, i-a binecuvântat şi pe când îi binecuvânta, S-a înălţat la cer (Lc. 24, 50-51). Ce a decurs, ce a urmat din această binecuvântare? Închinarea. Şi astfel s-a pomenit de închinare. Când Domnul Hristos l-a întâlnit pe omul căruia îi dăduse vedere (In. 9, 35-38), l-a întrebat: „*Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”* Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că întrebarea aceasta-i o întrebare pentru toţi. Nu există om în lumea aceasta, din câţi au fost şi din câţi vor fi, care să nu trebuiască să răspundă cândva, în faţa Domnului nostru Iisus Hristos, la întrebarea: *Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?*

Şi să ştiţi că întrebarea aceasta este o întrebare la care **răspundem şi cu cuvintele şi cu viaţa** şi mai ales cu viaţa. Şi omul a zis: *„Doamne, dar cine-i ca să cred în El? Cine-i Fiul lui Dumnezeu, ca să cred în El?”* Şi Domnul Hristos a zis: *„L-ai şi văzut, că este Cel care vorbeşte cu tine”*. Atunci el a făcut un lucru care arată credinţa lui. Ce a făcut? A zis mai întâi: *„Cred, Doamne!”* şi şi-a arătat credinţa în închinare. S-a închinat Lui. Spune Sfânta Evanghelie că a zis: *„Cred, Doamne, şi s-a închinat Lui”*, adică Domnului Hristos.

Aşa au făcut ucenicii sub binecuvântarea Domnului Hristos, la Înălţare: s-au închinat lui Hristos, Cel care se înalţă la cer. Şi s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare şi erau întotdeauna în templu, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu. Deci, luaţi aminte! Întâi e binecuvântarea lui Dumnezeu care dă lumină, lumină care aduce închinare. Închinarea aduce bucurie şi bucuria revarsă mulţumire, laudă şi binecuvântare. Cum zicem noi la Sfânta Liturghie: *„Pe Tine Te lăudăm, pe Tine bine Te cuvântăm; Ţie Îţi mulţumim, Doamne, şi ne rugăm Ţie, Dumnezeului nostru”*. Numai că noi spunem cuvintele acestea de multe ori ca pe nişte cuvinte de ritual nu ca şi când ar fi cuvintele noastre, pentru că n-am ajuns încă să ne simţim cât trebuie sub binecuvântarea Domnului Hristos, să ne simţim datori cu închinare. Zicem noi la Sfânta Liturghie: *„Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Treimei Celei de o fiinţă şi nedespărţită”*. E o mărturisire pe care o facem, o mărturisire care trebuie să o auzim şi să o susţinem cu viaţa noastră.

Aş vrea să reţineţi şi aceea că adevăratul răspuns e închinarea. Pentru că închinarea, să ştiţi, nu înseamnă să-ţi faci Sfânta Cruce pur şi simplu şi aşa te-ai închinat. Închinarea înseamnă supunere totală faţă de Dumnezeu, recunoaşterea măririi lui Dumnezeu, aceasta înseamnă închinare. Sigur că omul acela care s-a închinat Domnului Hristos s-a plecat, a făcut un semn de închinare, o închinare formală, pe care Domnul Hristos a primit-o şi care era un semn al credinţei. Dar noi nu trebuie să rămânem la atâta, ci **trebuie să întindem închinarea noastră peste toată viaţa noastră**, peste toată veşnicia, să avem sufletul supus lui Dumnezeu şi preamăritor de Dumnezeu şi atunci suntem în închinare şi închinarea aduce bucurie şi bucuria aduce laudă şi binecuvântarea lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Să ne ajute Bunul Dumnezeu pentru rugăciunea Maicii Preacurate, să ne cunoaştem întunecarea, câtă o avem, să căutăm să primim luminare, câtă vrea Dumnezeu să ne dea, să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ajute să fim între adevăraţii închinători ai Lui, să ne ajute Dumnezeu să-l cunoaştem pe El cât poate omul să cunoască pe Dumnezeu şi mai ales să cunoaştem că nu cunoaştem şi că nu putem cunoaşte. Să ne ajute Dumnezeu să ne curăţim mintea, să scuturăm tina de pe ochii minţii, să vedem pe Cel ce este, să primim cunoştinţa Duhului şi din această lumină să izbucnim dumnezeieşti cântări de preamărire, totdeauna, acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Amin!

Duminica a 7-a după Paşti

(după Înălţarea Domnului)

(a Sfinţilor Părinţi de la Sinodul I Ecumenic)

In. 17, 1-13

Iisus Hristos - Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Omului

Unirea celor două firi - dumnezeiască şi omenească

La Sfânta Liturghie, de fiecare dată spunem, cu cântare, o

alcătuire la care, cred eu că ar trebui să ne gândim mai mult. Este vorba despre ceea ce numim noi Antifonul al II-lea, o rugăciune pe care o adresăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ca să primim de la El mântuire, dar care în cuprinsul ei este încărcată de adevăruri de credinţă, pe care ar fi bine să le avem în vedere mai mult şi cu mai multă luare aminte. Anume, spunem aşa:

„Unule-Născut, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce eşti fără de moarte şi ai primit, pentru mântuirea noastră, a te întrupa din Sfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria; Carele neschimbat Te-ai întrupat şi răstignindu-Te, Hristoase Dumnezeule, cu moartea pe moarte ai călcat. Unul fiind din Sfânta Treime, împreună mărit cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, mântuieşte-ne pe noi!” .

Partea de rugăciune din această zicere este doar aceasta: *„Hristoase, Dumnezeule ... mântuieşte-ne pe noi”*, iar partea de învăţătură este mare şi multă. Anume, mai întâi de toate, ne îndreptăm gândul către Domnul nostru Iisus Hristos, pe care îl recunoaştem ca **Dumnezeu**, căci zicem: *„Hristoase, Dumnezeule ... mântuieşte-ne pe noi”*. Şi pentru că-L recunoaştem ca Dumnezeu, mărturisim credinţa noastră, credinţa Bisericii, învăţătura ortodoxă că Domnul nostru Iisus Hristos este Unul Născut, Fiul lui Dumnezeu. Este **Fiul lui Dumnezeu**, dar este Fiul lui Dumnezeu cel **Unul Născut**. De ce spunem lucrul acesta? Pentru că noi credem că toţi credincioşii cei adevăraţi sunt fii ai lui Dumnezeu, dar nu ca Cel ce este Unul Născut, Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu. De ce? Fiul lui Dumnezeu este de o fiinţă cu Tatăl, *„este* – mărturisim noi – *născut din Tatăl; Unul-Născut din Tatăl”*. Însă, să ştiţi, că acest cuvânt, ***„născut din Tatăl”*** este un cuvânt ca să ne dăm seama că Fiul lui Dumnezeu este tot Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos e Dumnezeu, cum este Tatăl căci despre naşterea din Tatăl nu poate înţelege nimeni şi nu ştie nimeni cum este. E un chip de afirmare, un chip de mărturisire ca să înţelegem noi aceasta, că Fiul lui Dumnezeu Cel Unul Născut, este **de o fiinţă cu Tatăl.**

„Unule-Născut, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu”... Îl numim ***„Cuvânt al lui Dumnezeu”***. De ce? Pentru că prin El toate s-au făcut. Şi când spunem *cuvânt*, noi ne gândim la ceva care are putere, o putere schimbătoare. Iată, eu, de pildă, acum spun o cuvântare, mă folosesc de cuvânt. Este o realitate, să zicem aşa, o realitate pozitivă. *„Unule Născute, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce eşti fără de moarte”*. Mărturisim că Fiul lui Dumnezeu este **fără de moarte**. De ce? Pentru că Dumnezeu nu poate muri. A murit şi Fiul lui Dumnezeu, după firea omenească, la răstignirea Lui, dar Dumnezeu nu poate muri, n-are cum să moară, aşa cum de fapt, să ştiţi, că nici sufletul omenesc nu moare, n-are cum să moară. Trăieşte veşnic. Este o credinţă a noastră şi este de fapt şi o simţire a noastră, că noi nu murim. Deci, *„Unule-Născut* – zicem noi -, *Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce eşti fără de moarte şi ai primit, pentru mântuirea noastră, a te întrupa din Sfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria”*.

Deci, Tu, Care eşti după firea dumnezeiască, veşnic născut din Tatăl, Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu şi Cuvântul lui Dumnezeu, Tu, Cel fără de moarte, ai primit pentru mântuirea noastră – era de trebuinţa noastră să te întrupezi – a te întrupa din Sfânta Fecioară, din Sfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria. Iată, venim acum cu o mărturisire despre Maica Domnului şi spunem că Maica Domnului este pururi fecioară şi că este **Născătoare de Dumnezeu**. ... *„ai primit a Te întrupa pentru mântuirea noastră din Sfânta Fecioară Maria”*, care este Născătoare de Dumnezeu.

Cum e Maica Domnului Născătoare de Dumnezeu? Poate cineva să-l nască pe Dumnezeu, pe Dumnezeul cel veşnic? Îl poate naşte cineva? Cum să-l nască cineva, om fiind, pe Dumnezeu? Dumnezeu îl creează pe om, dar

omul cum poate să-l nască pe Dumnezeu? Maica Domnului cum l-a născut pe Dumnezeu? Nu l-a născut după firea dumnezeiască. Firea dumnezeiască este veşnică, este de mai înainte de veci. Şi atunci, cum zicem că-i Născătoare de Dumnezeu? Cum l-a născut pe Dumnezeu? L-a născut aşa, căci Omul pe care l-a născut, nu era numai om, ci era om unit cu Dumnezeu. Firea omenească şi firea dumnezeiască s-au unit. Unde şi când? Biserica noastră învaţă că Maica Domnului, primitoare fiind a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, când a primit să fie mamă a Mântuitorului, atunci Duhul *Sfânt s-a pogorât peste ea*, *iar puterea Celui Prea Înalt, puterea lui Dumnezeu Tatăl a umbrit-o* şi atunci s-a întâmplat, **în ea**, unirea între cele două firi, între firea dumnezeiască şi firea omenească. Maica Domnului n-a născut un om simplu, ci a născut un om unit cu Dumnezeu. Aşa încât Biserica noastră o mărturiseşte pe Maica Domnului, Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria. Şi mai departe zicem: *„Care neschimbat Te-ai întrupat...”*. Vorbim cu Domnul Hristos. Ce înseamnă *„neschimbat Te-ai întrupat”*?

Neschimbat Te-ai întrupat

Iubiţi credincioşi,

Ce înţelegem noi prin întruparea Fiului lui Dumnezeu? Fiul lui Dumnezeu n-a devenit om în înţelesul că din Dumnezeu s-a făcut om; nu acesta este înţelesul. Înţelesul este că Fiul lui Dumnezeu s-a unit cu firea omenească. Şi-a asumat, Şi-a unit firea omenească, alcătuită din suflet şi trup. Şi aceasta s-a întâmplat în Preasfânta Fecioară Maria, aşa încât Maica Domnului a fost purtătoare de om şi purtătoare de Dumnezeu, purtându-l în sânul ei pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Şi l-a născut pe Cel ce este Dumnezeu adevărat şi Om adevărat. Nu-i numai om, nu-i numai Dumnezeu, ci Dumnezeu adevărat şi Om adevărat. Dumnezeu de o fiinţă cu Tatăl şi om de o fiinţă cu oamenii.

Deci, *„neschimbat Te-ai întrupat”*, ai rămas Dumnezeu şi Te-ai unit cu omul. În felul acesta Te-ai întrupat. Te-ai arătat în trup, Tu care eşti mai presus de trup. Te-ai unit de la început cu el, aşa încât atunci când ai fost în pântecele Fecioarei, ai fost Dumnezeu adevărat şi om adevărat. Maica Domnului L-a născut pe Cel ce este Dumnezeu adevărat şi Om adevărat, pentru că *„neschimbat Te-ai întrupat”*.

De ce s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu? Zicem noi, *„pentru mântuirea noastră”*. *„Pentru mântuirea noastră, neschimbat Te-ai întrupat”*. A trebuit să se întâmple aşa ceva. Fără întruparea Fiului lui Dumnezeu n-ar fi fost mântuirea noastră. Mântuirea noastră s-a întâmplat prin întruparea Fiului lui Dumnezeu unit cu omul. Omul unit cu Dumnezeu a suferit pe cruce pentru mântuirea noastră.

Iubiţi credincioşi,

Sunt nişte taine, dar tainele acestea nu le putem ocoli. Trebuie să le spunem şi mai ales astăzi trebuie să le spunem, în această duminică. De ce? Deci, spunem: *„... care neschimbat Te-ai întrupat şi răstignindu-Te, Hristoase Dumnezeule, cu moartea pe moarte ai călcat”*. Fiţi atenţi, iubiţi credincioşi: *„care neschimbat Te-ai întrupat”*, deci ai rămas Dumnezeu şi Te-ai făcut om şi apoi Te-ai răstignit.

Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că noi nu-l numim niciodată pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, *„Hristos Dumnezeu”,* înainte de întrupare, nu zicem că Hristos s-a întrupat, ci zicem că firea dumnezeiască, Fiul lui Dumnezeu s-a întrupat în om şi a devenit Hristos şi Hristos Dumnezeu. Adică, numele *„Hristos Dumnezeu”*, numele de Hristos îl dăm Fiului lui Dumnezeu, lui Dumnezeu întrupat, adică Fiul lui Dumnezeu care e şi om. Numai de când e şi om se numeşte şi Hristos. Înainte de a fi fost om, a fost doar Fiul lui Dumnezeu, de o fiinţă cu Tatăl. Acum este Hristos Dumnezeu, adică şi Dumnezeu şi om, iar Hristos înseamnă *alesul lui Dumnezeu*. Dar, de ce a trebuit să se răstignească?

Şi răstignindu-te Hristoase…
cu moartea pe moarte ai călcat

Zicem: *«Care Te-ai răstignit şi cu moartea pe moarte ai călcat».* Deci, Domnul nostru Iisus Hristos s-a răstignit. În firea omenească s-a răstignit, dar firea omenească era unită cu firea dumnezeiască şi atunci nu s-a răstignit un om simplu, ci s-a răstignit Hristos, dar nu după firea dumnezeiască, pentru că firea dumnezeiască este nepătimitoare, nu poate pătimi şi pentru ca să pătimească, Cel ce s-

a făcut om, a pătimit prin firea omenească, iar meritele sunt mai mari, pentru că Cel ce s-a răstignit pentru noi este şi Dumnezeu adevărat şi om adevărat.

Deci: *„Care neschimbat Te-ai întrupat şi răstignindu-Te, Hristoase Dumnezeule* - ce-ai făcut? – *cu moartea pe moarte ai călcat”*. Şi ce mai spunem? Cum ai călcat cu moartea pe moarte? Ai nimicit moartea prin moarte. Adică nu a nimicit moartea fără să treacă prin moarte. Fiul lui Dumnezeu a murit ca om.

Ce înţelegem noi prin moarte, iubiţi credincioşi? Prin moarte înţelegem despărţirea sufletului de trup. Aşa zicem, că moartea omului este despărţirea sufletului de trup. Ce a însemnat moartea Mântuitorului? Acelaşi lucru. A însemnat despărţirea sufletului de trup. **Trupul** a rămas în mormânt, **sufletul** Mântuitorului, în vreme ce trupul era mort, s-a dus în iad, unde a ridicat pe cei care au crezut în El, iar **dumnezeirea** a fost pretutindeni. Dumnezeirea nu s-a despărţit nici de trupul din mormânt, nici de sufletul pogorât în iad, aşa încât sufletul pogorât în iad n-a fost un simplu suflet, ci a fost sufletul unit cu dumnezeirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Deci, Dumnezeu s-a pogorât la iad, şi Dumnezeu a rămas cu trupul în mormânt, şi Dumnezeu era pretutindeni, şi Dumnezeu a fost cu **firea omenească** şi în rai cu tâlharul.

Şi după ce spunem noi toate acestea, zicem că e unul din Sfânta Treime – vorbim cu Domnul Hristos şi zicem: *„Unul fiind din Sfânta Treime, împreună mărit cu Tatăl”*, deci tot atât de însemnat ca şi Tatăl, tot atât de însemnat ca şi Duhul Sfânt. Domnul nostru Iisus Hristos este din Sfânta Treime după firea dumnezeiască, iar după firea omenească este dintre oameni, dar ridicată firea omenească tot în Sfânta Treime.

Să ştiţi că nu putem înţelege tainele acestea, dar noi trebuie să le ştim, că dacă nu le ştim, nu cinstim aceste taine. Şi la urmă zicem către Domnul Hristos: *„mântuieşte-ne pe noi”*.

Acum, iubiţi credincioşi, mai spun o dată alcătuirea. Vă rog să fiţi cu luare aminte când o mai auziţi, învăţaţi-o pe de rost şi gândiţi-vă la ea. Deci vorbim cu Domnul nostru Iisus Hristos şi zicem:

„Unule-Născut, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu, Cel ce eşti fără de moarte şi ai primit, pentru mântuirea noastră, a te întrupa din Sfânta Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioară Maria, Care neschimbat Te-ai întrupat şi răstignindu-Te, Hristoase Dumnezeule, cu moartea pe moarte ai călcat, Unul fiind din Sfânta Treime, împreună mărit cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt, mântuieşte-ne pe noi”.

CREZUL
sau tainele ce nu suferă ispitire

Iubiţi credincioşi,

Poate că-i una din cele mai pline de învăţătură alcătuiri care se spun la o slujbă dumnezeiască şi mai ales la Sfânta Liturghie.

Ştiţi de ce mi-a venit în minte să vă spun cuvintele acestea? Pentru că astăzi, în această duminică, noi facem pomenire de o adunare de episcopi din veacul al IV-lea, de la anul 325, care a avut loc undeva lângă Constantinopol, la Niceea. Au fost nişte frământări în Biserică, oamenii n-au înţeles tainele niciodată şi pentru că nu le-au înţeles, au căutat să le explice, să le înţeleagă. Dar să ştiţi că nu-i calea aceasta, a înţelegerii, care au vrut-o ei. Ei au vrut să înţeleagă nişte taine care-s mai presus de fire şi să le înţeleagă cu puterile firii, cu mintea omului. Or, dacă lucrurile ar putea fi înţelese cu mintea omului, atunci ar putea fi cercetate şi n-ar mai trebui crezute. Or, noi le primim prin credinţă. **Taina nu suferă ispitire, taina nu suferă cercetare**, degeaba vrei să o cercetezi cu cercetare pământească, fiindcă n-o poţi înţelege. Şi atunci oamenii, gândindu-se că ar putea înţelege tainele, au zis nu, nici vorbă, Dumnezeu e Dumnezeu, omul este om, nu există posibilitatea ca Dumnezeu să se facă om. Dumnezeu nici nu are un Fiu, are un ales, dar nu se poate să fie ceva din Dumnezeu, de o fiinţă cu Dumnezeu. S-au frământat oamenii şi au zis aşa. Şi atunci s-au făcut nişte frământări în Biserică şi frământările acestea au dus la o adunare a reprezentanţilor întregii Biserici din vremea aceea, s-au adunat 318 episcopi la Niceea, să cerceteze ei, să vadă cum stau lucrurile, ce trebuie să înveţe Biserica, ce-a învăţat Biserica până atunci.

Şi s-au adunat şi au făcut un lucru pe care-l avem şi noi astăzi, o alcătuire pe care ar trebui să o cunoască toţi creştinii: *Crezul* – Simbolul Credinţei. Şi-au mărturisit credinţa în Dumnezeu Tatăl şi au zis: *„Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotţiitorul, Făcătorul Cerului şi al pământului, văzutelor tuturor şi nevăzutelor…”*. E ceea ce spunem noi la Sfânta Liturghie şi la alte slujbe, de fapt la slujbele Bisericii rânduite pentru fiecare zi, unde se spune de două ori Crezul şi anume la Pavecerniţa cea mică sau la Pavecerniţa cea Mare, la slujba de după cină şi la slujba de miezul nopţii. Şi se mai spune la Sfânta Liturghie. Sfânta Liturghie nu-i obligatorie pentru fiecare zi, de aceea nici

nu se face peste tot în fiecare zi, dar sunt slujbe care sunt obligatorii pentru fiecare zi, mai ales la mănăstiri, şi atunci, la acele slujbe, dintre cele 7 laude, două din ele cuprind Crezul şi dacă nu se face Sfânta Liturghie, ci Obedniţa în loc de Liturghie, totuşi cuprind Crezul. Deci, de 2-3 ori pe zi se spune: *„Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotţiitorul ...”*.

Iubiţi credincioşi,

Asta-i învăţătura Bisericii. Nu o înţelegem pentru că nu înţelegem, pentru că nu putem înţelege, pentru că *«taina nu suferă ispitire»* şi dacă vrei să faci taina înţeleasă, adică vrei să o aduci la măsurile înţelegerii tale, nu mai e taină şi înseamnă că ai desfiinţat taina şi ai desfiinţat adevărul. Dacă vii cu nişte mijloace de gândire şi zici: nu se poate ca firea dumnezeiască să fie şi în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh, vii cu nişte înţelesuri dintr-astea, atunci n-ai făcut nimic, nu primeşti învăţătura, nu-ţi mai trebuie credinţa, nu mai stai în faţa lui Dumnezeu, nu mai stai în faţa tainelor, nu mai stai în faţa misterelor şi toate vrei să le aduci şi să le cobori şi să ştii cum e, cum se schimbă pâinea şi vinul în trupul şi sângele Domnului Hristos, cum există taina Sfintei Treimi, cum e taina întrupării, cum e taina învierii şi altele.

Nu se poate, iubiţi credincioşi! Să vă iasă din minte gândul acesta că noi putem înţelege tainele. Cine a vrut să facă aşa, a schimbat învăţătura cea bună şi a devenit eretic şi nu-i ortodox. De ce vă spun lucrurile acestea? Pentru că acestea sunt nişte lucruri pe care Biserica le pomeneşte. Când le pomeneşte? Astăzi. De ce azi? Pentru că după sărbătoarea Înălţării Mântuitorului nostru Iisus Hristos se poate pomeni tot ce s-a întâmplat cu Domnul Iisus Hristos. Ce s-a întâmplat? Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om. Fiul lui Dumnezeu cu firea omenească a pătimit. Fiul lui Dumnezeu în fire omenească a înviat din morţi, a călcat moartea, Fiul lui Dumnezeu s-a înălţat la ceruri cu firea omenească. Toate s-au întâmplat! Şi acum, după ce s-au întâmplat toate, după ce s-au sărbătorit toate acestea, putem spune cine-i Fiul lui Dumnezeu, care s-a făcut om, cine-i Domnul Hristos.

Cine-i Domnul Hristos? Este Fiul lui Dumnezeu care s-a făcut om, este Dumnezeu adevărat şi om adevărat, este Dumnezeu adevărat unit cu omul, întrupat şi născut din Preasfânta Fecioară Maria, care devine Născătoare de Dumnezeu. A devenit Născătoare de Dumnezeu şi de aceea noi suntem cinstitori ai Maicii Domnului, pentru că Maica Domnului a făcut posibilă venirea Fiului lui Dumnezeu în lume în fire omenească. A fost aleasă de Dumnezeu pentru aceasta şi pentru aceasta Biserica o are în mare cinstire.

Deci, iubiţi credincioşi, astăzi, când pomenim adunarea de la Niceea, a celor 318 părinţi, să ne gândim la cele două alcătuiri pe care le-am pomenit eu astăzi şi anume Antifonul al II-lea *„Unule Născut, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu”*, de la Sfânta Liturghie, şi să ne mai gândim şi la Crez. Să ştiţi că sunt foarte nemulţumit că sunt aşa de puţini oameni care ştiu Crezul. Prea puţini credincioşi de-ai noştri ştiu să spună Crezul. Îi mai întreb eu la spovedit pe câte unii dacă ştiu Crezul şi unii spun că: *„Nu-l ştiu chiar tot…”; „Nu-l ştiu chiar bine…”*. Unii zic că nu-l ştiu, alţii că da. Trebuie să ştim Crezul, pentru că asta-i credinţa noastră.

Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că după rânduiala de la Spovedanie, trebuie să-l punem pe fiecare credincios, care vine la spovedit, întâi să spună Crezul. Numai că vrem să fim înţelegători faţă de neputinţele noastre, dar ar trebui să fiţi şi voi înţelegători faţă de datoriile voastre şi să învăţaţi Crezul şi să învăţaţi *Tatăl nostru* şi să învăţaţi rugăciuni şi rugăciuni de la sfintele slujbe, de la Sfânta Liturghie şi *„Unule-Născut, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu”,* pe care-l auziţi de atâtea ori şi nu-l ştiţi pentru că nu vă interesează, pentru că nu vreţi să-l ştiţi şi atunci ziceţi că nu suntem îngăduitori cu voi şi vă cerem prea mult. Să ştiţi că nu vă cerem prea mult, vă cerem prea puţin. Vă cerem şi îngăduim prea puţin şi noi suntem într-un fel vinovaţi de treaba aceasta.

Iubiţi credincioşi,

După Sinodul de la Niceea a mai fost o adunare, în 381, a doua de felul aceleia de la 325, în care s-au alcătuit şi celelalte părţi ale Crezului. Crezul este alcătuit la două concilii sau Sinoade Ecumenice, sinoade a toată lumea şi ar fi bine să preţuim alcătuirea aceasta şi pentru că a fost făcută sub puterea Duhului Sfânt, de către oameni sigur mai învăţaţi ca noi, de către oameni cu dar de la Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Eu m-aş bucura dacă după această cuvântare v-ar veni gândul să fiţi mai cu luare aminte la cuprinsul sfintelor slujbe, să doriţi să mai învăţaţi câte ceva frumos şi bun din cuprinsul sfintelor noastre slujbe. Acestea ne dau nouă mare bucurie. De ce? Nu se poate un lucru sfânt şi bun să nu-ţi aducă în suflet seninătatea, să nu-ţi aducă bucurie. Şi vouă v-ar aduce bucurie gândurile cele bune, dacă le-aţi purta în suflet şi dacă le-aţi putea gândi nu numai când le auziţi, şi poate nici atunci. Le-aţi putea gândi noaptea, când vă treziţi şi ziua când umblaţi, când staţi şi aşteptaţi ceva, v-ar putea veni în minte alcătuiri ca acestea, frumoase, care înfrumuseţează mintea omenească, deci şi mintea noastră. Amin!

Duminica a 8-a după Paşti

(a Rusaliilor)

In. 7, 37-53; 8,2

Iubirea -
cea mai mare roadă a Duhului Sfânt

Manifestări ale Duhului Sfânt

Prea cuvioase părinte stareţ, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Prăznuim astăzi coborârea Sfântului Duh asupra sfinţilor apostoli, după 10 zile de le Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos, sărbătorim astăzi un eveniment care ţine nu numai de sfinţii apostolii, ci de întreaga Biserică, ţine de noi toţi. Pentru că Duhul Sfânt care s-a pogorât peste sfinţii apostoli şi pe care l-a făgăduit Domnul Hristos, nu s-a mai întors de unde a plecat, ci El este pretutindeni, şi în cer şi pe pământ. A rămas lucrător în Sfânta noastră Biserică, a lucrat de-a lungul veacurilor, lucrează şi acum şi va lucra până în veşnicie sfinţirea credincioşilor. Duhul Sfânt s-a pogorât peste sfinţii apostoli, iar lucrarea Lui este veşnică. Domnul Hristos le-a spus ucenicilor săi: *«Dacă mă voi duce Eu, vă voi trimite pe Mângâietorul, Duhul adevărului care de la Tatăl purcede. Acela vă va învăţa toate, Acela pe Mine mă va preamări, că din ce este al Meu va lua ca să vă vestească vouă»* (In. 15 şi 16). Şi făgăduinţa Domnului Hristos s-a adeverit după ce s-a înălţat la cer, căci a trimis pe Duhul Sfânt asupra apostolilor.

Istorisirea în legătură cu pogorârea Duhului Sfânt asupra sfinţilor apostoli am auzit-o la această Sfântă Liturghie citindu-se din Faptele Sfinţilor Apostoli. Se spune că sfinţii apostoli fiind adunaţi într-o casă din Ierusalim, la un moment dat s-a auzit un zgomot ca de vijelie, ca de vânt, care bate tare şi apoi s-au văzut ca nişte limbi de foc pogorându-se peste sfinţii apostoli, peste capetele lor. Apoi, luminaţi de Duhul Sfânt, apostolii au început să vorbească, au început să-L preamărească pe Dumnezeu, şi oamenii care s-au adunat acolo unde erau ucenicii i-au auzit pe fiecare vorbind, pe ucenicii Mântuitorului, pe sfinţii apostoli în limbile lor. Era o sărbătoare în Ierusalim atunci, s-au adunat mulţi oameni din multe părţi, fiecare cu limba lui, şi ucenicii Domnului Hristos îl preamăreau pe Dumnezeu mişcaţi fiind de Duhul Sfânt şi oamenii auzeau fiecare în limba lor - îi înţelegeau pe sfinţii apostoli.

Iubiţi credincioşi,

Prezenţa Sfântului Duh s-a arătat atunci când s-a pogorât peste sfinţii apostoli prin minunea care s-a făcut, prin vorbirea sfinţilor apostoli în limbi necunoscute de ei dar cunoscute de cei care îi ascultau. De fapt, să ştiţi că în Faptele Sfinţilor Apostoli nu este istorisită numai o pogorâre a Duhului Sfânt, o singură manifestare a Duhului Sfânt. Mai sunt şi alte manifestări ale Duhului Sfânt, de care, de asemenea, sunt legate cuvinte de preamărire a lui Dumnezeu spuse în limbi necunoscute de sfinţii apostoli sau de cei peste care s-a pogorât Duhul Sfânt. Şi anume, în Faptele Sfinţilor Apostoli, în capitolul 10, este scris că pe când sfântul apostol Petru vorbea celor care erau adunaţi în casa lui Corneliu sutaşul, Duhul Sfânt s-a pogorât peste ei şi ei au început să-L preamărească pe Dumnezeu în limbi necunoscute de ei. Iar în capitolul 19 din Faptele Sfinţilor Apostoli la fel se spune despre 12 persoane care au primit pe Duhul Sfânt prin punerea mâinilor sfântului apostol Pavel şi care de asemenea au spus lucrurile lui Dumnezeu.

Cea mai mare roadă a Duhului Sfânt – iubirea -
şi cea mai înaltă cale: calea iubirii

Iată, iubiţi credincioşi, trei istorisiri în care se accentuează faptul

că prezenţa Duhului Sfânt s-a arătat în vorbirea unor limbi necunoscute. Darul acesta, al vorbirii în limbi, l-au avut ucenicii Mântuitorului Iisus Hristos atunci când au vorbit oamenilor adunaţi în jurul lor, când s-a pogorât Duhul Sfânt însă, ei n-au vorbit totdeauna şi oriunde în limbi necunoscute, inspiraţi de Duhul Sfânt. Cine citeşte Noul

Testament în limba greacă, limba oficială de atunci, limba de circulaţie, cum este limba engleză astăzi, şi cum a fost limba franceză odinioară, n-au vorbit întotdeauna corect. Unii au vorbit corect, alţii au vorbit mai puţin corect, şi scrierile lor sunt şi cu greşeli, cu greşeli de limbă. De ce? Pentru că nu cunoşteau destul limba. Asta înseamnă că n-au învăţat o limbă ca să propovăduiască în ea prin lucrarea Duhului Sfânt, ci atunci când a venit Duhul Sfânt peste ei, ei au spus cuvinte necunoscute de ei, dar cunoscute de cei care îi ascultau. Şi la drept vorbind noi nici nu cunoaştem dacă minunea aceasta s-a întâmplat la vorbitori sau la ascultători. Nu are importanţă de altfel pentru noi lucrul acesta, important este altceva, să ştim că prezenţa Duhului Sfânt se cunoaşte în aceea că omul care primeşte pe Duhul Sfânt vorbeşte preamărind pe Dumnezeu. Deci, esenţialul nu este vorbirea în limbi străine, în limbi necunoscute, ci altceva: preamărirea lui Dumnezeu, conţinutul a ceea ce spuneau.

Asta ar trebui să ne preocupe pe noi, nu să vorbim în limbi necunoscute, pentru că darul acesta de a vorbi în limbi s-a luat din Biserici pentru că nu-şi mai avea rostul. Sfântul Ioan Gură de Aur, trăitor în veacul al IV-lea, deci la 400 ani de la începutul creştinismului (a murit în anul 407) spunea că pe vremea lui nu mai exista acest dar în Biserică.

În Epistola I către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, printre altele, Sfântul Apostol Pavel răspunde unor nedumeriri, răspunde unor frământări ale creştinilor din Corint care ar fi vrut să aibă nişte daruri pe care le aveau doar unii dintre ei, nu toţi. Şi Sfântul Apostol Pavel le scrie: *„voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulare fiecare în parte. Pe unii i-a pus Dumnezeu în Biserică, mai întâi apostoli, al doilea proroci, al treilea dascăli, apoi pe cei cu darul puterilor minunate, în urmă pe cei cu darul tămăduirilor, milosteniilor, cârmuirii, felurimii limbilor”*. Şi având în vedere această afirmaţie Sfântul Apostol Pavel continuă şi zice: *„Oare toţi sunt apostoli? Oare toţi sunt proroci? Oare toţi sunt dascăli? Oare toţi au putere să facă minuni? Oare toţi în limbi grăiesc? Oare toţi pot să tălmăcească?”* Şi acum fiţi atenţi ce spune sfântul apostol Pavel în continuare: *„Râvniţi însă la darurile cele mai bune. Şi-am să vă arăt acum o cale şi mai înaltă…”* (I Cor. 12, 31). Deci avem: calea apostoliei, calea prorociei, calea învăţăturii, calea facerii de minuni, calea vorbirii în limbi, calea tălmăcirii pe care o au unii, merg unii pe ea. Puteţi să râvniţi şi voi la aşa ceva, dar eu vă arăt o cale mai presus de orice cale, cea mai înaltă cale, cea mai deosebită cale. Care este aceasta? *„De-aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, dar dacă nu am iubire făcutu-m’am aramă sunătoare şi chimval zăngănitor. Şi de-aş avea darul profeţiei şi de-aş cunoaşte tainele toate şi toată ştiinţa şi de-aş avea credinţa toată încât să pot muta şi munţi, dar dacă n-am* ***iubire****, nimic nu sunt. Şi toate averile mele de le-aş împărţi şi trupul meu mi l-aş da să-l ardă, dar dacă n-am* ***iubire****, nimic nu-mi foloseşte”* (I Cor. 13, 1-3).

Deci, credinţa trebuie să fie unită cu dragostea, cu iubirea, cu revărsarea de iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni, pentru că, zice sfântul apostol Pavel în continuare, *„dragostea rabdă îndelung, dragostea este plină de bunătate, dragostea nu ştie de pizmă, nu se laudă, nu se trufeşte, dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu pune la socoteală răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr; toate le suferă, toate le rabdă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, dragostea niciodată nu cade”.* Iar la sfârşitul capitolului 13, Sfântul apostol Pavel spune mai departe: *„acum rămân acestea trei, credinţa, nădejdea, dragostea, dar mai mare dintre toate acestea este dragostea”.* Dacă vrem să avem ceva esenţial, să avem ceva care să ne asemene cu ucenicii Domnului Hristos, atunci să avem iubire unii către alţii, să avem iubire către Dumnezeu, pentru că Domnul Hristos a spus: *„Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, de veţi avea iubire unii pentru alţii”* (In. 13, 35). Dacă nu aveţi iubire, nu sunteţi ucenicii Mei. Puteţi să fiţi postitori, puteţi să fiţi ostenitori, puteţi să fiţi înţelepţi, puteţi să fiţi cunoscători, puteţi să fiţi prooroci, dar dacă nu aveţi iubire nu sunteţi ce trebuie să fiţi. Dragostea le cuprinde pe toate, acoperă mulţime de păcate, iar porunca cea mai mare este porunca iubirii, deci pe aceasta trebuie să o urmărim cu toţii, iar pentru aceasta ne ajută Duhul Sfânt - *„El pe Mine Mă va preamări”* a zis Domnul Hristos despre Duhul Sfânt *„dintru al Meu va lua şi vă va vesti”.* (In. 16, 15)

Preamărirea lui Dumnezeu este lucrul de căpetenie când este vorba de Duhul Sfânt în viaţa noastră. Sfântul apostol Pavel, în Epistola către Galateni (5, 22) spune: *„roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea, înfrângerea poftelor, curăţia; împotriva unora ca acestea nu este lege”.* Vreţi să aveţi ceva esenţial, ceva de căpetenie? Atunci căutaţi pacea, căutaţi dragostea, căutaţi binefacerea, căutaţi îndelunga răbdare, căutaţi să le aveţi pe acestea. Căutaţi să aveţi blândeţea, să aveţi credinţa, să aveţi înfrângerea poftelor şi atunci aveţi roada Duhului şi Duhul Sfânt se face prezent în existenţa voastră.

Lucrarea Duhului Sfânt în viaţa noastră

Iubiţi credincioşi,

La sărbătoarea aceasta, a pogorârii Duhului Sfânt, este bine să ne întrebăm fiecare dintre noi ce lucrează Duhul Sfânt în viaţa noastră. Simţim noi lucrarea Duhului Sfânt în viaţa noastră? Simţim noi că suntem fiii lui Dumnezeu, că suntem fraţii Domnului Hristos? Pentru că sfântul apostol Pavel spune că numai în Duhul Sfânt îl putem numi Domn pe Iisus, şi că Duhul Sfânt ne descoperă starea de fii pe care o avem, ne descoperă că suntem fiii lui Dumnezeu (I Cor. 12). Şi dacă nu avem conştiinţa aceasta că suntem fiii lui Dumnezeu, dacă nu ne simţim dependenţi de Tatăl cel ceresc, dacă nu ne simţim fraţi unii cu alţii, înseamnă că Duhul Sfânt nu lucrează în noi, Duhul Sfânt nu este prezent cu lucrarea în viaţa noastră, în existenţa noastră. Asta chiar dacă ni se pare nouă că suntem oameni deosebiţi, că suntem oameni mai buni decât alţii, că doar noi postim, că doar noi ne spovedim, că doar noi ne împărtăşim, că doar noi mergem la biserică. Toate sunt bune, dar mai bun este să avem iubire unii către alţii, să avem iubire faţă de Dumnezeu, să înmulţim iubirea ca să înmulţim fericirea pentru noi şi pentru alţii. Cel ce iubeşte este fericit, cel ce iubeşte revarsă prin iubirea lui fericire pentru alţii. Şi aceasta se realizează prin Duhul Sfânt, prin puterea Duhului Sfânt. Scopul vieţii creştine este să primim pe Duhul Sfânt, să avem pe Duhul Sfânt lucrător în viaţa noastră cum spune Sfântul Serafim de Sarov.

Gândiţi-vă că peste sfinţii apostoli s-a pogorât Duhul Sfânt numai după ce s-a putut spune despre ei, de către Domnul Hristos - cunoscătorul inimilor: *„voi nu sunteţi din lume”*. Dacă mai gândim cum gândesc oamenii care nu ştiu despre Dumnezeu, care nu au credinţă, dacă mai gândim cum gândesc oamenii care nu ţin seama de Evanghelie, dacă mai gândim cum gândesc oamenii care nu au conştiinţa că în cer au un Tată care se îngrijeşte de ei, dacă facem ceea ce zicem noi, compromisuri, adică mişmaşuri, adică lucruri care nu se potrivesc cu ceea ce vrea Dumnezeu, înseamnă că nu suntem pe calea Duhului Sfânt, că Duhul Sfânt nu este lucrător în noi, înseamnă, iubiţi credincioşi, că Duhul Sfânt nu s-a pogorât şi peste noi şi nu este lucrător şi în viaţa noastră. Sfinţii apostoli au primit pe Duhul Sfânt după ce au stat cu Domnul Hristos o vreme îndelungată, au primit pe Duhul Sfânt în viaţa lor, în fiinţa lor, în conştiinţa lor, după ce s-a putut spune despre ei: *„Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei; dar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea vă urăşte lumea”*. (In. 15, 19)

Iată, iubiţi credincioşi, ce trebuie să gândim noi, **astăzi**, când preamărim pe Duhul Sfânt, când cinstim pe Duhul Sfânt, când ştim că Duhul Sfânt s-a pogorât peste sfinţii apostoli în această zi şi, iată, de altfel, ce trebuie să gândim în legătură cu toate zilele vieţii noastre, în legătură cu lucrarea Duhului Sfânt din noi.

Dar ce limpezime a adus Duhul Sfânt asupra noastră? Am împlinit noi cuvintele Sfântului apostol Pavel: *„nu vă potriviţi acestui veac, ci schimbaţi-vă prin înnoirea minţii*” (Rom.12, 2)? Avem noi gândurile lui Dumnezeu mişcate prin Duhul Sfânt? Ne simţim noi legaţi de bunătatea lui Dumnezeu şi simţim noi că avem bunătate, că avem şi noi iubire, că avem şi noi bucurie? Ne simţim noi angajaţi în lucrarea păcii? Ne simţim noi angajaţi în lucrarea blândeţii? Dacă da, înseamnă că suntem pe calea care duce către Duhul Sfânt sau suntem pe calea care îl aduce pe Duhul Sfânt în viaţa noastră. Iar dacă nu suntem aşa, atunci înseamnă că toate ale noastre sunt cu lipsă, chiar şi cinstirea Duhului Sfânt pe care o facem în această zi, după rânduiala Bisericii, după sărbătoarea pe care ne-o pune în faţă Sfânta Biserică, chiar şi cinstirea noastră este cu lipsă.

Ne gândim mai mult la lumea acesta decât la Dumnezeu, ne gândim mai mult la lumea aceasta decât la Duhul Sfânt, pe care l-am vrea lucrător în noi, dar parcă n-ar lucra în viaţa noastră şi de fapt nici nu lucrează. În noi trăieşte lumea, nu Hristos. Zice Sfântul Isaac Sirul că trebuie să ne cercetăm pe noi înşine şi să vedem ce ne trebuie: lumea sau Hristos, trupul sau Hristos? Şi, dacă trăieşte Hristos în noi, Duhul Sfânt ne luminează şi ne îndrumă şi ne duce în situaţia să preţuim toate lucrurile lui Hristos.

Vă spuneam duminica trecută, în legătură cu lucrarea Duhului Sfânt, o alcătuire care are următorul conţinut: *„Te-ai născut precum Însuţi ai voit, Te-ai arătat precum Însuţi ai socotit, ai pătimit cu trupul Dumnezeul nostru, ai înviat din morţi prădând moartea, Te-ai înălţat la cer, Tu toate câte le împlineşti şi ne-ai trimis nouă pe dumnezeiescul Duh ca să lăudăm şi să mărim dumnezeirea Ta”*.

Lucrul Duhului Sfânt este acesta: ca să ne facă să înţelegem, să simţim, să primim, să urmărim toate lucrurile lui Dumnezeu aşa cum sunt ele. Adică să înţelegem ceva din întruparea Fiului lui Dumnezeu, să înţelegem ceva din arătările Lui în lumea aceasta, să înţelegem ceva, cât de cât, din pătimirile Lui, să înţelegem ceva din Învierea cea mai presus de lume şi din Înălţarea pe care toate le împlineşte. Fără aceasta, celelalte sunt teorii. Pot să ştie şi păgânii ce este scris în Evanghelie despre naşterea Domnului Iisus Hristos, pot să ştie şi necredincioşii ce este scris în Evanghelie despre Înviere, dar trăirea în Înviere, trăirea în Naşterea Domnului Iisus Hristos, trăirea bucuriei

că Domnul Hristos se apropie de noi o avem numai prin puterea Duhului Sfânt care strigă în inimile noastre *„Părinte!”* - aşa îl numeşte pe Dumnezeu Tatăl (Gal. 4, 6) .

Iubiţi credincioşi,

Toată lucrarea Bisericii este împletită cu lucrarea Duhului Sfânt şi toată lucrarea Bisericii, prin puterea Duhului Sfânt, este sfinţirea vieţii noastre. Dacă nu ne sfinţim viaţa, dacă nu ne sfinţeşte Dumnezeu viaţa, suntem încă în păcatele noastre, după cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos care au rămas în Sfânta Evanghelie, că dacă nu credem în El şi dacă nu ne manifestăm credinţa în El, aşa cum ştie El şi aşa cum vrea El, atunci înseamnă că suntem în păcatele noastre şi că păcatele sunt mai mari decât noi, şi sunt mai mari decât Dumnezeu în viaţa noastră.

Iubiţi credincioşi,

Să mulţumim Domnului pentru această sărbătoare, şi pentru toate sărbătorile Bisericii, pentru lucrările Duhului Sfânt în Biserică, pentru sfinţirea prin Sfintele Taine, pentru toate acestea să mulţumim Domnului în toate zilele vieţii noastre. Să căutăm să fim preamăritori de Dumnezeu, să fim încredinţaţi de lucrurile lui Dumnezeu, să nu uităm de Dumnezeu, să nu uităm de darurile lui Dumnezeu, ci să-L preamărim pe Dumnezeu în viaţa noastră, în toate zilele vieţii noastre şi nu numai în zilele vieţii noastre, ci în toate clipele vieţii noastre prin rugăciunile Sfinţilor Apostoli peste care s-a pogorât Duhul Sfânt, prin rugăciunile Maicii Preacurate care a fost umbrită de puterea celui Prea Înalt, peste care s-a pogorât Duhul Sfânt şi în felul acesta a ajuns să fie mama Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Pentru rugăciunile tuturor sfinţilor, darul lui Dumnezeu să fie cu noi cu toţi, harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu noi, cu toţi, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Duminica I după Rusalii

(a Tuturor Sfinţilor)

Mt. 10, 32,35,37-38; 19, 27-30

Sfinţenia – credinţă mărturisitoare şi cruce

Dumnezeu este sfânt şi sfinţitor

Iubiţi credincioşi,

Cuvântul meu de astăzi îl încep cu două ziceri de la Sfânta Liturghie, şi anume cu zicerea: „***Că sfânt eşti Dumnezeul nostru*** *şi Ţie mărire înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi-n vecii vecilor*”, şi cu zicerea: “***Că Tu eşti sfinţirea noastră*** *şi Ţie mărire înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi-n vecii vecilor*”. Cuvintele acestea sunt adresate lui Dumnezeu. În cel dintâi mărturisim că Dumnezeu e sfânt şi, pentru că Dumnezeu e sfânt noi îi aducem mărire - îi aducem mărire Tatălui, mărire Fiului şi mărire Duhului Sfânt. Şi Dumnezeu Tatăl e sfânt, şi Dumnezeu Fiul e sfânt şi Dumnezeu Duhul este sfânt şi spunem că mărire îi aducem lui Dumnezeu pentru că e sfânt acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Adică nu încetăm niciodată a-i aduce mărire lui Dumnezeu pentru că este Sfânt. Dar nu ne oprim la atât. Mai facem o mărturisire în legătură cu Dumnezeu cel sfânt şi zicem: *“Că Tu eşti sfinţirea noastră şi Ţie mărire înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh…”.* Am spus mai înainte că-I aducem mărire lui Dumnezeu şi acum şi-n veşnicie pentru că este sfânt, dar îi mai aducem lui Dumnezeu mărire şi pentru că **sfânt fiind, este sfinţirea noastră.** Pentru că Dumnezeu este sfânt şi pentru că Dumnezeu este sfinţirea noastră, îi aducem mărire acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Prin urmare, iubiţi credincioşi, este o legătură

între Dumnezeu Cel sfânt şi între Dumnezeu Cel care sfânt fiind, sfinţeşte: sfinţeşte lumea, sfinţeşte pe oameni. El e sfânt şi e sfinţirea noastră.

Ce legătură au cuvintele acestea, zicerile acestea cu ziua de astăzi? Astăzi, în Duminica cea dintâi după pogorârea Sfântului Duh peste Sfinţii Apostoli, este *Duminica Tuturor Sfinţilor*. Aşa este numită duminica aceasta, şi când zicem *Duminica Tuturor Sfinţilor* îi avem în vedere pe toţi oamenii cei sfinţi oricând ar fi trăit ei în lumea aceasta, până acum şi până-n veşnicie şi totodată duminica aceasta e a tuturor sfinţilor în înţelesul că pe unii sfinţi îi cunoaştem şi-i sărbătorim şi-i pomenim, dar sunt şi sfinţi necunoscuţi nouă, sunt şi sfinţi cunoscuţi numai lui Dumnezeu şi de aceea, ca să nu rămână nici un sfânt fără cinstire, în *Duminica Tuturor Sfinţilor* îi pomenim şi îi sărbătorim pe toţi sfinţii şi pe cei ştiuţi şi pe cei neştiuţi. Şi dacă în duminica aceasta noi pomenim pe toţi sfinţii, dacă duminica aceasta e a tuturor sfinţilor, înseamnă că noi în duminica aceasta pomenim şi **sfinţenia şi sfinţirea**. Când ne gândim la toţi sfinţii şi îi cinstim, noi de fapt cinstim sfinţenia pe care o are Dumnezeu şi pe care o dă oamenilor Dumnezeu, Care este sfinţirea noastră.

Ce este sfântul?

Iubiţi credincioşi,

Oare ştim noi ce înseamnă cuvântul **sfânt**? Ştim noi ce spunem când zicem că Dumnezeu e sfânt? Ştim noi ce spunem când zicem că un om oarecare e sfânt? Şi ştim şi nu ştim. Când zicem cuvântul sfânt ne gândim la ceva mai presus de lumea aceasta pentru că Dumnezeu cel sfânt este mai presus de lumea aceasta, şi sfinţenia la fel, este mai presus de lumea aceasta. Nu există nici un cuvânt de pe pământ asemănător cu cuvântul sfânt, sau nu există nici un cuvânt prin care am putea arăta noi ce este sfinţenia. Şi totuşi zicem că Dumnezeu este sfânt. Şi totuşi zicem despre anumiţi oameni că sunt sfinţi. Ce înţelegem noi prin asta? Înţelegem, iubiţi credincioşi, că tot ce e sfânt în cer şi pe pământ e mai presus de lume şi înţelegem că tot ce e sfânt în cer şi pe pământ e ceva pus de-o parte pentru Dumnezeu, când e vorba de îngeri, când e vorba de oameni, când e vorba de sfinţi. Sfinţii sunt aleşii lui Dumnezeu, sunt ceva ce iese din obişnuitul vieţii, ceva pus de-o parte anume pentru Dumnezeu. La sfintele slujbe noi ne rugăm: „*Pentru sfântă biserica aceasta şi pentru cei ce cu credinţă, cu evlavie şi cu frică de Dumnezeu intră într-însa, Domnului să ne rugăm*". Şi când spunem „sfântă biserica aceasta" ne gândim la locaşul în care ne aflăm noi şi pentru care ne rugăm - nu e orice casă, orice cameră, ci este un locaş anume închinat lui Dumnezeu, în care se fac numai lucrurile lui Dumnezeu. Mai zicem la sfânta slujbă: "*Din Sfânta Evanghelie citindu-se, să luăm aminte*", sau zicem: "*Să ascultăm Sfânta Evanghelie...*" şi mai zicem „*Şi pentru ca să ne învrednicim noi a asculta Sfânta Evanghelie, pe Domnul Dumnezeul nostru să-L rugăm*".

Ce mărturisim când spunem Sfânta Evanghelie? Mărturisim că ceea ce se citeşte, ceea ce ascultăm citindu-se din Sfânta Evanghelie, e ceva sfânt, ceva ce nu se potriveşte cu lucrurile de pe pământ, ceva pentru care îţi trebuie o învrednicire anume. De aceea să ne rugăm lui Dumnezeu să ne învrednicească să ne putem împărtăşi din Sfânta Evanghelie, din cuvântul cel veşnic a lui Dumnezeu, care nu-i cuvânt de pe pământ ci e cuvânt din cer adus pe pământ. "*Cerul şi pământul vor trece* – a zis Domnul Hristos – *dar cuvintele Mele nu vor trece*". Ce înseamnă asta? Înseamnă că cuvintele spuse de Domnul nostru Iisus Hristos sunt cuvinte veşnice, mai presus şi de cer şi de pământ, sunt cuvinte aduse din cer pe pământ.

Suntem datori la o viaţă superioară, sfântă

În Filocalie întâlnim cuvântul *"bate la porţile Scripturii cu*

mâinile virtuţii". Cuvântul acesta e un cuvânt care vrea să spună că lucrurile lui Dumnezeu nu le poţi înţelege cu gândurile pământului nici cu mintea cea de pe pământ, ci sunt mai presus de înţelegere, sunt mai presus de minte; cuvintele acestea mai presus de minte, mai presus de înţelegere, trebuie întâmpinate cu o viaţă superioară, pentru că altfel le cobori, ***nu te înalţi tu prin ele, ci le cobori pe ele la lumea aceasta***. Gândiţi-vă că au fost oameni care L-au hulit pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Cel care a adus cuvântul din cer pe pământ. De ce? Pentru că n-aveau mintea cea luminată de o trăire înaltă prin care să poată întâmpina cuvintele, Cuvântul lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Când pomenim sfinţenia, când pomenim pe cei sfinţi şi sfinţenia, avem datoria să ne gândim şi să avem noi înşine idealul de a fi sfinţi, de a ne sfinţi. Aşa de puţin se gândesc oamenii că trebuie să fie sfinţi! De ce? Pentru că, de obicei, noi ducem o viaţă care nu ne apropie de sfinţi, suntem păcătoşi şi ştim că suntem păcătoşi şi de aceea nu ne putem gândi că păcătoşi fiind am putea să fim şi sfinţi. Şi oare într-adevăr păcătoşii pot să fie sfinţi? Da, iubiţi credincioşi, dar când nu mai sunt păcătoşi, când au trecut de faza aceea în care păcatul stăpâneşte în inimile lor, numai atunci pot să fie sfinţi. Domnul nostru Iisus Hristos a întemeiat o Biserică sfântă şi a rânduit în Sfânta Biserică Sfintele Taine. De ce? Pentru sfinţirea credincioşilor, nu ca să rămână credincioşii fără sfinţire, ci să devină sfinţi, să fie sfinţiţi de Dumnezeu. În Biserica întemeiată de Domnul nostru Iisus Hristos pentru sfinţirea credincioşilor, noi mărturisim în Crez: "*Cred… întru una sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică*". Cum e Biserica? Sfântă. Cum trebuie să fie credincioşii? Sfinţi.

Prin ce ne ajutăm noi ca să fim sfinţi? Prin slujbele dumnezeieşti, prin rânduielile Bisericii, prin Sfintele Taine, prin Sfânta Cuminecătură, prin Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos pe care-L primim ca să fim sfinţi (*"spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci"*, zicem noi când primim Trupul şi Sângele Mântuitorului). La Sfânta Liturghie preotul se roagă pentru cei ce se împărtăşesc ca să le fie Sfânta Împărtăşanie *„spre trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtăşirea cu Sfântul Duh, spre plinirea împărăţiei cerurilor, spre îndrăzneala cea către Tine"*, iar nu *„spre judecată sau spre osândă"*. Ce altceva mai lucrează Sfânta Împărtăşanie, Sfânta Euharistie? Ce lucrează Trupul şi Sângele Mântuitorului nostru Iisus Hristos în viaţa credincioşilor? Trebuie să lucreze o viaţă superioară, o viaţă sfântă. După ce ne împărtăşim cu dumnezeieştile Taine zicem: "*Să se umple gurile noastre cu lauda Ta, Doamne, ca să lăudăm mărirea Ta, că ne-ai învrednicit pe noi a ne împărtăşi cu Sfintele, cele fără de moarte, cu preacinstitele şi de viaţă făcătoarele Tale Taine* - şi cerem ceva de la Dumnezeu - *Întăreşte-ne pe noi întru sfinţenia Ta; toată ziua să ne învăţăm dreptatea Ta*". Sfintele Sfinţilor, care sunt Sfintele Taine, Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, ni se dau ca să ne întărim în sfinţenie - *"Întăreşte-ne pe noi întru sfinţenia Ta"*. Şi atunci pot să fie păcătoşii sfinţi? Da, pot, sunt, când nu mai sunt păcătoşi, când li s-au iertat păcatele, când nu mai fac păcate.

Iubiţi credincioşi,

Poate cineva să nu mai facă păcate? Poate ajunge în starea aceea să nu mai facă păcate? Ne spune Sfântul Evanghelist Ioan că poate: cel născut din Dumnezeu nu mai păcătuieşte (I In.3). Când eşti alcătuit după Dumnezeu, din darul lui Dumnezeu, din puterea lui Dumnezeu, nu mai păcătuieşti. Ar putea să zică cineva: *"Bine, dar noi ştim că păcătuim în toată clipa"*. Că aşa spun unii, totdeauna păcătuim, în tot minutul păcătuim, în toată clipa păcătuim. Nu-i adevărat, iubiţi credincioşi! Nu păcătuim în toată clipa, nu păcătuim în tot minutul, nu păcătuim nici măcar în orice oră, ci păcătuim numai atunci când, cu deplină voinţă şi ştiinţă, facem ceva împotriva lui Dumnezeu. Când ştim că Dumnezeu a spus *"Să nu furi!"* şi noi furăm.

Dacă se-ntâmplă aşa ceva atunci păcătuieşti, dar nu furi în toată clipa. Când ştii că Dumnezeu a spus să nu urăşti, şi tu urăşti, şi atunci păcătuieşti pentru că cu deplină voinţă şi ştiinţă urăşti pe cineva, urăşti chipul lui

Dumnezeu, făpturile lui Dumnezeu. Când ştii că Dumnezeu a spus să-l iubeşti pe aproapele tău şi tu nu te sileşti să-l iubeşti, da, atunci păcătuieşti. Însă nu toate greşelile - negativele noastre - sunt păcate. Când faci un lucru pe care nu vrei să-l faci, care nu te caracterizează, care e de-o clipă, care e de-un moment, acela nu-i păcat. De pildă, ai o pornire, aşa de moment împotriva cuiva, care nu te ţine decât o clipă, nu poţi să zici că acela-i păcat, că nu-i păcat. Este o greşeală, este o insuficienţă, este o neputinţă, este ceva care într-adevăr nu se potriveşte cu viaţa sfinţilor, dar care totuşi nu e păcat. Şi atunci, iubiţi credincioşi, pot păcătoşii să fie sfinţi? Sfântul Ioan Scărarul a spus cuvânt hotărât: "*Să îndrăznească pătimaşii, pentru că şi cei nepătimaşi din pătimaşi s-au făcut nepătimaşi*". Cum? Cu darul lui Dumnezeu, cu voia lui Dumnezeu, silindu-se şi ei.

Apoi ştim că Dumnezeu ne-a dat şi o Taină a iertării păcatelor, ca să nu mai avem nici păcatele pe care le-am făcut, să nu le mai purtăm în noi, să fie şterse. E vorba de Sfânta Spovedanie pe care mulţi o iau uşor, pe care mulţi o fac fără să-şi dea seama ce fac. Dar, o spovedanie adevărată trebuie să fie o răscruce în viaţa omului. Bineînţeles că sunt şi oameni care într-o spovedanie adevărată nu mai au ce să schimbe. De ce? Pentru că un om schimbat spre bine, nu mai are ce să schimbe în viaţa lui, poate doar să adauge ceva, să mai adauge o îmbunătăţire, o cerinţă pentru îmbunătăţire, dar acela e pus pe cale bună şi la acela nu mai are cum să fie spovedania o răscruce în viaţă, ci este o treaptă de înaintare în binele în care el deja este pornit. Aceasta este calea sfinţilor, aceasta este calea sfinţeniei.

Iubiţi credincioşi,

Când auziţi lucrurile acestea, aţi putea să vă întrebaţi, e firesc să vă întrebaţi: *"Bine, atunci de ce nu suntem noi preocupaţi de sfinţenie, de sfinţirea noastră? De ce nu dorim noi să fim sfinţi?"* Mai întâi de toate, prea puţin se vorbeşte de lucrul acesta în slujbele noastre, în rânduielile noastre. Prea puţin se pune accent pe sfinţirea omului, deşi toată lucrarea Bisericii este spre sfinţirea credincioşilor, toată! Ar trebui să fim preocupaţi să fim sfinţi. Bineînţeles asta înseamnă să nu mai fim păcătoşi. Iubiţi credincioşi, păcatul şi viaţa sfântă n-au nici o legătură. Într-o viaţă sfântă e înlăturat păcatul. Îmi place să spun de Sfântul Moise, cel ce din tâlhar a fost găsit de părintele Casian şi părintele Gherman ca cel mai iscusit dintre părinţii din pustia schetică. Deci, un sfânt care întâi a fost tâlhar şi apoi a ajuns sfânt. Se poate aşa ceva? Se poate! Când nu mai eşti tâlhar. Poţi să năzuieşti la sfinţenie chiar dacă ai fost cândva tâlhar. Dacă ai fost o femeie păcătoasă, după ce te-ai lăsat de păcate, poţi să nădăjduieşti la mila lui Dumnezeu să ajungi sfântă ca Sfânta Fotini, samarineanca de la fântâna lui Iacob sau ca Maria Egipteanca care a trăit în multe feluri de păcate şi după aceea a dus o viaţă mai presus de viaţa multor sfinţi. Se poate aşa ceva.

Sfinţenia – credinţă mărturisitoare

Dar să pun acum o întrebare foarte la locul ei şi anume: *„Dacă dorim să fim sfinţi ce trebuie să avem în vedere mai întâi de toate?"* Despre aceasta s-a spus în cuprinsul Sfintei Liturghii, când s-a citit din Apostol şi din Sf. Evanghelie. Ce s-a spus în Apostol? Că *„sfinţii prin credinţă au biruit împăraţii".* Toate câte le-au făcut sfinţii, le-au făcut ca oameni credincioşi. Asta-i una. În Sfânta Evanghelie se arată că credinţa trebuie să fie credinţă lucrătoare, mărturisitoare. Şi anume zice aşa: "*Cel ce Mă va mărturisi pe Mine, înaintea oamenilor, şi Fiul Omului va mărturisi pe el înaintea Tatălui din ceruri*". Prin urmare, credinţa trebuie să fie o credinţă care ne arată ca credincioşi. Dacă ducem o viaţă de necredincioşi degeaba ne numărăm la credincioşi, că nu suntem. Suntem ceea ce dovedim prin viaţa noastră, prin nepăsarea noastră, prin delăsarea noastră, prin lucrurile care nu se potrivesc cu credinţa, aceasta suntem. Dacă am trecut de lucrurile acelea şi trăim o viaţă prin credinţă, o viaţă curată, sfântă, luminată, binecuvântată de Dumnezeu, atunci mărturisim pe Hristos şi ne va mărturisi si El pe noi în faţa Tatălui Celui din Ceruri.

Prin urmare credinţa trebuie să fie mărturisitoare de Dumnezeu. Să nu ne sfiim niciodată de credinţa noastră. Dacă ne sfiim de ea, să ştiţi că n-o avem. Mai departe a zis Domnul Hristos: "*Cel ce iubeşte pe tatăl sau pe mama sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine*"; "*Cel ce iubeşte pe fiul său sau pe fiica sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine*"; *"Cel ce nu-şi ia crucea şi nu-Mi urmează Mie, nu e vrednic de Mine"*. Să ştiţi că în cuvintele acestea Domnul Hristos nu exclude iubirea faţă de tată şi de mamă, iubirea faţă de fraţi şi de surori, de fii şi de fiice, care-i iubire firească şi Dumnezeu a binecuvântat-o şi totuşi, zicea Domnul Hristos, că cel ce-i iubeşte pe ai lui mai mult decât pe El nu-i vrednic de El. De ce? Pentru că **în cazul când îl iubeşti pe om mai mult decât pe Dumnezeu faci lucrurile omului, nu faci lucrurile lui Dumnezeu, îngădui lucruri pe care Dumnezeu nu le îngăduie, pentru copilul tău, pentru fiica ta, pentru fratele tău, pentru părinţii tăi. Îngădui nişte lucruri pe care Dumnezeu nu le binecuvintează. De ce? Pentru că îl iubeşti pe om mai mult decât pe Dumnezeu. Dar dacă-L iubeşti pe Dumnezeu mai mult decât pe om, poţi să-l iubeşti pe om şi atunci nu îngădui nici un fel de păcat pentru că ştii că iubirea de Dumnezeu nu îngăduie aşa ceva.**

A zis Domnul Hristos că nu e nimeni care a lăsat tată, sau mamă, sau fraţi, sau surori, sau femeie, sau copii, sau ţarină, sau capre pentru Mine şi pentru Evanghelie, care să nu ia însutit încă în veacul de acum, iar în cel ce va să vie, viaţa veşnică. Ce se spune-n cuvântul acesta? Să negăm relaţiile de familie? Să nu ne mai intereseze mamă, să nu ne mai intereseze tată, să nu ne mai intereseze soţie, să nu ne mai intereseze copii şi aşa mai departe? Nu, iubiţi credincioşi! Ci, înseamnă că pe toate acestea trebuie să le socotim inferioare faţă de slujirea lui Dumnezeu, dar să-i slujim lui Dumnezeu în condiţiile pe care le avem. Părintele Arsenie - Dumnezeu să-l odihnească! – spunea, pe bună dreptate, că acestea le laşi înainte de a le avea. Dacă le laşi înainte de a le avea, atunci da, eşti pe calea aceea care-I slujeşte lui Dumnezeu fără ele. Dar dacă le ai trebuie să le duci înainte şi să-I slujeşti lui Dumnezeu prin ele.

Condiţiile sfinţeniei

Iubiţi credincioşi,

E cineva în Sf. Evanghelie care să poată fi luat drept model de sfinţenie în condiţiile noastre? Eu vă prezint doar pe unul care mie mi-e drag, îl am la inimă. Ştiţi pe cine? Sutaşul din Capernaum. Aşa mi-i de drag mie omul acesta şi îl recomand din toate puterile mele pentru că aşa ceva, cum a făcut sutaşul, poate face orice om. Toţi sfinţii au avut virtuţile sutaşului; în orice fel ar fi trăit un sfânt (în pustie, sau în societate, sau în mănăstire, sau în familie), el a avut virtuţile sutaşului, care-s patru şi anume: *credinţa, nădejdea, iubirea şi smerenia*. Fără acestea nu e nici sfinţenie, nici posibilitatea de sfinţenie. Vrei să fii între sfinţi? Să fii ca sutaşul din Capernaum. Să ai o credinţă întemeiată, să ai nădejde întemeiată pe credinţă, să ai iubire cuprinzătoare, iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de aproape, să ai smerenie şi atunci vei fi între cei ce vor sta la masă în împărăţia lui Dumnezeu, cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacob.

Să ne ajute bunul Dumnezeu să dorim să fim sfinţi, să părăsim rudele, să părăsim păcatul, să folosim mijloacele sfinţirii, Sfintele Taine, Sfintele Slujbe, Sfânta Biserică. Să ne ajute Bunul Dumnezeu, prin rugăciunile Maicii Domnului şi ale tuturor sfinţilor să ne întărim în virtuţile sutaşului din Capernaum într-o credinţă mărturisitoare de Dumnezeu, într-o credinţă care să ne ridice mai presus de lumea aceasta; într-o nădejde care să ne facă o legătură cu cele ce încă nu le vedem, dar în care credem; într-o *iubire* fericitoare şi toate aceste să ne ajute Dumnezeu să le-nvelim în *smerenie* şi vom fi atunci pe calea sfinţilor şi vom putea zice cu adevărat către Dumnezeu: "*Întăreşte-ne pe noi întru sfinţenia Ta, toată ziua să ne învăţăm dreptatea Ta. Aleluia, Aleluia, Aleluia"*. Amin!

Perioada

Octoihului

Duminica a 2-a după Rusalii
(Chemarea primilor Apostoli) **Mt. 4, 18-23**
şi sărbătoarea Sf. Apostoli Petru şi Pavel

Toţi suntem chemaţi, fiecare cu chemarea lui

Chemarea primilor apostoli

Cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Ziua de astăzi a unit sărbătorirea de duminică (adică Învierea Domnului nostru Iisus Hristos) şi pomenirea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. De aceea cuvântul meu va fi şi în legătură cu chemarea Apostolilor, şi mai ales cu chemarea noastră, dar şi în legătură cu Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel pe care îi sărbătorim în această zi de duminecă.

Iubiţi credincioşi,

Sfinţii Evanghelişti i-au informat pe primii lor cititori, şi împreună cu ei ne-au informat şi ne informează şi pe noi, despre multe lucruri care s-au petrecut în vremea când Domnul Hristos a fost aici pe pământ şi i-a învăţat pe oameni. Între altele, Sfinţii Evanghelişti ne informează despre chemarea apostolilor, adică despre împrejurarea în care Domnul Hristos i-a chemat pe cei dintâi ca să-I fie ucenici şi după aceea să-i fie apostoli.

Ce înseamnă ucenic, şi ce înseamnă apostol? Ucenic înseamnă elev, învăţăcel, om care învaţă de la un învăţător, iar apostol înseamnă un ucenic care a învăţat destul şi care poate să-i înveţe şi pe alţii, adică este trimis ca să propovăduiască. Domnul Hristos, odată, când era pe lângă Lacul Ghenizaret sau Marea Galileii - pentru că aceeaşi apă se numeşte de către unii Lacul Ghenizaret, şi de către alţii Marea Galileii - a văzut pe doi pescari, pe Petru şi pe Andrei, şi le-a zis: *„Veniţi după Mine şi vă voi face pescari de oameni”*. Şi apoi a văzut pe Iacob şi pe Ioan, doi fraţi ca şi Petru cu Andrei, care erau fraţi; deci două perechi de fraţi, şi i-a chemat şi pe ei ca să ajungă pescari de oameni.

Deci Domnul Hristos a pornit de la gândul că cei care pescuiesc peşte pot să pescuiască şi oameni, adică să-i câştige şi pe oameni pentru Dumnezeu, şi i-a chemat. Şi ei, îndată ce L-au auzit pe Domnul Hristos adresându-le chemarea, au lăsat totul şi au mers după Domnul Hristos. Aceasta se cuprinde în Evanghelia cea dintâi, în Evanghelia Duminicii, chemarea celor dintâi patru oameni, ca să-i fie ucenici Domnului Hristos, să ajungă apostoli ai Domnului Hristos.

Ei au lăsat totul

Iubiţi credincioşi,

Cei care au fost chemaţi l-au urmat pe Domnul Hristos dintr-o dată. Sfântul Evanghelist Luca istoriseşte şi o minune pe care a făcut-o Domnul Hristos când i-a chemat pe Petru şi pe Andrei, pe Iacob şi pe Ioan, o pescuire minunată pe care o prezintă numai Sfântul Evanghelist Luca - o putem citi în capitolul al 5-lea. Din istorisirea Sfântului Evanghelist Luca, aflăm că ei s-au minunat, au fost uimiţi de Mântuitorul, şi au pornit imediat după El.

Iubiţi credincioşi,

Însă noi ştim că există două chemări: o chemare a apostolilor pe care Domnul Hristos a adresat-o când şi-a început propovăduirea şi pe care o istoriseşte Sfântul Evanghelist Ioan (în capitolul I) şi una pe care o istorisesc Sfinţii Evanghelişti Matei, Marcu şi Luca. Ceea ce înseamnă că au mai fost chemaţi o dată. Se vede că, pentru o

vreme, ucenicii s-au retras iarăşi la lucrarea lor de pescari, şi Domnul Hristos i-a mai chemat o dată, şi atunci când i-a chemat a doua oară, i-a chemat pentru totdeauna.

Apoi i-a chemat Domnul Hristos şi pe alţii ca să-i fie ucenici. L-a chemat şi pe Matei vameşul, l-a chemat şi pe Filip cel din Betsaida, l-a chemat şi pe Natanail. Fără îndoială că i-a chemat pe toţi care au fost ucenici ai săi. Numai că nu despre toţi ştim împrejurarea în care au fost chemaţi.

Şi noi suntem chemaţi?

Ceea ce ne interesează pe noi astăzi, acum, când ne gândim la chemarea celor dintâi ucenici, este: oare pe noi ne cheamă Domnul Hristos? oare avem şi noi o chemare? Da, iubiţi credincioşi, avem şi noi o chemare şi anume chemarea să-i fim ucenici Domnului Hristos, nu cum au fost cei patru care au mers după aceea cu Domnul Iisus Hristos peste tot, ci în înţelesul de a ne supune cu mintea faţă de învăţătura Domnului Hristos. Aceasta e chemarea noastră, a tuturor. Ucenici au fost nu numai cei doisprezece viitori apostoli. Au mai fost şi alţi şaptezeci de ucenici, au fost mulţi ucenici. În cartea Faptelor Sfinţilor Apostolilor e scris că, mai întâi în Antiohia, ucenicii s-au numit creştini. Deci, înainte de a fi fost numiţi creştini, creştinii erau numiţi ucenici. De ce? Pentru că nu poţi să-ţi zici creştin dacă nu primeşti învăţătura Domnului Iisus Hristos, dacă nu te supui cu mintea, dacă nu eşti ucenic al Domnului Hristos. Nu-l poate avea cineva ca Mântuitor pe Domnul Hristos, dacă nu-l are mai întâi ca învăţător.

Iubiţi credincioşi,

Avem şi noi o chemare: chemarea să ne supunem cu mintea faţă de învăţătura Domnului Hristos. Avem şi noi o chemare: să stăm aproape de Domnul Hristos în sfinţirea noastră. Şi ştim că Domnul Hristos le-a spus odată celor care erau împreună cu El: *„Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni pe voi. Luaţi jugul Meu asupra voastră şi vă învăţaţi de la Mine că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre. Că jugul Meu e bun, şi povara Mea este uşoară”* (Mt. 11, 28-30). Cuvintele acestea adresate de Domnul Hristos şi cuprinse în Sfânta Evanghelie de la Matei sunt şi pentru noi. Domnul Hristos vrea să ne despovăreze de păcate, să ne dea iertarea păcatelor. Domnul Hristos vrea să ne despovăreze de îngrijorare, să ne dea linişte sufletească; Domnul Hristos vrea să ne despovăreze de teamă, să ne dea curaj. Domnul Hristos vrea să ne dea odihnă sufletelor noastre, de aceea zice şi către noi: *«Veniţi la Mine toţi cei împovăraţi, şi Eu vă voi odihni pe voi»*. Deci un creştin trebuie să fie un om odihnit de Domnul Hristos. Odihnit prin învăţătura Domnului Hristos.

Fără îndoială că păcatele aduc nemulţumire, aduc zbucium, aduc nelinişte. Iisus vrea să ne ierte păcatele ca să fim liniştiţi, ca să fim senini, ca să avem un suflet liniştit şi binecuvântat de Dumnezeu. De aceea zice *«Eu vă voi odihni pe voi!»*. Dar ca să ne odihnească Domnul Hristos pe noi, trebuie să mai împlinim o chemare. Şi anume, a zis Domnul Hristos *«luaţi jugul Meu asupra voastră»*. Ce înseamnă să iei un jug asupra ta? Înseamnă, iubiţi credincioşi, să ai o îngrădire. Anume, toţi care sunteţi de la ţară şi care, mai demult, aţi înjugat animale ştiţi că un animal înjugat nu poate să se desprindă din jug. Şi Domnul Hristos pomeneşte un jug al nostru, pe care trebuie să ni-l purtăm. Iar jugul nostru este grija de a-I sluji lui Dumnezeu, de a împlini poruncile lui Dumnezeu, este o îngrădire prin poruncile lui Dumnezeu. Şi a mai zis Domnul Hristos către cei care iau jugul poruncilor Lui supra lor: *„învăţaţi-vă de la Mine că sunt blând şi smerit cu inima, şi veţi avea odihnă sufletelor voastre”*. Cui îi făgăduieşte Domnul Hristos odihnă? Celor blânzi şi smeriţi. Eşti blând şi liniştit, ai odihna sufletului. Eşti smerit, ai odihna sufletului.

Toţi suntem chemaţi, dar nu toţi avem aceeaşi chemare

Iubiţi credincioşi,

Au mai fost oameni care ar fi vrut să-L urmeze pe Domnul Hristos, aşa cum L-au urmat ucenicii, dar Domnul Hristos le-a dat o altă îndrumare. Un om bântuit de duhuri necurate şi izbăvit de duhurile cele necurate de Domnul Hristos, când Domnul Hristos a intrat în corabie ca să treacă de cealaltă parte a Lacului Ghenizaret, omul s-a dus la El şi I-a zis că doreşte să-L urmeze oriunde va merge. Şi Domnul Hristos i-a zis aşa: *„Întoarce-te în casa ta şi spune*

cât bine ţi-a făcut ţie Dumnezeu” (Lc. 8, 39). Cuvintele acestea sunt cuvinte de îndrumare. Deci, aşa cum Domnul Hristos pe unii i-a chemat şi le-a zis: *„Veniţi după Mine!”*, pe alţii i-a îndrumat altfel, cum i-a spus acelui om, *„Întoarce-te în casa ta şi spune cât bine ţi-a făcut ţie Dumnezeu”*, spune-le lor cât bine ţi-a făcut ţie Dumnezeu şi cât te-a miluit. Aceasta-i chemarea lor.

A mai fost unul care a spus, la fel, către Domnul Hristos: *„Învăţătorule, Te voi urma oriunde vei merge”,* şi Domnul Hristos i-a spus: *„Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-Şi plece capul”* (Mt. 8, 19-20). Ca şi cum i-ar fi spus: Fii atent, vii după Mine? Ştii ce înseamnă aceasta? Înseamnă să nu mai ai un loc al tău. Bineînţeles că acestea sunt lucruri de excepţie, iubiţi credincioşi; să nu-şi închipuie cineva că greşeşte înaintea lui Dumnezeu dacă are o casă, dacă are o gospodărie, dacă are un rost în lumea aceasta, că munceşte, că pregăteşte hrană pentru el şi pentru alţii! Sunt nişte rânduieli ale lui Dumnezeu, numai că pe unii Dumnezeu îi cheamă într-un fel, şi pe alţii Dumnezeu îi cheamă în alt fel.

Sfântul Apostol Petru – o minte supusă şi luminată

Şi acum, iubiţi credincioşi, trec la cele ale sărbătorii Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel. Despre Sfântul Apostol Petru citim în Sfânta Evanghelie cum a fost chemat, cum a răspuns chemării Domnului Hristos, cum s-a plecat cu mintea faţă de învăţătura Domnului Hristos. Atunci când Domnul Hristos a făcut minunea aceea mare cu ucenicii care au prins mulţime mare de peşti, întâi i-a spus lui Simon, pe care după aceea l-a numit Petru: *„Mână la adânc şi lăsaţi în jos mrejele voastre, ca să pescuiţi”* (Lc. 5, 4). Şi atunci Sfântul Apostol Petru a zis aşa: *„Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele”* (Lc. 5, 5). Asta-i ucenicie! Adică, zice Domnul Hristos să faci un lucru şi tu-l faci, chiar dacă nu l-ai face. De pildă, Domnul Hristos zice: *„iubiţi pe vrăjmaşii voştri”,* şi tu nu eşti dispus să faci lucrul ăsta. De ce? Pentru că nu îţi este la îndemână. Ai împlini mult mai uşor şi mult mai bine cuvântul: *„urăşte pe vrăjmaşul tău!”,* dar un astfel de cuvânt noi nu-l găsim între cuvintele Domnului Iisus Hristos, şi asta înseamnă că, dacă vrem să fim ucenici, trebuie să ne silim să facem şi ce n-am face, şi ce n-am face cu uşorul, şi poate că nici nu putem face, dar ştim că trebuie să facem, şi atunci tragem de noi şi tragem de Dumnezeu să ne ajute ca să putem face ce vrea Dumnezeu să facă omul. Aşa că fiecare dintre noi trebuie să ne gândim la Sfântul Apostol Petru care a zis: *„Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele”*. Şi pentru că l-a ascultat pe Domnul Hristos a aruncat mreaja în mare şi a văzut minune, a văzut mulţime mare de peşti pe care i-a scos la uscat. A pescuit o mulţime de peşti pentru că L-a ascultat pe Domnul Hristos.

Sunt două minuni de pescuire minunată în Sfânta Evanghelie. Una în Sfânta Evanghelie de la Luca, în capitolul 5, şi una în Sfânta Evanghelie de la Ioan, capitolul 21.

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Apostol Petru a fost un om îndrăzneţ. A fost un om hotărât. A fost un om care a intervenit de multe ori în legătură cu Domnul Hristos şi a fost un om miluit de Dumnezeu prin aceea că i-a descoperit Dumnezeu ceea ce el n-ar fi putut să înţeleagă şi n-ar fi putut să ştie, anume că învăţătorul lui, Iisus din Nazaret, este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, şi când a întrebat Domnul Hristos pe ucenicii săi: *„Cine zic oamenii că sunt Eu?”*, ei au spus: *„Unii, Ioan Botezătorul, alţii Ilie, alţii Ieremia sau unul dintre prooroci”* (Mt. 16, 14). Şi când Domnul Hristos a întrebat: *„Dar voi cine ziceţi că sunt?”,* atunci Sfântul Apostol Petru, luminat de Dumnezeu, de Dumnezeu Tatăl, a zis: *„Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu”* (Mt. 16, 16).

Iubiţi credincioşi,

Domnul Hristos i-a spus că-i va da cheile împărăţiei cerurilor, i-a spus că nu trup şi sânge i-a descoperit aceasta, i-a spus că-i va da puterea iertări păcatelor, deşi, de fapt nu i-a dat-o numai lui, ci şi celorlalţi ucenici, şi moştenim şi noi puterea iertării păcatelor de la ucenicii Domnului Hristos care au ajuns până în vremea noastră, de la episcopi care sun urmaşii ucenicilor.

Trei întrebări pentru trei lepădări

Iubiţi credincioşi,

Noi ştim multe despre Sfântul Apostol Petru, ştim şi lucruri la care parcă ne gândim mai mult decât la altele, din păcate, şi anume că Sfântul Apostol Petru s-a lepădat de trei ori de Domnul Hristos. Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că-i o mare bucurie pentru noi să ştim lucrul acesta, că a ajuns până la noi lucrul acesta, că Sfântul Apostol Petru s-a lepădat de Domnul Hristos de trei ori, cu jurământ că nu-L cunoaşte, că nu-L ştie. De ce e important pentru noi lucrul acesta? Pentru că şi noi putem ajunge de multe ori în slăbiciune, putem de multe ori să fim nepăsători faţă de Domnul Hristos, dar să nu uităm că Sfântul Apostol Petru şi-a revenit după cele trei lepădările şi a plâns cu amar. Să ne gândim şi la aspectul acesta, şi la latura aceasta, că Sfântul Apostol Petru nu numai că s-a lepădat, dar s-a şi căit şi i-a părut rău de păcatul acesta al lepădării (n.ed.: să ne gândim câţi creştini s-au lepădat sub prigoana comunistă). Şi pentru că Domnul Hristos a vrut să ne înveţe pe noi calea spre bine, spre mântuire, a lăsat ca în Evanghelia de la Ioan să fie scris şi că pe Sfântul Apostol Petru, care s-a lepădat de trei ori, l-a întrebat Domnul Hristos (tot de trei ori): *„Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia?”* şi Sfântul Apostol Petru a zis: *”Da, Doamne, Tu ştii că te iubesc”*. Şi l-a întrebat şi a doua oară: *„Simone, fiul lui Iona, mă iubeşti?”* Şi el a zis: *”Da, Doamne, Tu ştii că te iubesc”*. Şi l-a mai întrebat o dată, a treia oară: *„Simone, fiul lui Iona, mă iubeşti?”* Şi atunci Sfântul Apostol Petru s-a mâhnit, şi din mâhnire şi-a revărsat sufletul către Domnul Hristos şi a zis: *„Doamne, Tu ştii toate. Tu ştii că Te iubesc!”* (In. 21, 15-17).

Să punem faţă în faţă cuvintele Sfântul Apostol Petru de odinioară când a zis: *«Nu-l ştiu pe omul acesta! Femeie, nu ştiu ce zici! Omule, nu ştiu ce spui!»* şi cuvântul *„Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc! Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc! Da, Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc!”*.

Iubiţi credincioşi,

Sunt lucruri minunate, sunt lucruri care ne uimesc, sunt lucruri care ne dau putere, sunt lucruri care ne dau nădejde, sunt lucruri pe care ar trebui să le avem în vedere nu numai la ziua Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, ci în toată vremea vieţii noastre. Să ne gândim nu numai la lepădările lui Petru, ci şi la afirmarea că-L iubeşte pe Domnul Hristos şi să facem şi noi ca el. Poate că noi n-am ajuns să ne lepădăm cu cuvântul de Iisus Hristos, poate că nu vom ajunge niciodată, dar trebuie să ajungem să avem iubire faţă de Domnul Iisus Hristos şi să zicem cum a zis Sfântul Apostol Petru: *„Da, Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că te iubesc!”*.

Iubiţi credincioşi,

Oare n-ar trebui să spunem noi altceva în legătură cu starea noastră: Doamne, Tu ştii toate, şi ştii că nu Te iubesc? Ştii că n-am credinţă-n Tine? Ştii că nu merg la biserică în fiecare duminică pentru că n-am credinţă? Doamne, Tu ştii că nu Te iubesc pentru că nu Te caut. Doamne, Tu ştii că nu te iubesc pentru că nu iubesc cuvântul Tău. Doamne, Tu ştii că nu te iubesc pentru că fac rău când Tu mă îndemni să fac bine. Doamne, Tu ştii că nu Te iubesc, fă cumva să Te iubesc şi să ajung la starea pe care a avut-o Sfântul Apostol Petru pe care noi îl cinstim tocmai pentru că a avut credinţă şi pentru că a avut iubire, pentru că a zis: *„Da, Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc”*.

Iubiţi credincioşi,

Aş vrea să vă mai spun ceva, şi anume, că în Faptele Sfinţilor Apostoli e scris că Sfântul Apostol Petru avea atâta putere dată de la Dumnezeu - lui, care s-a lepădat de trei ori de Domnul Hristos, el care l-a văzut pe Domnul Hristos îndată în ziua învierii - încât oamenii puneau pe bolnavi pe târgi ca măcar umbra Sfântului Apostol Petru să treacă peste ei ca să se vindece. Aşa trebuie să-l avem noi în vedere pe Sfântul Apostol Petru. Şi, iubiţi credincioşi, ce să mai zicem de Sfântul Apostol Pavel? Oamenii socotesc că Sfântul Apostol Petru a fost cel mai mare dintre

apostoli. Noi ştim că n-a fost cel mai mare, a fost unul dintre cei mari. Noi nu ştim să fi avut Domnul Hristos un ucenic la care să-i fi spus: Bagă de seamă, tu eşti cel mai mare! Dar a spus Domnul Hristos cine e mare, şi a spus ce mare e acela care se smereşte mai mult, şi că este mare acela care iubeşte mai mult. Şi noi zicem că Sfântul Apostol Petru a fost mare, dar zicem şi despre Sfântul Apostol Pavel că a fost mare, el, care L-a prigonit pe Domnul Hristos (pe ucenicii Săi, căci el cu Domnul Hristos nu s-a întâlnit, nu L-a văzut pe Domnul Hristos). Sfântul Apostol Pavel a fost mare, mare de tot: mare prin propovăduirea lui, mare prin răbdarea lui, mare prin suferinţele lui, mare prin scrierile lui - au ajuns la noi 14 scrieri ale Sfântul Apostol Pavel. Le putem citi şi e bine să le citim ca să ştim şi noi cine a fost Sfântul Apostol Pavel pentru creştinii din vremea sa şi cine este el pentru creştinii din vremea noastră.

Iubiţi credincioşi,

Mă opresc aici, dar să nu uităm că avem o chemare, şi chemarea noastră este să fim ucenici ai Domnului Hristos, să ne plecăm cu mintea faţă de Domnul Hristos. Să nu uităm că chemarea noastră este să-L mărturisim pe Domnul Hristos acolo unde ne e viaţa, acolo unde trăim. Şi anume, să-L mărturisim pe Domnul Hristos cu bunătatea noastră, cu răbdarea noastră, cu înţelegerea noastră, cu iubirea noastră, să-L mărturisim pe Domnul Hristos între ai noştri, să se vadă din viaţa noastră că ştim de Domnul Hristos şi că-L urmăm pe Domnul Hristos. Să ne gândim la Sfântul Apostol Petru şi să ne plecăm cu mintea faţă de învăţătura Domnului Hristos şi să ne silim să avem credinţa şi iubirea pe care a avut-o Sfântul Apostol Petru. Să nu uităm de Sfântul Apostol Pavel, de râvna lui, de greutăţile prin care a trecut, de învăţăturile lui cele sfinte, ca să fie şi Sfântul Apostol Pavel mai apropiat faţă de noi şi să fim şi noi mai apropiaţi de Sfântul Apostol Pavel .

Iubiţi credincioşi,

Închei cuvântul meu cu cuvintele troparului care sunt cuvinte de rugăciune adresate Sfântul Apostol Petru şi Pavel şi care zic: *„Cei ce sunteţi între apostoli mai întâi pe scaun şezători, lumii învăţători, Stăpânului tuturor rugaţi-vă, pace lumii să dăruiască, şi sufletelor noastre mare milă. Amin!”.* Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin!

Duminica a 3-a după Rusalii

(Despre grijile vieţii) **Mt. 6, 22-23**

Împărăţia lui Dumnezeu este aici, dar n-avem timp de ea!

Cine este tatăl tău? Dumnezeu sau mamona?

Înalt Preasfinţite Părinte, preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Dintre cei care ascultă la Sfânta Liturghie sau citesc ei înşişi partea din Sfânta Evanghelie care s-a citit la această Sfântă Liturghie, sau se gândesc ei înşişi la cuvintele cuprinse în această parte din Sfânta Evanghelie, cei mai mulţi se opresc la cuvântul spus de Domnul nostru Iisus Hristos ca sfârşit al celor ce le-am ascultat astăzi şi anume: *“Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate celelalte vi se vor adăuga vouă”.*

Credincioşii obişnuiţi cu învăţătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos ştiu aceste cuvinte, se gândesc la ele, le au în vedere şi unii sunt încredinţaţi de adevărul cuprins în aceste cuvinte pentru că şi-au dat ei înşişi seama că aşa este. Cine caută mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui primeşte de la Dumnezeu şi cele de trebuinţă pentru viaţa aceasta pământească. Unii se întreabă: *Oare ce trebuie să facem noi ca să căutăm mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui?* Se întreabă oamenii: *Unde poate fi găsită împărăţia lui Dumnezeu şi prin ce mijloace?* La aceste întrebări vom răspunde în cuvântarea de acum.

Iubiţi credincioşi,

Împărăţia lui Dumnezeu este o realitate pe care trebuie să o căutăm prin cele ce ni le-a pus la îndemână Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Domnul nostru Iisus Hristos ne spune că nimeni nu poate să slujească la doi stăpâni, ci trebuie să îşi aleagă fiecare stăpânul, căci nu poţi să slujeşti la doi stăpâni care sunt feluriţi. Şi spune Domnul Hristos că nu putem să slujim şi lui Dumnezeu şi lui mamona (n. ed.: mamona reprezintă bogăţiile pământeşti obţinute în mod necinstit şi în acelaşi timp este o personificare a diavolului).

După ce şi-a ales cineva stăpânul, poate să meargă pe calea pe care şi-a ales-o, iar dacă cineva îşi alege ca stăpân pe Dumnezeu, acela trebuie să rămână **numai** în legătură cu Dumnezeu. Noi ne-am ales stăpânul, Îl avem, Îl ştim: este Dumnezeu. Şi pentru că Dumnezeu este stăpânul nostru, toată grija noastră trebuie să fie aceea de a împlini voia lui Dumnezeu. Când ştim că Dumnezeul nostru este Tatăl nostru, atunci avem siguranţa purtării Lui de grijă, şi atunci nu avem motive să ne îngrijorăm, nu avem motive să fim neliniştiţi, nu avem pricini să fim neîncrezători.

Domnul nostru Iisus Hristos a spus despre Dumnezeu Tatăl că este bun, iar noi simţim şi ştim că este bun. A zis Mântuitorul: *"Şi care tată dintre voi, dacă-i va cere fiul său pâine, îi va da piatră? Sau dacă-i va cere peşte, în loc de peşte îi va da şarpe? Sau dacă-i va cere un ou, îi va da scorpie? Deci dacă voi, răi fiind, ştiţi să le daţi fiilor voştri daruri bune, cu atât mai mult Tatăl Cel din ceruri va da Duh Sfânt celor care-L cer de la El"* (Lc. 11, 11-13).

Iubiţi credincioşi,

Cuvintele acestea sunt cuvinte care ne dau mult curaj. Noi Îl numim pe Dumnezeu Tatăl nostru şi ne adresăm Lui ca unui Tată şi îi zicem: *"Tatăl nostru care eşti în ceruri…",* este rugăciunea pe care ne-a învăţat-o Domnul Hristos. Şi avem încredinţarea că Dumnezeu nu este ceva ce stă departe de noi, că Dumnezeu nu este cineva care nu ţine cont de oameni, ci Dumnezeu este Tatăl nostru.

Psalmistul a spus (Ps. 102, 12-13) - şi noi repetăm cuvintele lui în fiecare zi*: "Cum miluieşte un tată pe copiii săi, aşa miluieşte Domnul pe cei ce se tem de Dânsul"* şi *„pe cât este de departe răsăritul de apus, atâta a depărtat de la noi fărădelegile noastre".*

„Fără griji" nu înseamnă „fără muncă"

Dacă avem încredinţarea că Dumnezeu este Tatăl nostru, nu avem nici o pricină de îngrijorare. Aceasta nu înseamnă că nu mai trebuie să ne împlinim datoriile. Când a zis Domnul nostru Iisus Hristos să nu ne îngrijim de ce vom mânca şi de ce vom bea şi să nu ne îngrijim cu ce ne vom îmbrăca, nu ne-a scutit de împlinirea datoriei de a ne câştiga **şi prin puterea noastră** cele de trebuinţă pentru hrană şi îmbrăcăminte, ci a vrut să scoată din sufletul nostru teama, neliniştea, îngrijorarea, zbuciumul pentru ziua de mâine.

Dacă ne facem datoria în ziua de astăzi nu se poate să nu fim binecuvântaţi şi în ziua de astăzi şi în ziua de mâine şi în toate zilele vieţii noastre şi în veşnicie. Domnul nostru Iisus Hristos a spus că se îngrijorează numai păgânii, cei care nu au Dumnezeu, nu ştiu de Dumnezeu, care nu ştiu că Dumnezeu este Tatăl nostru, aceia se îngrijorează. Iar dacă noi, credincioşii, ne îngrijorăm, înseamnă că noi chiar dacă ştim că Dumnezeu e Tatăl nostru, nu avem simţământul, nu avem convingerea că Dumnezeu e Tatăl nostru. Când ştim că Dumnezeu e Tatăl nostru nu avem nici o pricină de îngrijorare, iar când Domnul Hristos a spus să nu ne îngrijim, a vrut să ne arate liberi pentru împărăţia lui Dumnezeu, să ne putem gândi la împărăţia lui Dumnezeu şi la cele ce ţin de împărăţia lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Despre împărăţia lui Dumnezeu Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Romani, spune că împărăţia lui Dumnezeu este **dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfânt** (Rom. 14). Cine trăieşte o viaţă aşa încât să poată fi numărat la cei drepţi, acela este aproape de împărăţia lui Dumnezeu, este aproape de bucurie şi de pace. Este aproape de bucuria şi de pacea în Duhul Sfânt, iar unde e Duhul Sfânt de faţă, acolo este de fapt împărăţia lui Dumnezeu de faţă, acolo stăpâneşte Dumnezeu.

Ce înseamnă împărăţia lui Dumnezeu? Înseamnă stăpânirea lui Dumnezeu peste noi. Dumnezeu stăpâneşte peste noi atunci când ne împlinim datoria şi atunci **toate ni se adaugă nouă**. De ce ni se adaugă? Pentru că Dumnezeu răsplăteşte osteneala omului pentru îmbunătăţirea lui.

Iubiţi credincioşi,

Unii dintre cei care aud cuvintele acestea ale Domnului Hristos, zic că Domnul Hristos ne-ar îndemna la nelucrare - să nu muncim. Dar nu este aşa, Domnul Hristos nu ne îndeamnă la nelucrare, ci ne îndeamnă la neîngrijorare şi ne îndeamnă totodată la lucrare pentru că **este o datorie a omului să lucreze**. Nimeni nu a înţeles pe Domnul Hristos mai bine decât ucenicii Săi, decât Sfinţii Săi Apostoli. Sântul Apostol Pavel însuşi propovăduia, şi când avea vreme lucra cu mâinile sale şi spune că lucrează cu mâinile sale ca să nu fie povară nimănui. Sfântul Apostol Pavel era muncitor şi îi îndemna şi pe alţi creştini să muncească şi spune în Epistola a doua către Tesaloniceni ca fiecare să-şi mănânce pâinea de el agonisită şi *„Dacă cineva nu vrea să lucreze, nici să nu mănânce”* (II Tesal. 3, 10). Sunt şi oameni care nu pot să muncească, aceia primesc de la cei ce muncesc, dar nimeni nu are dreptul la hrană dacă nu se osteneşte şi el pentru hrană după puterea lui.

Rugăciunea „Tatăl nostru” – cale spre împărăţia lui Dumnezeu

Iubiţi credincioşi,

În rugăciunea Tatăl nostru, rugăciune lăsată de la Domnul nostru Iisus Hristos, noi cerem să vină împărăţia lui Dumnezeu şi zicem: *“vie împărăţia Ta”*. Cui ne adresăm când cerem împărăţia lui Dumnezeu? Ne adresăm lui Dumnezeu Tatăl, lui Dumnezeu care este Tatăl nostru. Rugăciunea este un mijloc de căutare a împărăţiei lui Dumnezeu, însă împărăţia lui Dumnezeu trebuie căutată şi prin alte mijloace şi chiar în rugăciunea *Tatăl Nostru* ni se arată calea către împărăţia lui Dumnezeu. Sfântul Maxim Mărturisitorul, în volumul al doilea din Filocalie, are un cuvânt de tâlcuire la rugăciunea *Tatăl Nostru*, cuvânt în care spune de rugăciunea *Tatăl Nostru* că nu este numai o simplă rugăciune, ci este şi o cale, ne învaţă calea către Dumnezeu.

Prin cele şapte cereri pe care le cuprinde rugăciunea *Tatăl Nostru* ni se arată şi calea care duce la împlinirea cererilor, dar ca să cunoaştem această cale trebuie să avem în vedere cererile rugăciunii *Tatăl Nostru* dinspre sfârşit spre început. Noi, în rugăciunea *Tatăl Nostru* zicem: *“Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău…”*, aceasta fiind cea dintâi cerere; a doua cerere: *“vie împărăţia Ta”*.

1. „Ci ne mântuieşte de cel rău”. Sfântul Maxim Mărturisitorul ne arată calea care duce la împărăţia lui Dumnezeu, împlinind noi cele pe care le cerem de la Dumnezeu, după puterea noastră, împlinindu-le începând de la sfârşitul rugăciunii *Tatăl Nostru* şi anume, ultima cerere din rugăciunea Tatăl Nostru este *“ci ne mântuieşte de cel rău”*, adică de diavol şi de tot ce e rău. Şi dacă cerem acestea de la Dumnezeu, noi înşine trebuie să ocolim cele rele, să nimicim răul din sufletul nostru. Şi răul are trei chipuri: **răul din gând, răul făcut cu cuvântul şi răul pe care îl face omul cu fapta.** Dacă ne facem rânduială în suflet în aşa fel încât să înlăturăm gândurile cele rele, nu ajungem la cuvinte rele şi nu ajungem la fapte rele. Deci toată grija noastră este să scoatem din sufletul nostru răul de la rădăcină, din gând, din simţiri, de la prima lui răsărire, să-l înlăturăm, şi atunci începe să fie în sufletul nostru linişte, iar liniştea sufletească este semn al prezenţei împărăţiei lui Dumnezeu.

2. „Şi nu ne duce pe noi în ispită”. De obicei cele rele vin din pricina unor îndemnuri spre rău, din pricina ispitelor, dar ispitele nu sunt păcate, ci sunt un mijloc de cercetare şi de aceea ne-a învăţat Domnul nostru Iisus Hristos să cerem de la Dumnezeu să nu cădem în ispite, să nu fim duşi în ispite şi spunem: “Şi nu ne duce pe noi în ispită”, adică să nu ajungem la influenţe, la înrâuriri rele care să ne ducă apoi la rău. O ispită poate fi pricină de rău, dar poate fi pricină şi de bine; şi este pricină de bine pentru omul acela care se sileşte să împlinească binele şi se sileşte mai mult atunci când are o ispită spre rău, o îndemnare spre rău din afară sau din lăuntru, se întăreşte el mai tare în bine, se face statornic în bine, şi atunci ispita îl ajută. Scrie undeva în Pateric: *“Ridică ispitele şi nu este cine să se mântuiască”*. Când ai posibilitatea de a te verifica, de a te cerceta şi de a te întări în bine, atunci ispita este spre bine, nu spre rău.

3. **„*Şi ne iartă nouă păcatele noastre*”**. Apoi, iubiţi credincioşi, a treia cerere dinspre sfârşit spre început a rugăciunii *Tatăl Nostru* este: *“Şi ne iartă nouă păcatele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri”*. Ca să primim iertare de la Dumnezeu trebuie să iertăm noi înşine, şi Domnul Hristos stăruie foarte mult asupra acestui lucru. Am băgat de seamă cu toţii că rugăciunea *Tatăl Nostru,* aşa cum este prezentată în Sfânta Evanghelie de la Matei în al 6-lea capitol, este continuată cu o precizare; zice Domnul Hristos: *“Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; dar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşalele*

voastre" (Mt. 6, 14). Deci, iubiţi credincioşi, iertarea este iarăşi un mijloc de apropiere de împărăţia lui Dumnezeu pentru că scoate din suflet ura, gândul de răzbunare, nemulţumirea cu ceea ce ţi-a făcut cineva spre rău. Când se întâmplă lucrul acesta, adică să ajungem la iertare, ajungem la liniştire şi este semn că ne apropiem de împărăţia lui Dumnezeu.

4. *"Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi".* Altă cerere pe care o facem către Dumnezeu, şi anume o cerere din mijlocul rugăciunii Tatăl Nostru (a patra rugăciune numărată fie de la început, fie de la sfârşit, la mijlocul rugăciunii) este: *"Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi…"*. Prin aceasta se înţeleg trei lucruri care ne apropie de împărăţia lui Dumnezeu şi anume: cele de trebuinţă pentru hrană, adică pâinea, hrana pe care o folosim ca să trăim în această viaţă, pentru că omul are trebuinţă de hrană trupească. Este rânduială de la Dumnezeu să cerem de la El hrana cea trupească, pentru că prin binecuvântarea lui Dumnezeu ajungem la ea. Când Domnul Hristos a spus să *"nu vă îngrijiţi de cele ce veţi mânca şi de cele ce veţi bea, nu vă îngrijiţi cu ce vă veţi îmbrăca",* nu i-a îndemnat pe oameni să nu muncească, pentru că Domnul Hristos a binecuvântat cândva pâinea (binecuvântând astfel şi munca pentru obţinerea ei), dar n-a binecuvântat ca pietrele să se facă pâine. Când I-a spus vrăjmaşul: *"Fă din pietrele acestea pâine"*, Domnul Hristos n-a vrut să facă pâine, ci a spus că omul nu trăieşte numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu. Mai mult, oamenii aveau o evlavie faţă de pâine pentru că ştiau că nu este numai lucrul omului acolo, ci şi lucrul lui Dumnezeu şi începeau pâinea cu rugăciune când o făceau, iar când o băgau în cuptor făceau cruce asupra fiecărei pâini şi când începeau să mănânce o pâine făceau cruce pe pâine. Toate acestea erau semne că oamenii cred că este prezentă binecuvântarea lui Dumnezeu acolo unde este pâinea.

Încă două lucruri mai înţelegem, iubiţi credincioşi, când spunem *"pâinea cea de toate zilele"*: Cuvântul lui Dumnezeu, învăţătura Sfântă din Sfânta Evanghelie să ne-o dea Dumnezeu şi să ne-o descopere şi încă ceva: pâinea Sfintei Cuminecături prin care Domnul Hristos intră în alcătuirea noastră, se face Trup în trupul nostru, în sufletul nostru, în existenţa noastră şi ne dă putere să simţim prezenţa Lui şi împărăţia Lui, aici pe pământ.

5. „Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ". Apoi, iubiţi credincioşi, vine o altă cerere şi anume, să se facă voia lui Dumnezeu aici pe pământ cum se face în cer. Şi asta este cale către împărăţia lui Dumnezeu. Când ajungem noi la împărăţia lui Dumnezeu? Când facem pe pământ ceea ce fac îngerii în cer, adică Îl preamărim pe Dumnezeu.

6-7. *"Sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta".* Apoi, urmează cea de şasea cerere, cea de a doua de la început: *"vie împărăţia Ta"*. Deci, când vine împărăţia lui Dumnezeu în sufletul omului? Când omul se fereşte de ce este rău, când se fereşte de ispite sau când foloseşte ispitele spre bine, când îi iartă pe cei care i-au greşit, când face ceva pentru a avea pâinea cea de toate zilele, fie că este pâinea cea spre hrană, fie că este pâinea cuvântului lui Dumnezeu, fie că este pâinea sfântă a Cuminecăturii. După aceea, când împlineşte voia lui Dumnezeu prin toate acestea şi prin altele, atunci vine împărăţia lui Dumnezeu şi apoi intră omul în împărăţia lui Dumnezeu şi, ca unul care a intrat în împărăţia lui Dumnezeu, preamăreşte pe Dumnezeu.

Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că lucrarea cea mai de căpetenie a unui credincios este să aducă mărire lui Dumnezeu. Dar nu poţi aduce mărire lui Dumnezeu dacă faci rele, nu poţi aduce mărire lui Dumnezeu când te duci în locuri pline de ispită, nu poţi aduce mărire lui Dumnezeu când duşmăneşti pe cineva, nu poţi aduce mărire lui Dumnezeu când eşti nepăsător faţă de pâinea cea de toate zilele, fie faţă de pâinea cea spre hrană, fie spre cuvântul lui Dumnezeu, fie spre Sfânta Cuminecătură. Când eşti nepăsător nu poţi aduce mărire lui Dumnezeu, când nu împlineşti voia lui Dumnezeu nu poţi face parte din împărăţia lui Dumnezeu, şi atunci, nefăcând parte din împărăţia lui Dumnezeu, nu poţi căuta împărăţia lui Dumnezeu şi mai ales nu poţi fi preamăritor de Dumnezeu.

Împărăţia lui Dumnezeu este aici, dar n-avem timp de ea!

Iubiţi credincioşi,

Sunt unii oameni care sunt aşa de hotărâţi pentru lucrurile veacului acestuia, pentru bogăţie, pentru lucruri prisoselnice, pentru altceva decât vrea Dumnezeu, aşa de mult sunt băgaţi în lucrurile veacului acestuia încât nu mai au vreme de Dumnezeu, şi asta este rău. Sunt unii oameni care spun că dimineaţa nu se roagă fiindcă n-au vreme că sunt grăbiţi, iar seara nu se roagă pentru că sunt osteniţi. Apoi, oamenii aceia nu caută mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi am putea zice că nici măcar nu o caută.

Trebuie să ne facă vreme şi pentru Dumnezeu; eu nu spun că trebuie să stăm foarte multă vreme la rugăciune în zilele în care trebuie să stăm multă vreme la muncă, pentru că se spune clar: şase zile să lucrezi şi a şaptea să o serbezi. Ziua a 7-a să o serbezi, dar dacă le serbezi şi pe celelalte 6 cu nelucrare atunci nu eşti pe calea lui Dumnezeu. Nu are ce binecuvânta Dumnezeu; ce-I aduci lui Dumnezeu să binecuvânteze? Nu ai ce-I aduce, nu poţi să-I aduci cele cinci pâini, nu-I poţi aduce altceva în loc de pâine să binecuvânteze Dumnezeu, noi trebuie să aducem ceva în faţa lui Dumnezeu cum au adus şi aceia, cinci pâini şi doi peşti. Deci, trebuie să aducem ceva în faţa lui Dumnezeu: rodul muncii noastre, al muncii noastre intelectuale, al muncii noastre fizice, rodul strădaniilor noastre, trebuie să aducem ceva.

Iubiţi credincioşi,

Oamenii care sunt aşa de bogaţi în cele pământeşti ajung să nu mai cinstească nici duminica, nici zilele de sărbătoare, ajung să ocolească Sfânta Liturghie şi nici nu ştiu că Sfânta Liturghie este împărăţia lui Dumnezeu aici pe pământ. Noi, acum, iubiţi credincioşi, suntem în împărăţia lui Dumnezeu, într-un cadru care este împărăţia lui Dumnezeu. De unde ştim? Din Sfânta Liturghie care începe astfel: *"Binecuvântată este împărăţia Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor"*. Care Împărăţie? Împărăţia care ne stă în faţă, împărăţia Sfintei Liturghii, împărăţia Sfintei Treimi. Ce facem noi la Biserică? Ceea ce fac îngerii în ceruri. Nu zicem noi la Biserică: *"Noi, care pe Heruvimii cu taină închipuim, şi făcătoarei de viaţă Treimi întreit-sfântă cântare aducem; toată grija cea lumească de la noi s-o lăpădăm"*? Iată, *"toată grija cea lumească de la noi s-o lăpădăm"*, măcar acum să nu fim împrăştiaţi, măcar acum să nu fim la gânduri străine de rugăciune, măcar acum să nu ne gândim la lucruri din afară de Biserică, măcar acum să lăsăm toată grija cea lumească, toată îngrijorarea, toată neîncrederea, toată nemulţumirea, toată nesiguranţa. Acum, când închipuim pe heruvimi, când aducem întreit-sfântă cântare lui Dumnezeu, când vrem să primim pe Împăratul tuturor, pe Cel în chip nevăzut înconjurat de cetele îngereşti, acum când vrem să zicem: *Aleluia! Aleluia! Aleluia!* adică *"Lăudaţi pe Domnul!"*, acum să nu mai avem nici o grijă a pământului, acum să fim eliberaţi de toate, ca să fie împărăţia lui Dumnezeu în noi. Dar, iubiţi credincioşi, sunt atâtea binecuvântări pe care le primesc credincioşii la Sfânta Liturghie şi cine ocoleşte Sfânta Liturghie ocoleşte şi binecuvântările, nu-l interesează binecuvântările lui Dumnezeu care ni se dau în lumea aceasta prin mijlocire preoţească.

Prin urmare, toate lucrurile acestea, avându-le în vedere, ne arată că trebuie să ne facem vreme pentru Dumnezeu. Dacă noi nu avem vreme pentru Dumnezeu, să ştiţi că nici Dumnezeu nu are veşnicie fericită pentru noi, iar dacă noi avem vreme pentru Dumnezeu, ne binecuvântează Dumnezeu şi în viaţa aceasta şi simţim împărăţia lui Dumnezeu în sufletul nostru. Să ţineţi minte! Împărăţia lui Dumnezeu nu începe dincolo de nori, începe aici, din legătura cu Dumnezeu, când Îl simţim pe Dumnezeu în sufletul nostru, când ne simţim bine atunci când ne rugăm, când ne simţim bine atunci când citim Sfânta Scriptură, când ne simţim bine atunci când muncim cu mâinile noastre şi vedem binecuvântarea lui Dumnezeu peste noi şi peste lucrul mâinilor noastre. Atunci vedem noi darul lui Dumnezeu şi că împărăţia lui Dumnezeu este în noi.

Împărăţia lui Dumnezeu este un ospăţ şi să nu-şi închipuie cineva că împărăţia lui Dumnezeu poate fi altfel decât cu bucurie, decât cu linişte, decât cu pace. Spune Sfântul Apostol Pavel că împărăţia lui Dumnezeu este dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfânt, iar numind roadele care alcătuiesc roada Duhului Sfânt, acestea încep cu dragoste, bucurie, pace. Când ai dragoste, când ai bucurie, când ai pace în suflet, îl ai pe Dumnezeu, şi unde este Dumnezeu nu este nici o nelinişte, nici o nemulţumire. Într-o rugăciune de la Maslu (Rugăciunea a 5-a) se şi spune: *"Cel ce miluieşti cu linişte"*.

Iubiţi credincioşi,

Iată că ni se împlineşte cererea de la rugăciunea Tatăl Nostru, *"Vie împărăţia Ta"*, ori de câte ori luăm parte la Sfânta Liturghie, pentru că avem prilejul să stăm în faţa lui Dumnezeu, să fim în cerul de pe pământ, să ne rugăm, să ne simţim bine cu gândul la Dumnezeu, iar când se întâmplă acestea în noi, se împlineşte ceea ce cerem noi, vine împărăţia lui Dumnezeu.

Vine împărăţia lui Dumnezeu cu fiecare duminică, vine împărăţia lui Dumnezeu în fiecare sărbătoare, vine împărăţia lui Dumnezeu în fiecare zi în care putem lua parte la Sfânta Liturghie; în orice caz, prin fiecare Sfântă Liturghie vine împărăţia lui Dumnezeu. De aceea, să ne găsim timp pentru Dumnezeu, să ne găsim timp pentru rugăciune, să ne facem timp pentru ostenelile trupeşti şi atunci vom avea parte de bucurie, de aici, din lumea aceasta.

Vom avea parte de pace de aici, din lumea aceasta, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, cum că *„împărăţia lui Dumnezeu este dreptate, pace şi bucurie în Duhul Sfânt”*. Să ne ajute Dumnezeu să fim vrednici de împărăţia lui Dumnezeu, să simţim împărăţia lui Dumnezeu în pacea sufletului. Amin.

Duminica a 4-a după Rusalii

(Vindecarea slugii sutaşului) **Mc. 8, 5-13**

Virtuţile sutaşului – virtuţile noastre

„Nici în Israel n-am aflat atâta credinţă”

Prea Cuvioase părinte stareţ, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Prin cele ce s-au citit din Sfânta Evanghelie la această Liturghie, ne-am întâlnit cu o altă minune şi cu un om minunat: cu o minune şi cu un om de care şi Domnul Hristos s-a minunat. Este vorba de vindecarea servitorului unui sutaş din Capernaum, aceasta este minunea pe care Domnul Hristos a făcut-o de la depărtare, şi este vorba de omul minunat, omul de care s-a minunat Domnul Hristos, sutaşul din Capernaum.

Pentru noi este un om cunoscut, citim despre el în Sfânta Evanghelie de la Matei, capitolul 8, şi în Sfânta Evanghelie de la Luca, capitolul 7. Ne întâlnim cu el de câte ori citim aceste texte din Sfânta Evanghelie şi ar fi bine să luăm aminte de omul minunat, de omul de care s-a minunat Domnul Iisus Hristos ca să fim şi noi ca el: cu **credinţă, nădejde, iubire şi smerenie**. Acestea sunt patru virtuţi pe care sigur le-a avut sutaşul din Capernaum şi pe care trebuie să le aibă toţi creştinii - sutaşul din Capernaum încă nu era creştin - şi pe care le au toţi sfinţii: credinţă, nădejde, iubire şi smerenie.

Despre sutaşul din Capernaum, ofiţerul mai mare peste 100 de oameni, de care pomeneşte Sfânta Evanghelie (sfinţii evanghelişti Matei şi Luca), avea un servitor bolnav. Şi în Sfânta Evanghelie de la Luca citim că stăpânul îl iubea pe servitorul cel bolnav. Pentru că-l iubea îi dorea binele, îi căuta binele. Şi a auzit stăpânul acelui rob, care se chinuia cumplit, că este între oameni un om care poate face mai mult decât fac oamenii obişnuiţi şi s-a gândit să mijlocească pentru servitorul său bolnav. I-a prezentat Mântuitorului situaţia slujitorului său şi Domnul Hristos a zis: *”Eu venind îl voi tămădui”*.

În Sfânta Evanghelie de la Luca spune că au mijlocit pentru sutaşul din Capernaum şi nişte bătrâni ai lui Israel din Capernaum şi au zis că *„este vrednic să-i faci lui aceasta* - servitorului său - *pentru că iubeşte neamul şi sinagoga chiar el a clădit-o”.* Domnul Hristos era hotărât să-l vindece pe slujitorul sutaşului şi de fapt l-a şi vindecat numai că înainte de acestea s-au întâmplat nişte lucruri care-l pun în atenţie pe sutaşul din Capernaum. Nu ştim cum l-a chemat, nu ştim ce vârstă a avut, nu ştim ce pregătire a avut, dar ştim că a avut credinţă. Şi o credinţă întemeiată, şi asta este mare lucru iubiţi credincioşi. Mare lucru pentru noi care zicem că credem în Domnul Hristos, că credem în Dumnezeu şi totuşi nu ducem o viaţă din care să se vadă credinţa noastră.

Sutaşul din Capernaum şi-a arătat **credinţa** în ceea ce a făcut el. Şi anume, mai întâi de toate l-a rugat pe Domnul Hristos să-l vindece pe servitorul său şi rugându-l era sigur că Domnul Hristos îi va împlini rugămintea. Şi Domnul Hristos i-a şi împlinit rugămintea. Cine crede se roagă, şi cine se roagă nădăjduieşte. Deci sutaşul din Capernaum avea nu numai credinţă, ci avea o credinţă întemeiată cu **nădejde**. El avea siguranţa că Domnul Hristos îl va ajuta cu puterea pe care o are, că îl va vindeca pe servitorul lui. Şi aşa a fost, dar Domnul Hristos a zis că va merge să vindece pe servitorul sutaşului, va intra în casa acestui ofiţer, la acest om de treabă, dar sutaşul a zis că este prea mare cinstea ca Domnul Hristos să intre în casa lui; se socotea nevrednic de această cinste şi a zis: „*Doamne nu sunt vrednic să intri sub acoperişul meu, ci zi numai cu cuvântul şi se va face sănătos servitorul meu. Că şi eu sunt sub stăpânire, şi eu am oameni sub stăpânirea mea şi zic unuia „Du-te” şi se duce, zic altuia „Vino” şi vine, şi servitorului meu îi spun „Fă aceasta” şi face”* (Mc. 8, 8-10). Şi Domnul Hristos a zis că nici în Israel, acolo unde

trebuia să fie credinţă, n-a găsit atâta credinţă. Sutaşul nu făcea parte din Israel, dar au zis bătrânii aceea că *„iubeşte neamul nostru”.* S-a minunat Domnul Hristos de sutaşul acesta!

Virtuţile sutaşului – virtuţile noastre

Iubiţi credincioşi,

După ce a spus Domnul Hristos acestea, a adăugat ceva care ne interesează, a zis că „*mulţi de la răsărit şi de la apus vor veni şi vor sta la masă…* - se vor odihni, în împărăţia lui Dumnezeu - *împreună cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacob în împărăţia cerurilor*”. Deci toţi cei care vor fi în împărăţia lui Dumnezeu se vor asemăna cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacob, vor fi asemănători cu sutaşul din Capernaum, deci vor avea **credinţă, nădejde, iubire şi smerenie**.

Să căutăm şi noi să avem aceste virtuţi, să ne cercetăm pe noi înşine dacă avem credinţa sutaşului. Dar nu numai în împrejurări de felul acesta, împrejurări asemănătoare cu cea a sutaşului din Capernaum, ci în toate împrejurările de viaţă să avem încredinţarea că ne ajută. Şi Domnul Hristos se va minuna de noi şi ne va ajuta.

Ştiind noi acestea, este firesc să ne întrebăm dacă avem **credinţă**. Să ştiţi că la această întrebare cei mai mulţi dintre oameni răspund: *„Da, am credinţă”*. Şi spunem, mărturisim credinţa noastră cu cuvântul când zicem Crezul. Numai că nu avem o credinţă statornică, o credinţă care să schimbe ceva în viaţa noastră care să ne facă pe noi credincioşii altfel de oameni decât sunt cei necredincioşi. Sunt unii oameni care sunt înclinaţi să facă fapte bune, sunt unii oameni care-s înclinaţi să mângâie, să ajute şi să nu se gândească la Dumnezeu neapărat când fac binele. Dar sunt şi lucruri pe care nu le pot face oamenii care nu au credinţă în Dumnezeu. Un doctor care a lucrat în Oastea Domnului, odinioară, mai înainte cu vreo 40 de ani, doctorul Ioan Suciu, spunea că mai ales două lucruri nu le poate face omul care nu are credinţă în Dumnezeu şi anume să crească copii buni şi să rabde o suferinţă grea. Apoi sunt şi alte lucruri pe care la fac credincioşii, faptul că se roagă (credincioşii se roagă, necredincioşii nu se roagă), credincioşii postesc, iar necredincioşii ţin regim, nu se poate spune că postesc; credincioşii merg la biserică, iar necredincioşii nu merg la biserică; credincioşii sunt voitori, iar necredincioşii sunt nepăsători. Dar iubiţi credincioşi, sunt lucruri pe care credincioşii ar trebui să le facă mai bine ca să se asemene cu credinţa sutaşului din Capernaum.

La credinţă trebuie apoi să adăugăm **nădejdea**. Să avem încredere că Dumnezeu este cu noi, că făgăduinţele lui Dumnezeu se împlinesc, să avem încredere că nu suntem singuri în această lume.

Apoi, la credinţă şi la nădejde trebuie să adăugăm **iubirea**, iubirea faţă de Dumnezeu şi iubirea faţă de oameni.

Şi toate acestea trebuie învăluite în **smerenie**, adică să ne supunem cu mintea, asta înseamnă să ai smerenie, să te supui cu mintea la învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos. Să faci ceea ce a făcut şi sfântul apostol Petru când a zis: *„Doamne, toată noaptea ne-am trudit şi n-am prins nimic, dar pentru cuvântul Tău arunc mreaja în mare”*. Să primeşti îndrumarea celor ce au rost de îndrumător, să nu te împotriveşti.

Bineînţeles că în smerenie intră şi simţirea smereniei, adică să ajungi să te simţi îndestulat cu ceea ce poţi face tu însuţi (n. ed.: să fii mulţumit cu ceea ce ai) şi să aştepţi darul lui Dumnezeu, să aştepţi puterea lui Dumnezeu care ridică pe cei smeriţi, îi înalţă pe cei smeriţi. A şi zis Domnul Hristos că *„cel ce se smereşte pe sine se va înălţa”* (Lc. 18, 14), va fi înălţat de Dumnezeu ca vameşul din pilda cu vameşul şi fariseul.

Aşadar, iubiţi credincioşi, să avem în vedere aceste virtuţi ale sutaşului, să căutăm să le avem şi mai ales să căutăm să ne întemeiem viaţa pe credinţa în Dumnezeu, pe o credinţă lucrătoare în iubire, pe o credinţă în care se manifestă viaţa noastră lăuntrică. Pentru că măsura vieţii, felul cum ne trăim viaţa, arată câtă credinţă avem şi ce credinţă avem. Nădejdea ne dă linişte sufletească, iubirea ne dă fericire, şi smerenia ne pune în atenţia lui Dumnezeu. Să fim deci cu grijă, să avem aceste patru virtuţi. Bineînţeles că dacă avem acestea, avem şi multe altele şi să ştiţi, iubiţi credincioşi, că smerenia nu este numai aceasta, să-ţi recunoşti neştiinţa, să-ţi recunoşti păcatele, ci este şi o smerenie a sfinţilor, a Maicii Domnului, a Preasfintei Fecioare Maria, care a zis: *„Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău”.* Aceasta arată smerenia Maicii Domnului sau a sfântului Ioan Botezătorul care a zis: *„Acela* - adică Domnul Hristos - *trebuie să crească, iar eu să mă micşorez”* (In. 3, 30). Smerenia aceasta este smerenia sfinţilor. Sfântul Isaac Sirul spune că smerit cu adevărat nu este acela care caută smerenia, ci care o are.

Câtă vreme noi căutăm să fim smeriţi şi suntem nemulţumiţi că nu suntem smeriţi, înseamnă că nu suntem smeriţi, dar când smerenia izvorăşte din sufletele noastre învăluitoare spre binele altora, înseamnă că avem smerenie care poate fi şi o amintire a păcatelor noastre, dar poate fi şi o depăşire a păcatelor, o ajungere la starea aceea pe care a avut-o Sfântul Ioan Botezătorul când zicea că: *„Acela trebuie să crească, iar eu să mă micşorez”*

Aşadar, iubiţi credincioşi, ne-am întâlnit cu un om de care s-a minunat Domnul Hristos. Oare de noi s-ar putea minuna Domnul Iisus Hristos? Oare credinţa noastră este la măsura sutaşului? Şi doar ştiţi că sutaşul nu a avut cea mai mare credinţă cu putinţă. Au fost alţii care au avut mai multă credinţă decât sutaşul din Capernaum, aceia

care au suferit chinuri, aceia care au murit pentru Domnul Iisus Hristos, aceia au avut mult mai multă credinţă. Dar cu credinţa sutaşului se începe: nu ai credinţa sutaşului, nu poţi avea nici credinţa mucenicului. Şi când Domnul Hristos s-a minunat de sutaş, s-a minunat de toate câte a avut, s-a minunat de credinţa lui, s-a minunat de nădejdea lui, s-a minunat de iubirea lui, s-a minunat de smerenia lui, s-a minunat de sutaşul însuşi care, gândiţi-vă, iubiţi credincioşi, ce stare sufletească a avut încât le-a făcut sinagogă iudeilor, le-a făcut sinagogă evreilor deşi nu era evreu, deşi nu avea credinţa celor pe care i-a ajutat să-şi manifeste credinţa.

Noi, creştinii, ar trebui să facem şi mai mult bine, pentru că noi ştim că avem poruncă de la Dumnezeu să facem bine în lumea aceasta, nu numai la măsura în care suntem în stare să facem binele, ci să ne depăşim pe noi înşine, să tragem de noi înşine ca să putem ajunge nu numai la măsura sutaşului, ci şi mai mult decât sutaşul. O maică care a întemeiat un ordin călugăresc pentru ajutorarea celor mai săraci dintre săraci, Tereza de Calcutta, a curăţit rănile unui bolnav, nişte răni foarte urât mirositoare, şi a trecut cineva pe lângă ea şi a zis că nu ar face aceasta nici pentru un milion de dolari. Şi maica Tereza a zis: *„Nici eu nu aş face pentru un milion de dolari, dar pentru Dumnezeu fac”.*

Să ne pătrundem de credinţa în Dumnezeu, să ne gândim că omul de lângă noi este lângă noi pentru că l-a adus Dumnezeu lângă noi, să ne gândim că avem o datorie lăsată de Dumnezeu în viaţa noastră să fim măcar la credinţa sutaşului. Să avem măcar atâta iubire câtă a avut sutaşul care a mijlocit pentru servitorul său, să avem măcar atâta smerenie câtă a avut sutaşul şi atunci sigur vom merge spre împărăţia lui Dumnezeu împreună cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacob şi cu cei mulţi de la răsărit şi de la apus care vor sta la masă în împărăţia lui Dumnezeu. Să avem deci încredinţarea aceasta că în măsură în care avem şi noi ce a avut sutaşul din Capernaum, putem avea parte împreună cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacob în împărăţia lui Dumnezeu. Să ne rugăm bunului Dumnezeu să nu-l uităm niciodată pe sutaşul din Capernaum, să ne rugăm lui Dumnezeu să ni se modeleze sufletul după sufletul sutaşului din Capernaum, să ne rugăm lui Dumnezeu să ne întărească credinţa, să ne rugăm lui Dumnezeu să ne întărească nădejdea, să ne rugăm lui Dumnezeu să ne întărească iubirea, să ne rugăm lui Dumnezeu să ne întărească smerenia şi să ne ducă Dumnezeu până la măsurile la care poate ajunge omul care începe cu credinţa sutaşului, cu nădejdea sutaşului, cu iubirea sutaşului şi cu smerenia sutaşului.

Au mai fost şi alţi ofiţeri, oameni de treabă pomeniţi în Sfânta Evanghelie. De exemplu **Longhin**, sutaşul care a stat la crucea Domnului Iisus Hristos când Domnul Iisus Hristos a fost răstignit şi care a spus: *„Cu adevărat omul acesta Fiul lui Dumnezeu a fost”*, deci l-a mărturisit pe Domnul Hristos. Să ne gândim şi la **Corneliu,** sutaşul pe care l-a învrednicit Dumnezeu să-l întâlnească pe Sfântul Apostol Pavel şi să-l convertească la creştinism, citim despre el în capitolul 10 din Faptele Apostolilor. Să avem şi noi credinţa lui **Iuliu**, sutaşul care l-a însoţit pe Sfântul Apostol Pavel în drumul spre Roma, când Sfântul Apostol Petru era arestat. Şi noi în împrejurările noastre să ne silim să avem credinţă, nădejde, iubire şi smerenie şi darul lui Dumnezeu va fi cu noi acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Amin!

Duminica a 5-a după Rusalii

(Vindecarea celor doi demonizaţi din ţinutul Gadarei) **Mt. 8, 28-34; 9, 1**

Lupta cu ispitele

Ispita – o încercare, un examen

Iubiţi credincioşi,

Cu toţii ştim că de la Domnul nostru Iisus Hristos ne-a rămas o rugăciune, rugăciune pe care o găsim în două locuri în Sfânta Evanghelie. Este vorba de rugăciunea *Tatăl Nostru*. Ea se găseşte în cuprinsul *Predicii de pe munte*, în Sfânta Evanghelie de la Matei, cap.VI, şi în Sfânta Evanghelie de la Luca, la începutul cap.XI. Rugăciunea *Tatăl Nostru* ne-a dat-o Domnul nostru Iisus Hristos ca model de rugăciune şi ca să ne rugăm cu ea. Sfânta Biserică a

păstrat această rugăciune şi a rânduit ca şi credincioşii adunaţi la sfintele slujbe să o rostească, dar şi în rugăciunile lor particulare să se folosească de această rugăciune. Rugăciunea aceasta o cunosc şi oamenii în vârstă, o ştiu şi copiii, o spunem cu toţii, dar nu-i ştim destul de bine cuprinsul şi de multe ori o rostim ca pe ceva învăţat pe de rost şi am putea zice, ca pe ceva ce nu are cine ştie ce rost. Domnul Hristos, însă, ne-a dat această rugăciune ca să ne mântuim prin ea, să pătrundem înţelesul cuvintelor pe care le rostim şi să le facem ca pe nişte cuvinte ale noastre, să ne rugăm cu adevărat cu cuvintele rugăciunii *Tatăl Nostru*.

Cei care studiază cele cuprinse în Sfânta Evanghelie, ştiu că rugăciunea *Tatăl Nostru* are 3 părţi:
- o parte de început, chemarea sau invocarea: *"Tatăl nostru care eşti în ceruri…"*;
- urmează apoi 7 cereri;
- apoi încheierea („*Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava*…").

Între cele 7 cereri, este şi cererea: *"şi nu ne duce pe noi în ispită"*. Aceasta este a 6-a din cele 7 cereri. Vreau să mă opresc puţin asupra cuvintelor: *"şi nu ne duce pe noi în ispită"*, şi să vă vorbesc astăzi despre ispită şi despre lupta împotriva ispitelor.

Iubiţi credincioşi,

Cu toate că spunem adesea cuvintele: *"şi nu ne duce pe noi în ispită"*, trebuie să recunoaştem că nu toţi credincioşii ştiu ce este aceea o ispită. *"A ispiti"* în limba slavonă înseamnă *a încerca, a pune pe cineva la examen*. Ispita, prin urmare, este o cercetare a omului, o încercare. Pe limba latină, cuvântul *ispită* se spune *"tentatia"*. Când zic că *"m-a tentat ceva"*, e acelaşi înţeles cu *m-a ispitit*. Unii dintre credincioşii noştri au încercat să introducă în rugăciunea *Tatăl Nostru*, în loc de cuvântul *"ispită"*, cuvântul *cercare*. N-a prea mers. S-a statornicit cuvântul *ispită* şi nu-i nimic, e foarte bine, numai să ştim noi despre ce e vorba. Noi ştim că a ispiti pe cineva înseamnă, de cele mai multe ori, a-l îndemna la ceva rău. Dar, de fapt, a ispiti înseamnă şi a-l cerceta. Când se face cineva episcop, zice că i se face *"Ispitire canonică"*, adică e cercetat ca să se vadă dacă are dreapta credinţă, dacă crede cum trebuie, dacă-i vrednic de episcopie. Deci, în acest înţeles, cuvântul *a ispiti* are un înţeles bun - a cerceta, a vrea să ştii cum stă cineva cu toate ale lui. Aceasta este de fapt şi ispitirea spre cele rele, pentru că dacă omul este hotărât spre cele bune şi e întărit spre cele bune, nu poate să-l clintească nimeni din cele bune către cele rele, şi atunci ispita – am zice noi – nu reuşeşte, nu-şi atinge scopul.

Cele trei ispitiri ale Mântuitorului

Iubiţi credincioşi,

În Sfânta Evanghelie de la Matei, în cap. IV, şi în Sfânta Evanghelie de la Luca, tot în cap. IV, este vorba de o ispitire pe care Diavolul i-a făcut-o Domnului Hristos. Se spune anume că Domnul Hristos s-a retras 40 de zile în pustie după ce a fost botezat de către Ioan Botezătorul. Şi acolo, în pustie, diavolul L-a ispitit cu 3 ispite. Mai întâi, pentru că Domnul Hristos era flămând, după postul cel îndelungat, a zis diavolul către Domnul Hristos: *"Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se prefacă în pâini"*. Domnul Hristos însă a răspuns: *"Scris este: nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu"*. Deci, diavolul n-a avut putere să îl rătăcească pe Domnul Hristos de la bine spre rău. Domnul Hristos i-a răspuns cu un cuvânt din dumnezeiasca Scriptură. Apoi, i-a arătat diavolul Domnului Hristos toate bogăţiile lumii de pe un munte înalt şi i-a spus: *"Uite, toate acestea sunt ale mele şi ţi le dau ţie, dacă mi te închini mie"*. Domnul Hristos a răspuns: *"Scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini şi numai Lui unuia să-i slujeşti"*. Nu L-a putut apleca diavolul spre dorinţa bogăţiei, căci Domnul Hristos n-a fost în situaţia de a fi putut fi clintit din bine. L-a dus apoi pe templul din Ierusalim, pe acoperiş, şi i-a zis: *"Aruncă-te jos de aici, căci Dumnezeu va porunci îngerilor să te ţină, ca nu cumva să izbeşti de piatră piciorul tău"*. Şi domnul Hristos a zis: *"Scris este: să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău"*. Şi cu aceasta a biruit ispitele diavolului.

Ispita vine de la diavol, dar şi din inima noastră necurăţită

Iubiţi credincioşi,

Cuvintele acestea din Sfânta Evanghelie pe care le puteţi citi şi voi singuri, ne arată că diavolul este ispititor, dar ne arată şi aceea că omul trebuie să fie împotrivitor. Şi dacă omul este întărit în bine, nu-l poate povârni nimeni spre rău. Ne mai arată apoi că împotriva gândurilor rele putem să stăm numai cu gândurile cele bune. Avem gânduri bune, înlăturăm cu ele gândurile cele rele. Voi ştiţi cuvântul românesc care zice: *"cui cu cui se scoate"*. Asta merge tare bine la gânduri: *"Gând cu gând se scoate"*. Nu poţi scoate un gând rău, decât cu un gând bun. Dacă n-ai gânduri bune, cresc în tine gândurile rele. Şi atunci ispita îşi urmează cursul şi de la gând ajungi la privire nepotrivită, de la privire nepotrivită la cuvânt nepotrivit, şi apoi la faptă. A fost întrebat Cuviosul Pimen cum se răsplăteşte răul cu rău şi a răspuns acesta: *„Răul cu rău se răsplăteşte mai întâi în gând, apoi în privire, adică te uiţi urât la acela care ţi-a făcut vreun rău, apoi în cuvânt, îi zici un cuvânt sau chiar zece în loc de unul, şi apoi ajungi la faptă"*. Dar, zice Cuviosul Pimen: *„Dacă tai gândul cel rău, la celelalte nu mai ajungi"*. Nu mai ajungi nici la privire urâtă, nici la cuvânt nepotrivit, nici la fapta cea rea. Nu ajungi pentru că ai tăiat rădăcina răului, ai tăiat gândul cel rău şi aceasta este împotrivirea cea mai de căpetenie pe care trebuie să o facă omul ca să scape de ispite.

Dar, iubiţi credincioşi, aţi putea zice: e drept că în Sfânta Evanghelie se spune că diavolu-i ispititor, îi rău şi vrea să ne povârnească spre rău, e drept că se scoate gând rău cu gând bun, dar în Sfânta Evanghelie, Domnul Hristos a spus că: *"Din inima omului pornesc cugetele cele rele, desfrânările, hoţiile, omorurile, preacurviile, poftele de înavuţire, vicleniile, înşelăciunea, necumpătarea, pizma, hula, trufia şi uşurătatea*" (Mc.7, 21-22). Şi toate acestea spurcă pe om. Să luăm aminte: a zis Domnul Hristos că din inima omului pornesc, întâi şi-ntâi cugetele cele rele. Deci, din inima omului. Nu zice că ispititorul aduce omului cuvânt sau gând de ispitire, ci zice că din inima omului pornesc. Acum cum e? Vine de la diavolul, ori vine din inimă ispita? Iubiţi credincioşi, să băgăm de seamă, vine şi de la diavolul şi vine şi din noi. Că diavolul după ce ne alcătuieşte după chipul lui, după răutatea lui, apoi nu mai stă de noi, că facem noi răul şi fără el. După ce ne-am deprins cu relele, nu de fiecare dată vine diavolul şi-ţi dă un gând rău.

Să ascultăm de duhovnic, nu de gândurile şi părerile proprii

Ne spune Domnul Hristos: *"Omul bun, din comoara cea bună a inimii sale scoate cele bune; omul cel rău, din comoara cea rea a inimii sale scoate cele rele*" (Mt.12,35). De aceea zice Sfântul Marcu Ascetul: *„Să nu asculţi de inima ta câtă vreme mai sunt patimile în ea. Că cele ce le are înăuntru, pe acelea ţi le pune înainte"*. Şi părinţii cei duhovniceşti, oameni cu multă chibzuinţă, cu mult dar şi cu multă luminare de la Dumnezeu, ne învaţă să ne cercetăm gândurile şi să ne mărturisim gândurile. Ce înseamnă să-ţi mărturiseşti gândurile? Să le spui la un părinte duhovnicesc, la un preot duhovnic şi să cercetezi gândurile, dacă sunt după voia lui Dumnezeu sau nu, şi să faci ce îţi spune el, nu ce ţi se pare ţie. Spune undeva în Pateric: *"Unde vei vedea pe cel tânăr vrând să se urce la cer de voia lui, trage-l pe el jos, că nu-i e de folos să se suie"*. Deci, nu ţi-e de folos nici la cer să te sui din propria ta voinţă, ci numai cu sfat şi cu învăţătură şi să nu te încerci să faci ceva ce ţi se pare ţie, căci cu aceasta te stăpâneşte apoi vrăjmaşul, că apoi ţi se par şi altele ca bune.

În Pateric se spune de cineva că era gata să-l omoare pe tatăl său pentru că i-a venit în gând că tatăl său vine la el cu o secure să-l omoare. Şi atunci a luat el securea. Era pustnic, în pustietate, şi se gândea poate că-i sfânt, dar nu era nici la măsurile oamenilor răi din lumea asta. Era mai rău. De ce ? Pentru că s-a încrezut în gândurile sale. Şi a mai fost unul - tot în vieţile sfinţilor se spune - care a ajuns să se închine vrăjmaşului, pentru că tot de el asculta, nu căuta sfat, nu căuta învăţătură. Părinţii cei duhovniceşti au rânduit aşa: să cauţi învăţătură, să cauţi îndrumare, să te alcătuieşti după conştiinţa celor care au o conştiinţă înaintată şi sfântă.

Să ne mărturisim şi gândurile

Iubiţi credincioşi,

Se spune, în cuvintele Cuviosului Dorotei, că era un frate oarecare ce se ducea la părintele cel duhovnicesc să-i spună cuvânt de învăţătură. Şi acela îi spunea. De la o vreme, însă, a început fratele să gândească: *„N-ar mai trebui să mă duc la părintele să-i cer îndrumare, pentru că ştiu eu cam ce mi-ar spune”.* Dar el n-a ascultat de gândul acesta şi s-a dus la părintele, deşi gândul îi zicea: *„Nu-l mai deranja, nu-l mai stingheri”.* Deci, el totuşi s-a dus şi după ce i-a mărturisit gândurile lui, părintele i-a spus exact ceea ce gândea el că-i va spune părintele. După aceea, îi zicea gândul: *„Vezi, că tot degeaba te-ai dus, vezi, că părintele ţi-a spus ceea ce ştiai tu că-ţi va spune? N-ar mai fi fost cazul să te duci”.* Şi ştiţi ce ia răspuns omul acela înţelept? I-a spus aşa: *„M-am dus pentru că gândul pe care-l aveam înainte de a primi îndrumare era de la vrăjmaşul, dar acum, acelaşi gând, prin îndrumarea cuiva, e de la Duhul Sfânt”.* Iată, iubiţi credincioşi, ce înseamnă să-ţi mărturiseşti gândurile ca să poţi scăpa de ispite. Căci altfel vrăjmaşul te ia şi te învârte, cum se spune în Filocalie că l-a învârtit pe unul două săptămâni prin văzduh şi după aceea l-a lăsat jos. Acum ştie Dumnezeu ce-o fi fost cu învârtitul acesta, dar un lucru-i sigur – că-i învârte pe mulţi în lumea aceasta. Îi învârte cu multe gânduri şi îi lasă jos ameţiţi şi trăiesc ca nişte ameţiţi. Şi poate şi nouă ni se întâmplă de multe ori, mai ales atunci când nu mai ştim ce să facem, când ajungem la o zăpăceală, când nu avem linişte în suflet, când suntem zdrobiţi că: ba aşa, ba aşa, ba pe dincolo, căci cu gândurile te surpă diavolul mai mult decât cu orice altceva.

Deci, iubiţi credincioşi, ce trebuie să facem? Să ne împotrivim, să ne mărturisim gândurile. Dar ca să-ţi mărturiseşti gândurile trebuie să ai smerenie, că dacă n-ai smerenie, nu te poţi descoperi cum eşti şi una o spui şi alta o laşi şi atunci păţeşti ceea ce se spune la molitva de la spovedanie: *„Fiule* - zice - *să nu cumva să ascunzi de mine vreun păcat, ca nu cumva venind la doctor să te întorci fără tămăduire. De vei ascunde de mine vreun păcat, îndoite păcate vei avea”.* De aceea mulţi sunt tot nespovediţi, căci, şi spun, şi nu spun; unele le spun, altele nu, şi atunci, după spovedanie, tot nespovediţi rămân.

Arme împotriva gândurilor rele

Ucenicilor le cam venea somnul în timpul rugăciunii din grădina Ghetsimani a Domnului Hristos; Domnul se ruga şi ucenicii moţăiau. Atunci, Domnul Hristos le-a spus: *“Privegheaţi şi vă rugaţi ca să nu intraţi în ispită”*. Dar nu le-a spus să privegheze în înţelesul să nu doarmă, că somnu-i de la Dumnezeu, iubiţi credincioşi. Noi mulţumim lui Dumnezeu dimineaţa, la rugăciune, că ne-a dat somn. Somnu-i cu bun rost, dar să nu dormim şi când suntem treji, adică **să fim cu luare aminte la gânduri**. Aceasta înseamnă *“**Privegheaţi**!”*. Fi-ţi cu luare aminte ce faceţi, ce se întâmplă în mintea voastră, fi-ţi cu luare aminte ce se întâmplă cu voi. Asta înseamnă privegheaţi. Dar nu numai privegheaţi, că dacă numai ai priveghea şi nu te-ai şi ruga, ai face lucrul omului fără credinţă. Noi trebuie să priveghem şi să ne rugăm, să zicem mereu: *“Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul!”*. Astfel, prin **rugăciune**, avem un gând de căpetenie ce sfărâmă toate lucrăturile vrăjmaşului şi vrăjmaşul n-are nici o putere în noi, pentru că el are altă cale de a intra în noi decât calea minţii. *“Minte cu minte se luptă”* – spune în Filocalie. Deci, mintea dacă este întărită în bine, atunci diavolul poate să facă ce vrea, că nu o surpă.

Se spune undeva, în Pateric - şi parcă citind ne vine şi râsul, dar sunt nişte realităţi indiscutabile - că era un părinte (Cuviosul Teodor al Fermei) şi se ruga în chilia lui şi a venit un diavol şi a vrut să intre la el şi n-a putut intra pentru că se ruga cuviosul, l-a legat cuviosul la uşă. A mai venit şi al doilea şi al treilea, şi când i-a văzut pe cei doi acolo legaţi, în faţa uşii chiliei cuviosului, i-a întrebat pe cei doi: *„Ce-i cu voi aici?”* Au răspuns: *„Se roagă cuviosul şi nu putem face nimic. Ne-a legat”.* Orice om care-i preocupat de o idee înaltă, orice om care-i la rugăciune, face neputincioase toate influenţele străine, toate încercările de a intra în sufletul lui ceva care nu-i după voia lui Dumnezeu. Asta înseamnă, de fapt, să-i legi pe draci. Îi legi când n-au putere asupra ta.

Iată deci, iubiţi credincioşi, mai ştim o cale de împotrivire, cu rugăciunea. Dar toate acestea în **smerenie**, căci, se zice că smerenia îi arde pe draci. Noi, cu mândria îi veselim şi cu smerenia îi potopim. Să ne ajute Dumnezeu să-i potopim cu adevărat cu smerenia, căci smerenia este dezrădăcinătoarea patimilor. În Filocalia, vol. IX, la Scara Sfântului Ioan Scărarul, se vorbeşte despre înalta cugetare smerită. Acolo se spune că smerenia este dezrădăcinătoarea patimilor, adică le scoate din rădăcină.

Ne mai ajutăm, iubiţi credincioşi, şi cu **munca**, foarte mult se ajută omul cu munca mâinilor şi a minţii. Se spune în învăţăturile Sfântului Efrem Sirul că a fost văzut un vrăjmaş pe zidul unei cetăţi, dar care numai se întorcea de pe o parte pe alta, că nu prea avea ce face. În toată cetatea nu prea avea ce face pentru că oamenii erau povârniţi spre rele, chiar şi fără uneltirile vrăjmaşului. Dar erau tare mulţi draci în jurul unui pustnic, căci cu acela se luptau şi căutau să-l scoată din ce-i bine.

Dar, ştie Dumnezeu, poate că răutăţile noastre se fac draci, căci aşa se spune în Filocalie. Spun părinţii că patimile cele rele pe care le avem în suflet, pornirile cele rele sunt dracii noştri. Se ruga un frate de un părinte să ceară de la Dumnezeu să-l izbăvească de duhul desfrânării, de pornirile spre desfrânare. Şi părintele s-a rugat lui Dumnezeu şi diavolul s-a depărtat, dar el tot n-a scăpat de duhul desfrânării. Şi vine din nou la părintele şi îi zice: *"Roagă-te părinte, căci nu simt nici o schimbare"*. Şi atunci părintele s-a rugat din nou. Şi i s-a arătat diavolul şi i-a zis: *„Eu m-am depărtat de când ai zis întâi, dar el are dracul lui. Care-i acela?* a întrebat pustnicul. Zice: *„Acela-i îmbuibarea pântecelui, prea multa mâncare şi somnul prea mult. Astea-l doboară pe el şi fără mine"*. Deci, fiecare om poate avea dracul lui, dacă-i vorba, că diavolul nu se luptă cu cei mici, ci se luptă cu cei mari. Spune undeva, tot în Pateric, că a zis cineva către un părinte duhovnicesc: *"Părinte, cu mine se luptă dracii!"*. S-a minunat părintele şi i-a zis: *„Nu se poate, frate. Nu se luptă cu cei ca noi, ci cu cei mari: cu Moise, cu Ilie"*.

Am zis că ne ajutăm mult şi cu munca. Cum ? Aşa ne ajutăm: că omul care lucrează ceva, acela are întotdeauna ceva de făcut şi nu-i e mintea împrăştiată ca la omul leneş, în nelucrare. Îmi aduc aminte când eram copil, spuneau părinţii mei când ne puneau la treabă, că noi mai stăteam, ne bucuram mai mult să stăm decât să lucrăm: *"Mă copile, pune mâna pe lucru, că-i păcat să stai fără lucru"*. Mai întreabă câte cineva pe aici: *„Părinte, lucră călugării ceva?"* Şi zic: *„Lucră, că dacă nu lucră ei, lucră dracii pe ei. Şi ca să nu lucreze dracii, lucră ei"*. Aşa e cu toată lumea, iubiţi credincioşi, nu numai cu călugării, că vrăjmaşul are treabă cu toţi. Deci, lucraţi şi cu mâinile.

Se spune că era Sfântul Antonie cel Mare într-o pustietate şi a ajuns într-un fel de moleşeală, într-un fel de plictiseală să se tot roage. Şi atunci a zis: *„Doamne, ce să fac să mă mântuiesc? Că nu mă lasă gândurile"*. Şi a văzut un înger în chip călugăresc, ce stătea jos şi împletea o funie, deci lucra cu mâinile şi după aceea se scula la rugăciune şi iar se aşeza şi lucra, şi iar se scula şi se ruga. Şi în felul acesta i-a arătat Sfântului Antonie ce are de făcut şi i-a zis: *"Fă aşa şi te mântuieşti"*.

Iubiţi credincioşi,

Vedeţi câtă osteneală, câtă trudă, câtă luare aminte trebuie omului ca să ajungă să scape de rele. Se spune că era într-o mănăstire un părinte care scria cărţi, copia. Scria ce scria, îşi ridica ochii la cer, zicea ceva cu mintea, iar scria mai departe şi-l întrebă un frate care s-a nimerit pe acolo: *„Ce faci părinte, de şi scrii, şi te uiţi şi la cer?* Părintele i-a zis: *„Măi frate, tu eşti călugăr şi nu ştii ce fac? Lucru cu mâinile, copiez, dar după aceea mă gândesc la Dumnezeu, ridic ochii spre cer şi zic: Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte. Doamne, ca să-mi ajuţi mie grăbeşte. Slavă Ţie Doamne, slavă Ţie. Şi iar scriu, şi iau putere din rugăciune, pentru munca pe care o fac"*.

Voi ştiţi, iubiţi credincioşi, cei de la ţară cel puţin, că nu-ţi pierzi vremea când îţi baţi coasa. Aşa-i că nu ţi-o pierzi? Dimpotrivă, o câştigi. Ia să coseşti o zi întreagă cu o coasă nebătută! Aşa cum atunci când îţi baţi coasa ai spor la cosit, tot aşa când te rogi ai spor la împlinirea binelui. Dumnezeu să ne ajute! Amin!

Duminica a 6-a după Rusalii

(Vindecarea slăbănogului din Capernaum)

Mt. 9, 1-8

Rânduiala din minte şi din viaţă şi iertarea păcatelor

Dumnezeu ne ştie gândurile

Prea Cuvioase Părinte Stareţ, cuvioşi părinţi, iubiţi credincioşi,

Nu ştiu dacă este ceva mai important de spus despre viaţa sufletească decât ceea ce se poate spune în legătură cu cercetarea de sine, cu rânduiala din minte, cu însemnătatea gândurilor, cu ce putem noi să facem ca să ne facem lumină în suflet, să avem numai gânduri bune, gânduri care aduc bucurie pentru cel care le are şi când sunt arătate în afară aduc mulţumire şi celor care vin în legătură cu ele. Aţi băgat de seamă că Domnul Hristos a luat în consideraţie gândurile (*„De ce cugetaţi cele rele în inimile voastre?”* - Mt. 9, 4). E ceva ce nu se întâmplă decât în mintea omului. Despre cele dinăuntru nu judecă nimeni. Nimeni nu ştie ce purtăm în suflet – şi este bine aşa. Să-i mulţumim lui Dumnezeu că ne-a rânduit El aşa, ca gândurile să nu ne fie cunoscute, decât de noi înşine şi de El. Dar aceasta trebuie să ne dea de gândit. Că dacă Dumnezeu ne cunoaşte gândurile şi dacă ia în seamă gândurile, câte trec prin mintea noastră, înseamnă că gândurile sunt importante, că au un rost, că nu-i fără rost ce gândeşti. Căci, gândurile pot fi şi bune, şi rele. Pot fi gânduri despre care poate zice Domnul nostru Iisus Hristos: *«Pentru ce astfel de gânduri se ridică în inimile voastre? Pentru ce cugetaţi cele rele în inimile voastre?»* Dacă ştim noi lucrul acesta, atunci ştim şi că trebuie să căutăm, să avem numai gânduri care să ridice sufletul nostru spre Dumnezeu, care să ne lumineze, care sunt gânduri senine, gânduri care dau putere sufletului.

Duminica trecută, în legătură cu lupta împotriva vrăjmaşului, am mai spus că multe din gândurile cele rele, câte vin în sufletul nostru, în mintea noastră, au începutul în noi înşine, nu sunt gânduri aduse din afară, ci sunt gânduri care pornesc din inima omului. Aşa a zis Domnul Hristos: *„Fiindcă din lăuntrul, din inima oamenilor ies cugetele cele rele, desfrânările, hoţiile, omorurile, adulterul, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, invidia, defăimarea, trufia, uşurătatea”* (Mc. 7, 21-22), şi acestea sunt cele care îl spurcă pe om, mai zice Domnul nostru Iisus Hristos.

Urmărind ce fel de gânduri ne trec prin minte, în anumite împrejurări, putem să ne dăm seama cam ce aşezare sufletească avem noi. Cărturarii aceia care ziceau despre Domnul Hristos că huleşte pentru că a zis: *„Îndrăzneşte fiule, iertate sunt păcatele tale”*, erau înclinaţi să judece, să facă nişte aprecieri care nu erau după voia lui Dumnezeu – în cazul acela. Sfântul Evanghelist Marcu spune că cei care au auzit îndemnul: *„Îndrăzneşte fiule, iertate fie păcatele tale”*, cărturarii, au zis: *„Acesta blasfemiază”*, adică acesta care spune astfel de cuvinte spune ce nu trebuie, spune lucruri necuviincioase, neadevărate. Şi ziceau ei, mai departe, tot în gândul lor: *„Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?”* (Mc. 2, 7). Aveau dreptate, iubiţi credincioşi. Gândul lor era un gând în legătură cu ceea ce e adevărat, că Dumnezeu e acela care iartă păcatele. Numai că ei nu ştiau că cel care a zis: *«Fiule, îndrăzneşte, iertate sunt păcatele tale»*, este nu numai om adevărat, ci este şi Dumnezeu adevărat, Fiul lui Dumnezeu, care s-a făcut om şi care are putere pe pământ să ierte păcatele.

De unde ştim? A dovedit-o El însuşi, pentru că referindu-se la gândurile lor, Domnul Hristos a spus : *„Căci ce este mai lesne?: A zice: Iertate fie-ţi păcatele!, sau a zice: Ridică-te şi umblă? Dar ca să ştiţi că putere are Fiul Omului pe pământ să ierte păcatele, - i-a zis atunci slăbănogului: „Ridică-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta!”* (Mt. 9, 5-6). Şi cuvântul s-a împlinit îndată, omul s-a sculat de pe targa pe care zăcea, şi-a luat cele pe care le folosea înainte ca să fie dus de alţii şi s-a dus la casa lui. Oamenii, atunci, au preamărit pe Dumnezeu şi au văzut că într-adevăr cel care a zis: *„Îndrăzneşte, fiule, iertate fie păcatele tale”*, are putere pe pământ şi să ierte păcatele şi să facă minuni.

Rânduiala din minte şi din viaţă

Iubiţi credincioşi,

Îmi place mult să vorbesc despre *rânduiala din minte*, pentru că nu ştiu dacă este ceva mai important decât aceasta. În clipa în care avem credinţă în Dumnezeu şi vrem să ne facem rânduială în viaţă, aşa cum îi place lui Dumnezeu şi vrem să stăm în faţa lui Dumnezeu cu aşezarea sufletească pe care o vrea Dumnezeu, trebuie neapărat să ne cercetăm, să ştim cine suntem, ce suntem şi asta o putem înţelege chiar din gândurile care ne vin în minte. Un

om bun, din visteria inimii sale scoate cele bune. Un om rău, din visteria cea rea a inimii sale scoate cele rele (Mt. 12, 35), pentru că din prisosinţa inimii grăieşte gura şi din prisosinţa inimii gândeşte mintea şi nu se poate ca pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă poame bune. Căci, nu culeg oamenii smochine din ciulini, nici struguri din scaieţi. Dacă vrem să ne facem rânduială în viaţă, nu ne putem face altfel decât făcându-ne rânduială în minte, iar dacă nu ne facem **rânduială în minte** şi într-un fel s-ar părea numai că avem **rânduială în viaţă**, atunci suntem asemenea acelora despre care Domnul Hristos a spus: *„Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că voi curăţiţi partea din afară a paharului şi a blidului, iar înlăuntru ele sunt pline de răpire şi de ne'nfrânare"* (Mt. 23, 25). *„Fariseule orb!* - zice Domnul Hristos -*, curăţă'ntâi partea dinlăuntru a paharului şi a blidului, pentru ca şi ce din afară să fie curată!"* (Mt. 23, 26).

Câtă vreme avem o înfăţişare în afară şi altă înfăţişare înăuntru, câtă vreme avem o înfăţişare bună înaintea oamenilor şi o înfăţişare rea înaintea lui Dumnezeu şi-n faţa noastră înşine, suntem la fel cu cei pe care Domnul Hristos i-a asemănat cu mormintele împodobite pe dinafară, dar necurate pe dinăuntru. Ce putem noi să facem ca să avem gândurile cele bune? Mai întâi de toate, să ne supunem cu mintea rânduielilor lui Dumnezeu şi a învăţăturii celei sfinte.

Pentru aceasta trebuie să înmulţim rugăciunea, ca să ni se facă mai înainte de toate lumină cunoaşterii. Sigur că cineva care spune un *„Tatăl Nostru"* seara şi poate nu spune nici o rugăciune dimineaţa, cineva care nu se roagă mai mult, acela nu ştie ce poartă în sufletul său. Nu se poate să ştie, pentru că trece de la una la alta.

Câtă vreme nu ne supraveghem, câtă vreme nu avem un etalon, câtă vreme nu ne cercetăm, nu avem putinţa să ne cercetăm, nu se poate să cunoaştem ce purtăm în suflet. În mintea omului gândurile se înlănţuiesc. Nu vin gânduri singuratice. Atât de mult este legată gândirea de viaţa omului, încât omul nu poate să nu gândească, aşa cum nu poate să nu respire! Ar vrea omul, câteodată, să nu aibă nici un fel de gând în minte şi atunci are gândul că ar vrea să nu aibă nici un gând în minte şi tot are un gând. De aceea părinţii cei duhovniceşti aseamănă mintea omului cu o moară pusă mereu în mişcare. Ne culcăm cu gânduri, ne trezim cu gânduri şi avem şi în timpul somnului gânduri necontrolate, din care se înfiripează visele. Şi visele pe care le ştim noi sunt numai acelea cu care ne trezim. Nu se poate întâmpla, de pildă, când te culci să ai un vis şi visul acela să-l cunoşti atunci când te trezeşti. Numai gândurile din clipa trezirii, numai visurile din clipa trezirii sunt visuri pe care le cunoaştem şi câteodată ni se pare că am visat foarte mult. Or, se zice că cel mai lung vis n-ar fi decât de o secundă şi jumătate. Asta o spun oamenii care se ocupă cu viaţa sufletească, cu gândurile. Dumnezeu ştie însă cum este de fapt.

Ceea ce ştim noi, însă, e că nu putem sta fără gânduri şi că adevărata cheie a rânduielii din viaţă este rânduiala din minte. Şi ca să avem rânduială în minte, trebuie să stăruim cu gândul, să ne supraveghem, să ne cercetăm. Acel *„Privegheaţi şi vă rugaţi…"* (Mt. 26, 41) este un îndemn la rugăciune îndesită, un îndemn care ne ţine în rugăciune. Cei mai mulţi dintre credincioşii noştri nu trăiesc o viaţă de rugăciune, cei mai mulţi trăiesc într-o formulă de rugăciune. Asta înseamnă că ştii un *„Tatăl Nostru"* şi atât. Sunt mulţi care nici această rugăciune nu o ştiu sau mulţi care nu o ştiu bine. Şi dacă acela zice doar atât, poţi spune despre el că are o legătură cu Dumnezeu? Poate el să-şi cunoască gândurile? Nu, pentru că nu are cum. Nici nu-i vine în cap că trebuie să-şi cerceteze gândurile. Un om care se roagă şi zice mereu rugăciunea: *„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*, se întâlneşte la început cu furtuni de gânduri, mai ales la început, până când i se face lumină în suflet. Ajunge să-şi cunoască mizeria şi prima roadă pe care o are sufletul din rugăciune neîntreruptă este că-şi cunoaşte aşezarea sufletească, îşi cunoaşte mizeria din suflet, se întâlneşte cu el însuşi.

Când ne întâlnim cu Dumnezeu, ne întâlnim şi cu noi înşine. Nu se poate să ne întâlnim cu Dumnezeu şi să nu ne întâlnim cu noi înşine. Şi întâi ne întâlnim cu noi înşine şi zicem: *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"* şi mereu ne vine ba un gând, ba altul în minte. De unde? De acolo de unde spune Domnul Hristos că vin gândurile: *din prisosinţa inimii, din ce am agonisit*. E de mare folos să aduni în tine numai gânduri bune, numai ce-i frumos, să cauţi să agoniseşti în tine tot ceea ce te poate ajuta. Şi atunci e o mare bucurie să te întâlneşti la nişte lucruri pozitive, la nişte lucruri bune pe care le-ai adunat în suflet. Cu vremea se limpezeşte mintea, căci nu-i numai lucrarea omului înaintarea în viaţa duhovnicească, ci este şi lucrarea lui Dumnezeu. De ce zicem *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*? Pentru că ştim că nu-i de la noi puterea mântuirii, ci e de la Domnul Hristos. El ne ajută să ni se limpezească mintea. Domnul Hristos scoate din sufletul nostru răutăţile şi spurcăciunile şi încărcăturile cu care am venit din străfunduri de existenţă şi cu care ne întâlnim mai ales în copilărie.

Fericitul Augustin spune că tatăl omului mare este copilul, pentru că nu poţi niciodată să astupi cele rele din copilărie şi din tinereţe, ci le duci până la bătrâneţe şi le porţi în tine, şi te lupţi, şi te întâlneşti cu ele. Dacă ai o copilărie luminată, o tinereţe cinstită, dacă ai o rânduială în minte, de când începi a pricepe, sigur că se face lumină în suflet şi rânduială în minte şi te poţi bucura şi tu de gânduri bune şi se poate bucura şi Dumnezeu de cele bune din sufletul tău.

Cum putem fi iertaţi de păcate?

Iubiţi credincioşi,

Cărturarii care au hulit, referindu-se la Domnul Hristos, şi care au zis: *„Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?”,* n-au avut dreptate în legătură cu Domnul Hristos care era şi Fiul lui Dumnezeu, dar au avut dreptate în general. Cel care poate să ierte păcatele este Unul Dumnezeu. Dar de unde ştim noi lucrul acesta, iubiţi credincioşi? Ştim de acolo că, dacă gândim bine, ne dăm seama că păcatul nu este un fapt care-l priveşte numai pe om, ci îl priveşte şi pe Dumnezeu.

Numai în religie se vorbeşte despre păcate, în afară de religie nimeni nu vorbeşte despre păcate. Poate să vorbească despre greşeli, despre fapte neconforme, despre fapte rele, despre gânduri care nu se potrivesc cu binele, dar despre păcate se vorbeşte numai în religie. Pentru că păcatul îl priveşte pe Dumnezeu, pentru că numai Dumnezeu poate ierta păcatele. Dar noi ştim că poate ierta şi omul păcatele, în numele lui Dumnezeu şi Dumnezeu iartă păcatele când oamenii aşezaţi de Dumnezeu rostesc formula de iertare a păcatelor, dacă se împlinesc condiţiile iertării păcatelor. De unde ştim că Dumnezeu a dat oamenilor puterea iertării păcatelor? Din trei locuri din Sfânta Scriptură. În cap. 16 de la Matei, din cap. 18 de la Matei şi din cap. 20 din Evanghelia de la Ioan. Domnul Hristos i-a spus Sfântului Apostol Petru: *„Fericit eşti, Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-au descoperit aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri. Şi Eu îţi spun ţie că tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui. Şi-ţi voi da cheile împărăţiei cerurilor, şi orice vei lega pe pământ, va fi legat şi în ceruri, şi orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat şi în ceruri”* (Mt.16, 17-20). Vorbeşte la viitor Domnul Iisus Hristos: *„îţi voi da”*. În cap. 18 de la Matei, se spune că Domnul Hristos a zis către ucenicii Săi: *„Oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer şi oricâte veţi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate şi în cer”,* tot ca făgăduinţă, iar în cap. 20 de la Ioan, acolo unde se vorbeşte despre cele întâmplate în ziua Învierii Domnului Hristos, se spune clar: *„A suflat peste ucenicii Săi şi le-a zis: Luaţi Duh Sfânt, cărora veţi ierta păcatele, vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute”. „Luaţi Duh Sfânt!”* Aceasta este clipa în care Domnul Hristos le-a dat ucenicilor Săi puterea iertării păcatelor.

Zic unii că da, e drept, le-a dat ucenicilor puterea iertării păcatelor, dar le-a dat numai lor, nu şi urmaşilor lor. Apoi, aici e o chestiune de logică. Dacă era necesar pe vremea aceea ca ucenicii să aibă puterea aceasta, de ce după aceasta n-ar mai fi fost necesar? N-a făcut Domnul Hristos nimic numai pentru o clipă, ci toate le-a făcut pentru veşnicie. Întrebarea care se pune acum, după ce ştim că şi oamenii au primit puterea iertării păcatelor, preoţii duhovnici, în ce condiţii se iartă păcatele? De ce l-a iertat Domnul Hristos pe slăbănog? Se spune clar: *„Pentru credinţa lor”*. A cui? A slăbănogului şi a celor 4 care l-au dus înaintea Domnului Hristos. Domnul Hristos, văzând credinţa lor, a celor care l-au dus şi a celui care a fost dus, a zis: *„Fiule, îndrăzneşte, păcatele tale sunt iertate”*.

Primul lucru care trebuie să-l aibă cineva ca să i se ierte păcatele este credinţa în Dumnezeu. Dacă nu ai credinţă în Dumnezeu, nu ţi se pot ierta păcatele. Au mai fost şi alţii care au primit iertarea păcatelor: femeia păcătoasă, care a udat cu lacrimi picioarele Domnului Hristos, le-a sărutat şi Domnul Hristos a spus: *„Iertate sunt păcatele ei cele multe, fiindcă mult a iubit”* (Lc. 7, 47). S-a adăugat la credinţă iubirea. Şi la urmă a spus: *„Credinţa ta te-a mântuit, mergi în pace”.* Apoi, a iertat Domnul Hristos pe tâlharul de pe cruce. A zis către tâlharul ce I-a zis *„Pomeneşte-mă, Doamne, când vei în împărăţia Ta”: „Astăzi vei fi cu Mine în Rai”* (Lc. 23, 42-43). Deci, i-a iertat păcatele. A mai iertat Domnul Hristos păcatele Sfântului Apostol Petru. De ce? Pentru că a plâns cu amar după lepădare şi nu a rămas la păcatul acela, şi s-a întors din nou şi a fost cu ucenicii şi Domnul Hristos, pentru iubirea lui, mai întâi l-a întrebat: *«Mă iubeşti tu pe Mine?»* Şi el a răspuns de 3 ori: *„Da, Doamne, Tu ştii că te iubesc”* (In. 21, 16). Şi atunci, Domnul Hristos i-a iertat păcatul lepădării.

Aşadar trebuie să avem **credinţă, iubire şi rugăciune** ca tâlharul care a zis: *„Pomeneşte-mă, Doamne, în împărăţia Ta”* şi să folosim darurile Bisericii prin care vine iertarea păcatelor, **Sfintele Taine** şi în special **Sfânta Spovedanie**. Dacă nu folosim darurile acestea nu suntem vrednici de iertare şi nici nu ne dă Domnul Hristos iertare. Au mai fost şi alţii pe care i-a iertat Domnul Hristos.

Să avem în vedere lucrurile acestea iubiţi credincioşi, să stăm să ne facem rânduială în minte, să stăruim în rugăciune, să înmulţim rugăciunea, să facem din toată viaţa noastră o rugăciune şi munca noastră să fie o rugăciune, să trăim cu gândul la Dumnezeu, să ne cercetăm pe noi înşine, să agonisim în gândurile noastre lucruri bune şi luminate, să ne rugăm lui Dumnezeu, să ne ajute, să înmulţească gândurile cele bune şi să se nimicească gândurile

cele rele, cum se topeşte ceara de faţa focului, cum se stinge fumul să se stingă duhurile cele rele în prezenţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pentru rugăciunea Maicii Preacurate şi ale tuturor sfinţilor. Amin!

Duminica a 7-a după Rusalii

(Vindecarea a doi orbi şi a unui mut în Capernaum)

Mt. 9, 27-35

Vederea lui Dumnezeu

De la cunoscători la martori ai Domnului Hristos

Prea cuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Când Domnul Hristos s-a înălţat la ceruri a spus şi ultimele Sale cuvinte aici pe pământ, pe care le găsim în Faptele Apostolilor, în istorisirea despre înălţarea la cer a Domnului Iisus Hristos. Cuvintele au fost spuse de Domnul Hristos ucenicilor: *„şi-mi veţi fi Mie martori în Ierusalim şi-n toată Iudeea şi-n Samaria, şi pân' la marginea pământului"* (F. Ap. 1, 8). Acestea am putea spune că sunt cuvintele testament spuse de Domnul Hristos aici pe pământ.

Ceea ce trebuie să ştim noi este că Domnul Hristos ne cere nouă, tuturor creştinilor, să fim martori ai Lui, să mărturisim despre El: *„Pe cel ce Mă va mărturisi pe Mine în faţa oamenilor, îl voi mărturisi şi Eu în faţa Tatălui Meu Care este în ceruri"* (Mt. 10, 33). Avem obligaţia să-L mărturisim pe Domnul Hristos înaintea oamenilor, iar mărturisirea pe care o dăm noi este mărturisirea pornită din credinţa noastră.

Iubiţi credincioşi,

Noi, mărturisitorii Domnului Hristos, suntem mărturisitori la tot ceea ce a făcut Domnul Hristos, la tot ceea ce ştim din Sfânta Evanghelie, la tot ceea ce ştim despre minunile Domnului Hristos. Suntem martori şi ai faptului că Domnul Iisus Hristos, cândva, aici pe pământ, a dat vedere la doi oameni fără vedere care L-au rugat să le dea şi a dat grai unui om care nu vorbea. Şi mărturia noastră o dăm pentru credinţa pe care o avem şi dacă nu credem în aceste două minuni care s-au propovăduit în această zi prin citirea din Sfânta Evanghelie, nu suntem martori ai Domnului Iisus Hristos. Iar dacă credem în aceste minuni, credem pentru toată viaţa noastră întreagă, şi-L avem la temelia vieţii noastre.

Faţă de suferinţa oamenilor, de orice fel ar fi ea, Dumnezeu are două chipuri de raportare. Şi anume: pe unii îi vindecă, pe alţii îi ajută să-şi poarte partea de greutate câtă le-a fost rânduită, şi aceasta pentru mântuirea lor. Noi nu cunoaştem tainele lui Dumnezeu, nu le cunoaştem şi nu le putem cunoaşte. Credem că le vom cunoaşte cândva. Când anume? Atunci când vom trece de viaţa aceasta pământească, atunci când ni se vor descoperii tainele lui Dumnezeu. Aşteptăm vremea în care vom putea şti ce nu ştim aici pe pământ. Şi dacă va vrea Dumnezeu să nu ştim nici atunci, bineînţeles că vom da slavă lui Dumnezeu pentru că Dumnezeu este mai mare decât cunoştinţa noastră, este mai mare decât ceea ce putem noi înţelege, şi nu putem avea pretenţia noi, oameni mărginiţi, să ştim lucruri mai presus de noi, şi dacă, totuşi, va veni vremea să ştim lucruri mai presus de noi, le vom şti prin descoperire dumnezeiască. Ceea ce trebuie să ştim noi este să ne întemeiem viaţa pe ceea ce ştim, şi ştim că Domnul Hristos are putere să facă minuni, şi că ar putea să facă minuni şi pentru noi.

Dar ceea ce ne interesează mai mult decât o minune de aceasta care priveşte viaţa trupească, este să facă Dumnezeu minunea învierii noastre sufleteşti. Pe aceasta nu o vedem cu ochii trupului, ci cu ochii sufletului.

Psalmistul, când a zis: *„Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut"* (Ps. 103, 24), a avut o descoperire dumnezeiască. A înţeles ceva ce nu ar fi putut înţelege dacă nu i-ar fi dat Dumnezeu să înţeleagă. *„Mulţumescu-Ţi Părinte, Doamne al cerului şi al pământului, că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi de cei pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor. Da, Părinte, că aşa a fost înainte-Ţi bunăvoinţa Ta"* (Lc. 10, 21). Sunt cuvinte spuse de Domnul Hristos, rămase în Sfânta Evanghelie, din care înţelegem că pentru a cunoaşte lucruri mai presus de noi, lucruri din descoperiri dumnezeieşti, trebuie să avem o condiţie: să fim cum sunt pruncii, să avem

inimă curată după cuvântul Domnului Hristos: *„Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”* (Mt. 5, 8).

Fără inimă curată nu putem înţelege cele mai presus de noi, nu putem înţelege decât doar dacă zicem împreună cu psalmistul: *„Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune Le-ai făcut”*. Spunem cuvinte ale altuia, şi nu spunem cuvinte ale noastre. Dacă ajungem să vedem măreţiile lui Dumnezeu prin făpturile Sale, zicem şi noi cu psalmistul: *„Cât de mari sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune Le-ai făcut”* sau cu Biserica *„Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale, şi nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale”, „Cât de minunat este numele tău Doamne în tot pământul!” şi „strălucirea slavei Tale se înalţă mai presus de ceruri” (Ps. 8). «Te măresc Doamne, că sunt minunat întocmit» (Ps. 138)*, sunt cuvinte ale vederii duhovniceşti, sunt cuvinte pe care le poate spune cineva care a înţeles ceva din ceea ce descoperă Dumnezeu, nu din ceea ce descoperă omul.

Noi citim despre Dumnezeu din cărţi, citim despre Dumnezeu din Evanghelie, citim despre Dumnezeu din Scriptură, dar toate acestea sunt informaţii din afară. Nu sunt cunoştinţe dinăuntru câtă vreme nu avem inimă curată pentru că nu împlinim condiţia vederii duhovniceşti. Sunt oameni care aşteaptă să primească darul de înainte-vedere, de înainte-cunoaştere, de la alţi oameni. Darurile acestea însă, le dă numai Dumnezeu, când ştie El şi unde ştie El. Noi, este destul să-i fim martori ai Mântuitorului Iisus Hristos *„în Ierusalim* - în cetatea păcii - *în Iudeea, în Samaria, şi până la marginile pământului”*, adică acolo unde ne trăim viaţa. Să se vadă din viaţa noastră că suntem credincioşi, să se vadă din viaţa noastră că suntem doritori de înaintare duhovnicească, să se vadă din viaţa noastră că trăim altfel decât necredincioşii, să se vadă din viaţa noastră că avem vedere duhovnicească.

Vederea lui Dumnezeu

Au fost miluiţi de Dumnezeu doi oameni care au fost lipsiţi de vedere, prin aceea că Domnul Hristos le-a dat vedere. Dar tot binele şi toată darea cea bună din lumea aceasta este de la Dumnezeu. Dumnezeu a făcut omul, Dumnezeu a dat vederea. Noi spunem în psalm: *„Cel ce-a plăsmuit ochiul, El oare nu înţelege? Cel ce-a sădit urechea, El oare nu aude?”* (Ps. 93, 9). Sigur aude, sigur vede! Noi ne-am pomenit în lumea aceasta aşa cum suntem fiecare dintre noi. Mai apoi a trebuit să avem şi o altă vedere, şi anume, am început să-L vedem pe Dumnezeu Cel nevăzut în conştiinţa noastră, să-L vedem pe Dumnezeu Cel ce este în sufletul nostru, să-L vedem pe Dumnezeu cârmuitor al vieţii noastre, să-L vedem pe Dumnezeu dătător a tot binele, şi acestea cu **vedere duhovnicească**.

Apoi, după ce l-am văzut pe **Dumnezeu care se arată inimii curate**, vom spune cuvinte de laudă pentru Dumnezeu, dar de obicei spunem prin cuvinte alte altora. Şi anume, spunem că: *„Ţie Ţi se cuvine toată cinstea, mărirea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh”; „Că sfânt eşti Dumnezeul nostru şi Ţie mărire înălţăm…”; „Că bun şi iubitor de oameni eşti şi Ţie mărire înălţăm…”; Că milostiv şi bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie mărire înălţăm…”; „Că Tu eşti Dumnezeul nostru şi Ţie mărire înălţăm…”; Că Tu eşti împăratul păcii şi Mântuitorul sufletelor noastre şi Ţie mărire înălţăm…”; „Că pe Tine te laudă toate puterile cereşti şi Ţie mărire înălţăm…”; „Că al Tău este a ne milui şi a ne mântui şi Ţie mărire înălţăm…”; „Că Dumnezeul milei şi al îndurărilor şi al iubirii de oameni eşti şi Ţie mărire înălţăm…”.* Şi cuvintele acestea le spunem nu ca unii care ne-am întâlnit cu cunoştinţa de Dumnezeu, ci ca unii care nu se potrivesc cu ceea ce gândim noi, cu ceea ce simţim noi. Şi totuşi trebuie să fim martori ai Mântuitorului Iisus Hristos, Cel ce a dat vedere celor lipsiţi de vedere, Cel ce a dat grai celor lipsiţi de grai, şi care ne poate da şi nouă vedere duhovnicească şi ne poate da şi nouă grai preamăritor de Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Sunt însă şi împrejurări în care trebuie să ne vedem cum suntem, **să nu vedem răutăţile altora**, să trecem cu vederea peste păcatele oamenilor, să fim şi noi aşa cum a fost şi cuviosul Macarie, care a fost învrednicit să se numească *Dumnezeu pământesc*. Aşa cum Dumnezeu acoperă lumea, tot aşa şi el acoperă păcatele oamenilor, pe cele pe care le vedea ca şi cum nu le-ar fi văzut şi pe cele de care auzea ca şi cum nu ar fi auzit de ele.

Iubiţi credincioşi,

Trebuie să avem **vedere sufletească** şi pentru altceva, ca să ne vedem neputinţa noastră, ca **să vedem răutăţile noastre**, ca să vedem neîndestulările noastre. Să ne dea Dumnezeu sufletul Lui ca să ne vedem păcatele noastre, dar să ne dea Dumnezeu vedere sufletească şi ca **să vedem măririle lui Dumnezeu, mila lui Dumnezeu**,

bunătatea Lui. Sunt atâţia oameni care se tânguiesc o viaţă întreagă şi dacă ar mai avea viaţă s-ar tângui şi mai departe pentru unele păcate care le-au făcut cândva în vremea neştiinţei, aceia văd păcatele, dar nu văd bunătatea lui Dumnezeu. Pocăinţa pe care o facem noi nu trebuie să fie o pocăinţă zdrobitoare chiar dacă psalmistul spune *„inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi”.* Noi trebuie să avem încredere în bunătatea lui Dumnezeu. Dumnezeu, care le poate pe toate, poate să nimicească tot răul din noi, poate să ne dea iarăşi bucuria mântuirii: *„Dă-mi iarăşi bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte”*, spunem noi în rugăciuni pentru că credem că Dumnezeu poate face aceasta şi face aceasta. Sfânta Evanghelie este izvor de bucurie şi de nădejde şi în înţelesul acesta.

Ne trebuie deci şi o **vedere lăuntrică** pentru a înţelege cele despre Dumnezeu, ca de exemplu: *„Pe cât este de sus cerul de pământ pe atât este de mare bunătatea Lui spre cei care se tem de Dânsul”*, că *„precum este de mare mărirea Ta aşa este de mare şi mila Ta”*. Toate ale lui Dumnezeu sunt nemărginite. Şi vine bunătatea lui Dumnezeu şi ne întăreşte în credinţa că Dumnezeu iartă păcatele, că Domnul Hristos şi-a vărsat sângele pentru mântuirea noastră, că Domnul Hristos iartă păcatele omului care părăseşte păcatul, că Domnul Hristos a spus că *„în cer se face mai mare bucurie pentru un păcătos care se întoarce la pocăinţă decât pentru 99 de drepţi care nu au trebuinţă de pocăinţă”.* Aşa ceva trebuie să vedem. Să îl vedem pe Dumnezeu bun şi iubitor de oameni, dar nu când vrem să facem păcate, ci când vrem să părăsim păcatul. Dacă înmulţim păcatul, pentru că Dumnezeu ne iartă, nu o să ajungem niciodată la iertare de le Dumnezeu.

Să luăm aminte la minunile acestea care s-ar citit în Sfânta Evanghelie din această zi şi să cerem de la Dumnezeu să ne dea dar de cunoaştere de noi înşine. Să ne dea darul de a-L cunoaşte pe El nu numai din spusele altora, să zicem şi noi împreună cu psalmistul: *„Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune Le-ai făcut”*. Iar cuvintele acestea să nu le zicem numai că sunt scrise în carte, ci să pornească din inima noastră ca un adevăr pentru noi şi pentru alţii.

Sfântul Isaac Sirul spune că sunt nişte oameni care atunci când se roagă lui Dumnezeu, din multă cunoştinţă de Dumnezeu nu mai pot spune cuvinte de rugăciune, ci pot sta doar în uimire, şi pot sta să li se taie cuvintele de pe buze. Dar nu mai spune Sfântul Isaac Sirul şi altceva, că mai sunt mulţi oameni care din necunoaşterea de Dumnezeu nu pot să înmulţească aducerea de mărire lui Dumnezeu. De ce? Pentru că li se taie cuvintele de pe buze, nu mai au ce spune, nu mai ştiu ce să spună din multă neluare aminte şi din multa nepăsare.

Iubiţi credincioşi,

Să ne gândim cu toţii la puterea multă a Domnului Hristos, să-i mulţumim Domnului Hristos pentru binele pe care îl face pentru trup şi pentru suflet şi să căutăm cunoştinţa de Dumnezeu, pe care să o cerem fiecare dintre noi după puterea noastră. Şi apoi să dăm mărturie despre Domnul Iisus Hristos prin credinţa noastră, prin viaţa noastră, prin sărbătoririle noastre, prin rugăciunile şi posturile noastre, prin tot ceea ce este frumos şi bun în lumea aceasta şi în care se preamăreşte Tatăl, Fiul, şi Sfântul Duh, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită. Amin!

Duminica a 8–a după Rusalii

(Înmulţirea pâinilor în pustie)

Mt. 14, 14 - 22

Grija pentru trebuinţa aproapelui

Fiecare are un talant spre folosul tuturor

Preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Oamenii care iau aminte la viaţa lor lăuntrică şi se cercetează ca să cunoască ce gânduri poartă în minte, ce simţiri au în inimă, îşi dau seama că gândurile în mintea omului nu vin singure, ci ele au o legătură între ele. Aceasta, desigur, o ştie mai bine decât oricine Domnul nostru Iisus Hristos care, când ne-a dat rânduială de mântuire şi de cercetare de sine, i-a îndemnat pe oameni, deseori, ca de la lucruri pământeşti să se mute cu mintea la lucruri

duhovniceşti, ca de la cele văzute să-şi îndrepte mintea spre cele nevăzute. Astfel, când a vorbit cu femeia samarineancă, la Fântâna lui Iacob, de la apa care potoleşte setea trupului, i-a îndreptat mintea femeii la apa cea duhovnicească întremătoare pentru suflet. Şi când a vorbit celor care au văzut minunea înmulţirii pâinilor, dinspre pâinea care hrăneşte trupul, Domnul Hristos le-a îndreptat mintea să se gândească la pâinea care rămâne spre viaţă veşnică, apoi, de la semănatul cel pământesc prin pilda cu semănătorul, Domnul nostru Iisus Hristos i-a îndreptat pe oameni să se gândească la semănatul cel duhovnicesc şi aşa mai departe.

Acestea luându-le în seamă, Sfânta Biserică a rânduit ca toamna, pe vremea când se seamănă grâul, să se citească într-o duminică, la Sfânta Liturghie, pilda cu semănătorul. Şi, tot aşa, vara, pe vremea secerişului de grâu, să se citească din Sfânta Evanghelie despre minunea pe care a făcut-o Fiul lui Dumnezeu când, cu cinci pâini şi cu doi peşti a săturat mare mulţime de oameni. În aceasta, Sfânta Biserică ne dă îndrumarea ca şi noi să ne silim să facem o înlănţuire de gânduri înălţătoare în mintea noastră, şi de la lucrurile văzute, de la lucrurile simţite, să ne îndepărtăm mintea către lucrurile cele gândite, către lucrurile cele sufleteşti, şi să ne întremăm spre viaţă veşnică.

Aceasta vom face, iubiţi credincioşi, în legătură cu cele ce s-au citit astăzi la Sfânta Liturghie din Sfânta Evanghelie, vom stărui asupra celor cuprinse în cele ce le-am auzit astăzi din Sfânta Evanghelie, despre minunea pe care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos când a săturat cu cinci pâini şi cu doi peşti mare mulţime de oameni. Erau oameni mulţi ascultându-L pe Domnul nostru Iisus Hristos şi erau într-un loc pustiu. Ucenicii Domnului au auzit la un moment dat, în mulţime, pe unii cu dorinţa de a-şi cumpăra cele de trebuinţă pentru hrană, sau poate din propria lor iniţiativă, din propriul lor simţământ, s-au apropiat de Domnul Hristos şi i-au zis: *"Învăţătorule, dă drumul mulţimilor să se ducă prin colibe şi prin satele din apropiere şi să-şi cumpere de mâncare"*. Domnul Hristos la acesta a răspuns un cuvânt veşnic, de altfel toate cuvintele rostite de Fiul lui Dumnezeu şi rămase în Sfânta Evanghelie - e bine să ţinem minte - sunt cuvinte veşnice. Pentru oricare din cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, rostite acum două mii de ani, se potriveşte cuvântul pe care l-a spus el când a zis: *"Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece"* (Mc. 13, 31). Deci, cuvânt care nu trece a spus Domnul Hristos ca răspuns la cele spuse de ucenicii Săi când aceştia au spus: *"Dă drumul mulţimilor să se ducă să-şi cumpere de mâncare"*, şi a zis Domnul Hristos: *"N-au trebuinţă să se ducă. Daţi-le voi să mănânce"*.

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Evanghelist Ioan ne spune că cele cinci pâini şi cei doi peşti le-a avut un tânăr, şi *tânărul le-a dat ucenicilor şi ucenicii Domnului Hristos*. Tot aşa, să avem şi noi ceva de dat, **să avem şi noi ceva să-i încredinţăm Lui pentru binele altora**, ceva ce putem avea noi. Unii au pâine; pâine să dea pentru întărirea celor din jurul lor. Unii au învăţătură; învăţătură să dea celor ce au trebuinţă de învăţătura lor. Alţii au alte puteri trupeşti şi sufleteşti de care au trebuinţă cei din jurul lor şi acelea să le dea şi să le pună la îndemâna celor care au trebuinţă. Lucru de căpetenie este să avem totdeauna ceva de dat Domnului Hristos ca să poată să se folosească omul. Apoi, cele cinci pâini şi cei doi peşti, *Domnul Hristos le-a binecuvântat şi le-a dat ucenicilor şi ucenicii le-au dat mulţimilor*. Dacă dăm noi direct omului şi nu dăm întâi Domnului atunci nu vedem minune, pentru că facem lucru omenesc şi lucru pământesc. Dar, dacă ceea ce încredinţăm pentru binele altora, întâi încredinţăm Domnului Hristos, vine puterea dumnezeiască, binecuvântarea cerească şi ne arată minune, arată putere.

Deci, iubiţi credincioşi, în legătură cu cuvintele Domnului Hristos *"Daţi-le voi să mănânce"* să reţinem aceasta: să ne silim cu puterile aşezate în noi de Dumnezeu să facem ceva pentru binele altora, să odihnim pe oamenii din jurul nostru, să-i facem să se simtă bine în jurul nostru, şi atunci le dăm ceva să mănânce trupeşte sau sufleteşte, pentru că avem inima deschisă pentru ei şi nu facem ca ucenicii care, ca şi când ar fi zis către Domnul Hristos: *"Lasă că s-or descurca ei cumva",* ci facem cum ne-a învăţat Domnul Hristos, întâi să ne gândim ce putem noi face pentru ei şi apoi *«Lasă că se vor descurca şi ei, că noi nu putem face mai mult»*. Întâi noi, şi apoi ei; nu întâi ei şi apoi noi.

Să avem binecuvântare pentru tot ceea ce facem

Iubiţi credincioşi,

Ce a făcut deci Domnul Hristos când i s-au adus pâinea şi peştii? Mai întâi de toate **a căutat la cer**, a privit la cer. Mare lucru, iubiţi credincioşi, ceva ce n-ar trebui să uităm noi când mâncăm: să ne gândim la Dumnezeu, să ne gândim la Cer, să privim spre Cer, să ne facem rugăciune înainte de mâncare şi după mâncare, cum ne-au învăţat părinţii din copilărie. Tare mulţi s-au depărtat de această datină strămoşească. Tare mulţi oameni nu mai fac rugăciune când mănâncă. Nici înainte, nici după mâncare. Aceia nu ţin seama că pâinea îi de la Dumnezeu, nu numai de la om. Că omul nu poate face pâine. Omul poate să lucreze ca să aibă pâine. Dar dacă binecuvântarea lui

Dumnezeu nu va veni, munceşte degeaba, că poate veni o grindină peste ceea ce realizează şi ceea ce gândeşte omul că realizează şi nu va mai avea nimica. Poate veni un foc să ardă agonisita lui, şi nu mai are nimica. Dacă Dumnezeu ne păzeşte şi ne ajută, avem cele de trebuinţă şi acum şi în viitor. Şi, iubiţi credincioşi, când a privit Domnul Hristos spre cer, sigur că a adus mulţumire lui Dumnezeu, sigur că s-a rugat lui Dumnezeu, şi acesta este înţelesul cuvintelor *"a căutat spre cer"* – s-a gândit la Dumnezeu Tatăl şi ne-a învăţat şi pe noi să ne gândim la Dumnezeu, aşa cum am învăţat din copilărie să ne gândim la Dumnezeu, să nu uităm de Dumnezeu, să nu uităm de rugăciune.

Eu îmi aduc aminte de când eram copil, când plecam la şcoală toamna şi mă depărtam de casă, asta am învăţat de la părinţi mei: *"Nu-ţi uita de Dumnezeu, nu-ţi uita de rugăciune"*.

Iubiţi credincioşi,

După ce a privit Domnul Hristos la cer, a mai făcut ceva. Spune Sfânta Evanghelie că **a binecuvântat pâinea şi peştii**. Dar, iubiţi credincioşi, oare ce a binecuvântat Domnul Hristos când a binecuvântat pâinea? Pâinea este rezultatul, rodul muncii omului şi binecuvântarea Domnului. Deci, Domnul Hristos când a binecuvântat pâinea a binecuvântat toată munca pe care o face omul până ajunge să aibă pâinea pe masă.

Dar pentru că era vorba de înlănţuirea de gânduri, haideţi să ne întrebăm: oare ce-a mai binecuvântat Domnul Hristos? Şi a mai binecuvântat şi cu alte prilejuri poate pâinea, cine cunoaşte Noul Testament ştie că Domnul Hristos a binecuvântat de trei ori pâinea; cel puţin de trei ori citim noi în sfânta Evanghelie că Domnul Hristos a binecuvântat pâinea. Ştiţi când? Când a înmulţit-o, săturând mare mulţime cu cinci pâini, când a făcut Trupul şi Sângele Său din pâine şi din vin (spune Sfântul Evanghelist Matei că *"A binecuvântat, a frânt şi a dat ucenicilor zicând: Luaţi, mâncaţi…")* şi în Emaus, când L-au cunoscut ucenicii cei doi care au mers ca nişte călători străini împreună cu Domnul Hristos.

Dar ce a mai binecuvântat Domnul, în afară de **pâine**? A mai binecuvântat sigur şi **peştii** când a binecuvântat pâinea, deci **hrana**, în general. Şi ce a mai binecuvântat? Domnul Hristos a binecuvântat **copiii,** când i-au adus părinţii pe copii, şi Doamne ajută să-i aducă şi acum la Mântuitorul părinţii pe copii lor, să-i binecuvânteze Sfânta Biserică prin Sfintele Taine, prin Sfintele Slujbe. Să audă şi ei: *"Binecuvântarea Domnului peste voi, cu al Său dar şi cu a Sa iubire de oameni"*, că asta o aud la Sfânta Liturghie, n-o aud în altă parte, nici în alt loc. Şi a binecuvântat Domnul Hristos copiii, spune Sfântul Evanghelist Marcu, *"Şi luându-i în braţe, Şi-a pus mâinile pe ei şi i-a binecuvântat"* (Mc. 10, 16). Şi mai ştiţi ce a binecuvântat Domnul Hristos? A binecuvântat pe **ucenicii** Lui, când S-a înălţat la cer şi tare mi-i drag mie cuvântul acesta din Sfânta Evanghelie de la Luca, unde se spune că mergând Domnul Hristos cu ucenicii Săi spre Betania, şi-a ridicat mâinile şi i-a binecuvântat, „*în timp ce-i binecuvânta, S-a depărtat de ei şi S-a înălţat la cer"* (Lc. 24, 51).

Ce puţin ne gândim noi că Domnul Hristos a revărsat bunăvoinţa Sa peste lume când S-a înălţat la ceruri! Dar, dacă Şi-a revărsat-o peste lume în general, Şi-a revărsat-o mai ales peste ucenicii Săi, peste oamenii cei credincioşi, în special, şi Şi-o revarsă până în ziua de astăzi, şi o să Şi-o reverse în vecii vecilor.

"Adunaţi prisosul de fărâmituri"

Iubiţi credincioşi,

Se spune că după ce Domnul Hristos a săturat mulţimea aceea, le-a spus ucenicilor un lucru pe care noi îl cam uităm. Şi anume, le-a spus: *"Adunaţi prisosul de fărâmituri"*. Se întreabă teologii, oameni cu învăţătură, că: Oare de ce? De ce a zis Domnul Hristos să adune fărâmiturile? Şi unii răspund: pentru ca să fie o mărturie că într-adevăr s-a făcut minunea. Poate să fie şi asta, iubiţi credincioşi, pentru noi tot prin credinţă-i minunea, şi dacă au adunat fărâmiturile şi dacă nu le-au adunat, că noi n-am văzut înmulţirea pâinilor; vedem secerişurile noastre, că din puţin grâu se face grâu mult şi aşa mai departe, dar n-am văzut decât numai prin credinţă înmulţirea pâinilor.

Dar atunci, ce rost a avut pentru noi cei de astăzi, şi pentru omenirea întreagă, pentru creştinătate în special, faptul că Domnul Hristos a zis: *"Adunaţi prisosul fărâmiturilor"?* Şi asta-i o învăţătură, şi ăsta-i un cuvânt veşnic faţă de care greşim de atâtea ori, iubiţi credincioşi. Ce ne-a învăţat Domnul Hristos: să nu risipim nimic! Să facem economie! Astăzi se vorbeşte atâta de economie. Să ştiţi că vorbim şi noi despre asta, şi creştinătatea a vorbit mai demult de economie; ce fel de economie să facem? Păi, să facem aşa să nu se risipească nimic din ce se poate folosi. Deci, fărâmiturile acelea care se adună să le avem pentru ceva la ce se pot folosi: pentru păsările noastre, pentru animale, pentru orice, să nu se risipească nimic, că-i binecuvântarea lui Dumnezeu. Eu îmi aduc aminte din copilărie, Dumnezeu să-i odihnească pe cei care m-au învăţat, că ziceau: *"Mă copile, pe grâu îi obrazul lui Dumnezeu!"*. Şi

acum, omul care a început, zice el, să se deştepte, să ştie mai multe, zice: *"Apăi ce ştiau ăia vechi, că-i obrazul lui Dumnezeu, unde să fie obrazul lui Dumnezeu?!"*

Iubiţi credincioşi,

Tot ce face Dumnezeu cu puterea Lui, este o arătare a lui Dumnezeu către oameni! Gândiţi-vă la lucrul acesta şi dacă într-adevăr noi am învăţat din copilărie că-i obrazul lui Dumnezeu, şi ne spunea din copilărie: *"Nu faceţi fărâmituri! Nu călcaţi pe pită!"* şi aşa mai departe, de ce ne spuneau? Pentru că ei aveau o evlavie a pâinii! Îmi aduc aminte când spuneau ai mei că mai demult: *"Toată pita care-o băgăm în cuptor, când o puneau pe lopată, îi făceau cruce"*, şi ne-am învăţat din copilărie, să facem cruce pe pâine când o începem şi o tăiem. Părinţii noştri au avut o evlavie faţă de lucrurile acestea, şi n-au risipit, şi-au avut grijă, şi-au avut cinstire faţă de cele pentru hrană, pentru că ştiau că-i şi lucrul lui Dumnezeu acolo, nu-i numai lucrul omului. De aceea se şi zice:

"Când pâinea-n cuptor semăna cu arama,
Bunica şi mama, scoţând-o sfielnic cu semnul crucii
Purtau parcă moaşte cinstite şi lucii…
Iar pâinea aburind, cu dulce miros
Părea că e faţa lu' Domnu' Hristos".

Iată, iubiţi credincioşi, cum au gândit oamenii de demult, ăia neînvăţaţi, că noi zicem că suntem mai învăţaţi ca ei, că ştim şi atâtea lucruri, că ştim şi chimie şi fizică, şi ştim noi cum îi când durduie şi când trăzneşte şi aşa mai departe. Ştim, ştim, dar nu ştim destul, că n-avem frică de Dumnezeu şi n-avem evlavie, şi n-avem supunere faţă de puterea lui Dumnezeu, şi nu avem cinstire faţă de Dumnezeu! Şi atunci, ne putem noi numi înţelepţi cu toată ştiinţa noastră?! Să dea Dumnezeu să avem cât mai multă, dar să ne apropie cunoştinţa de Dumnezeu, să zicem şi noi ca psalmistul: *"Cât de minunate-s lucrurile Tale, Doamne, toate ca înţelepciune le-ai făcut" sau "Slăvescu-Te, Doamne, că-s minunat întocmit şi cerurile spun mărirea lui Dumnezeu şi lucrarea mâinilor Lui o vesteşte tăria".*

Se spune că era un fericit gânditor de Dumnezeu care, când se plimba prin livezi şi vedea măreţiile lui Dumnezeu din flori şi din ierburi şi din pomi şi din toate roadele pământului, le-atingea cu vârful toiagului şi zicea: *"Nu strigaţi aşa tare!"* – i se părea că toată lumea strigă întru preamărirea lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Să ţinem minte când ne gândim la minunea pe care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos cu înmulţirea pâinilor, să fim cu minte, să avem şi noi datoria, să fim cu mai multă grijă faţă de cei ce au trebuinţă de noi. Să ne silim să avem şi noi ceva de dat lui Dumnezeu, spre slava Lui şi spre binele altora, şi întâi să-i dăm lui Dumnezeu, ca să putem să-i dăm cu bucurie şi omului din cele ce avem. Apoi, să nu uităm de rugăciunea cea dinainte de mâncare şi de după mâncare, că Domnul Hristos şi-a ridicat ochii la cer. Să nu uităm de binecuvântarea pe care o dă Domnul Hristos hranei celei de toate zilele, să nu risipim nimica! Şi, mai ales, să căutăm să primim în suflet binecuvântarea lui Dumnezeu pentru munca pe care o facem noi. Să avem mai multă evlavie, cu care să trăim în viaţa noastră cea de toate zilele, ca să se preamărească Dumnezeu şi de noi şi prin noi, aşa cum se preamăreşte prin toţi aceia care i-au slujit Lui: Maica Preacurată, Sfinţii Apostoli, Sfinţii Mucenici şi toţi sfinţii, prin ale căror mijlociri să ne învrednicească Bunul Dumnezeu să avem şi noi mai multă evlavie, mai multă luare aminte în viaţa pe care o ducem. Amin!

Duminica a 9-a după Rusalii

(Potolirea furtunii de pe mare)

Mt. 14, 22-34

Când Domnul Hristos este de faţă

Unde-i Dumnezeu, acolo-i bucurie

Preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Cuvântării mele de astăzi i-am dat ca titlul *«Când Domnul Hristos este de faţă».* Voi prezenta această idee pe baza Sfintei Evanghelii care s-a citit la Sfânta Liturghie. Înainte, însă, de a face lucrul acesta, vă pun în atenţie unul dintre cei doi psalmi preferaţi de mine, şi anume **Psalmul 22**. El are următorul cuprins:

„Domnul este păstorul meu şi nimic nu îmi lipseşte.
La păşuni bune mă sălăşluieşte şi la ape limpezi mă povăţuieşte,
sufletul mi-l întăreşte pentru numele Său
şi pe cărările dreptăţii mă povăţuieşte.
De-aş umbla pe cărarea umbrei morţii,
de rele nu m-aş teme, căci Tu cu mine eşti;
toiagul Tău şi varga Ta, acestea-s mângâierea mea.
Tu îmi găteşti masă înaintea vrăjmaşilor mei,
Uns-ai cu untdelemn capul meu şi cupa-mi plină rasă.
Mila Ta Doamne să mă însoţească în toate zilele vieţii mele
şi fă să locuiesc zilele mele în casa Domnului Dumnezeului meu”.

Este un psalm al bucuriei, un psalm al încrederii, un psalm al nădejdii, este un psalm care ne dă siguranţa că atunci când suntem cu Dumnezeu suntem asiguraţi.

Iubiţi credincioşi,

În casele saşilor din Ardeal, se putea citi o scriere pe o tabletă care avea următorul cuprins: *„Acolo unde este credinţă, este iubire; unde este iubire este pace; unde-i pace este binecuvântare; unde-i binecuvântare este Dumnezeu, şi unde-i Dumnezeu nu este nici un lucru rău”.* Gândul de felul acesta îl întâlnim în dumnezeiasca Evanghelie, îl întâlnim în scrierile sfinţilor apostoli, îl întâlnim, în general, în Sfânta Scriptură. Şi din ele înţelegem că acolo unde-i Dumnezeu de faţă, acolo-i bucurie, acolo-i siguranţă; acolo unde-i Dumnezeu de faţă nu-i nici un lucru rău.

Marta, sora lui Lazăr, şi Lazăr erau prietenii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Marta, sora lui Lazăr, când l-a întâlnit pe Domnul Iisus Hristos mergând în Betania, anume ca să-l învieze pe fratele său, pe Lazăr (In. 11), a zis către Domnul Hristos: *„Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n’ar fi murit”.* Şi Domnul Hristos a răspuns: *”Fratele tău va învia”.* Şi a zis Marta: *„Ştiu că va învia, la înviere, în ziua cea de apoi”,* şi Domnul Hristos a spus: *„Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în Mine, chiar de va muri, va trăi [...]. Crezi tu aceasta?”.* Şi Marta a spus: *„Eu am crezut că Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce a venit în lume”.* Şi cealaltă soră, Maria, când l-a întâlnit pe Domnul Hristos, I-a spus acelaşi lucru: *„Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n’ar fi murit”.*

Domnul Hristos l-a înviat pe Lazăr, dar înainte de a-l învia a zis: *„Ridicaţi piatra!”* - piatra era pusă pe mormântul lui Lazăr. Şi atunci Marta a zis: *„Doamne, de acum miroase, că e a patru zi…”.* Şi Domnul Hristos i-a spus: *„Nu ţi-am spus că dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?”.* Şi într-adevăr aşa a fost; în loc să izbucnească de sub piatra mormântului mirosul greu, din mormânt a izbucnit încredinţarea că Domnul Hristos este învierea şi viaţa. Aşa că acolo unde este Domnul Hristos de faţă, lucrurile se schimbă, nu sunt aşa cum sunt când Domnul Hristos nu este de faţă.

„Îndrăzniţi, Eu sunt; nu vă temeţi!”.

Din Evanghelia care s-a citit la Sfânta Liturghie, vedem ce se întâmplă când Domnul Hristos este de faţă. Am aflat că după ce a făcut minunea înmulţirii pâinilor, Domnul Hristos i-a îndemnat pe ucenici - zice în Evanghelie că *i-a silit pe ucenici* - să intre în corabie, să treacă de cealaltă parte a lacului Ghenizaret (sau a mării Tiberiadei, e acelaşi lucru). Ucenicii au intrat în corabie şi au pornit spre celălalt ţărm. Domnul Hristos a pornit spre munte să se roage în singurătate. Şi pe când ucenicii se luptau cu valurile care erau întărâtate şi care nu-i ajuta în înaintarea lor, Domnul Hristos se ruga pe munte.

Şi către a patra strajă din noapte, deci cam pe la ora trei, ucenicii învăluiţi de furtuna valurilor l-au văzut pe Domnul Hristos, dar nu l-au cunoscut. L-au văzut într-un fel în care nu se aşteptau să îl vadă. L-au văzut umblând pe

apă şi s-au înspăimântat. Au crezut că văd o nălucă, o fantomă şi au strigat, iar Domnul Hristos a zis: *„Îndrăzniţi, Eu sunt; nu vă temeţi!”*. În împrejurarea aceasta vedem două situaţii diferite. Una în care nu era de faţă, şi una când era de faţă Domnul Hristos. Când nu a fost de faţă s-a dezlănţuit furtuna şi ucenicii erau îngrijoraţi, chiar dacă ei au mai văzut o dată potolirea unei furtunii, minune pe care a făcut-o Domnul Hristos cu alt prilej - nu ni se spune că ucenicii s-ar fi gândit la acea furtună şi la potolirea ei. Ni se spune în schimb că erau învăluiţi în valuri, că era o furtună. Deci unde nu este Domnul Hristos de faţă poate să fie furtună şi unde este Domnul Hristos de faţă nu mai este sau e siguranţă chiar şi în furtună.

Sfântul Apostol Petru care voia să se convingă că este Domnul Hristos, pentru că nu avea siguranţa că este Domnul Hristos, a zis: *„Doamne, dacă eşti Tu, porunceşte să vin la tine pe apă!”*. Şi Domnul Hristos a zis: *„Vino!”*. Şi a pornit Petru pe apă, pe valurile mării. Dar a început să se scufunde când s-a gândit mai mult la valurile mării. Apoi, gândindu-se mai mult la împrejurarea aceea grea în care se afla şi la ajutorul de care avea nevoie, s-a gândit totuşi că Domnul Hristos l-ar putea ajuta şi a zis: *„Doamne, scapă-mă!”*. Şi Domnul Hristos i-a întins mâna, l-a susţinut, şi i-a zis: *„Puţin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?”*. Şi apoi, Domnul Hristos, ţinându-l pe Sfântul Apostol Petru de mână, au intrat în corabie. Când au intrat în corabie s-a potolit furtuna. Şi atunci ucenicii, uimiţi de Domnul Hristos, de puterea Lui, s-au închinat Lui şi au zis: *„Doamne, Tu eşti cu adevărat Fiul lui Dumnezeu!”*.

Prima oară, îi vedem pe ucenici luptându-se cu valurile când Domnul Hristos nu era de faţă. Aşa se întâmplă când omul uită de Dumnezeu, când nu are conştiinţa că Dumnezeu îl ajută. Ucenicii erau învăluiţi de valuri şi erau în primejdie. A venit Domnul Hristos la ei şi primul lucru pe care l-au spus a fost: *„Îndrăzniţi, Eu sunt; nu vă temeţi!”* V-aţi temut până acum că nu eram Eu de faţă, acum să nu vă temeţi când sunt Eu de faţă, îndrăzniţi! Sfântul Apostol Petru ştia că omul nu poate să meargă pe mare, pe apă, decât ajutat de Dumnezeu, de Domnul Hristos şi a spus: *„Doamne, dacă eşti Tu, zi să vin la Tine pe apă”*. Şi a pornit pe apă, dar nu s-a gândit numai la Domnul Hristos care îl ajută, ci s-a gândit şi la valurile care îl împresoară. Şi în această împrejurare, sfântul apostol Petru uitând de Domnul Hristos, dar având gândul că Domnul Hristos l-ar putea ajuta a zis: *„Doamne, scapă-mă!”*. Şi Domnul Hristos l-a scăpat. De ce? Pentru că era de faţă Domnul Hristos, cu puterea Lui, cu ajutorul Lui. Doamne scapă-mă, Doamne miluieşte-mă! Doamne nu mă lăsa să mă scufund, sunt gata de a mă scufunda!

Iubiţi credincioşi,

Noi avem la sfintele slujbe ale Bisericii noastre o alcătuire cu care ne întâlnim mai ales la slujbele pentru morţi: *„Marea vieţii văzându-o înălţându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alergând, strig către Tine: scoate din stricăciune viaţa mea, mult milostive!”* E ceea ce a făcut sfântul apostol Petru când a zis: *„Doamne, scapă-mă!”* Avem convingerea că Domnul Hristos ne ajută, avem convingerea că Domnul Hristos este alături de noi, ne ajută. Considerăm lumea aceasta ca o mare învolburată, ca o mare în furtuni – *„Marea vieţii, văzându-o înălţându-se de viforul ispitelor”*. Când viforul ispitelor, viforul răutăţilor, viforul care caută să aducă nelinişte în suflet înalţă valurile mării acestei vieţi, deci când valurile ispitelor înalţă marea acestei vieţi, atunci noi, gândindu-ne la o posibilitate de a scăpa din vârtejul valurilor, ne rugăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos zicând: *„Scoate din stricăciune viaţa mea, mult milostive!”*. Tu eşti mult milostiv, scoate din stricăciune viaţa noastră, şi du-ne la limanul Tău cel lin.

Iubiţi credincioşi,

Sunt multe locurile din Sfânta Evanghelie în care ni se spune să nu ne temem. Când Dreptul Zaharia a avut vedenia cu îngerul Gavriil, care i-a spus că va avea un fiu, pe Sfântul Ioan Botezătorul, îngerul bine-vestitor i-a spus: *„Nu te teme, Zaharia, fiindcă rugăciunea ţi-a fost ascultată…”* (Lc. 1, 13). Maicii Domnului, îngerul i-a spus: *„Nu te teme, Marie!”* şi *„binecuvântată eşti tu între femei”* (Lc. 1). Păstorilor din Betleem când li s-a arătat îngerul bine-vestitor le-a spus: *„Nu vă temeţi. Că, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că-n cetatea lui David vi S-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul”* (Lc. 2, 10-11). Sunt cuvinte care potolesc temerea, nesiguranţa, neliniştea, Domnul Hristos i-a spus femeii cu curgere de sânge pe care a vindecat-o: *«Îndrăzneşte fiică, păcatele tale îţi sunt iertate. Îndrăzneşte, fiică, credinţa ta te-a mântuit, deci să nu ai nici o teamă». „Îndrăzneşte fiule, păcatele tale îţi sunt iertate”*. Apoi, la Schimbarea la Faţă, după mărturia sfântului apostol Matei, Domnul Hristos a spus către cei care erau de faţă acolo - i-a atins şi le-a spus - : *„Sculaţi-vă şi nu vă temeţi!”*. *„Nu vă temeţi!”* le-a spus Domnul Hristos femeilor mironosiţe care l-au întâmpinat în ziua învierii Sale.

Domnul nostru Iisus Hristos ne vrea liniştiţi, Domnul Hristos ne vrea bucuria mântuirii, Domnul Hristos vrea să alunge din sufletele noastre orice nesiguranţă, orice nelinişte, orice temere oricum va fi ea, să avem linişte, numai bucurii, numai pace. Şi putem avea bucurie, putem avea linişte, putem avea pace sufletească, dacă avem încredinţarea că nu suntem singuri, ci avem încredinţarea că suntem cu Mântuitorul nostru care ne mântuieşte de împuţinarea sufletului şi de vifor, ne mântuieşte de nelinişte, ne mântuieşte de tot ce se împotriveşte binelui în viaţa noastră.

Să învăţăm din aceste împrejurări din care am înţeles că atunci când Domnul Hristos nu era de faţă, era de faţă nelinişstea, nesiguranţa, era de faţă neîncrederea, era de faţă tulburarea, era lucrătoare frica de valurile mării, iar când a apărut Domnul Hristos toate acestea au dispărut. S-a dus de la ucenici nu numai furtuna, ci toate câte le-a adus în suflet furtuna. Domnul Hristos este cu noi, Domnul Hristos este pentru noi, Domnul Hristos este în noi, Domnul Hristos ne este favorabil, Domnul Hristos ne mântuieşte, Domnul Hristos ne apără. Cum zicem la slujbă? *„Apără, mântuieşte, miluieşte şi ne păzeşte, Dumnezeule cu harul Tău…; Ca sub stăpânirea Ta totdeauna fiind păziţi, Ţie mărire să-Ţi înălţăm…; Ca să fim izbăviţi noi de tot necazul, mânia, primejdia, şi nevoia, Domnului să ne rugăm”.* Deci noi avem încrederea aceasta că nu suntem singuri, că Dumnezeu este cu noi, că Dumnezeu este în noi, că Dumnezeu ne ajută, că Dumnezeu ne ţine în mână, că Dumnezeu ne are în vedere. Ceea ce ne lipseşte nouă este neîncrederea, nesiguranţa, nu avem întemeiere în Dumnezeu cât ar trebui să avem.

Să avem credinţa mai mare decât cunoştinţa!

Iubiţi credincioşi,

Omul în lumea aceasta trăieşte între credinţă, între rezultatele credinţei în Dumnezeu şi între rezultatele experienţei, rezultatele ştiinţei, rezultatele cunoştinţei. Ştim că furtuna este învăluitoare şi poate duce la scufundare, dar avem şi încredinţarea că nu suntem singuri şi că Dumnezeu poate să potolească furtuna. Adstfel dispare întemeierea aceea în ceea ce cunoaştem, în experienţa de toate zilele, şi credinţa biruie cunoştinţa, biruie experienţa. Sfinţii cei tineri care au fost aruncaţi în cuptorul Babilonului, spune Sfântul Isaac Sirul, ştiau că focul arde, dar ştiau şi că Dumnezeu poate să potolească arsura focului şi au intrat în cuptorul Babilonului, iar Dumnezeu a făcut în aşa fel încât a luat puterea arzătoare a focului şi *„focul în rouă l-a preschimbat”,* cum spunem la slujbele noastre. Nu suntem de multe ori în viaţa aceasta în situaţia limită, în situaţia de margine, dar tot trebuie să fim încredinţaţi de ajutorul lui Dumnezeu mai mult decât ştim noi din viaţa de toate zilele. Şi având această încredinţare că Dumnezeu are putere peste foc şi peste apă, are puterea să înlăture puterea vrăjmaşului de gând, să avem această încredinţare, şi să avem conştiinţa că unde-i Dumnezeu de faţă nu se întâmplă nici un lucru rău, sau dacă s-ar întâmpla vreun lucru rău Dumnezeu găseşte chipul de a ne ajuta şi în împrejurările grele în care am ajunge, căci, nu a făgăduit Dumnezeu că cei care-i slujesc Lui nu vor avea nici un fel de necaz, dar a făgăduit Domnul Hristos că El ne ajută pe toţi să biruim necazurile în lume: *„Necazuri veţi avea, dar îndrăzniţi căci Eu am biruit lumea!”*

Iubiţi credincioşi,

Aş vrea să reţinem lucrul acesta pentru cealaltă vreme a vieţii noastre. Dacă suntem întemeiaţi pe experienţă, nu pe credinţă - fără îndoială că are şi experienţa darul ei - trebuie să ştim că ne expunem la nişte împrejurări care, ştiu eu, ar putea să ne ducă şi la rău cât timp noi nu avem credinţa aceea întemeiată. Noi trebuie să ţinem seama că focul arde, că apa nu ţine pe om cum îl ţine uscatul. Noi trebuie să ştim toate lucrurile acestea, dar dacă vreo împrejurare oarecare ne-ar aduce în situaţia de margine, în situaţia de limită, să avem atunci încrederea că Dumnezeu este cu noi, că Dumnezeu este în noi, că Dumnezeu ne acoperă, că Dumnezeu nu ne lasă la rău, aşa cum nu l-a lăsat nici pe Sfântul Apostol Petru care se scufunda, şi căruia Domnul Hristos i-a spus că are puţină credinţă. Şi noi, din pricina credinţei puţine pe care o avem, avem împrejurarea aceasta de nelinişte, de nemulţumire, de tulburare, de zbucium sufletesc.

Când vom avea credinţa mai mare decât cunoştinţa, atunci va fi în sufletul nostru liniştea pe care ne-o dorim şi pe care o dorim şi altora prin darul lui Dumnezeu şi prin ajutorul Celui de Sus, ajutorul mijlocitor al Maicii Domnului şi ajutorul sfinţilor lui Dumnezeu, şi darul lui Dumnezeu va fi cu noi şi credinţa noastră va fi aducătoare de linişte şi de bucurie. Amin!

Duminica a 10-a după Rusalii

(Vindecarea lunaticului) **Mt. 17, 14-23**

Credinţa lucrătoare

O credinţă slabă, ca a noastră

Iubiţi credincioşi,

În cele citite astăzi din Sfânta Evanghelie, la această Sfântă Liturghie, am fost iarăşi martorii unei minuni făcute de Domnul Iisus Hristos, când a scos un demon dintr-un tânăr, din fiul unui om chinuit. Aceasta s-a întâmplat după relatările Sfinţilor Evanghelişti Matei, Marcu şi Luca, îndată după schimbarea la faţă, când a coborât Domnul Hristos împreună cu cei 3 ucenici (Petru, Iacob şi Ioan), a găsit mulţimea care îl aştepta şi a văzut oameni care se certau între ei.

După relatarea Sfântului Evanghelist Marcu, când mulţimea care îl aştepta pe Domnul nostru Iisus Hristos l-a văzut, a alergat să i se închine, fiind uimită şi bucuroasă. Şi Domnul Hristos a întrebat ce nelămurire au, şi atunci un om din mulţime s-a apropiat de El, a căzut în genunchi în faţa Lui şi i-a spus: *«Doamne, miluieşte pe fiul meu, îl am numai pe el şi este lunatic»*, adică are nişte crize care sunt în legătură cu anumite faze ale lunii. La anumite vremuri îi vin nişte crize, cade jos, spumegă la gură, strigă şi răcneşte. De multe ori, duhul care îl poartă îl aruncă în foc şi în apă şi vrea să-l piardă. Şi a rugat pe Domnul Hristos să-l miluiască pe fiul lui. După relatarea Sfântului Evanghelist Marcu, omul acela a zis către Domnul Hristos aşa: *„Dar **dacă Tu poţi ceva**, ajută-ne, fie-Ţi milă de noi!”* (Mc. 9, 22). Îşi arată în rugăciunea lui şi un fel de îndoială. Era firesc ca credinţa lui să fie unită cu necredinţa, pentru că – zicea el mai înainte – *„le-am spus ucenicilor Tăi să-l scoată, dar ei n-au fost în stare”* (Mc. 9, 18).

Iubiţi credincioşi,

Omul acela, tatăl fiului lunatic, este un om care seamănă tare mult cu noi. Şi noi suntem ca el şi el a fost ca noi; pentru că şi noi avem, şi credinţă, şi necredinţă: pentru că credinţa este amestecată cu necredinţa, cu îndoiala şi adesea oscilăm. Nu avem statornicie, nu avem o direcţie numai, ci viaţa noastră merge de multe ori în zigzaguri. Uneori credem, alteori credem mai puţin. Avem şi noi îndoieli ca el şi totuşi Sfânta Evanghelie este dătătoare de nădejde şi, aşa cum el a crezut că Domnul Hristos îl ajută, credem şi noi că ne ajută. Domnul Hristos i-a dat un răspuns pe care-l găsim numai în Sfânta Evanghelie de la Marcu, şi anume i-a zis: *„**Dacă tu poţi crede**, toate-i sunt cu putinţă celui ce crede”* (Mc. 9, 23). Omul în faţa acestui cuvânt al Domnului Hristos s-a cercetat pe sine şi şi-a dat seama că, aşa cum a exprimat rugăciunea lui, şi cu credinţă, şi cu necredinţă, tot aşa îi este starea sufletească – şi crede, şi nu crede. Şi-a dat seama că nu are atâta credinţă cât ar trebui să aibă ca să primească ajutor de la Domnul Hristos şi a răspuns, dar nu oricum, ci cu lacrimi: *„Cred, Doamne!, ajută necredinţei mele!”* (Mc. 9, 24). Dacă n-ar fi crezut, nu s-ar fi dus în faţa Domnului Hristos. Dacă n-ar fi crezut, nu s-ar fi dus întâi la ucenicii Lui. Dacă n-ar fi crezut în posibilitatea vindecării, nu i-ar fi adresat Domnului Hristos rugămintea de a-l ajuta. Şi a zis: *„Cred, Doamne!, ajută necredinţei mele!”* (Mc. 9, 24). Şi Domnul Hristos i-a vindecat copilul.

Iubiţi credincioşi,

Eu pot spune cu destulă tărie, cu destulă putere, că Evanghelia este dătătoare de nădejde! Dacă în Evanghelie ar fi numai oameni cu o credinţă ca a sutaşului din Capernaum, de care s-a minunat Domnul Hristos; dacă în Sfânta Evanghelie ar fi numai oameni cu o credinţă ca a femeii canaanence, pe care a lăudat-o Domnul Hristos pentru credinţa ei, ar trebui să ne fie frică. Dar, iată că în Sfânta Evanghelie sunt şi oameni ca noi şi de aceea nu ne e frică! Avem şi noi nădejde, atât cât ne este credinţa noastră, că Domnul Hristos ne ajută, ne primeşte, ne dă putere, ne înţelepţeşte cu cuvântul Său: *„De poţi crede, toate sunt cu putinţă celui credincios”*. E un cuvânt care înmulţeşte înţelepciunea. Ne dă nădejde că ne ajută, aşa cum i-a ajutat şi pe cei care au avut mai puţină credinţă. Şi, iubiţi credincioşi, de ce să nu ne gândim la faptul că nici ucenicii Domnului Hristos n-au avut foarte multă credinţă de la început. Bineînţeles, au avut atâta credinţă câtă le-a trebuit ca să-l urmeze pe Domnul Hristos şi au stăruit în a-l urma pe Domnul Hristos şi atunci când nu l-au înţeles. Dar n-au avut atâta credinţă cât să fie liniştiţi. De pildă, atunci când erau în corabie şi s-a stârnit furtună pe mare şi când Domnul Hristos a potolit furtuna şi a adus iarăşi linişte în sufletul lor, a zis către ei: *„Unde este credinţa voastră? De ce sunteţi aşa **puţin credincioşi**?”*. Sau, când umbla Domnul nostru Iisus Hristos pe mare, după relatarea Sfântului Evanghelist Matei, ştim că Sfântul Apostol Petru, după ce a auzit de la Domnul Iisus Hristos *„Eu sunt; nu vă temeţi!”* (Mt. 14, 27), a zis: *„Doamne, dacă eşti Tu, porunceşte să vin la Tine pe apă”* (Mt. 14, 28). Şi Domnul Hristos a spus: *„Vino!”,* şi el a pornit şi era gata-gata să se scufunde, pentru că a văzut valurile şi nu s-a mai gândit la puterea Domnului Hristos care îl susţinea. Despre lucrul acesta s-a citi în duminica trecută. Şi Domnul Hristos i-a întins mâna când Sfântul apostol Petru i-a zis: *„Doamne, scapă-mă!”* (Mt. 14, 30). I-a întins mâna şi i-a zis: *„**Puţin credinciosule**, de ce te-ai îndoit?”* (Mt. 14,

31). Iată, Sfântul apostol Petru este *„puţin credincios”* şi totuşi credincios, pentru că dacă nu era credincios, nu stătea cu Domnul Hristos.

Credinţa vie şi lucrătoare

Cunoaştem o împrejurare în care ucenicii au zis către Domnul Hristos: *„Sporeşte-ne credinţa!”* În ce împrejurare? În aceea că Domnul Hristos le-a spus următoarele cuvinte: *„De-ţi va greşi fratele tău, ceartă-l”* (Lc. 17, 3) - băgaţi de seamă, iubiţi credincioşi, n-a zis Domnul Hristos *„iartă-l”*, ci a zis *„ceartă-l”*. Noi, de multe ori avem slăbiciunea de a certa fără a ierta, sau de a ierta fără a certa. Şi Domnul Hristos ne spune că avem datoria să certăm. Şi avem datoria să iertăm, după ce certăm. De ce? Pentru că trebuie să îndreptăm? Dacă iertăm, ca şi când am avea o slăbiciune a iertării şi nu îndreptăm, nu facem ceea ce vrea Domnul Hristos să facem. Deci, a zis Domnul Hristos: *„De-ţi va greşi fratele tău, ceartă-l!; şi dacă se va pocăi, iartă-l. Şi chiar dacă-ţi va greşi de şapte ori într-o zi şi de şapte ori se va întoarce la tine zicând: Mă pocăiesc!, iartă-l”* (Lc. 17, 4). Era un lucru greu. De multe ori e greu să ierţi şi o dată pe zi! De mai multe ori e greu să ierţi şi o dată la mai multe zile, dar să ierţi de şapte ori într-o zi pe unul care-ţi face rău, şi îi pare rău, şi îţi cere iertare, acesta-i lucru foarte greu. N-o spunem noi, ci au spus-o ucenicii Domnului Hristos. Au spus-o când şi-au dat seama că nu pot să o facă ei, cei care l-au urmat pe Domnul Hristos.

Iubiţi credincioşi,

Citiţi şi voi cuvântul din Sfânta Evanghelie de la Luca, cap.17. Au zis atunci ucenicii Domnului Hristos: *„Sporeşte-ne credinţa!”* (Lc. 17, 5). Ca şi când ar fi spus: *Cu atâta credinţă câtă avem noi, aşa ceva nu putem face, dă-ne mai multă credinţă!*. Ucenicii Domnului s-au rugat de Domnul Hristos să le dea mai multă credinţă. Şi, iubiţi credincioşi, a spus atunci Domnul Hristos un cuvânt asemănător cu un cuvânt pe care l-am auzit şi azi citindu-se din Sfânta Evanghelie: *„De-aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, i-aţi zice acestui sicomor: Dezrădăcinează-te şi te sădeşte în mare!, şi v-ar asculta”* (Lc. 17, 6). Ce a spus Domnul Hristos cu aceste cuvinte? A spus că **credinţa e lucrătoare,** trebuie să schimbe ceva.

Ce am auzit noi asemănător astăzi? După ce Domnul Hristos a vindecat pe acel tânăr de asuprirea vrăjmaşului, ucenicii au intrat la un fel de nedumerire. Şi anume, ucenicii care au rămas la poalele muntelui Tabor au fost solicitaţi de omul acela care avea pe fiul cuprins de puterea drăcească, să-l elibereze pe fiul lui. Şi n-au putut. Şi atunci, după ce s-au sfârşit toate cu bine, ucenicii l-au întrebat pe Domnul Hristos: *„De ce noi n-am fost în stare să-l scoatem?”* (Mc. 9, 28) Şi Domnul Hristos le-a spus un cuvânt neaşteptat şi mai ales neaşteptat să fie cuprins în Sfânta Evanghelie. Şi anume, răspunsul pe care l-a dat Domnul Hristos, aşa cum era consemnat în Sfânta Evanghelie de la Matei: *„Din pricina puţinei voastre credinţe”* (Mt. 17, 20). Băgaţi de seamă, iubiţi credincioşi, ucenici necredincioşi. Ucenicii Domnului Hristos sunt caracterizaţi de Domnul Hristos ca necredincioşi. Şi adaugă Domnul Hristos: *„Dacă aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici acolo!, şi se va muta”* (Mt. 17, 20).

Iubiţi credincioşi,

Ni se pare c-ar fi ceva străin, parcă nepotrivit să se scrie în Sfânta Evanghelie despre slăbiciunile ucenicilor? Oare cum s-au simţit ucenicii când le-a spus Domnul Hristos: *„N-aţi putut să-l vindecaţi pentru necredinţa voastră”*. Or, s-au gândit ei bine: *dar noi avem totuşi credinţă, noi suntem totuşi împreună cu Tine, noi Te urmăm, am făcut minuni, am arătat credinţă în alte împrejurări, cum poţi zice Tu: „pentru necredinţa voastră”?* Ce comparaţie face Domnul Hristos: munte şi grăunte (de muştar)!

S-au întrebat oamenii în decursul veacurilor: ***Ce fel de munţi mută credinţa?*** *Cum poate credinţa în Dumnezeu să mute munţii?* Şi Sfântul Maxim Mărturisitorul răspunde că e vorba de altfel de munţi decât cei de piatră, chiar dacă şi munţii cei de piatră tot cu credinţa se mută. Nu departe de aici, de la noi, s-a făcut un drum care a sfredelit munţii, drumul numit *Transfăgărăşan*. Cum s-a făcut drumul acela? Cu credinţă! E adevărat că nu cu credinţa în Dumnezeu, dar cu credinţa omului. Pentru că dacă omul ar fi stat în faţa muntelui şi ar fi zis: *Apoi, nu putem noi să facem un astfel de lucru,* n-ar fi putut niciodată să-l facă. Dar, dacă a pornit cu gândul că poate să-l facă, a putut să-l facă şi este o realitate a credinţei, că omul poate să facă ceva. Bineînţeles că s-a ajutat omul cu tot felul de utilaje, maşinării şi a împlinit cele ale credinţei lui, realizând acest drum.

Domnul Hristos are în vedere, de fapt, altfel de munţi pe care îi mută credinţa, şi anume, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că-i vorba de **munţi de necredinţă şi de răutate, şi de păcate, şi de neştiinţă**, şi de tot felul de lucruri care se împotrivesc unei vieţi curate, unei vieţi după voia lui Dumnezeu. Şi pe aceia nu-i poate muta omul altfel decât cu credinţa în Dumnezeu, cu ajutorul Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Nu se poate face omul bun din rău, decât cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu credinţă. Ai credinţă în Dumnezeu, poţi avea şi bunătate. N-ai credinţă în Dumnezeu, poţi avea doar răutate, dar nu şi bunătate. Orice transformare spre bine, orice îndreptare, orice redresare religios-morală, se realizează prin credinţa în Dumnezeu. Ai credinţă, ai putere să schimbi ceva în viaţa ta. N-ai credinţă, nu poţi schimba nimic în viaţa ta.

Iubiţi credincioşi,

De fapt, cuvântul acesta că prin credinţă se pot schimba multe în viaţa omului, nu-i numai într-un loc în Sfânta Evanghelie, ci este în Sfânta Evanghelie de la Matei (Mt. 17, 20), apoi, într-o variantă asemănătoare, în Sfânta Evanghelie de la Luca, în cap.17. Ceva asemănător găsim în Sfânta Evanghelie de la Matei, cap.21, acolo unde-i vorba despre smochinul care s-a uscat şi s-au mirat ucenicii că s-a uscat smochinul, şi Domnul Hristos le-a zis: *„de veţi avea credinţă, nu numai aceasta cu smochinul veţi face, ci şi acestui munte de-i veţi zice: mută-te de aici dincolo, şi se va muta”*. Aceasta se găseşte şi în Sfânta Evanghelie de la Marcu, unde nu se găseşte cuvântul: *„de veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar”*. Sfântul Apostol Pavel spune şi el un cuvânt despre credinţa care mută munţii, dar nu zice că-i vorba de puţină credinţă, ci spune că-i vorba de multă credinţă şi zice aşa (în epistola către Corinteni, în cap.13): *„de aţi avea credinţă atât de multă, încât să muţi şi munţii, dacă nu am dragoste, nimic nu sunt”*.

Lucrează credinţa în viaţa noastră?

Iată, suntem la vremea cercetărilor, noi cum stăm cu credinţa?

Ce lucrează credinţa noastră în noi? O întrebare la care trebuie să răspundem cu toţii. Dar să nu uităm că mai este un loc în Sfânta Evanghelie, şi anume la Sfânta Evanghelie de la Luca, în legătură cu *Cina cea de Taină*, unde se spune că Domnul Hristos a spus lui Petru: *„Simone, Simone, iată că Satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu; dar Eu M-am rugat pentru tine ca să nu-ţi piară credinţa; iar tu, oarecând revenindu-ţi, întăreşte-i pe fraţii tăi”* (Lc. 22, 31). Prin urmare, Domnul Hristos ţine la lucrul acesta, ca noi să avem credinţă.

Avem noi credinţă? Ce răspundem noi, iubiţi credincioşi, la această întrebare? Pentru că această întrebare o pune Domnul Hristos tuturor oamenilor. Cândva se va pune această întrebare tuturor oamenilor: *Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?* E întrebarea ce a pus-o Domnul Hristos unui om căruia i-a dat vedere, unui orb din naştere. L-a întrebat Domnul Hristos, când l-a întâlnit, acum văzând acela: *„Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?”* (In. 9, 35). Întrebarea aceasta ne-o pune Domnul Hristos şi nouă. Şi ce răspundem? Din fericire răspundem: *Da, Doamne, credem*. Prin ce dovedim că credem? Să ştiţi că la mine vin oameni care mărturisesc că cred în Dumnezeu şi de fapt nu cred. Nici nu ştiu ce înseamnă să creadă! Dacă eu îi întreb: *„Crezi în Dumnezeu ?”*, răspund: *„Da, părinte !”* şi dacă-i întreb dacă se roagă dimineaţa şi seara, zic că nu. Şi dacă-i întreb dacă merg la biserică, zic că nu sau că merg rar. Sau dacă-i întreb dacă postesc, zic că nu, şi atunci ce credinţă au oamenii aceia? Iată, noi avem credinţă. Şi credinţa noastră ne-o arătăm prin faptul că suntem acum aici.

Zilele trecute am aflat, iubiţi credincioşi, şi m-am mirat de lucrul acesta, că în Bucureşti numai un singur om dintr-o sută merge la Biserică. Un singur om dintr-o sută! Pentru că sunt aproape 3 milioane de oameni şi din aceştia poate că nu merg 30 de mii într-o duminică la biserică. Cu groază mă gândesc că unul dintr-o sută merge la biserică. E prea puţin, foarte, foarte puţin! Bineînţeles că în celelalte localităţi lucrurile nu stau aşa. Poate stau mai rău, poate stau mai bine. În orice caz, azi dimineaţă am vorbit cu Părintele din Victoria şi l-am întrebat cam câţi oameni merg la biserică şi mi-a răspuns că aproximativ 400 cu copii cu tot. 400 din 10.000 de oameni ! Asta înseamnă 4%. Dintr-o sută de oameni, numai patru merg la biserică. Aceştia care mergem, dovedim că măcar atâta credinţă avem, cât să fim în biserică.

Întreb pe câte cineva la spovedit, de ce nu merge la biserică? Şi, bineînţeles că mă minte pe mine, se minte şi pe el, şi zice: *„Părinte, nu prea am timp!”*. Iubiţi credincioşi, nu-i adevărat, că timp îţi faci dacă ai credinţă. Dacă n-ai credinţă, sigur că n-ai nici timp. Dar dacă ai credinţă, ai şi timp, îţi găseşti şi timp. Poate că nu-ţi găseşti în

fiecare duminică, dar în cele mai multe tot îţi găseşti. De aceea zic că oamenii se înşeală pe ei înşişi. Îi întreb pe unii: *Măi, dar tu îţi închipui că eu aş putea să nu merg la biserică duminica?* Şi zic că nu. *De ce?* – zic eu. Şi omul răspunde onest: *Pentru că dumneavoastră aveţi credinţă*. Acesta-i secretul! Avem credinţă, mergem la biserică; n-avem credinţă, nu mergem la biserică, dar aceasta nu înseamnă că avem destulă credinţă dacă mergem la biserică. Sunt unii care spun: *Bine părinte, merg la biserică mulţi, şi după aceea fac tot felul de răutăţi şi-s mai răi decât necredincioşii. Ce ziceţi dumneavoastră la aceasta?* Şi, ştiţi ce zic? Zic că-i mai bine ca cineva să meargă la biserică, chiar dacă face şi lucruri care nu se potrivesc cu credinţa, decât unul care nu merge la biserică.

Eu nu-i laud pe cei care vin la biserică şi după aceea fac orice, ci îi laud pe aceia care vin la biserică şi după aceea trăiesc ca-n biserică şi după biserică. Aceasta trebuie să o facem, nu să ne uităm că alţii nu trăiesc o viaţă care să-i recomande chiar dacă merg la biserică, ci noi să facem în aşa fel încât să şi mergem la biserică şi să şi ducem o viaţă care să ne recomande înaintea lui Dumnezeu şi înaintea oamenilor.

Iubiţi credincioşi,

Cum stăm noi cu credinţa? Trebuie să recunoaştem şi să spunem, ca omul acela care şi credea şi nu credea. Şi noi, şi credem şi nu credem: ne arătăm şi ca credincioşi şi ne arătăm şi ca necredincioşi. Să ne silim să fim numai şi numai credincioşi, să facem fapte ale credinţei (credinţa fără fapte, moartă este). Apoi, ştim că oamenii credincioşi merg la biserică, să mergem şi noi. Ştim că oamenii credincioşi se roagă, să ne rugăm şi noi. Ştim că oamenii credincioşi postesc, să postim şi noi. Pentru că sunt unii dintre credincioşi care nu postesc, şi dacă nu postesc înseamnă că prin aceasta se întăresc în necredinţă, nu în credinţă. Trebuie să facem faptele credinţei, ca să ne întărim în credinţă.

Deci, iubiţi credincioşi, acum ştim despre ce este vorba. Să ne cercetăm pe noi, să vedem dacă în viaţa noastră credinţa noastră schimbă ceva? Dacă ne face mai buni decât necredincioşii? Pentru că să ştiţi că eu cunosc necredincioşi care-s mai buni decât mulţi dintre credincioşi. Şi atunci, cum zice Sfântul Apostol Pavel: *„Oare netăierea împrejur a lui nu se face tăiere împrejur*", adică necredinţa acestui om nu ne va judeca pe noi cândva, că noi având credinţă nu facem cât trebuie să facem? Amin!

Duminica a 11-a după Rusalii

(Pilda datornicului nemilostiv)

Mt. 18, 23-35

Să cerem iertare şi să iertăm din toată inima

Cele două pilde cu datornici

Iubiţi credincioşi,

În duminica aceasta, la această Sfântă Liturghie, s-a citit din Sfânta Evanghelie o pildă pe care noi o cunoaştem ca *„Pilda cu cei doi datornici"*. De fapt sunt două pilde în Sfânta Evanghelie care pot fi numite *„Pilda cu cei doi datornici"*. Şi anume, în Sfânta Evanghelie de la Matei (Mt. 18, 23-35) şi în Sfânta Evanghelie de la Luca (Lc.7, 36-50). În aceasta din urmă este vorba despre doi datornici cărora li s-a iertat datoria, dintre care unul a fost dator cu 500 de dinari şi altul cu 50 de dinari şi de care se pomeneşte în rugăciunea de dezlegare de la Sfânta Spovedanie când se spune: *„Stăpâne, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, cel ce ai iertat datoria celor doi datornici şi femeii celei păcătoase i-ai dat iertare de greşelile ei ..."* Deci, doi datornici în legătură cu o femeie păcătoasă.

Citim în Sfânta Evanghelie de la Luca despre o femeie păcătoasă care aflând că Domnul Hristos era în casa unui fariseu pe nume Simon, s-a dus şi ea acolo, a căzut la picioarele Domnului Hristos, a început să le ude cu

lacrimi şi să le şteargă cu părul capului ei. Apoi, le săruta şi le ungea cu mir. Cu prilejul acela, fariseul Simon a zis în cugetul lui: *„Dacă acesta* - adică Domnul Hristos - *ar fi profet, ar şti cine este şi ce fel de femeie este aceasta”,* ar şti că-i păcătoasă şi n-ar lăsa-o să se atingă de El. Atunci, Domnul Hristos, cunoscând gândurile celui care l-a primit în casa lui, a zis aşa: *„Simone, am să-ţi spun ceva”*. Simon a zis: *„Spune, învăţătorule!”,* şi Domnul Hristos a zis: *„Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci. Dar, neavând ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amândoi. Deci, care dintre ei îl va iubi mai mult?”* Şi Simon a zis: *„Cred că acela căruia i-a iertat mai mult”*. Domnul Hristos a zis: *„Drept ai judecat!* Apoi, întorcându-se către femeie, a zis, tot către Simon: *„Am intrat în casa ta şi apă pe picioare nu Mi-ai dat; ea însă cu lacrimi Mi-a udat picioarele şi cu părul capului ei le-a şters. Tu sărutare nu Mi-ai dat; ea însă, de când am intrat, n-a încetat să-Mi sărute picioarele. Tu cu untdelemn capul nu Mi l-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele. De aceea îţi spun: Iertate sunt păcatele ei cele multe, fiindcă mult a iubit. Iar cui i se iartă puţin, puţin iubeşte”*. (Lc. 7, 44-47)

Deci, când se spune în rugăciunea de dezlegare: „*Cel ce ai iertat datoria celor doi datornici şi femeii celei păcătoase i-ai dat iertare de păcatele ei”,* ne gândim la ceea ce se spune în Sfânta Evanghelie de la Luca (Lc.7, 36-50).

Iubiţi credincioşi,

Să vedem acum pilda de la Matei (Mt. 18, 23-35), unde e vorba tot de doi datornici. Un împărat a vrut să facă socoteala cu datornicii săi şi a găsit pe unul care îi era dator cu 10.000 de talanţi, o sumă foarte mare. Şi a poruncit să fie vândut el, să-i fie vândută soţia, copiii şi toată averea, ca să se poată plăti datoria. Omul acela însă, a căzut în genunchi în faţa împăratului şi i-a zis: *„Îngăduieşte-mi, şi-ţi voi plăti ţie tot”*. Împăratul, s-a milostivit de el şi nu numai că l-a amânat, ci chiar i-a iertat datoria. Ar fi fost bine dacă lucrurile s-ar fi sfârşit aici! Când a ieşit însă omul acela care fusese iertat, a întâlnit un coleg al lui de slujire care îi era dator lui o sumă foarte mică, şi anume 100 de dinari. Şi în loc să se gândească la faptul că el a primit iertare – *Hai, să-l iert şi eu pe omul acesta* - l-a luat de gât, a început să-l strângă şi să-i spună: *„Plăteşte-mi, dacă eşti dator”*. Şi omul l-a rugat să-l mai îngăduie, să-l mai amâne că-i va plăti, dar el n-a vrut şi l-a băgat în închisoare şi a hotărât să-l ţină acolo până când se va plăti toată datoria. Tovarăşii lui de slujire, când au văzut aceasta, s-au dus şi i-au spus împăratului ce a făcut omul acela care a primit iertarea unei datorii atât de mari şi care n-a putut şi n-a vrut să ierte pe unul dintre colegii săi care avea o datorie mică faţă de el. Atunci, împăratul s-a mâniat pe el şi l-a băgat la închisoare, l-a dat pe mâna chinuitorilor să-l chinuiască. Domnul Hristos scoate o învăţătură din pilda aceasta şi zice aşa: *„Tot aşa va face şi Tatăl cel ceresc oricui nu va ierta fratelui său greşelile lui* ***din toată inima****”*.

Să iertăm din toată inima

Iubiţi credincioşi,

Aflăm din pilda aceasta că suntem datori cu iertare din toată inima. Avem de la Domnul Hristos o rugăciune, *Tatăl Nostru*, în care e cuprinsă şi cererea *„şi ne iartă nouă păcatele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri”*. Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că putem primi iertare de la Dumnezeu în măsura în care noi iertăm, în măsura în care avem înţelegere faţă de cei care ne greşesc nouă şi primim iertare dacă iertăm, cât iertăm şi cum iertăm. E important de luat în seamă faptul că în Sfânta Evanghelie de la Matei, acolo unde e cuprinsă rugăciunea *Tatăl Nostru*, după ce se sfârşeşte această rugăciune, găsim cuvintele Domnului Hristos: *„Că de veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc”* (Mt. 6, 14) şi *„de nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşalele voastre”* (Mt. 6, 15).

Iubiţi credincioşi,

Prin urmare, Domnul Hristos ţine la iertare şi ne avertizează, ne spune lămurit, că dacă iertăm primim iertare, şi dacă nu iertăm, nu primim iertare. În cele ce s-au citit azi în Sfânta Evanghelie, aflăm că iertarea trebuie să fie din inimă şi din toată inima. Cineva care ia aminte la cuvintele Domnului Hristos, ştiind aceasta, e firesc să se întrebe: *Ce înseamnă să ierţi din toată inima? Când se poate spune că cineva a iertat din toată inima?* Cuvântul lui Dumnezeu ne vine în ajutor şi în privinţa aceasta şi cunoaştem o pildă spusă de Domnul Hristos, în care ni se arată cum iartă cineva din toată inima. Ni se arată despre cine se poate spune că iartă din toată inima. E vorba de pilda cu fiul risipitor, pe care eu aş numi-o mai bine *Pilda cu fiul întors acasă* sau, şi mai bine, *Pilda cu tatăl primitor*. Dar n-o pot numi aşa pentru că ea are deja un nume.

Ce ni se spune în această pildă? Că un tată avea doi feciori şi unul, cel mai mic, a zis: *„Tată, dă-mi partea de avere…”* şi tatăl a împărţit averea între cei doi copii ai lui. Fiul cel mic şi-a luat tot ce a avut şi a plecat într-o ţară îndepărtată, unde şi-a cheltuit averea în destrăbălări. A ajuns să ducă lipsă, şi ca să poată trăi a trebuit să se angajeze să păzească porcii. Ar fi mâncat şi din mâncarea porcilor şi nici pe aceea n-o avea. Şi aşa, răbdând el foame, şi-a adus aminte de unde a plecat, de tatăl lui şi şi-a zis: *„Câţi argaţi ai tatălui meu sunt îndestulaţi de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu şi-i voi spune: Tată, greşit-am Cerului şi faţă de tine; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argaţii tăi”* (Lc. 15, 18-19). Şi aşa a făcut, a plecat spre casa tatălui său şi când era aproape de casă, l-a văzut pe tatăl care-l aştepta şi privea în zare. S-a apropiat. Tatăl a alergat la el şi l-a îmbrăţişat iar copilul a început să spună: *„Tată, greşit-am Cerului şi faţă de tine; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău”*. Atât ni se spune că a zis el. Poate a spus mai mult sau poate n-a putut spune mai mult, copleşit fiind de dragostea tatălui. Şi tatăl a zis către slujitorii săi: *„Aduceţi-i degrabă haina cea mai scumpă şi-l îmbrăcaţi, şi inel puneţi-i pe mână, şi încălţăminte în picioare; şi aduceţi viţelul cel îngrăşat, înjunghiaţi-l şi, mâncând, să ne veselim; căci acest fiu al meu era mort şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat”* (Lc. 15, 22-23). În aceasta şi-a arătat tatăl bunăvoinţa faţă de fiul care s-a întors. L-a aşezat în starea în care a fost mai înainte. N-a făcut nici o deosebire între fiul care a plecat şi fiul care s-a întors, căci era acelaşi, ci l-a aşezat în cinstea din care plecase şi au început să se veselească.

Dar fiul cel mare nu era acasă, şi când a venit acasă de la câmp şi a auzit jocuri şi muzică, semnele veseliei, a întrebat de ce-i această veselie în casa lor şi cineva i-a spus că s-a întors fratele cel mic şi tatăl l-a primit bucuros şi a făcut această veselie. Şi atunci, fratele cel mare nu voia să intre. Dar tatăl a ieşit şi l-a îmbunat pe fiul lui. Acesta însă, începe să-şi judece tatăl, iar tatăl îi zice: *„Fiule, tu’ntotdeauna eşti cu mine şi toate ale mele ale tale sunt. Trebuia însă să ne veselim şi să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat”* (Lc. 15, 31-32).

Iubiţi credincioşi,

Nu se poate să fie ceva mai înalt şi mai frumos în privinţa iertării, decât iertarea pe care a dat-o tatăl fiului risipitor când fiul s-a întors. Sfântul Ioan Gură de Aur pune o întrebare retorică şi zice: «*Cum, asta-i plata păcatului?»* Şi răspunde tot el: «*Nu, nu-i plata păcatului, ci-i plata întoarcerii, plata pocăinţei».* Asta înseamnă, iubiţi credincioşi, să ierţi din inimă. Să dai tot când ierţi, să nu reproşezi nimic, să fii mulţumit că poţi ierta, să fii mulţumit că poţi primi, să fii mulţumit că poţi iubi, să fii mulţumit că poţi fi fericit iubind, iertând, trecând cu vederea, îngăduind. Dar, oare, iubiţi credincioşi, noi cum stăm cu iertarea? Iertăm şi noi din inimă? Bineînţeles că toate ale omului sunt la măsura omului, fiecare iartă cum poate, dar să nu uităm niciodată că suntem datori să iertăm din inimă.

Iubiţi credincioşi,

Este o vorbă care zice să ierţi, dar să nu uiţi! Nu-i iertare deplină când ierţi şi nu uiţi. Dar să ştiţi, iubiţi credincioşi, că uitarea nu-i ceva care se poate împlini pentru că vrea omul. Uităm cu toţii, dar nu uităm pentru că vrem să uităm, ci uităm fără să vrem. Nu ne putem impune uitarea, n-avem cum să uităm un lucru care ne rămâne totuşi în minte. Şi atunci ce putem face? Adevărul e că şi cel care greşeşte nu uită, şi dacă nu uită el cum putem să uităm noi? Dar ce-i de făcut? Să fim binevoitori, să fim înţelegători, să fim trecători cu vederea, cum am fi fost dacă nu s-ar fi întâmplat nimic între noi. Dar, aceasta nu înseamnă că nu trebuie să şi îndreptăm pe omul care ne greşeşte. Să fim gata să-l iertăm şi să-l iertăm de fapt, dar să fim cu luare aminte, ca să-l şi schimbăm spre bine. Pentru că dacă-l iertăm fără să se schimbe ceva în jurul nostru, atunci înseamnă că înmulţim relele, iertând.

Să cerem iertare, dar să ne şi schimbăm în bine

Ca să ierţi trebuie să ţi se ceară iertare. Nici Dumnezeu nu iartă dacă nu-i cere omul iertare. Nici noi nu suntem datori să iertăm doar pentru simplul fapt că cineva ne greşeşte. Iertarea se dă la cererea celui care greşeşte. Pentru a putea ierta trebuie să fim binevoitori şi doritori de a ierta, să aşteptăm întoarcerea, să fim buni cu el şi când el e rău cu noi, dar iertarea propriu-zisă se dă atunci când ţi se cere iertare.

Uităm adeseori că pilda aceasta a spus-o Domnul în următoarea împrejurare: mai întâi a spus ucenicilor Săi că *„Fiul omului a venit să-l mântuiască pe cel pierdut”* (Mt. 18, 11). Zice că dacă cineva are 100 de oi şi pierde o

oaie, se duce şi o caută pe cea pierdută, lăsând cele 99 care nu-s pierdute. Şi când o găseşte o aduce la turmă şi se bucură de ea mai mult decât de celelalte 99 care nu s-au pierdut. Spune mai departe Domnul Hristos: *De-ţi va greşi fratele tău, mergi, mustră-l numai între tine şi el. Şi de te va asculta, l-ai câştigat pe fratele tău. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, pentru ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot ce se spune. Şi de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar dacă nici de Biserică nu va asculta, să-ţi fie ca un păgân şi ca un vameş"* (Mt. 18, 15-17). Atunci, Sfântul Apostol Petru a pus o întrebare: *„Doamne, de câte ori va greşi fratele meu faţă de mine şi eu îi voi ierta? oare până de şapte ori?"* (Mt. 18, 21), iar Domnul Hristos i-a zis că nu de 7 ori, ci de 70 de ori câte 7. Şi apoi spune pilda aceasta, cu cei doi datornici, cu iertarea din inimă.

Iubiţi credincioşi,

Să nu luăm numai părţi din Sfânta Scriptură, şi când vrem să fim iertaţi să cerem iertare, fie că ne-am schimbat, fie că nu ne-am schimbat. Iertarea se dă pentru schimbarea omului şi când cineva recunoaşte că a greşit trebuie să facă totul ca să nu mai greşească şi să nu mai facă lucrul acela pentru care îşi cere iertare. Ai vorbit pe cineva de rău, nu poţi să primeşti iertare dacă-l vorbeşti pe mai departe de rău, ci trebuie să începi să te vorbeşti pe tine de rău, că tu ai gândit rău şi ai vorbit de rău. Şi de 70 de ori pe zi dacă ni se cere iertare, să iertăm.

Ce să facem, iubiţi credincioşi, că de multe ori nu putem ierta? Avem răutate în noi şi nu putem ierta. Ce să facem atunci? Să ne luptăm cu noi înşine şi să cerem dar de la Dumnezeu să ne ierte şi să ne ajute să iertăm. Şi cu ajutorul lui Dumnezeu nu se poate să nu putem ierta.

La Paşti se zice să iertăm toate pentru Înviere şi să zicem fraţilor şi celor ce ne urăsc pe noi. Şi totuşi, trec atâţia oameni de Paşti cu răutate, cu vrăjmăşie, cu gând de răzbunare, de mânie, cu dorinţa de a răsplăti răul cu rău. Unii ca aceştia nu sunt vrednici de darul lui Dumnezeu. Ştim că oamenii cei buni şi sfinţi au fost întotdeauna iertători.

Să avem milă, să ne ajute Bunul Dumnezeu să avem milă faţă de oameni, să fim cinstitori de oameni, să fim iubitori de oameni, să fim iubitori de vrăjmaşi, să fim hotărâţi pentru bine, să ne cercetăm pe noi înşine, şi dacă vedem vreun lucru rău în sufletul nostru să ne fie ruşine de răul pe care-l întâlnim în noi şi pe care ni-l descoperă fratele nostru, cel care ne zice ceva ce nu ne place, sau ne face ceva ce zicem noi că nu-i bine. Să ne ajute Bunul Dumnezeu, prin rugăciunile Maicii Preacurate şi ale tuturor Sfinţilor, să înaintăm în tot binele, iar binele să se arate în noi şi prin iertarea pe care o dăm celor ce ne greşesc nouă. Amin!

Duminica a 12-a după Rusalii

(Tânărul cel bogat)

Mt. 19, 16-26

Ce bine să fac ca să am viaţa veşnică?

La Dumnezeu toate sunt cu putinţă

Aceasta este cu neputinţă la oameni, dar nu şi la Dumnezeu.

Căci la Dumnezeu toate sunt cu putinţă» (Mc. 10, 27)

Iubiţi credindioşi,

Cuvintele cu care mi-am început cuvântarea aceasta, pe care le-am pus în fruntea cuvântării mele, sunt cuvinte lămuritoare, spuse de Domnul Hristos, care a răspuns în acest fel la întrebarea ucenicilor: *„Atunci cine poate să se mântuiască?"*. Ucenicii au fost miraţi când au aflat de la Domnul Hristos că e mai uşor să intre cămila sau funia prin urechile acului, decât un om bogat în împărăţia cerurilor. Pentru că acest cuvânt, *camilos*, în limba greacă are şi înţeles de funie şi de cămilă. Deci e mai greu să intre, hai să zicem, o funie prin urechile acului, decât bogatul în împărăţia cerurilor. Şi când au auzit ucenicii cuvintele acestea, au vrut să ştie cine poate să se mântuiască, iar Domnul Hristos a spus că aceasta e cu neputinţă la oameni - deci nu omul se mântuieşte singur, nu omul mântuieşte

pe om, ci Dumnezeu ne mântuieşte pe toţi care suntem vrednici de mântuire - dar e cu putinţă la Dumnezeu, pentru că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă.

Iubiţi credincioşi,

Un cuvânt asemănător a fost spus, de data aceasta spus nu de Domnul Hristos, ci de îngerul binevestitor (arhanghelul Gavriil), când s-a prezentat la Sfânta Fecioară Maria şi i-a spus că Duhul Sfânt se va pogorî peste ea şi puterea celui Preaînalt o va umbri, şi că Acela ce se va naşte din ea Fiul lui Dumnezeu se va chema, şi a anunţat-o şi că Elisabeta, rudenia ei, la bătrâneţe, poartă în pântec un fiu, aşteptat de ea şi de soţul ei. Şi a adăugat îngerul: *„căci la Dumnezeu, toate sunt cu putinţă”* (Lc. 1, 37).

Aşadar, să ne întemeiem pe cuvântul acesta al Domnului Iisus Hristos, că ceea ce este cu neputinţă la oameni e cu putinţă la Dumnezeu, că la Dumnezeu toate sunt cu putinţă, şi pe cuvântul îngerului binevestitor, care zice că la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputinţă.

Tânărul bogat I-a fost drag lui Hristos!

La lucrarea aceasta de mântuire lucrează şi omul, şi lucrează şi Dumnezeu, şi Dumnezeu singur nu-l mântuieşte pe om, şi omul singur, fără Dumnezeu, nu se mântuieşte. Aşa că noi suntem chemaţi să facem ceva. Ce anume să facem? Ni s-a spus chiar în Evanghelia care s-a citit la această Liturghie, în care se spune că un tânăr şi-a pus problema mântuirii, s-a dus la Domnul Hristos, a căzut înaintea Lui, şi L-a întrebat: *„Bunule Învăţător, ce bine să fac ca să am viaţa veşnică?”.* E o întrebare pe care ar trebui să o punem fiecare dintre noi Domnului Hristos. Dar, chiar dacă nu-L întrebăm, noi ştim răspunsul Lui, răspunsul pe care L-a dat acelui tânăr. Ce i-a spus Domnul Hristos? Dacă vrei să intri în **viaţă**, păzeşte poruncile! Ăsta-i răspunsul! Dumnezeu i-a dat omului porunci. Poruncile lui Dumnezeu le găsim în Evanghelie. Le găsim în Vechiul Testament. Le găsim în cele zece porunci pe care le-a dat Dumnezeu omului şi pe care omul trebuie să le împlinească. Şi o poruncă mai mare decât toate poruncile o găsim în Sfânta Evanghelie: **porunca iubirii**, care nu-i cuprinsă în cele zece porunci (n.ed.: sau, mai bine zis, le cuprinde pe toate): *„Aceasta este porunca Mea: să vă iubiţi unul pe altul…”* (In. 15, 12), căci zice Domnul Hristos: *„**Poruncă nouă** vă dau vouă: să vă iubiţi unul pe altul. Numai aşa vor cunoaşte oamenii că sunteţi ucenicii mei, dacă veţi avea iubire unul către altul”.* S-ar fi sfârşit convorbirea între Domnul Hristos şi tânărul cel bogat în clipa în care Domnul Hristos a zis că dacă vrei să intri în **viaţă** păzeşte poruncile, dar tânărul cel bogat a mai pus o întrebare. L-a întrebat pe Domnul Hristos care sunt acele porunci? Şi, interesant, Domnul Hristos n-a zis cele zece şi celelalte câte mai sunt; nici nu ne-a amintit porunca iubirii, ci a amintit cinci dintre cele zece porunci date de Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai. Care anume? Să nu ucizi; să nu desfrânezi, să nu curveşti sub nici un chip; să nu fii mărturie mincinoasă; să nu furi; cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta. Sunt cinci porunci dintre cele zece. Şi a mai adăugat ceva Domnul Hristos, pe lângă cele cinci porunci: să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.

Iubiţi credincioşi,

Cine nu-şi cinsteşte părinţii - şi eu aş zice şi socrii, pentru că şi socri sunt părinţi, sunt părinţii celuilalt din viaţa de familie, dintre soţi – nu are parte de viaţa veşnică. Şi aşa cum îţi cinsteşti proprii tăi părinţi trebuie să-i cinsteşti şi pe părinţii celuilalt şi să le zici tată şi mamă după rânduiala pe care o ştim noi din moşi strămoşi, de fapt de la părinţi şi de la bunici, că mai departe nu ne ducem cu gândul. Să cinsteşti pe părinţi, pe mama ta şi pe tatăl tău şi să ştii că, dacă eşti căsătorit, mai ai un tată şi o mamă, părinţii celuilalt soţ. Şi dacă totuşi nu le zici socrilor, din socotelile tale, din motivele tale, tată şi mamă, să ştii că nu umbli pe cale bună, să ştii că nu împlineşti voia lui Dumnezeu! Să ştii că nu împlineşti voia şi porunca lui Dumnezeu: Cinsteşte pe tatăl şi pe mama ta. Dacă ai făcut lucrul acesta până acum, adică n-ai zis ce trebuie să zici, de acum încolo să te angajezi la ceea ce trebuie să faci şi să le zici şi socrilor, tată şi mamă. Bineînţeles că nu-ţi va fi uşor câtă vreme zece sau douăzeci de ani le-ai zis pe nume sau nu ştiu cum. Trebuie! Fără aceasta nu intri în împărăţia lui Dumnezeu!

Iubiţi credincioşi,

Şi mai este ceva în Sfânta Evanghelie de la Marcu, ceva ce nu este în celelalte Evanghelii. Atunci când tânărul a zis *„toate acestea le-am împlinit”*, Domnul Hristos a privit la el şi - fiţi atenţi ce frumos se spune! - *„I-a fost drag de el”*. Deci avem un om de care se spune în Sfânta Evanghelie că Domnului Iisus Hristos i-a fost drag de el. Cine e acesta? Tânărul cel bogat!

S-au apucat oamenii să-l defaime pe tânărul cel bogat: că nu a făcut câte i-a mai cerut Domnul Iisus Hristos după aceea, că nu a împlinit poruncile. Să ştiţi că greşesc toţi aceia care spun astfel de cuvinte. De ce? Pentru că Domnului Hristos i-a fost drag de el, şi dacă i-a fost drag de el nu se poate să fi fost altfel decât aşa cum ar fi trebuit să fie, şi dacă n-a putut face mai mult nu înseamnă că n-a fost primit de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care a zis: *„Dacă vrei să intri în viaţă, păzeşte poruncile!”*

Să fim cel puţin la măsurile tânărului

Pe noi ar trebui să ne intereseze dacă suntem şi noi ca şi tânărul cel bogat? Am putea zice şi noi ca el: *„toate acestea le-am împlinit”*? Deci, Doamne: n-am ucis, n-am curvit, n-am furat, n-am mărturisit fals, am cinstit pe tatăl şi pe mama mea, n-am înşelat pe nimeni şi iubesc pe aproapele meu ca pe mine însumi. Am putea zice noi aceasta? Ar putea Domnul Hristos, privind la noi, şi dacă am zice noi că acestea le-am împlinit, să-i fie drag de noi? Şi atunci ce să facem să-i fie drag Mântuitorului de noi cum i-a fost drag de tânărul cel bogat? Ce putem face? Să împlinim poruncile măcar de acum înainte, că fără acestea, nu intră nimeni în împărăţia lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Să ne cercetăm pe noi înşine căci acum ştim ce s-a întâmplat cu tânărul cel bogat - eu cred că Domnul Hristos l-a primit pe tânărul cel bogat aşa cum a fost şi cum nu s-a lepădat el de avuţiile sale, stare ce i-a adus întristare Domnul Iisus care l-a primit - nu putea să-i fie drag de el şi în acelaşi timp să-l respingă. Aceasta ne dă mare încredere nouă, care avem lipsurile noastre într-un fel sau altul, şi atunci trebuie să ne gândim la cuvintele spuse de Domnul Hristos: ceea ce-i cu neputinţă la oameni, adică ceea ce nu poate face omul singur, face Dumnezeu pentru el; ceea ce nu-i cu putinţă la oameni, e cu putinţă la Dumnezeu pentru că la Dumnezeu toate sunt cu putinţă.

Iubiţi credincioşi,

Vedeţi câtă bucurie ne dă nouă Evanghelia!? Vedeţi câtă nădejde ne dă nouă Evanghelia, vedeţi câtă încredere ne dă nouă Evanghelia în Mântuitorul nostru, Care doreşte să ne cuprindă şi pe noi aşa cum cuprinde găina puii săi sub aripi. Toate acestea avându-le în vedere, putem avea încredere nu ca să facem rău, ci să facem binele de care suntem în stare, să ocolim răul pe care îl putem ocoli, şi atunci sigur ne primeşte Domnul Hristos, sigur îi e drag Domnului Hristos de fiecare dintre noi. Îmi amintesc un cuvânt al părintelui Arsenie Boca: *„Iubirea lui Dumnezeu faţă de cel mai mare păcătos e mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt faţă de Dumnezeu”.* Noi suntem cuprinşi în iubirea lui Dumnezeu pentru că Dumnezeu este iubire. Zice Sfântul Apostol Pavel că dacă Dumnezeu L-a dat pe Fiul Său pentru binele nostru, oare nu ne va da toate împreună cu El? (Rom. 8, 32) Credem că Dumnezeu ne va da toate împreună cu Fiul pe Care L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică (In. 3, 16). Să ne întemeiem pe acestea, să avem încredinţarea că Dumnezeu poate să ne mântuiască şi ne mântuieşte dacă împlinim poruncile Lui, după puterea noastră şi să cerem ajutor de sus ca să intrăm în viaţa de veci. Amin!

Duminica a 13-a după Rusalii

(Pilda lucrătorilor viei) **Mt. 21, 33-44**

Roadele cele bune ale viei Domnului

Să fim lucrătorii cei buni ai viei Domnului

Preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Aceia dintre voi care aţi luat parte vreodată la Sfântă Liturghie la care a slujit un arhiereu, adică un episcop, un mitropolit, desigur aţi băgat de seamă că, atunci când se cântă «Sfinte Dumnezeule», arhiereul cu glas tare se roagă lui Dumnezeu spunând cuvintele: *"Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea"*. Şi aceste cuvinte de rugăciune, arhiereul le spune de trei ori. Prin aceste cuvinte, slujitorul cel sfinţit se roagă lui Dumnezeu să cerceteze, zice el, *"via aceasta"*. Câteodată spune în loc de *"via aceasta", "lumea aceasta"*. Şi cere de la Dumnezeu ca *„via aceasta", „lumea aceasta"* să o cerceteze şi să o desăvârşească: *"Doamne, Doamne, caută din Cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea"*.

Aceste cuvinte este potrivit să le amintim în legătură cu Evanghelia care s-a citit, cu pilda pe care a spus-o Domnul nostru Iisus Hristos despre o vie pe care stăpânul a sădit-o, pe care a împrejmuit-o, în care a făcut un teasc şi i-a zidit şi un turn de pază şi apoi a plecat departe, lăsând ca via să fie lucrată de nişte lucrători. La vremea roadelor, a trimis nişte slujitori ai lui să ia din roadele viei, dar lucrătorii fiind răi, au izgonit pe slujitorii aceia. Stăpânul a trimis a doua oară şi a treia oară alţi slujitori care au păţit la fel, iar la urmă a trimis pe fiul său, şi ei văzând pe fiul stăpânului, l-au omorât pe acela voind să fie ei moştenitori. Domnul Hristos a spus această pildă şi cei cărora le-a spus-o au înţeles că este vorba de ei înşişi, ei fiind lucrătorii cei răi.

Spune Sf. Evanghelie că preoţii, fariseii, au ştiutcă Domnul Hristos când a spus acea pildă a vorbit despre ei, şi de aceea au vrut să-L prindă, dar se temeau de popor pentru că poporul Îl ţinea de prooroc.

Iubiţi credincioşi,

Într-adevăr, în pilda cu via, Domnul Hristos voia să spună despre lucrătorii cei răi din Vechiul Testament care au chinuit şi au ucis pe prooroci. Apoi, la vremea când a venit Domnul Hristos - El Însuşi să propovăduiască - vroiau şi pe El să-L omoare. Aşa că era firesc, cumva, ca aceia care au auzit aceasta pildă să ştie că şi ei sunt vizaţi, că şi de ei spune Domnul Hristos în pilda cu via dată lucrătorilor.

Dar, iubiţi credincioşi, Domnul Hristos n-a vorbit numai pentru oamenii din vremea aceea şi n-a avut în vedere numai nişte lucruri care s-au petrecut demult, ci pilda aceasta a spus-o şi pentru noi şi pentru credincioşii din toate vremurile, ca să avem şi noi folos din ea. Şi anume, în legătură cu pilda, cu via dată lucrătorilor, se spune în Sfânta Evanghelie de la Matei, şi am auzit şi noi cuvintele acestea, că: *"Împărăţia lui Dumnezeu va fi luată de la voi* - zice Domnul Hristos - *şi va fi dată neamului care aduce roadele ei"* (Mt.21,43). Aceste cuvinte au mare însemnătate şi pentru noi şi este bine să ne cercetăm puţin în privinţa lor. Mai întâi se pune întrebarea: De la cine ia Domnul Hristos împărăţia lui Dumnezeu şi cui o dă? Cine sunt cei de la care o ia şi care este neamul căruia Domnul Hristos îi dă împărăţia, îi dă via s-o lucreze? Sigur că, dacă avem în vedere că lucrătorii cei răi au fost aceia care au refuzat, s-au împotrivit Cuvântului lui Dumnezeu, n-au primit să-şi împlinească datoria, au alungat pe cei care în numele lui Dumnezeu le vesteau învăţătura cea sfântă, L-au răstignit pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, acei oameni sunt cei care în orice caz nu pot avea parte de împărăţia lui Dumnezeu. Nu pot avea parte de Dumnezeu pentru că sunt împotrivitori lui Dumnezeu.

Deci împărăţia lui Dumnezeu se ia de la toţi aceia care nu stau în legătură cu Dumnezeu, care nu cinstesc pe Dumnezeu, care nu se supun lui Dumnezeu, care nu primesc pe oamenii lui Dumnezeu, care nu primesc cuvântul cel sfânt al dumnezeieştii Evangheli; ei nu pot să fie părtaşi la bucuria împărăţiei lui Dumnezeu, nu fac parte din via cea zidită de Domnul nostru Iisus Hristos prin Cuvântul Sfintei Evangheli şi de aceea nu pot ajunge la desăvârşire pentru că nu dau roadele împărăţiei lui Dumnezeu.

Dar toţi aceia care primesc cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu în inima lor şi fac rod întru răbdare, toţi aceia care au inimă curată şi bună, şi primesc învăţătura cea înnoitoare cuprinsă în dumnezeiasca Evanghelie, toţi aceia, cu darul lui Dumnezeu, aduc roadă multă şi de aceea se bucură de împărăţia lui Dumnezeu, aşa cum se bucură acei

oameni care sădesc vie şi o lucrează, şi cu binecuvântarea lui Dumnezeu ajung să aibă rod din osteneala lor şi din binecuvântarea lui Dumnezeu.

Întâi să ne lucrăm (desăvârşim) pe noi înşine, apoi să lucrăm pentru binele celorlalţi

Iubiţi credincioşi,

Pentru că este vorba de vie şi de roade, să cercetăm ce anume trebuie să avem în vedere noi, ca unii care avem bucuria să primim împărăţia lui Dumnezeu şi avem nădejde să fim în neamul acela care face şi aduce roadele împărăţiei. Ce trebuie să lucrăm noi, cum trebuie să lucrăm noi, ca să avem parte de roadele viei celei duhovniceşti? Mai întâi de toate, ca să putem face o lume mai bună, ca via sădită de Dumnezeu să fie mai bună, noi suntem obligaţi să ne ocupăm de sufletele altora, de alţii, nu de noi înşine. Dar asta-i o mare greşeală, iubiţi credincioşi! Pentru că mai întâi, ca să putem avea nădejde de bine în lumea aceasta, trebuie să ne lucrăm pe noi înşine, să lucrăm sufletul nostru, să ne ocupăm de sufletul nostru, ca să fie vrednic de a primi binecuvântarea lui Dumnezeu. Sfântul Evanghelist Ioan, a păstrat din cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos şi cuvântul: *"Eu sunt viţa cea adevărată şi voi sunteţi mlădiţele şi Tatăl Meu este lucrătorul. Şi orice mlădiţă care aduce roadă Tatăl o lucrează ca şi mai multă roadă să aducă şi orice mlădiţă care nu aduce roadă, o taie şi o aruncă afară, şi ajunge în foc şi arde"* (In.15,1-2). În acest cuvânt al Domnului nostru Iisus Hristos se arată că noi avem o legătură cu El şi dacă într-adevăr rămânem în El, şi cuvintele Lui rămân în noi, atunci, având legătură cu Domnul Hristos, sufletul nostru aduce roade, şi roadele cele multe sunt spre slava lui Dumnezeu.

Deci, dacă vrem să înaintăm în viaţa duhovnicească, mai întâi trebuie să ne ocupăm de sufletul nostru şi dacă sufletul nostru va fi roditor de fapte bune, de gânduri bune, de cuvinte folositoare, de viaţă aleasă, atunci vom putea să-i ajutăm şi pe alţii, vom putea să ne ocupăm şi de sufletul altora. De fapt, fiecare dintre noi suntem datori, într-un fel, să ne ocupăm şi de alţii: părinţii de copii, învăţătorii cei duhovniceşti şi preoţii de credincioşi, credincioşii unii de alţii, naşii de finii lor de la botez, toţi avem datorie să lucrăm pentru alţii, dar să nu uităm că mai întâi de toate trebuie să lucrăm pentru sufletul nostru.

Se spune undeva, în Pateric, că părinţii cei de demult se retrăgeau în pustie şi se vindecau pe ei înşişi de patimi, şi numai după aceea veneau la oameni şi îi învăţau. Dar acuma nu se mai întâmplă astfel, ci dimpotrivă, oameni pătimaşi de multe ori se ocupă de sufletele altora. Şi aceasta este o mare greşeală. De aceea, cel dintâi lucru pe care trebuie să-l avem în vedere când e vorba de înaintarea spre roadele cele duhovniceşti, este acela de a ne ocupa de noi înşine. Şi zice Domnul Hristos că împărăţia se ia de la cei care nu fac roadele ei şi se dă neamului care face roadele Lui.

Iubiţi credincioşi,

Aici e bine să ne întrebăm: Oare ce fel de roade trebuie să aducă omul ca să fie vrednic de împărăţia lui Dumnezeu? În rugăciunea *Tatăl Nostru* spunem *"Vie împărăţia Ta"*, adică noi cerem să vie împărăţia lui Dumnezeu. Dar, ca să vină împărăţia lui Dumnezeu, noi trebuie să facem faptele împărăţiei lui Dumnezeu. Rugăciunea trebuie ajutată de fapte, că dacă nu-i ajutată de fapte nici nu-i rugăciune. Rugăciunea nu trebuie să fie desprinsă de viaţă, că dacă ne rugăm numai aşa, numai de program, dimineaţa şi seara, îi bine să ne rugăm, dar dacă rămânem numai la program atunci rugăciunea îi desprinsă cumva de viaţa noastră şi de aceea nici nu ne putem ruga cum se cade. Se spune în Pateric: călugărul care se roagă numai când se roagă - adică numai cu rugăciune de program - acela nici atunci nu se roagă. Rugăciunea n-o poţi face cum trebuie decât dacă faci o rugăciune neîntreruptă, o rugăciune neîncetată, dacă toate ale tale sunt în rugăciune. Munca e şi rugăciune şi rugăciunea e şi muncă, rugăciune cu osteneală, cu strădanie. Dacă se face toată viaţa omului rugăciune, atunci cu adevărat omul se roagă, şi când zice *"Vie împărăţia Ta"* simte împărăţia lui Dumnezeu în el.

Se spune în Pateric că era un frate oarecare într-o mănăstire şi era tare stăruitor în rugăciune, dar nepăsător la celelalte datorii. Se ruga el lui Dumnezeu mult, dar nu-şi împlinea celelalte datorii. Într-o zi, diavolul s-a arătat unui părinte duhovnicesc şi i-a zis: *"O minune, cutare frate mă strânge în braţe pururea făcând voile mele, şi apoi zice către Dumnezeu: Doamne, mântuieşte-mă de cel rău"*. Se minuna şi diavolul de o astfel de stare sufletească.

Cam aşa fac oamenii care zic *"şi nu ne duce pe noi în ispită"*, adică: *"nu ne duce la împrejurări care favorizează păcatul"*, şi când acolo, tocmai ei se duc singuri pe acolo şi caută pricini ca să facă rău. Dacă nu scoatem

din sufletul nostru necredinţa, „nepăsarea, uitarea şi neştiinţa”, iubirea trupească de sine, „iubirea de plăcere, iubirea de avere şi iubirea de slavă”, atunci cădem în ispite şi ajungem la toate relele.

Zice arhiereul: “*Şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o Dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea”*. Ce înseamnă aceasta, să o desăvârşească? Adică să o facă deplină, şi pentru cine? Pentru oamenii care-s de faţă la Sf. Liturghie, pentru credincioşi, pentru că la temelia vieţii celei bune este credinţa în Dumnezeu, este supunerea faţă de Dumnezeu, este smerenia, este legătura cu Sfintele Slujbe. De aici e bucuria, de aici e puterea, că numai aşa, din puterea omului nu se poate împlini mult. Sunt oameni care realizează cultură, care realizează artă, sunt oameni care fac şi lucruri frumoase şi nu se gândesc atâta la Dumnezeu, dar aceia nu au parte de împărăţia lui Dumnezeu, de la aceia se ia împărăţia lui Dumnezeu şi se dă celor credincioşi.

Iubiţi credincioşi,

Iată, noi am zice că ni se dă nouă, pentru că noi suntem credincioşi. Dar oare într-adevăr ni se dă? Simţim noi, în noi, lucrarea împărăţiei lui Dumnezeu sau simţim poate răutatea sau simţim vălmăşagul ispitelor? Să simţim în noi bucuria mântuirii şi atunci sigur avem şi împărăţia cea pregătită pentru cei ce se străduiesc. Amin!

Duminica a 13-a după Rusalii

(Pilda lucrătorilor viei) **Mt. 21, 33-44**

Roadele cele bune ale viei Domnului

Să fim lucrătorii cei buni ai viei Domnului

Preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Aceia dintre voi care aţi luat parte vreodată la Sfântă Liturghie la care a slujit un arhiereu, adică un episcop, un mitropolit, desigur aţi băgat de seamă că, atunci când se cântă «Sfinte Dumnezeule», arhiereul cu glas tare se roagă lui Dumnezeu spunând cuvintele: *“Doamne, Doamne, caută din cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea”*. Şi aceste cuvinte de rugăciune, arhiereul le spune de trei ori. Prin aceste cuvinte, slujitorul cel sfinţit se roagă lui Dumnezeu să cerceteze, zice el, *“via aceasta”*. Câteodată spune în loc de *“via aceasta”, “lumea aceasta”*. Şi cere de la Dumnezeu ca *„via aceasta”, „lumea aceasta”* să o cerceteze şi să o desăvârşească: *“Doamne, Doamne, caută din Cer şi vezi şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea”*.

Aceste cuvinte este potrivit să le amintim în legătură cu Evanghelia care s-a citit, cu pilda pe care a spus-o Domnul nostru Iisus Hristos despre o vie pe care stăpânul a sădit-o, pe care a împrejmuit-o, în care a făcut un teasc şi i-a zidit şi un turn de pază şi apoi a plecat departe, lăsând ca via să fie lucrată de nişte lucrători. La vremea roadelor, a trimis nişte slujitori ai lui să ia din roadele viei, dar lucrătorii fiind răi, au izgonit pe slujitorii aceia. Stăpânul a trimis a doua oară şi a treia oară alţi slujitori care au păţit la fel, iar la urmă a trimis pe fiul său, şi ei văzând pe fiul stăpânului, l-au omorât pe acela voind să fie ei moştenitori. Domnul Hristos a spus această pildă şi cei cărora le-a spus-o au înţeles că este vorba de ei înşişi, ei fiind lucrătorii cei răi.

Spune Sf. Evanghelie că preoţii, fariseii, au ştiutcă Domnul Hristos când a spus acea pildă a vorbit despre ei, şi de aceea au vrut să-L prindă, dar se temeau de popor pentru că poporul Îl ţinea de prooroc.

Iubiţi credincioşi,

Într-adevăr, în pilda cu via, Domnul Hristos voia să spună despre lucrătorii cei răi din Vechiul Testament care au chinuit şi au ucis pe prooroci. Apoi, la vremea când a venit Domnul Hristos - El Însuşi să propovăduiască -

vroiau şi pe El să-L omoare. Aşa că era firesc, cumva, ca aceia care au auzit aceasta pildă să ştie că şi ei sunt vizaţi, că şi de ei spune Domnul Hristos în pilda cu via dată lucrătorilor.

Dar, iubiţi credincioşi, Domnul Hristos n-a vorbit numai pentru oamenii din vremea aceea şi n-a avut în vedere numai nişte lucruri care s-au petrecut demult, ci pilda aceasta a spus-o şi pentru noi şi pentru credincioşii din toate vremurile, ca să avem şi noi folos din ea. Şi anume, în legătură cu pilda, cu via dată lucrătorilor, se spune în Sfânta Evanghelie de la Matei, şi am auzit şi noi cuvintele acestea, că: *"Împărăţia lui Dumnezeu va fi luată de la voi* - zice Domnul Hristos - *şi va fi dată neamului care aduce roadele ei"* (Mt.21,43). Aceste cuvinte au mare însemnătate şi pentru noi şi este bine să ne cercetăm puţin în privinţa lor. Mai întâi se pune întrebarea: De la cine ia Domnul Hristos împărăţia lui Dumnezeu şi cui o dă? Cine sunt cei de la care o ia şi care este neamul căruia Domnul Hristos îi dă împărăţia, îi dă via s-o lucreze? Sigur că, dacă avem în vedere că lucrătorii cei răi au fost aceia care au refuzat, s-au împotrivit Cuvântului lui Dumnezeu, n-au primit să-şi împlinească datoria, au alungat pe cei care în numele lui Dumnezeu le vesteau învăţătura cea sfântă, L-au răstignit pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, acei oameni sunt cei care în orice caz nu pot avea parte de împărăţia lui Dumnezeu. Nu pot avea parte de Dumnezeu pentru că sunt împotrivitori lui Dumnezeu.

Deci împărăţia lui Dumnezeu se ia de la toţi aceia care nu stau în legătură cu Dumnezeu, care nu cinstesc pe Dumnezeu, care nu se supun lui Dumnezeu, care nu primesc pe oamenii lui Dumnezeu, care nu primesc cuvântul cel sfânt al dumnezeieştii Evanghelii; ei nu pot să fie părtaşi la bucuria împărăţiei lui Dumnezeu, nu fac parte din via cea zidită de Domnul nostru Iisus Hristos prin Cuvântul Sfintei Evanghelii şi de aceea nu pot ajunge la desăvârşire pentru că nu dau roadele împărăţiei lui Dumnezeu.

Dar toţi aceia care primesc cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu în inima lor şi fac rod întru răbdare, toţi aceia care au inimă curată şi bună, şi primesc învăţătura cea înnoitoare cuprinsă în dumnezeiasca Evanghelie, toţi aceia, cu darul lui Dumnezeu, aduc roadă multă şi de aceea se bucură de împărăţia lui Dumnezeu, aşa cum se bucură acei oameni care sădesc vie şi o lucrează, şi cu binecuvântarea lui Dumnezeu ajung să aibă rod din osteneala lor şi din binecuvântarea lui Dumnezeu.

Întâi să ne lucrăm (desăvârşim) pe noi înşine, apoi să lucrăm pentru binele celorlalţi

Iubiţi credincioşi,

Pentru că este vorba de vie şi de roade, să cercetăm ce anume trebuie să avem în vedere noi, ca unii care avem bucuria să primim împărăţia lui Dumnezeu şi avem nădejde să fim în neamul acela care face şi aduce roadele împărăţiei. Ce trebuie să lucrăm noi, cum trebuie să lucrăm noi, ca să avem parte de roadele viei celei duhovniceşti? Mai întâi de toate, ca să putem face o lume mai bună, ca via sădită de Dumnezeu să fie mai bună, noi suntem obligaţi să ne ocupăm de sufletele altora, de alţii, nu de noi înşine. Dar asta-i o mare greşeală, iubiţi credincioşi! Pentru că mai întâi, ca să putem avea nădejde de bine în lumea aceasta, trebuie să ne lucrăm pe noi înşine, să lucrăm sufletul nostru, să ne ocupăm de sufletul nostru, ca să fie vrednic de a primi binecuvântarea lui Dumnezeu. Sfântul Evanghelist Ioan, a păstrat din cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos şi cuvântul: *"Eu sunt viţa cea adevărată şi voi sunteţi mlădiţele şi Tatăl Meu este lucrătorul. Şi orice mlădiţă care aduce roadă Tatăl o lucrează ca şi mai multă roadă să aducă şi orice mlădiţă care nu aduce roadă, o taie şi o aruncă afară, şi ajunge în foc şi arde"* (In.15,1-2). În acest cuvânt al Domnului nostru Iisus Hristos se arată că noi avem o legătură cu El şi dacă într-adevăr rămânem în El, şi cuvintele Lui rămân în noi, atunci, având legătură cu Domnul Hristos, sufletul nostru aduce roade, şi roadele cele multe sunt spre slava lui Dumnezeu.

Deci, dacă vrem să înaintăm în viaţa duhovnicească, mai întâi trebuie să ne ocupăm de sufletul nostru şi dacă sufletul nostru va fi roditor de fapte bune, de gânduri bune, de cuvinte folositoare, de viaţă aleasă, atunci vom putea să-i ajutăm şi pe alţii, vom putea să ne ocupăm şi de sufletul altora. De fapt, fiecare dintre noi suntem datori, într-un fel, să ne ocupăm şi de alţii: părinţii de copii, învăţătorii cei duhovniceşti şi preoţii de credincioşi, credincioşii unii de alţii, naşii de finii lor de la botez, toţi avem datorie să lucrăm pentru alţii, dar să nu uităm că mai întâi de toate trebuie să lucrăm pentru sufletul nostru.

Se spune undeva, în Pateric, că părinţii cei de demult se retrăgeau în pustie şi se vindecau pe ei înşişi de patimi, şi numai după aceea veneau la oameni şi îi învăţau. Dar acuma nu se mai întâmplă astfel, ci dimpotrivă, oameni pătimaşi de multe ori se ocupă de sufletele altora. Şi aceasta este o mare greşeală. De aceea, cel dintâi lucru pe care trebuie să-l avem în vedere când e vorba de înaintarea spre roadele cele duhovniceşti, este acela de a ne

ocupa de noi înşine. Şi zice Domnul Hristos că împărăţia se ia de la cei care nu fac roadele ei şi se dă neamului care face roadele Lui.

Iubiţi credincioşi,

Aici e bine să ne întrebăm: Oare ce fel de roade trebuie să aducă omul ca să fie vrednic de împărăţia lui Dumnezeu? În rugăciunea *Tatăl Nostru* spunem *"Vie împărăţia Ta"*, adică noi cerem să vie împărăţia lui Dumnezeu. Dar, ca să vină împărăţia lui Dumnezeu, noi trebuie să facem faptele împărăţiei lui Dumnezeu. Rugăciunea trebuie ajutată de fapte, că dacă nu-i ajutată de fapte nici nu-i rugăciune. Rugăciunea nu trebuie să fie desprinsă de viaţă, că dacă ne rugăm numai aşa, numai de program, dimineaţa şi seara, îi bine să ne rugăm, dar dacă rămânem numai la program atunci rugăciunea îi desprinsă cumva de viaţa noastră şi de aceea nici nu ne putem ruga cum se cade. Se spune în Pateric: călugărul care se roagă numai când se roagă - adică numai cu rugăciune de program - acela nici atunci nu se roagă. Rugăciunea n-o poţi face cum trebuie decât dacă faci o rugăciune neîntreruptă, o rugăciune neîncetată, dacă toate ale tale sunt în rugăciune. Munca e şi rugăciune şi rugăciunea e şi muncă, rugăciune cu osteneală, cu strădanie. Dacă se face toată viaţa omului rugăciune, atunci cu adevărat omul se roagă, şi când zice *"Vie împărăţia Ta"* simte împărăţia lui Dumnezeu în el.

Se spune în Pateric că era un frate oarecare într-o mănăstire şi era tare stăruitor în rugăciune, dar nepăsător la celelalte datorii. Se ruga el lui Dumnezeu mult, dar nu-şi împlinea celelalte datorii. Într-o zi, diavolul s-a arătat unui părinte duhovnicesc şi i-a zis: *"O minune, cutare frate mă strânge în braţe pururea făcând voile mele, şi apoi zice către Dumnezeu: Doamne, mântuieşte-mă de cel rău"*. Se minuna şi diavolul de o astfel de stare sufletească.

Cam aşa fac oamenii care zic *"şi nu ne duce pe noi în ispită"*, adică: *"nu ne duce la împrejurări care favorizează păcatul"*, şi când acolo, tocmai ei se duc singuri pe acolo şi caută pricini ca să facă rău. Dacă nu scoatem din sufletul nostru necredinţa, „nepăsarea, uitarea şi neştiinţa", iubirea trupească de sine, „iubirea de plăcere, iubirea de avere şi iubirea de slavă", atunci cădem în ispite şi ajungem la toate relele.

Zice arhiereul: "*Şi cercetează via aceasta pe care a sădit-o Dreapta Ta şi o desăvârşeşte pe ea"*. Ce înseamnă aceasta, să o desăvârşească? Adică să o facă deplină, şi pentru cine? Pentru oamenii care-s de faţă la Sf. Liturghie, pentru credincioşi, pentru că la temelia vieţii celei bune este credinţa în Dumnezeu, este supunerea faţă de Dumnezeu, este smerenia, este legătura cu Sfintele Slujbe. De aici e bucuria, de aici e puterea, că numai aşa, din puterea omului nu se poate împlini mult. Sunt oameni care realizează cultură, care realizează artă, sunt oameni care fac şi lucruri frumoase şi nu se gândesc atâta la Dumnezeu, dar aceia nu au parte de împărăţia lui Dumnezeu, de la aceia se ia împărăţia lui Dumnezeu şi se dă celor credincioşi.

Iubiţi credincioşi,

Iată, noi am zice că ni se dă nouă, pentru că noi suntem credincioşi. Dar oare într-adevăr ni se dă? Simţim noi, în noi, lucrarea împărăţiei lui Dumnezeu sau simţim poate răutatea sau simţim vălmăşagul ispitelor? Să simţim în noi bucuria mântuirii şi atunci sigur avem şi împărăţia cea pregătită pentru cei ce se străduiesc. Amin!

Duminica a 15-a după Rusalii

(Învăţătorul de lege) **Mt. 22, 35-46**

Credinţa lucrătoare prin iubire

Dumnezeu este iubire

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Amin.

„Aceasta vă poruncesc: să vă iubiţi unul pe altul.”

Iubiţi credincioşi,

Iată-ne în faţa Mântuitorului nostru Iisus Hristos care astăzi, prin rostul Sfintei Evanghelii care s-a citit, ne-a vorbit despre cea mai mare poruncă a lui Dumnezeu. Ne-a vorbit despre cea dintâi dintre poruncile lui Dumnezeu, despre iubire, porunca cea mai de căpetenie a creştinismului, esenţa însăşi a creştinismului. Ştim din dumnezeiasca Scriptură că Dumnezeu a iubit lumea, că Dumnezeu iubeşte lumea; ştim că Dumnezeu aşa de mult a iubit lumea aceasta - lumea pe care a creat-o Dumnezeu - încât, fiind de trebuinţă să vină în această lume Fiul lui Dumnezeu şi să se jertfească în firea omenească pentru lume, Dumnezeu Tatăl L-a trimis, din iubire, pe Fiul Său, Care, şi El s-a întrupat tot din iubire.

Din iubire faţă de această lume a lui Dumnezeu, pe care Dumnezeu a creat-o ca să fie a Lui, a venit în această lume Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care s-a unit cu firea omenească în Preasfânta Fecioară Maria. A venit Fiul lui Dumnezeu în lumea aceasta şi s-a născut ca om, a trăit între oameni, A propovăduit Evanghelia. La „vremea potrivită” s-a jertfit pentru noi şi pentru a noastră mântuire, pentru viaţa lumii, şi toate acestea le-a făcut din iubire. Le-a făcut pentru că nu putea să nu le facă. Toate acestea le-a făcut pentru că iubirea îi cerea să se manifeste cu iubire pentru cei iubiţi ai Săi – *„Că într’atât a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într’Însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică”* (In. 3, 16). Sunt cuvinte veşnice, cuvintele vieţii celei veşnice, sunt cuvinte care ne încredinţează că Dumnezeu este într-adevăr iubire şi că iubirea lui Dumnezeu este lucrătoare pentru noi oamenii, pentru mântuirea noastră.

Domnul Nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat şi om adevărat, a adus la arătare iubirea; El, care este iubire, a adus la arătare iubirea prin tot ce a făcut pentru noi.

Cea dintâi poruncă: porunca iubirii

Pe El, propovăduitorul iubirii, L-a întrebat cândva un fariseu: *„Învăţătorule, care este cea dintâi dintre porunci?”* Şi conform mărturiei Sfântului Evanghelist Marcu, Domnul Hristos a răspuns: *„Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul nostru este singurul Domn; şi: Şi să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău şi din toată puterea ta […]. Iar a doua este aceasta: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi”* (Mc. 12, 29-31). Şi a adăugat Domnul Hristos*, „De aceste două porunci atârnă toată legea şi profeţii”* (Mt. 22, 37-38). Asta înseamnă că cel care împlineşte porunca iubirii nu împlineşte o singură poruncă, ci împlineşte toate poruncile, pentru că toate poruncile sunt cuprinse în iubire.

În felul acesta, Mântuitorul lumii a pus în atenţia tuturor celor ce vor cunoaşte aceste cuvinte, deci şi în atenţia noastră, faptul că dintre câte porunci sunt, şi toate sunt mari în felul lor, cea mai mare, cea dintâi, cea mai de căpetenie, este porunca ducătoare la iubire, porunca aceea care ne angajează prin iubire, ne angajează la iubire. Porunca aceea care vrea să înmulţească

iubirea până la aşa măsură încât în iubirea noastră, cea după poruncă, să cuprindem chiar şi pe duşmanii noştri, pe care noi, poate, nu i-am socoti vrednici de iubirea noastră, dar pe care Domnul Hristos ni-i pune în atenţie ca pe unii care trebuie să fie iubiţi de noi.

Cu un alt prilej, Domnul Iisus a spus ucenicilor Săi: *«Cel ce Mă iubeşte păzeşte poruncile Mele şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui»* (In. 14, 21). Deci Domnul Hristos arată că Îl iubim pe Dumnezeu dacă împlinim poruncile Lui. Ne-a spus Domnul Hristos că: *„Cel ce-şi iubeşte pe tatăl său ori pe mama sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine; cel ce-şi iubeşte pe fiul său ori pe fiica sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine. Şi cel ce nu-şi ia crucea sa şi nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine”* (Mt. 10, 38). Potrivit acestor cuvinte: întâi e Dumnezeu şi apoi e omul; întâi e Domnul Hristos şi apoi omul prin Domnul Hristos. Suntem datori cu iubire faţă de Domnul, dar pe om trebuie să-l iubim prin Domnul nostru Iisus Hristos şi mai ales pentru că aşa vrea Dumnezeu, pentru că aşa vrea Domnul Hristos, pentru că aşa ne porunceşte.

Iubirea o avem cu toţii ca putere sufletească. Ea, însă, trebuie lărgită asupra tuturor oamenilor, dar pornind întotdeauna de la Dumnezeu – *„Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul Tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată puterea ta şi din tot cugetul tău.”* Aceasta este cea dintâi şi cea mai mare poruncă, iar a doua, asemeni acesteia şi tot atât de mare, este *„să-l iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.”* Aceste două porunci - porunca iubirii faţă de Dumnezeu mai presus de orice şi porunca iubirii faţă de aproapele tău la măsura la care ne iubim pe noi înşine - este unul şi acelaşi lucru. Nu se poate despărţi iubirea faţă de Dumnezeu de iubirea faţă de aproapele. Dacă pe Dumnezeu îl iubim atunci când îi împlinim poruncile, iar poruncile îl au în vedere adesea şi pe om, înseamnă că numai atunci împlinim porunca iubirii faţă de Dumnezeu din toate puterile noastre când împlinim porunca iubirii faţă de aproapele nostru la măsura la care putem noi să iubim pe omul de lângă noi.

Feluri de a iubi

Dacă ne cercetăm pe noi înşine în privinţa iubirii, constatăm că noi nu avem în vedere în primul rând porunca iubirii, ci folosim puterea noastră iubitoare după capacitatea noastră de pricepere. Şi anume, în ceea ce priveşte iubirea faţă de om, iubim pe cei care ne iubesc, iubim pe cei care ne sunt simpatici, iubim pe cei care ne fac bine, iubim pe cei care ne ajută cu ceva, dar nu iubim în aceeaşi măsură şi cu aceeaşi putere pe orice om care ne vine în faţă. Căci pe aproapele nostru, adică pe omul de lângă noi, Dumnezeu l-a aşezat lângă noi ca să ne raportăm la Dumnezeu prin omul de lângă noi. Şi atunci, ce este de făcut? Atunci trebuie să căutăm să iubim nu pentru socotelile noastre sau pentru înclinările noastre, ci să iubim pe toţi oamenii pentru că aşa vrea Dumnezeu, pentru că aşa ne porunceşte Domnul Hristos.

A iubi oricum, iubind întâmplător, iubind fluctuant, oscilant, nu înseamnă de fapt a împlini porunca iubirii. Porunca iubirii o împlineşti atunci când ţii seama de Cel ce-a dat porunca iubirii şi când singura motivare este porunca de a iubi. Să iubim pentru că ni sa poruncit să iubim:

- ni sa poruncit să iubim pe Dumnezeu,
- ni sa poruncit să ne iubim unii pe alţii,

- ni sa poruncit să iubim pe omul de lângă noi,
- ni sa poruncit să iubim pe vrăjmaşii noştri.

Şi dacă facem aşa, atunci împlinim porunca. Împlinesc porunca aceia care au trecut de diferendele dintre oameni, aceia care nu mai ţin seamă de nişte înclinări anume, şi ţin seama doar de faptul că Dumnezeu ne porunceşte să ne iubim. Dacă iubim pe Dumnezeu împlinim poruncile Lui. Iubim pe Dumnezeu pentru că Dumnezeu este iubire. Iubim pe Dumnezeu pentru că Dumnezeu ne iubeşte. Iubim pe Dumnezeu pentru că suntem datori cu iubirea. Iubim pe Dumnezeu pentru binefacerile pe care le-a revărsat asupra noastră. Iubim pe Dumnezeu pentru că Dumnezeu este vrednic de iubirea noastră cea după a noastră putere.

Sfântul Maxim Mărturisitorul, în Filocalie, cunoaşte trei feluri de iubiri:
- iubirea după poruncă (deasupra firii),
- iubirea firească şi
- iubirea pătimaşă (împotriva firii).

Iubirea după poruncă o au aceia care iubesc fără să întrebe despre ceva în legătură cu persoana iubită. Iubirea după poruncă o au aceia care au trecut de răutăţile care sfărâmiţează simţirea şi gândirea oamenilor.

Iubesc firesc cei ce îşi îndreaptă iubirea faţă de persoana iubită din spirit părintesc (părinţii către fii lor, iubirea pe care o au fraţi între ei, iubirea pe care o au cei care se simt apropiaţi unii de alţii fără să se gândească că există o poruncă a iubirii şi cu toate acestea iubesc). *„Dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc pe voi ce răsplată puteţi avea că doar şi păgânii acelaşi lucrul îl fac”,* citim în Scriptură. Aceasta înseamnă că iubirea omenească ţine de firea omenească. Nu este o iubire meritorie, ci este totuşi o iubire odihnitoare, o iubire care se apropie de iubirea cea după poruncă.

Iubirea pătimaşă este iubirea pe care o au cei care împlinesc patimile cu ajutorul celor din jurul lor, ce îi iubesc. Dar această iubire pătimaşă fărâmiţează firea. Această iubire nu este binecuvântată de Dumnezeu.

Credinţa lucrătoare prin iubire

Singur Apostolul Pavel, în Epistola întâia către Corinteni şi în cea către Galateni, afirmă că în Hristos se sădeşte orice adevăr şi credinţă iubitoare, lucrătoare în bine. Apostolul Pavel afirmă: *„De aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt”* (I Cor. 13, 2), deci nu am nici o valoare. Valoarea vine prin iubire, prin credinţă şi iubire. Dacă nu am iubire, nu am valoare chiar dacă am credinţă foarte multă. Credinţa neapărat trebuie să fie lucrătoare în iubire. Fără iubire nu există credinţă care iubeşte, nu există credinţă lucrătoare prin iubire. Fără credinţă, iubirea nu este la locul ei, nu este după poruncă.

În Epistola întâi către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel sunt nişte urmări ale dragostei şi anume se spune că: *„Iubirea rabdă’ndelung; iubirea se dăruie, ea nu invidiază; ea nu se trufeşte; nu se îngâmfă; ea nu se poartă cu necuviinţă, nu-şi caută pe ale sale, nu se întărâtă, nu ţine minte răul, nu se bucură de nedreptate, ci de adevăr se bucură; pe toate le suferă, pe toate le crede, pe toate le nădăjduieşte, pe toate le rabdă; iubirea niciodată nu se trece”* (I Cor. 13, 4-8).

Numai dragostea sau iubirea - dragostea şi iubirea fiind acelaşi lucru - este cuprinzătoare şi în înţelesul acesta că în cuprinsul ei sunt aceste binefaceri pe care le pomeneşte Sfântul Apostol Pavel şi pe care trebuie să le aibă orice suflet plin de iubire.

Cum se poate ajunge la iubire?

Mai rămâne o întrebare şi un răspuns. De ce totuşi în lumea aceasta e aşa puţină iubire? De ce e şi mai puţină iubire după poruncă? De ce nu-i destulă iubire după fire? De ce totuşi există şi iubire pătimaşă? Răspunsul e simplu. Ni-L dă Domnul Nostru Iisus Hristos: *„Din pricina înmulţirii **fărădelegilor**, iubirea multora se va răci”* (Mt. 24, 12). Asta înseamnă că, unde se înmulţeşte păcatul scade iubirea. Unde se înmulţeşte virtutea, iubirea creşte.

Sf. Maxim Mărturisitorul ne spune că “ *iubirea cea adevărată este născută din **nepătimire** “*. Numai cel nepătimaş, numai cel care-a depăşit pătimirea, numai cel care a ajuns să fie dezrobit de patimi, numai acela este de fapt iubitor după poruncă, îl iubeşte pe Dumnezeu mai mult decât orice şi pe aproapele ca pe sine însuşi.

Dar la nepătimire cum se poate ajunge? Sf. Maxim Mărturisitorul ne spune aşa: temelia este credinţa în Dumnezeu. După credinţă, vine frica de chinurile veşnice, frica de iad, după care urmează înfrânarea. După înfrânare urmează răbdarea. După răbdare urmează nădejdea şi după nădejde urmează nepătimirea. Sfântul Ioan Scărarul spune că „*nepătimirea este cerul cel de pe pământ şi este învierea sufletului înaintea învierii cea de obşte*“. Nepătimirea este adusă în suflet de grija de a sluji lui Dumnezeu în toate ale noastre. Şi după nepătimire vine iubirea. Iar iubirea este dovada nepătimirii.

Sf. Ap. Pavel în Epistola către Coloseni (cap.3), ne arată de asemenea o cale spre iubire. Şi anume, zice el aşa: «*Omorâţi mădularele voastre, cele de pe pământ: desfrânarea, necurăţia, patima, pofta cea rea şi lăcomia - care este închinare la idoli… lepădaţi şi voi toate acestea: mânia, iuţimea, răutatea, defăimarea, cuvântul cel neruşinat din gura voastră, … nu vă minţiţi unii pe alţii pentru că v-aţi lepădat de omul cel vechi*». Asta ar însemna cel dintâi pas spre nepătimire şi totodată spre iubire, spre iubirea fericită.

Şi mai spune (deci nu este totul numai să nimicim cele pomenite): «*… îmbrăcaţi-vă ca aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi prea iubiţi, cu simţăminte de îndurare, de bunătate, de smerenie, de blândeţe, de îndelungă răbdare… şi mai presus de toate, îmbrăcaţi-vă în iubire, care este legătura desăvârşirii…*» şi după aceea vine pacea lui Hristos, pacea sufletului.

Iată ce înseamnă să iubeşti, ce înseamnă să înaintezi prin iubire, ce înseamnă să fii fericit, iubit. Asta înseamnă să porţi în tine pe persoana iubită şi nu numai pe una ci pe toţi, pentru că toţi sunt făpturile lui Dumnezeu, pentru că toţi oamenii poartă chipul lui Dumnezeu.

Ce avem de făcut? Să ne cercetăm pe noi înşine cum stăm în faţa poruncii de-a iubi pe Dumnezeu mai presus de orice şi de-a iubi pe aproapele nostru ca pe noi înşine. Să ne gândim la aceasta şi să ne întrebăm despre aceasta, şi dacă avem în sufletul nostru iubirea împuţinată, să căutăm să înlăturăm pricinile de scădere a iubirii, pricinile de sărăcire a iubirii, care sunt **fărădelegile**. Să înaintăm în virtute ca să înaintăm în iubire, iar iubirea să fie întemeiată pe credinţă, să fie rezultatul credinţei. Deci să avem credinţa lucrătoare prin iubire. Să avem iubire ca să avem valoare. Să ne ajute bunul Dumnezeu să ne gândim la această poruncă mare şi

cuprinzătoare, la porunca iubirii, ca să o împlinim după putere. Că unde e iubire, acolo e şi fericire. Amin!

Duminica a 16-a după Rusalii

(Pilda cu talanţii)

Mt. 25, 14-30

Înmulţirea talanţilor primiţi de la Dumnezeu

Iubiţi credincioşi,

Astăzi s-a citit din Sfânta Evanghelie pilda cu talanţii. În această pildă ni s-au pus în atenţie trei oameni, care au primit de la stăpânul lor talanţi, ca să lucreze cu ei. Stăpânul pleca undeva, departe, şi a dat slujitorilor săi în grijă să înmulţească talanţii pe care i-a primit fiecare. Unuia i-a dat 5 talanţi, altuia 2 talanţi şi celui de al treilea un talant. După o vreme s-a întors şi s-a interesat de lucrarea fiecăruia în privinţa înmulţirii talanţilor. Cel cu 5 talanţi, ne spune pilda, a zis către stăpân: *„Cinci talanţi mi-ai dat; iată alţi cinci talanţi am câştigat cu ei”*, deci i-a dat stăpânului 10 talanţi: cei 5 pe care i-a primit şi cei 5 pe care i-a adăugat. Stăpânul a zis: *„Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău”.* Cel de al doilea a primit 2 talanţi iar el a adăugat la cei 2 talanţi încă 2 talanţi şi i-a prezentat stăpânului, care a zis: *„Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău”.* A venit şi cel cu un talant însă acela nu a mai adăugat nimic şi a zis stăpânului: *„Doamne, te-am ştiut că eşti om aspru, care seceri de unde n-ai semănat şi aduni de unde n-ai răspândit şi, temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai ce este al tău”.* Stăpânul l-a mustrat pe slujitorul necredincios şi a zis: *„Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer de unde nu am semănat şi adun de unde nu am răspândit? Se cuvenea deci să dai argintul meu la zarafi şi eu, venind, aş fi luat ceea ce este al meu cu dobândă”*.

Ce trebuie să înţelegem prin talanţi? Talantul este o „monedă” cu care se lucrează spre îmbogăţirea, spre înmulţirea a ceea ce avem în sufletul nostru: în credinţă noi avem cel puţin un talant, unii poate au 2, alţii poate au 5, după cum i-a înzestrat Bunul Dumnezeu. Ceea ce trebuie să avem noi în vedere şi ce trebuie să facem noi, este să nu ne mulţumim doar să păstrăm ceea ce am primit, ci să lucrăm cu ceea ce am primit ca să se înmulţească binele în sufletul nostru, în viaţa noastră şi în viaţa altora („*Fiecare după darul pe care l-a primit, slujiţi-vă unii altora ca nişte buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu*” – 1Pt. 4, 10). Se ştie că ceea ce faci te şi face. Adică fiecare dintre noi suntem ceea ce am realizat în afară şi înăuntru, fiecare dintre noi devenim ceea ce am acţionat. Orice faptă bună care o facem, este şi a noastră şi a altuia. Orice faptă bună pe care o facem pentru altul ne rămâne şi nouă. Orice faptă bună pe care o facem, ne realizează pe noi înşine, aşa încât fiecare dintre noi suntem şi rezultatul acţiunilor noastre, a lucrărilor noastre. Avem fiecare daruri de la Dumnezeu să le folosim. Să le folosim lucrând cu ele. Să le folosim acolo unde este datoria, acolo unde suntem în măsură de ele. Să folosim darurile Lui Dumnezeu pe care le avem, ca să adăugăm la ele ceea ce se poate adăuga prin împlinirea binelui în această lume. La sfârşit va veni vremea să dăm socoteală înaintea Celui ce ne-a dat nouă darurile. Şi dăm socoteală înaintea Lui Dumnezeu de ce am primit şi de ceea ce am adăugat.

Să fim cu luare-aminte ca să se poată spune fiecăruia dintre noi: *„Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău”.* Să luăm aminte ca nu cumva pentru nelucrarea noastră, pentru nepăsarea noastră să ni se spună şi nouă „*slugă vicleană şi leneşă*”. Să fim slugă credincioasă şi bună şi să nu fim slugă necredincioasă şi leneşă. Ne rugăm Bunului Dumnezeu să ne înţelepţească, ca să ne cunoaştem fiecare dintre noi talantul şi să-l folosim după putere şi după pricepere, spre preamărirea lui Dumnezeu şi spre binele sufletului nostru şi binele celor din jurul nostru. Să înmulţim binele, iubirea, să înmulţim răbdarea, să înmulţim tot ce poate fi muncit prin noi în această lume, şi atunci va fi bine, şi atunci vom avea posibilitatea să intrăm cu bucurie în împărăţia lui Dumnezeu. Domnul Nostru Iisus Hristos vrea să avem bucurie şi chiar Domnul nostru Iisus Hristos ne pregăteşte bucuria, în care putem intra numai dacă suntem vrednici slujitori ai

Mântuitorului, numai dacă ne-am împlinit datoria. Să dea Bunul Dumnezeu să ne împlinim datoria noastră. Căci aceasta este şi spre binele nostru şi spre binele altora şi mai ales a celor ce sunt în jurul nostru.

Binecuvântarea Domnului să vie peste noi cu al său dar, cu a Sa iubire de oameni, ca să înţelegem, ca să ne înţelepţim, ca să ne luminăm. Să vie peste noi binecuvântarea Lui Dumnezeu, ca să putem ajuta pe omul de lângă noi în măsura în care ar trebui. Fie numele Domnului binecuvântat de acum şi până în veac; învaţă-ne pe noi Doamne, ca să dobândim inimă înţeleaptă, să fim slugă bună şi credincioasă şi să intrăm întru bucuria Ta, de acum şi până în veac. Amin!

Duminica a 17-a după Rusalii

(a Canaanencii)

Mt. 15, 21-28

O femeie cu credinţă mare

Toate sunt cu putinţă pentru cel credincios

„O, femeie, mare este credinţa ta; fie ţie precum voieşti!”

Preacuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Prin cele citite din Sfânta Evanghelie la această Sfântă Liturghie ne-am întâlnit cu Domnul Hristos, cu ucenicii Lui, şi cu o femeie canaaneancă. Ne-am întâlnit cu Domnul Hristos care s-a minunat de femeia canaaneancă, ne-am întâlnit cu ucenicii Domnului Hristos care au intervenit, au mijlocit pentru femeia canaaneancă. Ne-am întâlnit cu femeia canaaneancă, aceea care a stăruit în rugăciune pentru ceea ce dorea să-i împlinească Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Femeia canaaneancă era o femeie din Sirofenicia, din părţile Tirului şi ale Sidonului, o femeie elină care avea o fiică bântuită de un duh necurat. A auzit că Domnul Hristos a mers în părţile Tirului şi ale Sidonului şi a ieşit în întâmpinarea Lui. A făcut o rugăminte, l-a rugat pe Domnul Hristos pentru fiica ei.

Iată o mamă care pătimea împreună cu fiica ei, fiica ei fiind asuprită de un duh necurat. Şi ajungând în faţa Domnului Iisus Hristos a zis: *„Miluieşte-mă, Doamne, Fiul lui David!, fiica mea este rău chinuită de demon”* (Mt. 15, 22). Nu ştim dacă a spus mai mult decât ne relatează Sfânta Evanghelie. De fapt Evanghelia aceasta cu femeia canaaneancă este în două locuri: în Sfânta Evanghelie de la Matei, capitolul 15, şi în Sfânta Evanghelie de la Marcu, capitolul 7. Noi nu ştim mai mult decât ceea ce ne spun sfinţii evanghelişti, dar cât ne spun sfinţii evanghelişti este destul ca să învăţăm ceva de la femeia aceea.

Domnul Hristos nu i-a răspuns nici un cuvânt. Este un lucru la care parcă nu ne-am fi aşteptat. El, care era gata totdeauna să-i ajute pe oameni, El, care avea totdeauna un cuvânt de mângâiere, un cuvânt de încurajare, de data aceasta nu i-a răspuns nici un cuvânt, bineînţeles aceasta cu bun rost.

Ucenicii Domnului Hristos au intervenit pentru femeia care striga în urma lor, au intervenit pentru femeia aceea care cerea ceva de la Domnul Hristos, au intervenit pentru femeia aceea care într-un fel îi deranja pe ucenici, şi au zis: *„Elibereaz-o, că strigă în urma noastră”* (Mt. 15, 23). Şi atunci Domnul Hristos, adresându-se ucenicilor, a spus: *„Nu sunt trimis decât la oile cele pierdute ale casei lui Israel”* (Mt. 15, 24). Cuvintele acestea ale Domnului Hristos ne aduc aminte şi de alte cuvinte spuse în altă împrejurare, când, trimiţându-i la propovăduire pe ucenici le-a spus: *„În calea păgânilor să nu mergeţi şi’n cetate de Samarineni să nu intraţi; ci mai degrabă mergeţi la oile cele pierdute ale casei lui Israel”* (Mt. 10, 5-6). Femeia, între timp, s-a apropiat mai mult de Domnul Hristos. Nu ştim dacă ea a auzit cuvintele acestea spuse către ucenicii Săi - *„Nu sunt trimis decât la oile cele pierdute ale casei lui Israel”*. Ea stăruia totuşi în rugăciunea ei şi apropiindu-se de Domnul Hristos s-a închinat Lui - asta înseamnă că l-a recunoscut ca fiind cineva mare - şi a zis: *”Doamne, ajută-mă!”* (Mt. 15, 25)

E un cuvânt scurt, *„Doamne, ajută-mi!”, „Doamne, ajută-mă!”* Asta înseamnă că femeia socotea că dacă o ajută pe fiica ei, o ajută şi pe ea: Doamne, ajută-mă să nu mai am o fiică asuprită de duh necurat; Doamne, ajută-mă să mă pot bucura de fiica mea; Doamne, ajută-mă să fiu şi eu liniştită; Doamne, ajută-mă să fiu şi eu bucuroasă; Doamne, ajută-mă să nu mai am umbre pe conştiinţa mea, pe sufletul meu; Doamne, ajută-mă!

Când femeia a spus cuvintele acestea închinându-se Domnului Hristos, Domnul Hristos i-a dat un răspuns, un răspuns neaşteptat de nimeni, un răspuns pe care îl înţelegem numai după ce ne gândim că după răspunsul acesta s-a arătat credinţa femeii canaanence. Anume, a zis Domnul Hristos aşa: *„Nu este bine să iei pâinea copiilor şi s-o arunci câinilor”* (Mt. 15, 26).

În Sfânta Evanghelie de la Marcu citim că a zis Domnul Hristos *«Lasă întâi să se sature copii».* Femeia auzind aceste cuvinte în loc să se întărâte, în loc să se nemulţumească, în loc să fie neliniştită, i-a dat dreptate Mântuitorului şi a zis: *„Da, Doamne, dar şi câinii mănâncă din fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor lor”* (Mt. 15, 27)

Şi aceasta ne aduce aminte de ceva, de împrejurarea aceea în care Domnul Hristos a spus că vameşii şi păcătoşii au dat dreptate lui Dumnezeu, în timp ce fariseii au lepădat cuvintele lui Dumnezeu. Femeia i-a dat dreptate Domnului Hristos: *«Aşa-i Doamne, ai dreptate, e adevărat ce zici, dar şi câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor».* Prin urmare dacă eu nu sunt între fii, dacă eu sunt între câini, în cazul acesta dă-mi partea câinilor, dă-mi ce se dă câinilor, dă-mi fărâmiturile ce cad de la masă, dă-mi ce poţi să-mi dai în situaţia în care mă găsesc. Şi atunci, Domnul Hristos care a urmărit să pună în evidenţă, să pună la arătare, starea femeii canaanence, a zis: *„O, femeie, mare este credinţa ta”* (Mt. 15, 28). S-a văzut credinţa femeii canaanence, credinţa mare a ei, când a ieşit în întâmpinarea Lui şi a zis: *„Miluieşte-mă, Doamne, Fiul lui David!, fiica mea este rău chinuită de demon”* Şi-a arătat credinţa ei cea mare când a stăruit în rugăciunile ei, în rugăminţile ei, şi-a arătat credinţa ei cea mare când s-a închinat Domnului Hristos şi a zis: *„Doamne, ajută-mă!”.* Şi-a arătat credinţa ei cea mare când a zis: *Doamne nu-mi trebuie altceva decât ceea ce poţi să dai câinilor.* Şi atunci Domnul Hristos a mărturisit pentru ea în faţa celor care erau de faţă şi s-a adresat femeii şi a zis: *„O, femeie, mare este credinţa ta; fie ţie precum voieşti!”* şi mai este scris în Sfânta Evanghelie că s-a tămăduit fata ei în ceasul acela.

Să fim statornici în credinţă

Iubiţi credincioşi,

Ce învăţăm noi de la femeia canaaneancă? Învăţăm să avem credinţă şi să avem credinţă mare. Învăţăm să avem stăruinţă în rugăciune, să nu ne clintim din stăruinţa noastră. Învăţăm să-i dăm dreptate Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Învăţăm să ne supunem cu mintea faţă de Domnul Hristos. Învăţăm să ne smerim, învăţăm să ne cunoaştem starea şi învăţăm să rămânem statornici faţă de Domnul Hristos, în credinţa noastră, în stăruinţa noastră orice s-ar întâmpla, orice ni s-ar spune.

Femeia canaaneancă a putut să le facă toate acestea pentru că avea credinţă şi pentru că avea credinţă mare, iar credinţa ei cea mare a fost mărturisită de Domnul Hristos. E rânduit ca această parte din Sfânta Evanghelie cu femeia canaaneancă să se citească la slujba Sfântului Maslu. O auzim citită din Sfânta Evanghelie ca a şasea Evanghelie de la Sfântul Maslu. Prin urmare, credincioşii care i-au parte la Sfântul Maslu au prilejul să audă istorisirea aceasta şi să înveţe, iar bolnavul pentru care se face Maslul să o aibă pe femeia canaaneancă drept exemplu pentru statornicia ei în credinţă, să o aibă pe femeia canaaneancă drept exemplu de rugătoare, ca exemplu de stăruinţă. Să o aibă pe femeia canaaneancă exemplu de supunere cu mintea faţă de cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos şi să aştepte mila Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Femeia canaaneancă a avut nădejde şi în împrejurarea în care părea că Domnul Hristos nu avea o consideraţie deosebită faţă de ea. Dar să ştiţi că a avut! A avut consideraţie faţă de credinţa ei, faţă de rugăciunile ei, faţă de închinarea ei, faţă de supunerea ei cu mintea înaintea Domnului Hristos. Toate acestea le-a avut în vedere Domnul Hristos şi le-a pus în atenţie când a amânat împlinirea dorinţei ei, anume ca să se vadă că femeia aceea are credinţă, şi credinţă mare; are nădejde unită cu rugăciune, arătată în rugăciune; are rugăciune stăruitoare, are închinare faţă de Domnul Hristos, îi dă dreptate Domnului Hristos că este aşa cum zice şi aşteaptă numai ceea ce poate să-i dea Domnul Hristos în împrejurarea aceea.

Ei bine, iubiţi credincioşi, să ne gândim la toate acestea nu numai ca să o avem în vedere pe femeia canaaneancă despre care citim în Sfânta Evanghelie, ci ca să ne avem în vedere pe noi înşine, ce-am face noi într-o împrejurare ca aceasta. Ne-am arăta credinţa noastră faţă de Domnul Hristos cum şi-a arătat-o ea? Am fi noi stăruitori în rugăciune aşa cum a fost femeia canaaneancă? Am fi noi închinători în faţa Domnului Hristos, cu

încrederea că Domnul Hristos ne ajută? Am fi şi noi gata să-i dăm dreptate Mântuitorului Iisus Hristos? Oare noi i-am da dreptate Mântuitorului sau ne-am împotrivi şi ne-ar scădea puterea stăruitoare dacă am auzi pentru noi un cuvânt ca acesta *«Nu este bine să iei pâinea copiilor, pâinea fiilor şi să o dai câinilor, unui câine ca tine».* Femeia canaaneancă nu a zis că nu este aşa, a zis că aşa este şi prin aceasta s-a arătat credinţa ei.

Să învăţăm de la femeia canaaneancă să fim stăruitori şi să învăţăm de la sutaşul din Capernaum care şi el a avut o credinţă mare, mai mare decât credinţa celor din poporul lui Israel. Să ne gândim, însă, şi la acel om care avea un fiu demonizat şi care în faţa Domnului Hristos a spus: *„Cred, Doamne, ajută necredinţei mele!”.* Şi dacă suntem ca omul acela şi nu ca femeia canaaneancă sau ca sutaşul din Capernaum să nu ne scadă nădejdea, ci să ne rugăm împreună cu sfinţii apostoli zicând către Domnul Hristos: *«Dă, Doamne, mai multă credinţă!».* Şi la această rugăciune a noastră să-L auzim pe Domnul Hristos spunându-ne şi nouă cum i-a spus sfântului apostol Petru: *„Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu şi eu m-am rugat pentru tine să nu scadă credinţa ta, şi tu oarecând întorcându-te întăreşte pe fraţii tăi”.*

Iubiţi credincioşi,

Să ştiţi că fiecare dintre noi, în măsura în care avem credinţă, nu o avem numai pentru noi, o avem şi pentru cei din jurul nostru, o avem şi pentru cei care se pot bucura de viaţa noastră trăită prin credinţă. Dacă avem credinţă în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, credinţa noastră este lucrătoare şi pentru noi şi este lucrătoare şi pentru alţii. Şi este lucrătoare pentru alţii în măsura în care suntem noi statornici în credinţă, în măsura în care având credinţă putem avea iertare, în măsura în care având credinţă putem avem iubire, în măsura în care având credinţă putem avea răbdare, în măsura în care având credinţă, avem îngăduinţă, bunătate, avem aplecare a minţii faţă de Dumnezeu şi bunăvoinţă faţă de oameni.

Să ne cercetăm pe noi înşine cum spune sfântul apostol Pavel dacă suntem în credinţă. Şi dacă suntem în credinţă să dăm mulţumire lui Dumnezeu pentru că şi credinţa este un dar de la Dumnezeu. Şi dacă nu suntem în credinţă, să cerem de la Dumnezeu bucuria credinţei, a credinţei în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, căci a zis Domnul Hristos: *„dacă nu veţi credeţi că Eu sunt, în păcatele voastre veţi muri!”* (In. 8, 24). Şi a mai zis Domnul Hristos *„Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui; dar cel ce nu va crede, se va osândi”* (Mc. 16, 16). Să dorim din toată inima să avem credinţă, să facem faptele credinţei ca să creştem în credinţă, şi în măsura în care creştem în credinţă să dăm mărire lui Dumnezeu nu numai cu cuvântul, nu numai cu gândul, ci mai ales cu toată viaţa noastră care să fie arătarea credinţei cu darul lui Dumnezeu, cu rugăciunile Maicii Preacurate şi ale tuturor sfinţilor. Amin!

Duminica a 18-a după Rusalii

(Pescuirea minunată)

Lc. 5, 1-11

Lepădarea de sine şi urmarea lui Hristos

Să nu discutăm cu Dumnezeu, ci să-L ascultăm cu smerenie

Iubiţi credincioşi,

Din Sfânta Evanghelie de la Luca ştim că la *Cina cea de Taină* a zis Domnul nostru Iisus Hristos către Simon Petru, ucenicul Său: *„Simone, Simone, iată că Satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu; dar Eu m-am rugat pentru tine, ca să nu scadă credinţa ta; şi tu, întorcându-te, întăreşte pe fraţii tăi”* (Lc. 22, 31). Dacă stăruim cu mintea asupra acestor cuvinte spuse de Domnul Iisus Hristos e bine să ne întrebăm: când şi cum a întărit Sfântul Apostol Petru pe fraţii săi? Când şi cum poate el întări pe credincioşi şi, desigur, cele dintâi cuvinte care ne vin în minte în legătura cu întărirea pe care a adus-o Sfântul Apostol Petru credinţei fraţilor săi sunt cuvintele iubirii pe care le-a spus către Domnul Iisus Hristos la întrebarea: *„Simone, feciorul lui Iona, Mă iubeşti tu pe Mine?”* şi Sfântul Apostol Petru a răspuns: *„Da, Doamne, Tu toate le ştii, Tu ştii că Te iubesc”* (In.21,16).

Ne vin apoi în minte cuvintele din Faptele Apostolilor, unde se arată că aşa de multă putere avea Sfântul Apostol Petru încât a făcut minuni mari, cum a fost vindecarea unui olog, cum a fost vindecarea unui paralitic şi cum a fost învierea Tavitei, pe care a săvârşit-o Domnul Hristos prin Sfântul Apostol Petru. Apoi predicile lui însufleţite ţinute înaintea celor ce-i ascultau cuvântul în ziua când s-a coborât Duhul Sfânt peste sfinţii apostoli, şi altele asemenea.

Dar, iubiţi credincioşi, o întărire a noastră, o întărire a credinţei noastre, ne face Sfântul Apostol Petru şi prin cele ce se cuprind în Sfânta Evanghelie de la Luca, capitolul 5, în primele versete, în legătura cu pescuirea minunată şi dacă vrem să luăm pildă şi ajutor nu numai de rugăciune, ci şi de exemplu, putem să le primim de la Sfântul Apostol Petru, cel ce s-a bucurat de minunea pescuirii minunate.

E mare bucurie să-l ai pe Domnul Hristos aproape, să ştii că L-ai găzduit întru ale tale, să ştii că L-ai putut primi vreodată în sufletul tău, să-i asculţi învăţătura şi să ştii că învăţătura pe care o spune El, din Sfânta Evanghelie, o poate spune şi din cuprinsul fiinţei tale şi o poate arăta chiar prin tine însuti. Pentru aceasta însă, trebuie să-L găzduieşti pe Domnul Iisus Hristos în cuprinsul sufletului tău, cum l-a primit Sfântul Apostol Petru în barca sa. Şi când Sfântul Apostol Petru a ascultat cuvintele pe care le-a spus Domnul Iisus Hristos, din barca lui, era ostenit, era după o noapte întreagă de strădanie, de trudă şi totuşi a stăruit să asculte cuvântul Domnului nostru Iisus Hristos, nu a ţinut seama de osteneală, pentru că preţuia cuvântul de învăţătură pe care îl rostea Fiul lui Dumnezeu întrupat, despre care atunci, în clipa aceea când l-a primit în barcă, Simon nu ştia decât că este un învăţător, chiar dacă gândea despre El că este un învăţător deosebit.

După ce Domnul Hristos şi-a sfârşit cuvântul pe care l-a adresat mulţimilor care s-au adunat şi stăteau pe malul lacului Ghenizaret şi-a îndreptat vorba către Sfântul Apostol Petru, către Simon, fiul lui Iona şi i-a zis: *„Mână la larg şi aruncaţi mreaja în mare, ca să pescuiţi”* (Lc.5,4). Era ceva cu totul neaşteptat. Se spune, în Sfânta Evanghelie, că pescarii îşi spălau mrejele când i-a întâlnit Domnul Hristos pe malul lacului, semn că şi-au sfârşit lucrarea, şi-au sfârşit osteneala şi încrederea de a prinde peşti, erau gata să plece acasă. Aşa de neaşteptat a fost cuvântul acesta al Domnului Hristos pentru Sfântul Apostol Petru, încât el a zis: *„Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi n-am prins nimic. Dar pentru că zici Tu* - pentru că porunceşti Tu, pentru cuvântul Tău -, *arunc mreaja în mare”* (Lc.5, 5).

Iubiţi credincioşi,

Aici e cheia legăturii noastre cu Domnul Hristos ca învăţător şi mântuitor: să facem şi noi ceea ce a făcut Sfântul Apostol Petru. Acesta este începutul uceniciei lui. Dacă Sfântul Apostol Petru, dacă Simon de atunci, n-ar fi ascultat pe Domnul Hristos, n-ar fi văzut minunea; dar pentru că a ascultat, a văzut minunea. Tot aşa şi noi: când nu-L ascultăm pe Domnul Hristos, nu-I vedem minunile, iar dacă-L ascultăm, vedem schimbarea vieţii noaste spre bine şi aceasta dacă ne supunem cu mintea faţă de învăţătura Lui cea sfântă, oricât de nepotrivită ni s-ar părea cu părerea noastră, cu ceea ce am dori noi să se întâmple.

Şi a făcut Sfântul Apostol Petru, fără să ştie că face ceva spre pilda tuturor creştinilor, a făcut ceea ce a vrut Domnul Hristos să facă. A aruncat mreaja în mare şi a prins mulţime mare de peşti, aşa de mulţi, că era gata să li se rupă mrejele şi să li se scufunde barca. Toate acestea pentru că au ascultat de Domnul Hristos, iar ceea ce s-a petrecut atunci, se petrece oricând cu oamenii care-L ascultă pe Domnul Hristos, care se supun Lui şi care cred şi când nu înţeleg de ce Domnul Hristos cere cutare şi cutare lucru, cum ar fi de pildă să iubeşti pe vrăjmaşul tău, să-l ierţi pe cel ce-ţi greşeşte.

Sunt lucruri pe care omul nu le-ar face bucuros, dar dacă ascultă de Domnul Hristos vede puterea cuvântului. Spune undeva un părinte duhovnicesc că mai întâi, **cuvintele cele folositoare trebuie să le împlinim ca sa le înţelegem**, că nu le înţelegem mai înainte de a le împlini, nu înţelegem puterea lor, câtă vreme avem mintea care discută cu Dumnezeu, în loc să se supună fără discuţie, cu smerenie, înaintea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Să-L urmăm pe Hristos, cum a făcut Simon (Petru)

Văzând Sfântul Apostol Petru minunea cea mare ce a săvârşit-o

Fiul lui Dumnezeu, s-a înspăimântat, s-a cutremurat, a fost copleşit, aşa cum ar trebui să fim noi toţi în faţa măreţiei lui Dumnezeu. Că ni se spune în sfânta învăţătură a cuviosului Isaac Sirul că *„numai acela a cunoscut pe Dumnezeu, care se minunează de Dumnezeu”* şi câtă vreme nu ne minunam de Dumnezeu, nu L-am cunoscut pe Dumnezeu. Câtă vreme nu simţim ceva din măreţia Lui, încă nu am cunoscut pe Dumnezeu, căci zice: *„Pe cât este mărirea Ta, aşa este şi mila Ta.”* şi un suflet care a cunoscut pe Dumnezeu, nu poate să nu izbucnească din sufletul său cuvinte de preamărire. Aşa auzim şi la Sf. Liturghie, cuvinte care au rostul de a-L preamări pe Dumnezeu: *„Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti…”.*

E o angajare, iubiţi credincioşi, o angajare în preamărirea lui Dumnezeu şi asta se poate împlini numai de către oameni care au cunoscut ceva din măreţia lui Dumnezeu; de către oameni care s-au supus cu mintea învăţăturilor celor sfinte şi se minunează ca şi Sfântul Apostol Petru, ca Simon, fiul lui Iona de atunci, când a zis către Domnul Hristos: *„Du-te de la Mine, Doamne, că-s om păcătos”* (Lc.5, 8); şi-a cunoscut păcatele, şi-a cunoscut nedesăvârşirile, nu se simţea bine aproape de Cel care făcea minuni cu totul neaşteptate.

„Du-te de la mine Doamne…” - frică mare l-a cuprins. Nu numai pe el l-a cuprins frică mare, ci şi pe ceilalţi care erau cu el şi pe Iacob şi pe Ioan, fii lui Zevedei i-a cuprins uimire mare, cutremurătoare. N-au stat nepăsători în faţa măreţiei Domnului nostru Iisus Hristos şi de aceea au fost şi gata să-L urmeze. Când a zis către Petru: *„De acum te voi face pescar de oameni”* ei au lăsat toate şi au urmat Domnului Hristos.

Lepădarea de sine – prima condiţie a urmării lui Hristos

Iubiţi credincioşi,

Dacă cumva, vreunii dintre voi, duminica trecută când aţi auzit cuvintele: *„Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze Mie”*, v-aţi întrebat ce este lepădarea de sine pe care o cere Domnul ca cel dintâi lucru de la cei care vor să-L urmeze, iată, că azi avem cu toţii răspunsul la ce este lepădarea de

sine. Este lepădarea de părerea noastră, este lepădarea de mintea noastră, este lepădarea de gândirea noastră cea străină de Dumnezeu.

N-are rost să arunc mreaja în mare, dar pentru cuvântul tău, mă lepăd de părerea mea de pescar, fac ceea ce vrei Tu, o fac acum pentru preamărirea numelui Tău. Asta-i lepădare de sine! De n-ar fi avut Simon lepădare de sine, de părerea lui, n-ar fi putut să ajungă să vadă minunea făcută de Domnul Hristos, să vadă un pescuit minunat şi mulţime mare de peşti. N-ar fi ajuns să se poată lepăda de toate şi să urmeze Domnului Hristos şi apoi să poată zice către Domnul Hristos: *„Iată, noi am lăsat toate şi Ţi-am urmat Ţie”.*

De la Cina cea de Taină, mai ştim că Sfântul Pavel n-a vrut să-l lase pe Iisus Hristos să-i spele picioarele, din evlavie: *„Doamne, Tu să-mi speli mie picioarele?”* (In.13, 6). Domnul Iisus Hristos i-a spus: *„Ceea ce fac Eu acum tu nu înţelegi, dar mai târziu vei înţelege”.* Dacă te supui înţelegi şi dacă nu te supui, nu înţelegi. Şi atunci Sfântul Apostol Pavel i-a zis: *„Tu niciodată n-o să-mi speli mie picioarele”*. Dar Domnul Hristos i-a spus: *„Dacă nu te voi spăla, nu ai parte cu Mine”*. Cine nu se supune Mie, n-are parte cu Mine. Atunci Pavel a zis: *„Doamne, dar nu numai picioarele, ci şi mâinile şi capul”.* Partea asta n-o prea înţelegem, noi nu ne uitam la întoarcerea Sfântului Apostol Petru, la reabilitarea lui, ci ne aducem aminte că s-a lepădat şi atât. Nu că s-a întors. Ne aducem aminte de unele scăderi ale lui, dar uităm căinţa, întoarcerea lui. Uităm că umbra lui era cu atâta putere încât vindeca bolile.

Să ne întărim în credinţă

Iubiţi credincioşi,

Toate acestea ne-au rămas în dumnezeiasca Scriptură ca să ni se mărească credinţa - *„întorcându-te, întăreşte-i pe fraţii tăi”.* Prin aceasta ni se întăreşte credinţa în puterea lui Dumnezeu, dacă urmăm exemplul celor ce au fost primiţi de Dumnezeu, dacă stăruim în general în legătura cu Domnul Iisus Hristos. Şi acum, iubiţi credincioşi, vreau să vă spun ceva ce se poate întâmpla cu fiecare dintre noi, ceva frumos spus sub formă de poezie. Această poezie se numeşte „***Cer nou***”, de Zorica Laţcu:

„Grăit-am ieri, prin lacrimi, cu Domnul şi I-am spus:
De noi cum nu Ţi-e silă, prea scumpul meu Iisus?
Cum nu-Ţi întorci Tu faţa, cu silă, de la noi
Şi cum mai poţi să suferi făptura de noroi?
Cum vrei să calce-n lume piciorul Tău curat,
Cel care peste aripi de îngeri a călcat?
Cum poala preacurată, Stăpâne, n-o fereşti
În tina omenească să nu Ţi-o murdăreşti?
Cum poţi să suferi, Doamne, miros de putregai,
Când ai tămâia dulce a crinilor din Rai?
Cum suferi bezna noastră, tu soare strălucit
Cum poţi să rabzi ocara Tu, Doamne Preaslăvit?
Şi cum, fiind căldura iubirilor cereşti,
În inima mea rece Tu vrei să locuieşti?
Tu, care stai în cerul cu mari luminători,
În iadul meu, Stăpâne, cum vrei să Te cobori?
Ca Petru, ani de-a rândul Te-am izgonit mereu:
Ieşi de la mine, Doamne, că păcătos sunt eu!
Dar n-ai plecat. Ba încă cu pasul Tău curat,
Ai coborât tot cerul, în iadul meu spurcat.
Cu pasul Tău pe mine de tot m-ai curăţit,

Cu raza Ta, tot chipul Tu mi l-ai strălucit,
Cu focul Tău pe mine, cel rece, m-ai aprins
Şi peste sărăcia mea, goală, ai întins
Un colţ al hainei Tale şi m-ai făcut bogat,
Mi-ai dat inel, coroană, porfiră de-mpărat.
Mi-ai încăput în suflet, Tu, cel neîncăput
Şi sufletul meu, iată, Tu cer nou l-ai făcut.
În sufletul meu, astăzi, Tu însuţi locuieşti,
Cu Maica Preacurată, cu cetele cereşti.

Şi pentru toate-acestea, Iisuse preaiubit,
În cerul nou din suflet să fii în veci slăvit"

Să ne ajute bunul Dumnezeu să ne întărim în bine, să ne întărim credinţa, să urmăm supunerea Sfântului Apostol Petru, să urmăm întoarcerea lui atunci când nu ne putem supune dintr-o dată, ca să vedem şi noi deschisă spre noi mila lui Dumnezeu arătată în bucuria unei vieţi creştine adevărate, prin care, ajutându-ne nouă Maica Domnului, cu rugăciunile sale, şi toţi sfinţii, să ajungem să fim adevăraţi preamăritori ai Tatălui, ai Fiului şi ai Sfântului Duh. Amin!

Duminica a 19-a după Rusalii

(Predica de pe munte - iubirea vrăjmaşilor)

Lc. 6, 31-36

Cum se ajunge la iubirea adevărată?

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin!
"Toate câte vreţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le şi voi lor tot aşa" (Mt. 7, 12)

Cu gândul la Dumnezeu,
să facem roadele cele bune

Iubiţi credincioşi,

Cuvintele acestea sunt cuvinte ale Domnului nostru Iisus Hristos şi sunt îndrumătoare pentru noi, pentru viaţa noastră, a creştinilor. Ştia Domnul Hristos că oamenii fac bine şi din puterea lor, că oamenii iubesc pe cei care îi iubesc, că oamenii fac bine celor ce le fac bine şi că sunt şi oameni care fac bine în loc de rău, răsplătesc răul cu bine. Ştia Domnul Hristos că sunt oameni care răsplătesc binele cu bine, sunt şi oameni care răsplătesc binele cu rău. Şi cu gândul la cei care răsplătesc binele cu bine, la cei care răsplătesc iubirea cu iubire, Domnul nostru Iisus Hristos, a spus cuvântul acesta: *"Toate câte vreţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le şi voi lor tot aşa"*.

În mare, Domnul nostru Iisus Hristos ne îndeamnă să facem bine, să fim lucrători de bine, să avem roade bune în viaţa noastră şi sunt mai multe locuri în care omul se înfăţişează ca un pom roditor sau neroditor, ca o mlădiţă de vie roditoare sau neroditoare. Ştim că Domnul nostru Iisus Hristos a spus că fiecare trebuie să aducă rod în această viaţă, aşa cum fiecare pom trebuie să aducă rod. A spus Domnul Hristos că pomul care nu aduce rod bun se taie şi se aruncă în foc.

Sfântul Ioan Botezătorul, în propovăduirea lui, zicea: *"Faceţi roade vrednice de pocăinţă".* Domnul nostru Iisus Hristos a vorbit despre viţa care are mlădiţe roditoare şi despre viţa care nu are mlădiţe roditoare, iar Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Galateni, luând aminte la lucrarea Sfântului Duh din om, spune că roada Duhului este: dragostea, bucuria, pacea, îndelungă răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea, înfrânarea poftelor (Gal. 5, 22-23). Aşadar, viaţa creştină este o viaţă în care omul trebuie să lucreze binele, nu-i destul ca cineva să nu lucreze răul, ci trebuie să facă şi bine. În psalmul al 33-lea citim un program de viaţă care are următorul cuprins: *„Veniţi fiilor, ascultaţi-mă pe mine, frica Domnului vă voi învăţa. Dacă vrea omul să trăiască şi să vadă zile bune, să-şi oprească limba de la rău şi buzele sale de la minciună, să se ferească de rău şi să facă binele, să caute pacea şi s-o urmeze."* Acesta este programul psalmistului pe care îl reia Sfântul Apostol Petru în scrierile sale, în epistolele sale.

Deci, *„Veniţi fiilor, ascultaţi-mă pe mine, frica Domnului vă voi învăţa".* Cel dintâi lucru pe care trebuie să-l aibă omul în vedere este să se raporteze la Dumnezeu, să-L aibă în vedere pe Dumnezeu, să facă binele din porunca lui Dumnezeu, să aibă frică de Dumnezeu nu în înţelesul de a se îngrozi de Dumnezeu, ci în înţelesul de a-L avea în vedere pe Dumnezeu, de a nu ocoli gândul la Dumnezeu ştiind că Dumnezeu răsplăteşte şi binele şi răul, şi având frică de Dumnezeu, să facă cele care urmează după această luare aminte la Dumnezeu: *„Veniţi fiilor, ascultaţi-mă pe mine, frica Domnului vă voi învăţa".* Dacă vrea omul să trăiască o viaţă superioară, o viaţă duhovnicească şi să vadă zile bune trebuie să facă ceva. Şi anume ce? Să-şi oprească limba de la rău şi buzele sale de la minciuni, să nu vorbească ce nu trebuie, să nu vorbească de rău, să nu spună lucrurile cele rele pe care le fac alţii, să se ferească de rău, dar nu numai atât, ci să facă bine, să caute pacea şi să o urmeze.

Deci putem avea zile bune în lumea aceasta, putem avea o viaţă aşa cum am dori noi să fie viaţa noastră şi viaţa altora dacă ţinem seamă de Dumnezeu, dacă ne oprim limba de la grăirea de rău şi dacă ne ferim buzele de la minciună.

Iubiţi credincioşi,

Un părinte duhovnicesc de acum 400 de ani, spunea despre pomenirea răului că este rugina sufletului, viermele minţii, păcat neîncetat, fărădelege neadormită, cui înfipt în suflet, este un lucru care aduce nelinişte, nemulţumire, iar pentru cel care poartă în minte gândurile cele rele, pentru unele rele pe care le-a pătimit odinioară, este o răutate care scurmă la liniştea sufletului. E scris în Pateric că unele păcate le părăseşte omul, dar pomenirea răului îl urmăreşte pe om şi spune în Pateric că ori de mănâncă, ori de doarme, ori de altceva face, pomenirea răului totdeauna o are în sufletul său.

Iubiţi credincioşi,

Cineva care vrea să fie creştin, un adevărat creştin, un om al lui Dumnezeu, acela ţine seamă de Dumnezeu şi în înţelesul acesta, că nu se mulţumeşte numai să nu facă rău, ci face binele, şi Domnul Hristos are în vedere pe un astfel de om când zice: dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteţi avea că doar şi păgânii fac acelaşi lucru. Deci fără să-i înveţe cineva, păgânii se angajează la iubire pentru cei care îi iubesc. Dacă daţi cu împrumut numai celor de la care aşteptaţi să vă dea şi ei împrumut, ce răsplată puteţi avea că doar şi vameşii, şi păcătoşii fac acelaşi lucru, dar Eu vă zic vouă, zice Domnul Hristos, *„să iubiţi pe vrăjmaşii voştri".* Până aici parcă toate sunt aşa cum am vrea noi să fie, dar când ni se spune să iubim pe vrăjmaşii noştri, trebuie să recunoaştem că stăm la îndoială. Parcă n-am vrea să ni se spună aşa ceva, n-am vrea să ni se spună să iertăm, n-am vrea să ni se spună să trecem cu vederea, n-am vrea să ni se spună să fim buni cu cei răi, n-am vrea să ni se spună chiar şi să iubim pe cei care ne vrăjmăşesc şi care ne doresc răul, şi totuşi Domnul Hristos ne spune lucrul acesta: iubiţi pe vrăjmaşii voştri, faceţi bine celor ce vă urăsc, binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui din Ceruri, Care răsare soarele şi peste cei buni şi peste cei răi, şi trimite ploaia şi peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi.

Credinţa lucrătoare prin iubire

Când ne spune Domnul Hristos să iubim pe toţi oamenii, vrea să

ne atragă atenţia că credinţa noastră trebuie să fie lucrătoare prin iubire, că numai atunci avem o credinţă adevărată dacă avem şi o iubire care izvorăşte din credinţă, şi chiar spune Sfântul Apostolul Pavel în învăţătura lui, cuprinsă în Epistola către Galateni, că în Iisus Hristos nici tăierea împrejur nu foloseşte nimic, nici netăierea împrejur, adică nişte lucruri din afară nu preţuiesc nimic, ci, spune Sfântul Apostol Pavel că preţuieşte credinţa lucrătoare în iubire, credinţa şi iubirea, credinţa unită cu iubirea, iubirea izvorâtă din credinţă, şi învăţătura aceasta este o învăţătură statornică la Sfântul Apostol Pavel pentru că în Epistola I-a către Corinteni citim cuvintele: *„De-aş avea credinţă atât de multă încât să mut şi munţii, dacă nu am dragoste nimic nu sunt”*, deci n-am nici o valoare. Ceea ce-mi dă valoare este iubirea izvorâtă din credinţă, credinţa lucrătoare în iubire.

Sunt multe locurile din Sfânta Evanghelie în care citim despre poruncile lui Dumnezeu, despre datoria de a împlini poruncile lui Dumnezeu. Sunt multe locuri în Sfânta Evanghelie şi în epistolele Sfinţilor Apostoli în care ni se atrage atenţia asupra însemnătăţii pe care o are iubirea. De ce ni se spune mereu să ne iubim, de ce ni se spune mereu să iubim pe omul de lângă noi, pe vrăjmaşii noştri? Pentru că iubirea e fericire, cine iubeşte cu adevărat este fericit, şi când Domnul Hristos spune să iubim chiar şi pe vrăjmaşii noştri, atunci El are în vedere fericirea pe care o putem avea atunci când iubim pe cei ce ne urăsc pe noi.

Iubiţi credincioşi,

În Pateric e scris aşa: *„Cel ce răsplăteşte răul cu bine este al lui Dumnezeu, cel ce răsplăteşte binele cu bine este al lui Adam, şi cel ce răsplăteşte binele cu rău acela este al diavolului”*. Noi vrem să fim oamenii lui Dumnezeu, şi ca să fim oamenii lui Dumnezeu întâi trebuie să răsplătim binele cu bine, şi după aceea să răsplătim răul tot cu bine. De ce să răsplătim răul cu bine? Pentru că nu poţi să înlături un lucru rău cu alt lucru rău. Şi în Pateric se spune că drac pe drac nu scoate, deci, dacă vrei să scoţi răul din tine şi răul din altul trebuie să-l scoţi cu binele, făcând binele. Asta ne cere Dumnezeu. Firea noastră nu ne duce la măsura aceasta, ci firea noastră este la măsura celui care răsplăteşte binele cu bine. Cel căzut de la Dumnezeu şi sub măsura firii, acela răsplăteşte chiar şi binele cu rău. Dacă ne cercetăm pe noi înşine, vedem că de multe ori noi nu suntem dispuşi să iertăm, să trecem cu vederea, chiar dacă ştim că iertarea din partea lui Dumnezeu o primim numai dacă iertăm din inimă. Şi cine iartă acela şi iubeşte şi cine iubeşte îi fericit.

Cum se ajunge la iubirea adevărată?

Ce putem face noi ca să ajungem la această fericire a iubirii? În

Sfânta Evanghelie de la Matei e scris că din înmulţirea fărădelegii iubirea multora se va răci. Asta înseamnă că ceea ce ne împiedică de la iubire, de la înmulţirea iubirii sau ceea ce împuţinează iubirea este păcatul, e răutatea, şi atunci cel dintâi lucru pe care trebuie să-l facem este să scoatem din noi răutatea. Cei care aţi citit din Filocalie, volumul II, *Capetele despre dragoste* scrise de Sfântul Maxim Mărturisitorul, ştiţi că Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că dragostea este născută de nepătimire. Care e calea spre dragoste? Calea spre dragostea care o vrea Dumnezeu este credinţa, credinţa aduce frica de Dumnezeu, frica de Dumnezeu aduce înfrânarea, înfrânarea aduce răbdarea şi îndelungă răbdarea, răbdarea aduce nădejdea, nădejdea aduce nepătimirea şi nepătimirea aduce iubirea adevărată. Deci, iubirea adevărată nu-i iubirea pe care o avem noi fără porunca lui Dumnezeu, ci iubirea pe care o avem după porunca lui Dumnezeu.

Sfântul Maxim Mărturisitorul vorbeşte despre trei feluri de dragoste:

- **dragostea mai presus de fire**,
- **dragostea după porunca lui Dumnezeu**,
- **dragostea firească** pe care o au părinţii de faţă de copii, şi copii faţă de părinţi, şi care, de fapt, nu o învăţăm din cărţi, ci ţine de ceea ce este omul, de structura omului, de alcătuirea omului. Omul simte dorinţa de a

cuprinde în iubirea lui pe cineva: părinţii pe copii, copiii pe părinţi, fraţii unii pe alţii, prietenii între ei. Toate acestea sunt lucruri ale firii pe care le binecuvântează Dumnezeu, numai că nu-i destul să rămânem la puterile firii.

Şi zice Sfântul Maxim Mărturisitorul că mai este o dragoste şi anume **dragostea împotriva firii**, dragostea pe care o au păcătoşii pentru păcătoşi, dragostea pe care o are *iubitorul de avere* pentru cel care îl ajută să-şi înmulţească averea, dragostea pe care o are *iubitorul de plăcere* pentru cel care-l ajută să-şi împlinească plăcerea, dragostea pe care o are *iubitorul de mărire* pentru cei care îl laudă, şi aceasta este dragoste împotriva firii.

Iată că Domnul Hristos vine şi ne spune să iubim chiar şi pe duşmanii noştri şi aceasta nu-i după fire, acesta este un lucru pe care trebuie să-l facem silindu-ne. Numai că nu suntem singuri în lucrarea aceasta de îmbunătăţire sufletească căci ne ajută şi Domnul Hristos care porunceşte să-i iubim pe vrăjmaşii noştri: să-i iubim, să le înţelegem neputinţa lor, să căutăm să le facem bine când vine vremea să le putem face bine, să fim cu luare aminte la ei, să înmulţim binele în sufletul nostru până la aşa măsură încât să nu le mai putem face nici un rău. Dar ca să ajungem la asta trebuie mai întâi să înlăturăm din noi răutatea. Să înlăturăm din noi răul şi să-l înlocuim cu binele, cum zice Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Romani: *„Nu te lăsa biruit de rău, ci răul cu binele biruieşte-l”* (Rom. 12, 21).

Iubiţi credincioşi,

Dacă ne silim să înmulţim iubirea întemeiată de credinţă, dacă ne silim să adăugăm ceva la noi înşine ca să fim mai fericiţi, îi vom face fericiţi şi pe cei din jurul nostru şi atunci împărăţia lui Dumnezeu va fi mai aproape de noi. Să nu uităm cuvântul: *„fiţi dar desăvârşiţi, precum şi Tatăl vostru desăvârşit este”* şi *„fiţi voi milostivi precum Tatăl vostru milostiv este”.* Să nu uităm că numai iubind cu adevărat pe Dumnezeu şi pe oameni vom putea ajunge să ne asemănăm cu Dumnezeu, Care răsare soarele peste cei buni şi peste cei răi şi trimite ploaia peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi. Să ne gândim la cuvintele Sfântului Apostol Pavel din Epistola I-a către Corinteni, unde are în vedere şi pe cei asemenea lui şi zice: *„Ocărâţi fiind, binecuvântăm; prigoniţi fiind, răbdăm; defăimaţi fiind, mângâiem. Ca gunoiul lumii am ajuns, lepădătura tuturor pân’ acum”* (I Cor. 4, 13).

Să fim şi noi ca Sfântul Apostol Pavel şi ca cei asemenea lui ca să putem avea fericirea din iubire şi iubirea să ne deschidă calea către împărăţia lui Dumnezeu, pentru că a zis Domnul Hristos: *„după aceasta vor cunoaşte oamenii că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea iubire unii faţă de alţii”.* Creştinii s-au prezentat în lumea păgână ca nişte oameni care se iubesc şi ziceau păgânii: priviţi la ei cum se iubesc.

Să ne ajute Dumnezeu, cu multă iubire faţă de Dumnezeu şi cu iubirea cea hotărâtă pentru omul de lângă noi, să nu mai facem deosebire între bun şi rău, între drept şi nedrept, între aproape şi departe, şi să fim binevoitori faţă de toţi oamenii, aşa cum este Dumnezeu cu care dorim să ne asemănăm. La aceasta să ne ajute şi rugăciunile Maicii Preacurate şi rugăciunile tuturor sfinţilor care şi-au revărsat iubirea lor către Dumnezeu şi către oameni. Amin!

Duminica a 20-a după Rusalii

(Învierea Fiului văduvei din Nain)

Lc. 7, 11-16

Să fim prieteni şi cu viii şi cu morţii!

Noi credem în nemurirea sufletului şi în învierea morţilor

Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin”.

Preacuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

De fiecare dată când mărturisim credinţa noastră, aşa cum o avem în Simbolul Credinţei sau în Crez, spunem şi cuvintele *„aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin!”* Aşa cum mărturisim credinţa în Dumnezeu Tatăl, aşa cum mărturisim credinţa în Dumnezeu Fiul, în Domnul nostru Iisus Hristos, aşa cum mărturisim credinţa în Duhul Sfânt, cum mărturisim credinţa în sfânta, sobornicească şi apostolească Biserică şi în Sfintele Taine, tot aşa mărturisim şi credinţa noastră că va fi o înviere a morţilor şi o viaţă veşnică.

În ceea ce priveşte credinţa noastră în nemurirea sufletului şi în învierea morţilor sunt pentru mulţi şi unele împiedicări. Adică, oamenii văzând lucrurile aşa cum se întâmplă în jurul nostru şi auzind că va fi şi o înviere a morţilor cândva, nu se ştie când, parcă stau la îndoială în ceea ce priveşte nemurirea sufletului şi în ceea ce priveşte învierea morţilor. Deşi o credinţă adevărată, o credinţă a dreptmăritorilor creştini cuprinde, fără îndoială, şi credinţa în nemurirea sufletului şi credinţa în învierea morţilor.

Ştim fiecare dintre noi că va veni o vreme când vom trece din lumea aceasta, că va veni o vreme a morţii noastre. În ceea ce priveşte moartea, oamenii nu sunt toţi la un gând. Sunt mulţi, chiar şi dintre credincioşii noştri, care stau la îndoială când e vorba de nemurirea sufletului şi de învierea morţilor, ori fără credinţă în nemurirea sufletului şi fără credinţă în învierea morţilor nu este o credinţă adevărată, o credinţă drept-măritoare. Va veni o vreme când fiecare dintre noi vom trece din lumea aceasta prin moarte. Şi dacă, cumva, vom fi la sfârşitul lumii, adică dacă în vremea noastră se va întâmpla să fie sfârşitul lumii, atunci unii care vor trăi în acea vreme se vor schimba, vor trece ca şi cum ar fi trecut prin moarte, vor trece *de la viaţă la **viaţă*** fără să treacă prin moarte aşa cum o ştim noi.

Sfântul Apostol Pavel zice: *”Nu toţi vom muri, dar toţi ne vom schimba”* (I Cor. 15, 51). Vom fi schimbaţi din vieţuirea aceasta pe care o cunoaştem şi din trupul acesta pe care-l purtăm, într-un alt chip de vieţuire şi într-un alt fel de trup. Aşa ne învaţă Sfântul Apostol Pavel şi aşa ne învaţă Sfânta noastră Biserică. Pe ce se întemeiază însă credinţa noastră în învierea sufletelor şi în învierea morţilor? Se întemeiază mai înainte de toate pe învăţătura Bisericii noastre, se întemeiază pe puterea lui Dumnezeu pentru că dacă noi aşteptăm învierea morţilor, nu aşteptăm să înviem, să învieze trupurile noastre prin puterea noastră, ci aşteptăm aceasta prin puterea lui Dumnezeu.

Învierile din morţi prezentate în Evanghelii

Domnul Iisus Hristos a spus: *”Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi”* (In. 11, 25). Şi ca o încredinţare, ca o înainte-ncredinţare despre aceasta, Domnul Iisus Hristos a făcut câteva minuni de învieri ale morţilor. Una dintre acestea este cea despre care s-a citit în Sfânta Evanghelie rânduită pentru această duminică şi pentru această Sfântă Liturghie. Este vorba despre învierea unui tânăr, a tânărului din Nain, unicul fiu al unei văduve pe care Domnul Iisus Hristos l-a adus de la moarte la viaţă. Am auzit citindu-se din Sfânta Evanghelie cum Domnul nostru Iisus Hristos a ajuns într-un oraş cu numele Nain. Şi, fiind El înconjurat de ucenicii Săi şi de mulţime mare de popor, a întâlnit un cortegiu de înmormântare, o văduvă care îşi ducea la mormânt pe fiul său înconjurată şi ea de oameni care luau parte la acest eveniment. Femeia plângea. Şi era firesc să plângă, pentru că se dusese nădejdea bătrâneţilor ei. Şi Domnul Hristos i-a dat un îndemn acelei femei şi i-a spus să nu mai plângă - ca şi când i-ar fi spus: *„Ai plâns destul, ajunge! De acum să nu mai plângi”*. Şi ca să-i dea un temei de bucurie şi pentru părăsirea plânsului, i-a spus tânărului care era mort şi cu care Domnul Hristos vorbea ca şi cu un viu: *”Tânărule, ţie-ţi zic, scoală-te!”* Şi cuvintele s-au făcut faptă îndată, şi tânărul şi-a revenit la viaţă, şi-a început să vorbească spre uimirea celor care erau de faţă.

Iubiţi credincioşi,

Dar Domnul Hristos a făcut şi alte minuni înviind morţi. În Sfânta Evanghelie sunt prezentate trei astfel de minuni: învierea tânărului din Nain, despre care citim în Sfânta Evanghelie de la Luca capitolul 7; învierea fiicei lui Iair, despre care citim în trei din cele patru Sfinte Evanghelii şi anume, în Sfânta Evanghelie de la Matei, capitolul 9, în Sfânta Evanghelie de le Marcu, capitolul 8 şi în Sfânta Evanghelie de la Luca, capitolul 8. Şi mai ştim despre o înviere pe care o prezintă Sfântul Evanghelist Ioan în Evanghelia sa pe care o putem citi în capitolul 11 şi pe care noi o şi prăznuim cu pomenire în sâmbăta numită a lui Lazăr; e vorba despre învierea lui Lazăr. Şi când pomenim învierea lui Lazăr, în sâmbăta Floriilor, atunci vorbim cu Domnul Hristos, zicând: *”Învierea cea de obşte mai înainte*

de patima Ta încredinţând-o, pe Lazăr din mormânt l-ai sculat, Hristoase Dumnezeule, pentru aceasta şi noi, ca şi pruncii, semnele biruinţei purtând, Ţie, biruitorului morţii, strigăm: Osana celui dintru 'nălţime, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului".

Hristos – începutul învierii noastre

Iubiţi credincioşi,

Învierea noastră se întemeiază cel mai mult pe temelia Domnului nostru Iisus Hristos, Care s-a făcut începător învierii morţilor, Care a înviat din morţi *„cu moartea pe moarte călcând"* şi Care ajută pe morţi să învieze. Pentru că morţii nu vor învia din puterea lor, ci din puterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos - aceasta este credinţa noastră şi de aceea, în faţa morţii, noi stăm cu seninătate, chiar dacă nu dorim să murim. Când vine vremea să trecem din această viaţă ştim că viaţa noastră nu se sfârşeşte, adică nu dispărem, adică viaţa noastră se prelungeşte într-un alt plan de viaţă.

De altfel, trebuie să recunoaştem că fiecare dintre noi, deşi ştim că vom muri, totuşi nu simţim că vom muri. Cât ar fi omul de neputincios, de bolnav, parcă nu are conştiinţa că va muri. El se gândeşte la alţii care au murit, se gândeşte la alţii care vor muri, dar la el însuşi nu se gândeşte ca la unul care trece din această viaţă. E un simţământ al vieţii pe care-l avem, pentru că noi ştim cum este să fii viu, ştim cum este să trăieşti în această viaţă, dar nu ştim cum e să fii mort. Îi vedem pe alţii cum sunt când nu mai este viaţă în ei şi ştim că aşa va fi şi cu noi, dar nu simţim că aşa va fi şi cu noi. Ne vine să credem că nu vom muri niciodată.

Când eram tânăr mă gândeam că oare bătrânii se simt mai aproape de moarte decât se simte un tânăr. Pentru că nu este firesc când eşti tânăr să te gândeşti la moarte, este ceva artificial. Şi atunci mi-am propus să îi întreb pe unii dintre oamenii mai în vârstă dacă ei se simt mai aproape de moarte la bătrâneţe decât s-au simţit la tinereţe. Şi toţi mi-au răspuns că nu se simt mai aproape de moarte la bătrâneţe decât s-au simţit la tinereţe. Eu dau aceeaşi mărturie. Am fost tânăr şi să ştiţi că nu m-am gândit la moarte, am aflat că este bine să te gândeşti la moarte, n-am avut niciodată o aderenţă, o raportare la moarte în sensul acesta că va veni vremea să mor şi că trebuie să trăiesc o viaţă în aşa fel încât să fie marcată cumva viaţa de moarte. Nu! Şi am ajuns prin darul lui Dumnezeu la bătrâneţe şi dau slavă pentru asta, şi numai Dumnezeu ştie zilele omului, şi ale tinereţii şi ale bătrâneţii. Când e vorba să mă gândesc la moarte parcă îmi vine mai repede să mă gândesc la învierea morţilor decât la viaţa veacului ce va să fie, bineînţeles prin puterea lui Dumnezeu.

Să fim prieteni şi cu viii şi cu morţii!

Iubiţi credincioşi,

Ce înţelegem noi prin învierea morţilor? Mai întâi de toate, noi ştim că sufletul nu moare niciodată. De aceea noi ne şi rugăm pentru cei morţi aşa cum ne rugăm şi pentru cei vii, bineînţeles cu alte intenţii. Cum anume? Ne rugăm pentru fericirea celor ce au trecut din această viaţă, pentru veşnica lor pomenire, pentru iertarea păcatelor, pentru împărăţia lui Dumnezeu, pe care să o dobândească şi avem încredinţarea că rugăciunile noastre sunt primite de Dumnezeu. E o rânduială a Bisericii noastre să ne rugăm pentru cei care nu mai sunt cu noi. Şi cred că şi voi, ca şi mine, vă daţi seama că cei care nu mai sunt în această viaţă pământească, cei care au trecut din această viaţă, părinţii noştri, ai celor care nu mai trăiesc, rudeniile noastre, prietenii noştri care au trecut din această viaţă, sunt vii undeva. Chiar dacă nu ne-ar spune cineva, chiar dacă nu ne-ar spune Sfânta noastră Biserică despre nemurirea sufletului, noi simţim că sufletul nostru nu moare şi nici la alţii nu ne gândim ca la nişte dispăruţi, ca la nişte oameni cu care nu ne mai putem întâlni, cu care s-a terminat cumva. Şi atunci ne gândim ca la nişte vii - la părinţii noştri ne gândim ca şi cum ar fi vii: când ne aşteptau să mergem acasă, când le scriam, când ne scriau. Ne gândim la ei cum ne-am gândit totdeauna şi în suflet păstrăm acelaşi loc pe care l-au avut în viaţă. Aşa că, ziceam eu odată într-o împrejurare, sunt

prieten şi cu viii şi cu morţii. Sunt prieten şi cu morţii pentru că ei nu sunt morţi, ci sunt vii după credinţa noastră şi sunt vii undeva şi sunt într-o aşezare de viaţă în propriul nostru suflet.

Va veni o vreme să fim împreună cu ei, va veni o vreme să-i slujim lui Dumnezeu împreună cu ei, aşa cum i-am slujit în această viaţă. Va veni o vreme să fim cu ei după partea sufletului care nu moare şi nu moare pentru că nu poate muri. Va veni o vreme când toţi morţii vor învia, se vor reface trupurile noastre în nişte trupuri nestricăcioase, aşa cum spune Sfântul Apostol Pavel în Epistola întâi către Corinteni capitolul 15: *„Cel ce este stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune, cel ce este muritor se va îmbrăca întru nemurire”.* Nu ştim cum va fi, dar ştim aceasta şi ne bucurăm că va fi aşa. Această credinţă a noastră este o credinţă dătătoare de nădejde. Va veni o vreme când prin puterea lui Dumnezeu se vor reface trupurile din ceea ce au fost, ca sufletul împreună cu trupul, omul întreg să ia parte la fericire sau la chinuire după ceea ce şi-a pregătit în viaţă.

Iubiţi credincioşi,

Cu credinţa aceasta străbatem prin viaţă, cu credinţa aceasta stăm în faţa morţii, cu credinţa aceasta stăm în faţa veşniciei, cu credinţa aceasta avem temei de bucurie, iar întristarea câtă o avem când ne despărţim de cei dragi ai noştri, întristarea aceasta nu este de fapt o întristare zdrobitoare, ci este doar întristarea unei despărţiri vremelnice. Va veni vremea când vom fi iarăşi unii cu alţii, mai ales cei care ne potrivim în această viaţă, sigur în veşnicie vom fi unii cu alţii. Pentru că „ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă” - nu poate despărţi nimeni. Suntem uniţi în cuget şi-n simţiri, suntem uniţi în credinţa noastră, suntem siguri că în veşnicie vom fi unii cu alţii aşa cum ştie Dumnezeu, nu cum ştim noi. În orice caz să nu uităm să ne încredinţăm de adevărul că va fi o înviere a morţilor şi va fi o viaţă a veacului pe care o aşteptăm, pe care o dorim şi pe care o dă Dumnezeu, care învia pe cei morţi, El care s-a făcut începătură celor adormiţi, cum spunem: *„Să se veselească cele cereşti şi să se bucure cele pământeşti. Că a făcut biruinţă cu braţul Său Domnul, călcat-a cu moartea pe moarte; Cel întâi-născut din morţi S-a făcut, din pântecele iadului ne-a mântuit pe noi şi-a dat lumii mare milă”* (troparul învierii, glas 3). Cu gândul în felul acesta să ne trăim viaţa, cu gândul în felul acesta să ne înseninăm gândirea şi simţirea, cu gândul acesta să ne angajăm la o viaţă care să ne facă vrednici de Dumnezeu, şi în veacul de acum, şi în cel ce va să fie, prin rugăciunile Maicii Preacurate şi ale tuturor sfinţilor acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Duminica a 21-a după Rusalii

(Pilda semănătorului) **Lc. 8, 5-15**

Roadele Duhului Sfânt în ţarina inimii noastre

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin!

„Iar ce a fost în pământ bun, aceştia sunt cei ce cu inimă curată şi bună, care, auzind cuvântul, îl păstrează şi fac rod întru răbdare” (Lc. 8, 15).

Sămânţa şi roada cuvântului lui Dumnezeu

Preacuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Pilda cu semănătorul e rânduită să se citească din Sfânta Evanghelie la Sfânta Liturghie, toamna, pe vremea semănatului. Şi aceasta e cu bună rânduială ca să se ştie că, aşa cum e un semănat al grâului pentru viaţa aceasta pământească, tot aşa este şi un semănat duhovnicesc pentru viaţa cea duhovnicească. E rânduiala aceasta, ca să se ştie că precum de la semănatul cel pământesc se aşteaptă rod, tot aşa şi de la semănatul cel duhovnicesc se aşteaptă rod. Semănatul se face în vederea rodirii. Nu se seamănă numai aşa ca să se semene, ci se face fiecare semănat cu nădejdea că va veni şi o vreme de secerat, că va veni şi o vreme a roadelor. Aşa este în cele pământeşti, aşa este în cele duhovniceşti şi pentru aceasta Domnul nostru Iisus Hristos, spunând pilda semănătorului, nu a vrut să ne dea o

lecţie de agricultură, o lecţie de plugărie, ci ca să învăţăm din această lecţie de plugărie despre semănatul cel duhovnicesc. Domnul Hristos, Care a spus pilda cu semănătorul a dat şi tălmăcirea ei.

Pământul bătătorit (cărarea) pe care ajunge sămânţa cea bună este inima omului care înţelege cuvântul, dar nu ajunge să-l folosească pentru că îl uită îndată, iar ca să-l uite, vine chiar vrăjmaşul mântuirii să facă aceasta, să ajute la aceasta şi zice Domnul Hristos că sămânţa care ajunge pe pământ bătătorit, pe cale, este călcată în picioare şi păsările cerului vin şi mănâncă sămânţa. Aceasta este pământul cel neroditor, este omul care uită cuvântul, căci vine împotrivitorul, diavolul, satana şi ia cuvântul din inima lui - fiţi atenţi! – „*ca nu cumva crezând, să se mântuiască*". Deci cel dintâi lucru care se urmăreşte să rămână spre rodire - rodire duhovnicească -, este mântuirea, mântuirea omului, care se întemeiază pe credinţa în cuvântul (sămânţa) lui Dumnezeu. Cine nu primeşte cuvântul lui Dumnezeu prin credinţă şi nu primeşte cuvântul lui Dumnezeu cu nădejde de mântuire, nu poate să se mântuiască. Ştiind vrăjmaşul mântuirii aceasta, îl „ajută" pe om să uite cuvântul lui Dumnezeu, „ca nu cumva crezând, să se mântuiască", ca nu cumva să se mântuiască pentru că crede în cuvântul lui Dumnezeu.

Pământul cel pietros în care ajunge sămânţa cea bună a cuvântului lui Dumnezeu, în care ajunge sămânţa cea bună a Evangheliei, este omul care primeşte cu bucurie cuvântul, deci se bucură de cuvântul lui Dumnezeu, numai că nu ajunge să aducă rod pentru că ajungând în împrejurări nefavorabile, renunţă la cuvânt şi nu ajunge să facă rodul mântuirii.

Pământul împresurat de spini în care ajunge cuvântul lui Dumnezeu este inima omului îngrijorat, inima omului doritor de bogăţie pământească, inima omului căutător de plăcere şi cu sufletul împresurat de spinii plăcerilor, cu sufletul împresurat de mulţimea grijilor, cu sufletul împresurat de dorinţa bogăţiilor. La aceştia cuvântul lui Dumnezeu nu poate să rodească pentru că este astupat în lucrarea lui spre mântuire de griji, de bogăţii şi de plăceri.

Dar este şi sămânţă care ajunge pe ***pământ bun***, iar pământul cel bun este inima curată şi bună pe care o are omul care primeşte cuvântul lui Dumnezeu (îl ascultă, îl primeşte, îl păstrează) şi în care se lucrează rodirea de mântuire. Rodul nu este la toţi la fel: unii aduc o sută de roade, rod însutit; alţii şaizeci; alţii treizeci. Sunt diferenţe între oamenii care înaintează în viaţa duhovnicească, dar important este să se ajungă la rodire. Ceea ce ne interesează pe noi, pentru că ştim că inima curată şi bună este aceea care primind cuvântul ajunge la rodire, este să ştim cum putem avea inimă curată şi bună, ce trebuie să facem noi ca să avem inimă primitoare a cuvântului lui Dumnezeu.

Drumul cel mai lung: de la cunoaştere la convingere, de la a şti la a face

Iubiţi credincioşi,

Domnul Hristos, în şirul celor nouă fericiri pe care le găsim în Sfânta Evanghelie de la Matei, are şi una care spune aşa: *„Fericiţi sunt cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu".* Şi atunci, ce trebuie să facem noi ca să-L vedem pe Dumnezeu, ce trebuie să facem ca să avem inimă curată şi bună, inimă roditoare a seminţei care este cuvântul lui Dumnezeu. De obicei mulţi dintre noi, credincioşii, căutăm să ne adunăm în suflet cunoştinţe. Şi e bine, numai că nu-i destul. Ştiţi, Părintele Arsenie spunea că „*cea mai lungă cale e calea care duce de la urechi la inimă*". Ce înseamnă aceasta? Cea mai lungă cale e calea care duce de la informaţia pe care o avem în minte, până la inimă, care înseamnă convingere. Deci, cea mai lungă cale e calea de la informaţie la convingere. Asta e cea mai lungă cale, şi atunci înseamnă că nu e destul să ai numai informaţie, ci trebuie să ai şi inspiraţie. E foarte uşor să ai informaţie. Citeşti, înveţi, toceşti şi ştii; ştii să spui altora, ştii şi tu ce ai de făcut, dar asta nu e destul. Informaţia trebuie folosită. Cum putem să folosim informaţia ca să avem inimă curată? Mai întâi de toate nu trebuie să ne întemeiem numai pe informaţie, ci trebuie să ştim că informaţia, adică învăţătura pe care o primim, trebuie să o şi împlinim.

Dacă rămânem numai la cunoştinţă nu avem o cunoştinţă adevărată. De unde ştim? Ştim de la Sfântul Apostol Pavel care spune că cunoştinţa simplă, „*cunoştinţa* – singură - *îl îngâmfă pe om*, *iar iubirea zideşte*" (I Cor. 8, 1). Vrei să împlineşti cuvântul lui Dumnezeu? Atunci trebuie să-i dai dreptate lui Dumnezeu, să cauţi cuvântul lui Dumnezeu anume pentru a-l împlini, şi dacă simţi împotrivire în sufletul tău, fie din pricina grijilor, fie din pricina dorinţei de bogăţie, fie din pricina plăcerilor, trebuie să înlături cele ce stau împotriva rodirii cuvântului lui Dumnezeu care este mântuirea.

Drumul de la înfrânare la dragoste

Iubiţi credincioşi,

În Pateric se spune despre un frate oarecare că-l trimitea tatăl său să smulgă spinii dintr-o ţarină. Avea un pământ plin de spini şi-l trimitea tatăl său să smulgă spinii din ţarină. El se ducea, dar când vedea atâţia spini care trebuiau scoşi din ţarină mai bine se punea şi se culca. Şi aşa astăzi, şi aşa mâine, şi aşa zile de-a rândul, şi când l-a întrebat tatăl lui ce-a realizat, ce-a împlinit, el i-a spus că de câte ori se duce acolo se pune să se culce pentru că sunt prea mulţi spini pe care trebuie să-i scoată. Atunci tatăl lui a spus aşa: *„De acum încolo du-te şi smulge atâţia spini cât să-ţi faci loc să te culci”*. Deci să nu te mai culci în locul pe care l-ai făcut scoţând spinii, ci de fiecare dată să smulgi atâţia spini cât să-ţi mai faci un loc să te culci. Şi aşa a făcut fratele şi cu vremea a scos toţi spinii din ţarină.

Iubiţi credincioşi,

Aşa şi noi, să fim cu luare aminte la tot ce purtăm în suflet, la tot ce ne vine în minte, la tot ce simţim în inimă, la toată viaţa noastră lăuntrică. Să fim cu luare aminte şi să căutăm să scoatem din sufletul nostru, încet, cu răbdare, tot ce nu se potriveşte cu voia lui Dumnezeu (spinii): să scoatem din sufletul nostru plăcerile, să scoatem din sufletul nostru dorinţa de îmbogăţire, să scoatem din sufletul nostru dorinţa de mărire şi orice lucru pe care ştim că nu-l binecuvântează Dumnezeu, şi atunci ne pregătim o inimă curată, o inimă bună, care, primind cuvântul lui Dumnezeu aduce rod cu răbdare. Ce fel de rod? Găsim în Epistola către Galateni o înşirare de lucruri bune pe care le lucrează în sufletul omului Duhul Sfânt şi pe care le pomeneşte Sfântul Apostol Pavel zicând: *„roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă răbdarea, bunătatea, facere de bine, credinţa, blândeţea, înfrânarea poftelor”*. Aceste nouă lucruri bune alcătuiesc rodirea Duhului Sfânt. Deci, dacă se seamănă în sufletul nostru cuvântul lui Dumnezeu, trebuie ca sufletul să ajungă la aceste lucruri bune.

Să începem cu cea mai de pe urmă din înşirare, dar cea dintâi dintre lucrări: *înfrânarea poftelor*. Să ne cercetăm pe noi înşine şi să rânduim lucrurile în aşa fel încât să fim stăpâni peste răutăţi. Să ne gândim apoi la *blândeţe,* care stă împotriva mâniei şi despre care Domnul Hristos spune că ar trebui s-o avem din inimă, să izvorască cumva din noi, aşa cum izvorăşte de multe ori mânia din noi, aşa ar trebui să izvorască din noi blândeţea, să ajungem să fie blândeţea înlocuitoare a mâniei, să nu mai fim în stare să ne mâniem. Să dobândim *credinţa* aceea care ne pune în legătură cu Dumnezeu până la aşa măsură încât Domnul Hristos se aşează în sufletul nostru, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Efeseni unde citim: „Hristos să se sălăşluiască prin credinţă în inimile voastre” (Efes. 3, 17). Apoi, să dobândim *facerea de bine,* care duce la *bunătate*, iar bunătatea este temelie pentru *îndelunga răbdare*, pentru *pace*, pentru *bucurie* şi pentru *dragoste*. Aceasta este rodirea sufletului, şi dacă ne cercetăm pe noi înşine şi avem această rodire, înseamnă că avem şi inimă curată şi bună şi că am făcut-o rod întru răbdare, iar dacă nu le avem pe acestea cu *statornicie*, înseamnă că mai trebuie să ne silim să înlăturăm ce e rău din noi, ca să vină binele, şi binele de mântuire îl aşteptăm mai mult de la Dumnezeu decât de la noi pentru că ne şi rugăm lui Dumnezeu zicând: *„Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele”* (Ps. 50).

Să ne cercetăm şi să avem grijă de suflet

Iubiţi credincioşi,

Noi ne-am obişnuit cu gândul că sunt patru feluri de pământ pe care le pomeneşte Domnul Hristos şi le înţelegem cumva ca fiind în afară de noi. Ori, în realitate, o dată poate fi omul ca pământul bătătorit, nepăsător faţă de cele bune, altă dată acelaşi om poate să fie bucuros faţă de cuvântul lui Dumnezeu, să-l primească cu bucurie, poate să fie omul şi împresurat de spinii plăcerilor, ai dorinţei de înavuţire şi de slavă deşartă de la oameni, poate să fie acelaşi suflet cândva şi mai multă vreme cu inimă bună şi curată şi să şi rodească.

Ce trebuie să avem noi în vedere este aceasta: să ne cercetăm pe noi înşine, să vedem ce lucrare are sămânţa cea bună în sufletul nostru şi să avem grijă să nu băgăm în sufletul nostru şi seminţe care nu sunt bune cum ar fi neghinele. Să băgăm de seamă să nu aducem în sufletul nostru aluatul fariseilor şi al saducheilor a căror învăţătură ne

depărtează de Dumnezeu. A zis Domnul Hristos: *„Luaţi aminte şi feriţi-vă de aluatul cărturarilor şi al fariseilor şi al saducheilor”*, şi când ucenicii au gândit că e vorba de aluatul pâinii, Hristos le-a spus că nu e vorba de aluatul pâinii, ci de învăţătura fariseilor şi a saducheilor. Deci sunt şi semănături rele care ne învaţă altceva decât ceea ce trebuie chiar dacă nouă nu ne vine să credem că nu au dreptate cei care ni le pun înainte. Să nu primim în sufletul nostru astfel de semănături, să ne bucurăm de ceea ce ne dă Sfânta noastră Biserică, să ne bucurăm de gândurile de la Sfintele Slujbe, să căutăm să aducem în sufletul nostru învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos, s-o primim cu inimă curată şi bună şi să aducem rod întru răbdare, să înmulţim binele din lumea aceasta, începând cu binele din sufletul nostru, şi atunci, cu ajutorul lui Dumnezeu, vine împărăţia lui Dumnezeu în noi şi în mijlocul nostru.

Să ne rugăm lui Dumnezeu să ne lumineze ca să ştim care e sămânţa cea bună şi să o căutăm, să ne lumineze ca să înlăturăm din sufletul nostru ceea ce stă împotriva rodirii, să ne rugăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos să ne dea să fim pământul cel bun, adică inimă curată şi bună şi să păstrăm în sufletul nostru, prin rugăciunile Maicii Domnului, învăţătura cea bună aşa cum a păstrat în sufletul ei Maica Preacurată cele ce le-a aflat în legătură cu Domnul Hristos. Şi când e vorba să semănăm noi înşine să fim cu grijă să punem în sufletele celor din jurul nostru curaj, nădejde, iubire, răbdare şi tot ce înseninează viaţa omului, ca şi întru aceasta să se preamărească Dumnezeu care ne dă şi sămânţa şi ne ajută şi pentru rodire. Amin!

Duminica a 22-a după Rusalii

(Bogatul nemilostiv şi săracul Lazăr)

Lc. 16, 19-31

În viaţa aceasta ne pregătim locul de dincolo: raiul sau iadul

Să ne mărturisim credinţa, dar să nu smintim

Prea Cuvioşi Părinţi, iubiţi credincioşi,

În Sfânta Evanghelie de la Luca, în legătură cu intrarea biruitoare a Domnului Iisus Hristos în Ierusalim, se spune – între altele – că atunci când Domnul era aproape de Ierusalim, la coborâşul Muntelui Măslinilor, ucenicii Lui îl lăudau cu glas mare pentru minunile pe care le-au văzut şi strigau zicând: *„Bine este cuvântat, Cel ce vine întru numele Domnului! Pace în cer şi slavă întru cei de sus!”* (Lc. 19, 38). Auzind aceste cuvinte de laudă, unii dintre fariseii care erau în mulţime au zis către Domnul Hristos: *„Învăţătorule, ceartă-ţi ucenicii…”*. Şi Domnul a zis celor ce doreau să înceteze lauda lui Dumnezeu: ***„Dacă ei vor tăcea, pietrele vor striga”*** (Lc. 19, 39). Înţelegem din aceste cuvinte ale Domnului că sunt lucruri care trebuie spuse, sunt adevăruri care trebuie mărturisite, sunt cuvinte care nu trebuie tăcute, că avem datoria să ne angajăm într-o lucrare de preamărire a lui Dumnezeu, de răspândire a lucrurilor bune, să fim gata să mărturisim adevărul şi să înmulţim binele cu cuvântul şi cu fapta.

Tot în Evanghelia după Luca, în legătură cu vestirea cea bună adusă dreptului Zaharia, pe când el se găsea în templul din Ierusalim şi tămâia spre slujba lui Dumnezeu, îngerul Gavriil i s-a arătat şi a vestit că soţia lui, Elisabeta, pe care Zaharia o ştia stearpă, urma să-l nască pe Sfântul Ioan Botezătorul. Dreptul Zaharia, auzind această veste, s-a mirat şi a avut o îndoială în suflet şi chiar a zis către înger: *„După ce voi cunoaşte eu aceasta?”* (Lc. 1, 18). Atunci îngerul Gavriil i-a spus: *„Eu sunt îngerul Gavriil, cel ce stau pururi înaintea lui Dumnezeu, şi am fost trimis să-ţi binevestesc ţie acestea*. ***Iată, vei rămâne mut*** *până când se vor împlini acestea, pentru că n-ai crezut cuvintelor mele, care se vor împlini la timpul lor”* (Lc. 1, 19-20).

Iată, iubiţi credincioşi, o împrejurare în care omului i se cere să fie mut. O situaţie în care s-a ajuns pentru îndoială, pentru necredinţă - *„Iată, vei rămâne mut…”*. Cu alte cuvinte, chiar de ar mai vrea să vorbească, nu mai poate. *„Pentru că n-ai crezut cuvintelor mele, care se vor împlini la vremea lor...”* De ce vei rămâne mut ? Ca să nu răspândeşti necredinţa. Ca să nu răspândeşti îndoiala, ca să nu bagi în sufletul altora vreun gând care ar săpa la temelia mulţumirii lui, ar săpa la temelia lucrării lui. Tu nu crezi, dar, până când o să vezi, nu-ţi vei mai putea mărturisi necredinţa.

Suntem în faţa a două situaţii deosebite, în faţa unei împrejurări în care ni se cere să vorbim, să spunem, să lăudăm pe Dumnezeu şi alta în care ni se cere să tăcem, să amuţim. Cele care aduc necredinţă şi îndoială trebuie să le tăcem, iar pe cele care aduc credinţă şi întărire să le spunem, să le răspândim.

Ce anume s-a spus, în pildă, despre bogatul nemilostiv şi despre omul sărac? Fiecare-şi ducea viaţa lui aşa cum ne ducem fiecare dintre noi viaţa noastră. Ştiţi de ce, iubiţi credincioşi? Pentru că viaţa nu se trăieşte prin comparaţie, nu se trăieşte prin asemănare, fiecare are viaţa lui. Nu poţi ieşi din viaţa ta, ca să duci viaţa altuia şi nici altul nu poate ieşi din viaţa lui, ca să ducă viaţa ta. Fiecare are viaţa lui, pe care i-a dat-o Dumnezeu prin părinţii care l-au adus în această lume, viaţa pe care şi-a croit-o el.

Oamenii mai învăţaţi vorbesc despre o *„memorie cosmică”*, adică despre o minte care le cuprinde pe toate şi care vine la vreme şi ne spune: *Uite ce-ai făcut atunci, ce-ai zis atunci*. Aşa cum ne spunem şi noi, unii altora. Dar este şi o carte înăuntrul nostru, o carte a vieţii noastre, în care se scriu lucrurile pe care le facem şi care ne fac ceea ce suntem până în clipa de faţă; totul se scrie în noi.

Nu-i totuna că ai citit o carte bună sau rea şi că ai uitat-o. Pentru că chiar dacă ai uitat cartea pe care ai citit-o, de pe urma ei tot ţi-a rămas ceva, a intrat în însăşi compoziţia ta. De aceea e de mare însemnătate ce facem. E de mare însemnătate ce gândim. E de mare însemnătate ce citim. E de mare însemnătate ce ascultăm. Se vorbeşte de o întinare a minţii, de o întinare a ochilor, de o întinare a auzului prin lucruri care nu sunt folositoare, curate. Lucrurile acestea nu rămân numai în ochi, în minte, în auz, în pipăit, ci rămân în noi înşine, în sufletul nostru, ne fac ceea ce suntem noi.

Iubiţi credincioşi,

Bogatul acela nemilostiv şi săracul Lazăr îşi duceau fiecare viaţa lor. Unul se desfăta şi altul stătea necăjit, dar răbdător şi supus voinţei lui Dumnezeu. Aşa a fost dintotdeauna în viaţa aceasta şi toată lumea zice că sigur e cu putinţă până la sfârşitul lumii să fie şi bogaţi şi săraci.

Cei doi oameni din pildă s-au dus în lumea cealaltă, în aceea în care mărturisim noi când zicem: *„Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului...”* şi că Domnul Hristos cel ce s-a înălţat la cer *„iarăşi va să vie să judece viii şi morţii...”* şi când zicem: *„răspuns bun la înfricoşătoarea judecată a lui Hristos să cerem”*. Mărturisim că este o lume mai presus de lumea aceasta pe care o vedem şi pe care o simţim şi-n care trăim. În lumea cealaltă lucrurile nu mai sunt aşa cum sunt în lumea aceasta, ci în mod schimbat: bogatul ajunge la rău, în iad; săracul a ajuns la bine, în rai. Pentru lucrurile acestea nu există, iubiţi credincioşi, nici o dovadă, ci dovada va fi când se vor împlini. Aşa a spus şi îngerul bine-vestitor către dreptul Zaharia: *„Cuvintele mele se vor împlini la vremea lor”*. Deci, ceea ce am auzit noi astăzi în Sfânta Evanghelie se va împlini la vremea sa. Fiecare vom ajunge să ne convingem de aceste lucruri, dacă nu suntem convinşi, numai când ne vom întâlni cu ele. Şi atunci nu vom mai putea zice că n-a fost aşa.

Dar, dacă n-avem destulă credinţă, ar fi bine să rămânem muţi, să nu ne arătăm necredinţa, pentru că, zice sfântul Pavel în epistola către Timotei: *„cuvântul nostru va roade ca şi cangrena”*. Ştiţi ce păcat mare e sminteala şi îndoiala? Dacă ne gândim la ceea ce a spus Domnul Hristos: *„iar cel ce va sminti pe unul din aceştia mai mici care cred în Mine, mai bine ar fi de el să-şi lege o piatră de moară de gât şi să se arunce în râu”* (Mt. 18, 6), mai bine ar fi să moară mai înainte de a răspândi sminteala, pentru că sminteala rămâne şi după ce nu mai este omul care face sminteala.

Aici ne pregătim locul din lumea cealaltă

Bogatul (din pildă) îi cerea lui Avraam să-l lase pe Lazăr să-i potolească setea. Răspunsul lui Avraam ne interesează acum în mod deosebit. A zis aşa: *„între noi şi voi mare prăpastie este* [e vorba de depărtarea între rai şi iad, între fericire şi nefericire], *e o distanţă mare*.

Aici doar ne pregătim locul din lumea cealaltă. Cuvintele acestea: *„între noi şi voi mare prăpastie este”*, se potrivesc şi pentru viaţa pe care o trăim noi. Toţi oamenii buni sunt depărtaţi de oamenii răi. Toţi oamenii cumsecade sunt depărtaţi de oamenii care nu sunt cumsecade, chiar dacă trăiesc împreună. Sunt de multe ori în aceiaşi familie. Nu se potriveşte soţul cu soţia, nu se potrivesc părinţii cu copiii, nu se potrivesc fraţii între ei. De ce? Pentru că între unii şi alţii e mare prăpastie. Ce fel de prăpastie? Să ştiţi că nu vin toţi oamenii la fel în lumea aceasta: unul aduce o moştenire rea, altul una bună; din părinţi, din bunici, aduc în lumea aceasta o moştenire. Talanţii pe care îi dă Dumnezeu în existenţa lor. Şi această stare cu care vine omul, îl desparte de la început pe unul de celălalt.

Şi zice câte cineva: *„Mă, parcă nu-s fraţi ăştia”*. Şi totuşi sunt fraţi. Dar unul aduce o moştenire rea, din străfunduri de existenţă, şi altul aduce o moştenire bună, tot din străfunduri de existenţă. Dar nu-i numai atâta. Omul trăieşte, fiecare într-un fel, fiecare învaţă ceva: o meserie, o învăţătură şi cu ceea ce face, se face şi el pe el însuşi. Şi iarăşi se face distanţă între oameni. Bunătatea unuia, răutatea celuilalt, îi desparte pe unul de altul. Pentru că omul e fiinţa care gândeşte. Mai ales gândurile-i despart pe oameni. În viaţă nu-i aşa, ca la socoteli, că 2 plus 2 totdeauna fac 4, că 4 fără unu totdeauna-i 3. Nu-i aşa! Ci fiecare om gândeşte cu gândurile lui, fiecare om are mai întâi viaţa care a trăit-o şi apoi înţelegerea la care ajunge. Şi de aceea nu se pot oamenii înţelege unii cu alţii, pentru că nu au toţi acelaşi fel de viaţă şi fiecare are viaţa lui şi viaţa îi formează gândirea şi după această gândire îşi formează viaţa, că este o legătură între ceea ce gândeşte omul şi ceea ce face, şi apoi între ceea ce face şi ceea ce gândeşte.

Smerenia şi dragostea reduc distanţele (prăpăstiile) dintre noi

Ce-i întâi, gândul sau fapta? Câteodată-i gândul, câteodată-i fapta.

Şi fapta pregăteşte gândul şi gândul pregăteşte fapta, şi aşa se face că *„între noi şi voi mare prăpastie este”*. Oamenii care se potrivesc între ei înseamnă că au cam acelaşi mod de viaţă, s-au silit cam la fel, s-au supus voinţei lui Dumnezeu. Întrebarea este: *cum putem, în această lume, să desfiinţăm distanţele dintre noi?* Că în lumea cealaltă, prin puterile omului nu se mai poate face nimic, dar în lumea aceasta se poate. Ce se poate? Ce ne leagă între noi, şi ce ne desparte. Ne despart răutăţile, adică oamenii buni cu cei răi nu pot fi laolaltă, chiar dacă se silesc. Omul cel bun îl îngăduie pe celălalt, îl ajută, dar oamenii răi nu suferă nimic, n-au nici un fel de îngăduinţă, sunt gata numai să dărâme în jurul lor ca să poată trece ei să-şi facă drum.

Se întâmplă de multe ori că omul face răul, dar gândeşte că face binele. Gândiţi-vă la aceia despre care spune Sfânta Evanghelie că va veni vremea când cei ce vă vor ucide să creadă că aduc slujbă lui Dumnezeu. Auziţi, iubiţi credincioşi, că omul, care omoară pe cineva, să creadă că aduce slujbă lui Dumnezeu! Cum putem oare să ieşim din distanţele acestea? Cum să înlăturăm prăpăstiile acestea, să nu mai fie bogaţi de înţelepciune şi săraci de înţelepciune? Să nu mai fie bogat de rele şi sărac de bine? Să fie toţi săraci de rele şi bogaţi de bine? La aceasta nu se poate ajunge uitându-ne spre cer sau dorind numai.

Eu am călătorit cu nişte prieteni de-ai mei de câteva ori şi aşa bine ne-am înţeles, pentru că fiecare dintre noi căuta să facă cum doreşte celălalt. Ei se credeau în programul meu şi eu mă credeam în programul lor. Asta înseamnă să treci peste distanţe, peste prăpăstii. Să ai această dorinţă de a face binele pentru altul; în familie de pildă: soţul să se gândească mereu la fericirea soţiei, soţia mereu la fericirea soţului; copiii la bucuria părinţilor; părinţii la bucuria copiilor, şi atunci se desfiinţează distanţele.

Dar dacă fiecare spune că numai el are dreptate, că el ştie, că celălalt trebuie să asculte, că celălalt trebuie să se supună, atunci distanţele (prăpăstiile) nu se desfiinţează. Sigur că sunt situaţii când cel cu experienţă porunceşte, cel cu mai puţină experienţă se supune. Gura iadului, după Sfântul Grigorie Sinaitul, este neascultarea, nesupunerea, răzvrătirea. Şi smerenia e poarta raiului. Ei, vedeţi, iubiţi credincioşi, care-i începutul? O încercare de a se lăsa omul unul după altul, nu ca să faci rău, ci ca să faci bine. Şi apoi, mergând în smerenia care-i mai presus decât lumea aceasta, spune tot Sfântul Grigorie Sinaitul în Filocalia vol.7, că smerenia-i mai presus de lumea aceasta şi dacă ne silim să avem smerenie, trecem mai presus de lumea aceasta, ajungem în împărăţia dragostei, care-i iubire. Dar să ştiţi că şi cei care iubesc, până la urmă tot numai cu cei care iubesc se pot uni într-un gând curat.

Se spune în Pateric că un cuvios a fost întrebat: *„De ce fugi de noi?”* Şi el a zis: *„Pentru că cei din ceruri sunt mii şi milioane şi au aceiaşi voie, iar oamenii au multe voi şi nu pot sta cu oamenii care-s feluriţi. Dumnezeu ştie că vă iubesc de la starea mea, dar nu pot fi cu toţi – şi cu unul care vrea bine şi cu unul care vrea rău şi mai bine stau cu Dumnezeu care vrea tot binele”*.

*

Se spune că săracul Lazăr a fost rugat de către bogat să meargă pe pământ să spună cum e dincolo, pentru ca oamenii să se îndrepte, mai ales cei din casa lui, ca să nu meargă la rău. Răspunsul e foarte semnificativ: *„Au pe Moise şi pe prooroci, să creadă în ei”*. Luaţi aminte, că n-a zis Domnul Hristos de pildă: *«Au Evanghelia şi Apostolul, să creadă, ci au pe Moise şi pe prooroci»*. De ce? Pentru că pilda a fost spusă până când Evanghelia nu se

răspândise în lume şi Domnul Hristos nu se putea referi la ceva de viitor, ci s-a referit la ceva din vremea aceea. Să creadă în cele pe care le aveau ei până atunci.

Noi avem mult mai mult decât cele din vechime. Avem Evanghelia, avem învăţătura Sfinţilor Apostoli, avem învăţăturile Sfinţilor Părinţi. Să credem în ele şi atunci va veni şi vremea când, crezând în ele, ne vom schimba spre bine, vom putea aduce mărire lui Dumnezeu ca apostolii, care cu glas tare preamăreau pe Dumnezeu, chiar dacă vor mai fi farisei dintre aceia care vor mai zice: *„Învăţătorule, ceartă-ţi ucenicii”*. Aceia nu-s vrednici să vorbească, nu-s vrednic să spună ceva, şi de aceea, noi să ne ţinem calea de a preamări pe Dumnezeu prin sfintele slujbe, de a preamări pe Dumnezeu prin rânduielile Sfintei Biserici. Iar dacă avem îndoială, dacă suntem gata să răspândim relele şi spurcăciunile, atunci să rămânem muţi, aşa cum a fost sortit să rămână mut, o vreme scurtă, şi Dreptul Zaharia.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu, prin rugăciunea Maicii Preacurate şi ale tuturor sfinţilor, să ne întărim în gânduri bune, să ne întărim în dorinţa de a spori binele, în dorinţa de a curma relele din noi. Să ne ajute Dumnezeu să desfiinţăm distanţele dintre noi, să dorim fiecare binele celuilalt. Întru aceasta să se preamărească Dumnezeu, care este unirea tuturor, spre fericirea noastră, aici pe pământ, spre fala lui veşnică şi spre fericirea cea veşnică în care nădăjduim să ajungem, după ce vom trece din viaţa aceasta. Amin!

Duminica a 23-a după Rusalii

(Vindecarea demonizatului din ţinutul Gherghesenilor)

Lc. 8, 26-39

Războiul nevăzut.
Cum să trecem de la răutate la bunătate?

Cauzele şi temeliile păcatului

Iubiţi credincioşi,

În Filocalie, volumul I, Sfântului Marcu Ascetul spune că înaintea oricărui păcat merg trei uriaşi: **neştiinţa, uitarea** şi **nepăsarea**. Aceşti 3 uriaşi, fie toţi 3 deodată, fie unul dintre ei, merg înaintea oricărui păcat pe care îl face omul cu deplină ştiinţă şi cu deplină voinţă. Sunt unii dintre oameni care fac păcate pentru că nu ştiu că e păcat lucrul pe care îl fac. Alţii pentru că au ştiut, dar au uitat că ceea ce fac ei nu-i bine. Şi alţii care ştiu ce să facă şi n-au grijă să facă binele, pentru că sunt nepăsători, le este tot una că fac bine sau fac rău. Nu iau aminte la lucrurile cele bune.

Tot Sfântul Marcu Ascetul spune că, dintre cele opt gânduri ale răutăţii, dintre căpeteniile gândurilor rele şi a patimilor rele, trei sunt mai întărite şi pricină de alte păcate şi patimi, şi anume: **iubirea de plăcere**, **iubirea de avere** şi **iubirea de slavă** (de cinste, de putere). Din acestea îşi au pricina şi celelalte rele pe care le face omul. Mai spune Sfântul Marcu Ascetul că pentru a scăpa de răutăţile de tot felul pe care le poate face omul, trebuie să ocolească şi pricina relelor, să ocolească toate împrejurările acelea care îl duc pe om la păcat. Pentru că omul care nu ocoleşte pricinile relelor, acela ajunge cu uşurinţă să facă rele. Mai ştim, tot de la Sfântul Marcu Ascetul, că diavolul nu dispreţuieşte păcatele mici, pentru că altfel nu-l poate duce pe om să facă păcate mari. Omul care-i nepăsător la greşelile pe care el le socoteşte mici, acela desigur ajunge să facă şi păcate mari. Pentru că se întăreşte în nepăsare.

După cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul: *„Omul creşte în ce porneşte”*. Dacă faci lucruri rele, faci şi mai uşor lucruri rele, şi dacă faci lucruri bune, faci şi mai uşor lucruri bune. De aceea ne este cunoscut şi cuvântul pe care-l spun părinţii, că tot ce se naşte începe de la ceva mic şi pe măsură ce-i hrănit creşte, deci şi binele şi răul încep de la ceva, de la un fapt pe care noi îl socotim neînsemnat. De pildă, focul începe de la o scânteie, oricât ar fi de mare focul, nu-i dintr-o dată mare. Un stejar, oricât ar fi de mare, nu-i de la început mare. Te uiţi la el cât este de mare şi te gândeşti de la ce a început – de la o ghindă mică. Tot aşa şi răutăţile omului, încep de la cele mici şi apoi se întăresc şi ajunge de nu le mai poate scoate omul din sufletul său, pentru că îl stăpânesc.

Aceasta înseamnă să stăpânească diavolul peste sufletul omului, să ajungă omul îndrăcit, cum am auzit că s-a citit astăzi din Sfânta Evanghelie, despre un îndrăcit stăpânit de o mulţime de draci, de o mulţime de răutăţi, pentru că puterea diavolului este în răutatea pe care o purtăm noi în suflet - ne stăpâneşte cu răutatea pe care o purtăm în suflet. Fie că răutatea aceasta vine din *neştiinţă*, fie că vine din *uitare*, fie că vine din *nepăsare*, ea are la temelie:

- fie *iubirea de plăcere*, pentru că ne place ceea ce facem, chiar dacă nu-i după voia lui Dumnezeu şi plăcerea ne este mai la îndemână decât gândul la Dumnezeu;
- fie *iubirea de avere*; ca să adunăm mult ne străduim să facem tot ce ne stă în putinţă. Spunea cineva că averea se ţine cu minciună şi cu înşelătorie. Era o mărturisire a unei persoane care a avut avere;
- fie iubirea de slavă; ca să aibă omul cinste, caută să facă şi rău şi orice ar face numai să aibă cinste de la oameni. Şi cinstea pe care o caută omul prin înşelăciune, cu minciună şi cu răutate, nu e după voia lui Dumnezeu. Sigur că este şi o cinste bună, cinstea pe care ne-o dă Dumnezeu pentru strădania în bine.

Iată, iubiţi credincioşi, diavolul stăpâneşte pe om prin răutăţile pe care i le aduce în suflet. Începuturile sunt întotdeauna mici, neînsemnate, de multe ori nici nu le băgăm în seamă. În parabola cu semănătorul se spune că cei de lângă cale sunt aceia care primesc cuvântul, dar vine diavolul şi ia cuvântul din sufletul lor, ca nu cumva crezând, să se mântuiască. Aceasta este o lucrare a vrăjmaşului, să ne facă să pierdem cuvântul cel bun, cel sfânt, prin lucrarea sa.

Să ne întărim în bunătate, înlăturând gândul rău cu gândul bun

Ce este această „mântuire", iubiţi credincioşi? Este scăpare de ceva rău. De ce fel de rău? De păcat, de răutăţile de tot felul, că păcatele sunt o răutate a sufletului. Omul care are răutate în suflet, acela nu-i mântuit. Mântuit e numai atunci când scapă de răutate. Răutatea în sufletul omului o aduce diavolul. Cu trecerea vremii, omul se întăreşte în răutate şi scapă de răutate numai prin puterea credinţei în Dumnezeu, în măsura în care crede în Dumnezeu şi în măsura în care se întemeiază mai mult pe Dumnezeu decât pe pornirile sale. Când e omul în nepătare, atunci scapă de răutate, pentru că-i e ruşine de răutate şi cui nu-i e ruşine de răutate, nu scapă de răutate şi diavolul îl stăpâneşte.

Aceasta e învăţătura părinţilor bisericeşti şi a sfintei noastre biserici. Deci, să ne fie ruşine de răutate, de tot ce lucrează diavolul în noi. Am spus că diavolul, de obicei, începe cu ceva subţire. Mai întâi te face să nu fii cu luare aminte, să ţi se pară că nu-i cine ştie ce dacă zici un cuvânt nepotrivit şi după ce l-ai zis îţi mai aduci alt gând dinainte şi iarăşi te face să fii cu neluare aminte, că nici asta nu-i cine ştie ce şi te întăreşti cu vremea în lucruri potrivnice lui Dumnezeu. Iar dacă eşti cu luare aminte de la început, cu voinţă, poţi să scoţi gândurile cele mici, de nu mai vin lucrurile cele mari şi întărite. Cu un gând bun poţi să înlături din suflet un gând rău şi-i aşa de uşor ca şi când ai stinge o scânteie mică, iar dacă laşi ca scânteia să facă foc mare, apoi cu greu îl mai poţi stinge şi poate că trebuie să vină şi alţii să-ţi ajute ca să poţi stinge focul cel mare.

Diavolul este înfăţişat în învăţăturile părinţilor ca o furnică leneşă, pentru că întâi vine către sufletul omului ca o furnică, ca ceva neînsemnat, apoi, dacă îl laşi să-şi facă ale lui în suflet, cu vremea se face ca un leu şi nu mai poţi să-l scoţi din suflet. Deci, diavolul ia cuvântul lui Dumnezeu din sufletul omului, ca nu cumva crezând, omul să se mântuiască, pentru că el ştie că la temelia vieţii duhovniceşti este credinţa în Dumnezeu. Dar cel care are grijă şi credinţă în Dumnezeu, acela merge pe calea mântuirii, scapă de orice fel de răutate, pentru că nu vrea ca în sufletul său să se întemeieze răutatea, ci se întăreşte în bunătate.

Când a fost dus la Domnul Hristos, un tânăr stăpânit de un duh rău, de către tatăl său, tatăl l-a rugat pe Domnul Hristos să-l ajute, iar Domnul Hristos i-a spus: *„De poţi crede, toate sunt cu putinţă pentru cel credincios"*. Iată că temelia vieţii celei bune este credinţa. Poţi crede, ai pe Dumnezeu în ajutor şi cine are pe Dumnezeu în ajutor, scapă de orice fel de răutate. Cine n-are însă pe Dumnezeu într-ajutor, acela e lăsat de Dumnezeu să se întărească în răutate şi răutatea *„pe cel rău îl ucide"*, cum zice Psalmistul: *„Pe cel rău, răutatea îl ucide şi-l chinuie"*. Nu-i nimeni mai chinuit decât omul rău, omul nemulţumit. Nouă trebuie să ne fie milă de astfel de oameni, să ne pară rău că sunt în răutate, să ne rugăm pentru ei, aşa cum s-au rugat cei din jurul îndrăciţilor, când i-au dus la Domnul Hristos să scoată răutatea din ei.

Şi ne lasă Dumnezeu să pătimim în propria noastră răutate, ca să simţim ce înseamnă răutatea pentru sufletul nostru, că dacă ne-ar spune cineva poate nu l-am crede, însă răutatea pe care o purtăm în noi ne arată gustul amar al ei şi ne face să fim nemulţumiţi, neliniştiţi. Cuvântul Sfântului Ioan care a scris *„Scara”*, este că pomenirea de rău e rugină a sufletului şi vierme şi cui înfipt în suflet şi răutate de orice clipă şi păcat neîncetat şi fărădelege neadormită. Gândiţi-vă, iubiţi credincioşi, cuvintele acestea când le auziţi, ţi se pare că n-au puterea care o au de fapt. Au întrebat ucenicii Domnului Hristos *„de ce noi n-am putut să scoatem pe diavolul din demonizat?”* Şi Domnul Hristos le-a spus: *„pentru necredinţa voastră”* (Mt.17,20). Iată, deci, că cine n-are credinţă în Dumnezeu, nu se poate angaja la bine, trăieşte o viaţă cum îi firea lui.

Privegherea şi smerenia – arme împotriva diavolului

Iubiţi credincioşi,

A mai spus Domnul Hristos că: *„Acest soi de diavoli nu pot fi scoşi decât cu rugăciune şi cu post”* (Mt. 17, 21) şi aceasta ne aduce aminte şi de cuvintele: *„Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită”*. Domnul Hristos ne-a arătat calea prin care omul poate să scape de sub stăpânirea vrăjmaşului, ca să nu-l stăpânească sau dacă l-a stăpânit să nu-l mai stăpânească, şi anume ne arată calea rugăciunii şi a luării aminte. „Privegheaţi” ce înseamnă? Fiţi cu luare aminte, fiţi ca omul treaz, că dacă nu eşti ca omul treaz, atunci te stăpâneşte. Se spune în Sfânta Evanghelie de la Matei parabola cu sămânţa şi cu neghina, când au mers slujitorii şi au spus că a apărut şi neghină şi au întrebat de unde-i neghina, că ei au semănat sămânţă bună, stăpânul a spus: *„Un om vrăjmaş, pe când noi dormeam, a venit şi a semănat neghină”*. Deci diavolul îşi seamănă semănătura când noi dormim, când dormim sufleteşte, când nu suntem cu gândul la Dumnezeu. Ne minte diavolul, iubiţi credincioşi, ne spune că mai avem vreme de pocăinţă, ne minte că adevărurile din Sfânta Scriptură nu-s adevăruri, cum i-a spus şi lui Adam, a minţit de-a lungul veacurilor, ne minte şi pe noi de atâtea ori, pentru că nu credem în puterea lui Dumnezeu, nu credem în adevărul găsit în dumnezeiasca Scriptură şi nu ne este ruşine să facem rău.

Iubiţi credincioşi,

„Privegheaţi” înseamnă „fiţi cu luare aminte”, ca omul care-i treaz şi ştie ce se întâmplă în jurul lui. Fiţi şi voi cu luare aminte, să nu vină diavolul să vă spună că binele-i rău şi răul e bine. Foarte mare ajutor, împotriva stăpânirii diavoleşti, a gândurilor celor diavoleşti, avem în smerenie. Dintre faptele cele bune pe care le face omul, parte din ele s-ar zice că s-ar putea să le aibă şi diavolul. Se spune în Pateric, că s-a întâlnit odată Cuviosul Macarie cel Mare cu diavolul, care i-a spus: *„Macarie, tu posteşti, eu nu mănânc niciodată, tu priveghezi, eu niciodată nu dorm, dar este una cu care mă biruieşti”*. L-a întrebat sfântul: *„Care ?”* Şi i-a răspuns diavolul: *„Smerenia”*. Omul smerit n-ajunge niciodată să facă rău, pentru că el se mulţumeşte cu întrebarea şi el nu caută mărirea lui, ci mărirea lui Dumnezeu, şi cine caută mărirea lui Dumnezeu, îl are pe Dumnezeu în ajutor. Se spune că smerenia îi arde pe draci. Ce este smerenia ? Este acea stare sufletească pe care având-o cineva, se pleacă cu mintea, nu se ţine că el ştie şi el poate, ci se pleacă cu mintea.

Iubiţi credincioşi,

După ce omul, despre care am auzit astăzi în Sfânta Evanghelie, a fost izbăvit de puterea drăcească, a dorit să fie cu Domnul. Dar Domnul i-a spus: *„Du-te la casa ta şi spune cât bine ţi-a făcut ţie Dumnezeu”* (Lc. 8, 39). Deci, acolo unde-i casa ta, unde-i rostul tău, fii pildă bună, arată-le că eşti în legătură cu Dumnezeu şi atunci Mă urmezi pe Mine.

Rostul nostru e să-l mărturisim pe Dumnezeu prin ceea ce vorbim, prin ceea ce facem, prin ceea ce gândim şi să arătăm aceasta. Să se simtă că avem credinţa în Dumnezeu, că avem nădejde şi iubire clocotitoare în sufletul nostru şi că am scos ura din sufletul nostru. Şi atunci, într-adevăr, suntem mântuiţi de puterea cea drăcească. Să avem pildă pe Maica Domnului care a spus îngerului păzitor: *„Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău”*, să ne fie şi nouă exemplu de viaţă. Amin!

Duminica a 23-a după Rusalii

(Vindecarea demonizatului din ţinutul Gherghesenilor)

Lc. 8, 26-39

Războiul nevăzut.
Cum să trecem de la răutate la bunătate?

Cauzele şi temeliile păcatului

Iubiţi credincioşi,

În Filocalie, volumul I, Sfântului Marcu Ascetul spune că înaintea oricărui păcat merg trei uriaşi: **neştiinţa, uitarea** şi **nepăsarea**. Aceşti 3 uriaşi, fie toţi 3 deodată, fie unul dintre ei, merg înaintea oricărui păcat pe care îl face omul cu deplină ştiinţă şi cu deplină voinţă. Sunt unii dintre oameni care fac păcate pentru că nu ştiu că e păcat lucrul pe care îl fac. Alţii pentru că au ştiut, dar au uitat că ceea ce fac ei nu-i bine. Şi alţii care ştiu ce să facă şi n-au grijă să facă binele, pentru că sunt nepăsători, le este tot una că fac bine sau fac rău. Nu iau aminte la lucrurile cele bune.

Tot Sfântul Marcu Ascetul spune că, dintre cele opt gânduri ale răutăţii, dintre căpeteniile gândurilor rele şi a patimilor rele, trei sunt mai întărite şi pricină de alte păcate şi patimi, şi anume: **iubirea de plăcere**, **iubirea de avere** şi **iubirea de slavă** (de cinste, de putere). Din acestea îşi au pricina şi celelalte rele pe care le face omul. Mai spune Sfântul Marcu Ascetul că pentru a scăpa de răutăţile de tot felul pe care le poate face omul, trebuie să ocolească şi pricina relelor, să ocolească toate împrejurările acelea care îl duc pe om la păcat. Pentru că omul care nu ocoleşte pricinile relelor, acela ajunge cu uşurinţă să facă rele. Mai ştim, tot de la Sfântul Marcu Ascetul, că diavolul nu disprețuieşte păcatele mici, pentru că altfel nu-l poate duce pe om să facă păcate mari. Omul care-i nepăsător la greşelile pe care el le socoteşte mici, acela desigur ajunge să facă şi păcate mari. Pentru că se întăreşte în nepăsare.

După cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul: *„Omul creşte în ce porneşte”*. Dacă faci lucruri rele, faci şi mai uşor lucruri rele, şi dacă faci lucruri bune, faci şi mai uşor lucruri bune. De aceea ne este cunoscut şi cuvântul pe care-l spun părinţii, că tot ce se naşte începe de la ceva mic şi pe măsură ce-i hrănit creşte, deci şi binele şi răul încep de la ceva, de la un fapt pe care noi îl socotim neînsemnat. De pildă, focul începe de la o scânteie, oricât ar fi de mare focul, nu-i dintr-o dată mare. Un stejar, oricât ar fi de mare, nu-i de la început mare. Te uiţi la el cât este de mare şi te gândeşti de la ce a început – de la o ghindă mică. Tot aşa şi răutăţile omului, încep de la cele mici şi apoi se întăresc şi ajunge de nu le mai poate scoate omul din sufletul său, pentru că îl stăpânesc.

Aceasta înseamnă să stăpânească diavolul peste sufletul omului, să ajungă omul îndrăcit, cum am auzit că s-a citit astăzi din Sfânta Evanghelie, despre un îndrăcit stăpânit de o mulţime de draci, de o mulţime de răutăţi, pentru că puterea diavolului este în răutatea pe care o purtăm noi în suflet - ne stăpâneşte cu răutatea pe care o purtăm în suflet. Fie că răutatea aceasta vine din *neştiinţă*, fie că vine din *uitare*, fie că vine din *nepăsare*, ea are la temelie:

- fie *iubirea de plăcere*, pentru că ne place ceea ce facem, chiar dacă nu-i după voia lui Dumnezeu şi plăcerea ne este mai la îndemână decât gândul la Dumnezeu;

- fie *iubirea de avere*; ca să adunăm mult ne străduim să facem tot ce ne stă în putinţă. Spunea cineva că averea se ţine cu minciună şi cu înşelătorie. Era o mărturisire a unei persoane care a avut avere;

- fie iubirea de slavă; ca să aibă omul cinste, caută să facă şi răul şi orice ar face numai să aibă cinste de la oameni. Şi cinstea pe care o caută omul prin înşelăciune, cu minciună şi cu răutate, nu e după voia lui Dumnezeu. Sigur că este şi o cinste bună, cinstea pe care ne-o dă Dumnezeu pentru strădania în bine.

Iată, iubiţi credincioşi, diavolul stăpâneşte pe om prin răutăţile pe care i le aduce în suflet. Începuturile sunt întotdeauna mici, neînsemnate, de multe ori nici nu le băgăm în seamă. În parabola cu semănătorul se spune că cei de lângă cale sunt aceia care primesc cuvântul, dar vine diavolul şi ia cuvântul din sufletul lor, ca nu cumva crezând, să se mântuiască. Aceasta este o lucrare a vrăjmaşului, să ne facă să pierdem cuvântul cel bun, cel sfânt, prin lucrarea sa.

Să ne întărim în bunătate, înlăturând gândul rău cu gândul bun

Ce este această „mântuire”, iubiţi credincioşi? Este scăpare de ceva rău. De ce fel de rău? De păcat, de răutăţile de tot felul, că păcatele sunt o răutate a sufletului. Omul care are răutate în suflet, acela nu-i mântuit. Mântuit e numai atunci când scapă de răutate. Răutatea în sufletul omului o aduce diavolul. Cu trecerea vremii, omul se întăreşte în răutate şi scapă de răutate numai prin puterea credinţei în Dumnezeu, în măsura în care crede în Dumnezeu şi în măsura în care se întemeiază mai mult pe Dumnezeu decât pe pornirile sale. Când e omul în nepătare, atunci scapă de răutate, pentru că-i e ruşine de răutate şi cui nu-i e ruşine de răutate, nu scapă de răutate şi diavolul îl stăpâneşte.

Aceasta e învăţătura părinţilor bisericeşti şi a sfintei noastre biserici. Deci, să ne fie ruşine de răutate, de tot ce lucrează diavolul în noi. Am spus că diavolul, de obicei, începe cu ceva subţire. Mai întâi te face să nu fii cu luare aminte, să ţi se pară că nu-i cine ştie ce dacă zici un cuvânt nepotrivit şi după ce l-ai zis îţi mai aduci alt gând dinainte şi iarăşi te face să fii cu neluare aminte, că nici asta nu-i cine ştie ce şi te întăreşti cu vremea în lucruri potrivnice lui Dumnezeu. Iar dacă eşti cu luare aminte de la început, cu voinţă, poţi să scoţi gândurile cele mici, de nu mai vin lucrurile cele mari şi întărite. Cu un gând bun poţi să înlături din suflet un gând rău şi-i aşa de uşor ca şi când ai stinge o scânteie mică, iar dacă laşi ca scânteia să facă foc mare, apoi cu greu îl mai poţi stinge şi poate că trebuie să vină şi alţii să-ţi ajute ca să poţi stinge focul cel mare.

Diavolul este înfăţişat în învăţăturile părinţilor ca o furnică leneşă, pentru că întâi vine către sufletul omului ca o furnică, ca ceva neînsemnat, apoi, dacă îl laşi să-şi facă ale lui în suflet, cu vremea se face ca un leu şi nu mai poţi să-l scoţi din suflet. Deci, diavolul ia cuvântul lui Dumnezeu din sufletul omului, ca nu cumva crezând, omul să se mântuiască, pentru că el ştie că la temelia vieţii duhovniceşti este credinţa în Dumnezeu. Dar cel care are grijă şi credinţă în Dumnezeu, acela merge pe calea mântuirii, scapă de orice fel de răutate, pentru că nu vrea ca în sufletul său să se întemeieze răutatea, ci se întăreşte în bunătate.

Când a fost dus la Domnul Hristos, un tânăr stăpânit de un duh rău, de către tatăl său, tatăl l-a rugat pe Domnul Hristos să-l ajute, iar Domnul Hristos i-a spus: *„De poţi crede, toate sunt cu putinţă pentru cel credincios”*. Iată că temelia vieţii celei bune este credinţa. Poţi crede, ai pe Dumnezeu în ajutor şi cine are pe Dumnezeu în ajutor, scapă de orice fel de răutate. Cine n-are însă pe Dumnezeu într-ajutor, acela e lăsat de Dumnezeu să se întărească în răutate şi răutatea *„pe cel rău îl ucide”*, cum zice Psalmistul: *„Pe cel rău, răutatea îl ucide şi-l chinuie”*. Nu-i nimeni mai chinuit decât omul rău, omul nemulţumit. Nouă trebuie să ne fie milă de astfel de oameni, să ne pară rău că sunt în răutate, să ne rugăm pentru ei, aşa cum s-au rugat cei din jurul îndrăciţilor, când i-au dus la Domnul Hristos să scoată răutatea din ei.

Şi ne lasă Dumnezeu să pătimim în propria noastră răutate, ca să simţim ce înseamnă răutatea pentru sufletul nostru, că dacă ne-ar spune cineva poate nu l-am crede, însă răutatea pe care o purtăm în noi ne arată gustul amar al ei şi ne face să fim nemulţumiţi, neliniştiţi. Cuvântul Sfântului Ioan care a scris *„Scara”*, este că pomenirea de rău e rugină a sufletului şi vierme şi cui înfipt în suflet şi răutate de orice clipă şi păcat neîncetat şi fărădelege neadormită. Gândiţi-vă, iubiţi credincioşi, cuvintele acestea când le auziţi, ţi se pare că n-au puterea care o au de fapt. Au întrebat ucenicii Domnului Hristos *„de ce noi n-am putut să scoatem pe diavolul din demonizat?”* Şi Domnul Hristos le-a spus: *„pentru necredinţa voastră”* (Mt.17,20). Iată, deci, că cine n-are credinţă în Dumnezeu, nu se poate angaja la bine, trăieşte o viaţă cum îi firea lui.

Privegherea şi smerenia – arme împotriva diavolului

Iubiţi credincioşi,

A mai spus Domnul Hristos că: *„Acest soi de diavoli nu pot fi scoşi decât cu rugăciune şi cu post”* (Mt. 17, 21) şi aceasta ne aduce aminte şi de cuvintele: *„Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită”*. Domnul Hristos ne-a

arătat calea prin care omul poate să scape de sub stăpânirea vrăjmaşului, ca să nu-l stăpânească sau dacă l-a stăpânit să nu-l mai stăpânească, şi anume ne arată calea rugăciunii şi a luării aminte. „Privegheaţi" ce înseamnă? Fiţi cu luare aminte, fiţi ca omul treaz, că dacă nu eşti ca omul treaz, atunci te stăpâneşte. Se spune în Sfânta Evanghelie de la Matei parabola cu sămânţa şi cu neghina, când au mers slujitorii şi au spus că a apărut şi neghină şi au întrebat de unde-i neghina, că ei au semănat sămânţă bună, stăpânul a spus: *„Un om vrăjmaş, pe când noi dormeam, a venit şi a semănat neghină"*. Deci diavolul îşi seamănă semănătura când noi dormim, când dormim sufleteşte, când nu suntem cu gândul la Dumnezeu. Ne minte diavolul, iubiţi credincioşi, ne spune că mai avem vreme de pocăinţă, ne minte că adevărurile din Sfânta Scriptură nu-s adevăruri, cum i-a spus şi lui Adam, a minţit de-a lungul veacurilor, ne minte şi pe noi de atâtea ori, pentru că nu credem în puterea lui Dumnezeu, nu credem în adevărul găsit în dumnezeiasca Scriptură şi nu ne este ruşine să facem rău.

Iubiţi credincioşi,

„Privegheaţi" înseamnă „fiţi cu luare aminte", ca omul care-i treaz şi ştie ce se întâmplă în jurul lui. Fiţi şi voi cu luare aminte, să nu vină diavolul să vă spună că binele-i rău şi răul e bine. Foarte mare ajutor, împotriva stăpânirii diavoleşti, a gândurilor celor diavoleşti, avem în smerenie. Dintre faptele cele bune pe care le face omul, parte din ele s-ar zice că s-ar putea să le aibă şi diavolul. Se spune în Pateric, că s-a întâlnit odată Cuviosul Macarie cel Mare cu diavolul, care i-a spus: *„Macarie, tu posteşti, eu nu mănânc niciodată, tu priveghezi, eu niciodată nu dorm, dar este una cu care mă biruieşti"*. L-a întrebat sfântul: *„Care ?"* Şi i-a răspuns diavolul: *„Smerenia"*. Omul smerit n-ajunge niciodată să facă rău, pentru că el se mulţumeşte cu întrebarea şi el nu caută mărirea lui, ci mărirea lui Dumnezeu, şi cine caută mărirea lui Dumnezeu, îl are pe Dumnezeu în ajutor. Se spune că smerenia îi arde pe draci. Ce este smerenia ? Este acea stare sufletească pe care având-o cineva, se pleacă cu mintea, nu se ţine că el ştie şi el poate, ci se pleacă cu mintea.

Iubiţi credincioşi,

După ce omul, despre care am auzit astăzi în Sfânta Evanghelie, a fost izbăvit de puterea drăcească, a dorit să fie cu Domnul. Dar Domnul i-a spus: *„Du-te la casa ta şi spune cât bine ţi-a făcut ţie Dumnezeu"* (Lc. 8, 39). Deci, acolo unde-i casa ta, unde-i rostul tău, fii pildă bună, arată-le că eşti în legătură cu Dumnezeu şi atunci Mă urmezi pe Mine.

Rostul nostru e să-l mărturisim pe Dumnezeu prin ceea ce vorbim, prin ceea ce facem, prin ceea ce gândim şi să arătăm aceasta. Să se simtă că avem credinţa în Dumnezeu, că avem nădejde şi iubire clocotitoare în sufletul nostru şi că am scos ura din sufletul nostru. Şi atunci, într-adevăr, suntem mântuiţi de puterea cea drăcească. Să avem pildă pe Maica Domnului care a spus îngerului păzitor: *„Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău"*, să ne fie şi nouă exemplu de viaţă. Amin!

Duminica a 25-a după Rusalii

(Pilda samarineanului milostiv)

Lc. 10, 25-37

Suntem zidiţi de Dumnezeu spre fapte bune

Iubirea nemărginită a lui Dumnezeu faţă de oameni

Preacuvioşi părinţi, iubiţi credincioşi,

Sunt cunoscute tuturor cuvintele de la slujbe:

„Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie mărire înălţăm: Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!”

„Că milostiv şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi Ţie mărire înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!”

„Cu harul şi cu îndurările şi cu iubirea de oameni a Unuia-Născut Fiului Tău, cu care eşti binecuvântat, împreună cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!”

„Că al Tău este a ne milui şi a ne mântui pe noi, Dumnezeul nostru, şi Ţie mărire înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!”

Sunt cuvinte de preamărire a lui Dumnezeu pentru mila Lui cea mare, pentru iubirea lui faţă de noi, sunt cuvinte care ne încredinţează de bunătatea lui Dumnezeu, de aceea noi cerem cu încredere mila lui Dumnezeu când zicem *“Doamne Miluieşte!”*. La rugăciunile de dezlegare pe care le rostesc preoţii, se afirmă şi că mila lui Dumnezeu este tot atât de mare cât de mare este mărirea lui Dumnezeu şi zicem că *„precum este mărirea Ta aşa este şi mila Ta”*.

Toate ale lui Dumnezeu, precum Dumnezeu Însuşi, sunt nemărginite şi El este nemărginit. Avem încredinţarea aceasta că Dumnezeu, Care a trimis pe Fiul Său să se jertfească şi să sufere pentru mântuirea noastră, pentru ca lumea să aibă viaţă, a făcut aceasta **din iubire**. Atât de mare este iubirea Lui încât pe Unul-Născut, Fiul Său, L-a dat pentru noi, ca toţi cei ce cred în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Romani, scrie că dacă Dumnezeu L-a dat pe Fiul său pentru noi oare nu ne va da toate împreună cu El? (Rom. 8, 32)

Sfânta Liturghie, în întregimea ei, este o arătare a milei lui Dumnezeu către oameni. Preotul spune, vorbind cu Dumnezeu: *„Aducându-ne aminte, aşadar, de această poruncă mântuitoare şi de toate cele ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de înălţarea la cer, de şederea cea de-a dreapta, de cea de a doua şi slăvita iarăşi venire. Ale Tale dintru ale Tale, Ţie aducem de toate şi pentru toate”*.

Pomenim mila lui Dumnezeu când pomenim jertfa Mântuitorului, pomenim mila lui Dumnezeu când pomenim moartea pe cruce a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pomenim mila lui Dumnezeu când pomenim Învierea Domnului nostru Iisus Hristos - pentru că Învierea se întemeiază pe jertfă - şi mai pomenim mila lui Dumnezeu şi când pomenim Înălţarea la ceruri şi şederea de-a dreapta Tatălui şi cea de-a doua venire. Toate s-au făcut şi se vor face pentru binele nostru sufletesc.

Pomenim mila lui Dumnezeu când pomenim de Întruparea Mântuitorului, venirea în lume, Naşterea din Preasfânta Fecioară Maria, pentru că toate s-au făcut din iubire şi toate sunt cuprinse în Crucea Mântuitorului care este Faţa lui Dumnezeu îndreaptă către lume, pentru că pomeneşte iubirea lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

E bine să ne gândim la bunătatea lui Dumnezeu, la Părintele ceresc cel bun, mai bun decât părinţii noştri cei pământeşti. În cartea proorocului Isaia, găsim cuvântul lui Dumnezeu prin proorocul Isaia: *“Oare va uita mama pe copiii săi, oare nu-i va fi milă de fiii pântecelui ei şi chiar dacă mama va uita pe fiii săi, Eu nu te voi uita pe tine”*.

Mila lui Dumnezeu faţă de noi ne obligă să avem milă faţă de alţii

Toate acestea şi altele ca acestea, iubiţi credincioşi, ne aduc în faţa lui Dumnezeu cu înţelegerea că mila lui Dumnezeu ne este dată nouă tuturor, dar mila lui Dumnezeu faţă de noi ne îndatorează ca şi noi să avem milă faţă de oameni. A zis Domnul Hristos *“Milă voiesc, iar nu jertfă”* (Mt. 9, 13 şi 12, 7). Cuvântul este din proorocul Osea. Domnul Hristos l-a adus în conştiinţa credincioşilor, a fost însemnat în Sfânta Evanghelie şi-l găsim în 2 locuri: în Evanghelia de la Matei, *« milă voiesc…, duceţi-vă şi vă întrebaţi ce înseamnă „milă voiesc, iar nu jertfă”»*. Deci, vreau să fiţi milostivi unii cu alţii, nu vreau să-mi aduceţi jertfe de animale! Mila voastră este jertfa cea adevărată, mila faţă de oameni, mila faţă de cei ce au trebuinţă de ajutorul vostru, angajarea oamenilor cu bunăvoinţă. La aceasta ne îndeamnă Domnul nostru Iisus Hristos când ne recomandă pe samarineanul milostiv.

Duminica trecută, din cele citite din Sfânta Evanghelie, la Sfânta Liturghie, a fost pomenit un om nemilostiv, un om bogat care nu dădea, care nu avea bunăvoinţă faţă de cei lipsiţi. Şi am aflat din Sfânta Evanghelie - aceea cu săracul Lazăr şi bogatul nemilostiv - că bogatul nemilostiv s-a dus în iad. Dumnezeu vrea ca noi să fim milostivi şi să fim milostivi cum a fost samarineanul milostiv.

S-a citit astăzi la Sfânta Liturghie despre un om pe care Domnul Hristos ni-l recomandă şi nouă, ca să facem şi noi la fel ca el. Domnul Hristos a zis către învăţătorul de lege: *"Du-te şi fă şi tu asemenea",* fă şi tu la fel. Astfel, Domnul Hristos a vorbit şi cu noi – care citim Evanghelia, spunându-ne să fim la fel ca samarineanul milostiv.

Ce a făcut samarineanul milostiv? Din pilda cu samarineanul milostiv aflăm că în timp ce doi oameni, un preot şi un levit (oameni de la care s-ar fi aşteptat toţi să fie mai binevoitori), au trecut cu nepăsare pe lângă un om care avea trebuinţă de ajutor pentru că a fost prădat de tâlhari şi bătut, fiind lăsat aproape mort, pe marginea drumului, mai la urmă, a trecut şi un om care făcea parte dintr-un popor hulit, dintr-un popor nebăgat în seamă, dintr-un popor dispreţuit, samarinenii. Domnul Hristos ni-l arată pe acela că a fost milostiv şi nu s-a mulţumit numai să privească la necazul omului, cum au făcut cei doi care au trecut mai departe cu nepăsare, ci el s-a apropiat nu ca să privească şi să facă un reportaj despre asta, ci ca să se încredinţeze de starea omului şi să vadă ce poate face pentru el.

Noi ştim din Sfânta Evanghelie, în legătură cu înmulţirea pâinilor, înainte de a-i sătura Domnul Hristos pe cei mulţi care erau acolo şi aveau trebuinţă de hrană, că ucenicii Domnului Hristos au zis: *"Dă drumul mulţimilor să se ducă prin sate să-şi cumpere de mâncare, că aici e loc pustiu şi ceasul este spre seară"* (Mt. 14, 15). Domnul Hristos le spusese un cuvânt veşnic pe care nu l-a auzit samarineanul milostiv: *"N-au trebuinţă să se ducă; daţi-le voi să mănânce"* (Mt. 14, 16). Cu asta Domnul Hristos i-a obligat pe ucenicii săi să rămână cu luare aminte la necazurile oamenilor şi să intervină ei, nu să-i lase să se descurce, cum s-ar zice: *«Lasă, că s-or descurca ei cumva!».* Întrebarea pe care trebuie să ne-o punem fiecare în legătură cu orice om care ne vine în faţă este: *"Ce pot face eu pentru omul acesta care-mi vine în faţă şi pe care de fapt nu întâmplarea, ci Dumnezeu mi l-a trimis în faţă?"*

Ce a făcut samarineanul milostiv? A încercat să-l ajute pe acela din prinosul lui şi anume, întâi i-a legat rănile, punând pe ele untdelemn şi vin, pe care, bineînţeles, le avea cu el; de ce le-a luat nu ştim, dar, ştim că le-a întrebuinţat pentru binele celui căzut în suferinţă. După ce i-a legat rănile, l-a pus pe animalul său, asta înseamnă că i-a oferit ceva din comoditatea lui, în înţelesul că el a trebuit să meargă pe jos. Dacă cel care avea trebuinţă să fie transportat nu putea să meargă pe jos, a mers el. Apoi l-a dus la o casă de oaspeţi, a purtat grijă de el, nu a pus pe alţii să aibă grijă, iar dimineaţa i-a dat gazdei doi dinari şi i-a spus să aibă grijă de el şi dacă va cheltui mai mult: *„Când mă întorc eu îţi voi plăti şi ce vei mai cheltui în plus"* (Lc. 10, 35). S-a dus şi şi-a găsit de treabă, n-a stat lângă el până l-a văzut vindecat! De ce? Pentru că el n-a plecat să vindece oameni, să ajute oameni, a plecat cu un rost, cu o treabă, s-a dus undeva, unde era pornit să meargă. Şi după aceea Domnul Hristos l-a întrebat pe învăţătorul de lege: *"Au trecut trei pe lângă omul acela, care a fost aproapele lui?"*. Învăţătorul de lege a spus: *„Cel care a avut grijă de el."* Şi atunci Domnul Hristos a zis: *"Du-te şi fă şi tu la fel!"* (Lc. 10, 37), ca samarineanul milostiv.

Iubiţi credincioşi,

E bine să ştim că Domnul Hristos cere de la noi să fim şi noi ca samarineanul milostiv, adică să dăm ceva din prinosul nostru, pentru că samarineanul milostiv a dat din prinosul lui, a dat ceva din comoditatea lui, a dat ceva din averea lui, a dat ceva din osteneala lui, în înţelesul că a purtat grijă de omul acela şi după aceea s-a dus mai departe. Domnul Hristos a zis către învăţătorul de lege *„Fă şi tu la fel!"*, adică dă şi tu din prinos.

Domnul Hristos a dat ca pildă şi o femeie văduvă, o văduvă care a dat doi bani, a pus doi bani în vistieria templului şi Domnul Hristos a spus că femeia a dat mai mult decât toţi bogătaşii care au dat mult, pentru că ea a dat tot, a dat nu din prinos, ci din lipsa ei a dat. Şi atunci cum stăm?

S-ar putea ca Domnul Hristos, după ce a dat ca exemplu pe samarineanul milostiv, să ne judece că n-am făcut ca femeia care a dat doi bani nu din prisos, ci din lipsă şi să ne ceară să dăm din ceea ce nu avem sau din ceea ce avem foarte puţin? Desigur, dacă iei drept pildă pe Samarineanul milostiv, înseamnă că Domnul Hristos ne cere să dăm întâi şi întâi din prinos. Dar să dăm, să fim preocupaţi de binele altuia, să dăm ceea ce putem să dăm şi nu se ştie dacă nu vom putea da şi mai mult cu vremea, pentru că Sfântul Marcu Ascetul zice: *"Fă binele de care îţi aduci aminte, şi cel de care nu-ţi aduci aminte ţi se va descoperi ţie".* Prin urmare, dacă faci binele pe care îl poţi face, vei ajunge să faci şi mai mult bine, dar dacă nu faci nici cât ai putea să faci din prisos, din comoditate, din ceea ce ai mai mult decât alţii, n-o să ajungi niciodată să faci ceea ce a făcut femeia aceea văduvă. În orice caz nu începem cu femeia care a dat doi bani, ci începem cu samarineanul milostiv care a dat din prisosul lui.

Iubiţi credincioşi,

Domnul Hristos arată în pilda aceasta cu samarineanul milostiv că trebuie să fim şi noi milostivi, şi de aceea a spus-o, ca exemplu de iubire faţă de aproapele. Să ajuţi, să fii binevoitor, să faci ceva, să fi interesat, să nu te gândeşti ce pot face alţii, ci să te gândeşti ce trebuie să faci tu, ce ai puterea să faci în condiţiile tale.

Bineînţeles că dacă un singur om ar face lucrul acesta, s-ar putea să acopere multe necazuri, multe lipsuri. Dacă oamenii se unesc şi fiecare e un samarinean milostiv, atunci foarte mult s-ar putea interveni spre binele altora şi mai ales dacă lucrul acesta s-ar face în mod susţinut. Dacă faci o dată în viaţă un bine şi apoi te gândeşti la binele acela şi alt bine nu mai faci, nu-i destul, în orice caz nu eşti un samarinean milostiv.

Fereşte-te de rău şi fă binele

Iubiţi credincioşi,

Credinţa noastră creştină este izvor de fapte bune, ne angajează la fapte bune. *"Toate câte vreţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le şi voi lor la fel"* (Mt.7, 12). Este un cuvânt al Domnului nostru Iisus Hristos. Adică, faceţi ceva pozitiv, să nu ne mulţumim numai să nu facem rău. *"Fereşte-te de rău şi fă binele",* zice psalmistul în programul pe care l-a cuprins el în psalmul al 33–lea.

"Fereşte-te de rău şi fă binele". De ce nu se mulţumeşte să spună numai *„Fereşte-te de rău"*? Cineva care nu face rău, nu se poate zice că este într-o stare mai bună decât un mort, pentru că nici mortul nu mai face nici un rău. Omul bun trebuie să facă bine, este făcut spre bine, iar dacă Dumnezeu are milă şi omul trebuie să aibă milă, dacă Dumnezeu are bunătate şi omul trebuie să fie bun, dacă Dumnezeu ştim că este iubitor de oameni şi noi trebuie să fim iubitori de oameni.

Şi atunci, dacă suntem angajaţi unii faţă de alţii, se schimbă la faţă toată existenţa, se schimbă la faţă cei din jurul nostru. Nimenea nu poate face binele absolut, om fiind, mărginit fiind, nu poate face bine pentru toată lumea aceasta şi fiecare dintre noi facem binele acolo unde suntem, unde ne este rostul, unde-i familia noastră, comunitatea noastră, obştea noastră. Acolo trebuie să aducem ceva şi să adăugăm ceva prin noi la ceea ce nu este, la ceea ce n-ar fi dacă nu am fi noi.

Suntem chemaţi, suntem zidiţi de Dumnezeu spre fapte bune; la Judecata de Apoi vom fi întrebaţi de fapte pe care le-am făcut sau pe care nu le-am făcut şi dacă citim al 25–lea capitol din Sfânta Evanghelie de la Matei în partea de la sfârşit, de la versetul 40 şi mai încolo, vedem că Domnul Hristos, vorbind despre Judecata de Apoi, a spus că **cei care n-au făcut bine vor fi osândiţi.** Nu apare că vor fi osândiţi cu cei care au făcut rău, deşi şi aceia vor fi osândiţi, vor fi osândiţi şi aceia ce nu au făcut bine după puterea lor. Cum trupul fără suflet este mort şi credinţa fără faptă bună este moartă.

Citim din Filocalie, din vol. X de pildă, din cuvintele Sfântului Isaac Sirul, despre oamenii care au inimă care arde pentru toată făptura, despre oamenii care sunt milostivi şi faţă de duşmani şi faţă de vrăjmaşii adevărului şi faţă de animalele cele târâtoare şi faţă de vrăjmaşi, de diavoli, faţă de toată lumea, au o inimă revărsătoare, o inimă care arde pentru toată făptura. Faţă de ce spune Sfântul Isaac Sirul, ceea ce ne cere Domnul nostru Iisus Hristos, e foarte puţin: să facem din prisos. Nu ne spune să facem cu inimă arzătoare, pentru că n-avem inimă arzătoare. Cine poate spune că a ajuns la măsurile acelea pe care le are în vedere Sfântul Isaac Sirul? Nu poate spune nimeni lucrul acesta, nici măcar unul dintre câţi sunt aici nu poate spune că are inimă arzătoare şi binevoitoare şi că este frământat pentru binele altora şi angajat şi îşi dă toată puterea ca să se împlinească binele din lumea aceasta. Dar Domnul Hristos nu ne cere asta, sigur că este un dar de la Dumnezeu şi ar fi bine să ajungem la măsura asta, dar nu putem să ajungem la măsura asta dacă nu facem câte ne cere Domnul Hristos, măcar atât cât a făcut samarineanul milostiv; nici la măsurile văduvei care a dat din lipsa ei nu ajungem, dacă nu dăm prisosul nostru.

Iubiţi credincioşi,

Domnul Hristos ne recomandă în Sfânta Evanghelie şi pe alţii, haideţi să ne gândim la sutaşul din Capernaum de care s-a minunat Domnul Hristos, haideţi să ne gândim la femeia canaaneancă, pentru care a zis Domnul Hristos: *"O femeie, mare este credinţa ta!"*. Haideţi să ne gândim la tânărul cel bogat care, deşi nu urma Domnului Hristos, totuşi avea lucruri mai mari decât avem noi. Când Domnul Hristos i-a înşirat poruncile pe care trebuie să le împlinească el răspunde: *"Da' pe astea le-am împlinit"* şi atunci Domnul Hristos, ni se spune în Sfânta Evanghelie de la Marcu (cap.10): *"A privit la tânărul cel bogat şi i-a fost drag de el"*.

Noi să ajungem ca samarineanul milostiv pe care ni-l recomandă Domnul Hristos pentru mila lui; să avem virtuţile sutaşului, credinţa, nădejdea, dragostea şi smerenia; credinţa femeii canaanence; să ajungem să împlinim poruncile ca tânărul cel bogat chiar dacă nu ajungem să ne lepădăm de toate, cum de fapt nu s-a lepădat nici el. Cel

puţin nu ni se spune în Sfânta Evanghelie că s-ar fi lepădat ci numai că a avut piedică, dar nu se poate să nu-i fi răsplătit Domnul Hristos partea ce i se cuvenea lui câtă vreme i-a fost drag Domnului Hristos de el. Să dea Dumnezeu să fim şi noi nişte samarineni milostivi. Amin!

Duminica a 26-a după Rusalii

(Pilda bogatului căruia i-a rodit ţarina)

Lc. 12, 16-21

„Păcatul cu gândul" şi „gândul la Dumnezeu"

Cum se păcătuieşte cu gândul?

Preacuvioase părinte stareţ, cuvioşi părinţi, iubiţi credincioşi,

De câte ori îmi vine în minte pilda bogatului căruia i-a rodit ţarina din belşug, mă gândesc la păcatul cu gândul. De fapt, pilda aceasta cu bogatul nebun, Domnul Iisus Hristos a spus-o spre înţelepţirea bogaţilor şi pentru a-i învăţa pe oameni să nu dorească să aibă multe avuţii. Morala ei este aceea că, cel ce nu se îmbogăţeşte în Dumnezeu, va păţi ca bogatul. Acesta, în loc să facă milostenie din prisosul roadelor lui, se gândea numai la el şi era stăpânit de dorinţa de a trăi o viaţă de belşug, mai presus de trebuinţă, de a-şi mări hambarele şi de a aduna numai pentru el. Iată de ce Domnul Iisus Hristos l-a numit nebun.

Domnul Hristos a spus pilda aceasta după ce, în timpul propovăduirii Sale, un om din mulţime I-a adresat următoarea întrebare: *„Învăţătorule, spune-i fratelui meu să împartă moştenirea cu mine"* (Lc. 12, 13). Se vede că fratele acelui om era apucător, voia să aibă el tot, nu se gândea că la moştenirea de la părinţi are dreptul şi fratele său. Dar Domnul îi spune: *„Omule, cine M-a pus pe Mine judecător sau împărţitor între voi?"* (Lc. 12, 14). Apoi le-a zis celor ce erau de faţă: *„Luaţi seama şi păziţi-vă de toată lăcomia, căci viaţa cuiva nu stă în prisosul avuţiilor sale"* (Lc. 12, 15) şi a adăugat pilda cu omul acela care dorea să aibă totul pentru el.

Iubiţi credincioşi, Nu toţi au dorinţă de îmbogăţire, nu toţi pot să se gândească la asta şi atunci ar trebui să ne oprim la pilda aceasta, mai ales pentru a învăţa din ea că gândurile au însemnătate şi că păcatul cu gândul este şi el păcat şi că de pe urma gândurilor care le purtăm în minte putem să ştim care ne e aşezarea sufletească şi Dumnezeu ne judecă chiar şi pentru gândurile noastre.

Omul acela, din pildă, stăpânea o moşie. Din moşia lui avea întotdeauna recolte. Într-un an însă, recolta se prevedea că va fi mult mai mare decât de obicei şi omul a intrat la griji: *«Ce fac cu prisosul? Ce fac cu ceea ce nu pot adăposti în magaziile mele?»* Îngrijorarea aceasta l-a dus la gândul că ar fi bine să dărâme magaziile care le avea şi să le facă mai mari, şi acolo să adune tot ce a rodit ţarina. Era un gând de viitor, doar un gând, era un gând prezent pentru viitor. Un gând pe care, de fapt, nici n-a ajuns să şi-l împlinească. Şi-a zis în sine: *„Voi dărâma hambarele mele şi mai mari le voi zidi"* - doar în cugetul său! Era ceva ce privea viitorul. Şi a zis mai departe, *„voi aduna în magaziile mele roadele mele"*. Şi nu s-a oprit aici, ci a mai zis ceva: *„voi spune sufletului meu: Suflete, ai multe bogăţii, puse pentru mulţi ani; odihneşte-te, mănâncă, bea şi te veseleşte"* (Lc. 12, 18). Toate acestea erau de fapt spuse numai în gând, erau nişte gânduri ale unui om pe care Dumnezeu l-a numit nebun.

Iubiţi credincioşi,

Dacă numai pilda aceasta ar fi rămas din învăţătura Domnului nostru Iisus Hristos, noi am putea învăţa din ea că gândurile au însemnătate, că nu-i lucru fără însemnătate să gândeşti ceva şi mai ales să stărui în nişte gânduri. Nu toate gândurile îl caracterizează pe cel ce poartă în minte gândurile. Sunt gânduri care sunt întâmplătoare, sunt unele gânduri care nu spun prea multe despre cel care le are, gânduri trecătoare prin minte, gânduri care nu se

statornicesc. În cazul în care un gând se statorniceşte în minte, rămâne, are puterea lui, gândul acela are o însemnătate, şi dacă e un gând rău, e păcatul cu gândul.

Bogatul a fost numit nebun de însuşi Dumnezeu. El poate se socotea înţelept şi, într-un fel, privind lucrurile din perspectiva lumii acesteia, în felul în care gândesc oamenii, am putea zice că era înţelept. Omeneşte vorbind, am putea zice că omul acesta era un om înţelept. Şi totuşi, Dumnezeu l-a numit nebun. De ce ? Pentru că era egoist, se gândea numai la el, nu se gândea la Dumnezeu, Care i-a dat mai multe bogăţii, nu se gândea la oamenii care puteau fi ajutaţi din prisosul lui. Nu se gândea că s-ar putea să treacă din viaţa aceasta. N-avea în vedere toate lucrurile pe care le putea avea în vedere şi atunci a fost numit nebun. Pentru ce? Pentru nişte gânduri. A fost numit nebun pentru nişte gânduri neîmplinite. Trebuie să ştim de o rânduială, de o pază a minţii, şi când zicem *«paza minţii»*, ne gândim mai ales să nu lăsăm în suflet gânduri străine de voia lui Dumnezeu, gânduri rele, dar nu înseamnă numai asta, ci înseamnă şi o cercetare a gândurilor şi o cercetare în lumina învăţăturii dumnezeieşti.

Gândul te ridică sau te coboară

Iubiţi credincioşi,

Trebuie să ştim şi altceva, şi anume că dacă prin gânduri omul poate să cadă, tot prin gânduri omul poate să se ridice. Aceasta ne-o mărturiseşte Sfânta Evanghelie. Ne spune că sunt gânduri prin care ne putem micşora, dar şi gânduri prin care ne putem înălţa. Tot de la gânduri este şi înălţarea şi ridicarea. De unde ştim? Tot dintr-o pildă spusă de Domnul Hristos, din pilda cu fiul risipitor.

Acolo se spune că fiul a primit de la tatăl său, la cererea lui, partea de avere şi a plecat cu ea într-o ţară îndepărtată unde şi-a risipit-o. Ce l-a făcut, oare, pe tânărul acela, să-şi ceară partea de avere? Desigur, un gând. Ce l-a făcut să plece într-o ţară îndepărtată? Desigur, un gând al lui. Ce l-a făcut pe el să-şi cheltuiască averea? Gândurile lui. Dar, a ajuns într-o situaţie grea acolo, în ţara aceea, şi a început să se gândească din nou la cele pe care le-a lăsat în urmă, la cele din care a plecat. S-a gândit la tatăl său bun, s-a gândit la belşugul din casa părintească şi *„venindu-şi în sine”*, spune în Sfânta Evanghelie (Lc. 15), şi-a zis în cugetul său, în mintea sa: *„Câţi argaţi ai tatălui meu sunt îndestulaţi de pâine, iar eu pier aici de foame”*. Şi tot în gândul său şi-a zis: *„Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu şi-i voi spune: Tată, greşit-am Cerului şi înaintea ta.”* Gândul acesta şi l-a împlinit.

Când şi-a venit în sine, a avut un gând bun, când a plecat de acasă a avut un gând rău. A văzut urmările gândului cel rău şi a văzut apoi urmările gândului cel bun. Pentru că a ascultat de gândul cel bun şi s-a întors la tatăl său, acesta l-a primit, l-a îmbrăţişat, a poruncit să fie primit în cinstea din care căzuse. Din aceasta înţelegem că prin gânduri este căderea şi ridicarea.

Iubiţi credincioşi,

Să ştiţi, însă, că nu toate gândurile ce le purtăm în minte sunt gânduri care au putere în viaţa noastră şi care spun ceva despre noi. Noi ne cunoaştem gândurile pe care le purtăm în minte şi ştim că sunt unele gânduri care arată ce răutăţi purtăm în suflet, ce înclinări avem în suflet, ce pofte se ivesc în inima noastră, cum ne raportăm la lumea aceasta, cum ne raportăm la Dumnezeu. Dar sunt şi gânduri foarte trecătoare. Şi astfel, nu toate gândurile sunt gânduri care hotărăsc ceva în viaţa noastră. Sunt şi gânduri care n-au mare însemnătate. Citim în Filocalie, de pildă, că te poţi gândi la apă şi cu sete şi fără sete; că poţi să te gândeşti la hrană şi cu foame şi fără foame; că te poţi gândi la avere şi dorind-o şi nedorind-o. Tot din Filocalie, ştim că gândurile pot fi: *gânduri drăceşti, gânduri omeneşti şi gânduri îngereşti.* Gânduri drăceşti sunt acele gânduri care ne pornesc spre rele; gânduri omeneşti sunt gândurile acelea care nu sunt nici rele, nici bune, iar gândurile îngereşti sunt acelea care sunt bune, care ne pun în legătură cu Dumnezeu şi pe care le aduc în sufletul nostru îngerii sau o vieţuire înaltă, o vieţuire superioară.

«Gândul de la Dumnezeu»

E bine ca, ştiind toate acestea, să fim cu luare aminte la gândurile care ne trec prin minte, să le deosebim pe cele rele de cele bune, pe cele rele să le înlăturăm de la prima lor ivire

sau de când ne dăm seama că sunt lucrătoare în sufletul nostru. Când ne dăm seama că un gând nu e bun, că nu-i după voia lui Dumnezeu, acela trebuie neapărat înlăturat printr-un gând bun. Mai întâi trebuie cercetat gândul care ne vine în minte. Cum se face cercetarea gândurilor? Sfântul Antonie cel Mare a fost întrebat ce anume trebuie să facă un om ca să-i placă lui Dumnezeu? Şi el a răspuns: *„Oriunde vei merge să ai în faţa ochilor tăi pe Dumnezeu; în orice vei face să ai mărturie din dumnezeieştile scripturi şi să nu te muţi degrabă din locul tău”*. Deci, oriunde vei merge, să ai în faţa ochilor tăi pe Dumnezeu, adică să te gândeşti la Dumnezeu, să-L ai pe Dumnezeu în gând.

Îmi aduc aminte din copilăria mea că ai mei, pe acasă, mai ales bunica mea când îi venea un gând în minte, ziceau: *„Mi-a adus Dumnezeu în gând...”*. Până la aşa măsură erau legaţi oamenii credincioşi de Dumnezeu, încât şi un gând bun îl socoteau ca adus de Dumnezeu în mintea lor - *„Mi-a dat Dumnezeu în gând...”.* E ceea ce dorim şi noi, să ne dea Dumnezeu gânduri luminate şi-L şi rugăm pentru aceasta, căci zicem: *„trupurile le curăţeşte, sufletele le întăreşte, gândurile le luminează”*. Ne rugăm lui Dumnezeu să ne dea gândul cel bun, ca să putem să biruim, prin gândurile bune, gândurile cele rele.

Părinţii de la Sfântul Munte au un cuvânt, ce mi l-au adus nişte călugări din Franţa, ce au trecut pe aici, pe la noi, un cuvânt care zice că *„la Dumnezeu să te gândeşti ca la Dumnezeu, nu ca la om, şi să ai pe Dumnezeu în mintea ta, aşa cum ai răsuflarea în nările tale”*. Dacă ne gândim la Dumnezeu ca la Dumnezeu, atunci suntem cu grijă şi în mintea noastră vin numai gânduri care ne apropie de Dumnezeu, prin care putem ţine legătura cu Dumnezeu. De altfel, **cheia vieţii sufleteşti este să-ţi faci rânduială în minte, să urmezi numai gândurile pe care le binecuvântează Dumnezeu**. Domnul nostru Iisus Hristos a spus că trebuie să facem curăţenie înăuntrul nostru, să nu ne îngrijim numai de viaţa de dinafară de noi, adică de viaţa care o cunosc oamenii, ci să ne îngrijim de viaţa care o ştie Dumnezeu, adică trebuie să curăţim partea de dinăuntru, să curăţim sufletul nostru, mintea noastră, simţirea noastră. Aceasta o putem face prin înlăturarea gândurilor rele cu gândurile bune.

La Cuviosul Pimen s-a dus cineva şi i-a spus: *„Ce să fac părinte, că-mi vin tot felul de gânduri rele ?”* Şi Cuviosul i-a spus: *„Aşa cum nu poţi opri vântul să nu bată, tot aşa nu poţi opri nici gândurile cele rele să nu vină, dar poţi cu un gând bun să înlături gândul cel rău”*. Pe acelaşi părinte l-a întrebat un frate: *„Cum se răsplăteşte răul cu rău?”,* şi i-a zis părintele că răul este mai întâi în gând, apoi în privire, apoi în cuvânt, apoi în faptă, dar dacă înlături gândul cel rău, la celelalte nu mai ajungi.

Un părinte de aici, de la noi de la mănăstire, părintele Ioan Dinu, ne spunea că în timpul ocupaţiei maghiare a Ardealului de Nord, când el a rămas conducător al episcopiei din Oradea, s-a dus în vizită la un preot. Se obişnuia ca atunci când apărea cineva de la episcopie, sau un episcop, sau protopopul, să se tragă clopotele. În parohia respectivă nu s-au tras clopotele. Când a ajuns părintele acolo, preotul l-a întâmpinat şi i-a zis: *„Părinte, ne iertaţi că n-am tras clopotele din mai multe motive. Mai întâi că nu avem clopote”*. Vedeţi, iubiţi credincioşi, nu ştiu la ce s-ar mai fi gândit părintele când a zis că din mai multe motive, dar ce a spus el mai întâi a fost lucrul cel mai important: *N-am avut cum trage clopotele, pentru că n-avem clopote*. Tot aşa-i şi cu gândurile. Dacă ai rezolvat o dată chestiunea gândurilor, e rezolvată toată viaţa, dar unde-i răutate spusă cu cuvântul, unde-i răutate arătată în privire, unde-i răutate arătată în faptă, sigur că acolo începutul s-a făcut în gând. De aceea credinţa noastră ne îndatorează să fim cu luare aminte la gânduri, să nu ajungem în situaţia ca Dumnezeu să ne numească şi pe noi nebuni cum l-a numit pe omul acela, care numai pentru gândurile lui a fost numit aşa.

Să ne facem rânduială în minte

Ce mai putem noi face ca să ne facem rânduială în minte? E bine să avem un gând de căpetenie, un gând principal pe care să-l învârtim mereu în minte. De ce? Pentru că mintea omului e ca o moară mişcată de apă, cum zice Sfântul Ioan Casian, şi nu se poate opri câtă vreme nu i-ai oprit apa. Tot aşa şi mintea omului e ca o moară care macină într-una. Ce macină moara? Macină ce bagi pe moară. Tot aşa şi mintea macină ce bagi pe minte. Dacă te duci în locuri unde sunt impresii care îţi aduc în imaginaţie şi în gând lucruri nefolositoare, gunoaie, ai de luptat cu gândurile acelea pe care tu ţi le-ai adus în suflet, tu eşti vinovat că le porţi în suflet pentru că ai privit lucruri necuviincioase. Apoi, părinţii cei duhovniceşti, ştiind lucrul acesta, că trebuie să ai un gând de căpetenie în minte, ne-au dat o rugăciune scurtă, pe care suntem datori să o spunem mereu, şi anume

rugăciunea: *„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”*, cât se poate de des şi cât se poate de intens, adică cu toată inima, cu toată puterea. Zicând mereu această rugăciune, avem un gând de căpetenie statornicit în minte, în faţa căruia cu uşurinţă putem să ne dăm seama dacă gândurile-s bune sau rele şi putem să înlăturăm gândurile rele cu gânduri bune. Bineînţeles, cu atât mai mult cu cât ne ferim şi de impresii care nu sunt favorabile binelui nostru.

Iubiţi credincioşi,

Mai întâi de toate, să nu uităm că gândurile au însemnătate, că pot fi gânduri bune şi pot fi gânduri rele; că gândurile rele duc la rău, iar gândurile bune duc la bine. Şi chiar dacă lucrurile rămân la nivelul gândului, chiar şi atunci suntem certaţi de Dumnezeu şi suntem judecaţi pentru gândurile rele şi suntem răsplătiţi pentru gândurile bune, câte purtăm în minte. Să nu uităm lucrul acesta şi să fim cu luare aminte la gândurile noastre. În sfânta Evanghelie este o listă de păcate despre care Domnul Hristos spune că îl întinează pe om, îl spurcă; lista aceea de păcate este în Sfânta Evanghelie de la Marcu, capitolul 7 .

Lista păcatelor începe cu gândurile cele rele, şi multe din gândurile cele rele pot rămâne numai ca gânduri şi cu toate acestea îl întinează pe om. Dacă gândurile cele rele îl întinează pe om, înseamnă că de câte ori avem gânduri rele în sufletul nostru, suntem întinaţi, şi atunci avem datoria să ne curăţim mintea prin rugăciunea de toată vremea. Mulţi oameni suferă numai din gândurile lor. Sunt unii obsedaţi de o idee rea, de o îngrijorare, când ar putea fi liniştiţi şi bucuroşi, slujindu-i lui Dumnezeu şi fiind încredinţaţi că Dumnezeu ne ajută şi ne miluieşte pe toţi. Amin !

Duminica a 27-a după Rusalii

(Tămăduirea femeii gârbove)

Lc. 13, 10-17

Îndreptarea cea întru Hristos

Despre îndreptarea trupului şi a sufletului
”În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă”

Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel şi spre semn de împotrivire” (Lc. 2, 34)

Preacuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Cuvintele pe care le-am pus în fruntea cuvântării mele sunt scrise în Sfânta Evanghelie de la Luca, în ceea ce numim noi *Întâmpinarea Domnului*. Ele sunt spuse de un om ales de Dumnezeu, un om purtător de Duh Sfânt, un om cu frică de Dumnezeu, un om care s-a învrednicit de făgăduinţa lui Dumnezeu, aceea că-l va vedea pe Mântuitorul lumii. Şi L-a văzut! Acestă făgăduinţa s-a împlinit atunci când Mântuitorul lumii a împlinit 40 de zile de la naşterea sa.

Această făgăduinţă s-a împlinit la *Întâmpinarea Domnului*, când dreptul Simion, condus fiind de Duhul Sfânt, s-a dus la Templul din Ierusalim, unde Maica Domnului şi cu dreptul Iosif l-au dus pe Mântuitorul Isus Hristos, să se facă cele rânduite de legea lui Moise. Atunci, dreptul Simion, căci aşa se numea cel ce a spus cuvintele *“Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel”*, s-a bucurat pentru că L-a văzut pe Cel prin care urma să vină mântuirea lui Israel şi L-a luat în braţe. Iată de ce este el cunoscut în Istoria Bisericii ca primitor de Duhul Sfânt. Dreptul Simion, primitorul de Dumnezeu, şi-a dat seama că Mântuitorul va fi mântuitor pentru unii şi pricină de cădere pentru alţii, şi-a dat seama că Mântuitorul a venit în lume *„să mântuiască pe tot omul ce vine în*

lume”, că orice om din lumea aceasta are posibilitatea să se mântuiască prin mijlocirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, dar că, pentru acesta, trebuie să îndeplinească anumite condiţii, trebuie să creadă în Mântuitorul, trebuie să-şi conformeze, să-şi potrivească viaţa cu învăţătura Mântuitorului.

Ceea ce a spus dreptul Simion s-a întâmplat în vremea când Domnul Hristos a vieţuit aici, pe pământ, în vremea propovăduirii sale, căci unii l-au primit cu bucurie, unii au alergat înaintea Lui şi I s-au închinat, iar alţii L-au vorbit de rău, au căutat să-I găsească pricină ca să-L compromită; unii L-au lăudat şi alţii L-au defăimat - aşa înţelegem dacă ne rezumăm la ceea ce s-a citit din Sfânta Evanghelie, astăzi, la Sfânta Liturghie.

Cele citite în această zi la Sfânta Liturghie ne-au dus cu gândul la o minune pe care a făcut-o Domnul Hristos, atunci când a dat unei femei îndreptare din gârbovenie. Aceasta a trăit vreme de 18 ani cu ochii aplecaţi spre pământ, deşi omul este fiinţa care ar trebui să privească în sus.

Iubiţi credincioşi,

Nu ştiu dacă vă mai aduceţi aminte, sigur eu v-am spus şi cu alte ocazii, în limba greacă, cuvântul om se spune antropos? (antropos). Dar antropos tradus în limba română nu înseamnă numai om, ci şi privitor în sus. Deci, când zici antropos în limba greacă, zici om, dar ştii că omul este fiinţa care priveşte în sus, nu în jos. Aşa l-a alcătuit Dumnezeu pe om, ca să ştie că nu-i făcut numai pentru lumea aceasta, nu-i făcut numai pentru pământ, ci e făcut pentru cer, iar noi credem că ceru-i undeva sus.

Într-un fel, cerul este pretutindeni, pentru că cerul este acolo unde este Dumnezeu, iar Dumnezeu este peste tot. Cei care au alcătuit limba greacă şi-au dat seama că omul este singura fiinţă care priveşte în sus. Ei l-au caracterizat, l-au prezentat pe om ca fiinţa care priveşte în sus, cu rosturi de privire în sus, cu rosturi de privire spre cer, cu rosturi de privire spre lumea mai presus de lume.

Femeia gârbovă nu putea să privească spre cer, ci doar spre pământ, aşa cum priveşte animalul. Şi totuşi, era un om, o femeie care şi-a dorit îndreptarea. Poate că s-a rugat lui Dumnezeu să nu mai fie în gârbovenie, dar vreme de 18 ani a trebuit să fie privitoare în jos, să nu-şi îndeplinească rolul de privitoare în sus.

Când Domnul Hristos a venit în lumea aceasta, a vindecat pe mulţi de felurite neputinţe, de felurite infirmităţi, de diferite boli. Într-o zi, El a ajuns într-o sinagogă, nu ne spune Sfânta Evanghelie de la Luca în ce sinagogă, în ce oraş, în ce cetate, dar ne spune că Domnul Hristos era într-o sinagogă, într-un loc unde se adunau evreii la rugăciune.

Fiind într-un loc de rugăciune, era de faţă şi o femeie care nu mai era privitoare în sus, ci era privitoare în jos, o femeie care nu îşi mai putea împlini rostul de privitoare în sus. Chiar dacă era o zi de sâmbătă, deci o zi de odihnă, Domnul Hristos a îndreptat pe femeia care era privitoare în jos şi a făcut-o să privească în sus. Cu prilejul acesta, s-au răscolit răutăţile, gândurile şi simţirile bune ale oamenilor. Unii L-au lăudat şi L-au preamărit pe Domnul Hristos, iar alţii, mai ales mai marele sinagogii, mai marele casei în care se făceau rugăciuni, L-au defăimat. Acesta nu s-a adresat Domnului Hristos, ci oamenilor care erau de faţă şi femeii care iarăşi era privitoare în sus, zicând: „*Şase zile sunt în care trebuie să se lucreze; aşadar în ele veniţi şi vă vindecaţi, dar nu în ziua sâmbetei…”* (Lc. 13, 14). Mai marele sinagogii socotea că s-a făcut un lucru rău, că Domnul Hristos a făcut un lucru rău şi nu a păzit rânduiala Vechiului Testament în privinţa sâmbetei. Şi atunci, Domnul Hristos a răspuns la această strâmbare a gândurilor omeneşti, pentru că omul acela însuşi nu gândea cum trebuia.

Să vă mai spun o dată cuvântul părintelui Arsenie Boca, Dumnezeu să-l odihnească: *”În mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă”.* Mai marele sinagogii avea o minte strâmbată şi a strâmbat şi ceea ce a făcut bine Domnul Hristos. El a găsit nişte argumente, nişte temeiuri pentru gândurile lui. Se gândea mai marele sinagogii că sâmbăta trebuie păzită şi că cel care nu o păzeşte, chiar dacă face minuni, cum a făcut Domnul Hristos, nu-i pe calea lui Dumnezeu.

Gândiţi-vă, iubiţi credincioşi, cum se putea ca Domnul Hristos, „Domnul sâmbetei”, cum se numeşte cu alt prilej pe El însuşi, zicând: *„Este cineva aici care-i Domn al sâmbetei”,* Cel mai mare peste lume, peste sâmbătă, peste toate, să calce legea lui Dumnezeu? Domnul Hristos a intervenit ca să îndrepte mintea cea strâmbă a celui care era mai marele sinagogii, care credea că gândeşte bine. Deci, a crezut că gândeşte bine, dar nu a gândit bine.

Fac aici un ocoliş, iubiţi credincioşi, ca să vă spun nişte cuvinte din înţelepciunea sanscrită, în legătură cu omul care ştie sau nu ştie. Ei spun aşa:

Omul care nu ştie, dar nu ştie că nu ştie, este periculos - să te fereşti de el;

Omul care nu ştie, dar ştie că nu ştie, este neputincios –ajută-l, învaţă-l să ştie;

Omul care ştie, dar nu ştie că ştie, este adormit – trezeşte-l;

Omul care ştie, şi ştie că ştie, este înţelept – urmează-l.

Deci, învăţătorul de lege nu ştia ce trebuia să ştie, dar totuşi, se arăta ca unul care ştie; noi am putea zice că era un om periculos, de care trebuie să te fereşti. Atunci, Domnul Hristos a intervenit cu învăţătura Lui şi a spus că în ziua sâmbetei se pot face lucruri care nu pot fi amânate, de pildă, să-ţi adapi animalul pe care îl ai, bou sau asin. Prin

aceasta, se arată că, aşa cum poţi să-ţi adapi boul sau asinul în ziua hotărâtă pentru odihnă, tot aşa poţi să faci şi o minune în ziua hotărâtă pentru odihnă. Apoi, Domnul Hristos a spus că El a intervenit pentru vindecarea acelei femei, pe care satana a ţinut-o în gârbovenie timp de 18 ani şi a întrebat dacă nu se cădea să fie vindecată chiar în ziua sâmbetei.

Să nu amânăm fapta bună şi pocăinţa!

Iubiţi credincioşi,

Din asta mai învăţăm ceva, învăţăm să nu amânăm. De multe ori, noi suntem puşi în situaţia de a amâna pe altă zi lucrurile pe care le-am putea face astăzi. Îmi aduc aminte, din copilărie, de o zicere: „ Ce poţi face astăzi nu lăsa pe mâine". Domnul Hristos aşa a făcut, adică, deşi ar fi putut să aştepte, nu a aşteptat, totuşi, o altă zi pentru a o vindeca pe femeie. În felul acesta, ne-a învăţat şi pe noi să nu amânăm. Deci, e bine să folosim toate mijloacele, toate posibilităţile pe care le avem, pentru a împlini lucrurile care trebuie împlinite, chiar în ziua de faţă.

Iubiţi credincioşi,

Mai există o împrejurare în care oameni, oameni din mulţime au făcut un lucru pe care nu l-au amânat pentru a doua zi, nici măcar pentru o oră sau măcar pentru câteva minute. Este vorba despre acei oameni care au purtat pe umeri pe slăbănogul din Capernaum şi l-au coborât în faţa Domnului Hristos prin acoperişul casei. Am putea zice că ei au făcut un lucru de prisos, pentru că aceasta se putea face şi altfel, fără osteneală; de pildă, ar fi putut să-l aducă pe slăbănog în faţa Domnului Hristos, de îndată ce EL ar fi fost despresurat de mulţime şi ceilalţi oameni ar fi plecat. Şi totuşi, ei au vrut să-l ducă atunci. Pentru a nu amâna, ei au făcut tot ce s-a putut face şi şi-au luat toată osteneala, rămânând în credinţa noastră şi în conştiinţa Bisericii ca oameni care ne învaţă pe noi să nu amânăm.

Şi acum, să vă spun un cuvânt din Pateric. În Pateric, se povesteşte că unui părinte gândurile îi spuneau: *«Lasă astăzi şi te vei pocăi mâine»*, dar el răspundea: *«Ba nu, mă pocăiesc astăzi şi mâine va fi voia Domnului».* Sunt nişte lucruri extraordinare, care au străbătut prin istorie şi au ajuns până la noi şi care vor merge mai departe, şi după noi. Îi ziceau gândurile, acelui părinte: *«Lasă astăzi şi te vei pocăi mâine»* şi el zicea: *«Ba nu, mă voi pocăi astăzi, pentru că asta e ziua în care pot să lucrez şi-i sigur că trăiesc; mâine, ce ştiu eu dacă mai trăiesc? Şi atunci, mă pocăiesc astăzi, iar mâine fie voia lui Dumnezeu; poate mă voi pocăi şi mâine, dacă voi ajunge ziua de mâine, care va fi pentru mine ca ziua de azi»*. Cum spune Eminescu:

„Cu mâine zilele-ţi adaugi,
Cu ieri viaţa ta ţi-o scazi,
Având cu toate astea-n faţă,
De-a pururi ziua cea de azi!"

Ce putem, să facem astăzi, să nu amânăm. Ziua de azi este sigură. Ieri a trecut, a fost sigur pentru ieri. Ziua de astăzi e sigură pentru că trăim în ea, dar ziua de mâine, Dumnezeu cine ştie dacă este sigură pentru noi. Nu trebuie să trăim cu frica în sân, că poate mâine nu o să mai fim în lumea aceasta. Dar, să ştim totuşi lucrul acesta, că ziua în care putem lucra pentru binele nostru şi pentru binele altora este ziua de astăzi, nu-i ziua de mâine, nici ziua de poimâine.

Iubiţi credincioşi,

Deci, Domnul Hristos ne învaţă să nu amânăm. După ce Domnul Hristos a făcut minunea, au fost şi oameni care s-au bucurat de minunea făcută de El şi care nu au zis că Domnul Hristos a făcut un lucru rău, ci sigur au zis că a făcut un lucru bun. Numai că ei nu se potriveau cu mai marele sinagogii. Cei care-L lăudau pe Domnul Hristos pentru minunea făcută, gândeau bine, iar ceilalţi, care-i mustrau pe oameni şi-i învăţau să amâne binele pe care L-a făcut Domnul Hristos, gândeau rău.

Duminica – o zi de împlinire a binelui

Iubiţi credincioşi,

Cu asta, eu aş zice că am terminat cuvântul de învăţătură. Aş vrea, totuşi, să dau o lămurire în legătură cu sâmbăta şi duminica. Noi nu sărbătorim sâmbăta ca zi hotărâtă de odihnă, deşi, în limba ebraică, cuvântul sâmbătă înseamnă odihnă, sabat. Noi nu ne odihnim în ziua sâmbetei, ci ne odihnim în ziua duminicii, dar nu numai ne odihnim, ci şi facem ceva pentru binele nostru, pentru înaintarea noastră. Am putea zice că duminica nu este numai o zi de odihnă, ci este şi o zi de împlinire a binelui, pentru că creştinismul este o credinţă pozitivă, o credinţă a binelui, a împlinirii. Nu să nu faci nimic, numai aşa, ca să fii în odihnă, ci faci ceva în ziua în care nu te ocupi de lucrurile pământeşti. Laşi lucrurile pământeşti şi faci numai lucrurile cereşti, lucrurile duhovniceşti. Aceasta este hotărâtă pentru ziua duminicii.

Ne-ar putea întreba cineva: *Bine, dar în Scriptură, în Vechiul Testament, se spune mereu despre sâmbătă.* Iată că şi în Noul Testament găsim nemulţumiri că s-au făcut minuni în zi de sâmbătă. Noi cunoaştem mai multe astfel de minuni: vindecarea orbului din naştere, vindecarea omului care a fost bolnav de idropică, vindecarea omului cu mâna uscată. Domnului Hristos I S-a reproşat că L-a vindecat pe slăbănogul de la Vitezda în zi de sâmbătă, I s-a găsit vină pentru că a făcut o minune în zi de sâmbătă. Dar, de ce mereu sâmbăta şi nu duminica. De ce la ortodocşi Duminică este ziua Domnului? De ce sărbătorim altă zi decât ziua hotărâtă de Dumnezeu în Vechiul Testament? Pentru că Noul Testament este Biblia creştinilor şi pentru că este descoperirea, continuarea, într-o altă formă, a Vechiului Testament. Asta înseamnă că legea Vechiului Testament s-a schimbat şi s-a completat şi că s-a împlinit şi din acest punct de vedere.

De ce sărbătorim duminica? De-a lungul istoriei, duminica s-a sărbătorit ca zi de odihnă de lucrurile pământeşti şi ca zi de împlinire a lucrului lui Dumnezeu. Aşa ne-am pomenit, aşa trăim şi nu ne facem nici o problemă. De ce nu ne facem probleme? Pentru că ştim că asta-i învăţătura Bisericii şi Biserica este mai mare decât noi. Sunt şi unii creştini care ţin sâmbăta, bineînţeles că nu sunt creştini drept-măritori, şi care îşi fac un titlu de glorie că ei sunt aceia pe care îi primeşte Dumnezeu, pentru că împlinesc porunca aşa cum a lăsa-o El. Dumnezeu să-i miluiască şi pe noi să ne ajute să ne ducem viaţa liniştiţi înainte, aşa cum am găsit-o, aşa cum am pomenit-o.

Iubiţi credincioşi,

Pe noi ne învaţă Biserica. Cei care se întemeiază numai pe Biblie, numai pe Sfânta Scriptură, spun că nicăieri în Sfânta Scriptură nu sunt cuvinte lămuritoare despre schimbarea sâmbetei cu duminica. Să ştiţi că aşa este. Găsim nişte cuvinte, care nu sunt destul de lămuritoare şi care ne conduc pe noi la ceea ce facem, dar nu din Scriptură am noi învăţat să ţinem duminica. Am învăţat de la înaintaşii noştri, care au învăţat şi ei, ca şi noi, din Biserică.

Vă rog să ţineţi minte lucrul acesta: norma credinţei este învăţătura Bisericii. Nu este ceea ce credem noi, nu este ceea este scris în Scriptură, ci ceea ce ne învaţă Biserica întemeiată pe Sfânta Scriptură. Deci, aceasta-i credinţa noastră.

Să ne gândim la toate lucrurile acestea. Să ne gândim, să nu amânăm, să ne gândim la binele care se poate face, să ştim că creştinismul este împlinirea binelui, nu numai înlăturarea răului. Să ştim că Domnul Hristos este pentru înaintarea şi ridicarea unora şi spre căderea altora. Să ne rugăm lui Dumnezeu să fim între cei care se ridică prin mântuirea pe care o dă Domnul Hristos şi să ne ferească Dumnezeu de prăpastia celor ce cad pentru că nu ţin seama de învăţătura Bisericii şi pentru că ajung să-l judece chiar pe Domnul Hristos. Nu putem să spunem cât este de mare păcatul acesta, de a gândi tu, oricare ai fi, că învăţătura ta, că părerea ta este mai presus de ceea ce ne învaţă Sfânta noastră Biserică.

Să ne dea Dumnezeu binecuvântarea Lui şi lumină pentru a înţelege lucrurile drept, să avem mintea cea dreaptă, în care lucrurile strâmbe se îndreptează şi să ne ferească Dumnezeu de mintea cea strâmbă în care şi lucrurile drepte se strâmbă. Dumnezeu să ne ajute! Amin!

Duminica a-28-a după Rusalii

(Pilda celor chemaţi la cină) **Lc. 14, 16-24**

Bucuria Împărăţiei lui Dumnezeu

Cine nu se uimeşte de Dumnezeu, acela nu a cunoscut pe Dumnezeu

Iubiţi credincioşi,

Ne stă în faţă o sărbătoare mare, un prilej de bucurie şi ca sărbătoare şi ca eveniment sărbătorit. Ne pregătim pentru această sărbătoare cu post, cu spovedanie, ne pregătim pentru această sărbătoare cu Sfânta Împărtăşanie de Cel care s-a făcut om „*pentru noi şi pentru a noastră mântuire*", de Cel care s-a întrupat de la Duhul Sfânt din Preasfânta Fecioară Maria. Orice lucru mai presus de om ne rămâne neînţeles, îl sărbătorim şi nu avem conştiinţa că îl înţelegem şi dacă am avea conştiinţă că îl înţelegem, atunci evenimentul pe care îl sărbătorim ar însemna că este mai prejos de noi. Ori, fiind mai presus de mintea omenească, nu putem să îl înţelegem, dar putem să-l primim prin credinţă. Fiul lui Dumnezeu Cel ce mai înainte de veci s-a făcut om, Fiul lui Dumnezeu Cel de o fiinţă cu Tatăl, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Lumină din Lumină, cel de o fiinţă cu Tatăl prin care toate s-au făcut, s-a făcut om la plinirea vremii, pentru că aşa a binevoit Dumnezeu. El a rămas „*ceea ce a fost, Dumnezeu adevărat fiind*" şi a luat ceea ce nu a fost „*om făcându-se pentru iubirea de oameni*", după cum mărturisim la slujba rânduită pentru sărbătoarea naşterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Stăm în faţa lui Dumnezeu cu uimire. "*Cine nu se uimeşte de Dumnezeu* - zice Sfântul Isaac Sirul - *nu a cunoscut pe Dumnezeu*". Noi, în măsura în care ne minunăm de Dumnezeu, în măsura aceea suntem cunoscători de Dumnezeu. Dar oricât am cunoaşte din Dumnezeu, Dumnezeu este mai presus de cunoaşterea noastră. "*Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putinţă oamenilor"* spunem într-o alcătuire de la slujbele dumnezeieşti, dar mărturisim că pe Dumnezeu, pe care nu este cu putinţă oamenilor a-L vedea, L-a născut Preasfânta Fecioară Maria, ca om adevărat din Dumnezeu adevărat, pentru că unirea celor două firi, a firii dumnezeieşti şi a firii omeneşti, s-a realizat în pântecele Prea Sfintei Fecioare Maria, prin puterea Duhului Sfânt. De când s-a unit firea omenească cu firea Dumnezeiască în persoana Mântuitorului Iisus Hristos, în pântecele Prea Sfintei Fecioare Maria, cele două firi au rămas neamestecate şi neschimbate, au rămas neîmpărţite şi nedespărţite pentru veşnicie. Aceasta o prăznuim la sărbătoarea naşterii Domnului Iisus Hristos.

Dacă privim cu ochii credinţei numai la o iesle în care cândva Fiul lui Dumnezeu s-a născut om şi s-a născut ca prunc, e încă prea puţin. Dacă ne gândim la staulul din Betleem şi la ieslea din el şi la pruncul înfăşat culcat în iesle, e încă prea puţin. Dar dacă ştim că cel care s-a născut este Dumnezeu adevărat şi om adevărat şi este „*Dumnezeu nu simplu şi om nu gol"* şi este "Dumnezeu şi om" şi "om şi Dumnezeu", atunci suntem pe calea cea bună a mărturisirii celei adevărate şi a credinţei care trebuie mărturisită de fiecare dintre noi. Când avem conştiinţa că stăm în faţa Fiului lui Dumnezeu care „*s-a făcut om şi s-a făcut prunc tânăr, Dumnezeu cel mai înainte de veci*", atunci este deschisă calea spre uimire în faţa lui Dumnezeu, Care a găsit calea de a se face om pentru oameni şi de a rămâne Dumnezeu în Dumnezeu.

Apropierea omului de Dumnezeu şi apropierea lui Dumnezeu de om

Iubiţi credincioşi,

Astăzi, în această Duminică, penultima din vremea de pregătire pentru sărbătoarea Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, s-a citit din Sfânta Evanghelie că Împărăţia lui Dumnezeu este un prilej de bucurie. De ce? Pentru că în faţa noastră stă un prilej de bucurie, sărbătoarea Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos fiind pentru noi un prilej de bucurie. Dar sărbătoarea aceasta nu trebuie înţeleasă ca sărbătoare legată de o dată calendaristică, de 25 decembrie de pildă, ci trebuie înţeleasă ca o sărbătoare veşnică, adică noi care credem în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, totdeauna ne putem bucura de naşterea lui cea după trup, de faptul că Fiul lui Dumnezeu cel veşnic s-a făcut om în vremelnicie dar şi pentru veşnicie. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că dacă omul nu ar fi păcătuit (deşi noi luăm lucrurile de unde sunt şi omul a păcătuit, că Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om ca să-l ridice pe om din păcat, să-l mântuiască, să-i fie Mântuitor), Fiul lui Dumnezeu tot s-ar fi făcut om, chiar dacă nu ar fi fost ca Mântuitor. De ce? Pentru că Dumnezeu vrea să fie foarte apropiat de om, în cea mai mare apropiere de om şi să-l ridice pe om peste om, să-l facă părtaş de firea cea Dumnezeiască, să-l îndumnezeiască pe om.

Sunt 3 etape în înaintarea omului spre Dumnezeu şi anume:

- Întâi **mântuirea**, care înseamnă eliberare de păcate şi de tot ceea ce îi este nefavorabil omului (de păcat, de neştiinţă, de boală, de moarte). Asta-i mântuirea, când scăpăm de cele care ne depărtează de Dumnezeu.

- Apoi vine înaintarea până la măsurile desăvârşirii, zicem noi **desăvârşirea**, perfecţiunea, deplinătatea, dar deplinătatea aceasta este totdeauna nedeplină. Nouă ni s-a rânduit să urmărim perfecţiunea lui Dumnezeu, ori omul nu poate ajunge la măsurile lui Dumnezeu oricât s-ar sili, omul tot om rămâne chiar dacă Domnul Hristos spune: "*Fiţi desăvârşiţi precum şi Tatăl vostru cel din ceruri desăvârşit este*". Noi oricât ne-am sili nu putem ajunge la măsură dumnezeiască, tot la măsură omenească ajungem.

- Dar Dumnezeu, care se apropie de noi şi se uneşte cu noi, ne ridică la măsura dumnezeiască pentru că omul unit cu Dumnezeu este şi el ceea ce este Domnul Hristos care cuprinde în persoana sa firea dumnezeiască şi firea omenească şi atunci noi primim din plinătatea lui Dumnezeu. Şi plinătatea aceasta a lui Dumnezeu ni se dă nouă prin revărsarea lui Dumnezeu în om şi asta înseamnă **îndumnezeire**, iar chipul îndumnezeirii l-au înţeles Părinţii cei duhovniceşti într-o asemănare cu fierul înroşit în foc. Când fierul se uneşte cu focul primeşte din puterea focului, nu mai este numai fier şi focul nu mai este numai foc. Ci focul este unit cu fierul şi fierul primeşte din puterea focului şi face şi el, nefiind foc, ceea ce face focul nefiind fier. Ce face focul? Arde şi luminează. Ce face fierul înroşit în foc? Arde şi luminează. Aşa ceva se întâmplă când se uneşte Dumnezeu cu omul şi omul cu Dumnezeu.

Bucuria „cinei celei mari" – bucuria credinţei

Iubiţi credincioşi,

Când omul înaintează în cunoştinţă de Dumnezeu la măsurile depăşirii de sine însuşi, prin puterea lui Dumnezeu, atunci înaintează şi înţelege, şi înaintând în credinţa şi înţelegerea câtă poate fi dată omului, înaintează omul şi în bucurii. La bucurie ne cheamă Dumnezeu când ne învredniceşte de credinţa în El. „*Comorile credinţei* - zice Sfântul Isaac Sirul - *sunt mai mari decât comorile cerului şi ale pământului"*. De ce? Pentru că le cuprinde pe toate. Psalmistul spunea la vremea lui: "*mai scumpă-mi este legea gurii Tale decât mii de comori de aur şi argint*" (Ps.118). Dacă ar fi să alegem între comorile credinţei, între Legea lui Dumnezeu şi aur şi argint, aş alege Legea lui Dumnezeu care e mai mult decât mii de comori de aur şi argint. Şi dacă e vorba de comorile pământului şi de comorile cerului, aleg comorile credinţei nu comorile cerului şi ale pământului, pentru că cine are credinţă în Dumnezeu îl are pe Domnul nostru Iisus Hristos care, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, se sălăşluieşte, prin credinţă, în inima credinciosului (Ef. 4, 17) şi cine are pe Dumnezeu are totul, are comorile cerului şi ale pământului, are mai mult decât mii de comori de aur şi de argint, pentru că Dumnezeu este mai presus de toate. Asta-i bucuria pe care ne-o vesteşte Evanghelia prin „cina cea mare" şi pe care am auzit-o din ceea ce s-a citit din Sfânta Evanghelie la această Sfântă Liturghie, unde este vorba de o cină, adică de un prilej de bucurie. Împărăţia lui Dumnezeu este asemenea cu o *cină mare*, ca un prilej de bucurie, ca un ospăţ. În Sfânta Evanghelie este de multe ori înfăţişată împărăţia lui Dumnezeu ca o *nuntă*, ca un *ospăţ*, ca un *prilej de bucurie*. Pentru că cine are credinţă în Dumnezeu acela intră în atmosfera de bucurie, are părtăşie la ospăţul credinţei. Toţi vă îndulciţi de ospăţul credinţei, toţi luaţi bucuria, toţi luaţi bogăţia bunătăţii. A făgăduit Domnul Hristos că celor care lasă pentru El câte ne dă lumea aceasta, vor primi însutit în veacul de acum, iar în veşnicie viaţă veşnică, şi aceasta înseamnă mulţumirea, înseamnă bucuria pe care o dă credinţa în Dumnezeu şi pe care nu o poate da lumea aceasta (Mc.10). Numai că, pentru a avea bucuriile credinţei trebuie să faci nişte eforturi de a te depăşi pe tine însuţi, trebuie să laşi nişte lucruri pe care le socoteşti că îs mai bune uneori decât credinţa, pentru că în realitate credinţa în Dumnezeu dă mai mult decât dă lumea aceasta.

În pilda care s-a citit din Sfânta Evanghelie se arată că cei chemaţi au fost nevrednici de cină pentru că nu au vrut să răspundă chemării şi anume, unul a zis că şi-a cumpărat ogor şi se duce să-l vadă, altul a zis că şi-a cumpărat 5 perechi de boi şi se duce să-i încerce, altul a zis că şi-a luat femeie şi nu poate să meargă să răspundă chemării la cină. Prin urmare sunt şi nişte piedici când e vorba de credinţă, de credinţa în Dumnezeu şi de bucuriile credinţei, de bucuriile pe care le aduce în viaţa omului harul lui Dumnezeu şi Sfintele Slujbe, care toate sunt pentru bucuria noastră. Toate acestea ne cer o hotărâre, o atitudine. Trebuie să avem o hotărâre de a lăsa ceea ce este inferior pentru ceea ce este superior. Bineînţeles că şi bucuriile veacului acestuia, într-un fel, sunt cuprinse în existenţa umană şi ne putem prezenta cu ele în faţa lui Dumnezeu. Cineva poate să stăpânească un ogor şi totuşi să fie primit de Dumnezeu, poate să stăpânească cinci perechi de boi şi totuşi să aibă şi bucuria de a fi în legătură cu Dumnezeu, poate să aibă soţie şi împreună cu soţia să-i slujească lui Dumnezeu, şi ştim că Sfânta noastră Biserică

binecuvântează legătura între soţi. Numai că atunci când ni se cere ceva mai mult decât aceasta atunci trebuie să le lăsăm cele de pe pământ pământului şi să îi urmăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos mai presus de lumea aceasta. Aşa ceva s-a cerut pentru „cina cea mare" şi oamenii nu au putut să răspundă chemării.

Dumnezeu vrea să dea oamenilor fericirea şi le-o dă de fapt, pentru că cine are credinţă în Dumnezeu acela trebuie să fie mulţumit, să fie fericit şi dacă nu e fericit încă nu-i întemeiat în credinţă. Bucuria ţine de credinţă. Poate vă mai aduceţi aminte când vă spuneam că dacă ar fi să căutăm un cuvânt pe care să-l punem în faţa Sfintei Evanghelii, ca un fel de motto al Evangheliei, am putea găsi foarte bine cuvântul acela de la Marcu capitolul 10, unde se spune: "*Ai încredere, scoală-te; te cheamă*" (Mc.10, 49). Încredinţarea aceasta că Dumnezeu ne cheamă, încredinţarea aceasta că Dumnezeu vrea să ne dea bucuria, este o încredinţare pe care o are numai omul care crede în Dumnezeu, care are încredere: *„Ai încredere, scoală-te; te cheamă".* Când avem această încredinţare avem şi un izvor de bucurie. Şi când lipseşte bucuria din viaţa noastră, şi când suntem răvăşiţi de patimi, nemulţumiţi şi când suntem intrigaţi, şi când mereu avem ceva de spus împotrivă, atunci nu putem avea parte de bucuria „cinei cele mari", de ospăţul credinţei.

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că aşa cum soarelui îi este propriu să încălzească şi să lumineze, tot aşa îi este propriu lui Dumnezeu să facă bine. Nu ne putem gândi la Dumnezeu fără să ne gândim la El ca le un izvor de bucurii, ca la un izvor de bunătate, ca la un izvor de bine, ca la un izvor de mulţumire. Aşa-i Dumnezeu şi când avem o legătură cu Dumnezeu neapărat trebuie să avem în sufletul nostru bucurie, mulţumire, nădejde, încredere, să avem în sufletul nostru fericirea pe care o dă Dumnezeu. Dacă nu avem înseamnă că avem altceva din lumea aceasta mai presus de ceea ce vrea Dumnezeu să ne dea. Iată, suntem în clipa de faţă în atmosfera „cinei celei mari". Şi dacă avem conştiinţa aceasta avem şi bucurii. De ce? Pentru că am răspuns chemării. Dacă n-am fi răspuns chemării nu ne-am putea bucura de întâlnirea cu Dumnezeu şi de întâlnirea noastră în faţa lui Dumnezeu. Dacă am fi avut ceva de făcut în afară de Biserică, în afară de Liturghie, în afară de Evanghelie şi n-am fi venit să fim în faţa lui Dumnezeu, în cuprinsul „cinei celei mari", nu ne-am fi putut bucura de ceea ce ne oferă Dumnezeu nouă celor care am lăsat totul şi am venit să primim binecuvântarea lui Dumnezeu.

Aşa mergem, din putere în putere, aşa înaintăm şi aşa ajungem unde vrea Domnul Hristos. Ajungem pentru că Fiul lui Dumnezeu a venit în lumea aceasta, cum mărturisim în Crez, "*pentru noi şi pentru a noastră mântuire*", pentru desăvârşirea noastră, pentru îndumnezeirea noastră. Vrea să ne dea mult mai mult decât putem noi cuprinde şi noi putem cuprinde cât loc îi facem lui Dumnezeu în sufletul nostru. Bineînţeles că este o mărginire a omului, omul nu poate cuprinde decât atâta cât îi este lui puterea de cuprindere, cât este capacitatea lui de cuprindere, dar trebuie să scoatem din sufletul nostru tot ce stă împotriva voii lui Dumnezeu, ca să îi facem loc Mântuitorului nostru în viaţa noastră. Ceea ce s-a petrecut acum 2000 de ani, când a venit Domnul nostru Iisus Hristos, noi sărbătorim în fiecare an şi ne bucurăm de eveniment şi de sărbătoare, dar trebuie să-i facem loc în suflet Mântuitorului nostru care a venit la noi şi vrea să fie cu noi şi să ne ridice mai presus de lume, să ne ducă acolo unde este firea cea omenească din persoana Fiului lui Dumnezeu care S-a făcut om.

Iubiţi credincioşi,

Astfel stând lucrurile, să căutăm să fim vrednici de Dumnezeu şi fiind vrednici de Dumnezeu suntem vrednici de bucurie, de comorile credinţei, suntem vrednici ca Domnul nostru Iisus Hristos să intre în alcătuirea existenţei noastre aşa cum de altfel ne rugăm după ce ne

împărtăşim, când zicem "…*intră în alcătuirea mădularelor mele, în rărunchi şi în inimă, arde spinii tuturor păcatelor mele, curăţeşte-mă, spală-mă, mă îndreptează, îmbunătăţeşte-mă, înţelepţeşte-mă şi mă luminează… arată-mă sălaş numai al Duhului Tău şi să nu mai fiu sălaş păcatului, ci Ţie casă prin primirea Împărtăşaniei*". Orice sfântă împărtăşire este o înaintare în bucurie, în mulţumirea lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi, fiind noi acum în faţa sărbătorii Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, fiind noi acum în vreme de pregătire pentru acest eveniment minunat, vreau să vă pun - tot ca un ospăţ al credinţei, tot ca un izvor de bucurie - vreau să vă pun în atenţie câteva alcătuiri pentru întărirea noastră în bucurie, pentru cina noastră cea de acum, câteva poezii în legătură cu Naşterea Domnului. Încep cu poezia
Colind de *Vasile Voiculescu:*

În coliba întunecoasă
Din carne şi os lucrată,
A intrat Hristos deodată;
Nu făclie ce se stinge,
Nu icoană ce se frânge,
Ci El însuşi, trup şi sânge
Preschimbat pentru făptură
Într-o scumpă picătură,
Dulcea Cuminecătură.

Coliba cum L-a primit
S-a făcut cer strălucit
Cu boltă de mărgărit
Şi pe ea soare şi stele
Cu luceferi printre ele,
În mijloc tron luminos
Şi pe el Domnul Hristos
Care mult se bucura;
Duhul Sfânt s-alătura
Şi acolo rămânea
Şi acum şi pururea.

Şi noi Doamne ne-am sculat,
Colibele am curăţat,
Uşi, ferestre, toate-s noi
Doamne, intră şi la noi!
Trup tu dormi, somnul te paşte?
Suflete, scoli şi cunoaşte,
Luminos Prunc că se naşte
În palatul treimii,
În peştera inimii.

Dară Pruncul cine mi-i?

E Hristosul Dumnezeu
Coborât în pieptul meu;
Maica Sfântă-n braţe-L ţine,
Duhul Sfânt cu drag L-alină
Îngeri cu raze se-nchină;
Nu dorm, trupul lin îmi spune,
Ci-ncleştat de grea minune
Stau în multă rugăciune,
Să mă mişc nu se cuvine
Căci cu harul care vine
Raiul Tău se află-n mine.

Colind
Zorica Laţcu

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne Maica, cerne,
Fulgii moi i-aşterne,
Nimeni să nu-i vadă
Urma pe zăpadă,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască.

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Coboară, coboară
Preasfânta Fecioară;
Dar pe unde merge
Urma i se şterge,
Taina din vecie
Nimeni să n-o ştie.
Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Intră-n staul iată,
Maica Preacurată;
În staul de vite,
Pe paie strujite,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască.
Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne luna, cerne,
Raze albe-aşterne,
Lumină cerească,

Din iesle să crească,
Razele-n zăpadă
Îngeri să le vadă,
Din înaltul Cer,
Lerui, Doamne, Ler

Aşteptare
Zorica Laţcu

Mai vii şi astăzi? Mila iar te poartă,
De sus, spre staulul din Betleem?
Din lume na-I cules destul blestem?
Iubirea ta nici astăzi nu e moartă?

Spre duhuri vii, cu îngeri de lumină,
Spre inimi vii, cu strălucit alai,
Şi-n iesle nu e nici un fir de pai,
E numai piatră goală, numai tină.
În tainiţe de inimi nu e pace,
Şi frig ca-n duhuri nici în peşteri nu-i.
Noi n-avem, Doamne piei de oaie-n cui
Şi scutece noi n-avem din ce-Ţi face.

Tu vii…Pogori în noi ca-ntr-o pustie.
Te-mpiedici în nisip din loc în loc,
Dar nu găseşti nici apă-n noi, nici foc,
Nici albe dobitoace, ca să-Ţi fie

Tovarăşi buni în drumuri tăinuite
Şi nici cioban cu glugă de blândeţi.
În noaptea noastră fără dimineţi
Nu sunt cărări de raze prăfuite.

Nu şi-ar găsi în noi, ca să-i îndrepte,
Nici magii steaua lor cu lung fuior.
Arhanghelii, venind din cerul lor,
Ar îngheţa pe nevăzute trepte.

Ci, Doamne-al meu, au dragostea putea-va
Să dea viaţă golului din noi?
Aştept…În duh sunt gânduri cu noroi
Şi moartea-şi vântură în inimi pleava.

Duminica a 29-a după Rusalii

(a celor 10 leproşi)

Lc. 17, 12-19

Să ne umplem sufletul de recunoştinţă

Mulţumirile din Sf. Liturghie

Preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

La fiecare Sfântă Liturghie ni se dă îndemnul *„Să mulţumim Domnului”* şi la acest îndemn răspundem: *„Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh; Treimei celei de o fiinţă şi nedespărţită”*. Mulţumirea noastră către Dumnezeu este închinarea noastră - închinarea noastră cuprinde mulţumirea noastră. Îi mulţumim Domnului, Îi mulţumim pentru că aşa trebuie, pentru că aşa-i cu dreptate, pentru că aşa-i cu vrednicie şi-I mulţumim Treimii celei de o fiinţă şi nedespărţite, Îi mulţumim Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

În timp ce credincioşii spun cu cântare aceste cuvinte, ca răspuns la îndemnul *„Să mulţumim Domnului”*, preoţii spun o rugăciune în care şi ei mulţumesc Domnului, mulţumesc Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh pentru toate câte le ştim şi câte nu le ştim, pentru binefacerile pe care ni le-a dat Dumnezeu, binefacerile arătate şi nearătate şi mai mulţumim pentru ceva: mulţumim pentru Sfânta Liturghie pe care o facem şi zicem: *„Mulţumim Ţie şi pentru Liturghia aceasta, pe care ai binevoit a o primi din mâinile noastre, deşi stau înaintea Ta mii de arhangheli şi zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu câte şase aripi, care se înalţă zburând…”*. Şi apoi, spunem cu glas tare: *„Cântare de biruinţă cântând, strigând, glas înălţând şi grăind”*. Cine? Heruvimii cei cu ochi mulţi şi serafimii cei cu câte şase aripi. Cine? Miile de arhangheli şi zecile de mii de îngeri înalţă cântare de biruinţă, cântă şi strigă: *„Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot! Plin este cerul şi pământul de mărirea Ta”*. Şi ceea ce fac îngerii în cer facem şi noi pe pământ, şi mai zicem împreună cu îngerii: *„Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot, plin este Cerul şi Pământul de mărirea Ta”,* şi cuvintele acestea le spunem în legătură cu cuvintele de mai dinainte, şi anume, în legătură cu cuvintele: *„Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina: Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Treimii celei de o Fiinţă şi nedespărţite. Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de mărirea Ta”*.

Iubiţi credincioşi,

Aşa facem la fiecare Sfântă Liturghie şi prin aceasta ne arătăm recunoscători lui Dumnezeu care a binevoit a primi Sfânta Liturghie din mâinile noastre. Îi mulţumim lui Dumnezeu pentru toate binefacerile arătate şi nearătate nouă, pentru tot ceea ce a făcut Dumnezeu pentru noi, Îi mulţumim lui Dumnezeu pentru Liturghia aceasta şi de toate de câte ne aducem aminte la Sfânta Liturghie, de porunca cea mântuitoare de a face Liturghie. Mulţumim lui Dumnezeu şi ne arătăm recunoştinţa pentru toate câte s-au făcut pentru noi. Ne aducem aminte de Cruce, de răstignirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ne aducem aminte de groapă, de mormântul cel dătător de viaţă al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ne aducem aminte de învierea cea de a 3–a zi, ne aducem aminte şi mulţumim şi suntem recunoscători pentru înălţarea la ceruri a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, căci toate s-au făcut pentru noi. Ne aducem aminte, şi mulţumim şi pentru cea *„de-a doua slăvită şi iarăşi venire”*. Când facem aceasta, facem ceva ce vrea Dumnezeu să facem: ne arătăm recunoscători.

Recunoştinţă din credinţă

Iubiţi credincioşi,

De unde ştim noi că Domnul nostru Iisus Hristos cere de la noi recunoştinţă pentru toate binefacerile? De unde ştim noi că Domnul nostru Iisus Hristos vrea ca şi noi să fim recunoscători? Dacă nu ştim din altă parte, am putea să

ştim din cele ce s-au citit astăzi la această Sfântă Liturghie pe care a binevoit Dumnezeu s-o primească din mâinile noastre şi la care noi luăm parte. În textul din Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi, este relatat faptul că Domnul Hristos a primit recunoştinţa care I s-a arătat de unul din cei vindecaţi de lepră şi a aşteptat recunoştinţă de la toţi, nu numai de la acela care şi-a arătat-o. A aşteptat-o şi de la cei care nu şi-au arătat recunoştinţa, căci a zis Domnul Hristos: *„Oare nu zece s-au vindecat? Ceilalţi nouă unde sunt?”*.

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Evanghelist Ioan, în Evanghelia sa, a cuprins şi relatarea despre vindecarea pe care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos când i-a curăţit de lepră pe cei zece bărbaţi din Palestina care i-au ieşit în cale şi care l-au rugat pe Domnul Hristos să aibă milă de ei: *„Iisuse, Învăţătorule, fie-ţi milă de noi!”*. Domnul Hristos le-a spus: *„Duceţi-vă şi vă arătaţi preoţilor”*, ei au plecat să împlinească cuvântul Domnului Hristos şi pe cale s-au vindecat. De ce i-a trimis Domnul Hristos să se arate preoţilor? De ce nu i-a trimis să se arate doctorilor? Pentru că preoţii, pe vremea aceea, ţineau într-un fel loc şi de doctori şi pentru că preoţii putea să dea mărturie despre vindecarea celor care se vindecau. Cuvântul acesta: *„Mergeţi şi vă arătaţi preoţilor”* se potriveşte şi pentru noi astăzi, mai mult pentru cele sufleteşti decât pentru cele trupeşti. „Arătaţi-vă preoţilor” înseamnă mărturisiţi-vă, arătaţi-vă preoţilor cum sunteţi, spuneţi preoţilor despre lipsurile voastre sufleteşti, despre păcatele voastre, despre neputinţele voastre, despre nemulţumirile voastre. „Mărturisiţi-vă păcatele” înseamnă „arătaţi-vă preoţilor”.

Despre cei zece care s-au vindecat nu ni se spune ce-au făcut anume; în Sfânta Evanghelie ni se spune că doar unul s-a întors, poate înainte de a se arăta preoţilor. Sfântul Evanghelist Luca nu rămâne doar la istorisirea minunii, ci adaugă ceea ce s-a întâmplat îndată după minune: că unul dintre cei zece, văzând că s-a vindecat, s-a întors şi a dat mulţumire lui Dumnezeu. S-a întors la Domnul nostru Iisus Hristos şi a căzut la picioarele Lui şi îi mulţumea. Atunci Domnul Hristos, primind mulţumirea celui ce s-a întors, a zis: *„Oare nu zece s-au curăţit? Cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă şi să dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care e de alt neam?”* (Lc. 17, 18). Căci acela, se spune în Sfânta Evanghelie, era samaritean, şi apoi a zis către el: *„Scoală-te şi du-te; credinţa ta te-a mântuit”* (Lc. 17, 19).

De fapt, iubiţi credincioşi, credinţa lui l-a mântuit chemându-l în faţa Domnului Hristos şi punându-l să se roage Domnului Hristos, ca Domnul Hristos să-i dea vindecare. Era un act de credinţă, o faptă a credinţei. Apoi, credinţa şi-a arătat-o în recunoştinţa lui, credinţa l-a dus nu numai la rugăciune, l-a dus şi la mulţumire, l-a dus la recunoştinţă, l-a adus din nou în faţa Domnului Hristos ca să-I mulţumească, şi când a zis Domnul Hristos: *„Credinţa ta te-a mântuit…”*, n-a avut în vedere numai mântuirea de boală, de suferinţă, numai vindecarea, ci a adus în faţă tot ce s-a întâmplat - *«Credinţa ta te-a făcut să fii sănătos, pentru că ai cerut intervenţia Mea şi a venit intervenţia Mea pentru credinţa ta; credinţa ta te-a mântuit».* Credinţa te-a făcut să-I mulţumeşti lui Dumnezeu, credinţa ta te-a mântuit de nemulţumire, de nerecunoştinţă; credinţa ta te-a adus în faţa Mea ca să-Mi mulţumeşti, să-Mi fii recunoscător. Credinţa ta ţi-a dat puterea recunoştinţei.

Recunoştinţa noastră şi recunoştinţa lui Hristos

Iubiţi credincioşi,

Când Domnul Hristos a spus: *„Oare nu zece s-au vindecat? Ceilalţi nouă unde sunt?”*, a arătat prin aceste cuvinte că El aşteaptă recunoştinţă de la toţi care primesc vreo binefacere. Toţi suntem datori în mulţumire faţă de Dumnezeu; toţi suntem datori cu mulţumire faţă de binefăcătorii noştri; toţi suntem datori cu mulţumire faţă de oricare dintre oamenii care ne-au făcut vreun bine, suntem recunoscători. Suntem datori cu recunoştinţă mai întâi faţă de Dumnezeu, apoi suntem datori cu recunoştinţă faţă de oamenii pe care I-a pus Dumnezeu după El însuşi. Am mai spus lucrul acesta, iubiţi credincioşi, că cele zece porunci încep cu patru porunci care reglementează raportul dintre om şi Dumnezeu - ce trebuie să facă omul faţă de Dumnezeu. Apoi vine porunca a 5–a, în care ni se porunceşte cinstirea faţă de părinţii noştri, iar apoi vin alte cinci porunci în care se reglementează raportul dintre om şi om.

Sfântul Chiril al Alexandriei, şi m-aş bucura mult să ţineţi minte lucrul acesta, spune să băgăm de seamă că întâi e Dumnezeu, apoi sunt părinţii noştri prin care ne-a adus Dumnezeu în această lume, şi apoi sunt ceilalţi oameni. Deci, sunt trei raportări: întâi faţă de Dumnezeu, apoi faţă de părinţii noştri şi apoi faţă de oameni. Faţă de Dumnezeu, faţă de părinţii noştri şi faţă de ceilalţi oameni avem datoria de a fi mulţumitori şi recunoscători când aceştia ne sunt binefăcători. În orice caz, Dumnezeu întotdeauna este binefăcătorul nostru, deci trebuie să-I

mulţumim Domnului, apoi părinţilor noştri care ne-au adus în lumea aceasta prin care Dumnezeu a lucrat ca să venim în lumea aceasta.

Părinţii noştri, aşa cum sunt ei, sunt puşi îndată după Dumnezeu, iar noi suntem datori cu recunoştinţă faţă de ei, dar nu numai cu recunoştinţă teoretică, ci şi cu o recunoştinţă practică. Adică să simtă că le suntem mulţumitori şi cinstitori şi să-i sprijinim în măsura în care putem să-i sprijinim, ei fiind părinţii noştri prin care a lucrat Dumnezeu să venim în această lume. Şi apoi, recunoştinţă faţă de toţi binefăcătorii noştri, faţă de părinţii duhovniceşti, faţă de preoţi, faţă de învăţătorii noştri, faţă de binefăcătorii noştri de orice fel. Trebuie să fim recunoscători, să cădem în faţa lor cu recunoştinţă, bineînţeles, spirituală.

Iubiţi credincioşi,

Domnul nostru Iisus Hristos, Cel care a primit recunoştinţa şi care cere recunoştinţa, El Însuşi a fost recunoscător. Cred că v-aţi şi adus aminte unii dintre voi de împrejurarea aceea în care Domnul Hristos a primit ungerea pe care I-a adus-o o femeie care a turnat mir peste El şi cum a rânduit Domnul Hristos ca fapta ei şi femeia care a împlinit acea faptă de cinstire, să fie propovăduită oriunde, pretutindeni unde se propovăduieşte Evanghelia.

Ştiţi că Sfântul Evanghelist Matei, în capitolul 26 din Sfânta Evanghelie de la Matei, şi Sfântul Evanghelist Marcu, în capitolul 14 din Sfânta Evanghelie de la Marcu, ne spun că înainte de pătimirea Sa, Domnul nostru Iisus Hristos a fost cinstit cu mir de către o femeie care a turnat peste El mir de mult preţ. Sfântul Evanghelist Marcu chiar spune că mirul pe care l-a întrebuinţat femeia a costat trei sute de dinari, asta însemna preţul a trei sute de zile de lucru. Cu un dinar pe zi s-au tocmit cei care au lucrat la vie, o ştim tot din Sfânta Evanghelie de la Matei. Deci, înseamnă că preţul a trei sute de dinari însemna preţul a trei sute de zile de lucru.

Mirul acesta l-a întrebuinţat femeia ca să-şi arate cinstirea faţă de Domnul Hristos şi atunci s-a făcut o nedumerire, o nemulţumire. Unii dintre cei care erau atunci de faţă, chiar ucenici ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos, au zis: *«Pentru ce s-a făcut această risipă? Era mai bine să se vândă mirul acesta cu mai mult de trei sute de dinari şi banii să se dea săracilor».* Şi
atunci Domnul Hristos a intervenit şi a spus un cuvânt veşnic, tot atât de veşnic cum sunt de veşnice toate cuvintele Lui: *«Pentru ce faceţi supărare femeii?»* sau *«Nu faceţi supărare femeii».* Să ştiţi, iubiţi credincioşi, că acest cuvânt, fiind cuvânt veşnic al Mântuitorului, ni se adresează nouă tuturor şi anume, ne îndatorează să nu facem supărare, să fim cu grijă, să nu mâhnim. Să fim cu grijă, să nu nemulţumim, să fim cu grijă, să ne întărim în bine, să aducem ceva bun în viaţa noastră, să nu aducem nemulţumire în jurul nostru.

Şi apoi a zis că ea a făcut lucru bun şi a adăugat la urmă: *«Oriunde se va propovădui Evanghelia, să se spună şi ce a făcut ea, spre pomenirea ei»*. Asta ce înseamnă, iubiţi credincioşi? Înseamnă că oriunde se va vorbi despre Mântuitorul nostru Iisus Hristos, despre naşterea Lui cea mai presus de fire, despre învăţătura Lui, despre minunile Lui, oriunde se va vorbi despre răstignirea Lui cea din iubire pentru noi, oriunde se va vorbi despre învierea Lui, oriunde se va spune ceva despre înălţarea Domnului Hristos, oriunde se va răspândi Evanghelia, se va spune şi despre femeia aceea care a fost vrednică de recunoştinţă din partea Domnului Hristos şi prin aceasta, Domnul Hristos, El însuşi, ne dă pildă de recunoştinţă.

Să ne umplem sufletul de recunoştinţă

Iubiţi credincioşi,

Oamenii de mai târziu s-au întrebat cum anume trebuie să ne arătăm recunoştinţa, ce stare sufletească trebuie să aibă acela care primeşte o binefacere faţă de binefăcătorul său. Să ştiţi că întrebarea aceasta a fost pusă chiar Sfântului Vasile cel Mare. Ce ne spune Sfântul Vasile cel Mare? Că orice om care primeşte vreo binefacere de la cineva, trebuie să se simtă în faţa binefăcătorului său aşa cum s-a simţit Sfântul Apostol Petru când Domnul Hristos a vrut să-i spele picioarele; i-a zis atunci Sfântul Apostol Petru: *„Doamne, Tu să-mi speli mie picioarele?”*. Adică, cu alte cuvinte: *Doamne, nu se poate aşa ceva; sunt prea mic ca Tu, Cel mare, să-mi speli mie picioarele!* Aşa trebuie să gândească orice primitor de binefacere, faţă de omul care-l ajută: *Nu sunt vrednic de binefacerea asta, e prea mult din partea ta pentru nimicnicia mea.* Dacă avem starea aceasta faţă de binefăcătorii noştri, de orice fel ar fi binefacerea pe care o primim, suntem pe calea pe care o vrea Dumnezeu!

Iubiţi credincioşi,

La alţii, lucrurile au mers mult mai departe: au fost sfinţi care au avut recunoştinţă şi faţă de cei care le-au făcut rău. De ce? Pentru că aceia, făcându-le rău, îşi împlineau o patimă, dar cei care au ştiut cum să folosească patima şi împrejurarea, au câştigat pentru binele lor sufletesc. Undeva, în Filocalie, la Sfântul Marcu Ascetul, se spune: *„Câştigul pe care-l aruncă el, adună-ţi-l tu, ţie”.* Cum vine asta? Adică, atunci când cineva îţi face ţie rău, el renunţă la câştigul pe care l-ar avea dacă ar fi bun. Tu să primeşti împrejurarea aceasta, pentru a te verifica pe tine însuţi dacă eşti pătimaş sau nepătimaş, şi în cazul în care eşti pătimaş, să te sileşti să treci de la pătimire la nepătimire. Atunci acela, în loc să-ţi facă rău, îţi face bine.

Am citit undeva o carte numită „Drum”, scrisă de un călugăr din Spania, unde spune, între altele, că dacă cineva îţi zice ţie ceva neplăcut sau un cuvânt pe care nu-l poţi suporta, să nu te gândeşti că omul acela vrea să te necăjească, ci să zici: *Omul acela vrea să mă sfinţească, vrea să mă ajute, să mă văd, să mă cunosc, să mă verific, să mă raportez, să mă silesc, să depăşesc situaţia - vrea să mă sfinţească, fără să ştie el, fără să vrea el* . Aşa a gândit un părinte din Pateric, despre care se spune că un vecin de-al lui îi fura mereu din lucrul mâinilor lui. La sfârşitul vieţii, când a fost aproape de clipa morţii şi s-au adunat părinţii în jurul lui, s-a aflat acolo şi acela care-i fura, care-l necăjea. Părintele l-a chemat aproape şi fără ca acela să se ştie despre ce-i vorba, i-a sărutat mâinile şi a zis: *„Mâinile acestea mă bagă pe mine în împărăţia lui Dumnezeu”.*

Nu ajungem la măsurile acestea, iubiţi credincioşi! Nu ştim dacă ajungem, dar să avem în vedere lucrurile acestea, pentru ca să fim mai buni, să fim mai mulţumitori, să fim mai recunoscători, să înmulţim recunoştinţa, să înmulţim binele, să fim cu luare aminte la binefacerile pe care le primim. Fiecare dintre noi a primit în sine, în alcătuirea lui, binefaceri, intervenţii, ajutor, s-au alcătuit mulţi la existenţa noastră. Dacă fiecare dintre oamenii care au pus ceva în noi şi-ar lua înapoi partea, nu ştim ce ar mai rămânea de noi, aşa încât suntem datori cu recunoştinţă.

Dar, să ştiţi, iubiţi credincioşi, că recunoştinţa nu-l odihneşte numai pe acela către care ţi-o exprimi, ci recunoştinţa te odihneşte şi pe tine; ori binele pe care-l faci e un fel de mir vărsat peste celălalt. Domnul Hristos a primit mir de la o femeie care a vărsat mirul peste El; deci, aşa ceva face recunoştinţa. Atunci când s-a vărsat mir peste Domnul Hristos, s-a umplut casa de mirosul mirului. Tot aşa, şi din recunoştinţa noastră, sufletul nostru se umple de mir mirositor.

În Sinaxarul din Sâmbăta lăsatului sec de carne este un cuvânt al Sfântului Atanasie cel Mare, care zice aşa: *„Cel ce unge cu miresme pe altul, el mai întâi miroase frumos”*, adică el mai întâi se împărtăşeşte de mirosul cel frumos. Orice bine pe care-l facem în lumea aceasta, orice recunoştinţă, orice mulţumire pe care o aducem lui Dumnezeu şi oamenilor, înmulţeşte mirosul cel bun, înmulţeşte mirul, ne face să ne bucurăm noi înşine de ceea ce putem da altora. Să fim recunoscători şi pentru Evanghelia care s-a citit la această Sfântă Liturghie, unde se pune în atenţie recunoştinţa, ca să fim şi noi recunoscători şi beneficiari ai recunoştinţei noastre şi a altora. Dacă s-ar înmulţi recunoştinţa în lumea aceasta, s-ar înmulţi şi bucuria, şi binele, şi mulţumirea.

Iubiţi credincioşi,

Să nu uităm nici de împrejurarea aceea, în care Domnul Hristos a spus: *„Nu faceţi supărare femeii”*. Să nu uităm de împrejurarea în care Domnul Hristos şi-a arătat recunoştinţa. Acesta pentru ca să fim doritori de a avea în sufletul nostru starea aceea pe care a avut-o Sfântul Apostol Petru în faţa Mântuitorului, când Domnul Hristos a vrut să-i spele picioarele şi să o exprimăm faţă de binefăcătorii noştri. Să nu uităm nici de omul acela care, călugăr fiind, a sărutat mâinile răufăcătorului gândindu-se că l-a ajutat să se silească şi mai mult spre cele bune. Şi, în sfârşit, să fim doritori de a înmulţi recunoştinţa, ca să se bucure Domnul Hristos de noi, cum S-a bucurat de cel vindecat de lepră, întors să-I mulţumească şi să dea mărire lui Dumnezeu şi pe care El L-a apreciat, dorind ca şi ceilalţi să facă la fel. Să fim ca cel care s-a întors şi să dorim să fie şi alţii care se întorc la Domnul Hristos cu recunoştinţă. Amin!

Duminica a 30-a după Rusalii

(Tânărul bogat, păzirea poruncilor)

Lc. 18, 18-27

şi sărbătoarea Sfântului Andrei

Tânărul îndrăgit de Hristos

Iubiţi credincioşi,

Astăzi e duminică şi e sărbătoare. Pentru că e duminică s-a citit Evanghelia duminicii şi pentru că e sărbătoare s-a citit şi Evanghelia sărbătorii. Evanghelia duminicii este o Evanghelie care s-ar părea că nu ne interesează pe toţi, deşi, să ştiţi, că până la urmă, pe toţi ne interesează. E vorba de un tânăr şi cei care nu mai sunt tineri, căci au trecut de tinereţe, ar putea să zică că nu-i mai interesează ce s-a întâmplat cu un tânăr. Apoi, tânărul era bogat, şi cei care nu sunt bogaţi ar putea zice că nu-i interesează ce se întâmplă cu bogaţii. Dar, să ştiţi că ne interesează şi pe noi, care am trecut de tinereţe, ce s-a întâmplat cu un tânăr, ca să ne cercetăm pe noi de la tinereţe până la bătrâneţe, să vedem dacă noi am avut tinereţea celui despre care este vorba în Sfânta Evanghelie. Şi apoi ne interesează şi ceea ce s-a întâmplat cu bogatul, pentru că şi noi putem să învăţăm ceva. Dacă nu suntem bogaţi, măcar să nu dorim să fim aşa de bogaţi încât să nu putem intra în împărăţia lui Dumnezeu. Despre tânărul cel bogat e scris şi în Sfânta Evanghelie de la Matei, şi în Sfânta Evanghelie de la Marcu, şi în Sfânta Evanghelie de la Luca, iar ceea ce s-a citit la această Sfântă Liturghie, s-a citit din Sfânta Evanghelie de la Luca.

Oare de ce e cuprins acest referat despre tânărul bogat şi în Sfânta Evanghelie de la Matei, şi în Sfânta Evanghelie de la Marcu, şi în Sfânta Evanghelie de la Luca? E simplu de ştiut: pentru că fiecare din aceste trei Evanghelii a fost scrisă fără să se ţină seama de celelalte Evanghelii. Pe vremea aceea, oamenii nu aveau Evanghelia cum o avem noi astăzi, într-o singură carte; nu aveau cele patru Evanghelii cuprinse în Noul Testament, iar cei care au aflat de la Sfântul Evanghelist Luca nu aveau posibilitate să ştie ce a scris Sfântul Evanghelist Marcu sau Sfântul Evanghelist Matei despre tânărul bogat. E important să ştim însă că fiecare dintre cei trei evanghelişti a luat în seamă această întâmplare şi a socotit că-i de folos să o cuprindă în Evanghelia sa.

Tânărul bogat păzea poruncile Domnului!

Sfântul Evanghelist Luca informează pe cititor că acest tânăr era un dregător oarecare, ce s-a dus la Domnul Hristos şi L-a întrebat ce să facă ca să moştenească viaţa de veci. Domnul Hristos i-a spus să păzească poruncile şi i-a spus şi care porunci. În convorbirea Domnului Hristos cu tânărul bogat, cu dregătorul acela sunt cuprinse cinci porunci din ceea ce numim noi Decalog, adică: *„Să nu curveşti, să nu ucizi, să nu furi, să nu fii mărturie mincinoasă şi cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta”.* În Sfânta Evanghelie de la Marcu, pe lângă aceste porunci mai avem una, a şasea. El a pomenit cele cinci porunci pe care le-a pomenit şi Sfântul Evanghelist Luca şi a mai adăugat una, şi anume *„să nu înşeli pe nimeni”*, iar Sfântul Evanghelist Matei, şi el prezintă şase porunci, iar a şasea, cea de la Sfântul Matei, este *„să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi”*.

Iubiţi credincioşi,

Prin urmare sunt şapte porunci de toate. Sunt cinci din Decalog (să nu curveşti, să nu ucizi, să nu furi, să nu depui mărturie mincinoasă, să nu minţi şi să cinsteşti pe tatăl tău şi pe mama ta); dacă adăugăm Sfânta Evanghelie de la Marcu (să nu înşeli pe nimeni) avem şase, şi dacă luăm în consideraţie şi cea din Sfânta Evanghelie de la Matei (să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi), avem şapte. Ce înseamnă asta? Înseamnă că trebuie să ne silim cu toţii să împlinim aceste porunci, pentru că altfel nu intrăm în împărăţia lui Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel, în epistola I către Corinteni, spune: *«Nu vă faceţi socoteli greşite: nici curvarii, nici sodomiţii, nici malahiştii, nici nesăţioşii de avere, nici cei răi de gură, nici închinătorii la idoli, nici beţivii, nu intră în împărăţia lui Dumnezeu».* Deci, să ne fie de luare-aminte!

Iubiţi credincioşi,

Omul acela care se interesa de viaţa de veci a zis către Domnul Hristos că acestea toate le-a împlinit. Noi am fi putut zice la tinereţe că le-am împlinit pe toate? După ce am trecut de tinereţe până la bătrâneţe am putea zice că le-am împlinit pe toate şapte? Nu cumva am înşelat pe cineva, nu cumva am urât pe cineva, nu cumva am făcut păcate trupeşti, nu cumva am furat, nu cumva am minţit? Deci Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi este pentru noi „vreme de cercetare", prilej de cercetare a vieţii noastre, şi apoi, cei care am ajuns bătrâni, ne putem întreba şi la bătrâneţe aceleaşi lucruri şi ne putem cerceta dacă suntem la măsurile tânărului aceluia sau suntem cu bătrâneţe umbrită: fie prin înşelăciune, fie prin minciună, fie prin altceva din cele pe care le pot face bătrânii. Ştiţi ce păcate fac bătrânii cel mai mult? Două feluri de păcate: cu gura şi cu ura.

Tânărul bogat - un om plăcut lui Dumnezeu

Iubiţi credincioşi,

Tânărul acela, după ce a spus că a împlinit toate poruncile, Domnul Hristos, cunoscătorul inimii, **a privit la el cu drag**.

Să ştiţi că eu am vorbit în mai multe locuri în ţara aceasta despre oameni plăcuţi lui Dumnezeu care sunt cuprinşi în Sfânta Evanghelie şi am numărat ca om plăcut lui Dumnezeu pe tânărul cel bogat. Am început cu *sutaşul din Capernaum*, am urmat cu *femeia canaaneancă* şi al treilea l-am pus pe *tânărul bogat*. Nu poate să nu fie primit de Dumnezeu un om de care i-a fost drag Mântuitorului Hristos. Ar putea zice cineva: Bine, bine, dar noi ştim că el n-a împlinit ceva ce i-a zis Domnul Iisus Hristos să împlinească, că nu s-a lepădat de bogăţiile sale. E drept, dar asta nu înseamnă că nu i-a fost drag Mântuitorului Hristos. E drept, a zis Domnul Hristos că bogaţii vor intra cu greu în împărăţia lui Dumnezeu, dar tot atât de adevărat este că Domnul Hristos a zis că ceea ce e cu neputinţă la oameni, e cu putinţă la Dumnezeu. Noi ştim bogaţi care au intrat în împărăţia lui Dumnezeu şi suntem siguri c-au intrat: Iov a avut mari bogăţii, la un moment dat le-a pierdut pe toate şi apoi Dumnezeu a rânduit să ajungă iarăşi la bogăţii şi mai mari decât le-a avut la început. Şi nu a zis Dumnezeu că dacă are Iov bogăţii nu se mântuieşte şi nu intră în împărăţia lui Dumnezeu, dar bineînţeles că Iov, care a avut bogăţiile de care scrie în Scriptură, a făcut mult bine prin bogăţiile lui.

Asta nu înseamnă că trebuie să căutăm să fim bogaţi ca să facem bine; dacă eşti bogat te mântuieşti ca bogat, dacă eşti sărac te mântuieşti ca sărac. Fiecare se mântuieşte în rândul cetei sale. A zis Domnul Hristos cuvintele acelea, că bogaţii vor intra cu greu în împărăţia lui Dumnezeu şi atunci ucenicii s-au minunat şi au zis: *„Bine, dar atunci cine poate să se mântuiască?"* Domnul Hristos le-a răspuns: *„Ceea ce e cu neputinţă la om, e cu putinţă la Dumnezeu."* Deci dacă-i vorba să ne mântuim prin puterile noastre, prin ce avem noi, prin ce dăm noi şi aşa mai departe, nu ne putem mântui. De ce? Pentru că mântuirea nu-i de la noi, ci de la Dumnezeu, şi atunci, dacă mântuirea e şi de la Dumnezeu înseamnă că Dumnezeu poate să mântuiască şi pe cei care nu sunt în stare să se desprindă ei înşişi de bogăţiile lor.

Iubiţi credincioşi,

Aceasta e despre tânărul bogat, aceasta putem învăţa noi de la Sfinţii Evanghelişti în legătură cu acel tânăr. Şi, mai presus de toate, tânărul bogat era preocupat de a ajunge în împărăţia lui Dumnezeu. Domnul Hristos i-a arătat calea, ne-a arătat şi nouă calea cum să împlinim poruncile lui Dumnezeu şi dacă împlinim poruncile lui Dumnezeu, fiind preocupaţi de gândul de a ajunge în împărăţia lui Dumnezeu, sigur şi Domnului Hristos îi este drag de noi.

Sfântul Apostol Andrei, întâiul chemat

Iubiţi credincioşi,

A doua Evanghelie care s-a citit la această Sfântă Liturghie este din Sfânta Evanghelie de la Ioan din primul capitolul şi ne înfăţişează cele întâmplate în legătură cu Sfântul Andrei, cel dintâi chemat la apostolie. Înţelegem din ceea ce e scris în Evanghelie că Sfântul Andrei a fost ucenic al Sfântului Ioan Botezătorul şi a fost ucenic împreună cu Sfântul Apostol Petru şi cu Sfântul Evanghelist Ioan. Poate nu ştim, dar este posibil să fi fost ucenic al Sfântului Ioan, şi Sfântul Iacob, fratele lui Ioan, dar, în orice caz, aceştia trei sigur au fost. De la Sfântul Ioan Botezătorul au aflat că Domnul Iisus Hristos este *„mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii”* (In. 1, 29), s-au dus după El şi Domnul Hristos i-a făcut ucenicii Săi.

Se spune că Sfântul Andrei este cel dintâi chemat şi aşa este. Din Sfânta Evanghelie de la Ioan înţelegem că el este cel dintâi chemat, dar noi mai ştim şi alte referiri în legătură cu chemarea apostolilor în care să fie vorba de Petru şi Andrei, de Iacob şi Ioan, care erau la Lacul Ghenizaret şi pescuiau şi pe care Domnul Hristos i-a chemat să-I fie ucenici. Era a doua chemare, chemarea definitivă a acestor ucenici şi între cei pe care i-au chemat Domnul Hristos, după Evanghelia de la Ioan, este şi Filip din Betsaida care era din oraşul lui Petru şi al lui Andrei şi Natanail, cel din Cana Galileii. Pe aceştia Domnul Hristos i-a primit ca ucenici, i-a chemat să-I fie ucenici. Şi am aflat, poate unii pentru prima dată, alţii de mai multe ori, am citit şi am aflat că Natanael când L-a văzut pe Domnul Hristos, şi a înţeles că Domnul Hristos are putere şi cunoştinţă, a zis: *„Rabbi* (adică Învăţătorule), *Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Tu eşti Regele lui Israel”* (In. 1, 49). Cuvintele acestea trebuie să le avem şi noi în vedere, să putem zice şi noi către Domnul Hristos: Doamne, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Tu eşti împăratul lui Israel.

Încreştinarea românilor

Iubiţi credincioşi,

În Sfânta Evanghelie de la Ioan mai este pomenit Sfântul Apostol Andrei şi în altă împrejurare. Noi românii îl pomenim pe Sfântul Andrei şi pentru că a propovăduit în părţile noastre, mai ales prin Dobrogea, în Sciţia Minor, şi noi spunem că poporul român s-a născut creştin şi ne lăudăm cu aceasta, numai că ne lăudăm cam degeaba. Ştim că multe popoare au primit încreştinarea într-o anumită zi, unii prin constrângere, chiar din partea stăpânirii de atunci. Au fiecare o dată a încreştinării. Noi nu avem o dată a încreştinării. De ce? Pentru că elementele care au format poporul român au fost încreştinate înainte de a exista poporul român. Şi atunci, zicem noi că poporul român s-a născut creştin. Doamne dă să recunoaştem lucrul acesta şi mai ales să trăim viaţa în aşa fel încât să se vadă că poporul nostru român s-a născut creştin. Bineînţeles că noi, fiecare dintre noi, într-un fel, ne-am născut creştini pentru că ne-am născut din părinţi creştini şi ne-am trăit viaţa mai mult sau mai puţin ca creştini. Am ajuns la măsurile la care suntem şi am putea să nu ne mai interesăm de faptul că poporul român s-a născut creştin, pentru că dacă se iau lucrurile la măsurile poporului, nu ne prea putem lăuda când ne gândim că sunt atâtea şi atâtea păcate pe care le fac şi tinerii, şi vârstnicii.

Sunt atâtea şi atâtea păcate pe care le încuviinţează creştinii care s-au născut creştini, şi atunci ar trebui să fie preocupaţi mai mult de o viaţă care să ne reprezinte în faţa lui Dumnezeu, ca pe unii care ne-am pomenit creştini în lumea aceasta. Poporul român, care s-a născut creştin, a scăzut mult de la măsurile începuturilor şi chiar de la măsurile cunoscute de noi. Eu, la vârsta mea de şaptezeci şi cinci de ani, m-am pomenit în alte împrejurări din viaţă, m-am pomenit în alte preocupări, m-am pomenit în altă atmosferă, care era creştină. A scăzut mult ceea ce a fost atunci faţă de ceea ce este acum.

Iubiţi credincioşi,

Se spune mereu că comuniştii, cei de concepţie materialistă, au dus poporul la ceea ce este astăzi. Poate că da şi poate că nu. Da, în înţelesul că i-au asuprit pe oameni, i-au asuprit pe membrii de partid, au asuprit pe cei din învăţământ, au asuprit pe cei din armată. Membrii de partid erau îndrumaţi să nu meargă la Biserică, erau îndrumaţi să nu se cunune religios, erau îndrumaţi să nu aibă credinţă şi au şi reuşit să-i deruteze pe unii. Trebuie să ştim un lucru: cine a vrut să fie bun creştin a putut fi şi pe vremea aceea şi dacă a vrut să meargă la Biserică şi să-şi manifeste credinţa, chiar cu risc, a putut-o face şi a făcut-o, dar ceea ce s-a întâmplat la noi, în înţelesul acesta de rătăcire de la bine, de la adevăr, de la credinţă, de la viaţă creştină, nu s-a întâmplat numai aici în ţara noastră, ci s-a întâmplat peste tot în lume. Duceţi-vă în America, duceţi-vă în Franţa, duceţi-vă în Germania, duceţi-vă în Spania, duceţi-vă oriunde şi vedeţi şi acolo câte răutăţi sunt, ca şi când oamenii n-ar mai şti de Dumnezeu, n-ar mai şti de Evanghelie.

Aşa încât, se poate pune acum întrebarea: oare azi de cine ar putea să-i fie drag Domnului Hristos, cum I-a fost drag de tânărul acela bogat, dar care era preocupat de o viaţă sfântă şi care împlinea şi împlinise poruncile lui Dumnezeu?

Iubiţi credincioşi,

Să ne gândim la toate acestea în folosul nostru. Să ne întrebăm: căutăm noi împărăţia lui Dumnezeu? Căutăm noi viaţa de veci? Ne ferim noi de păcate? Îndeplinim poruncile lui Dumnezeu? Împlinind poruncile lui Dumnezeu, putem renunţa măcar la prisosul nostru. Ne gândim la faptul că e un dar de la Dumnezeu, că suntem într-un popor, facem parte dintr-un popor care s-a născut creştin şi trăim creştineşte până la măsura aceea, încât văzând oamenii faptele noastre cele bune să preamărească pe Tatăl nostru cel din ceruri. Să ne gândim la toate acestea şi să cerem ajutor de la Dumnezeu ca şi prin rugăciunile Sfântului Andrei - cel întâi chemat, să înaintăm într-o viaţă pe care o binecuvântează Dumnezeu acum şi o binecuvântează în vecii vecilor. Amin!

Duminica a 31-a după Rusalii

(a Orbului)

Lc. 18,35-43

Evanghelia, izvor de nădejde şi de bucurie

Exemple de vindecare a celor orbi în Sfânta Scriptură

Preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Când mi s-a spus că urmează să predic astăzi , am întrebat ce duminică este şi am aflat că este a 31-a după Rusalii şi am întrebat de asemenea ce Evanghelie se citeşte în această duminică şi mi s-a spus că Evanghelia în care se relatează despre vindecarea unui orb la Ierihon. Am mai pus o întrebare, şi anume, după ce relatare se citeşte despre această minune şi mi s-a spus că după cea din Sfânta Evanghelie de la Luca. Am pus şi această a treia întrebare deoarece în Sfintele Evanghelii sunt 3 relatări despre vindecarea unui orb la Ierihon, una în Sfânta Evanghelie de la Matei, una în Sfânta Evanghelie de la Marcu şi cea de-a treia în Sfânta Evanghelie de la Luca .

Dacă cineva ştie lucrul acesta şi doreşte să cunoască ce se spune în cele trei relatări, ajunge să-şi dea seama că sunt şi deosebiri între relatările celor trei evanghelişti şi anume: Sfântul Evanghelist Matei prezintă vindecarea a doi orbi la ieşirea din Ierihon; Sfântul Evanghelist Marcu înfăţişează vindecarea unui singur orb, tot la ieşirea din Ierihon, pe nume Bartimeu, iar Sfântul Evanghelist Luca înfăţişează vindecarea unui orb la intrarea în Ierihon .

Bineînţeles că, ştiind lucrurile acestea, ar putea omul să-şi pună întrebarea *"cum a fost?",* pentru că un evanghelist spune că a fost vindecat unul singur la intrarea în Ierihon, altul că a fost vindecat unul singur la ieşirea din Ierihon şi altul că au fost vindecaţi doi la ieşirea din Ierihon.

Chestiunea aceasta poate fi lămurită destul de simplu dacă ne gândim că Sfântul Evanghelist Matei ar fi putut prezenta doi pentru că doi au fost, unul la intrarea în Ierihon iar altul la ieşirea din Ierihon, în împrejurări asemănătoare. Însă, pentru noi, lucrul de căpătâi este să credem şi să mărturisim că Domnul Hristos are putere vindecătoare, are putere întregitoare de trup şi de suflet, că Domnul nostru Iisus Hristos a făcut astfel de minuni.

Iubiţi credincioşi,

Noi suntem obişnuiţi cu minuni de felul acesta pentru că în Sfintele Evanghelii sunt mai multe minuni de vindecare a unor oameni fără vedere. Şi anume:

Sfântul Evanghelist Matei prezintă patru - doi şi doi; către sfârşitul capitolului 9, apoi la sfârşitul capitolului 20.

Sfântul Evanghelist Marcu ne prezintă şi el doi oameni, unul în Betsaida , despre care putem citi în al 4-lea capitol din Sfânta Evanghelie de la Marcu şi unul la Ierihon, cel cu numele de Bartimeu, la ieşirea din Ierihon .

Sfântul Evanghelist Luca ne prezintă un orb la Ierihon, unul singur în toată Evanghelia sa.

Iar **Sfântul Evanghelist Ioan** ne prezintă vindecarea unui orb din naştere care-i cuprinsă în al 9-lea capitol al Evangheliei sale.

„Iisuse, Fiul lui David , miluieşte-mă!”

Aşadar, suntem obişnuiţi cu astfel de minuni şi n-avem de ce să stăruim asupra minunii în sine; de foarte multe ori e importantă împrejurarea în care s-a făcut o minune sau alta şi anume ce ne vor spune Sfinţii Evanghelişti în legătură cu minunea respectivă .

Toţi evangheliştii numiţi sinoptici, adică cei trei, Matei, Marcu şi Luca, prezintă împrejurări asemănătoare în legătură cu minunea vindecării orbului (sau orbilor) de la Ierihon, care după aceea nu au mai fost orbi, ci au fost oameni cu vedere.

Fiecare dintre ei a strigat “*Iisuse, Fiul lui David , miluieşte-ne*!” Pe toţi i-au oprit cei din jurul lor să nu mai strige, pentru că ei, auzind că trece Iisus din Nazaret şi ştiind că Iisus are putere vindecătoare, au cerut mila Mântuitorului şi au zis : “*Iisuse , fiul lui David, miluieşte-ne*!” De ce au zis “Fiul lui David“, că noi nu zicem asta? Ei au zis aşa pentru că Mesia era aşteptat ca fiind din neamul lui David, un descendent coborâtor din neamul lui David. Şi când au zis *“Iisuse, Fiul lui David…“* s-au gândit la calitatea de mântuitor, la calitatea de mesia a Domnului Hristos.

Pe toţi i-au oprit - deranja strigătul lor -, iar pe ei nu-i interesa decât să ajungă strigătul lor la Domnul Hristos şi să primească vindecarea dorită şi aşteptată. Au primit vindecarea, au preamărit pe Dumnezeu şi L-au urmat pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Sfântul Evanghelist Marcu are un amănunt asupra căruia aş vrea să ne oprim puţin. Deşi Evanghelia sa este cea mai scurtă dintre Evanghelii (şi după numărul de capitole –16- şi după lungimea ei), cu toate acestea, în Evanghelia de la Marcu avem cele mai multe informaţii pe care le găsim numai la Sfântul Evanghelist Marcu. Numai Sfântul Evanghelist Marcu spune că Iisus a privit la tânărul cel bogat şi că i-a fost drag de el. Sfântul Evanghelist Marcu este singurul care ne dă amănunte în legătură cu tatăl fiului lunatic, către care a zis Domnul Hristos *“dacă poţi crede, toate sunt cu putinţă pentru cel credincios*“, iar el a spus “*Cred Doamne, ajută necredinţei mele*!”. În legătură cu minunea făcută la Ierihon, când Domnul Hristos i-a dat lui Bartimeu vederea, Sfântul Evanghelist Marcu este singurul care dă numele celui care a primit vederea la Ierihon, “*Bar-Timeu*“ adică fiul lui Timeu. Bartimeu a strigat *“Iisuse, Fiul lui David, miluieşte-mă!“*.

Iubiţi credincioşi,

Noi nu-i mai spunem Fiul lui David pentru că ştim că Domnul Hristos este mai mult decât Fiul lui David, este Fiul lui Dumnezeu. Dar cum zicem noi? “*Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul*“.

„Ai încredere, scoală-te; te cheamă!”

Bartimeu striga, dar lumea îi stătea împotrivă să nu mai strige. Domnul Iisus Hristos a auzit strigătul lui Bartimeu şi ne spune Sfântul Evanghelist Marcu, că Domnul a poruncit să-l cheme, ca să ajungă omul acela aproape de Domnul Hristos. Şi atunci oameni din mulţime, şi ăsta-i lucrul pe care vreau acuma să-l avem în vedere, s-au dus la el (cei care au zis mai întâi să tacă!) şi i-au spus aşa “*Ai încredere, scoală-te; te cheamă*!”.

Iubiţi credincioşi,

Dacă ne gândim puţin la aceste cuvinte spuse de oameni şi rămase în Evanghelie, mulţi sunt care zic că în Evanghelie e Cuvântul lui Dumnezeu, dar bineînţeles că este şi cuvânt omenesc nu numai Cuvântul lui Dumnezeu. Iată un cuvânt al omului: "*Ai încredere, scoală-te; te cheamă!*". Un cuvânt al oamenilor.

Acest cuvânt al omului e un fel de rezumat al Evangheliei. Eu m-am gândit de multe ori că dacă ar fi să punem un motto, adică un cuvânt de plecare, un cuvânt de reprezentare la Evanghelii, la fiecare Evanghelie şi la toate Evangheliile cuvântul cel mai potrivit ar fi acesta : "*Ai încredere, scoală-te; te cheamă*!" (Mc. 10, 49).

Acesta-i rostul Evangheliei, să ne înveţe că Domnul Hristos ne cheamă, să ne dea încredere în Domnul nostru Iisus Hristos şi să ne facă să ducem altă viaţă, viaţă de om care e angajat pentru Dumnezeu. Ai încredere! Dacă ai încredere faci ceva. Ce faci? Te ridici, te scoli. Faptul acesta se întăreşte şi prin faptul că Domnul Hristos ne cheamă. Domnul Hristos ne cheamă pe toţi, pe toţi ne cheamă şi atunci când zice de pildă "*Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi Eu vă voi odihni pe voi*", ne cheamă pe toţi . Sau "*Învăţătorul este aici şi te cheamă*" (In. 11, 28), tot un cuvânt al omului (aşa a zis Marta către Maria - cele două surori ale lui Lazăr înviat de Hristos). Şi cuvântul acesta poate fi pus ca motto pentru Evanghelie. Învăţătorul este aici! Unde aici? În Evanghelie! Şi te cheamă!

Credinţă şi suferinţă

Iubiţi credincioşi,

Însă se întâmplă de multe ori că noi avem încredere, ştim că ne cheamă Domnul Hristos, facem şi noi nişte eforturi să ne ridicăm mai presus de lumea acesta şi cu toate acestea nu simţim ajutorul lui Dumnezeu, pe care însă îl avem. De ce? Pentru că altele sunt gândurile oamenilor şi altele sunt gândurile lui Dumnezeu. Noi dacă avem încredere în Domnul nostru Iisus Hristos, trebuie să ne lăsăm în seama Lui şi atunci Domnul Hristos nu se poate să nu ne ajute, ne ajută în felul în care ştie El că trebuie să fim ajutaţi.

Sfântul Apostol Pavel care a umblat atâta pentru propovăduirea Evangheliei, pentru Domnul Hristos, avea nişte suferinţe de care n-a scăpat, deşi s-a rugat lui Dumnezeu, s-a rugat de Domnul Hristos să îndepărteze de el suferinţa pe care o purta în trup şi n-a fost scutit de suferinţă, poate că tocmai de aceea, ca să poată să fie propovăduitor şi pentru cei ce suferă şi să nu se spună despre el, cum s-a spus despre Iov, că se poate lăuda că toate-i merg bine. Uite, Sfântul Apostol Pavel a avut nişte lucruri de suferit, nişte greutăţi de dus. Le-a dus. Ar putea zice cineva: *«Bine, dar nu e dreptate la Dumnezeu că uite câte a făcut el pentru Dumnezeu şi totuşi Dumnezeu nu l-a miluit cu sănătate deplină».* E drept că nu l-a miluit cu sănătate deplină, da-i mai mare lucru să-l mărturiseşti pe Dumnezeu în suferinţa pe care o ai decât să nu ai nici un fel de suferinţă. Ştie Dumnezeu cum să ne împartă la toţi, şi apoi să ştiţi, iubiţi credincioşi, că oamenii depăşesc prin credinţă suferinţele.

Un doctor, care în trecut a lucrat mult cu Oastea Domnului şi care a fost şi pe aici (doctorul Ion Suciu Sibianul), a spus aici, la mănăstire, o vorbă care m-aş bucura să se ţină minte: "*Mai ales două lucruri nu poate face omul fără credinţa în Dumnezeu: să crească copii buni şi să suporte o suferinţă grea*" .

Sunt atâţia oameni care suportă suferinţe grele în credinţă şi biruie în credinţă suferinţa. Nu în înţelesul că dispare suferinţa. Mie îmi place să spun că credinţa are darul de a rezolva toate. Nu există nici un lucru pe care credinţa nu îl rezolvă, numai că îl rezolvă cum ştie Dumnezeu că trebuie rezolvat lucrul acela. Prin urmare, cineva care are o suferinţă grea şi o duce, e mai mult decât dacă ar avea o sănătate deplină şi s-ar bucura de sănătate şi ar mulţumi lui Dumnezeu.

Bineînţeles, iubiţi credincioşi, prin asta noi nu vrem să spunem că boala este un ajutor. Ea poate fi şi un ajutor. Suferinţa, necazul, pot fi şi un ajutor pentru binele omului, pentru mântuirea omului, dar noi nu dorim să suferim. De ce nu dorim să suferim? Pentru că Dumnezeu nu vrea să suferim, El îngăduie suferinţa, dar nu o cere anume. Dumnezeu îngăduie suferinţa ca s-o putem birui, să putem trece de suferinţă. Sunt oameni despre care cei din jurul lor socotesc că suferă, dar ei de fapt nu suferă nimic, mai ales când este vorba de ceva nedureros. Când ai credinţa în Dumnezeu ai biruit lumea aceasta, pentru că Domnul Iisus Hristos, chiar el însuşi a spus: "*În lume necazuri veţi avea, dar îndrăzniţi, eu am biruit lumea*" (Ioan 16, 33). Oamenii biruiesc cu Domnul Hristos necazurile din lumea ceasta .

Totuşi Sfânta noastră Biserică vrea să nu suferim. De pildă, ne rugăm pentru sănătatea şi mântuirea credincioşilor. De ce ne rugăm pentru sănătate şi mântuire? Pentru că sănătatea şi mântuirea sunt daruri de la Dumnezeu. De ce zicem "*Sfârşit creştinesc vieţii noastre, fără durere, neânfruntat, în pace şi răspuns bun la*

înfricoşătoarea judecată a lui Hristos să cerem"? De ce cerem lucrurile acestea de la Dumnezeu? Pentru că le socotim bune. Sau ne rugăm pentru Întâi Stătătorul Bisericii din care facem parte. Noi ne rugăm, de exemplu, pentru mitropolitul nostru şi zicem: *"Întâi pomeneşte Doamne pe Înalt Prea Sfinţitul, Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru Antonie pe care-l dăruieşte Sfintelor Tale Biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învăţând cuvântul adevărului Tău"*. Cum să-l dea Bisericii? Cum să-l dăruiască Bisericii? În pace, în linişte, întreg, nevătămat, fără lipsuri, cinstit, sănătos, îndelungat în zile. De ce? Ca să poată propovădui cuvântul adevărului Tău.

Ce se răspunde la aceste cuvinte? Se răspunde: "*Pe toţi şi pe toate*", sau mai demult se spunea şi "*Pentru toţi şi pentru toate*", iar la Sighişoara am auzit spunându-se: "*Doamne miluieşte pe toţi şi pe toate*". De ce? Când spunem aceasta, ce spunem, ce afirmăm? Afirmăm că nu numai pe Mitropolitul îl vrem în pace, sănătos, întreg, cinstit, îndelungat în zile, ci pe toţi credincioşii şi pe toate credincioasele le vrem aşa cum îl vrem pe mitropolitul, în pace, întreg, cinstit, sănătos.

De la ajutor şi mângâiere, la vindecare deplină

Aşa gândeşte Biserica. De ce gândeşte Biserica aşa? Pentru că aşa a învăţat de la Domnul Hristos, pentru că Domnul Hristos a dat întregime trupului şi atunci, dacă a dat întregime trupului, însemnă că întregimea este lucrul de căpetenie. Dacă mai sunt şi nişte lipsuri şi nişte necazuri, nişte devieri de la ceea ce este bine, ştim că aşa vrea Dumnezeu, că Dumnezeu îngăduie lucrurile acestea şi că lucrurile acestea sunt cu un rost, noi nu ştim de ce - "*Ceea ce fac Eu acum tu nu pricepi, dar mai târziu vei înţelege*" (In. 13,7) i-a spus Domnul Hristos Sfântului Apostol Petru. Va veni şi vremea înţelegerilor, dar până atunci fiecare ducem ce ne-a rânduit Dumnezeu pentru binele nostru personal şi pentru binele altora, pentru că necazurile care sunt şi pe care le ducem noi sau alţii, nu-s numai ale noastre, sunt şi ale celor din jurul nostru. Şi atunci, cei din jurul nostru se mântuiesc intervenind spre bine, completând lipsurile pe care le au cei cu lipsuri. Asta-i vindecarea pe care o dă omul de rând: **ajutorul**. Domnul Hristos a dat **vindecare deplină** pentru că este Dumnezeu şi a făcut aceasta fiind Dumnezeu, dar unde îngăduie în continuare lipsa şi neputinţa, acolo le dă celor din jur putere de ajutorare, răbdare. Puterea aceasta de a ajuta, cu răbdare, este minunea pe care o putem face noi, ca oameni, şi prin care înaintăm spre Dumnezeu, înaintăm şi cei care facem minunea şi înaintează şi o folosesc şi cei pentru care se face minunea aceasta a ajutorării.

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Evanghelist Marcu şi Sfântul Evanghelist Luca, în legătură cu slăbănogul de la Capernaum, spun că cei patru care l-au adus în faţa Domnului Iisus Hristos, l-au dus prin acoperişul casei şi l-au coborât în faţa Domnului Hristos. Asta este ceea ce facem când ajutăm pe un om, îl ducem în faţa Domnului Hristos prin ceea ce facem noi pentru el. Dacă avem credinţă atunci facem mult, dacă nu avem credinţă atunci nu facem nici puţin. Credinţa este salvatoare, credinţa este mântuitoare, credinţa este ridicătoare.

Despre Maica Tereza din Calcutta se spune că era odată lângă un bolnav şi curăţa nişte răni care miroseau urât. Ea voia să ajute pe omul acela care era în necaz şi cineva a trecut pe acolo şi a zis: *"Eu n-aş face asta nici pentru un milion de dolari*" şi Maica Tereza a spus: "*Nici eu, pentru un milion de dolari n-aş face, dar pentru Dumnezeu fac!*". Asta înseamnă să ai credinţă, să faci ceva ce n-ai face pentru întreagă lumea aceasta, dar pentru Dumnezeu faci. Şi dacă nu faci, să ştii că eşti în lipsă cu credinţa. Dar dacă ai credinţă, biruieşti şi tu şi îl ajuţi şi pe altul să biruiască.

"Împărate ceresc, Mângâietorule", zicem noi în rugăciune, vorbind cu Duhul Sfânt. Să fim deci doritori de a aduce **mângâiere**, să fim doritori de a ajuta, doritori de a împlini ceea ce nu poate omul singur, dar ceea ce poate împlini împreună cu Duhul Sfânt. Aceasta este puterea noastră, asta este vindecarea pe care o aducem noi. "*Pe bolnavi mâinile îşi vor pune şi bine le va fi*" (Mc.16, 18), se spune în Sfânta Evanghelie de la Marcu, Cuvânt al Domnului Iisus Hristos şi eu cred că nu-i vorba numai de **sănătate,** ci e vorba şi de **mângâiere**.

Dumnezeu să ne ajute să ne întărim în gânduri bune, Dumnezeu să ne ajute să înmulţim binele la măsurile noastre, Dumnezeu să ne ajute să putem să ne purtăm fiecare partea de greutate câtă ne-a dat-o Dumnezeu, s-o purtăm şi să fim ajutători către cei care au de purtat şi ei greutăţi şi poate greutăţi mai mari decât ale noastre şi să nu uităm niciodată cuvântul: "*Ai încredere, scoală-te; te cheamă*". Amin!

Duminica a 32-a după Rusalii
(a lui Zaheu) **Lc. 19, 1-10**
şi Întâmpinarea Domnului

Să-l întâmpinăm şi noi pe Hristos, în inima noastră

Două întâmpinări ale Domnului Hristos

Preacuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Astăzi este duminică şi este sărbătoare. Şi în duminică şi în sărbătoare pomenim două întâmpinări.

Sărbătoarea se numeşte *Întâmpinarea Domnului* şi la această sărbătoare pomenim cu sărbătorire o întâmpinare, întâmpinarea pe care a făcut-o Domnului Hristos, dreptul Simeon şi proorociţa Ana, când pruncul Iisus a fost în templul din Ierusalim ca să se împlinească şi pentru El, dătătorul Legii, ceea ce dispunea Legea Vechiului Testament. E o întâmpinare, o întâmpinare pe care, pomenind-o, ne dă de înţeles că este cazul să ne gândim şi la alte întâmpinări.

Şi, iată, în această Duminică mai pomenim o întâmpinare. Şi anume, o întâmpinare pe care I-a făcut-o Domnului Hristos un om bogat din Ierihon. Un om mai mare peste vameşi, un om pe nume Zaheu care dorea să-L vadă pe Domnul Hristos. Acesta a aflat că Domnul Hristos a venit în Ierihon şi vroia să-L vadă. Dar îşi dădea seama că, în situaţia în care era el, mic fiind de statură şi înconjurat de mulţimea care-L aştepta pe Domnul Hristos, nu ar putea să-L vadă. Şi atunci, pentru că ţinea neapărat să-L vadă pe Domnul Hristos, s-a dus într-un loc pe unde ştia că va trece Domnul Hristos şi s-a urcat într-un pom ca să-L vadă de acolo. Şi L-a văzut! Dar nu numai că L-a văzut; Domnul Hristos, fiind cunoscător al gândurilor şi al inimilor, ştiind că Zaheu vrea să-l întâlnească, nu numai să-L vadă de la depărtare, i-a zis lui Zaheu: *„Zahee, grăbeşte-te de coboară, că astăzi în casa ta trebuie să rămân”* (Lc. 19, 5). Zaheu s-a coborât şi L-a primit pe Domnul Hristos în casa lui cu bucurie.

În prima întâmpinare pe care o pomenim astăzi, întâmpinarea de 40 de zile de viaţă a Domnului Hristos, ştim că dreptul Simeon a zis către Maica Domnului: *„Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel şi spre semn de împotrivire”*. Ceea ce a spus dreptul Simeon s-a întâmplat în vremea lui Zaheu, sau s-a întâmplat şi în vremea lui Zaheu. Anume, unii dintre cei care erau de faţă când Domnul Hristos a intrat în casa lui Zaheu, au cârtit împotriva Lui şi ziceau că Iisus a intrat să găzduiască la un om păcătos. Ce înseamnă aceasta? Aceasta înseamnă că ei se socoteau mai buni decât Zaheu. Şi dacă s-ar fi dus Domnul Hristos în casa oricăruia dintre ei, ar fi zis că este la loc bun, că este în casa unui om drept.

Ştiindu-se că Zaheu era un om bogat şi era mai-marele vameşilor, Zaheu se găsea în situaţia de om pe care-l dispreţuiau cei care se socoteau mai buni. L-au numit păcătos, iar pe Domnul Hristos L-au găsit de rău pentru că s-a dus să găzduiască la „un om păcătos”. De fapt, „omul păcătos” nu a rămas păcătos, pentru că Domnul Hristos l-a mântuit pe Zaheu.

Ni se spune în Sfânta Evanghelie de la Luca, capitolul 19, că stând Zaheu în faţa Domnului a zis aşa: *„Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, şi dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit”* (Lc. 19, 8). Domnul Hristos, auzind aceste cuvinte ale lui Zaheu, care exprimau hotărârea lui şi gândul lui de a-şi schimba viaţa, a zis aşa: *„Astăzi i s-a făcut mântuire casei acesteia, că şi acesta este fiul lui Avraam, că pe cel pierdut a venit Fiul Omului să-l caute şi să-l mântuiască”* (Lc. 19, 9-10).

Prin urmare, s-au împlinit cu Zaheu cuvintele dreptului Simeon, că Domnul Hristos este pus spre căderea şi ridicarea multora. Şi, într-adevăr, aşa a fost. În faţa Domnului Hristos, unii s-au ridicat şi alţii au căzut. Au căzut cei care L-au judecat pe Domnul Hristos, pe Zaheu; care L-au osândit pe Domnul Hristos şi l-au osândit pe Zaheu:

despre Zaheu spunând că este om păcătos, iar despre Domnul Hristos spunând că a intrat să găzduiască la un om păcătos. Aceia au căzut, iar Zaheu care a zis către Domnul Hristos: *„Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, şi dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit”*, s-a ridicat. Iar ridicarea lui a mărturisit-o Domnul Hristos, Care a zis: *„Astăzi i s-a făcut mântuire casei acesteia, că şi acesta este fiul lui Avraam, că pe cel pierdut a venit Fiul Omului să-l caute şi să-l mântuiască”.* Numai despre Domnul Hristos s-a spus că este Fiul Omului, pentru că prin Fiul Omului nu înţelegem numai fiul unui om, ci înţelegem pe Domnul Hristos, Mesia cel mult dorit, care *„pe cel pierdut a venit… să-l mântuiască”.* Căci pentru fiecare dintre oamenii căzuţi a venit în lumea aceasta Fiul lui Dumnezeu care s-a făcut om: să-i mântuiască, să-i ridice, să-i schimbe, să-i transforme, să-i facă vrednici de Dumnezeu.

Întâmpinarea, o lucrare a Duhului Sfânt

Iubiţi credincioşi,

Cuvintele acestea: *„Iată, Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora… ”*, spuse de dreptul Simeon, au fost spuse sub puterea Duhului Sfânt. Pentru că dreptul Simeon s-a dus la templu din îndemnul Duhului Sfânt, atunci când Maica Domnului şi dreptul Iosif L-au dus pe Domnul Hristos în templul din Ierusalim ca să facă pentru El ceea ce hotăra Legea Vechiului Testament. Aşa este scris în Sfânta Evanghelie de la Luca şi ştim despre dreptul Simeon că era drept şi temător de Dumnezeu, că Duhul Sfânt era deasupra lui şi că a primit făgăduinţă că nu va muri înainte de a vedea pe Cel prin care avea să vină mântuirea lui Israel, pe Mântuitorul lumii, pe Domnul Hristos.

Într-adevăr, dreptul Simeon, fiind şi temător şi cu Duhul Sfânt deasupra lui, îndemnat fiind de Duhul Sfânt, a ajuns să-L vadă pe Domnul Hristos şi de aceea, văzându-L pe Domnul Hristos şi primindu-L în braţele lui, şi-a exprimat dorinţa de a trece din această viaţă pământească pentru că i s-a împlinit dorinţa, pentru că i s-a împlinit gândul de a-L vedea pe Mântuitorul lumii. Şi, bineînţeles, lucrul acesta l-a simţit tot prin lucrarea Duhului Sfânt pentru că dreptul Simeon, dacă nu ar fi avut insuflarea Duhului Sfânt, nu ar fi putut să-şi dea seama că acel Prunc - au mai fost şi alţii duşi la Ierusalim, în templu - este Mântuitorul lumii. Şi, luându-L în braţe, a zis: *„Acum slobozeşte în pace pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, că văzură ochii mei mântuirea Ta pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor, Lumină spre descoperirea neamurilor şi slavă poporului Tău, Israel”* (Lc. 2, 29-32).

Este o rugăciune, o rugăciune care s-a împlinit dreptului Simeon, o rugăciune pe care o spunem şi noi în fiecare zi la vecernie, la slujba de seară, ca şi când în fiecare zi ne-am întâlni cu Domnul Hristos şi am putea trece la cele veşnice. Spunem: *Acum slobozeşte pe robul Tău Stăpâne, eliberează Doamne pe robul Tău, pe mine robul Tău, că au văzut ochii mei mântuirea Ta*. Numai că între noi şi dreptul Simeon este o deosebire, noi spunem cuvintele acestea ca o rânduială, spre împlinirea unei rânduieli, pe când dreptul Simeon a spus cuvintele acestea din sufletul său, a spus cuvintele acestea revărsându-şi dorinţa de a trece din lumea aceasta pentru că avea conştiinţa că s-a întâlnit cu Mântuitorul lumii. La noi este altfel! Cum este la noi? Noi nu avem conştiinţa că ne-am întâlnit cu Domnul Hristos şi atunci spunem cuvintele acestea mai mult ca o rânduială decât ca o dorinţă de a ne desprinde de cele pământeşti. Parcă am vrea să mai trăim o zi, şi mai multe zile, să ne facem vrednici de Dumnezeu, să ne întâlnim cu Domnul Hristos.

Iubiţi credincioşi,

Se spune în Sfânta Evanghelie că mai era în templu şi o femeie în vârstă, tare în vârstă, care a trăit cu soţul ei 7 ani de la căsătoria, şi după aceea a mai trăit încă 84 de ani de văduvie, peste cei 7 ani de la căsătoria ei. Ar fi fost 91 de ani. Şi, bineînţeles, se mai numără şi anii de feciorie, de dinaintea căsătoriei. În Orient fetele se căsătoresc devreme. În orice caz avea peste 100 de ani proorociţa Ana care a dat slavă lui Dumnezeu, pentru că şi ea L-a văzut pe Mântuitorul lumii. A văzut pe Mântuitorul lumii şi a spus celor de faţă despre Mântuitorul lumii. Se spune despre femeia aceasta că era în vârstă şi că trăia în apropiere de templul din Ierusalim, în legătură cu templul din Ierusalim. Şi încă ceva: trăia în post şi rugăciune.

Să învăţăm şi noi de la dreptul Simeon să fim drepţi şi temători de Dumnezeu, să fim fără de păcate, să învăţăm să fim doritori de a-L avea pe Duhul Sfânt lucrător în viaţa noastră, să ne lăsăm conduşi de Duhul Sfânt cum s-a lăsat dreptul Simeon, ca să ne întâlnim cu Domnul Hristos şi să pricepem că L-am întâlnit. Să învăţăm de la proorociţa Ana să fim drepţi şi temători de Dumnezeu. Dreptul Simeon a spus către Maica Domnului că prin sufletul

ei va trece sabie, spunând aceasta în legătură cu suferinţa Maicii Domnului atunci când Domnul Hristos a fost răstignit pe cruce.

Să-L întâmpinăm (primim) şi noi pe Hristos

Iubiţi credincioşi,

Acum avem în vedere două întâmpinări, întâmpinarea din Ierusalim şi întâmpinarea din Ierihon. La întâmpinarea pe care a făcut-o Domnului Hristos dreptul Simeon şi proorocița Ana, dreptul Simeon, pentru că L-a luat în braţe pe Domnul Hristos, se numeşte primitor de Dumnezeu. Domnul Hristos nu este numai om, ci şi Dumnezeu, aşa că Dreptul Simeon care L-a luat în braţe pe Domnul Hristos este primitor de Dumnezeu.

Fiecare dintre noi trebuie să fim primitori de Dumnezeu, primitori ai Domnului Hristos şi-L putem primi pe Domnul Hristos prin cuvântul Său, când ascultăm, când citim noi înşine din Sfânta Evanghelie. Îl primim pe Domnul Hristos atunci când Îi ascultăm cuvântul, când ne împărtăşim cu dumnezeieştile Taine, pentru că Domnul Hristos găseşte chipul de a intra în alcătuirea existenţei noastre. De aceea, suntem şi noi primitori de Dumnezeu când ne împărtăşim cu cinstitele Taine. Suntem primitori de Dumnezeu când ne gândim la Domnul Hristos, dar în braţele noastre nu-L mai putem primi, pentru că Domnul Hristos nu mai este copilul care poate fi luat în braţe; nici mamele nu-şi mai pot lua copiii în braţe când aceştia devin maturi. Pot să îi îmbrăţişeze şi se pot gândi cum au fost ei când ele îi luau în braţe.

Noi putem, totuşi, să fim primitori de Dumnezeu mai mult decât dreptul Simeon, pentru că-L primim pe Dumnezeu în viaţa noastră, în inima noastră, şi putem să fim purtători de Dumnezeu, purtători de Hristos, hristofori, primindu-L pe Domnul Hristos în existenţa noastră. *„Intră în alcătuirea mădularelor mele, […] în rărunchi şi în inimă…”* (Rugăciunea Sf. Simeon Metafrastul), ne rugăm noi Domnului Hristos după ce ne împărtăşim cu dumnezeieştile Taine.

Iubiţi credincioşi,

Noi vorbim despre întâmpinarea din Ierusalim, pe care i-a făcut-o dreptul Simeon Domnului Hristos, dar să ştiţi că nu numai dreptul Simeon L-a întâmpinat pe Domnul Hristos, ci şi Domnul Hristos l-a întâmpinat pe dreptul Simeon. Întâmpinarea vine din două părţi: întâmpinarea celui care aşteaptă şi întâmpinarea celui care vine. Şi întâmpinări de acestea au fost multe; nu a fost numai întâmpinarea lui Zaheu. Au fost şi alte multe întâmpinări în vremea Mântuitorului Iisus Hristos. Să ne gândim, de exemplu, la femeile mironosiţe care se întorceau de la mormântul Domnului Hristos unde nu L-au mai găsit pe Domnul Hristos pentru că înviase. S-au întâlnit cu Domnul Hristos, Domnul Hristos le-a întâmpinat în cale şi le-a spus: *„Bucuraţi-vă”* şi *„Nu vă temeţi!”*. Ştim apoi că s-a citit din Evanghelie despre întâmpinarea pe care Domnul Hristos le-a făcut-o celor 10 leproşi, pe care El i-a vindecat de lepră. Şi apoi despre întâmpinarea pe care a făcut-o unul dintre cei vindecaţi, care s-a întâlnit cu Domnul Hristos. Aşadar, sunt multe întâmpinări. Dar pe noi ne interesează mai mult întâmpinările care sunt cu putinţă acum, în vremea noastră.

Avem noi posibilitatea să-L întâmpinăm pe Domnul Hristos? Ne întâmpină Domnul Hristos pe noi? Domnul Hristos ne întâmpină pe noi când vine cu cuvântul Său spre noi, când vine cu dumnezeieştile Taine, cu Trupul şi Sângele Său către noi. Atunci ne întâmpină Domnul Hristos. Dar noi? Îl întâmpinăm noi pe Domnul Hristos? Da, îl întâmpinăm când ne rugăm Lui, când stăm în faţa Lui, când citim cuvintele Lui, atunci îl întâmpinăm pe Domnul Hristos. Ceea ce ne trebuie nouă este aşezarea dreptului Simeon şi aşezarea proorociţei Ana. Adică, să fim drepţi şi temători de Dumnezeu şi să avem pe Duhul Sfânt lucrător în viaţa noastră.

Iubiţi credincioşi,

Mai este o întâlnire: întâlnirea de la sfârşitul lumii, întâlnirea care va fi atunci când Domnul Hristos se va arăta pe norii cerului aşa cum fulgerul se arată de la răsărit şi se vede până la apus, când va fi de evidenţa tuturor celor care-L vor vedea atunci, vii şi morţi (morţii care vor învia). Deci, viii care vor fi atunci pe pământ şi morţii care vor învia îl vor vedea, îl vor întâlni pe Domnul Hristos şi-L vor întâmpina cum este scris în Scriptură. Va fi atunci o întâlnire hotărâtoare pentru veşnicia oamenilor, în înţelesul că după aceea va fi Judecata de Apoi şi vor fi despărţiţi cei buni de cei răi - *cum desparte păstorul oile de capre.* Vom fi şi noi printre cei buni dacă vom fi dintre cei credincioşi şi noi nădăjduim să fim dintre cei credincioşi. Îl vom întâlni pe Domnul Hristos, răpiţi fiind în văzduh, răpiţi fiind pe norii cerului, cum zice Sfântul Apostol Pavel *„că noi, cei vii, cei rămaşi până la venirea Domnului, nu*

le-o vom lua înainte celor adormiţi”, ci împreună vom fi răpiţi în nori ca să-L întâlnim pe Domnul în văzduh şi tot cu Domnul vom fi (I Tes. 4, 15-17).

Să ne gândim la lucrurile acestea acum, când pomenim două întâmpinări. Să ne gândim la toate întâmpinările Domnului Hristos venind spre noi şi la cele din partea noastră venind spre Domnul Hristos. Întâlnirea cu Domnul Hristos să fie aşa cum spune Sfântul Apostol Pavel: pentru totdeauna. Amin!

Perioada

Triodului

Duminica a 33-a după Rusalii

(a Vameşului şi a Fariseului)

Lc. 18, 10-14

Smerenia – odihnă a sufletului

Fariseul mândru de faptele sale şi vameşul smerit de păcatele sale

Cel ce se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se va smeri pe sine se va înălţa”

Prea Cuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Cu duminica aceasta, duminica vameşului şi a fariseului, începe pregătirea pentru Sfintele Paşti. De astăzi, peste 10 săptămâni vor fi Sfintele Paşti iar vremea aceasta începe cu atenţionarea Sfintei Biserici în privinţa pildei cu vameşul şi fariseul, începutul înaintării în viaţa duhovnicească de pregătire pentru Sfintele Paşti. E vorba de doi oameni care au făcut acelaşi lucru în acelaşi loc, dar nu la fel. E vorba de un fariseu, un om care se ocupa cu legea lui Dumnezeu şi care voia să împlinească ceea ce voia Dumnezeu de la om şi este vorba şi de un vameş, un om dispreţuit chiar şi de fariseu, un om care se gândea la Dumnezeu şi se gândea la el însuşi şi cerea de la Dumnezeu mila Lui. Amândoi se rugau, şi se rugau în acelaşi loc, în templul din Ierusalim. Rugăciunea nu le era la fel, amândoi însă, aveau conştiinţa că vorbesc cu Dumnezeu în rugăciune, dar spuneau lui Dumnezeu în rugăciune ceea ce credeau ei că trebuie să spună.

Fariseul făcea o rugăciune de mulţumire şi spunea: *„Doamne, îţi mulţumesc că nu sunt ca ceilalţi oameni”*; ceilalţi oameni, zicea el mai departe, sunt răpitori, sunt nedrepţi, sunt necredincioşi în căsătorie. Spunea mai departe fariseul că îi mulţumeşte lui Dumnezeu că nu este ca vameşul acela care se ruga în templul din Ierusalim, adăugând că posteşte de două ori pe săptămână, că dă zeciuială din toate câte are. Acesta este conţinutul rugăciunii fariseului şi să ştiţi că avea dreptate, avea dreptate în ceea ce spunea. Mai întâi de toate, avea dreptate să-i mulţumească lui Dumnezeu pentru ceea ce făcea el spre bine, avea dreptate că postea de două ori pe săptămână, avea dreptate că dădea a zecea parte din veniturile lui la templu, dar nu avea dreptate să se creadă mai presus de toţi oamenii: *„Îţi mulţumesc Ţie, Doamne, că nu sunt ca ceilalţi oameni”*, deci el îşi fixa o poziţie anume: mai presus de toţi oamenii. Făcea lucruri bune postind de două ori pe săptămână, făcea lucruri bune dând zeciuială - a zecea parte - din venitul lui la templu. Era bine că era corect în căsătoria lui, era bine că nu era risipitor, că nu se bucura de bunurile altora, dar nu avea de unde să ştie că Domnul Hristos cerea mai mult de la supuşii săi decât făcea el.

În Sfânta Evanghelie de la Matei citim că a zis Domnul Hristos: *„Dacă dreptatea voastră n-o va întrece pe a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor”* (Mt. 5, 20). Dacă sunteţi numai la măsura fariseului, care spune că posteşte de două ori pe săptămână şi că dă zeciuială din toate câte are, dacă sunteţi numai la măsura fariseului, care spune că este credincios în căsătoria lui şi că e corect în familia lui, dacă sunteţi numai la măsura fariseului, care spune despre sine că nu este risipitor şi că nu umblă după agonisiri nedrepte, dacă sunteţi numai la măsura fariseului care zice că el e drept, încă nu este destul. Şi nu este destul, pentru că fariseul care spunea toate acestea, mai spunea ceva: *„nu sunt ca toţi ceilalţi oameni”*, îi dispreţuia pe ceilalţi oameni şi spunea *„nu sunt ca vameşul acesta”* - dispreţuia pe vameşul care se ruga şi el la templu.

Domnul Hristos cere mai mult, mult mai mult. Şi anume, vorbind cu fariseii, le-a spus că: *„daţi zeciuială din izmă, din mărar şi din chimen, dar aţi lăsat părţile cele mai grele ale legii: dreptatea, mila şi credinţa”* (Mt. 23, 23). Şi bineînţeles că Domnul Hristos le-a spus mai departe că şi pe *„acestea trebuia să le faceţi, fără ca pe acelea*

să le lăsaţi”. Deci, să daţi zeciuială din toate câte trebuie să daţi, dar să ştiţi că asta nu este destul, ci trebuie să împliniţi şi dreptatea, mila şi credinţa.

Le-a spus Domnul Hristos că fac rău atunci când spală partea din afară a paharului şi a blidului şi nu se îngrijesc să spele partea dinăuntru a paharului şi a blidului. Şi i-a asemănat Domnul Hristos pe farisei cu mormintele împodobite pe dinafară, dar care, în interior au oase goale de morţi. Prin urmare, Domnul Hristos cere de la ucenicii săi mult mai mult decât făceau fariseii: să se silească să aibă în sufletul lor rânduială şi să nu caute numai rânduiala din afară, cea cunoscută de oameni, ci să facă şi rânduiala dinăuntru, cea cunoscută de Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Vameşul nu se interesa de ceilalţi oameni, îşi cunoştea neputinţa şi neştiinţa, păcatele, nu îndrăznea nici ochii să îi ridice spre cer, ci îşi bătea pieptul şi zicea: *„Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosul!”*. Şi după ce Domnul Hristos a spus pilda aceasta, a adăugat că, după rugăciunea pe care a făcut-o la templu, vameşul s-a întors la casa sa mai îndreptat decât fariseul. Fariseul nu a câştigat îndreptarea vameşului pentru că avea şi nişte lucruri care nu erau bune. Vameşul, însă, pentru că nu se interesa de ceilalţi oameni, ci voia doar să aibă mila lui Dumnezeu, a fost mai primit decât fariseul.

Avem, aşadar, în pilda aceasta doi oameni, unul mândru şi unul smerit. Unul mândru pentru faptele sale şi unul smerit pentru păcatele sale. Şi după ce Domnul Hristos a spus pilda aceasta, a adăugat: *„Cel ce se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa”.* Înţelegem prin aceasta că omul care-i dispreţuitor, omul care face fapte bune, dar nu le acoperă cu smerenia, acela nu are primire la Dumnezeu, pe când omul smerit, oricâte păcate ar avea, poate să nădăjduiască la mila lui Dumnezeu. De ce? Pentru că Dumnezeu, pe cel mândru îl smereşte, adică îl aduce în situaţia de a-şi da seama că nu este aşa cum crede el, îl aduce în situaţia de a-şi cunoască neputinţa şi neştiinţa, iar pe omul care se smereşte îl înalţă; în cazul acesta, l-a înălţat pe vameş mai mult decât pe fariseul care se credea mai bun decât vameşul.

Iubiţi credincioşi,

Ştiţi voi oare în ce împrejurare a spus Domnul Hristos această pildă? Cui s-a adresat când a spus pilda aceasta pe care Sfântul Evanghelist Luca a cuprins-o în Evanghelia sa? Ştiţi voi pentru cine s-a spus pilda cu vameşul şi fariseul, care a ajuns până la noi?

Dat fiind faptul că şi noi ştim despre pilda aceasta prin citirea din Sfânta Evanghelie capitolul 18 de la Luca, fără îndoială că ea a fost spusă de Domnul Hristos şi pentru noi. Ştiţi că Domnul Hristos a spus cândva că *„Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece”* (Mc. 13, 31)? Deci, cuvintele acestea, din pilda cu vameşul şi cu fariseul, au rămas în Evanghelie, au ajuns până la noi, se vor continua în lumea aceasta şi în veşnicie, chiar dacă va trece cerul şi pământul. Dar, totuşi, către cine a fost spusă această Evanghelie? Putem să ştim noi către cine a fost spusă pilda aceasta? Da, putem. Eu, de exemplu, ştiu. Dar de unde ştiu? Ştiu de acolo, că am citit Sfânta Evanghelie. Voi s-ar putea întâmpla să nu ştiţi, pentru că aţi citit şi aţi uitat, s-ar putea întâmpla să nu fi citit, să fi ascultat numai pilda care s-a citit acum la Sfânta Liturghie. Şi pilda a fost introdusă când s-a citit la această Sfântă Liturghie cu cuvintele: *„Zis-a Domnul pilda aceasta…”.* Da, dar către cine a zis pilda aceasta? A zis-o cândva, de demult, către cineva, dar către cine anume? Cine poate să ne spună? Este scris în Sfânta Evanghelie: către unii care aveau despre ei încredinţarea că sunt drepţi şi îi dispreţuiau pe ceilalţi (Lc. 18, 9).

Numai cei smeriţi ştiu ce e smerenia

Iubiţi credincioşi,

În vremea aceasta, de început de pregătire pentru Sfintele Paşti, ni se pun în faţă neputinţa fariseului, care se credea drept şi biruinţa vameşului, care se ştia păcătos. Cu asta începem pregătirea pentru Sfintele Paşti, cu asta începem drumul de 70 de zile până la Sfintele Paşti şi nu trebuie să uităm niciodată gândul că pentru a înţelege pe Domnul Hristos, pentru a înţelege ceva din măreţiile Lui, trebuie să fim smeriţi ca El. Când a spălat Domnul Hristos picioarele ucenicilor Lui, El s-a smerit în faţa lor şi le-a arătat o cale, calea smereniei. Sfântul Apostol Petru împotrivindu-se, nelăsându-L pe Domnul Hristos să-i spele picioarele a vrut să ne arate o cale de mândrie. De fapt, el nu era mândru în sensul că vroia să se arate mândru, ci era mândru în înţelesul că nu voia să se lase modelat, să se lase dăltuit de Domnul Hristos, nu s-a pus la dispoziţia Domnului Hristos, nu a zis: *«Doamne, fă ce vrei Tu, nu ce vreau eu».* Domnul Hristos i-a spus : *„Dacă nu te voi spăla, nu vei avea parte cu Mine”.* De ce nu ai parte cu Mine? Pentru că nu te supui, pentru că nu te smereşti, pentru că nu eşti asemănător cu Mine, care sunt smerit. Şi atunci, Sfântul Apostol Petru şi-a dat seama de greşeala lui şi a zis: *„Doamne, nu numai picioarele, ci şi mâinile, şi capul”.*

Şi apoi, a zis Domnul Hristos: *„Voi Mă numiţi pe Mine Domn şi Învăţător şi bine ziceţi, căci sunt”.* Deci, ce sunt? Domn şi Învăţător, Învăţător şi Domn, şi trebuie să Mă aveţi ca Învăţător şi Domn, trebuie să Îmi fiţi ucenici şi să-Mi fiţi supuşi. Şi bine ziceţi căci sunt, sunt Învăţător şi Domn. *«Şi dacă Eu v-am spălat picioarele voastre şi voi sunteţi datori să vă spălaţi picioarele unii altora».* Adică sunteţi datori să vă curăţiţi unul pe altul, sunteţi datori să vă smeriţi unul în faţa celuilalt. În felul acesta se înalţă omul pe sine.

O sfântă din Biserica de Apus spunea că smerenia este ascensorul vieţii duhovniceşti. Aşa cum ascensorul te poate duce dintr-o dată sus, tot aşa şi smerenia te poate duce dintr-o dată sus, aşa cum l-a dus pe vameşul care zicea doar atât *„Doamne, milostiv fii mie, păcătosul”.*

Iubiţi credincioşi,

Aşa înalţă smerenia pe om. Dar ce este smerenia? Ştiţi, iubiţi credincioşi, ce este smerenia? Ce înseamnă să fim smeriţi? Ştiţi? S-ar putea întâmpla să nu ştiţi, că nici eu nu ştiu cât ar trebui să ştiu. Noi vorbim despre smerenie şi nu ne-a spus nimeni ce este smerenia. De ce? Ştiţi de ce? Pentru că în *Scara* Sfântului Ioan Scărarul este scris aşa: *„Smerenia este un dar fără de nume pe care îl ştie numai cel ce îl are”*. Nu ai smerenie, nu ştii ce este smerenia, ai smerenie, ştii ce este smerenia. Ei, totuşi, mai ştim noi nişte semne ale smereniei. Care sunt semnele smereniei? Mai întâi să te supui cu mintea faţă de Dumnezeu, să-i dai dreptate lui Dumnezeu aşa cum i-au dat dreptate vameşii şi păcătoşii şi să nu stai împotriva Domnului Hristos aşa cum au stat fariseii, adică aceia care au fost mândri. Aşa cum lumina cu întunericul nu pot fi niciodată împreună, deoarece sau este lumină, sau este întuneric, tot aşa nu pot fi împreună nici smerenia cu mândria. Ori eşti smerit şi nu eşti mândru, ori eşti mândru şi nu eşti smerit. Deci, cel ce are mândrie nu este smerit, cel ce are smerenie nu mai este mândru.

Ce înseamnă smerenia? Sfântul Ioan Scărarul vorbeşte despre smerenie spunând că *„nu poţi să lămureşti şi să-i spui cuiva ce este smerenia, aşa cum nu poţi să-i spui cuiva care nu a gustat mierea despre dulceaţa mierii”.* Poţi să ştii din experienţă ce este dulceaţa mierii, dar nu o poţi arăta cuiva care nu a gustat mierea. Tot aşa este şi cu smerenia. Eşti smerit, ştii ce este smerenia, nu eşti smerit, nu ştii ce este smerenia. Totuşi, mai ştim ceva. Mai ştim că smerenia este virtutea care nu se arată, adică nu se pune în evidenţă, nu caută să se arate că există. Smerenie are omul care nu se ceartă, omul care iertă, omul care trece cu vederea. Are smerenie acela care nu vrea să fie luat în seamă mai mult decât alţii, iar acela care caută să se arate singur nu are smerenie.

Iubiţi credincioşi,

În rânduielile de slujbă în legătură cu vameşul şi fariseul ni se face o recomandare şi anume, să facem faptele fariseului. Ce înseamnă aceasta? Să nu fim nedrepţi, să nu fim incorecţi în căsătorie, să nu fim iubitori de avere şi de lucruri străine, să dăm din ceea ce avem cât putem noi să dăm, până la a zecea parte, şi încă ceva: să postim de două ori pe săptămână, cel puţin de două ori pe săptămână.

Iată acum va veni postul Paştelui, toate zilele vor fi de post în vremea postului Paştelui. Atunci nu se va mai posti de două ori pe săptămână, ci de şapte ori pe săptămână. În celelalte vremi ale anului, atunci când nu este post în fiecare zi, suntem datori cel puţin de două ori pe săptămâna, miercurea şi vinerea, să postim ca să fim la măsurile fariseului. În mănăstiri, în general, se posteşte şi lunea ca să avem mai mare dreptate decât a fariseului: *„Dacă dreptatea voastră n-o va întrece pe a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor”* (Mt. 5, 20).

Smerenia – odihnă a sufletului şi asemănare cu Dumnezeu

Deci, iubiţi credincioşi, să căutăm să avem smerenie. Şi pentru că smerenia nu ne-o dăm noi, ci ne-o dă Dumnezeu, este un dar de la Dumnezeu, să cerem asta de la Dumnezeu. Să ne dea Dumnezeu smerenie. Cineva care cere smerenie, încă nu o are, iar cine o are, o revarsă din suflet aşa cum revarsă ceea ce are în suflet. Deci, să cerem de la Dumnezeu să ne dea smerenie fiindcă smerenia ne aseamănă cu Domnul Hristos şi dacă nu avem smerenie nu avem dar de la Dumnezeu şi nu ne asemănăm cu Domnul Hristos, dar ne asemănăm cu altcineva. Cu cine? Cu fariseul care se laudă cu faptele lui şi cu aceia către care a zis Domnul Hristos pilda cu vameşul şi fariseul, cu oamenii aceia care se socoteau pe sine drepţi şi îi priveau de sus, îi dispreţuiau pe ceilalţi oameni. Să ne ajute Bunul Dumnezeu, să ne lumineze cu lumina cunoştinţei, să avem smerenia

care odihneşte. V-am spus zilele trecute că un om smerit este un om odihnit. Domnul Hristos a spus: *„Învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre”* (Mt. 11, 29).

Cine nu are odihnă, cine are zdroabă sufletească, cine are nemulţumire, cine are împotrivire, cine are nelinişte sufletească înseamnă că nu are smerenie. Deci, semnul că suntem în smerenie este odihna sufletului. Iar răutatea, nemulţumirea, neliniştea, toate acestea sunt semne de mândrie. Mândria doare, iar smerenia odihneşte şi linişteşte. Să pornim pe calea care duce la Sfintele Paşti, să ne pregătim şi anul acesta pentru Sfintele Paşti, începând cu smerenia vameşului şi înlăturând din sufletele noastre mândria fariseului şi atunci darul lui Dumnezeu va fi cu noi iar la Sfintele Paşti vom putea cânta fără de osândă *„Hristos a înviat din morţi cu moartea pe moarte călcând, şi celor din morminte viaţă dăruindu-le”* şi vom putea să îmbrăţişăm pe toţi oamenii şi să iertăm toate pentru Înviere. Amin!

Duminica a 34-a după Rusalii

(a Fiului Risipitor)

Lc. 15, 11-32

Dumnezeu - un tată primitor, Care ne aşteaptă „acasă”

Pilda tatălui primitor

Toate câte s-au scris mai înainte, spre învăţătura noastră s-au scris, ca prin răbdarea şi mângâierea Scripturilor, nădejde să avem” (Rom. 15, 4).

Prea Cuvioase părinte stareţ, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

În Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel sunt cuprinse şi cuvintele acestea pe care le-am pus în fruntea cuvântării mele: *„Toate câte s-au scris mai înainte, spre învăţătura noastră s-au scris, ca prin răbdarea şi mângâierea Scripturilor, nădejde să avem”*. Când Sfântul Apostol Pavel a rostit aceste cuvinte a avut în vedere Scriptura Vechiului Testament, pentru că pe vremea aceea încă nu exista Noul Testament. Apăruseră câteva cărţi din Noul Testament, care însă nu aveau circulaţie. Sfântul Apostol Pavel s-a gândit la Vechiul Testament, dar cuvintele acestea se potrivesc încă şi mai bine pentru Scriptura Noului Testament, ele putând fi puse în faţa pildei cu ***fiul risipitor***, în faţa pildei pe care mie îmi place să o numesc pilda ***tatălui primitor***. Sfânta Biserică a rânduit ca pilda cu fiul risipitor (pilda tatălui primitor) să se citească în a doua duminica din vremea pregătirii pentru postul Paştelui, ea fiind una dintre cele trei pilde pe care le putem citi în capitolul 15 din Sfânta Evanghelie de la Luca, alături de pilda cu oaia cea pierdută şi pilda cu drahma cea pierdută.

În Sfânta Evanghelie de la Luca citim mai întâi că Domnul Hristos era înconjurat de vameşi şi păcătoşi şi că erau de faţa şi fariseii şi cărturarii. Către aceia, către vameşi şi păcătoşi şi către cărturari şi farisei a fost cuvântul Domnului Hristos, când a spus cele trei pilde: **cu oaia cea pierdută, cu drahma cea pierdută şi cu fiul risipitor**. Mântuitorul Hristos vroia să-i încredinţeze pe ascultătorii săi de atunci şi ne încredinţează şi pe noi, cititorii şi ascultătorii Sfintei Evanghelii de acum, că Domnul e bun, că Domnul e milostiv, că Domnul e păstorul cel bun, că Domnul se bucură de un păcătos care se întoarce la El mai mult decât de 99 de drepţi care nu au trebuinţă de pocăinţă. Dorea Domnul Hristos să le atragă atenţia oamenilor că în cer avem un Dumnezeu ca tată, că Dumnezeu e Tatăl nostru, că Dumnezeu-Tatăl nostru ne aşteaptă, că Dumnezeu-Tatăl nostru e gata să ne primească, că Dumnezeu-Tatăl nostru ne iubeşte, că Dumnezeu-Tatăl nostru ne cinsteşte, că Dumnezeu-Tatăl nostru doreşte să ne fie de folos. Voia Domnul Hristos să-i încredinţeze pe oameni că Dumnezeu ne este tuturor favorabil.

Ne-a învăţat Domnul Hristos o rugăciune, rugăciunea Tatăl Nostru, rugăciune pe care o citim în Sfânta Evanghelie de la Matei, capitolul 6 şi în Sfânta Evanghelie de la Luca, capitolul 11. În rugăciunea aceasta noi spunem, adresându-ne lui Dumnezeu: *„Tatăl nostru care eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău…”* şi celelalte care sunt în cuprinsul rugăciunii. Domnul Hristos a vrut să-i încredinţeze pe ascultătorii lui de atunci, pe când le spunea cuvinte de învăţătură şi vrea să ne încredinţeze şi pe noi, cei de acum, că avem un tată în cer şi că Tatăl cel din cer este mai bun decât orice tată de aici, de pe pământ.

În legătură cu aceasta, citim în Sfânta Evanghelie că a zis Domnul Hristos: *„Şi care tată dintre voi, dacă-i va cere fiul său pâine, îi va da piatră? Sau dacă-i va cere peşte, în loc de peşte îi va da şarpe? Sau dacă-i va cere un ou, îi va da scorpie?* Şi a adăugat că *„Dacă voi, răi fiind, ştiţi să daţi fiilor voştri daruri bune, cu atât mai mult Tatăl Cel din ceruri…”* (Lc. 11, 11-13).

Iubiţi credincioşi,

Noi zicem rugăciunea Tatăl Nostru şi o zicem de multe ori, ca şi când am recita o poezie şi nu ne gândim la Tatăl cel ceresc, care ne iubeşte mai mult decât tatăl cel pământesc şi care ne aşteaptă mai mult decât l-a aşteptat pe fiul risipitor, tatăl cel primitor. Nu ne gândim că Dumnezeu, pe care îl reprezintă aici pe pământ, tatăl fiului risipitor, aleargă înaintea noastră, că ne îmbrăţişează, că se bucură de noi, fii săi, că înmulţeşte binele şi bucuriile în această lume cu fiecare dintre noi, care ne apropiem de El, care ne întoarcem la El dacă cumva viaţa ne-a fost în rătăcire.

A spus Domnul Hristos pilda cu fiul risipitor ca să avem încredere în Dumnezeu, ca să avem încredere în lucrarea de îndreptare a vieţii noastre. A spus Domnul Hristos pilda aceasta ca să ne pună în atenţie bunătatea lui Dumnezeu. Fiecare dintre noi, ca oameni, suntem fiii lui Dumnezeu şi suntem fiii lui Dumnezeu pentru că suntem creaţi de Dumnezeu şi nu suntem singuri în lume, ci avem un tată în ceruri. Chiar avem un tată în ceruri şi tatăl cel din ceruri este mai bun decât tatăl nostru, cel de pe pământ. El este atotputernic, atotştiutor, El este iubire, pentru că zice în Scriptură: *”În Dumnezeu este iubire”* . Iar iubirea nu poate să respingă, ea poate doar să apropie. Cine iubeşte, primeşte în sine pe cel pe care îl iubeşte. Aşa fac oamenii şi aşa face şi Dumnezeu. Dumnezeu, care este iubire, îşi revarsă iubirea peste lume, îşi revarsă iubirea peste fiecare dintre noi. Dumnezeu, care este iubire, ne învăluie cu iubirea Sa şi prin această iubire ne primeşte în El însuşi.

„Cum te împreuni cu robii,
Fii ai Tatălui de-i faci!?
Cum de-i arzi, de dor rănindu-i,
Cum de iarăşi îi împaci?
Cum de rabzi şi suferi, Doamne?
Cum ne răsplăteşti îndată?
Cum de vezi cele ce-n taină
Numai Ţie Ţi-se-arată?
Cum, fiind aşa departe
Vezi ce facem fiecare?
Doamne robilor tăi dă-le,
Îndelunga ta răbdare!”

Aceste versuri le spunea în sinea sa Sfântul Simeon Noul Teolog. Noi nu zicem aşa pentru că nu am ajuns să ne încredinţăm, să simţim bunătatea lui Dumnezeu revărsată peste noi, nu am ajuns să ne dăm seama, cu uimire, de Dumnezeu, de care trebuie să se uimească oricine îl cunoaşte pe Dumnezeu. Dar ştim totuşi, chiar dacă nu suntem încredinţaţi, chiar dacă nu simţim în sufletul nostru că avem un tată în cer şi că Tatăl cel din cer este Tatăl Nostru, al tuturor. Noi, ca oameni, putem fi fii risipitori şi putem fi şi fii împotrivitori, aşa cum au fost cei doi fraţi, fii ai tatălui primitor. Unul a fost risipitor şi a cerut partea sa de avere, şi-a luat partea de avere şi a plecat undeva departe, într-o ţară îndepărtată, să facă ce vrea el, fără ca tatăl său să ştie cum îşi petrece el viaţa. Întrebarea este: noi nu ne asemănăm cumva cu fiul risipitor? Nu suntem noi, oare, cheltuitori ai averii pe care ne-a dat-o Dumnezeu? Nu suntem noi, oare, nepăsători faţă de Tatăl care a rămas undeva departe, pentru că am vrut noi să fie departe? Am ajuns în situaţia să ne dăm seama că-i mai bine lângă Tatăl pe care l-am părăsit? Ne-am făcut nişte socoteli în legătură cu faptul că am putea să fim, totuşi, cu Tatăl cel primitor?

Nu au uitat, iubiţi credincioşi, nici tatăl de fiu, nici fiul de tată. Fiul, când a ajuns în împrejurări grele, în situaţii neplăcute, umilitoare, şi-a adus aminte că a plecat de lângă tatăl său. S-a gândit că ar putea să vină din nou în casa tatălui său, şi-a dat seama că a făcut o greşeală mare, că a greşit şi în faţa cerului şi înaintea tatălui său. Aici e vorba de tatăl din pilda cu fiul risipitor, care era un tată pământesc, dar care îl reprezintă pe Dumnezeu, pe tatăl cel ceresc. S-a întors fiul, iar tatăl, într-adevăr cu inimă de tată, l-a văzut de departe că se întoarce, iar el, care nu l-a scos din sufletul său pe fiul său plecat, s-a bucurat că acesta se întoarce. În Sfânta Evanghelie scrie că a alergat înaintea lui şi a căzut pe grumazul lui şi l-a sărutat. Asta înseamnă că fiul a plecat de acasă, dar nu şi din inima tatălui său, că locul din inima tatălui său a rămas în aşa fel încât fiul să poată intra oricând s-ar întoarce şi de aceea a alergat

înaintea lui. Fiul a început să spună: *„Tată am greşit la cer şi înaintea ta”,* dar nu a mai avut vreme să spună şi *„primeşte-mă ca pe unul din servitorii tăi”*, pentru că tatăl l-a primit ca pe fiul său. A poruncit să i se aducă haina cea mai bună şi să-l îmbrace, a poruncit să i se dea inel în deget şi încălţăminte în picioare, a poruncit să se aducă viţelul cel îngrăşat, să-l junghie şi să facă un ospăţ mare cu îndestulare, că zicea el: *”Fiul meu acesta, a fost mort şi a înviat, a fost pierdut şi s-a aflat”.*

Dumnezeu-Tatăl ne aşteaptă „acasă”, în împărăţia Sa

Iubiţi credincioşi,

Noi zicem că pilda aceasta este pilda cu fiul risipitor. În cărţile de slujbă, în Triod de pildă, în legătură cu fiul risipitor, ni se atrage atenţia că fiecare dintre noi poate fi un fiu risipitor. Că într-un fel sau altul ne-am depărtat cândva de Tatăl cel ceresc, dar Tatăl nu s-a despărţit niciodată de noi, că tata e tată şi are inimă de tată, că tata ne aşteaptă, că tata ne iubeşte, ne primeşte, ne învăluie cu iubirea Sa, că tata ne este favorabil. Asta vrea Domnul Hristos să înţelegem din pilda cu fiul risipitor; dar mai vrea ceva: să înţelegem că lângă Tatăl cel ceresc putem să rămânem doar **dacă ne unim voia noastră cu voia Lui**, doar dacă nu plecăm de la El, dacă nu ne despărţim de El, dacă stăm în legătură cu El. S-ar fi sfârşit pilda aici dacă n-ar fi fost vorba şi de un alt fiu, de un fiu care nu a plecat de acasă, dar care era totuşi nemulţumit. De ce era nemulţumit? Pentru că gândea că tatăl nu i-a dat niciodată măcar un ied ca să se veselească cu prietenii lui deşi, zicea el, *„Ţi-am slujit totdeauna şi n-am călcat niciodată cuvântul tău”*. Fiul cel mare nu era acasă când a venit fratele său şi când a început veselia pentru întoarcerea lui. Iar când a aflat despre ce este vorba, nu a vrut să intre. De ce? Pentru că era fiu împotrivitor, pentru că îl judeca pe tatăl lui, pentru că nu se bucura de întoarcerea fratelui, pentru că nu s-a bucurat de primirea pe care i-a făcut-o tatăl primitor. Şi a ieşit tatăl să-l îmbuneze şi i-a spus că se cădea să ne veselim *„că fratele tău acesta a fost mort şi a înviat şi-a fost pierdut şi s-a aflat.”*

Iubiţi credincioşi,

„Fiul risipitor” sunt păcătoşii către care I-a fost Domnului Hristos cuvântul în cele trei pilde: cu oaia cea pierdută, cu drahma cea pierdută şi cu fiul risipitor. De la fiul risipitor, care s-a întors, putem învăţa, de asemenea, şi să nu fim risipitori, iar dacă suntem risipitori să ne întoarcem la tatăl cel primitor. Fiul risipitor s-a întors la tatăl primitor, iar tatăl primitor s-a veselit de întoarcerea lui. Celălalt fiu, rămas acasă, reprezintă pe fariseii şi cărturarii care erau nemulţumiţi că Domnul Hristos era bun cu vameşii şi cu păcătoşii şi nu s-au bucurat de bunătatea lui Dumnezeu şi totdeauna l-au judecat pe Domnul Hristos, zicând că *„mănâncă împreună cu vameşii şi cu păcătoşii”*. Nu-i bine să fim ca fratele risipitor, risipind darurile lui Dumnezeu, e bine să fim ca fiul risipitor pe calea de întoarcere, dacă am fost cumva în ţară îndepărtată. Nu-i bine să fim ca fiul care a rămas acasă şi care avea pretenţii în legătură cu faptul că a rămas acasă şi mai ales nu-i bine să fim nemulţumiţi de binele pe care îl dă Dumnezeu altuia. Să ne bucurăm de tot binele care se lucrează în jurul nostru, de binele pe care-l dă Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

În pilda cu drahma cea pierdută e vorba despre o monedă, o drahmă, pe care a pierdut-o o femeie. Ea a căutat-o şi până la urmă a găsit-o iar când a găsit-o a chemat pe vecine şi le-a spus: *”Veniţi să vă bucuraţi cu mine că am găsit drahma cea pierdută”.*

În pilda cu oaia cea pierdută este vorba despre un cioban care avea 100 de oi şi care a pierdut una. Şi s-a dus şi a căutat-o pe cea pierdută şi când a găsit-o a luat-o pe umerii săi şi a adus-o la turmă şi a zis către vecinii săi: *”Veniţi şi vă bucuraţi cu mine căci am găsit oaia cea pierdută”.* Şi Domnul Hristos trage o învăţătură din această pildă şi zice: *„Aşa se face bucurie în cer pentru un păcătos care se întoarce la pocăinţă, mai mare decât pentru 99 care n-au trebuinţă de pocăinţă”.*

Domnul Hristos scoate din aceste pilde învăţătura: *”Aşa se face bucurie în cer pentru un păcătos care se pocăieşte, mai mare decât pentru 99 care n-au trebuinţă de pocăinţă”*, adică, se face mare bucurie în cer pentru orice om care se întoarce de la rău la bine. Cu rostul acesta a spus Domnul Hristos cele trei pilde, cu rostul acesta, în această duminică, ni se pune în atenţie pilda cu fiul risipitor, ca să nu mai fim risipitori dacă suntem risipitori, ci să

fim cu dorinţa de a rămâne lângă Tatăl cel ceresc şi să nu fim ca fiul care n-a plecat de acasă, dar care tot era nemulţumit, ci să fim ca tatăl primitor. Să fim buni cu cei din jurul nostru, să fim buni cu cei care au trebuinţă de bunătatea noastră şi atunci am ascultat cu folos pilda cu fiul risipitor, pilda cu fratele împotrivitor, pilda cu tatăl primitor. Să ne gândim la aceasta, să ne gândim la ciobanul care duce oaia cea pierdută pe umerii săi, să ne gândim la bucuria femeii care şi-a găsit drahma cea pierdută şi să fim încrezători că avem un tată în cer, că Tatăl din cer este tatăl nostru, că Tatăl din cer este mai bun decât tatăl cel pământesc, decât părinţii cei pământeşti, să ne gândim că nu suntem singuri în această lume, să ne gândim că Dumnezeu aleargă către noi şi noi avem datoria să mergem către Dumnezeu.

Un părinte de aici, de la mănăstire, părintele Serafim Popescu - Dumnezeu să-l odihnească - zicea aşa: *"Că Dumnezeu face mulţi paşi către noi şi noi avem datoria să facem măcar un pas către El"*. Şi de multe ori nu facem nici acel pas care se cade să-l facem ca să ne întâlnim cu Dumnezeu.

Deci, iubiţi credincioşi, să învăţăm din această pilde să avem încredere în Dumnezeu, să avem nădejde. Mai ales să avem nădejde, iubiţi credincioşi. Am început cuvântarea cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Romani: *"Câte s-au scris, toate s-au scris spre învăţătura noastră…"*, deci şi pilda cu fiul risipitor s-a scris pentru învăţătura noastră, ca prin răbdarea şi mângâierea care vin din Scripturi, nădejde să avem. Să nu ne pierdem nicicând, să avem totdeauna nădejde că Dumnezeu e cu noi - *„Cu noi este Dumnezeu, cu al său har şi cu a sa iubire de oameni"* - şi să dăm slavă lui Dumnezeu pentru bunătatea Lui, pentru curajul pe care ni-l dă prin dumnezeieştile scripturi, prin cele trei pilde din Evanghelia de la Luca, capitolul 15, şi mai ales să avem încredere în bunătatea lui Dumnezeu gândindu-ne la pilda cu fiul risipitor. Să nu fim risipitori, să nu fim împotrivitori, să fim binevoitori şi atunci darul lui Dumnezeu va fi cu noi prin rugăciunile Maicii Preacurate şi ale tuturor Sfinţilor. Amin!

Duminica Lăsatului sec de carne

(a Înfricoşatei Judecăţi)

Mt. 25, 31-46

A doua venire a Domnului Iisus Hristos şi Judecata de Apoi

Cum ne pregătim pentru a doua venire?

Preacuvioase părinte stareţ, preacuvioşi părinţi, iubiţi credincioşi,

Cred că unii vă aduceţi aminte că la sărbătoarea Înălţării Domnului Iisus Hristos v-am spus că la Sfânta Liturghie facem pomenire de Jertfa Domnului nostru Iisus Hristos, de Patima Sa cea mântuitoare, de Cruce, de Înmormântare şi aceasta o ştiu cei mai mulţi. Dar mai facem pomenire şi de Învierea Domnului Iisus Hristos, de Înălţarea la cer, de şederea de-a dreapta Tatălui şi de cea slăvită, iarăşi, a doua venire. A doua venire a Domnului Hristos o mărturisim de câte ori spunem Simbolul credinţei, când zicem despre Fiul lui Dumnezeu cel întrupat şi înălţat la ceruri că "*iarăşi va să vie cu mărire…"* şi spunem şi de ce va să vie: *"să judece viii şi morţii"* şi spunem despre Împărăţia Lui că *"nu va avea sfârşit"*. Şi tot în Credeu spunem că *"aşteptăm învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie"*.

Iubiţi credincioşi,

Toate acestea: învierea morţilor, a doua venire a lui Hristos, judecata de apoi şi răsplata ce va să fie, le pomenim azi, în această duminică a lăsatului sec de carne.

Despre a doua venire a Domnului Hristos a vorbit El Însuşi ucenicilor săi în mai multe rânduri şi cine citeşte cu luare aminte cele ce sunt scrise în Sfânta Evanghelie găseşte acolo multe din cuvintele Fiului lui Dumnezeu rostite despre cea de a doua venire a Lui. La Matei, în cap. 24, în Sfânta Evanghelie de la Marcu, în cap. 13, în Sfânta Evanghelie de la Luca, în cap. 17 şi 21, sunt cuprinse cuvinte pe care le-a rostit Domnul nostru Iisus Hristos despre

cea de a doua venire a Sa. Se întreabă oamenii de astăzi, s-au întrebat cei de ieri, s-au întrebat cei din vremea Domnului nostru Iisus Hristos, pe când El propovăduia pe pământ, şi cei de după aceea; s-au întrebat rânduri de oameni: când va veni Domnul Hristos? Când vine Domnul Iisus Hristos iarăşi? Când va să vie iarăşi să judece vii şi morţii? Răspunsul cel mai adevărat la această întrebare este cel pe care l-a dat Domnul Hristos când a zis: *"Iară de ziua şi de ceasul acela nimenea nu ştie, nici îngerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl"* (Matei 24, 36).

Prin urmare, de va veni cineva şi va spune că venirea Domnului Hristos e curând sau este târziu, că Domnul vine îndată sau că trece încă multă vreme până va veni El, se arată mai înţelept decât cuvântul din dumnezeiasca Evanghelie care spune lămurit ceea ce am spus mai înainte. Dar, iubiţi credincioşi, noi ca mărturisitori ai Învierii celei din morţi, ai celei de a doua veniri a Mântuitorului Hristos, ai judecăţii ce va să vie şi ai răsplătirii celei de după judecată, nu-i destul numai să ne gândim că nu ştim când va veni Domnul nostru Iisus Hristos, ci să auzim şi cuvintele pe care le-a spus El altă dată: *„**Privegheaţi şi vă rugaţi ca ziua aceea să vă găsească pregătiţi**"*. Două cuvinte mai ales, rostite de Domnul Hristos, sunt potrivite să le avem în mintea noastră: *"De ziua şi de ceasul acela nimenea nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl"* şi *"Privegheaţi şi vă rugaţi ca ziua aceea să vă găsească pregătiţi"* (Luca 21, 36). Să fim în aşteptare, într-o aşteptare adevărată, să fim pregătiţi să-l putem întâmpina pe Domnul Hristos, oricând ar veni El, ca unii care suntem cu luare aminte la viaţa noastră şi trăim în aşa fel ca să putem oricând începe viaţa cea împreună cu Domnul nostru Iisus Hristos, în veşnicie.

Sigur că Domnul Hristos a spus şi unele semne care vor fi înaintea celei de a doua veniri a Lui; unele s-au împlinit, altele sunt foarte generale, e greu să spunem care sunt cele împlinite, care mai trebuie să se împlinească. În orice caz, noi să fim pregătiţi ca să putem ieşi întru întâmpinarea Domnului oricând va fi aceasta. Şi când va veni Domnul Hristos «*vor sta înaintea Lui toate neamurile pământului*», cum a mărturisit El Însuşi şi cum am auzit mărturia Lui, chiar azi, citindu-se din Sfânta Evanghelie. Vor sta înaintea Lui viii şi morţii. Aşa spunem noi în Crez: *"Şi iarăşi va să vie"*. De ce? *"Să judece"*. Pe cine? *"Pe cei vii şi pe cei morţi"*. Cum îi va judeca pe cei vii şi pe cei morţi? Îi va judeca ca pe unii care sunt vii, pentru că morţii vor învia. Noi credem în învierea morţilor şi în viaţa veacului ce va să vie. Aşteptăm învierea morţilor. Cum se poate să învie cei morţi? Aşa cum Dumnezeu a făcut lumea din nimic, aşa cum din nefiinţă întru fiinţă a adus pe om, tot aşa îi va învia din morţi, cu puterea Sa dumnezeiască. Domnul nostru Iisus Hristos îi va învia pe toţi oamenii ca să stea înaintea Lui la judecată.

Cum ne pregătim de judecata de apoi?

Şi ce se va întâmpla la Judecată? La Judecată vom avea toţi să dăm răspuns de cele ce le-am făcut în viaţă, de cele ce le-am vorbit, de cele ce le-am gândit, dar, iubiţi credincioşi, de unde ştim noi că la Judecată vom avea de dat răspuns? De acolo, că ne spune Sfânta Biserică, prin îndemnurile ei, să cerem de la Dumnezeu, în fiecare zi şi mai ales la Sfintele Slujbe, să ni se dăruiască ceva. Ce? *"Sfârşit creştinesc vieţii noastre, neînfruntat, în pace"*. Şi mai ce? *"Şi răspuns bun la înfricoşătoarea judecată a lui Hristos"*. Aşadar, fiind chemaţi cu toţii să stăm înaintea lui Dumnezeu la Judecata cea de Apoi, vom avea să dăm Lui răspuns pentru cele ce am făcut în viaţă.

Dar, în chip deosebit, la Judecata de Apoi ni se va cere răspuns despre felul cum ne-am raportat la Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cum i-am slujit Lui, cum i-am ajutat pe fraţii Lui mai mici, cum L-am ajutat pe El Însuşi sau cum nu L-am ajutat când am putut să facem bine celor care au trebuinţă de bine. Ne spune Sfânta Evanghelie cuvintele Domnului Hristos, după ce va despărţi pe cei buni de cei răi, cum desparte păstorul, ciobanul, oile dintre capre şi după ce va aşeza oile de-a dreapta Sa şi caprele de-a stânga Sa. Va zice celor de-a dreapta sa: *"Veniţi binecuvântaţii Tatălui Meu de moşteniţi Împărăţia cea gătită vouă de la întemeierea lumii. Căci am fost flămând şi Mi-aţi dat să mănânc, am fost însetat şi Mi-aţi dat să beau, am fost gol şi M-aţi îmbrăcat, am fost străin şi M-aţi primit, am fost bolnav şi M-aţi cercetat, am fost în temniţă şi aţi venit la Mine"*. Şi vor zice atunci drepţii: *"Doamne, când ai fost aşa cum ne spui şi ţi-am slujit Ţie?"* Iar El va zice: *"Oricât aţi făcut acelora mai mici ai Mei fraţi, Mie Mi-aţi făcut"* (Mt. 25, 31-40)

Iubiţi credincioşi,

Cu asta Domnul Hristos face o legătură între El şi oamenii care au trebuinţă de ajutor. Aşa legătură încât, dacă vrea cineva să-I slujească Domnului Hristos şi va ajuta pe cei ce au trebuinţă de ajutor, nu numai pe aceia i-a ajutat, ci pe Domnul Hristos Însuşi. Hristos e în mijlocul nostru şi printre cei ce au trebuinţă de ajutor, orice fel de

ajutor va fi acela. Iar celor de-a stânga le va zice: *"Mergeţi în locul cel veşnic, blestemaţilor, căci am fost flămând şi nu Mi-aţi dat să mănânc, am fost însetat şi nu Mi-aţi dat să beau, am fost gol şi nu M-aţi îmbrăcat, am fost străin şi nu M-aţi primit, am fost bolnav şi-n închisoare şi nu M-aţi cercetat".* Şi aceia Îl vor întreba pe Domnul Hristos: *"Doamne, când le-ai avut pe acestea şi nu ţi-am slujit Ţie?".* Iar El le va spune şi lor: *"întrucât n-aţi făcut acestor fraţi mai mici ai Mei, Mie nu Mi-aţi făcut"* (Matei 25, 41-46). De aceea, iubiţi credincioşi, prin cuvintele acestea Domnul Hristos arată că binele pe care-l facem are putere mare, întrucât nu e numai un bine pe care-l faci omului, ci şi un bine pe care-l faci Domnului. Altfel spus, slujind omului, slujim Domnului. Şi **adevărata slujire a Domnului e aceea când îi slujim omului**, când îi facem bine omului în numele lui Dumnezeu şi **orice bine făcut oamenilor, în numele Domnului Hristos, are dreapta sa răsplătire**.

Judecata din lumea aceasta

Dar, iubiţi credincioşi, până la judecata de apoi mai sunt şi alte judecăţi. Este o judecată şi în lumea aceasta, este şi o răsplată în lumea aceasta. Sunt oameni care pe lumea aceasta au de pătimit pentru relele pe care le fac. Şi în lumea aceasta sunt închisori în care stau oamenii făcători de rele ca să li se „răsplătească" răutatea pe care o fac. Şi în lumea aceasta sunt judecăţi la care merg mulţi şi de care unii sunt scutiţi, şi sunt oameni care niciodată nu s-au dus la o judecată, măcar să vadă cum se desfăşoară şi cu care n-are nimenea nimica pentru că duc o viaţă înaltă, o viaţă cu care se pot înfăţişa oriunde şi oricând, şi dacă s-ar duce la judecată şi-ar fi pârâţi pentru o nedreptate pe care n-au făcut-o, judecata nu face altceva decât să arate că ei nu sunt vinovaţi. Şi Domnul Hristos spune în Sfânta Evanghelie, (ne-au rămas cuvintele Lui în Sfânta Evanghelie de la Ioan): *"Cel ce crede în Cel ce M-a trimis pe Mine şi păzeşte cuvintele Mele, la judecată nu va veni, ci se va muta din moarte în viaţă"* (In. 5, 24). Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că, şi dacă va fi şi el judecat, judecata nu va avea alt rost decât să arate că el e curat, că a trăit o viaţă aşa cum e bine s-o trăiască toţi oamenii, care chiar dac-ar merge la judecată, judecata nu face altceva decât să-i arate nevinovaţi.

Dar, iubiţi credincioşi, mai este şi o **judecată a cugetului nostru, judecata conştiinţei noastre.** Şi asta poate fi şi bună şi rea, poate fi o judecată dreaptă sau nedreaptă. De altfel se spune că Dumnezeu judecă faptele conştiinţei, judecă şi conştiinţa şi cugetul omului, pentru că cugetul omului poate să fie de multe ori cu greşeală. Spune undeva Sfântul Marcu Ascetul: *"Să nu asculţi de inima ta până n-ai dezrădăcinat toate patimile"*. Pentru că cel ce le are înăuntru, pe acelea le şi pune înainte. Şi ştiţi că omul tot ce face îşi justifică, şi binele pe care-l face, şi răul pe care-l face, găseşte el un temei în cugetul lui ca să-l facă, şi binele şi răul; absolut tot ce face îşi şi justifică. Şi omul care face rău zice că-i bine când face răul. Şi de aceea trebuie să fie şi o judecată a lui Dumnezeu, o judecată mai presus de judecata noastră.

Şi mai este o judecată, aici, în lumea aceasta, o judecată printr-un cuget străin, şi anume **judecata de la spovedanie** când omul se duce şi să fie judecat, nu numai să fie dezlegat. Şi duhovnicul este acela care poate hotărî, după puterea ce i s-a dat lui, starea omului şi poate hotărî dacă omul care se spovedeşte este vrednic de împărăţia lui Dumnezeu sau încă trebuie să facă pocăinţă ca să poată intra în Împărăţia lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Mai este o judecată aici pe pământ. V-am mai spus eu de ea: **judecata rugăciunii**. Care e judecata rugăciunii? Spune Sfântul Ioan, cel ce a scris Scara, despre rugăciune, că e *judecat* şi *judecătorie* şi *scaunul judecătorului* înainte de judecata cea viitoare. Ce înseamnă asta? Înseamnă că omul care se roagă vede care e starea lui sufletească, pentru că rugăciunea e şi oglinda sufletului. Şi omul când se roagă, fiecare dintre noi când ne rugăm, simţim câtă legătură avem cu Dumnezeu, câtă împrăştiere avem la lumea aceasta, câtă legătură avem cu oamenii, cât suntem de îngropaţi în gândurile pământeşti şi cât de puţin ne gândim la cele cereşti şi starea aceasta e o stare în care se arată şi judecata lui Dumnezeu şi starea noastră, de aceea e bine să fim cu conştiinţa că la rugăciune stăm, într-un fel, şi la judecată. Şi cum ne e rugăciunea, aşa ne e şi viaţa sufletească, aşa ne este credinţa, aşa ne este luarea sau neluarea aminte, cum ne este rugăciunea. Cine se roagă ştie care-i starea lui sufletească. Rugăciunea e ca un fel de termometru al vieţii duhovniceşti, îţi arată cu adevărat starea în care te găseşti.

Judecata de după moarte – judecata particulară

Iubiţi credincioşi,

Chiar şi după moartea noastră ne ducem înaintea lui Dumnezeu, ne ducem la judecata lui Dumnezeu, la judecata particulară, unde se hotărăşte, cum s-ar zice, aşa, „provizoriu", care este starea omului şi în ce stare se găseşte el şi în ce stare urmează să rămână până la Judecata cea de apoi, când se vor înfăţişa toţi la judecată şi când se va da hotărârea cea mai de pe urmă. Până la Judecata de Apoi, încă se mai pot ajuta oamenii morţi prin rugăciunile Sfintei Biserici, prin rugăciunile pentru morţi, ca Dumnezeu să-i uşureze şi să le facă parte de rai celor care n-au ajuns să fie în rai.

Iubiţi credincioşi,

Se spune în Sfânta Evanghelie că Domnul Hristos va despărţi pe cei buni de cei răi cum desparte păstorul oile de capre. În legătură cu aceasta îmi aduc aminte de un cuvânt tare frumos, din Pateric. Se spune că un părinte oarecare a fost întrebat: *"Care sunt oile şi care sunt caprele?"* Şi el a răspuns întru smerenie aşa: *"Caprele sunt eu, fiindcă eu sunt dintre capre, sunt rău, şi oile Dumnezeu le ştie"*. Iubiţi credincioşi, dacă ne socotim între cei care trebuie să se mai îndrepteze, dacă ne socotim între capre, atunci avem nădejde să ne facem buni şi să fim între oi. Dar dacă ne socotim între oi, ca fariseul acela de care am auzit acum 2 săptămâni şi avem siguranţă că noi suntem mântuiţi, că doar noi ştim…. şi aşa mai departe, s-ar putea să nu fim între oi, ci să ajungem între capre. Că spune undeva, tot în Pateric, că tâlharul toată viaţa a fost între tâlhari şi într-o clipă a dobândit raiul. Şi Iuda, între apostoli a fost şi într-o clipă a pierdut raiul şi a ajuns să fie depărtat de Dumnezeu pentru negrija lui şi pentru răutatea lui. Aşa încât, să fim cu luare aminte unde suntem şi ce facem. Să ne cunoaştem starea şi să ne silim să fim mai buni şi să cerem ajutor de la Dumnezeu, căci cu puterea noastră nu putem să ne îmbunătăţim şi, iubiţi credincioşi, să fim cu multă luare aminte ca să nu osândim şi să nu judecăm pe cei din jurul nostru, căci a zis părintele acela: *"Caprele sunt eu, dar oile Dumnezeu le ştie"*. Noi să n-avem cu nimenea nimic şi să dorim să fim cât mai hotărâţi pentru bine, iar Dumnezeu ne va da ajutor să fim între «binecuvântaţii Tatălui» şi să ne schimbăm spre bine cum s-a schimbat tâlharul acela care pe cruce fiind a zis: *"Pomeneşte-mă Doamne întru Împărăţia Ta"* (Luca 23, 42).

Scăparea de judecăţi este la Hristos

S-ar putea întâmpla ca, cercetându-ne, să vedem multe lipsuri în viaţa noastră, dar să nu ne descurajăm, să avem nădejde la mila lui Dumnezeu, să ne încredinţăm sufletul şi viaţa noastră întreagă în mâinile Domnului Hristos, aşa cum a spus El când a fost pe cruce: *"Părinte, în mâinile Tale încredinţez duhul Meu"* (Luca 23, 46). Sfântul Ştefan, când a fost lovit cu pietre, a zis: *"Iisuse, primeşte duhul meu!"*. Aşa şi noi, să-i dăm duhul nostru Domnului Hristos. Neputinţa noastră să i-o arătăm cât mai des şi să spunem: *«Doamne, aşa sunt! Ori de voiesc, ori de nu voiesc, mântuieşte-mă!»*. Aşa spunea unul din părinţii cei din vechime care-şi dădea seama că nu vrea prea mult să se mântuiască.

Şi totuşi, iată, omul trebuie să se facă mai bun ca să fie împreună cu oile, de-a dreapta Domnului Hristos, şi de aceea în starea în care era, avea o izbucnire de dorinţă către Dumnezeu şi zicea: *«Doamne, chiar dacă nu vreau eu, ajută-mă Tu şi mântuieşte-mă! Ori de vreau, ori de nu vreau, mântuieşte-mă!».*

Iubiţi credincioşi,

Ne stă în faţă Sfântul Post în care e mai multă vreme de cercetare. Nu în înţelesul că în timpul anului nu-i vremea de cercetare; oricând trebuie să ne cercetăm. Dar mai ales în Sfântul Post se spovedesc oamenii, doresc să se împărtăşească credincioşii. Dumnezeu să ne ajute la toţi să putem face lucrurile acestea cu rost şi cu folos pentru mântuirea noastră. De aceea să ne cercetăm acum mai mult, să ne gândim mai mult la a doua venire a Domnului Hristos, la clipa când vom sta de faţă înaintea Lui şi la clipele în care, de fapt, stăm de faţă înaintea Lui: la Sfintele

Slujbe, la rugăciune, la Sfintele Taine. Să stăm înaintea Domnului Hristos cu mai multă dorinţă de a-I sluji şi să-L rugăm să ne deschidă mai mult inima ca să cunoaştem când slujim Domnului. Să-i ajutăm mai mult pe cei ce au trebuinţă de ajutor şi dacă nu putem, să nu ne mirăm de ceea ce se spune, că cea mai lungă cale e aceea care duce de la urechi la inimă. Inima noastră, de multe ori, nu e destul de încredinţată de adevărul lui Dumnezeu, iar mintea noastră e plină de gânduri frumoase, folositoare, dar viaţa noastră nu se arată ca o oglindă a slujirii lui Dumnezeu. De aceea, să cerem mai mult ajutor, să ne punem mai multă încredere în Domnul Hristos, să strigăm din adâncurile inimii, cum a strigat tâlharul: *"Pomeneşte-mă, Doamne, întru împărăţia Ta!"*.

Arată-mi Doamne şi judecata rugăciunii, arată-mi Doamne şi judecata spovedaniei, arată-mi Doamne şi judecata şi răsplătirea relelor pe care le fac în această viaţă. Îndreptează Doamne viaţa, în aşa fel încât să trec din lumea asta senin şi luminat, cu dorinţa de a sluji Ţie, ca să pot ajunge la judecata ce va să fie, la judecata particulară şi la judecata cea de obşte cu acea stare sufletească care se potriveşte cu starea oamenilor ce vor sta de-a dreapta Ta. Prin rugăciunile Maicii Preacurate şi ale tuturor Sfinţilor să pot avea răsplătirea cea veşnică încă din viaţa aceasta, răsplătirea cea dorită pentru slava numelui Tău. Amin!

Duminica Lăsatului sec de brânză

(a Izgonirii lui Adam din Rai)

Mt. 4, 14-21

Postul – mărturisire a lui Dumnezeu şi lucrare de mântuire

Începeţi postul iertând aproapelui

Prea Cuvioşi Părinţi, iubiţi credincioşi,

De la Domnul nostru Iisus Hristos ne-a rămas o rugăciune, rugăciunea Tatăl Nostru. Această rugăciune începe cu o chemare, se continuă cu şapte cereri şi cu o încheiere. În Sfânta Evanghelie de la Matei încheierea rugăciunii Tatăl Nostru este: *„Că a Ta este împărăţia şi puterea şi mărirea în vecii vecilor. Amin!"*, dar încheierea liturgică, de la sfintele slujbe, este: *„Că a Ta e împărăţia şi puterea şi mărirea, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!"* Dintre cele 7 cereri ale rugăciunii Tatăl Nostru cererea a treia are o precizare şi cererea a cincia are o condiţionare. Şi anume, cea de a treia cerere este: *„Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ"*. Cerem de la Dumnezeu ca voia Lui să se împlinească aici pe pământ aşa cum se împlineşte în cer. A cincia cerere este una prin care îl rugăm pe Dumnezeu să ne ierte păcatele şi zicem: *„Şi ne iartă nouă greşalele noastre"*. Dar a vrut Domnul că această cerere să fie condiţionată de iertarea pe care o dăm noi celor ce ne greşesc şi să zicem: *„Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri"*. Deci, Doamne, să ne ierţi după cum şi noi iertăm.

Bineînţeles, această condiţionare a pus-o Domnul nostru Iisus Hristos ca să ne înveţe să iertăm, să fim iertători, să ne angajeze spre a ierta, ca unii care ştim că numai în condiţia în care iertăm noi pe cei care ne greşesc nouă, putem fi şi noi iertaţi de Dumnezeu. Această cerere, a cincia, Domnul nostru Iisus Hristos, în cuvântul Său în legătură cu rugăciunea Tatăl Nostru şi în continuarea rugăciunii Tatăl Nostru, o ia încă o dată în seamă, ca şi când ar vrea să statornicească în mintea noastră mai ales condiţia care se cere pentru iertarea păcatelor şi zice aşa: *„Dacă veţi ierta voi oamenilor greşelile lor, şi Tatăl vostru cel din ceruri va ierta vouă greşelile voastre"*. Şi nu s-a mulţumit cu atât, ci a adăugat: *„Iar dacă voi nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşelile voastre"*. Cu cuvintele acestea începe Evanghelia care s-a citit la aceasta Sfânta Liturghie, Evanghelia din duminica *Lăsatului sec de brânză*, Evanghelia din duminica ce premerge postului pregătitor pentru Sfintele Paşti. După cuvintele acestea, urmează cuvinte care arată cum să postim. Bineînţeles, rânduiala aceasta ca în duminica *Lăsatului sec de brânză* să se citească din Sfânta Evanghelie nu numai partea care priveşte modul în care trebuie să postim, ci şi partea care ne îndeamnă la iertare. Este o rânduială a Bisericii noastre şi Sfânta noastră Biserică vrea să ştim că dacă iertăm trebuie să şi postim, dacă nu iertăm, nu-i destul să postim. De aceea cuvântul din Sfânta Evanghelie ce s-a citit şi care este cuvânt al Domnului Hristos, cât ne este astăzi pus înaintea conştiinţei noastre

începe cu: *„Daca veţi ierta greşelile lor şi Tatăl vostru cel din ceruri va ierta vouă greşelile voastre”* şi *„Dacă nu veţi ierta…”*(Matei 6, 14-15)

Este bine ca să începeţi postul cu iertare! Începeţi postul, dar să vă cercetaţi şi pe voi înşivă. Dacă aveţi ceva împotriva cuiva, să iertaţi, căci fără iertare postul nu este îndestulător. Apoi urmează cuvintele în care ni se arată cum să postim.

De când este omul, este şi postul

Iubiţi credincioşi,

Postul nu este o faptă pe care a adus-o în lumea aceasta creştinismul. Domnul Hristos, când a venit în lume, a găsit oameni postitori. Postul e atât de vechi cât este de vechi omul în lumea aceasta. De când e omul în lumea aceasta, de atunci este şi postul, pentru că în rai Dumnezeu i-a dat omului o poruncă: să nu mănânce dintr-un anumit pom. Deci i-a dat omului o poruncă de postire, o poruncă ce priveşte hrana: *„Din toţi pomii raiului poţi să mănânci, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci”* (Fac.2,16-17). E o porunca privitoare la post. Apoi, post au ţinut cei din Vechiul Testament. Ne aducem aminte de Moise care a ţinut post pe muntele Sinai, ne aducem aminte de Ilie care a postit şi el, ne aducem aminte de niniviteni, care au postit când au aflat ce-i aştepta, când proorocul Iona le-a spus că trebuie să se întoarcă la Dumnezeu căci altfel cetatea lor va pieri. Ştim apoi că au postit şi alţii (David şi mulţi alţii) şi avem mărturie despre aceasta.

Domnul Hristos, când a venit în lumea aceasta, a găsit postul ca o faptă izvorâtă din credinţă, ca o faptă a credinţei în Dumnezeu. Sfântul Ioan Botezătorul era postitor, ucenicii Sfântului Ioan Botezătorul erau postitori. Oamenii din vremea aceea au pus Mântuitorului întrebarea: de ce nu postesc ucenicii Lui cum postesc ucenicii Sfântului Ioan Botezătorul şi ucenicii fariseilor? Ştiţi din pilda cu „vameşul şi fariseul” că fariseul spune: *„Postesc de două ori pe săptămână…”*. Prin urmare, postul era o faptă izvorâtă din credinţa în Dumnezeu, o practică a celor vechi şi a celor din vremea Mântuitorului şi Domnul Hristos i-a încredinţat pe oameni că şi ucenicii Lui urmează să postească când nu va mai fi Mirele cu ei.

Ştim că Sfântul Apostol Pavel a hirotonit preoţi prin cetăţi, cu post şi cu rugăciune (F.Ap. 14, 23). Ştiţi că Duhul Sfânt a vorbit celor din Antiohia pe când aceia posteau. Ştim că Sfântul Apostol Pavel pomeneşte de postul lui zicând că-şi petrece timpul *„în postiri adeseori”*, aşa încât Biserica a luat această practică a postului şi a recomandat-o totdeauna.

Când şi cum postim?

Cu vremea s-au făcut rânduieli de post - ce se poate şi ce nu se poate mânca în perioade de post - şi lucru foarte important, Biserica a rânduit zile de post, adică n-a lăsat la hotărârea fiecăruia să postească când vrea şi să nu postească când nu vrea, ci a hotărât vremi anume pentru postit. Şi anume: zilele de Miercuri şi de Vineri, afară de cele însemnate cu „harţi”, apoi, cele 4 posturi, ajunul Bobotezei (5 ianuarie), la Ziua Crucii (14 septembrie), la sărbătorirea tăierii capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 august). Acestea sunt zilele de post hotărâte de Biserică şi pe care credincioşii sunt datori să le ţină.

Iubiţi credincioşi,

Deci, stăm în faţa postului şi ar trebui să stăm cu gândul la iertare. Se pune acum întrebarea: Cum să postim? Domnul nostru Iisus Hristos le spune celor care-I ascultau cuvântul: *„Când postiţi, să nu fiţi că făţarnicii, care-şi întunecă feţele lor că să se arate oamenilor că postesc, ci tu, când posteşti, spală-ţi faţa ta şi unge capul tău, ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău Care vede în ascuns îţi va răsplăti ţie”* (Matei 6, 16-18).

Ce vrea să spună Domnul Hristos cu cuvintele acestea? Vrea să spună că cei care postesc nu trebuie să se arate cu postul. Asta însă nu înseamnă că cei care postesc să se ferească de a se şti că ei postesc. Nu, iubiţi credincioşi, toţi credincioşii sunt datori să postească zilele de post. Sunt credincioşi care postesc şi de mai mult de două ori pe

săptămână, de trei ori, anume şi lunea. De ce? În rânduielile pentru Sfânta Spovedanie se spune că dacă cineva se prezintă la spovedanie şi are păcate opritoare de la Sfânta Împărtăşanie, în cazul când ar trebui să fie amânat mai mulţi ani, dacă cel ce se spovedeşte se hotărăşte să postească şi lunea, să-i scazi un an. Prin urmare, postul de lunea este facultativ, nu-i obligatoriu! Se poate posti lunea şi se poate să nu se postească. Prin mănăstiri, în general, se posteşte şi lunea. E lucru bun, dar nu-i obligatoriu. Cine posteşte trebuie însă să ducă o viaţă normală, o viaţă ca în orice zi. Nu trebuie să se afirme cu postul, în înţelesul ca să se ştie că el posteşte.

Şi erau pe vremea Mântuitorului unii care doreau neapărat să ştie oamenii că ei postesc. Pe aceştia îi mustră Domnul Hristos şi spune credincioşilor să nu facă cum fac făţarnicii, care caută să fie ştiuţi şi lăudaţi de oameni că postesc. Pentru noi însă, faptul că postim nu este un lucru care trebuie neapărat să ne aducă laudă, pentru că suntem datori cu postul. Dacă nu postim e rău şi dacă postim e bine, dar numai asemănaţi cu cei care nu postesc putem avea o înaintare, o laudă. Şi atunci, noi trebuie să ducem o viaţă normală, chiar dacă se ştie că postim. Ar fi foarte urât ca un călugăr sau un frate de mănăstire să nu postească şi să creadă lumea că posteşte. Orice abatere de la rânduiala postului este o ieşire de la rânduiala Bisericii. Sunt cazuri în care poate cineva să nu postească, aceştia au dezlegare, dar acestea nu sunt cazuri obişnuite, ci cazuri de bătrâneţe, cu neputinţe, de boală, de muncă. Dar, în condiţii normale, toţi credincioşii sunt datori să postească şi postul nu-i ceva facultativ în Biserica Ortodoxă.

Sunt unii dintre credincioşi care au o sfială ca să se arate ca unii care postesc. Nu zic că trebuie să se laude ca unii ce postesc, dar să nu te fereşti a se şti că posteşti. De ce? Pentru că postul este o datorie. Sunt oameni care se feresc, dar se feresc când nu postesc. Nu-i lucru de cinste să mănânci în ascuns mâncare de dulce şi să mergi cu alţii la masă şi să mănânci mâncare de post! E un lucru drăcesc. Nu se surpă lumea că ai mâncat ceva care nu se potriveşte cu postul. Nu, iubiţi credincioşi, dar ai călcat în picioare rânduiala Bisericii.

Deci, să fim aşa cum suntem! Dacă trebuie să postim, să postim, nu ca să ne lăudăm cu postul, ci ca să ne împlinim datoria; dacă nu postim, să ne fie ruşine că nu postim şi să nu ne fie ruşine că postim. Căci, se duc oameni necredincioşi între oameni credincioşi şi află că aceştia nu mănâncă pentru că ţin post negru sau invocă alte scuze. De ce să nu spună: *«Nu mănânc de dulce pentru că azi e de post şi ar trebui ca toţi să mâncăm de post»*. Asta înseamnă să mărturiseşti pe Dumnezeu! Postul nu-i singura lucrare de mântuire, nu trebuie să facem preferinţe în ceea ce priveşte postul, că noi suntem cei mai postitori, că am ajuns la nu ştiu ce măsuri de postire. Nu, iubiţi credincioşi, nu trebuie, ci trebuie să ducem o viaţa normală, să ducem o viaţă aşa cum e rânduiala Bisericii, să postim aşa cum e rânduiala noastră, în comunitatea în care ne găsim, dar, în orice caz, să facem deosebire între zi de post şi zi de dulce.

Este mai uşor a posti decât a iubi!
Dar una fără alta nu se poate

Apoi, să nu socotim cumva că postul este singura lucrare prin care ne mântuim. Ştiţi ce înseamnă asta, să ţii la o singură lucrare? Înseamnă să zideşti un singur perete şi n-ai nevoie de un singur perete, ci de casă. Trebuie să zideşti şi alţi pereţi şi să acoperi casa. Să zideşti un singur perete când vrei să zideşti o casă, nu-i destul! De fapt postul şi orice faptă bună pe care o face omul, nu e ceva care singur te ajută, ci împreună cu celelalte te ajută. Deci, dacă posteşti şi nu ierţi am putea zice că degeaba posteşti, pentru că nu-l asculţi pe Dumnezeu când posteşti. Nu-l asculţi pe Dumnezeu când îţi spune să ierţi şi tu nu ierţi.

Zice în Sfânta Evanghelie de la Luca (cap.16) că cine este necredincios întru puţin şi întru multe e necredincios şi cel nedrept întru puţin şi întru multe e nedrept. Orice lucru pe care-l facem rău, ne deschide calea spre rău şi orice lucru care-l facem spre bine ne deschide calea spre bine. De aceea, când ni se spune cuvânt din dumnezeiasca Scriptură despre **post**, iată că ni se spune şi despre **iertare**. Şi aşa este de legată iertarea de **rugăciune**, încât Domnul Hristos, în rugăciunea Tatăl Nostru, ne-a învăţat să zicem: *„Şi ne iartă nouă păcatele noastre precum şi noi iertam greşiţilor noştri”,* iar în Sfânta Evanghelie de la Marcu citim că a zis Domnul Hristos: *„Iar când staţi şi vă rugaţi, iertaţi orice aveţi împotriva cuiva, ca şi Tatăl vostru cel din ceruri să vă ierte vouă greşelile voastre, că dacă voi nu iertaţi greşelile oamenilor, nici Tatăl vostru cel din ceruri nu vă va ierta vouă greşelile voastre”* (Mc.11, 25-26).

Iată, iubiţi credincioşi, cât e de legată iertarea de post şi de rugăciune şi, dacă-i vorba, pentru post sunt anumite zile, dar pentru iertare sunt toate zilele. Apoi, **postul nu înseamnă oprirea numai de la anumite mâncăruri, ci postul înseamnă oprirea de la toate relele**. Sunt lucruri de la care uneori ne oprim, ca de la mâncare, de pildă, dar sunt lucruri pe care niciodată nu trebuie să le facem. Hula, vorba deşartă, răutatea, pomenirea răului, mânia, nu se

cuvine niciodată să le facă omul, nici în vremea postului, nici în vremea nepostului. E mai uşor să posteşti decât să ierţi! E mai uşor să posteşti decât să iubeşti! E mai uşor să te opreşti de la mâncare decât de la anumite pofte. Sunt atâţia oameni care postesc şi totuşi fumează, de pildă. Nu-mi pot închipui un om care-l ascultă pe Dumnezeu ca să postească, dar nu-l ascultă pe Dumnezeu când e vorba să-şi oprească nişte patimi, care nici măcar nu sunt firești. Fumatul nu e o patimă firească, nu ţine de o trebuinţă a omului. Devine trebuinţă după ce te-ai învăţat cu el. Nu-i ceva care-i implantat în existenţa umană, cum e mâncarea, de pildă, sau băutura - fără ele nu se poate, dar fără ţigară se poate. Unii spun că fumează că-s prea nervoşi, şi-s nervoşi mai ales atunci când nu fumează. Iubiţi credincioşi, atunci noi ar trebui să fim nebuni şi uite că nu suntem! Suntem calmi, la locul nostru, cu toate că nu fumăm. Deci, e o înşelare a omului. Omul trebuie să se ţină într-o înfrânare, într-o austeritate, adică într-o stare în care să fie el stăpân peste toate.

Se pot face, însă, şi în calea postului greşeli. De exemplu, Sfântul Antonie cel Mare spune că sunt oameni care şi-au topit trupurile cu înfrânarea, dar pentru că n-au avut dreapta judecată, departe de la Dumnezeu s-au făcut. Nu i-a primit Dumnezeu. Am citit de curând din Sfântul Ioan Casian despre cazuri de oameni care s-au întemeiat pe mintea lor şi au postit mai mult decât li s-a cerut şi până la urmă au ajuns la o încredere în ei înşişi, încât au făcut nişte lucruri groaznice. Unul care s-a aruncat într-o fântână, cu gândul că-l scoate Dumnezeu de acolo, că doar el e om mare căci a postit mult.

Oamenii trebuie să fie cu dreapta judecată şi să ştie să-şi cerceteze gândurile lor cu ale oamenilor care ştiu să-i îndrume, pentru că altfel, vrăjmaşul diavol lucrează. Când diavolul s-a dus la Domnul Hristos să-L ispitească, pe când postea, Domnul nu l-a ascultat. Se întâmplă şi cu unii oameni credincioşi pe care îi duce diavolul în ispită, ca apoi să facă nişte lucruri care nu se potrivesc cu porunca lui Dumnezeu.

Şi mai spune Sfânta Evanghelie şi despre **milostenie**, să fim milostivi, să nu ne adunam comori pe care le strica molia şi rugina, ci să fim binevoitori şi ajutători pentru cei ce au trebuinţă de ajutorul nostru. Pentru că zice Domnul Hristos: *„Unde este comoara ta, acolo este şi inima ta”* (Mt.6,19) şi că doar comorile din cer nu pot fi pierdute niciodată.

Am citit de curând o predică scrisă şi ţinută de mitropolitul Antim Ivireanul, tot la duminica *Lăsatului sec de brânză*, şi are acolo în vedere cinci lucruri pe care trebuie să le aibă în vedere credincioşii şi anume:

1) **spovedania**,
2) **rugăciunea**,
3) **postul**,
4) **milostenia** şi
5) **dragostea**.

Iubiţi credincioşi,

Spovedania-i preţioasă! Mulţi credincioşi se spovedesc în Postul Paştilor, dar cred că mulţi se spovedesc degeaba. De ce? Pentru că se spovedesc numai în postul Paştilor, numai când se spovedesc şi alţii, nu dintr-o trebuinţă a lor, ci dintr-o datină, deci nu-i o spovedanie adevărată, ci o formă de spovedanie. Sunt credincioşi, şi-mi pare rău că există şi oameni de felul acesta, care nici măcar trei zile nu ţin post mai înainte de a se spovedi şi a se împărtăşi, nici chiar în vremea postului.

Iubiţi credincioşi, Nu se poate aşa. Să nu ne jucăm cu lucrurile lui Dumnezeu! Dumnezeu vrea să ne ajute, dar şi noi trebuie să facem cele de trebuinţă, ca să ne poată ajuta Dumnezeu. Să ţinem poruncile Bisericii, să ţinem rânduiala postului şi să ştiţi că şi trupeşte vorbind, numai în legătura cu cele ale vieţii pământeşti, postul are un rost şi este un ajutător, în înţelesul acesta că-l face pe om mai dispus spre rugăciune, îl face mai înalt decât patimile, îl ajută.

Cea mai grea săptămână din post este prima săptămână. Aceasta pentru că nu suntem obişnuiţi cu înfrânarea, cu reţinerea. Tocmai pentru că-i greu trebuie să ne ostenim, să ne luam crucea postului. Amin!

Prima duminică din Postul Mare

(a Ortodoxiei) **In. 1, 43-51**

după slujba Sfântului Maslu

Credinţa cea adevărată

Credinţa din gând, din rostire şi din viaţă

Iubiţi credincioşi,

Credinţa noastră dreptmăritoare se arată în 3 chipuri: în gând, în rostire şi în viaţă. Am putea zice că **în gând** credinţa noastră ajunge **prin rostire** (n. ed.: auzirea rostirii), prin cuvânt. Mai întâi de toate am auzit credinţa din propovăduire şi de fapt credinţa noastră am învăţat-o nu atât din cărţi cât de la oamenii din jurul nostru. Poate acum a venit vremea s-o învăţăm mai mult din cărţi, dar când eram eu copil, acum vreo 50 de ani şi mai bine, se putea învăţa credinţa din ceea ce puteam prinde de la cei din jurul nostru. Şi de fapt, credinţa noastră se învaţă din slujbele noastre. Slujbele noastre cuprind credinţa ortodoxă, cuprind Ortodoxia.

Iată, am făcut acum o slujbă care ţine de Ortodoxie, n-o găseşti în altă parte decât în Biserica noastră. Slujba Sfântului Maslu e o slujbă de sfinţire a untdelemnului ce s-a adus, ca prin el să ne sfinţim şi noi, să primim o pecete nestricată. Am spus în prima rugă care s-a citit, că cerem şi dorim ca untdelemnul să se facă: untdelemn de bucurie, untdelemn de sfinţenie, îmbrăcăminte împărătească, pavăză puternică, izbăvitor de toată puterea diavolească, pecete nestricată, bucurie a inimii şi veselie veşnică. Toate acestea le cuprinde credinţa noastră dreptmăritoare. Ea e o credinţă a bucuriei şi credincioşii noştri trebuie să fie oameni ai bucuriei. *„Facă-se, Doamne, untdelemnul acesta, untdelemn de bucurie…”*, am zis noi, şi am sfârşit zicând *“…bucurie a inimii, veselie veşnică”*. Şi am cerut ca bucuria aceasta care vine prin untdelemnul cu care ne vom unge, să fie o bucurie întemeiată pe sfinţenie. Căci, după ce am zis: *„Facă-se untdelemnul acesta untdelemn de bucurie…”*, am zis untdelemn de sfinţenie. Am zis că untdelemnul acesta să fie *“îmbrăcăminte împărătească“*, să se vadă din viaţa noastră credinţa noastră.

Atâta credinţă avem câtă arătăm în **viaţă**. Dacă ducem o viaţă de credincioşi, avem şi o credinţă de credincioşi, iar dacă ducem o viaţă de necredincioşi avem şi o credinţă străină de credinţă, avem o credinţă care numai pentru noi e credinţă. Adică, tăgăduim cele ale credinţei pentru necredinţa noastră, pentru credinţa noastră greşită şi atunci nu suntem ortodocşi. De ce? Pentru că a fi ortodox nu înseamnă numai a fi dreptcredincios, ci şi dreptmăritor. Să pornească din credinţa noastră dreaptă o mărire dreaptă.

Ne-am rugat lui Dumnezeu mai departe ca untdelemnul să ne fie o pavăză puternică, sprijin, să fugă diavolii şi ispitele toate de puterea noastră văzând pecetluirea cu untdelemn. Şi pecetea aceasta dorim să fie nestricată, neştearsă, să fie o realitate, să se vadă că suntem credincioşi şi dreptcredincioşi şi dreptmăritori.

Iubiţi credincioşi,

Dacă e aşa, atunci untdelemnul se face şi bucurie a inimii şi veselie veşnică, nu veselie de o clipă, nu veselie de un ceas, ci veselie veşnică. Asta e dorinţa Bisericii noastre, acesta e lucrarea credinţei noastre. Aşa dorim şi pentru aşa ceva ne silim.

Biserica de acasă
Icoanele, rugăciunea „Doamne Iisuse…” etc

Pentru sfintele slujbe ale Bisericii noastre ne adunăm în *„cerul cel de pe pământ”*, în biserică, şi aici facem lucrul lui Dumnezeu, nu lucruri străine de Dumnezeu. De altfel, credincioşii noştri vor să-şi prelungească cumva Biserica şi în casele lor, prin ceea ce pot avea ei în casele lor din Biserica lui Dumnezeu. Şi, în cele ce le putem avea în casele noastre din Biserică, ca o prelungire a Bisericii, ca o arătare a Ortodoxiei, sunt şi icoanele. Duminica acesta, a Ortodoxiei, este duminica în care pomenim toată

Ortodoxia, în toate laturile ei, dar în chip deosebit biruinţa pe care a avut-o Biserica împotriva celor care nu cinsteau icoanele, care distrugeau icoanele.

Dumnezeu e duh, se spune în Sfânta Evanghelie şi atunci nu ştim cum e chipul Lui, dar ştim cum e chipul Domnului Iisus Hristos. Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om şi are şi chip omenesc, pentru că are fiinţă omenească. Şi atunci, oamenii au dorit să aibă un sprijin în rugăciunile lor, iar Sfânta noastră Biserică i-a binecuvântat în această dorinţă şi le-a dat sfintele icoane: icoana Mântuitorului, icoana Maicii Domnului, icoanele sfinţilor; icoanele care ţin de pomenirile ce se fac la sfintele slujbe şi în timpul anului bisericesc: icoana Naşterii Mântuitorului, icoana Botezului, icoana Intrării în Ierusalim, a Învierii, a Înălţării. Nu ne putem închipui credinţa noastră fără aceste reprezentări materiale pentru sprijinul sufletesc.

Iubiţi credincioşi,

Să ştiţi că Biserica noastră e o Biserică care ţine seama de om, aşa cum este omul, cu slăbiciuni cu tot, pentru că sunt unii oameni care zic că dacă eşti în legătură cu Dumnezeu, gata, ai terminat cu lumea asta, eşti mai presus de lume, faci nişte lucruri deosebite, pe când Biserica noastră ştie că nu-i aşa. Până să ajungi la măsurile acelea e cale lungă, întâi eşti la nişte măsuri mici şi ai nevoie de nişte ajutoare şi iată că Biserica noastră vine în ajutorul omului şi prin sfintele icoane.

Este rânduială în viaţa călugărilor să zică mereu: *”Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă…”* cât se poate de des. Ai metaniile în mână, poţi să zici: *”Doamne Iisuse..”,* când nu le ai în mână, mărturisesc mulţi, că le zic de câteva ori şi apoi nu le mai zic. Aşa-i şi cu icoanele. Priveşti o icoană, te gândeşti mai bine la Maica Domnului, decât dacă nu ai nimic în faţă, dacă nu ai nimic în vedere decât gândul.

Mintea nu te duce departe la cele bune, pentru că suntem porniţi spre lumea aceasta, suntem materializaţi, suntem scufundaţi în lumea acesta şi ne este greu să ieşim la suprafaţă şi dacă ieşim ne este greu să stăm la suprafaţă şi iar cădem şi iar ne scufundăm. În jos te duci uşor, în sus cu greu. Şi iată, vine Sfânta noastră Biserică şi ne ajută, cu icoanele, cu slujbele, cu rugăciunea de toată vremea etc. Haideţi să vedem acum, câţi suntem aici, fiecare să se gândească cât ar fi stat el la el acasă la rugăciune, dacă era numai el singur la el acasă. Chiar dacă avea o carte de rugăciuni, stătea două ceasuri la rugăciune? Nu stătea. Stătea cât stătea şi apoi făcea altceva. Ori aici ne-am adunat ca să facem numai rugăciune şi să ştiţi că n-am făcut numai rugăciune, trebuie să recunoaştem. Ni s-a dus mintea încoace şi încolo. Dar totuşi e un ajutor, e mai bine să ţi se ducă mintea în altă parte, în biserică fiind, decât să ţi se ducă mintea în altă parte, din altă parte.

Lumea aceasta nu-i deşertăciune!
Ea trebuie sfiinţită, mântuită

Sunt unii care zic că, dacă ai legătură cu Domnul Iisus Hristos, te mântuieşte şi eşti mântuit pentru că crezi. Să ştiţi că nu-i aşa! Începutu-i credinţa, dar trebuie şi silinţă din partea omului. Nu te cuprinde Dumnezeu de la început încât nu te mai poţi gândi la lumea aceasta.

Noi ne bucurăm că ne putem gândi şi la lumea acesta şi-L putem aduce pe Dumnezeu în lumea acesta, căci Dumnezeu în lumea acesta ne-a pus. Nu trebuie să negăm lumea acesta cum că n-ar avea nici un rost. Zicem noi la înmormântare: *”Cu adevărat deşertăciune sunt toate…”,* dar numai la înmormântare sunt deşertăciune, până trăim nu-s deşertăciune. Avem trebuinţă de ele, nu de atâtea câte căutăm şi câte adunăm, dar în orice caz avem trebuinţă. De ce a zis Domnul Iisus Hristos că şi un pahar cu apă dat în numele lui va avea răsplătire? Pentru că-i deşertăciune paharul acela de apă? Nu, ci are însemnătatea lui. De ce binecuvântăm mâncărurile? Pentru că sunt de trebuinţă şi de folos. De ce facem milostenie? Ştim că lucrurile pe care le dăm sunt de folos altora. Ni-s de folos şi nouă pentru că le dăm.

Toate lucrurile acestea Ortodoxia le are în vedere, vrea să sfinţească lumea. Cum? Sfinţind omul. Noi am venit aici ca să ne sfinţim („ca untdelemnul să fie pentru noi untdelemn de sfinţenie”). Şi prin sfinţirea noastră să se sfinţească apoi toate cele din jurul nostru, să se sfinţească viaţa noastră şi să se sfinţească viaţa altora şi credinţa noastră să se arate mai presus de oamenii care nu au credinţă sau de cei care au credinţă puţină.

Iubiţi credincioşi,

Iată-ne în cuprinsul Ortodoxiei. Şi dacă suntem în cuprinsul Ortodoxiei nu suntem numai noi, numai noi cu credinţa noastră, ci suntem noi cu credinţa sfinţilor, cu credinţa Maicii Domnului, cu credinţa care ne-o dă Domnul Iisus Hristos prin propovăduirea Lui. Şi mai suntem cu ceva, să nu uităm niciodată lucrul acesta! Suntem cu credinţa moşilor şi strămoşilor noştri, cu credinţa părinţilor noştri. Să ştiţi că oamenii, mai demult, ţineau la credinţa lor. Nu li se părea că orice credinţă este bună, ci dacă aveau credinţa moşilor şi strămoşilor lor, cum o avem noi, ţineau la ea. Şi noi să ţinem la credinţa noastră. Să ţinem la tot ce ţine de Ortodoxie. Ce ţine de Ortodoxie? Cinstirea sfintelor icoane, dar acesta ţine de Ortodoxie pentru că noi cinstim pe cei de pe icoane, nu cinstim icoana. Facem o icoană şi cinstim materia aceea din care am făcut icoana ? Nu ! Cinstim pe cel reprezentat pe icoană. Şi vin unii, cu greşeală bineînţeles, şi zic : *«Apăi, icoanele sunt nişte idoli. Nu are rost căci Domnul opreşte închinarea la idoli şi deci opreşte închinarea la icoane»*. Nu este adevărat! Să ştiţi că-i mare deosebire între idol şi icoană. Ce deosebire este? Idolul e în locul lui Dumnezeu. Cine s-a închinat la idol a zis : *«Idolul e Dumnezeul meu»*. Ştiţi cum au zis cei din jurul lui Aaron când era Moise pe munte ca să primească legea lui Dumnezeu: *„Fă-ne dumnezei ca să meargă înaintea noastră”*. Viţelul de aur nu ţinea de Dumnezeu, de aceea l-a nimicit Moise. O icoană nu este aşa. O icoană ne duce către Dumnezeu, ne duce către oamenii lui Dumnezeu, ne duce către Maica Domnului, ne duce către sfinţii lui Dumnezeu. Iată ce deosebire este între idol şi icoană. Idolul depărtează de Dumnezeu, iar icoana apropie de Dumnezeu.

*

Să ţinem de credinţa noastră. Credinţa noastră ne ajută! Ce mai ţine de credinţa noastră? Slujbele noastre şi mai ales **Sfânta Liturghie**. Avem la noi nişte ajutoare foarte mari pentru înaintarea într-o viaţă duhovnicească, numai că suntem cam nepăsători. Nu prea luăm aminte la cele pe care ni le-a pus la îndemână Sfânta Biserică. De pildă, oamenii care nu vin la Biserică nu-i interesează Ortodoxia, ba nu-i interesează nici altceva sau poate-i interesează altceva dacă-i mai uşor ca Ortodoxia, că uite Ortodoxia este cu **post**, 7 săptămâni de post obligatoriu. Nu ţin toţi ortodocşii, e adevărat, dar datoria este să ţinem postul. Să ştiţi iubiţi credincioşi că nu-i greu să ţii postul, dacă te înveţi cu postul; dacă nu te înveţi cu el, îţi este greu să ţii post şi o zi. Dacă te înveţi cu el, îţi este greu să nu ţii o zi post. Şi apoi, de Ortodoxie ţine Sfânta Liturghie, **Spovedania, Împărtăşania**, bucuriile întâlnirii cu Dumnezeu, bucuriile întâlnirii cu Maica Domnului.

Aşteptăm Paştile, dar să le aşteptăm luptând împotriva răului şi silindu-ne pentru bine. Aşteptând Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, aşteptând bucuria de la Paşti, să ne silim să ne curăţim sufletul, să nimicim relele din noi şi apoi cu ajutorul lui Dumnezeu, vom ajunge să ne închinăm şi Sfintei Învieri, silindu-ne mai întîi cu post şi cu rugăciune, cu Spovedanie şi cu Împărtăşanie cu Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, ca să ajungem să putem ierta toate pentru Înviere, să putem birui toate relele, să înmulţim binele şi iubirea. Dumnezeu să ne ajute să rămânem în credinţa noastră dreptmăritoare, Dumnezeu să ne ajute să rămânem lângă Domnul Hristos, să prelungim Biserica în casele noastre şi în viaţa noastră, să ne ajute să fim ortodocşi cu gândirea, cu vorbirea şi cu viaţa. Amin!

Prima duminică din Postul Mare

(a Ortodoxiei) **In. 1, 43-51**

după slujba Sfântului Maslu

Credinţa cea adevărată

Credinţa din gând, din rostire şi din viaţă

Iubiţi credincioşi,

Credinţa noastră dreptmăritoare se arată în 3 chipuri: în gând, în rostire şi în viaţă. Am putea zice că **în gând** credinţa noastră ajunge **prin rostire** (n. ed.: auzirea rostirii), prin cuvânt. Mai întâi de toate am auzit credinţa din propovăduire şi de fapt credinţa noastră am învăţat-o nu atât din cărţi cât de la oamenii din jurul nostru. Poate acum a

venit vremea s-o învăţăm mai mult din cărţi, dar când eram eu copil, acum vreo 50 de ani şi mai bine, se putea învăţa credinţa din ceea ce puteam prinde de la cei din jurul nostru. Şi de fapt, credinţa noastră se învaţă din slujbele noastre. Slujbele noastre cuprind credinţa ortodoxă, cuprind Ortodoxia.

Iată, am făcut acum o slujbă care ţine de Ortodoxie, n-o găseşti în altă parte decât în Biserica noastră. Slujba Sfântului Maslu e o slujbă de sfinţire a untdelemnului ce s-a adus, ca prin el să ne sfinţim şi noi, să primim o pecete nestricată. Am spus în prima rugă care s-a citit, că cerem şi dorim ca untdelemnul să se facă: untdelemn de bucurie, untdelemn de sfinţenie, îmbrăcăminte împărătească, pavăză puternică, izbăvitor de toată puterea diavolească, pecete nestricată, bucurie a inimii şi veselie veşnică. Toate acestea le cuprinde credinţa noastră dreptmăritoare. Ea e o credinţă a bucuriei şi credincioşii noştri trebuie să fie oameni ai bucuriei. *„Facă-se, Doamne, untdelemnul acesta, untdelemn de bucurie…”*, am zis noi, şi am sfârşit zicând *“…bucurie a inimii, veselie veşnică”*. Şi am cerut ca bucuria aceasta care vine prin untdelemnul cu care ne vom unge, să fie o bucurie întemeiată pe sfinţenie. Căci, după ce am zis: *„Facă-se untdelemnul acesta untdelemn de bucurie…”*, am zis untdelemn de sfinţenie. Am zis că untdelemnul acesta să fie *“îmbrăcăminte împărătească“*, să se vadă din viaţa noastră credinţa noastră.

Atâta credinţă avem câtă arătăm în **viaţă**. Dacă ducem o viaţă de credincioşi, avem şi o credinţă de credincioşi, iar dacă ducem o viaţă de necredincioşi avem şi o credinţă străină de credinţă, avem o credinţă care numai pentru noi e credinţă. Adică, tăgăduim cele ale credinţei pentru necredinţa noastră, pentru credinţa noastră greşită şi atunci nu suntem ortodocşi. De ce? Pentru că a fi ortodox nu înseamnă numai a fi dreptcredincios, ci şi dreptmăritor. Să pornească din credinţa noastră dreaptă o mărire dreaptă.

Ne-am rugat lui Dumnezeu mai departe ca untdelemnul să ne fie o pavăză puternică, sprijin, să fugă diavolii şi ispitele toate de puterea noastră văzând pecetluirea cu untdelemn. Şi pecetea aceasta dorim să fie nestricată, neştearsă, să fie o realitate, să se vadă că suntem credincioşi şi dreptcredincioşi şi dreptmăritori.

Iubiţi credincioşi,

Dacă e aşa, atunci untdelemnul se face şi bucurie a inimii şi veselie veşnică, nu veselie de o clipă, nu veselie de un ceas, ci veselie veşnică. Asta e dorinţa Bisericii noastre, acesta e lucrarea credinţei noastre. Aşa dorim şi pentru aşa ceva ne silim.

Biserica de acasă
Icoanele, rugăciunea „Doamne Iisuse…” etc

Pentru sfintele slujbe ale Bisericii noastre ne adunăm în *„cerul cel de pe pământ”*, în biserică, şi aici facem lucrul lui Dumnezeu, nu lucruri străine de Dumnezeu. De altfel, credincioşii noştri vor să-şi prelungească cumva Biserica şi în casele lor, prin ceea ce pot avea ei în casele lor din Biserica lui Dumnezeu. Şi, în cele ce le putem avea în casele noastre din Biserică, ca o prelungire a Bisericii, ca o arătare a Ortodoxiei, sunt şi icoanele. Duminica acesta, a Ortodoxiei, este duminica în care pomenim toată Ortodoxia, în toate laturile ei, dar în chip deosebit biruinţa pe care a avut-o Biserica împotriva celor care nu cinsteau icoanele, care distrugeau icoanele.

Dumnezeu e duh, se spune în Sfânta Evanghelie şi atunci nu ştim cum e chipul Lui, dar ştim cum e chipul Domnului Iisus Hristos. Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om şi are şi chip omenesc, pentru că are fiinţă omenească. Şi atunci, oamenii au dorit să aibă un sprijin în rugăciunile lor, iar Sfânta noastră Biserică i-a binecuvântat în această dorinţă şi le-a dat sfintele icoane: icoana Mântuitorului, icoana Maicii Domnului, icoanele sfinţilor; icoanele care ţin de pomenirile ce se fac la sfintele slujbe şi în timpul anului bisericesc: icoana Naşterii Mântuitorului, icoana Botezului, icoana Intrării în Ierusalim, a Învierii, a Înălţării. Nu ne putem închipui credinţa noastră fără aceste reprezentări materiale pentru sprijinul sufletesc.

Iubiţi credincioşi,

Să ştiţi că Biserica noastră e o Biserică care ţine seama de om, aşa cum este omul, cu slăbiciuni cu tot, pentru că sunt unii oameni care zic că dacă eşti în legătură cu Dumnezeu, gata, ai terminat cu lumea asta, eşti mai presus de lume, faci nişte lucruri deosebite, pe când Biserica noastră ştie că nu-i aşa. Până să ajungi la măsurile

acelea e cale lungă, întâi eşti la nişte măsuri mici şi ai nevoie de nişte ajutoare şi iată că Biserica noastră vine în ajutorul omului şi prin sfintele icoane.

Este rânduială în viaţa călugărilor să zică mereu: *"Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă…"* cât se poate de des. Ai metaniile în mână, poţi să zici: *"Doamne Iisuse..",* când nu le ai în mână, mărturisesc mulţi, că le zic de câteva ori şi apoi nu le mai zic. Aşa-i şi cu icoanele. Priveşti o icoană, te gândeşti mai bine la Maica Domnului, decât dacă nu ai nimic în faţă, dacă nu ai nimic în vedere decât gândul.

Mintea nu te duce departe la cele bune, pentru că suntem porniţi spre lumea aceasta, suntem materializaţi, suntem scufundaţi în lumea acesta şi ne este greu să ieşim la suprafaţă şi dacă ieşim ne este greu să stăm la suprafaţă şi iar cădem şi iar ne scufundăm. În jos te duci uşor, în sus cu greu. Şi iată, vine Sfânta noastră Biserică şi ne ajută, cu icoanele, cu slujbele, cu rugăciunea de toată vremea etc. Haideţi să vedem acum, câţi suntem aici, fiecare să se gândească cât ar fi stat el la el acasă la rugăciune, dacă era numai el singur la el acasă. Chiar dacă avea o carte de rugăciuni, stătea două ceasuri la rugăciune? Nu stătea. Stătea cât stătea şi apoi făcea altceva. Ori aici ne-am adunat ca să facem numai rugăciune şi să ştiţi că n-am făcut numai rugăciune, trebuie să recunoaştem. Ni s-a dus mintea încoace şi încolo. Dar totuşi e un ajutor, e mai bine să ţi se ducă mintea în altă parte, în biserică fiind, decât să ţi se ducă mintea în altă parte, din altă parte.

Lumea aceasta nu-i deşertăciune! Ea trebuie sfiinţită, mântuită

Sunt unii care zic că, dacă ai legătură cu Domnul Iisus Hristos, te mântuieşte şi eşti mântuit pentru că crezi. Să ştiţi că nu-i aşa! Începutu-i credinţa, dar trebuie şi silinţă din partea omului. Nu te cuprinde Dumnezeu de la început încât nu te mai poţi gândi la lumea aceasta.

Noi ne bucurăm că ne putem gândi şi la lumea acesta şi-L putem aduce pe Dumnezeu în lumea acesta, căci Dumnezeu în lumea acesta ne-a pus. Nu trebuie să negăm lumea acesta cum că n-ar avea nici un rost. Zicem noi la înmormântare: *"Cu adevărat deşertăciune sunt toate…",* dar numai la înmormântare sunt deşertăciune, până trăim nu-s deşertăciune. Avem trebuinţă de ele, nu de atâtea câte căutăm şi câte adunăm, dar în orice caz avem trebuinţă. De ce a zis Domnul Iisus Hristos că şi un pahar cu apă dat în numele lui va avea răsplătire? Pentru că-i deşertăciune paharul acela de apă? Nu, ci are însemnătatea lui. De ce binecuvântăm mâncărurile? Pentru că sunt de trebuinţă şi de folos. De ce facem milostenie? Ştim că lucrurile pe care le dăm sunt de folos altora. Ni-s de folos şi nouă pentru că le dăm.

Toate lucrurile acestea Ortodoxia le are în vedere, vrea să sfinţească lumea. Cum? Sfinţind omul. Noi am venit aici ca să ne sfinţim („ca untdelemnul să fie pentru noi untdelemn de sfinţenie"). Şi prin sfinţirea noastră să se sfinţească apoi toate cele din jurul nostru, să se sfinţească viaţa noastră şi să se sfinţească viaţa altora şi credinţa noastră să se arate mai presus de oamenii care nu au credinţă sau de cei care au credinţă puţină.

Iubiţi credincioşi,

Iată-ne în cuprinsul Ortodoxiei. Şi dacă suntem în cuprinsul Ortodoxiei nu suntem numai noi, numai noi cu credinţa noastră, ci suntem noi cu credinţa sfinţilor, cu credinţa Maicii Domnului, cu credinţa care ne-o dă Domnul Iisus Hristos prin propovăduirea Lui. Şi mai suntem cu ceva, să nu uităm niciodată lucrul acesta! Suntem cu credinţa moşilor şi strămoşilor noştri, cu credinţa părinţilor noştri. Să ştiţi că oamenii, mai demult, ţineau la credinţa lor. Nu li se părea că orice credinţă este bună, ci dacă aveau credinţa moşilor şi strămoşilor lor, cum o avem noi, ţineau la ea. Şi noi să ţinem la credinţa noastră. Să ţinem la tot ce ţine de Ortodoxie. Ce ţine de Ortodoxie? Cinstirea sfintelor icoane, dar acesta ţine de Ortodoxie pentru că noi cinstim pe cei de pe icoane, nu cinstim icoana. Facem o icoană şi cinstim materia aceea din care am făcut icoana ? Nu ! Cinstim pe cel reprezentat pe icoană. Şi vin unii, cu greşeală bineînţeles, şi zic : *«Apăi, icoanele sunt nişte idoli. Nu are rost căci Domnul opreşte închinarea la idoli şi deci opreşte închinarea la icoane»*. Nu este adevărat! Să ştiţi că-i mare deosebire între idol şi icoană. Ce deosebire este? Idolul e în locul lui Dumnezeu. Cine s-a închinat la idol a zis : *«Idolul e Dumnezeul meu»*. Ştiţi cum au zis cei din jurul lui Aaron când era Moise pe munte ca să primească legea lui Dumnezeu: *„Fă-ne dumnezei ca să meargă înaintea noastră"*. Viţelul de aur nu ţinea de Dumnezeu, de aceea l-a nimicit Moise. O icoană nu este aşa. O icoană ne duce către Dumnezeu, ne duce către oamenii lui Dumnezeu, ne duce către Maica Domnului, ne duce către sfinţii

lui Dumnezeu. Iată ce deosebire este între idol şi icoană. Idolul depărtează de Dumnezeu, iar icoana apropie de Dumnezeu.

*

Să ţinem de credinţa noastră. Credinţa noastră ne ajută! Ce mai ţine de credinţa noastră? Slujbele noastre şi mai ales **Sfânta Liturghie**. Avem la noi nişte ajutoare foarte mari pentru înaintarea într-o viaţă duhovnicească, numai că suntem cam nepăsători. Nu prea luăm aminte la cele pe care ni le-a pus la îndemână Sfânta Biserică. De pildă, oamenii care nu vin la Biserică nu-i interesează Ortodoxia, ba nu-i interesează nici altceva sau poate-i interesează altceva dacă-i mai uşor ca Ortodoxia, că uite Ortodoxia este cu **post**, 7 săptămâni de post obligatoriu. Nu ţin toţi ortodocşii, e adevărat, dar datoria este să ţinem postul. Să ştiţi iubiţi credincioşi că nu-i greu să ţii postul, dacă te înveţi cu postul; dacă nu te înveţi cu el, îţi este greu să ţii post şi o zi. Dacă te înveţi cu el, îţi este greu să nu ţii o zi post. Şi apoi, de Ortodoxie ţine Sfânta Liturghie, **Spovedania, Împărtăşania**, bucuriile întâlnirii cu Dumnezeu, bucuriile întâlnirii cu Maica Domnului.

Aşteptăm Paştile, dar să le aşteptăm luptând împotriva răului şi silindu-ne pentru bine. Aşteptând Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, aşteptând bucuria de la Paşti, să ne silim să ne curăţim sufletul, să nimicim relele din noi şi apoi cu ajutorul lui Dumnezeu, vom ajunge să ne închinăm şi Sfintei Învieri, silindu-ne mai întîi cu post şi cu rugăciune, cu Spovedanie şi cu Împărtăşanie cu Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, ca să ajungem să putem ierta toate pentru Înviere, să putem birui toate relele, să înmulţim binele şi iubirea. Dumnezeu să ne ajute să rămânem în credinţa noastră dreptmăritoare, Dumnezeu să ne ajute să rămânem lângă Domnul Hristos, să prelungim Biserica în casele noastre şi în viaţa noastră, să ne ajute să fim ortodocşi cu gândirea, cu vorbirea şi cu viaţa. Amin!

Duminica a 3–a din Postul Mare

(a Sfintei Cruci)

Mc. 8, 34-38

Crucea Domnului şi crucea omului

Sfânta Cruce în viaţa creştinului

Preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Dintre toate adevărurile de credinţă şi dintre toate practicile credinţei noastre, Sfânta Cruce este cea mai la îndemână. Ne-am pomenit cu ea. Nu ne aducem aminte, cei mai mulţi dintre noi, când am învăţat să ne facem semnul Sfintei Cruci. Ne-am pomenit cu ea, ne-am pomenit cu practica însemnării cu Sfânta Cruce pentru că ea ţine de credinţa noastră. Credinţa noastră dreptmăritoare are ca chip de mărturisire însemnarea cu Sfânta Cruce. Ne-am pomenit cu ea, ne-am pomenit zicând. *"În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin!"* sau *"Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin!"*

Am învăţat de la părinţii noştri, de la bunicii noştri, nici nu ştim de la cine am învăţat, în orice caz de la cei din familia noastră, să ne împreunăm trei degete de la mâna dreaptă (degetul mare, degetul arătător, degetul mijlociu, iar degetul inelar şi degetul mic să le închidem în palmă) şi apoi să ne ridicăm mâna la frunte şi să zicem *"În numele Tatălui"*, să coborâm mâna la piept şi să zicem *"şi al Fiului"*, să ducem mâna la umărul drept şi la umărul stâng şi să zicem *"şi al Sfântului Duh"*. Şi să terminăm cu cuvântul *"Amin!"* sau cu cuvintele *"Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!"* Aşa cum am învăţat să ne rugăm, aşa am făcut-o de-a lungul vieţii noastre şi aşa vom face cealaltă vreme a vieţii noastre şi chiar şi în veşnicie. Vom zice şi în veşnicie: *"Mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin!",* pentru că asta este rânduiala Bisericii noastre şi asta este mărturisirea credinţei noastre, cum ne-am pomenit în legătură cu Sfânta Cruce. Să ne aducem apoi aminte de cuvintele îndemnătoare ale părinţilor noştri care ziceau: *„Fă-ţi cruce şi zi: Doamne ajută!"*. Când pleci undeva fă-ţi cruce şi zi: *"Doamne ajută!"*.

Ne-au învăţat părinţii noştri şi bunicii noştri şi cei din familia noastră ca în faţa unei sfinte icoane să ne facem semnul crucii, să sărutăm sfânta icoană şi apoi iarăşi să ne facem semnul crucii. Ne-am învăţat să ne facem semnul crucii când trecem pe lângă o cruce, pe lângă o biserică, să ne facem semnul Sfintei Cruci când intrăm într-o biserică, când ieşim dintr-o biserică şi când începem pâinea noastră, cu cuţitul să facem semnul Sfintei Cruci pe pâine. Sunt lucruri cu care ne-am trezit în lumea aceasta şi pe care le-am practicat cu toţii. Apoi, cu vremea, am învăţat să fim cinstitori ai Sfintei Cruci şi, în alte momente, am învăţat de pildă cuvinte de cinstire a Sfintei Cruci. Mulţi dintre credincioşi tind să spună: *"Mântuieşte, Doamne, poporul Tău şi binecuvântează moştenirea Ta; biruinţă binecredincioşilor creştini asupra celui potrivnic dăruieşte, şi cu Crucea Ta păzeşte pe poporul Tău"*.

Sfânta Cruce în slujbele Bisericii

Aţi auzit în zilele de miercuri şi de vineri la Sfânta Slujbă, la slujitorul Sfintei Slujbe cuvintele: *"Cu puterea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci…"*. Ştim că după Evanghelia de la slujba de dimineaţă, de la utrenia din duminici, se spun cuvinte care alcătuiesc o zicere unde se pomeneşte de mai multe ori Sfânta Cruce: cinstirea Sfintei Cruci, închinarea la Sfânta Cruce etc. De pildă: *"Învierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, şi Sfântă Învierea Ta o lăudăm şi o mărim; că Tu eşti Dumnezeul nostru, afară de Tine pe altul nu ştim şi numele Tău numim. Veniţi toţi credincioşii, să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit, prin Cruce, bucurie la toată lumea, totdeauna binecuvântând pe Domnul, lăudăm Învierea Lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a călcat"*. Când spunem aceste cuvinte pomenim de fapt de Cruce şi Înviere, Crucea Domnului şi Învierea Domnului.

Crucii Tale, zicem noi, ne închinăm Hristoase. Vorbim cu Domnul Hristos şi-i spunem că ne închinăm la Crucea Lui. *"Crucii Tale ne închinăm Hristoase şi Sfântă Învierea Ta o lăudăm şi o mărim!"*. Deci facem legătura între Crucea Domnului şi Învierea Domnului. Crucea Domnului, un simbol al jertfei Lui, dar nu numai al jertfei, ci şi al Învierii. Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu a venit în lumea aceasta să ne mărturisească şi ne-a mântuit prin jertfa Lui, prin răstignirea Lui pe Cruce. Şi noi, când cinstim Sfânta Cruce, cinstim jertfa Mântuitorului de pe Cruce, cinstim însă şi Învierea care a urmat. În cruce se întâlneşte jertfa şi Învierea. Şi pentru că jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos s-a făcut din iubire, în Cruce întâlnim iubirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, iubirea lui Dumnezeu Tatăl care L-a trimis pe Fiul său în lume să ne mântuiască şi iubirea lui Dumnezeu Duhul Sfânt, iubirea Sfintei Treimi. Îl întâlnim pe Dumnezeu care este iubire, cuprinde iubirea lui Dumnezeu cea veşnică.

„Crucii Tale ne închinăm Hristoase…", zicem noi, arătând că suntem cinstitori ai jertfei Mântuitorului, cinstitori ai iubirii Mântuitorului, cinstitori ai Crucii Mântuitorului ca altar de jertfă, ca altarul pe care S-a jertfit Mântuitorul, pentru că El a vrut să se jertfească. Fiul lui Dumnezeu a venit în lume anume ca să se jertfească, anume ca să pătimească, anume ca să sufere pentru noi. A venit din iubire faţă de noi. Şi cinstim Crucea Mântuitorului. Cinstim deodată iubirea, cinstim deodată jertfa şi cinstim totodată şi Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos care-i legată de răstignirea Sa.

Crucea Domnului –
semnul biruinţei, al jertfei şi învierii

Iubiţi credincioşi,

Învierea Mântuitorului a urmat după jertfa Mântuitorului. Domnul Hristos i-a mustrat pe cei 2 ucenici care mergeau spre Emaus pentru necredinţa lor în Înviere şi a zis aşa: *"O nepricepuţilor şi zăbavnicilor cu inima ca să*

credeţi toate câte le-au spus proorocii. Nu trebuia, oare, ca Hristos să pătimească acestea şi să intre întru slava Sa?". Deci, iată, Domnul Hristos însuşi face legătură între jertfă şi Înviere, aşa încât Crucea Mântuitorului Iisus Hristos cuprinde şi Învierea, este şi semn al biruinţei nu este numai semn al neputinţei, nu este numai semn al jertfirii, nu este numai semn al iubirii, nu este numai semn al smereniei Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ci este şi semn al biruinţei.

Sunt unii creştini care nu-s cinstitori ai Sfintei Cruci şi spun că Crucea a fost unealtă de chinuire, deci nu trebuie cinstită. Bineînţeles că nu-i o credinţă ortodoxă aceasta. Noi, ca ortodocşi, suntem cinstitori ai Sfintei Cruci chiar dacă pe ea S-a răstignit Domnul nostru Iisus Hristos, căci ştim că Domnul Hristos a vrut să se răstignească şi ştim că Domnul Hristos a rânduit cum să-şi pomenească jertfa Lui. Şi dacă Domnul Hristos a rânduit să-şi pomenească jertfa şi a spus: *"Acestea să le faceţi întru pomenirea mea…"* înseamnă că El vrea să fie pusă în atenţie jertfa Lui, iubirea Lui jertfitoare, smerenia Lui, care ţine de Sfânta Cruce şi totodată de Învierea Lui. De aceea zicem noi: *"Crucii Tale ne închinăm, Hristoase, şi Sfântă Învierea Ta o lăudăm şi o mărim; că Tu eşti Dumnezeul nostru, afară de Tine pe altul nu ştim, numele Tău numim"*. Şi ca şi când n-am fi mulţumiţi numai noi ca persoane singuratice să aducem cinstire Crucii Mântuitorului zicem mai departe: *"Veniţi toţi credincioşii, să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit, prin Cruce, bucurie la toată lumea"*. Deci, îndemnăm pe toţi credincioşii ca, împreună cu noi, să fie închinători ai Învierii Domnului nostru Iisus Hristos şi spunem îndată: *"Că iată, a venit, prin Cruce, bucurie la toată lumea"*. Bucuria Învierii nu putea veni dacă nu era jertfa Mântuitorului, dacă nu era Crucea Mântuitorului.

"Veniţi toţi credincioşii, să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos, că iată a venit prin Cruce, bucurie la toată lumea - şi mai departe - *totdeauna binecuvântând pe Domnul* (pe Domnul Hristos), *lăudăm Învierea Lui"*. De ce? *"Că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a călcat"*. Deci iată, încă o dată legătura între Înviere şi răstignire, încă o dată pomenirea biruinţei Mântuitorului nostru Iisus Hristos asupra morţii. Sunt toate acestea ale Sfintei Cruci, de aceea e firesc ca noi să avem în vedere Sfânta Cruce a Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi să-I aducem cinstire. De ce? Pentru că e în legătură cu Domnul Hristos.

Noi, când ne gândim la Domnul Hristos, ne gândim şi la toate cele care au fost în legătură cu El. Noi nu cinstim Crucea ca obiect, ci o cinstim ca Cruce a Mântuitorului, în care e cuprinsă jertfa Mântuitorului, iubirea Mântuitorului faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni, în care e cuprinsă smerenia Mântuitorului, în care e cuprinsă Învierea Mântuitorului, în care e cuprinsă biruinţa Mântuitorului. Sigur că, dacă n-ar fi înviat Domnul Hristos, Crucea n-ar fi fost cinstită de noi, dar pentru că Domnul Hristos a înviat şi în Cruce se cuprinde şi Învierea, toate acestea noi le cinstim. Şi Sfânta noastră Biserică ne ajută să cinstim tot ce ţine de Domnul Hristos, ne ajută prin rânduielile ei, ne ajută prin sărbătorile ei. Iată, avem sărbătoare în care e pusă înaintea noastră, în conştiinţa noastră, împlântată în inima noastră Crucea Domnului nostru Iisus Hristos. Sărbătoarea de astăzi, a treia Duminică din Postul Sfintelor Paşti e închinată Sfintei Cruci şi mai avem o sărbătoare a Sfintei Cruci a Domnului nostru Iisus Hristos - "Înălţarea Sfintei Cruci", la 14 septembrie, când se pomeneşte înălţarea Sfintei Cruci în faţa credincioşilor, când Crucea Domnului Hristos a fost descoperită şi arătată apoi lumii. Şi mai avem o cinstire a Sfintei Cruci, la 1 august. Fără sărbătorire suntem cinstitori ai Sfintei Cruci în fiecare miercuri şi vineri, aproape în toate miercurile şi vinerile de peste an, când pomenim jertfa Domnului Hristos.

Crucea omului

Iubiţi credincioşi,

Asta-i rânduiala Bisericii noastre, rânduiala asta-i practica credinţei noastre. Asta-i Crucea Domnului, dar mai este şi o crucea a omului. Când ne gândim la Crucea Domnului şi aducem închinare Crucii Domnului, ne mai gândim la ceva, ne mai gândim şi la crucea omului. Că dacă este o Cruce a Domnului este şi o cruce a omului. Crucea omului a fost pomenită astăzi prin cele citite din Sfânta Evanghelie. Cui? Domnul Hristos nu s-a adresat tuturora, ci acelora care vroiau să-L urmeze şi a zis aşa: *"Oricine voieşte să vină după mine…"* - deci oricare om care vrea să-L urmeze pe Domnul nostru Iisus Hristos, ce să facă? - „*să se lepede de sine*…" - şi mai ce să facă? - *"să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie"*. Deci trei lucruri: lepădarea de sine, luarea Crucii şi urmarea Domnului Hristos. Prin felul cum formulează Domnul Hristos chemarea, se adresează prin aceste cuvinte numai acelora care vor să-L urmeze: *"Cel ce vrea să vină după Mine…"*, „*dacă cineva vrea să vină după Mine*". Oricine vrea să vină după Mine, ce să facă? Să se lepede de sine. De ce? Ca să-şi ia crucea şi după aceea să-I urmeze Domnului Hristos ca purtător de cruce.

Ce este crucea omului? Ştiţi că Domnul Hristos a fost răstignit între 2 tâlhari şi ştiţi că unul dintre ei L-a mărturisit pe Domnul Hristos şi a fost primit în rai. Noi nu cinstim crucea tâlharului, ci numai crucea Mântuitorului. De ce? Pentru că numai Crucea Mântuitorului este o cruce în care se arată jertfa, crucea tâlharului este una a chinuirii. Nici crucea tâlharului celui credincios n-o cinstim. Bine, şi atunci ce-i crucea omului?

Iubiţi credincioşi,

Fără îndoială că pomenind de crucea omului ne gândim la o suferinţă. Şi atunci am putea zice că crucea omului este **partea de suferinţă legată de viaţa omului**. Şi asta este, dar nu-i numai asta pentru că nu toţi oamenii au suferit. Sigur că atunci când Domnul Hristos a spus cuvintele *"Să-şi ia crucea sa"*, s-a gândit la riscul de a fi creştin. La asta s-a gândit. Şi erai urât să fii creştin. Cum erai urât? Căci evreii şi romanii, toată societatea din vremea aceea era împotriva creştinilor. Te prindeau că eşti creştin, aveai necazuri. Deci Domnul Hristos când a zis *"să-şi ia crucea sa"* a avut în vedere riscul de a fi creştin, necazurile care puteau urma din faptul că cineva ştie că eşti creştin. Riscul acesta îl are în vedere Domnul Hristos. Şi mai zice Domnul Hristos, că oricine va voi să-şi mântuiască viaţa pământească va pierde cele întru veşnicie, nu va avea parte de mântuire. Dar cine va pierde sufletul (n. ed.: îşi va da viaţa pământească) pentru Mine, îl va câştiga, zice Domnul Hristos şi pune apoi în faţă valoare sufletului faţă de lumea întreagă şi zice: *"Ce va da omul în schimb pentru sufletul său? Că de va câştiga omul toată lumea aceasta iar sufletul şi-l va pierde, la ce-i va folosi?"* (Mt.16, 26).

Iubiţi credincioşi,

Asta este ceea ce li se cere tuturor, să-şi ia crucea sa. Acum câţiva ani [n. ed.: în epoca comunistă], dacă te prindea că eşti creştin aveai necazuri, te dădea afară de la locul de muncă, te dădea afară din societatea socotită bună şi aşa mai departe. A fost şi aşa ceva! Şi atunci oamenii, de multe ori, nu se arătau că sunt creştini, nu-şi luau crucea. Acum poţi manifesta că eşti creştin. Şi totuşi, de multe ori oamenii nu se manifestă că sunt creştini, din comoditate, din faptul că nu-i modern să fii creştin sau ştiu eu ce. În sfârşit, sunt oameni care nu vor să-şi ia de exemplu crucea postului, crucea înfrânării, crucea ostenelilor pentru o viaţă mai sfântă, mai curată. Se lasă duşi de poftele lor şi asta le arată că nu sunt purtători de cruce.

Deci, iubiţi credincioşi, care este crucea omului? Ca să ne lămurim. Este partea de osteneală pe care trebuie să o facă omul ca să se depăşească pe sine însuşi, să fie mai bun, să fie păzitor al poruncilor lui Dumnezeu. Aşadar "*Cel ce vrea să vină după Mine, să se lepede de sine"* (Mt. 16, 24), că dacă nu te lepezi de tine însuţi, adică de comoditatea ta, de patimile care sunt asupritoare pentru tine, dacă nu te laşi de astea, nu poţi să-ţi iei crucea, nu poţi să urmezi Domnului Hristos purtându-ţi crucea.

Iubiţi credincioşi,

Desigur, că pentru unii crucea mai este şi partea de suferinţă câtă i-a rânduit-o Dumnezeu omului. Nu toţi oamenii au de suferit, realitatea asta-i. Nu poţi zice că orice om are o cruce a suferinţei. Sunt oameni care nu suferă, că n-au ce suferi, nu le-a dat Dumnezeu o suferinţă anume. Şi sunt oameni care au depăşit suferinţa şi aceia nu mai poartă nici o cruce. Era un doctor care venea şi pe la noi pe la mănăstire, un sibian, şi el spunea că mai ales 2 lucruri nu poate face omul fără credinţă în Dumnezeu: să crească copii buni şi să suporte o suferinţă grea. Cine are credinţă are avantajul acesta, că poate să treacă peste suferinţă, peste necazuri. Necazurile nu mai trec pentru el cu greutatea pe care o au pentru aceia care n-au credinţă în Dumnezeu. Aşa că, dacă noi astăzi suntem cinstitori ai Crucii, fiind sărbătoarea Sfintei Cruci, şi dacă în general suntem cinstitori ai Crucii, oricând ne aducem aminte de ea, atunci trebuie să fim şi purtători de cruce, să fim şi cinstitori ai Crucii pe care ne-a dat-o Domnul Hristos, pe care ne-a dat-o Dumnezeu, fie că ea este parte de suferinţă rânduită nouă pentru mântuirea noastră, fie că este doar parte de osteneală, parte de efort, de a deveni mai buni. Aşa suntem cu adevărat cinstitori ai Sfintei Cruci, când ne luăm crucea noastră, când la Crucea Domnului aducem crucea omului.

Cu purtarea Crucii Tale, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi, ajută-ne să fim adevăraţi cinstitori ai Crucii Tale, purtând şi noi crucea cea rânduită pentru viaţa noastră, pentru mântuirea noastră. Amin!

Duminica a 4-a din Postul Mare

(a Sf. Ioan Scărarul) **Mc. 9, 17-32**

Iertarea păcatelor şi condiţiile iertării

Iubiţi părinţi, iubiţi credincioşi,

Pocăinţa are darul de a curăţi păcatele din sufletul nostru şi adevărata curăţire sufletească se face atunci când preotul spune pentru păcatele mărturisite şi pentru toate păcatele: *„Te iert şi te dezleg pe tine de toate păcatele tale”*. Pocăinţa nu este o lucrare pe care o face omul cu gândul la trecut, nu-i o încremenire în trecut, ci este mai degrabă o lucrare pe care o face în prezent, cu gândul la viitor. Nu mai putem face nimic ca să schimbăm trecutul, ci trebuie să facem roade vrednice de pocăinţă - cum a spus şi Sfântul Ioan Botezătorul - şi, mai ales, trebuie să ne silim să ne împodobim cu acele virtuţi ce nimicesc păcatele din sufletul nostru. Sfântul Apostol Pavel ne spune în epistola către Efeseni: *„Cine-a furat să nu mai fure, ci mai degrabă să se ostenească cu mâinile sale, ca să aibă să dea celui ce are nevoie”* (Efes. 4, 28).

Cuvântul meu de astăzi va fi în legătură cu pocăinţa, dar de data aceasta vom vorbi ceva despre iertarea păcatelor, pentru că în vremea aceasta în care ne găsim acum, în aceste *«preacinstite zile»*, că aşa numeşte Sfânta Biserică vremea postului, în vremea aceasta mulţi dintre credincioşi se spovedesc şi prin Spovedanie primesc iertarea păcatelor. Întrebarea este când şi în ce condiţii se iartă păcatele?

Rostul credinţei în lucrarea mântuirii

Iubiţi credincioşi,

Înainte însă de a spune aceasta, vreau să spun şi câteva cuvinte în legătură cu ceea ce s-a citit din Sfânta Evanghelie, şi anume, că Sfânta Evanghelie este pentru noi dătătoare de nădejde. În Sfânta Evanghelie se vorbeşte şi despre oameni care au avut credinţă multă, cum a fost sutaşul din Capernaum, despre care a zis Domnul Hristos: *„Nici în Israel n-am găsit atâta credinţă”.* Sau femeia canaaneancă, despre care a spus Domnul Hristos *„O, femeie, mare este credinţa ta”*. Dar, iubiţi credincioşi, în Sfânta Evanghelie nu se vorbeşte numai de oameni din aceştia deosebiţi, ci şi de oameni mai obişnuiţi, de oameni cam cum suntem noi. Şi unul dintre aceştia a fost şi tatăl care s-a dus la Domnul Hristos, spunându-i că are un fiu demonizat, un fiu îndrăcit. Şi-l ruga pe Domnul Hristos să-l vindece, să-l izbăvească pe fiul său de sub puterea vrăjmaşului care-l stăpânea. Sigur că omul acesta putea să nu se ducă la Domnul Hristos, mai ales după ce a avut o dezamăgire, că s-a dus la ucenicii Domnului Hristos, iar ucenicii Domnului Hristos n-au putut să scoată puterea drăcească din copilul acela. Totuşi, s-a gândit omul şi s-a gândit bine, ceea ce n-au putut face ucenicii poate face învăţătorul. Şi s-a dus cu credinţă la Domnul Hristos, i-a prezentat situaţia şi Domnul Hristos i-a spus mai întâi un cuvânt care ar fi bine să ne preocupe şi pe noi şi anume: *„O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? până când vă voi răbda?”* (Mc. 9, 19) , adresându-se la oamenii din vremea lui, şi cred că şi în vremea această se potriveşte foarte bine cuvântul acesta „neam necredincios”, oameni necredincioşi. Chiar spune Domnul Hristos că spre sfârşitul veacurilor se va împuţina credinţa şi chiar se întreabă: *„Dar Fiul Omului când va veni, va găsi El oare credinţă pe pământ?”* (Lc. 18, 8).

Deci «neam necredincios», iubiţi credincioşi; am zis că ar trebui să ne preocupe lucrul acesta. De ce? Ca să vedem, nu cumva suntem şi noi între necredincioşi? Sigur că veţi zice cu toţii: *„Nu suntem!”*. De ce? Pentru că facem ceva ce fac numai oamenii credincioşi: ne-am adunat aici în numele credinţei noastre în Dumnezeu. Ce bine, iubiţi credincioşi! Eu vă felicit pe toţi care aţi venit la această Sfântă Liturghie şi care veniţi la Sfânta Liturghie şi la slujbele Sfintei noastre Biserici pentru că aşa se înmulţeşte credinţa. Credinţa se înmulţeşte făcând faptele credinţei. Bine aţi venit la Biserică şi să veniţi întotdeauna ca să vă înmulţiţi credinţa.

Dar, s-ar putea să fim totuşi ca şi tatăl fiului demonizat, pentru că el avea credinţă căci s-a dus la Domnul Hristos, aşa cum şi noi avem credinţă că am venit în faţa Domnului Hristos la Sfânta Liturghie. Rugăciunea lui arată credinţă, dar arată şi o credinţă şovăielnică pentru că a zis aşa: *„L-am adus la ucenicii tăi şi n-au putut să-l vindece. Dacă poţi ceva, ajută-ne nouă, fie-ţi milă de noi”*, deci n-a zis: *«Sigur că poţi Doamne, sigur că poţi să-l vindeci»,* n-a zis aşa. A zis *„dacă poţi…”,* că s-ar putea întâmpla, după părerea mea, ca să nu poţi, deci, *„dacă poţi…”*, Doamne, atunci tămăduieşte pe fiul meu.

Domnul Hristos i-a dat mai întâi un răspuns care nu stătea direct în legătură cu vindecarea, nu i-a spus «îl vindec», ci i-a dat, i-a înmulţit înţelepciunea, iubiţi credincioşi, şi ne-a înmulţit şi nouă înţelepciunea. De aceea, spun cei care se ocupă cu gândurile cele bune, că rugăciunea este înmulţitoare de înţelepciune. Omul şi-a spus dorinţa lui, şi-a arătat starea lui sufletească şi a zis: *„Dacă poţi, ajută-ne nouă, fie-ţi milă de noi”.* Şi Domnul Hristos i-a spus: *„Dacă poţi crede”.* Deci, tu zici către mine: «dacă poţi Doamne», Eu zic către tine «Dacă poţi omule». Tu ai zis: *„Dacă poţi ceva, ajută-ne nouă”,* Eu zic către tine *„Dacă poţi crede, toate sunt cu putinţă celui credincios”.*

Omul n-a zis: *«Doamne, dar nu vezi că cred, totuşi, pentru că doar de aceea am venit aici, pentru că cred».* N-a zis aşa iubiţi credincioşi! Ci a zis cu mărturisire: *„Cred, Doamne, ajută necredinţei mele”.* Şi asta a zis-o cu lacrimi. Iată, mă mărturisesc pe mine credincios, doar de aceea am venit la ucenicii tăi, de aceea nu mi-am pierdut credinţa şi am venit la Tine, doar de aceia te rog, pentru că cred. Dacă spun ceva Doamne, să spun ceva drept şi spun cu lacrimi, şi cred şi nu cred. Cred, pentru că mă rog; nu cred, pentru că nu sunt sigur că mă ajuţi. Şi am zis doar, adineauri: *„Dacă poţi ceva, ajută-ne nouă, fie-ţi milă de noi”,* deci, dacă poţi, şi acum tu spui că dacă am credinţă; îl vindeci pe copilul meu, eu zic: *«Doamne, cred, să ştii că cred. Dar să ştii că nu cred cât trebuie».*

Iubiţi credincioşi,

Se aseamănă cu noi omul acesta; că şi noi, şi credem şi nu credem. Şi vedem noi că nu credem destul, nu când venim la biserică, ci când stăm pe acasă şi când trăim în afară de Biserică, şi anume, de multe ori facem fapte de necredincioşi, nu faptele credincioşilor, şi atunci înseamnă că şi credem şi nu credem. Că iată: venim la biserică (credem), dar ne asemănăm şi cu necredincioşii, că mai facem şi ce nu trebuie (nu credem). Şi totuşi, Domnul Hristos nu a zis: *«Apoi, omule, nu am ce-ţi face, dacă nu crezi cât trebuie, degeaba crezi cât crezi că tot nu-ţi vindec pe fiul tău»*, ci l-a vindecat pe fiul său şi cu puţină credinţă, cu câtă credinţă avea omul acela, şi acest lucru ne dă şi nouă încredere că Dumnezeu ne va milui şi pe noi. Şi acuma să mergem la ceea ce v-am făgăduit.

Iertarea păcatelor prin Sfintele Taine

Atunci când auziţi voi la Sfânta Liturghie *„un botez spre iertarea păcatelor”,* când spunem Crezul, sau când îl ziceţi voi înşivă, vă daţi seama că Botezul are putere iertătoare de păcate, că aşa zicem noi: *„Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor”.* Noi, la vremea potrivită am primit botezul, ni s-a iertat păcatul strămoşesc, eram copii, deci nu aveam şi alte păcate, dar ştim că botezul are putere iertătoare de păcate. Mai ştim şi alte Sfinte Taine care au putere iertătoare de păcate, de altfel, într-un anumit înţeles, toate Sfintele Taine au putere iertătoare de păcate. Dar dintre Sfintele Taine în legătură cu care se pomeneşte mai mult iertarea păcatelor sunt două, şi anume: Sfânta Cuminecătură şi Sfânta Spovedanie.

La Sfânta Liturghie auziţi că se spune de fiecare dată cuvintele: *„Luaţi, mâncaţi, acesta estre Trupul Meu, Care se frânge pentru voi* - de ce? - *spre iertarea păcatelor”.* Şi *„Beţi dintru acesta toţi, acesta este sângele Meu, care pentru voi şi pentru mulţi se varsă* - de ce? - *spre iertarea păcatelor”.* Sfânta Cuminecătură ni se dă *„spre iertarea păcatelor”.* Când se cuminecă cineva, preotul spune: *„Se împărtăşeşte robul lui Dumnezeu* (numele) *cu Cinstitul Trup şi Sânge al Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci”.*

Iubiţi credincioşi,

Mai este o Taină a iertării păcatelor pe care o primesc oamenii înainte de a se împărtăşi şi anume Sfânta Spovedanie. La Sfânta Spovedanie preotul spune: *„Te iert şi te dezleg de toate păcatele tale, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin”.*

Deci, iubiţi credincioşi, fiecare om care se spovedeşte, dacă se spovedeşte cum trebuie şi dacă se împlineşte condiţiile iertării păcatelor, poate auzi cuvântul acesta: *„Te iert şi te dezleg de toate păcatele…”* şi rugăciunea ca Dumnezeu să-i ierte toate păcatele.

Ca să ni se ierte păcatele la Sfânta Spovedanie trebuie să ne spunem toate păcatele. În învăţătura pe care o spune sau pe care ar trebui să o spună duhovnicul celui care se spovedeşte, se spune şi aceasta: *„Vezi, fiule, să nu cumva să ascunzi de mine vreun păcat, pentru că, dacă vei ascunde de mine vreun păcat, toate celelalte păcate îndoite le vei avea”.* Ce înseamnă asta? Înseamnă că dacă cineva se spovedeşte şi tăinuieşte vreun păcat, nu-l spune cu voia lui, ci zice: pe ăsta nu-l mai spun, parcă-i cam mare, parcă îmi este ruşine, atunci, păcatul acela, nemărturisit, atrage după sine înmulţirea păcatelor. Dacă ai 1000 de păcate, dintr-o dată ai 2000 de păcate pentru că ai înşelat pe

duhovnic şi ai vrut să stai înaintea lui Dumnezeu cu nesinceritate, ceea ce înseamnă că toate păcatele trebuie mărturisite, oricât ar fi de mari.

Păcatele mari

Iubiţi credincioşi,

Voi ştiţi care sunt păcatele cele mari? Toate păcatele, într-un fel, sunt mari pentru că, spune Sfântul Marcu Ascetul: *„Păcat de moarte este păcatul nepocăit”.* Păcatul în care vrei să rămâi, acela e păcat mare. Zice câte cineva: *„Eu sunt bun, da mă mai îmbăt câteodată”* sau, zice: *„Eu sunt bun, da mă mai scapă gura de înjur”* sau *„Eu sunt bun, da nu mă pot lăsa de fumat”.* Bine, dacă eşti bun îi bine, dar, uite, că ai câte un păcat care te ţine legat şi eşti ca şi când n-ai fi bun în cazul acesta, pentru că nu poţi sta înaintea lui Dumnezeu cu robia care este asupra ta în privinţa patimilor care te stăpânesc.

Iubiţi credincioşi,

Totuşi, noi ştim unele păcate care într-adevăr sunt mari şi care aduc alte păcate mari după ele şi anume: Domnul Hristos a arătat că cel mai mare păcat, din care izvorăsc toate păcatele, e **necredinţa** în Dumnezeu. *„Cel ce va crede şi se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede, se va osândi”* (Mc. 16, 16) spune cuvântul Domnului Hristos cuprins în Sfânta Evanghelie. Asta înseamnă că omul credincios îi deschis spre Dumnezeu şi spre bine chiar dacă se întâmplă să mai facă şi unele rele din neputinţă, dar vrea să scape de ele, iar cel care nu are credinţă în Dumnezeu nu înseamnă că are toate păcatele. Nu, iubiţi credincioşi, sunt oameni care nu au credinţă în Dumnezeu şi totuşi nu-s mai răi decât mulţi dintre cei care au credinţă în Dumnezeu. Dar sunt în situaţia de a putea face orice fel de păcat.

Domnul Hristos a mai fost împotriva **smintelilor**, adică împotriva acelora care îi rătăcesc pe oameni de la credinţă şi se spune în Sfânta Evanghelie că dacă cineva sminteşte pe unul dintre cei mici, dintre copii, de pildă, atunci acela ar fi mai bine să-l arunce cineva cu o piatră de moară legată de gât în apă ca să moară - mai bine să moară decât să sminteasscă pe cineva. Aceasta arată că păcatul acesta al smintelilor este un păcat greu. Şi Domnul Hristos mai osândeşte foarte mult în Sfânta Evanghelie păcatul **făţărniciei**. Păcatul pe care-l fac oamenii care vor să se arate înaintea oamenilor altfel decât sunt înaintea conştiinţei lor şi altfel decât sunt înaintea lui Dumnezeu, şi atunci aceştia fac un păcat mare căci schimbă toată rânduiala sufletului spre ei, în loc să se îndrepte omul spre Dumnezeu.

Iar în tradiţia Bisericii, şi mai ales în veacurile de la început, în afară de aceste 3 păcate: necredinţa, sminteala şi făţărnicia, au fost arătate ca păcate foarte mari: **uciderea, lepădarea de credinţă şi desfrânarea**, în orice chip ar face omul desfrânarea. Acestea 3 sunt iarăşi păcate socotite foarte mari, pe care părinţii le canonisesc cu ani mulţi de depărtare de la Sfânta Împărtăşanie.

Iubiţi credincioşi,

Orice păcat îi mare! Orice păcat pe care îl ai, orice păcate în care stărui, orice păcat pe care nu-l mărturiseşti, orice păcat de care nu vrei să te desparţi este mare. Păcatele, să ştiţi că nu-s aşa cum am zice noi, nu circulă-n aer, ci ele-s legate de fiinţa omului, de viaţa omului. Aşa cum îi o boală, aşa-i şi păcatul. Nu trebuie să suferi de toate bolile din lumea aceasta ca să fii bolnav. Îţi ajunge una, una pe care o ai şi de care vrei să te vindeci. Tot aşa-i şi viaţa sufletească; păcatul de care eşti stăpânit trebuie să termini cu el, să-l nimiceşti. Se iartă păcatele când îţi pare rău de păcate. De altfel, preotul te întreabă întotdeauna: *„Îţi pare rău de păcatele pe care le-ai făcut?”,* şi unul zice: *„Îmi pare rău părinte şi n-aş vrea să le mai fac”.* Omul ce urăşte, aceia şi ocoleşte. Dacă nu ocoleşti un lucru, înseamnă că nu-l urăşti, înseamnă că-l iubeşti. Zicea un Sfânt Părinte: *„Doamne, învredniceşte-mă să Te iubesc pe Tine cum am iubit altădată păcatul”.*

Vedeţi ce mare lucru spunea părintele acela? De ce? Pentru că el îşi dădea seama că pe Dumnezeu nu-l iubeşte nici măcar cum a iubit păcatul. El a iubit păcatul mai mult decât pe Dumnezeu. De aceea, zicea el *„Doamne, învredniceşte-mă să Te iubesc pe Tine cum am iubit altădată păcatul”*. Că dacă te iubesc pe Tine cum am iubit păcatul altădată înseamnă că nu mai fac păcat, aşa cum atunci când făceam păcat mă depărtam de tine, aşa acum, când te iubesc pe tine, m-aş depărta de păcat.

Condiţiile pentru a fi iertaţi

Ce mai trebuie să ştie omul care vrea să i se ierte păcatele? Că

Domnul Hristos ne-a lăsat o rugăciune, *Tatăl Nostru*. Şi a zis în rugăciune aşa: *„Şi ne iartă nouă păcatele noastre, **precum şi noi iertăm greşiţilor noştri**”*. Deci, pentru iertarea păcatelor noastre, trebuie să iertăm şi noi celor ce ne greşesc. Dacă nu iertăm oamenilor care ne greşesc, înseamnă că nici Dumnezeu nu ne iartă păcatele noastre.

Iubiţi credincioşi,

Domnul Hristos a legat iertarea de rugăciune şi a zis că dacă ţi-a greşit fratele tău şi ai dus darul tău la altar şi acolo ţi-ai amintit că fratele tău are ceva cu tine, *„mergi mai întâi şi te împacă cu fratele tău, şi numai după aceea întoarce-te şi adu-ţi darul”* (Mt. 5, 24). Aşa de mult doreşte Domnul Hristos să iertăm, încât nu ne lasă să ne rugăm dacă nu ne rugăm cu iertare. Totdeauna trebuie să iertăm. Şi cine nu iartă, acela nu poate avea nădejde adevărată că Dumnezeu îi va ierta păcatele. Se zice în Pateric că a zis un părinte la care s-a dus un frate: *„Frate, dacă vrei să te ierte Dumnezeu, iartă şi tu pe fratele tău, şi dacă nu ierţi pe fratele tău, nici Dumnezeu nu te iartă. Tu zici către Dumnezeu miluieşte-mă şi iartă-mă, şi Dumnezeu zice către tine: iartă şi tu pe fratele tău”*.

Acum, iubiţi credincioşi, oricare dintre noi, dacă avem credinţă, trebuie să avem linişte sufletească, să nu avem nici o duşmănie de nici un fel, şi dacă se întâmplă să o avem atunci să ne rugăm lui Dumnezeu să ne cunoaştem neputinţa, să ne rugăm lui Dumnezeu să scoată răutatea din sufletele noastre.

Iubiţi credincioşi,

Voi ştiţi oameni pe care i-a iertat Dumnezeu? Sigur că ştiţi. Pe cine a iertat Domnul Hristos? Ştim sigur că se spune în Sfânta Evanghelie că i-a iertat. Cine au fost oamenii aceia pe care i-a iertat? Să ne amintim câţiva dintre ei: slăbănogul de la Capernaum când a fost dus înaintea Lui. Domnul Hristos, văzând credinţa celor ce-l aduceau a zis slăbănogului: *„Fiule, îndrăzneşte, iartă-se ţie păcatele tale”* (Mt. 9, 2). De ce a zis Domnul Hristos: *„Iartă-se ţie păcatele tale”*? Spune în Sfânta Evanghelie: *„**Văzând credinţa lor**”*. Pentru credinţa slăbănogului şi pentru credinţa celor ce l-au adus în faţa Lui.

Pe cine a mai iertat Domnul Hristos? Pe femeia păcătoasă care cu lacrimi i-a udat picioarele, I le-a uns cu mir, I le-a şters cu părul capului ei şi I le-a sărutat. De ce a iertat pe femeia păcătoasă? Spune în Sfânta Evanghelie că a zis Domnul Hristos: *„Iertate sunt păcatele ei cele multe, **fiindcă mult a iubit**”* (Lc. 7, 46), pentru iubire. Mai ştiţi pe cineva pe care l-a iertat pentru iubire? Sigur că ştiţi. Dacă vă gândiţi bine, pe Sfântul Apostol Petru. După Învierea din morţi, după ce Sfântul Apostol Petru se lepădase de Domnul Hristos şi apoi a plâns cu amar şi s-a întors, se spune că Domnul Hristos a zis către el: *„Simone, fiu al lui Iona, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia?”* şi Simon a zis: *„Da, Doamne, Tu şti că te iubesc… Tu toate le ştii”* (In. 21, 15) . De trei ori l-a întrebat şi acelaşi lucru a răspuns. Deci, prin iubire se răscumpără păcatele. Cine are iubire multă, acela are şi putere multă de a face bine, şi angajându-se pentru sine Dumnezeu îi iartă păcatele - deci, credinţa şi iubirea.

Mai ştiţi pe cineva despre care se spune în Sfânta Evanghelie că Dumnezeu i-a iertat păcatele? Poate vă aduceţi aminte de răstignitorii Domnului Hristos şi pe aceia i-a iertat Domnul Hristos, noi nu ştim cum anume s-a făcut aceasta, până unde s-a ajuns, dar ştim că Domnul Hristos a zis: *„Părinte, iartă-le lor, **că nu ştiu ce fac**”* (Lc. 23, 34). Iată, câtă înţelegere are Domnul Hristos pentru neputinţa omenească şi putem avea nădejde să ne ierte, dar nu altfel decât împlinind condiţiile iertării.

Aşadar, iubiţi credincioşi, fiecare dintre voi, când veniţi la Sfânta Spovedanie să aveţi mare grijă, să fiţi cu inima liberă de orice împotrivire, de orice duşmănie, de orice ură, să fiţi cu grijă să vă mărturisiţi toate păcatele, să n-aveţi nici un păcat pe care să-l tăinuiţi. La mine au venit mulţi care nu şi-au spus în cei 80 de ani ai lor anumite păcate şi s-au împărtăşit totuşi, şi asta-i mare păcat.

Iubiţi credincioşi,

Faceţi tot posibilul, daţi-vă toată silinţa să astupaţi relele cu binele pe care vi-L cere Domnul Hristos, cu credinţă, cu iubire, cu bunătate, cu înţelegere şi atunci avem nădejde că mila lui Dumnezeu va fi cu noi. Mai sunt şi altele, voi deocamdată să aveţi în vedere lucrurile acestea şi acestea să le împliniţi, şi atunci mila lui Dumnezeu va fi cu noi, aşa cum a fost şi cu omul acela care şi avea credinţă şi n-avea credinţă şi a zis: *«Doamne, cred, dar nu cred destul; cred, dar ajută necredinţei mele, înmulţeşte-mi Tu credinţa».*

Iubiţi credincioşi,

Să ştiţi că nu-i uşor să ierţi pe cineva care ţi-a făcut un rău. De unde ştim? Chiar şi Sfinţii Apostoli când le-a spus Domnul Hristos: *„De-ţi va greşi fratele tău, ceartă-l!; şi dacă se va pocăi iartă-l. Şi chiar dacă-ţi va greşi de*

şapte ori într-o zi şi de 7 ori se va întoarce la tine zicând: Mă pocăiesc!, iartă-l”. Sfinţii Apostoli au zis: *„Doamne, dă-ne mai multă credinţă, cu credinţa câtă o avem, lucrul acesta nu-l putem face”.* Să ne silim să facem ce-i greu.

Iată, aţi venit la biserică, bine aţi făcut; v-aţi împărtăşit de binecuvântările lui Dumnezeu, bine aţi făcut; Dumnezeu să vă ajute, să vă împlinească gândurile cele bune. Înmulţiţi credinţa, trăiţi în aşa fel încât şi în afară de biserică să fiţi ca în biserică şi atunci darul lui Dumnezeu va fi cu voi şi bucuria noastră, a celor care suntem puşi să legăm şi să dezlegăm păcatele va fi mare, pentru că bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăieşte mai mult decât pentru 99 de drepţi care nu au trebuinţă de pocăinţă, aşa ne spune Sfânta Evanghelie, acesta este cuvântul Domnului nostru Iisus Hristos pe care-l găsim cu toţii în Sfânta Evanghelie de la Luca în cap. 15.

Dumnezeu cu mila lui cea mare, cu rugăciunile Maicii Preacurate care este ajutătoarea păcătoşilor, cu rugăciunile tuturor sfinţilor să ne ajute să ne întărim în credinţă, să ne întărim în pocăinţă, să ne învrednicească să ne putem mărturisi cu vrednicie toate păcatele noastre, să ne pară rău de toate răutăţile pe care le-am făcut, să nu ne mai întoarcem la ele; să ne ajute bunul Dumnezeu să-l iubim pe el, măcar atâta cum am iubit altădată păcatul. Amin!

Duminica a 5–a din Postul Mare

(a Cuv. Maria Egipteanca)

Mc. 10, 32-45; Lc. 7, 36-50

Femeia care şi-a biruit păcatul

şi femeia care şi-a plâns păcatul şi a adus cinstire lui Hristos

Cred Doamne şi nu prea, dar ajută-mă!

Iubiţi credincioşi,

Am început urcuşul duhovnicesc care duce la dumnezeiasca Înviere cea mai presus de lume a Domnului nostru Iisus Hristos, cu gândul la vameşul din **pilda cu vameşul şi fariseul**, ca să ne încredinţăm că începutul cel bun trebuie făcut întru a ne recunoaşte păcatele, că începutul cel bun trebuie să fie de la smerenia vameşului care îşi bătea pieptul şi zicea către Dumnezeu doar atât: *“Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosul”*.

Ne-am întâlnit apoi pe drumul care duce la Ierusalimul cel de sus, la Ierusalimul mântuirii noastre, cu milostivirea lui Dumnezeu. Pentru că ni s-a citit din Sfânta Evanghelie, în a 2–a Duminică a urcuşului duhovnicesc, **pilda cu fiul risipitor**, despre care v-am spus eu că eu aş fi mai bucuros să o numim pilda cu tatăl primitor. Şi pilda aceasta este un fel de răspuns la cererea pe care o făcea vameşul când zicea către Dumnezeu: *“Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul”*. Pilda cu tatăl primitor arată că Dumnezeu este milostiv pentru cei care caută milostivirea Lui şi primeşte pe cei ce se întorc la El şi îi aşează în bucuria pe care o au fiii care se ştiu în legătură cu Tatăl cel ceresc. Într-adevăr, tatăl l-a primit pe fiul care se întorcea, în starea în care a fost el mai înainte, în starea de fiu. Fiul zicea către tatăl său să-l primească ca pe unul dintre servitorii săi şi tatăl l-a primit ca pe fiul său. De ce? Pentru că fiul primise partea de avere, pentru că fiul se depărtase de tatăl, pentru că fiul a trăit într-o ţară îndepărtată, pentru că fiul său, nu altcineva, şi-a cheltuit averea în destrăbălări, pentru că fiul său a ajuns la lipsă mare, pentru că fiul său s-a trezit din starea în care se găsea, pentru că, de fapt, fiul său se întorcea de la rău la bine, iar tatăl l-a primit şi a spus:

„Căci acest fiu al meu era mort şi a înviat, era pierdut şi s-a aflat.”(Lc. 15, 24) E o mare bucurie, iubiţi credincioşi, pilda aceasta cu tatăl primitor, pentru că ne dă încredere în bunătatea lui Dumnezeu, Tatăl primitor fiind Dumnezeu însuşi.

Am mers, apoi, urcând din treaptă în treaptă, şi am ajuns în Duminica a 4–a a Sfântului şi Marelui Post şi ne-am întâlnit cu un om ca noi (n. ed.: mai puţin credincioşi, cu credinţă amestecată cu necredinţă, cu o credinţă mai mult în gândire decât în viaţă). Când ne gândim la vameşul din Sfânta Evanghelie trebuie să facem nişte eforturi ca să avem starea lui şi să zicem ce zice el. Zicem noi cu cuvântul: *“Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul”*, dar nu zicem şi cu simţirea. Numai că Sfânta Evanghelie are şi oameni care sunt asemănători nouă şi ne dă şi această încredere în bine şi nădejde în înaintarea cea bună. Şi ne-am întâlnit cu un om ca noi, un om care s-a prezentat la Domnul Hristos şi şi-a prezentat Domnului Hristos necazul pe care-l avea. Avea un fiu care era stăpânit de puterea drăcească şi pe care l-a dus la apostolii Domnului Hristos, când Domnul Hristos era pe muntele Taborului şi se schimba la faţă revărsându-şi lumina Sa, arătându-şi mărirea în lumină.

Tatăl acela chinuit, l-a dus pe fiul său îndrăcit la Sfinţii Apostoli ai Mântuitorului şi n-au putut să-l ajute. Şi când Domnul Hristos a coborât din muntele schimbării la faţă, mulţimea uimită şi bucuroasă, zice Sfântul Evanghelist Marcu, a alergat să I se închine Mântuitorului şi Domnul Hristos a văzut că este şi o neînţelegere între oameni, că se certau fariseii cu ucenicii Domnului Hristos (Mc. 9) şi când s-a interesat de ceea ce s-a întâmplat a aflat de la omul acela că are un fiu pe care l-a dus la ucenici şi n-au putut să-l ajute şi îl rugau pe Domnul Hristos să îl ajute, dar îşi arăta starea lui sufletească ca o stare de necredinţă. Şi a zis către Domnul Hristos: *„Fie-Ţi milă de noi, **de poţi ceva** ajută-ne nouă”*. Şi Domnul Hristos I-a răspuns că **dacă poate crede**, totul este cu putinţă pentru cel credincios. Şi omul acela a zis cu lacrimi: *“Cred, Doamne, ajută necredinţei mele”*. Cu alte cuvinte şi cred şi nu cred. Cred pentru că m-am prezentat la tine. Nu cred pentru că nu-s sigur că ne poţi ajuta. Cred pentru că îţi fac o rugăminte, îţi cer ceva; nu cred, pentru că îmi arăt necredinţa când zic: De poţi ceva ajută-ne nouă. Dacă poţi - nu sunt sigur că poţi - ajută-ne nouă, fie-Ţi milă de noi. Şi Domnul Hristos a răspuns pe măsura stării acelui om şi a zis: *“Dacă poţi crede, toate sunt cu putinţă pentru cel credincios”*. Atunci omul şi-a recunoscut şi credinţa şi necredinţa şi a spus: *«Cred, Doamne, dar eu, cât cred eu, nu se poate să fiu ajutat, împlineşte Tu ceea ce nu am eu şi ajută necredinţei mele; adică eu ştiu că sunt mai mult necredincios decât credincios sau, în orice caz, şi credincios şi necredincios şi ajută necredinţei mele, împlineşte Tu».* Şi Domnul Hristos i-a împlinit dorinţa şi l-a eliberat pe fiul său de puterea drăcească.

Mare nădejde, iubiţi credincioşi, mare nădejde! De ce? Pentru că noi ştim din Sfânta Evanghelie despre oameni care au avut credinţă atât de mare încât Domnul Hristos s-a minunat de credinţa lor. De exemplu sutaşul din Capernaum şi femeia canaaneancă. Şi iată că n-au fost numai oameni din aceia, au fost şi oameni cu mai puţină credinţă şi pe care Domnul Hristos i-a miluit. Domnul Hristos nu a zis către omul acela care avea şi credinţă şi necredinţă: *„Dacă nu crezi destul, nu am ce să-Ţi fac”*, ci i-a îndeplinit dorinţa cu credinţa câtă o avea el.

Femeia sfântă – care şi-a biruit păcatul şi
Femeia păcătoasă - care şi-a recunoscut şi plâns păcatul

Iubiţi credincioşi,

Aceasta ne dă mare nădejde şi mare încredere în Dumnezeu, mare încredere în mila lui Dumnezeu, în bunătatea Domnului nostru Iisus Hristos care nădăjduim să ne primească şi pe noi, aşa cum suntem noi şi să ne împlinească El ceea ce nu putem noi să avem la măsura la care ni se cere. Şi iată-ne astăzi, iubiţi credincioşi, în faţa unei măreţii, în faţa unei performanţe, căci pomenim, în a 5–a duminică a Marelui Post, pe **o femeie care a biruit păcatul** cu firea, după ce a fost doborâtă de fire şi a trăit în multe păcate, în multe necurăţii. Şi apoi, cu darul lui Dumnezeu a biruit păcatul cu firea şi a ajuns la măsuri cereşti, trăind în pustie. E vorba de ***Sfânta Maria Egipteanca***. Aceasta ar trebui să ne sprijine, pentru că poate n-a mai existat nici un om în lumea aceasta, nici o femeie, la măsurile Sfintei Maria Egipteanca. Şi dacă ar fi aşa, dacă tot ar trebui să ajungem la aceasta, atunci nu ştiu cine ar putea ajunge, poate nimeni.

Dar, iată, că la această zi de pomenire a unei măreţii, a unei performanţe omeneşti la măsuri dumnezeieşti, Sfânta noastră Biserică ne pune înainte nişte lucruri de început şi a rânduit să se citească din Sfânta Evanghelie despre o femeie păcătoasă. Dar nu despre o femeie păcătoasă, ci despre **femeia păcătoasă**. De ce nu despre o femeie păcătoasă? Pentru că noi ştim că în Sfânta Evanghelie este istorisirea aceasta despre o anume femeie păcătoasă, cea care a ajuns în casa lui Simion şi s-a atins de picioarele Domnului Hristos şi a spălat cu lacrimi picioarele Domnului Hristos, şi le-a uns cu mir, şi le-a şters cu părul capului ei, şi le-a sărutat. De ce? Pentru că se ştia păcătoasă şi pentru că avea încredere în bunătatea Mântuitorului şi-şi dorea iertarea păcatelor. Şi Domnul Hristos a iertat-o.

Stătea în faţa Domnului Hristos, pe de-o parte femeia care nu a spus nici un cuvânt sau cel puţin nu reiese din Sfânta Evanghelie de la Luca, unde este istorisită întâlnirea Domnului Hristos cu femeia păcătoasă în casa lui Simon, fariseul, că femeia ar fi spus vreun cuvânt, dar îşi exprimă aşezarea sufletească prin lacrimi. Domnul Hristos, care cunoaşte gândurile, a ştiut, ne spune Sfânta Evanghelie de la Luca, ce a zis în gândul său fariseul: *„Dacă acesta ar fi profet, ar şti cine este şi ce fel de femeie este aceasta care se atinge de El, că este păcătoasă…”* (Lc. 7, 39) . Domnul Hristos a răspuns la aceasta, la gândurile fariseului, gânduri nearătate, gânduri neexprimate în cuvânt, zicându-i: *„Simone, am să-ţi spun ceva”*, *„Învăţătorule, spune”*, a zis fariseul, *„Într-o cetate era un cămătar şi cămătarul avea doi datornici: unul era dator cu 500 de dinari şi altul era dator cu 50 de dinari. Până la urmă cămătarul i-a iertat pe amândoi”*. Şi a întrebat Domnul Hristos care dintre aceştia doi îl va iubi mai mult. Şi Simon a zis că cel căruia i-a iertat mai mult, iar Domnul Hristos a spus că a socotit bine: *„Iată, am intrat în casa ta, apă să Mă spăl pe picioare nu Mi-ai dat, această femeie, însă, cu lacrimile ei Mi-a udat picioarele. Cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns, ea cu mir Mi-a uns picioarele. Sărutare nu Mi-ai dat, ea n-a încetat să-Mi sărute picioarele. De aceea* - a zis Domnul Hristos - *iartă-se păcatele cele multe pentru că mult a iubit, iar cui iubeşte mai puţin se iartă mai puţin şi către femeie a zis: Iertate sunt păcatele tale, mergi în pace”* (Lc. 7).

Iubiţi credincioşi,

Când pomenim o performanţă, adică o femeie care a ajuns la măsuri extraordinar de mari (Sf. Maria Egipteanca), uite că Sfânta Biserică vine şi ne pune în faţă ceva mai puţin mare şi totuşi mare, pentru că nu se poate zice că femeia păcătoasă a făcut lucruri mici când şi-a arătat iubirea faţă de Domnul Hristos, dar, în orice caz, nu a făcut ceea ce a făcut Maria Egipteanca, care a stat ani şi ani în pustie. Şi **Sfânta noastră Biserică nu ne cere în special să ajungem ca Maria Egipteanca, ci ne cere să ajungem ca femeia păcătoasă**, **să ne recunoaştem păcatele, să dorim mai mult, să fim cinstitori ai Mântuitorului, să iubim pe Mântuitorul nostru.** Asta vrea Sfânta Biserică. Şi ne îndeamnă să ajungem la măsurile la care a ajuns femeia păcătoasă când s-a apropiat de Domnul Hristos, când şi-a recunoscut păcatele, când şi-a plâns păcatele, când I-a arătat cinstire aducând miresme şi ungând picioarele Domnului Hristos, când le-a şters cu părul capului ei şi când le-a sărutat.

Să ajungem noi la măsurile acestea? Răspunsul ni-l dă Sfânta noastră Biserică într-o alcătuire care se spune şi se aude la sfânta slujbă în postul Paştilor. În special la pavecerniţa mare, în zile de marţi şi de joi. Ce se spune? O rugăciune către Domnul Hristos în care spunem aşa: *“Lacrimi dă-mi mie Dumnezeule, ca oarecând femeii celei păcătoase, şi mă învredniceşte să ud preacuratele Tale picioare, care din calea rătăcirii pe mine m-au izbăvit, şi mir de bună mireasmă aduc Ţie, viaţă curată întru pocăinţă mie agonisită, ca să aud şi eu glasul Tău cel dorit: Credinţa ta te-a mântuit, mergi în pace”.*

Oare recunoaştem că suntem mai prejos decât femeia păcătoasă cu cinstirea, cu iubirea, cu lacrimile şi de aceea cerem de la Domnul Hristos să ne dea lacrimi pe care femeia păcătoasă le avea şi noi nu le avem: *“Lacrimi dă-mi mie Dumnezeule, cum ai dat cândva femeii celei păcătoase şi mă învredniceşte să ud preacuratele Tale picioare care pe mine din calea rătăcirii m-au izbăvit”.* Şi nu avea femeia păcătoasă numai lacrimi, avea şi mir, mir cinstitor. „*Şi mir de bună mireasmă aduc Ţie”.* Ce? „*Viaţă curată”.* Dar cum să ajung la ea? Cum să ajung la viaţa curată dacă eu am viaţă necurată? Cum să ajung la această viaţă curată? „*Viaţă curată întru pocăinţă mie agonisită*”.

Prin urmare, mirul nostru este viaţa curată, viaţa schimbată spre bine prin pocăinţă, care este părăsirea păcatului în primul rând – *„viaţă curată prin pocăinţă mie agonisită”*. De ce? Pentru „*ca să aud şi eu glasul Tău cel dorit*”. Cum a auzit femeia păcătoasă când ai zis Tu, cu glasul Tău cel dorit: *„Credinţa ta te-a mântuit, mergi în pace.”*

Calea slujirii aproapelui

Iubiţi credincioşi,

Asta e Evanghelia, asta-i bucuria, asta-i nădejdea. Ne uităm noi la femeia aceea care a biruit patimile şi e la măsuri dumnezeieşti, măsuri îngereşti şi îi aducem cinstire după rânduiala Bisericii, dar la măsurile acelea nu o să ajungem noi. Altceva însă putem să facem: să ne recunoaştem măsurile şi să fim doritori de bine, măcar la măsurile femeii păcătoase, că nici la măsurile acelea nu suntem, ci am vrea ca viaţa noastră mai mult să se întâmple spre binele nostru.

Iubiţi credincioşi,

Asemănător cu alcătuirea aceasta pe care o spunem şi pe care o gândim în zilele de marţi şi de joi din Postul Paştilor, asemănător cu aceasta este şi un gând în poezie, scris ca «Rugăciune» de maica Teodosia Laţcu şi anume rugăciunea aceea în care e pomenită femeia păcătoasă:

Doamne, încă să nu-mi dai
Frumuseţile din rai,
Şi încă nu-mi dărui
Ale slavei bucurii.
Nu mă-ndemn încă să-Ţi cer
Fericirile din cer.

Până când, prin lume-Ţi duci
Tu, povara Sfintei Cruci,
Până când însângerat
Şi lovit şi înspinat,
Treci pe calea cu dureri,
Fericire cum să-Ţi cer?

Dă-mi, Stăpâne, Crucea Ta
Şi mă-nvaţă a o purta,
Şi în inimă, cu jale,
Dă-mi durerea Maicii Tale
Şi în piept, cu frângere
Dă-mi a Maicii plângere.

Dă-mi, Stăpâne, să-Ţi sărut
Urma paşilor, în lut,
Şi mai dă-mi cu sârg, s-alerg
Tălpile să Ţi le şterg,
Cu iubirea mea duioasă,
Ca Femeia păcătoasă.

Acesta-i începutul bisericesc. Nu ne putem ridica decât când avem smerenia vameşului, când avem întoarcerea fiului risipitor, când avem conştiinţă că nu avem destulă credinţă şi cerem de la Dumnezeu să ne dea mai multă, cum au cerut şi apostolii Domnului Hristos şi când am vrea să fim măcar ca femeia păcătoasă care a sărutat în semn de cinstire şi de iubire picioarele Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Iubiţi credincioşi,

Dar a mai fost rânduit să se citească astăzi din Sfânta Evanghelie un cuvânt care zice: *"Cel ce vrea să fi mai mare între voi, să fie slujitorul vostru, şi cel ce va vrea să fie întâiul între voi, să le fie tuturor slugă; că nici Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci să slujească şi să Îşi dea viaţa răscumpărare pentru mulţi"* (Mc. 10, 44-45). Cuvintele acestea ne arată calea înălţării; altă cale spre Ierusalimul cel de sus, altă cale spre foişorul Cinei celei de Taină, altă cale către locul unde a pătimit Domnul Hristos, calea către mormântul purtător de viaţă al Mântuitorului din care a înviat biruitor Domnul Hristos, calea spre Ierusalimul de unde Domnul Hristos S-a înălţat şi unde a

binecuvântat pe ucenicii săi, calea slujirii omului, calea slujirii aproapelui, calea plecării faţă de omul de lângă noi, calea smereniei pe care a arătat-o Domnul Hristos la Cina cea de Taină când a spălat picioarele ucenicilor Lui şi când a spus: *„Voi mă numiţi pe Mine Învăţătorul şi Domnul, şi bine ziceţi, căci sunt. Deci dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul, v-am spălat vouă picioarele, şi voi sunteţi datori să vă spălaţi unii altora picioarele”* (In. 13, 13-14).

Adică, şi voi sunteţi datori să vă smeriţi, să vă curăţaţi unii pe alţii, să fiţi cinstitori ai celor din jurul vostru pentru că şi Fiul Omului a făcut aceasta şi nu numai aceasta, ci mult mai mult decât aceasta - şi-a dat sufletul Său preţ de răscumpărare pentru mulţi.

Iubiţi credincioşi,

Să urcăm spre *Ierusalimul Învierii*, spre *Ierusalimul Paştilor*, spre Ierusalimul în care Domnul Hristos a dat darul iertării păcatelor. Să petrecem zilele care le mai avem până la Sfintele Paşti cu dorinţa de a ne smeri ca vameşul, cu dorinţa de a ne întoarce ca fiul risipitor, cu dorinţa de a ne recunoaşte aşezarea sufletească aşa cum o avem, cu dorinţa de a începe binele de la femeia păcătoasă, de la starea ei de iubire şi de cinstire, şi mila Domnului va fi cu noi şi ne va binecuvânta Mântuitorul nostru Iisus Hristos cum i-a binecuvântat pe ucenicii Săi la Înălţarea Sa la cer şi mila Domnului ne va însoţi pe noi în toate zilele vieţii noastre şi aceasta şi pentru rugăciunile Maicii Preacurate, izvorul milei, şi pentru rugăciunea Sfintei Maria Egipteanca, pe care a ridica-o Dumnezeu mai presus de lumea aceasta, şi cu rugăciunile tuturor sfinţilor, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Duminica a 6-a din Postul Mare

(a Floriilor)

In. 12, 1-18

Unde-i Dumnezeu, nu-i nici un lucru rău

Întâmpinarea Domnului la intrarea în Ierusalim

Preacuvioase părinte stareţ, preacuvioşi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Cei care aţi fost la slujba de aseară, la Vecernie, şi apoi şi la slujba Utreniei, cred că aţi băgat de seamă că în această duminică nu s-a pomenit deloc de Învierea Domnului Hristos. Este un lucru neobişnuit. Sunt puţine cazurile când Învierea Domnului Hristos nu e pomenită într-o zi de duminică. Între acestea este şi cazul duminicii numită *a Stâlpărilor* sau *a Floriilor*, duminica de astăzi.

Nu s-a pomenit nimic despre Învierea Domnului Hristos pentru că duminica aceasta are o altă semnificaţie, anume, se serbează intrarea cu biruinţă a Mântuitorului nostru Iisus Hristos în Ierusalim, care a avut loc cu o săptămână înainte de Paşti. Duminica aceasta se numeşte *Duminica Stâlpărilor* sau *Duminica Crengilor*, că asta înseamnă stâlpare, sau *Duminica Floriilor* sau a florilor, pentru că atunci când Domnul Hristos a intrat cu biruinţă în Ierusalim, oamenii au tăiat din pomi crengi şi au ieşit în întâmpinarea Lui, purtând în mână crengi de finic. Şi ca dovadă a bucuriei lor, mai ales copiii, au cântat *”**Osana** Fiul lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!”* (Mt. 21, 9)

Au recunoscut oamenii din Ierusalim măreţia Domnului nostru Iisus Hristos. I-au ieşit în întâmpinare; El călărea pe un asin şi oamenii au aşternut în faţa Lui veşmintele lor. Domnul Hristos a intrat în templul din Ierusalim şi a făcut rânduială acolo pentru că erau mulţi care făceau în templul din Ierusalim lucruri care nu se potriveau cu rostul templului din Ierusalim. Domnul Hristos a spus atunci: «*Scris este: ”Casa Mea, casă de rugăciuni se va*

chema, dar voi aţi făcut-o peşteră de tâlhari”» (Mt. 21, 13). A făcut şi vindecări acolo, în templul din Ierusalim. Însă nu toţi L-au preamărit pe Mântuitorul Hristos. Au fost şi împotrivitori ai Domnului Hristos, au fost şi oameni care, auzind cum ucenicii Mântuitorului şi pruncii care erau de faţa au zis: *”Binecuvântat este Împăratul Cel ce vine întru numele Domnului! Pace în cer şi slavă întru cei de sus!”,* au zis către Domnul Hristos: *”Învăţătorule, ceartă-ţi ucenicii…”* (Lc. 19, 39)

Domnul Hristos le-a spus celor nemulţumiţi că aceasta se întâmplă pentru că se împlinesc nişte proorociri de demult, în care se spune că Mântuitorul va veni în Ierusalim călare pe mânzul asinei şi a mai spus Domnul Hristos şi că *„dacă aceştia vor tăcea, pietrele vor striga”*. Şi având în vedere nemulţumirile pe care le aveau unii dintre cei din Ierusalim, care au şi zis unii către alţii, după mărturia Sfântului Evanghelist Ioan: *”Vedeţi că-ntru nimic nu vă este de folos!, iată că lumea se duce după el?”* (In. 12, 19), Domnul Hristos s-a gândit la nenorocirile care urmau să vină peste cetatea Ierusalimului şi a zis către Ierusalim: *”Dacă cel puţin acum, în această zi a ta, ai fi cunoscut şi tu cele ce sunt spre pacea ta!”* (Lc. 19, 42). Apoi a proorocit că vor veni duşmanii care vor împresura Ierusalimul şi aceasta s-a întâmplat, de mai multe ori de fapt, şi oamenii n-au înţeles toate atunci, dar le-au înţeles mai târziu, după ce s-au împlinit.

Şi iată, noi, astăzi, şi creştinătatea de aproape două mii de ani încoace, aducem mărire Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pomenim cu bucurie pe cei care au zis atunci: *”Osana întru cei de sus!”* şi *”Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului!”*

Iubiţi credincioşi,

Încă de ieri, când s-a pomenit învierea pe care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos când l-a adus dintre morţi pe Lazăr cel mort de patru zile, Sfânta noastră Biserică a cântat, a zis cuvinte ca acestea: *„Învierea cea de obşte mai înainte de patima Ta încredinţând-o, pe Lazăr din morţi l-ai înviat, Hristoase Dumnezeule. Pentru aceasta şi noi, ca şi pruncii, semnele biruinţei purtând, Ţie biruitorului morţii, strigăm: «Osana celui dintru înălţime! Bine eşti cuvântat Cel ce vii întru numele Domnului!»”*

Am spus aceasta ieri, am spus-o şi astăzi, şi ne gândim la aceste cuvinte pentru că prin ele se arată măreţia acestei sărbători. Domnul Hristos l-a înviat pe Lazăr, care murise de patru zile. Lazăr a fost prietenul Domnului Hristos şi era prieten Domnul Hristos nu numai cu Lazăr ci şi cu surorile lui, Marta şi Maria. Şi surorile lui Lazăr, când au văzut că Lazăr, fratele lor, era bolnav, I-au trimis vorbă Domnului Hristos: *„Lazăr este bolnav”,* şi Domnul Hristos a zis: *”Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu”* (In. 11, 4).

Iată, cât de mult îl iubea!

După ce a murit Lazăr, Domnul Hristos s-a dus cu ucenicii Lui la Betania şi mai întâi L-a întâmpinat Marta şi a zis către Domnul Hristos: *”Doamne de-ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit.”* Era încredinţată Marta, sora lui Lazăr, că acolo unde Domnul Hristos se arată, acolo e darul lui Dumnezeu, acolo nu se poate întâmpla nimic rău.

Iubiţi credincioşi, în casele saşilor de aici, din Ardeal, se putea vedea o tabletă scrisă cu cusătură, pe care erau următoarele cuvinte: *”Unde-i credinţă, e iubire; unde-i iubire, e pace; unde-i pace, e binecuvântare; unde-i binecuvântare, e Dumnezeu şi unde-i Dumnezeu, nu-i nici un lucru rău”.* Deci, unde-i credinţă e iubire - credinţa şi iubirea merg împreună. Sfântul apostol Pavel spune că în Iisus Hristos nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur nu foloseşte nimic (Gal. 5, 6), ci credinţa lucrătoare în iubire. Şi a mai scris sfântul apostol Pavel în epistola I către Corinteni: *”de-aş avea credinţa toată să pot muta şi munţii, dar dacă n-am iubire, nimic nu sunt.”*(ICor. 13, 2), deci, nu am nici o valoare; valoarea mea adevărată este atunci când la credinţă adaug iubirea, iubirea aceea după porunca lui Dumnezeu.

Unde-i credinţă e iubire, unde-i iubire e pace; omul care are iubire intră în fericire şi fericirea aduce liniştea sufletească, pacea. Unde-i pace e binecuvântare pentru că pacea cea adevărata o dă Dumnezeu cu binecuvântarea Lui. Unde-i binecuvântare e Dumnezeu de la care vine toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit şi unde-i Dumnezeu nu-i nici un lucru rău. Parcă ar fi ştiut Marta aceste cuvinte când a zis către Domnul Hristos: *”Doamne, de-ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit”.* Şi Domnul Hristos a zis: *”Fratele tău va învia!”.* Marta, care era introdusă în lucrurile cele duhovniceşti, a zis: *”Ştiu că va învia, la învierea cea de apoi”.* Atunci Domnul Hristos a zis un cuvânt pe care noi îl avem în vedere mai ales la slujbele pentru morţi. A zis aşa: *”Eu sunt învierea şi viaţa. Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, viu va fi. Crezi tu aceasta?”.* Atunci Marta a zis: *”Cred că Tu eşti Hristos,*

Fiul lui Dumnezeu, care avea să vină în lume". După aceea a venit şi sora lui Marta, Maria, şi ea tot aşa a zis către Domnul Hristos: *"Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit".* (In. 11, 32)

S-au dus apoi la mormânt şi în drum spre mormânt, Domnul Hristos a lăcrimat şi oamenii când L-au văzut pe Domnul Hristos lăcrimând au zis: *"Iată, cât de mult îl iubea!"* De unde au ştiut oamenii din preajma Mântuitorului că Domnul Hristos l-a iubit pe Lazăr? Nu se spune că ar fi zis Domnul Hristos ca l-a iubit. Au ştiut din lacrimile care au apărut în ochii Domnului Hristos şi au zis ei: *"Iată, cât de mult îl iubea!"*

Iubiţi credincioşi,

Eu vă mai spun ceva, ceva ce v-am mai spus. Poate unii ştiţi, poate unii nu ştiţi, dar şi pentru cei care ştiţi e bine să repetăm lucrurile cele bune. Sfântul Isaac Sirul spune că lacrimile sunt puse între minte şi trup ca semne în trup pentru aşezarea minţii. Deci, lacrimile vorbesc, lacrimile ne spun despre întristare şi ne spun şi despre bucurie, după caz.

Domnul Hristos a lăcrimat, iar oamenii au ştiut că Domnul Hristos l-a iubit. S-au dus la mormânt şi acolo a zis Domnul Hristos: *"Daţi la o parte piatra"* - piatra de la uşa mormântului. Şi atunci Marta a intrat imediat în vorbă şi a zis: *"Doamne, miroase urât, că e de patru zile mort".* Şi Domnul Hristos, la cuvintele acestea, ale Martei, a răspuns aşa: *"Nu ţi-am spus că dacă vei crede, vei vedea mărirea lui Dumnezeu?".* Nu ştim când i-a spus lui Marta cuvintele acestea, dar se vede că Domnul Hristos a vorbit cu Marta cândva şi despre asta şi i-a spus: *"Dacă vei crede, vei vedea măririle lui Dumnezeu".*

Cel ce crede, vede măreţiile lui Dumnezeu. Numai cine crede, vede mărirea lui Dumnezeu, numai cine crede, vede lucrurile lui Dumnezeu în care se cuprinde mărirea lui Dumnezeu. De vei crede, vei vedea mărirea lui Dumnezeu. Domnul Hristos a dat prilej Martei să vadă mărirea lui Dumnezeu, pentru că în loc să iasă miros urât din mormânt, din trupul lui Lazăr, l-a văzut pe Lazăr înviat, că a zis Domnul Hristos: *"Lazăre, vino afară!"* şi a ieşit mortul având mâinile şi picioarele legate, şi Domnul Hristos a zis: *"Dezlegaţi-l şi lăsaţi-l să meargă."*

Sfântul Ioan, care a scris Scara, având în vedere cuvintele acestea ale Domnului Hristos, zice că Lazăr îl închipuie pe omul care e legat de patimi, de răutăţi, şi că Domnul Hristos zice şi despre omul pătimaş: *"Dezlegaţi-l şi lăsaţi-l să meargă."* Spre ce? Spre fericita nepătimire. Să ajungă la starea aceea în care nu mai poate fi nemulţumit, să ajungă la starea aceea în care poate fi liniştit, să ajungă la starea aceea în care fiind, poate fi fericit. *«Lăsaţi-l să meargă spre fericita nepătimire!»*

Iubiţi credincioşi,

Tot de la Sfântul Ioan Scărarul avem un alt cuvânt încurajator: *"Să îndrăznească pătimaşii, că mulţi dintre cei pătimaşi au ajuns nepătimaşi din starea de pătimaşi".* Deci, acela care e păcătos şi vrea să se facă bun, să se îndrepte, să fie cum trebuie, acela să îndrăznească. Să fie sigur că, cu ajutorul lui Dumnezeu poate ajunge şi acolo unde n-a ajuns încă. Dar, dacă vor să îi ajute Dumnezeu, să îndrăznească pătimaşii, cei care vor să fie nepătimaşi, că mulţi dintre cei pătimaşi, din păcătoşi, din răi, au ajuns la nepătimire, la fericita nepătimire.

Să-l întâmpinăm pe Domnul la intrarea în Ierusalimul din sufletul nostru

Iubiţi credincioşi,

La intrarea în Ierusalim a Domnul Hristos au fost şi oameni pătimaşi, şi oameni răi, şi oameni împotrivitori, şi oameni care şi-au arătat nemulţumirile, aceia însă s-au acoperit cumva şi au rămas cei bucuroşi de Domnul Hristos, între care suntem şi noi, care astăzi prăznuim intrarea cu biruinţă în Ierusalim a Domnului Hristos şi zicem cu Biserica: *"Învierea cea de obşte* – învierea cea de apoi, când vor învia toţi – *mai înainte de patima Ta încredinţând-o, pe Lazăr din morţi l-ai sculat".* Deci Lazăr a înviat din morţi ca să se dovedească ***învierea cea de obşte***, învierea tuturor. *"Pentru aceasta şi noi, semnele biruinţei purtând,* – semnele biruinţei sunt crengile cu viaţă în ele - *Ţie biruitorului morţii strigăm:* - Te ştim ca biruitor al morţii pentru ca ai înviat pe Lazăr, pe fiica lui Iair şi pe fiul văduvei din Nain - *Osana celui dintru înălţime! Bine eşti cuvântat Cel ce vii întru numele Domnului!"*

Iubiţi credincioşi,

Dacă e vorba numai de prăznuire, cu asta ne-am împlinit datoria, dar nu e vorba numai de prăznuire, ci e vorba şi de cercetare. Adică, prima întrebare în legătură cu aceasta ar fi: *Noi cum Îl întâmpinăm pe Domnul Hristos?* Avem noi dorinţa de a aduce preamărire? Simţim în sufletul nostru o pornire spre preamărirea Mântuitorului nostru

Iisus Hristos? O facem aceasta numai din ritual sau o facem pentru că n-am putea să n-o facem când ştim despre cele ce le-a făcut Domnul Hristos la intrarea în Ierusalim?

Şi încă o cercetare. Aşa cum Domnul Hristos a intrat în Ierusalim, tot aşa intră şi în sufletele noastre, mai ales atunci când ne împărtăşim cu Trupul şi Sângele Mântuitorului. Avem noi stări sufleteşti ca cele ale acelora care au zis: *"Osana întru cei de sus! Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului!",* sau avem stări de împotrivire. E bine să ne cercetăm pe noi înşine, cum stăm în faţa Domnul Hristos care vine la noi, care vine către noi. Îl primim cu iubire, cu credinţă, cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste? Îl primim pe Domnul Iisus Hristos cu bucuria omului care ştie că a venit Acela care aduce cu El **binecuvântarea**, care aduce cu El **bucuria**, care aduce cu El **curajul**, care aduce cu El **iertarea păcatelor**, ca daruri ale Învierii, sau suntem nemulţumiţi? Şi dacă cumva suntem nemulţumiţi, atunci Îl auzim pe Domnul Hristos spunându-ne şi nouă cum i-a spus Ierusalimului sau celor din Ierusalim: *«Ierusalime, Ierusalime, care ucizi pe prooroci şi cu pietre omori pe cei trimişi la tine, de câte ori voit-am să adun pe fiii tăi, cum adună găina puii săi sub aripi, dar nu aţi vrut. Pentru aceasta vi se lasă casa pustie, iar pe Mine nu Mă veţi mai vedea până ce veţi zice: Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului»* (Mt. 23, 37-39). Cuvintele acestea le găsim în două locuri în Sfânta Evanghelie: în Sfânta Evanghelie de la Matei, în capitolul 23, la sfârşit, şi în Sfânta Evanghelie de la Luca, în capitolul 13, la sfârşit.

Noi suntem, iubiţi credincioşi, între cei ce zicem: *"Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului!"*, între cei ce zicem împreună cu pruncii: *"Osana întru cei de sus, Osana întru cei din înălţime"*. Şi anume, la fiecare Sfânta Liturghie, spunem cuvintele: *"Sfânt, sfânt, sfânt e Domnul Savaot! Plin este cerul şi pământul de mărirea Ta. Osana întru cei de sus! Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului!"* Nu se poate Liturghie fără cuvintele acestea, ceea ce înseamnă că la fiecare Sfântă Liturghie noi pomenim şi intrarea în Ierusalim a Domnului Hristos.

Să ne deschidem sufletele, să-I facem loc Mântuitorului nostru, să Îl primim în inima noastră, să-L ţinem în conştiinţa noastră, în simţirea noastră şi atunci va fi cu noi bucuria pe care au avut-o cei din Ierusalim, care L-au primit pe Domnul Hristos şi care s-au lăsat conduşi, ajutaţi şi mângâiaţi de Cel ce a venit să mântuiască sufletele noastre. Amin!

Duminici speciale

Duminica dinaintea Înălţării Sfintei Cruci

(Convorbirea lui Iisus cu Nicodim) **In. 3, 13-17**

Omul când iubeşte se aseamănă cu Dumnezeu

Scopul vieţii: curăţirea de patimi
Ţinta vieţii: împărăţia lui Dumnezeu

Prea Cuvioşi Părinţi şi iubiţi credincioşi,

În istorisirile despre Cuviosul Pimen se spune că un frate oarecare, ce-l cunoştea bine pe cuvios, s-a dus o dată la loc depărtat şi acolo a găsit un pustnic care avea nume mare la locul lui, dar care nu auzise până atunci despre Cuviosul Pimen. Fratele, pentru că-l preţuia pe Cuviosul Pimen, i-a făcut invitaţie pustnicului, ca vreodată, cu vreun prilej oarecare, să-l caute pe Cuviosul Pimen ca să-l cunoască şi să aibă folos din această cunoştinţă. Pustnicul, primind această invitaţie, şi-a făcut vreme şi a mers să-l caute pe Cuviosul Pimen, dar înainte de a merge la acesta, s-a dus la fratele pe care-l cunoştea şi de la care primise invitaţie, şi l-a rugat – cum am zice noi astăzi – să-l introducă la Cuviosul Pimen. Fratele a făcut întocmai. S-a dus şi i-a spus Cuviosului Pimen că vine la el un pustnic din depărtare, ca să-l cunoască şi l-a rugat pe Cuviosul Pimen să-l primească cu bucurie şi să-l folosească. Pustnicul a intrat la Cuviosul Pimen şi a început să-l întrebe despre lucruri înalte, despre cer, despre Împărăţia Cerurilor şi altele asemenea. Şi auzind Cuviosul Pimen astfel de întrebări, nu l-a învrednicit pe el de răspuns. Atunci, nemulţumit, pustnicul a ieşit de la Cuviosul Pimen şi s-a dus iarăşi la fratele care l-a chemat şi-i spunea că-i pare rău că a bătut atâta cale, căci n-a luat de la Cuviosul Pimen nici un folos. Fratele, care se simţea obligat faţă de pustnicul pe care l-a chemat din depărtare, s-a dus din nou la Cuviosul Pimen şi i-a spus: *„Părinte, foloseşte-l pe pustnicul acesta, pentru că a venit din depărtare mare”*. Cuviosul Pimen a zis către el: *„Frate, el e din cele de sus şi eu nu pot să-l folosesc pe unul care se interesează de lucruri înalte”*. Atunci, fratele a ieşit din nou la pustnic şi i-a zis să intre la Cuviosul Pimen şi să-l întrebe despre patimi, cum să se curăţească de răutăţi, că despre lucruri de felul acesta foarte bucuros vorbeşte, dar despre lucruri înalte nu vorbeşte. S-a dus din nou pustnicul şi l-a întrebat pe Cuviosul Pimen: *„Părinte, ce să fac că mă luptă cutare şi cutare patimă”*. Atunci, Cuviosul Pimen bucuros l-a primit pe el şi a zis: *„Bine ai revenit, frate. Deschide gura şi o voi umplea pe ea”*. Au stat de vorbă şi s-a folosit cuviosul cel din depărtare şi când a ieşit de acolo, se spune că mărea pe Dumnezeu, că l-a învrednicit să se întâlnească cu un astfel de om sfânt.

Iubiţi credincioşi,

Am început cuvântul meu de azi cu această istorisire, pentru că vreau s-o pun ca temei la ceea ce urmează: să învăţăm despre una din cele mai mari virtuţi, despre virtutea iubirii. Dar din această istorisire noi învăţăm că **lucrurile cele mari nu pot fi înţelese şi nu pot fi ajunse decât dacă ne străduim mai întâi să ne curăţim de patimi**, să scoatem din suflet răutatea, să ne facem mai buni, ca să putem înainta şi spre înţelegerea cea mai înaltă şi spre făptuirea cea mai bună.

Mulţumea lui Dumnezeu pustnicul cel de departe că s-a întâlnit cu un om sfânt. Şi de ce zicea despre Cuviosul Pimen că e sfânt? Pentru că se ocupa de lucrurile cele mai de trebuinţă, de lucrurile cele de început, pe care, dacă le face omul, ajunge şi la cele mai înalte, ajunge nu numai să înţeleagă, dar mai ales să împlinească şi din împlinire apoi iarăşi la o mai mare înţelegere a luptei.

Iubiţi credincioşi, cei care citiţi din Filocalie convorbirile cu părinţii din pustia sketică, scrise de Sfântul Ioan Casian, ştiţi că Sfântul Ioan spune că umblând el prin pustia sketică, cel mai iscusit din părinţii de acolo l-a găsit pe Cuviosul Moise Arapul, cel care mai înainte a fost tâlhar şi din tâlhar a ajuns să fie sfânt. Cuviosul Moise Arapul, stând de vorbă cu Cuviosul Ioan Casian şi cu Sfântul Ghermano, i-a întrebat care este scopul vieţii călugăreşti. Atunci când se pune această întrebare, s-ar putea foarte bine pune întrebarea şi care este scopul vieţii creştineşti? Ce

trebuie să urmărească călugărul şi ce trebuie să urmărească orice creştin în această lume slujind el lui Dumnezeu? Şi ei au spus că scopul vieţii călugăreşti este împărăţia lui Dumnezeu. Sfântul Moise, însă, a zis că nu-i adevărat. Împărăţia lui Dumnezeu este **ţinta** vieţii călugăreşti, dar **scopul**, fără de care nu se poate ajunge la ţinta vieţii călugăreşti, este **să se curăţească de patimi,** să se cureţe de rele.

Iubiţi credincioşi,

Aşa a arătat Cuviosul Moise Arapul şi a zis că dacă cineva împlineşte scopul acesta, al curăţirii de patimi, de deprinderile rele care-l stăpânesc, atunci ajunge şi la ţinta împărăţiei lui Dumnezeu. Iar dacă nu se curăţeşte, n-ajunge niciodată la ţinta împărăţiei lui Dumnezeu. Deci, cel dintâi gând pe care trebuie să-l aibă orice creştin este acela de a se curăţa de rele, de a scăpa de rele, de păcatele care-l stăpânesc, de deprinderile cele rele. Şi care sunt deprinderile cele rele? Tot din Filocalie, de la Sfântul Ioan Casian ştim, şi asta din scrierea lui despre **cele opt gânduri ale răutăţii, care sunt patimi de căpetenie**:

- ✓ ***lăcomia pântecelui***,
- ✓ ***desfrânarea,***
- ✓ ***iubirea de avere,***
- ✓ ***mânia,***
- ✓ ***întristarea,***
- ✓ ***lenea,***
- ✓ ***slava deşartă*** şi
- ✓ ***mândria***,

cu toate chipurile lor, cu chipurile cele din gând, cu chipurile cele din cuvânt, cu chipurile cele din faptă şi cu toate împletirile lor. Iată, deci, că şi Sfântul Moise Arapul şi Cuviosul Pimen sunt la un gând: că trebuie să ne curăţim de patimi, de rele.

Omul când iubeşte se aseamănă cu Dumnezeu

Iubiţi credincioşi,

Dacă cineva se străduieşte în această lucrare, atunci i se deschide cale spre înţelegere, spre înfăptuire mai înaltă, spre cunoaştere mai multă; i se deschide calea spre împărăţia lui Dumnezeu şi împărăţia lui Dumnezeu este fericire izvorâtă din iubire. Despre Dumnezeu noi ştim, din Sfânta Scriptură, că *„Dumnezeu este iubire”* (I In 4,8 şi16). Şi am auzit azi citindu-se din Sfânta Evanghelie că *„Dumnezeu aşa de mult a iubit lumea, încât pe Fiul Său l-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică”*(In 3,16). În aceste cuvinte ni se arată iubirea lui Dumnezeu ca fiind o iubire jertfitoare, o iubire lucrătoare pentru binele omului.

Dacă Dumnezeu este iubire, aşa cum ni se prezintă aceasta în Sfânta Scriptură, în Epistola I Sobornicească a Sfântului Ioan Evanghelistul, înseamnă că lucrul cel mai de căpetenie pe care îl putem dori noi ca să ne asemănăm cu Dumnezeu, este iubirea. Dar nu iubirea la puterea omenească, pentru că iubirea aceasta la puterea omenească o are însăşi firea şi fiecare dintre noi iubim, dar nu toţi iubim după poruncă. Puterea iubitoare pe care o avem fiecare o întrebuinţăm într-un chip oarecare şi pentru anumite lucruri. Unii oameni iubesc mărirea, alţii iubesc averea, alţii iubesc pe oameni, dar nu pe toţi oamenii. Sunt oameni care-şi iubesc – şi bine fac – părinţii, sunt alţii care-şi iubesc copiii – şi bine fac. Dar nouă ni se cere iubirea cea după poruncă, pentru că aceea este fericitoare. Ce înseamnă iubire după poruncă? Să iubim pe Dumnezeu mai presus de orice şi pe aproapele nostru, indiferent cine ar fi acela, că-i bun, că-i rău, că îi prieten sau duşman, să-l iubim cu întreaga noastră capacitate de iubire. Cu puterea noastră iubitoare, cât o avem, şi să-i iubim ca pe noi înşine, cum zice porunca Domnului.

Despre iubirea lui Dumnezeu am aflat că e o iubire jertfitoare, o iubire prin care se urmăreşte binele. Domnul Hristos a spus: *„Fiţi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvârşit este”* (Mt. 5, 48). Ce înseamnă să fii desăvârşit? Să fii deplin, să ajungi la deplinătate. Un vas, de pildă, de sticlă sau de porţelan, îi deplin dacă nu-i ciobit. Cum îi ciobit, cum nu mai e deplin. Tot aşa e şi cu deplinătatea noastră în ceea ce priveşte viaţa noastră creştinească. Dacă e cu lipsuri, nu-i desăvârşită. Şi Domnul Hristos zice: *„Fiţi desăvârşiţi* (voi, oamenii) – ca şi cine? - *ca şi Tatăl vostru”* (Mt.5, 48). Dacă n-am ajuns nici măcar la desăvârşire omenească, cum putem să năzuim la desăvârşire dumnezeiască? Dar chemarea noastră este să nu ne oprim niciodată din loc, să nu ni se pară niciodată că am făcut mult bine, niciodată să nu ni se pară că acum ne putem opri, că am făcut destul. Nu că avem datoria să facem atâta bine, să fim atât de înaintaţi până la măsură dumnezeiască. *„Fiţi desăvârşiţi”*. Cuvintele acestea Domnul Hristos le-a spus ca un fel de concluzie, ca o încheiere a îndrumării pe care a dat-o când a spus: *„Iubiţi pe vrăjmaşii*

voştri, binecuvântaţii pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi vă rugaţi pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui vostru Cel din ceruri. Că El trimite soarele peste cei buni şi peste cei răi, şi ploaia o trimite peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi, fără deosebire" (Mt. 5,44). Şi ştiţi că este o rugăciune în care spunem lui Dumnezeu: *„Care pe cei drepţi iubeşti şi pe cei păcătoşi îi miluieşti"*.

Iubiţi credincioşi,

Asta-i tot! Asta trebuie să facem. Dar nu putem ajunge la aceasta şi nici la altele câte sunt bune, dacă nu ne curăţim mai întâi de răutatea care e în noi, dacă nu ne slobozim de patimi. În Dumnezeu nu este nici o răutate! Tot aşa în om, nu trebuie să fie nici o răutate şi dacă este totuşi răutate, trebuie să scăpăm de ea, ca să ne asemănăm cu Dumnezeu. Altfel nu ne putem asemăna cu Dumnezeu. Şi noi trebuie să purtăm în noi chipul Domnului nostru Iisus Hristos, să fim ca Domnul nostru Iisus Hristos. Bineînţeles, cu ajutorul Domnului Hristos. Dacă nu ne silim pentru aceasta, înseamnă că nu putem avea parte cu Domnul Hristos.

La iubire se ajunge prin rugăciune curată

Sfântul Maxim Mărturisitorul, în capetele despre dragoste - poate ştiţi că în Filocalia vol. II, se cuprind 400 de capete ale Sfântului Maxim Mărturisitorul, intitulate *„Cele 400 de capete despre dragoste"* - la începutul scrierii acesteia, spune că dragostea e născută de nepătimire, deci iubirea e născută de nepătimire. Numai acela are iubire adevărată, care a ajuns la nepătimire, adică la lipsa de răutate. Ai scăpat de răutate, ajungi la iubire; până ai răutate poţi avea în suflet iubire, numai că iubirea aceea câtă o ai nu-i asemănătoare cu iubirea lui Dumnezeu, ci e iubire la măsurile omeneşti, ba la măsurile omului pătimaş.

Tot în aceeaşi scriere despre dragoste, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că orice virtute, orice faptă bună, pe care o deprindem, ne duce către dragostea desăvârşită, dar la dragostea desăvârşită ne duce mai ales rugăciunea curată.

Iubiţi credincioşi,

E de mare însemnătate să ştim lucrul acesta. Ce ne duce anume spre dragoste desăvârşită? Orice faptă bună. Ne duce tot ce se cuprinde în dragostea creştină adevărată. Poate că aţi citit cap.13 din epistolele către Corinteni sau aţi fost atenţi la Maslu, unde se citeşte acest text, unde se spune: *„De aş vorbi în limbile omeneşti şi îngereşti iar dragoste nu am…"*. Apoi, înşiră semnele iubirii adevărate: *„dragostea îndelung rabdă, dragostea e plină de bunătate, nu ştie de pizmă, nu se laudă, nu se trufeşte, nu se poartă cu necuviinţă, nu se aprinde de mânie, nu pune la socoteală răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată"*.

Iubiţi credincioşi,

Dacă vrem noi să avem iubirea cea desăvârşită trebuie să le căutăm pe acestea: bunătatea, răbdarea, nepizmuirea; să fim îngăduitori, să fim înţelegători, să nu punem la socoteală răul, să nu răscolim relele. Dacă facem aşa, avem deschisă calea către dragoste.

Zice Sfântul Maxim Mărturisitorul că orice virtute duce la iubire, dar mai ales la iubire ne duce **rugăciunea curată, care e rugăciunea omului nepătimaş**. Cum poţi ajunge la rugăciunea curată, dacă ai minte spurcată? Tu vezi că în mintea ta ai tot felul de spurcăciuni şi cum vrei s-ajungi la rugăciune curată? Numai dacă scapi de mintea cea spurcată. Când ai înaintat, atunci ai ajuns la rugăciunea curată. Deocamdată ne rugăm cu rugăciunea pe care putem să o facem şi cu rugăciunea curată ajungând, ajungem şi la nepătimire şi la iubire curată şi adevărată.

Numai prin iubire se ajunge la fericire

Iubiţi credincioşi,

Acum 10 ani, când s-a călugărit părintele Macarie, am ţinut un cuvânt care arăta calea către fericire. Calea către fericire trece prin iubire. Cine a ajuns la iubire, a ajuns la fericire. Numele *Macarie*, în traducere, înseamnă

„fericire”. Ca să fii fericit cu adevărat, trebuie mai întâi să fii iubitor de Dumnezeu şi iubitor de oameni. Cine a ajuns la iubirea de Dumnezeu şi de oameni, acela fără îndoială are fericire, pentru că fericirea e iubire. Dar sunt puţini cei care ajung la ea.

Ca să ajungi la această fericire de a iubi, de a simţi focul iubirii în sufletul tău lucrător, trebuie mai întâi să fii slujitor al lui Dumnezeu (**teodul**), rob al lui Dumnezeu. Asta-i partea noastră, asta-i partea omului care se curăţeşte de patimi, care vrea să ajungă la nepătimire. Silinţa de a se face mai bun, silinţa de a scăpa de răutăţi, silinţa de a scoate din sufletul său tot ce-i urât, tot ce-i nepotrivit, tot ce îi face piedică spre calea cea îmbunătăţită.

Dacă eşti teodul cu adevărat, adică dacă te sileşti să scapi de rele şi pe de altă parte să întemeiezi binele în sufletul tău, prin virtute şi mai ales prin rugăciunea pentru altul, pentru cel pe care-l urăşti, de pildă, atunci ajungi să-l cunoşti pe Dumnezeu. Deci, cel care e teodul, slujitor al lui Dumnezeu, ajunge să fie ***teognost***, adică cunoscător de Dumnezeu. Şi cine începe să cunoască pe Dumnezeu, se bucură de Dumnezeu. Noi nu ne mai bucurăm de Dumnezeu, trebuie să recunoaştem. Ştiţi de ce nu ne mai bucurăm? Pentru că nu-l cunoaştem. Cei care s-au bucurat de Domnul Hristos au fost cei care au cunoscut puterea Lui. *„S-au bucurat ucenicii văzând că este Domnul”* (In. 20, 20). De ce s-au bucurat? Pentru că L-au cunoscut, pentru că-L preţuiau. Şi cine e ***teognost***, ajunge să fie iubitor de Dumnezeu, ***teofil***. Şi cine-i ***teofil***, adică iubitor de Dumnezeu, acela-i fericit, deci a devenit **Macarie**.

Dar nu poţi ajunge fericit înainte de a fi slujitor al lui Dumnezeu, înainte de a fi cunoscător al lui Dumnezeu, până la aşa măsură, încât să te bucuri de Dumnezeu şi să doreşti să-L iubeşti tot mai mult. Te simţi ca acela despre care se spune în Filocalie, vol. I, la Diadoh al Foticeii, că era un sfânt care iubea cu toată inima pe Dumnezeu şi plângea înaintea lui Dumnezeu şi zicea: *„Doamne, încă nu te iubesc cât trebuie, dă-mi să te iubesc şi mai tare”*. Cine ajunge la starea aceasta, şi să ne ajute Dumnezeu să ajungem toţi, acela-i fericit cu adevărat. Asta-i calea iubirii, calea înmulţirii binelui. Să scoatem din noi patimile, să întemeiem în noi deprinderile cele bune, deci să fim slujitori ai lui Dumnezeu, teoduli, silindu-ne cu fapta şi cu rugăciunea. Apoi, ajungând noi cunoscători de Dumnezeu, să ne întemeiem în bucuria de Dumnezeu (cum zice Sfântul Isaac Sirul: *„Încă n-a cunoscut pe Dumnezeu cel ce nu se minunează de Dumnezeu”*). Cine-l cunoaşte pe Dumnezeu a devenit teognost, acela, fără îndoială ajunge şi teofil, adică iubitor de Dumnezeu şi cine-i în deplinătatea iubirii, fără îndoială că este fericit. Să nu mai dăm vina pe unul şi pe altul că suntem nefericiţi, că ne stă în calea binelui, pentru că, la drept vorbind, nu suntem la măsura la care trebuie să fim iubitori, pentru ca, în final, să fim fericiţi

Iubiţi credincioşi,

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să învăţăm de la Cuviosul Pimen să ne cercetăm pe noi înşine şi să scoatem din suflet toată răutatea, ca să ni se deschidă calea către lucruri mai bune, să ne silim întru rugăciune, să ne ajute Dumnezeu prin rugăciunea Maicii Preacurate să ajungem la rugăciune tot mai înaintată, până la rugăciunea curată, să fim slujitori ai lui Dumnezeu, robi ai lui Dumnezeu, teoduli. Să fim silitori pentru cunoaşterea lui Dumnezeu, adică să devenim teognoşti şi apoi teognoşti fiind, fiecare dintre noi să fim teofili, şi-n felul acesta să ni se deschidă calea spre fericire. Să ne ajute Bunul Dumnezeu la aceasta, ca să se preamărească numele lui Dumnezeu între noi, dar mai ales să ne ajute Bunul Dumnezeu să nu uităm niciodată că partea noastră, începutul nostru este silinţa. Să ne curăţim de rele, că numai aşa putem ajunge spre cele bune. Amin!

Duminica după Înălţarea Sfintei Cruci

(luarea Crucii şi urmarea lui Hristos)

(Mc. 8, 34-38; 9,1)

Împărăţia lui Dumnezeu este în mijlocul vostru

Chemarea Domnului

„Dacă voieşte cineva să vină după Mine…”

Adevăr vă spun vouă, sunt unii dintre cei care stau aici care nu vor gusta moartea până nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere” (Mc. 9,1)

Iubiţi credincioşi,

Cuvintele acestea sunt ultimele din Evanghelia care s-a citit la această Sfântă Liturghie, cuvinte spuse de Domnul Hristos. Asta înseamnă că Domnul Hristos a vorbit către mai mulţi oameni pe care îi avea în faţă şi ştia că unii dintre cei pe care îi avea în faţă nu vor trece din lumea aceasta înainte de a vedea împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere. Cu alte cuvinte erau de faţă atunci când Domnul Hristos a spus cuvintele acestea, unii care ar fi putut spune la un moment dat din viaţa lor *„Acum slobozeşte pe robul Tău Stăpâne, după cuvântul Tău, că văzură ochii mei mântuirea Ta pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor”* (Lc. 2, 29-31), aşa cum a spus cândva dreptul Simeon atunci când l-a avut în braţe pe Mântuitorul lumii şi că în felul acesta a fost primitor de Dumnezeu. Dreptul Simeon, la întâmpinarea Domnului, nu mai avea altceva de dorit decât să treacă din lumea aceasta pentru că şi-a văzut împlinit rostul, pentru că a văzut că s-a împlinit cu el o făgăduinţă de la Duhul Sfânt. Deci Domnul Iisus Hristos a spus cândva către ucenicii Săi, dintre cei care erau acolo de faţă, că dintre ei, unii vor avea prilejul să-L vadă pe Domnul Hristos venind întru putere şi văzând împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere vor putea apoi să treacă la cele veşnice.

Cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos, care s-au citit la această Sfântă Liturghie, au fost adresate unor oameni anume, a ales câţiva către care i-a fost atunci cuvântul, căci, înainte de aceasta spusese: *„Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să îşi ia crucea sa şi să-Mi urmeze mie”* (Mc. 8, 34). Nu toţi care erau acolo de faţă doreau să-i urmeze Domnului Hristos şi Domnul Hristos le-a pus condiţia urmării: *„Dacă vrea cineva să vină după Mine…”* (Mc. 8, 34), dacă dintre cei care sunt acum, aici, sunt unii care vor să-mi urmeze Mie, aceia să ştie ce au de făcut. Ce au de făcut? Întâi, să se lepede de ei înşişi. Ce înseamnă să te lepezi de tine şi să-i urmezi Domnului Hristos? Înseamnă să nu urmăreşti un interes de-al tău când vrei să-i urmezi Domnului Hristos, ci să urmăreşti să împlineşti voia lui Dumnezeu.

Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om «*pentru noi şi pentru a noastră mântuire*», împlinind o rânduială statornicită de Tatăl cel ceresc, care a iubit atât de mult lumea încât pe Fiul Său l-a trimis în lume ca «*oricine va crede în El să nu moară, ci să aibă viaţă veşnică*» (In. 3,16). Aşa am auzit citindu-se din Sfânta Evanghelie, acum două săptămâni, la duminica dinaintea sărbătorii numită Înălţarea Sfintei Cruci. Şi a urmat apoi duminica în care s-a pomenit, s-a sărbătorit Crucea Domnului Hristos, duminica trecută, în care ni s-a citit din Sfânta Evanghelie despre pătimirile Domnului Hristos. Deci am aflat ceva din *crucea Domnului* Hristos şi, iată, în duminica aceasta avem cuvintele Domnului Hristos spuse şi nouă în măsura în care dorim să ne luăm *crucea noastră* şi să-L urmăm pe Domnul Hristos.

Dar şi nouă şi tuturor oamenilor ne-a vorbit atunci când a propovăduit Domnul Iisus Hristos: *„Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie”*. Auzind noi cuvintele acestea, este firesc să ne întrebăm dacă suntem noi printre cei care vor să-i urmeze Domnului Hristos. Dacă suntem, atunci ştim ce avem de făcut. Ce? Să înlocuim dorinţele noastre, interesele noastre, cu voia lui Dumnezeu. Să facem ce vrea Dumnezeu să facă cei credincioşi Lui. Şi pentru aceasta trebuie să înlăturăm din sufletele noastre ceea ce nu vrea Dumnezeu cu oamenii.

Citim în Sfânta Scriptură că Dumnezeu vrea *«ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină» (I Tim. 2, 5).* Prin urmare, tuturor oamenilor le este deschisă calea către Dumnezeu. Dumnezeu nu are pe nimeni de pierdut, Dumnezeu nu are pe nimeni de exceptat, Dumnezeu îi cheamă pe toţi oamenii pentru că El vrea, cum spune Sfântul Apostol Pavel, ca toţi oamenii să se mântuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului. Dar, pentru aceasta, trebuie să facă şi omul ceva, nu numai să aştepte, nu numai să dorească. Şi trebuie să facă ceva, ceva anume: să se lepede de el însuşi ca să poată urma Domnului Hristos, să se lepede de sine.

„să se lepede de sine…”

Iubiţi credincioşi,

În duminica viitoare se va citi din Sfânta Evanghelie partea pe care o cunoaştem noi ca fiind *pescuirea minunată*. Şi anume pescuirea minunată pe care o prezintă Sfântul Evanghelist Luca în capitolul 5 din Evanghelia sa. Mai este o pescuire minunată, în Sfânta Evanghelie de la Ioan în capitolul 21, e o pescuire minunată care a avut loc când Domnul Hristos a înviat din morţi.

În legătură cu pescuire minunată prezentată de Sfântul Evanghelist Luca este scris că au pescuit o noapte întreagă şi nu au prins peşte şi apostolii erau gata să plece acasă, spălau mrejele. Dar Domnul Hristos a zis către unul din ei, către Simon, căruia pe urmă i-a dat numele Petru, să „mâne” în largul mării, în adânc, şi să arunce mrejele spre pescuit - Domnul Hristos fiind în barca de pescar a lui Simon. Şi atunci Simion a zis către Domnul Hristos: *„Doamne, toată noaptea ne-am străduit şi nu am prins nimic, dar pentru cuvântul Tău arunc mreaja în mare”* (Lc. 5, 5). Şi a făcut aşa şi a prins mulţime mare de peşte. La impresionat pe Simon, pe sfântul apostol Petru, minunea pe care a făcut-o Domnul Hristos. A căzut la picioarele Domnului Hristos şi a zis: *„Du-te de la mine, Doamne, că sunt om păcătos!”* Şi Domnul Hristos a zis: *„Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni”*.

Deci, sfântul apostol Petru, auzind cuvintele Domnului Hristos, să meargă în larg pentru pescuire, i-a spus Domnului Hristos: *„Doamne, m-am trudit toată noaptea şi nu am prins nici un peşte”*. Ca şi cum ar fi vrut să-i spună: *«Ai văzut că eu vroiam să plec acasă. După părerea mea de pescar* ***ar fi fără rost să fac ce zici Tu****. Dar pentru că Tu vrei să fac asta, pentru că Tu îmi zici să fac asta,* ***fac pentru că vrei Tu*** *şi vreau şi eu să fac ce vrei Tu».* **Asta înseamnă să se lepede cineva de sine**. Şi a făcut ce a zis Domnul Hristos şi s-a împlinit minunea, a văzut o mulţime mare de peşte, la care sfântul apostol Petru nu se aştepta.

Iubiţi credincioşi,

Să ştiţi că se întâmplă cu toţi aşa ceva, o minune, atunci când noi ţinem seama de ce vrea Dumnezeu şi înlăturăm din sufletele noastre ceea ce vrem noi. *«Pentru cuvântul Tău Doamne iert, nu pentru că aş vrea eu să iert, dar pentru că zici Tu să iert, atunci iert. Şi dacă nu pot ierta pe cel ce mi-a greşit, Te rog pe Tine să mă ajuţi să iert… Pentru cuvântul Tău aş vrea să iubesc pe vrăşmaşul meu şi nu-l pot iubi, dar te rog pe Tine să mă ajuţi să mă lepăd de părerea mea şi să fac ceea ce spui Tu că este bine să fac. Vreau să-ţi dau dreptate Ţie».* Asta înseamnă *„Cel ce vrea să-mi urmeze Mie, să se lepede de sine”*.

„să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie”

Şi apoi ce să mai facă după ce face voia lui Dumnezeu? *„Să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze”*. Ce înseamnă *„să-şi ia crucea”*? Să-ţi iei crucea înseamnă să-ţi iei partea de osteneală care trebuie să o faci ca să împlineşti voia lui Dumnezeu. Nu întotdeauna este uşor, deşi se spune că sufletul în chip firesc este creştin. Totuşi avem nişte împotriviri de pe urma neluărilor aminte. Am făcut ce am vrut noi şi ne-am format din ce am vrut noi şi aşa s-a ajuns că nu mai facem ce trebuie să facem. Şi ca să facem ce trebuie să facem, trebuie să ne ostenim, trebuie să ne silim. A spus Dumnezeu că în împărăţia cerurilor intră doar silitorii. Oamenii care nu se mulţumesc să aibă ceva făcut cu uşorul, ci oamenii care doresc să se depăşească pe ei şi lasă în urmă părerile lor ca să împlinească voia lui Dumnezeu. Iar aceasta se face prin osteneală şi osteneala este crucea pe care trebuie să şi-o poarte fiecare creştin – *„să-şi ia crucea sa”*.

Deci să-şi ia partea de osteneală în fiecare zi, să rabde ce este de răbdat, să împlinească ce este de împlinit, să se silească să adauge la faptele bune ceea ce este de adăugat, să se formeze omul prin cuvântul Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Să-şi ia crucea sa, să-şi ia partea sa de osteneală, să-şi ia efortul care trebuie făcut. Însă - zicea părintele Arsenie, *„noi avem mintea care discută cu Dumnezeu, în loc să se supună fără discuţii”*. Avem mintea care discută cu Dumnezeu. Minte care nu se supune fără discuţii, care caută ceva, care caută argumente, care caută să facă altceva decât ceea ce vrea Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

După ce a zis Domnul Hristos aceste cuvinte: *„Cel ce vrea să-mi urmeze Mie, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie”,* a mai spus un cuvânt care nouă ni se pare greu de înţeles, mai ales dacă nu ştim ce a vrut Domnul Hristos să spună. A zis aşa: *„Cel ce va vrea să-şi mântuiască sufletul îl va pierde, şi cel ce îşi pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, îl va afla”* (Mc. 8, 35).

Ce înseamnă să-ţi pierzi sufletul? Noi ştim că sufletul este veşnic, noi ştim că sufletul nu moare. Aţi pierde sufletul înseamnă a ajunge să fii condamnat de Dumnezeu pentru fărădelegile tale. Când zice: *„Cel ce va vrea să-şi mântuiască sufletul îl va pierde”,* e ca şi cum ar vrea să spună: *«Cel ce va vrea să-şi scape viaţa, cel ce va vrea să nu moară şi va vrea să calce poruncile lui Dumnezeu şi va tăgădui credinţa în Dumnezeu, acela va fi condamnat de Dumnezeu, acela îşi va pierde sufletul».*

Iubiţi credincioşi,

Adeseori ne gândim noi, aici la mănăstire, la sfinţii martiri Brâncoveni: sfântul voievod Constantin, fiii săi - Constantin, Ştefan, Radu şi Matei, şi un sfetnic al său, Ianache, care au murit pentru credinţă. În felul acesta şi-au mântuit sufletele şi au ajuns sfinţi. Li s-a cerut să se lepede de credinţă, dar ei nu au vrut să se lepede de credinţa creştinească. Dacă s-ar fi lepădat de credinţa creştinească, ar fi putut să-şi trăiască viaţa în această lume creştină. Ei nu au vrut să-şi trăiască viaţa ca necreştinii, ca păgânii, ci au murit pentru credinţa lor şi de aceea şi-au mântuit sufletele. Zice Mântuitorul mai departe: *„Cel ce-şi va pierde sufletul pentru Mine şi pentru Evanghelie* - deci cel ce va accepta să moară pentru credinţă - *acela îşi va mântui sufletul”* (Mc. 8, 35).

Şi apoi trece Mântuitorul la nişte lucruri care se întâmplă adeseori în lumea aceasta. Şi anume, sunt oameni care se ruşinează că sunt creştini şi de aceea zice Domnul Hristos: *„Că ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă şi să-şi păgubească sufletul? Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său?”* (Mc. 8, 36-37), prin cuvintele acestea vrând să atragă atenţia că de valoarea sufletului mântuit nu este nimic în lumea aceasta, nu sunt termeni de comparaţie ca să zici că dacă nu faci asta, faci alta. Aici nu se poate! Sufletul are cea mai mare valoare, este mai de valoare decât lumea întreagă. Şi a zis Domnul Hristos mai departe: *„Că tot cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele în acest neam desfrânat şi păcătos, de acela şi Fiul Omului se va ruşina când va veni întru slava Tatălui Său, cu sfinţii îngeri”* (Mc. 8, 38). Deci trebuie să avem o credinţă şi o viaţă mărturisitoare, o credinţă şi o viaţă care mărturiseşte pe Domnul Hristos, care mărturiseşte Evanghelia.

Împărăţia lui Dumnezeu
„este în sufletul vostru, în mijlocul vostru…”
„…este dreptate, pace, bucurie întru Duhul Sfânt”

Iubiţi credincioşi,

Eu vă mai spun o dată, măsura credinţei este măsura vieţii. Cum îţi este viaţa aşa îţi este şi credinţa. Nu poţi să trăieşti o viaţă de credincios dacă eşti necredincios sau nu poţi să trăieşti o viaţă de necredincios dacă eşti credincios.

După ce a zis toate acele cuvinte, ca o încheiere, a spus Domnul Hristos: *„Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor vedea moartea, care nu vor gusta moartea până nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere”.* Unde vine împărăţia lui Dumnezeu întru putere? Mai întâi în sufletul celui credincios, acolo este împărăţia lui Dumnezeu.

L-au întrebat nişte farisei pe Domnul Hristos cândva (citim asta în Sfânta Evanghelie de la Luca, capitolul 17): Când vine împărăţia lui Dumnezeu? Şi Domnul Hristos a răspuns aşa: *„Împărăţia lui Dumnezeu nu vine pe văzute, ci împărăţia lui Dumnezeu este în sufletul vostru, în mijlocul vostru”.* Dacă ai împărăţia lui Dumnezeu înăuntrul tău, o ai şi în jurul tău, se vede în viaţa ta împărăţia lui Dumnezeu, care s-a statornicit întru putere în sufletul tău. Deci, cuvintele acestea, Domnul Hristos, le-a spus oamenilor din vremea în care El a propovăduit.

Se pune acum întrebarea, iubiţi credincioşi, după ascultarea aceste cuvinte ale Domnului Hristos pe care le-am auzit astăzi prin mijlocirea Sfântului Evanghelist Marcu şi prin mijlocirea părintelui care a citit Evanghelia: Oare dintre cei care suntem acum, aici, sunt şi unii care vor vedea împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere înainte de a muri? Eu zic că da. Sunt unii care au văzut împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere şi sunt unii care anticipează împărăţia lui Dumnezeu, adică merg înaintea împărăţiei lui Dumnezeu.

Iubiţi credincioşi,

Oare voi ştiţi ce a zis sfântul apostol Pavel despre împărăţia lui Dumnezeu? *„Împărăţia lui Dumnezeu nu este mâncare sau de băutură, ci este dreptate, pace, bucurie întru Duhul Sfânt”* (Rom. 14, 17). Deci, dacă avem dreptate, dacă avem pace în suflet, dacă avem bucuria pe care o dă Duhul Sfânt, vedem împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere. Dar ce au văzut aceia care au văzut împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere? Ce a trebuit să facă? Întâi să vrea să-i urmeze Domnului Hristos, să se lepede de sine, să-şi ia crucea, partea de osteneală de a se depăşi pe ei înşişi după voia lui Dumnezeu, să vrea să-şi mântuiască sufletele împlinind voia lui Dumnezeu, să nu se ruşineze de Domnul Hristos şi de credinţa creştină pe care o au. Şi atunci, fără îndoială, vor vedea, unii poate au văzut deja, împărăţia lui Dumnezeu venind la ei întru putere.

Iubiţi credincioşi,

După ce duminica trecută ne-am gândit la Crucea Domnului, acum este cazul să ne gândim la crucea omului, la crucea noastră, la partea de osteneală care trebuie să o facem ca să înaintăm spre Dumnezeu. Şi nu numai atât, ci şi la partea de suferinţă pe care ne-o rânduieşte Dumnezeu. Să ne trăim viaţa în aşa fel încât să se cunoască că suntem ai lui Hristos, ucenici ai Domnului Hristos, plecaţi cu mintea faţă de învăţătura Lui şi faţă de învăţătura Bisericii. Şi în cazul acesta vedem împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere. Să ne ajute bunul Dumnezeu, prin ajutorul rugăciunilor Maicii Preacurate, să ne luăm partea de osteneală în fiecare zi, să ne lepădăm de noi înşine, să dorim să-i urmăm Domnului Hristos şi să facem ca sfântul apostol Petru, să-L ascultăm pe Domnul Hristos mai mult decât ne ascultăm pe noi înşine. Amin!

Duminica dinaintea Naşterii Domnului

(a Sfinţilor Părinţi după trup ai Domnului)

Mt. 1, 1-25

Cum întâmpinăm sărbătorile şi pe Domnul Hristos

Adevărata sărbătoare este conştiinţa curată

Preacuvioase Părinte Stareţ, preacuvioşi părinţi şi iubiţi credincioşi,

Sfântul Ioan Sinaitul (Scărarul), cel ce a scris “Scara”, în cuvântul său despre rugăciune spune între altele că *“rugăciunea este judecată şi judecătorie şi scaunul judecătorului înainte de judecata cea viitoare”.* Asta înseamnă că, de câte ori ne rugăm, noi stăm în faţa lui Dumnezeu şi avem putinţa să ne cercetăm starea sufletului nostru. De aceea se spune că *“rugăciunea este judecată şi judecătorie şi scaunul judecătorului”*, pentru că în faţa rugăciunii, în rugăciune, ne dăm seama de ceea ce suntem. Şi până mai suntem în această viaţă avem putinţa să ne îndreptăm, în aşa fel, încât judecata şi judecătoria şi scaunul judecătorului să fie pentru noi prilej de scăpare de cele rele şi să ni se spună şi nouă că suntem pe calea cea bună şi că am ajuns acolo unde trebuie, ca să fim cu cei care stau de-a dreapta Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Nu numai despre rugăciune se poate spune că *“este judecată şi judecătorie şi scaunul judecătorului”*, ci despre toată trăirea noastră sufletească, despre sărbătorile pe care le facem, despre chipul în care sărbătorim, pentru că toate trebuie să fie învăluite în rugăciune. Sfintele slujbe sunt în aşa fel alcătuite, încât la ele învăţăm şi să ne rugăm; ne rugăm şi învăţăm, aşa încât şi sfintele slujbe sunt pentru noi prilej de cercetare, iar îndrumările din alcătuirile Sfintei Slujbe ne dau putinţa să ne cercetăm şi să ne silim mai mult pentru o sărbătorire cât mai adevărată.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune că *adevărata sărbătoare este conştiinţa curată*. Cel ce are conştiinţă curată pururea sărbătoreşte. Pentru acela, sărbătorile nu sunt numai la zilele hotărâte de Sfânta Biserică, ci sufletul cel curat

este totdeauna în sărbătoare şi sărbătoarea lui este o sărbătoare veşnică şi o înainte închipuire a sărbătoririi celei fără de sfârşit din veacul ce va să vie.

Cum ne pregătim să întâmpinăm sărbătorile şi pe Domnul Hristos

Dar, ştiind neputinţa noastră, Sfânta Biserică ne vine în ajutor, ca să ne cercetăm şi ca să ne îndrume spre a dobândi tot mai mult şi mai mult şi a înainta spre cele care sunt plăcute lui Dumnezeu şi de folos oamenilor.

Înainte de sărbătoarea Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, vreme de 6 săptămâni, în zilele mai însemnate, auzim chemarea: *"Hristos se naşte, măriţi-L! Hristos din ceruri, întâmpinaţi-L! Hristos pe pământ, înălţaţi-vă! Cântaţi Domnului tot pământul şi cu bucurie lăudaţi-L popoarelor, că S-a preamărit"*. Cuvintele acestea, ca şi toate cuvintele cuprinse în dumnezeieştile slujbe, n-au doar rostul ca să împlinească o rânduială, să zicem, aşa, ca să se creeze o atmosferă, să se facă un fel de stare de gândire ca să se-mplinească ceea ce înseamnă să săvârşeşti o slujbă, ci ele au rostul să schimbe spre bine gândirea noastră, simţirea noastră şi toată viaţa noastră sufletească.

Spunem de la Sfântul Isaac Sirul cuvintele: *"Caută doctor înainte de boală şi roagă-te înainte de ispită!"*. Prin aceasta, Sfântul Isaac Sirul ne îndrumă să nu aşteptăm să ne rugăm doar atunci când vine vremea suferinţei, ci să fim totdeauna pregătiţi. Cam aşa ceva trebuie să facem şi când e vorba să aşteptăm o sărbătoare mare: să nu aşteptăm să sărbătorim doar atunci când vine sărbătoarea, ci să fim pregătiţi ca să putem să sărbătorim aşa cum trebuie. De aceea, spunându-ni-se *"Hristos se naşte…"* ni se spune *"măriţi-L"*. Când să-L mărim? Să-L mărim în clipa în care ne găsim: *"Şi ne dă nouă, cu o gură şi cu o inimă, a mări şi a cânta preacinstitul şi de mare-cuviinţă numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor"* – sunt cuvinte de rugăciune pe care le rosteşte preotul slujitor la Sfânta Liturghie pentru clipa în care cere aceasta şi pentru toată vremea.

Noi, când răspundem „Amin!" la aceste cuvinte, mărturisim că suntem la un gând cu cel care doreşte ca numele lui Dumnezeu să fie preamărit în toată vremea. Deci *"Hristos se naşte, măriţi-L"* este ceea ce trebuie să facem, şi-L mărim în toată vremea, pentru că S-a născut pentru noi şi pentru a noastră mântuire.

Ce înseamnă să măreşti pe Dumnezeu? Înseamnă, în primul rând, să ai înaintea lui Dumnezeu o stare de smerenie din care să izbucnească dorinţa ca Dumnezeu să fie preamărit în toată vremea de către noi şi de către toată făptura şi de către toată lumea. Îl mărim pe Dumnezeu când ne supunem Lui şi când din sufletul nostru izbucneşte dorinţa de preamărire, care nu este atât din puterea noastră, cât din darul lui Dumnezeu. *"Duhul se roagă în noi cu suspine negrăite"*, zice Sfântul Apostol Pavel, iar Mântuitorul nostru Iisus Hristos, spunând despre lucrarea Duhului Sfânt în viaţa oamenilor, afirmă: *"El pe Mine mă va preamări"!* (In.16,14). Când simţim o înclinare a sufletului nostru spre preamărirea Lui Dumnezeu, când zicem şi noi cum a zis Domnul nostru Iisus Hristos *"Te laud pe Tine, Doamne al Cerului şi al Pământului"*, când aceasta se întâmplă (în sufletul nostru) nesilit, ci în aşa fel încât noi nu mai putem sta împotriva unei porniri de preamărire a lui Dumnezeu, înseamnă că Duhul Sfânt s-a pogorât peste noi şi puterea Celui Preaînalt ne umbreşte şi noi suntem învăluiţi în lumină aşa cum au fost învăluiţi în lumină păstorii din preajma Betleemului, când s-a pogorât îngerul la ei şi le-a spus: *"Iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul; că vi S-a născut vouă un Mântuitor, care este Hristos Domnul*".

Când se alungă din sufletul nostru teama şi îşi face loc bucuria, iar bucuria este o bucurie mai presus de bucuriile veacului acestuia, este o bucurie de la Duhul Sfânt, atunci avem starea care este pregătitoare pentru preamărirea nesfârşită care începe în veacul acesta şi nu se sfârşeşte niciodată. Şi mai avem chemarea să-L întâmpinăm pe Domnul nostru Iisus Hristos. Şi-L întâmpinăm cu ceea ce avem noi, cu ceea ce putem; Îl întâmpinăm cum suntem. Se spune, undeva în Pateric, că era un părinte oarecare la care a venit un frate, şi avea părintele un ucenic şi când a aflat părintele că îl caută un frate oarecare a ieşit în întâmpinarea lui; părintele a ieşit cu hainele aşa cum era (cu hainele cam rupte) şi ucenicul a pus o pânză înaintea lui ca să fie acoperit, dar părintele zice: *"Eu îl întâmpin cum sunt"*.

Dacă în lumea aceasta putem întâmpina pe oameni cum vrem să-i întâmpinăm, înaintea lui Dumnezeu nu putem să stăm decât aşa cum suntem şi de fapt aşa şi stăm. Pe Dumnezeu Îl întâmpinăm exact cum suntem, pentru că el cunoaşte inimile şi rărunchii şi tainele oamenilor şi tot ce i s-ar părea omului că este ascuns, descoperit este

înaintea lui Dumnezeu, după cum spune şi psalmistul: *"Înaintea Ta, nici întunericul nu-i întunecos şi noaptea ca ziua străluceşte"* (Ps.138).

Ca să-l putem întâmpina pe Domnul Hristos cu vrednicia magilor, care văzând steaua au mers după stea şi L-au căutat până L-au găsit, şi L-au întâmpinat cu daruri, cu aur cu tămâie şi cu smirnă, daruri vrednice de un fiu de împărat, de un om ales, şi noi trebuie să trăim în aşa fel încât să avem **aurul credinţei, tămâia rugăciunii, smirna de bună mireasmă a nădejdii**, să avem în sufletul nostru aceste virtuţi pentru a fi vrednici de Acela care *"pentru noi şi pentru a noastră mântuire S-a pogorât din cer şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara şi S-a făcut Om"*.

A sărbători este a trăi mai presus de fire; „să ne înstrăinăm de lumea cea deşartă"

Dar, ca să putem să avem în sufletul nostru daruri vrednice de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, este de trebuinţă să avem mai întâi cunoştinţa de Dumnezeu cea schimbătoare de suflet şi să preţuim pogorârea Mântuitorului, pogorârea Fiului lui Dumnezeu la noi. Dacă înţelegem ceva din această pogorâre, ne smerim şi noi şi suntem într-un fel mai angajaţi pentru slujirea Lui. Iar dacă ne lipseşte această cunoştinţă, dacă cunoştinţa pe care o avem este o cunoştinţă dinafară, atunci facem şi noi mai mult lucruri dinafară şi, e adevărat, ne angajăm într-o sărbătorire, dar aşa cum se angajează şi oamenii necredincioşi, pentru că sunt şi mulţi necredincioşi care prăznuiesc sărbătoarea Naşterii Domnului ca o sărbătoare de familie, ca ceva care ne adună într-un gând pe toţi şi ne dă prilej să ne veselim, ori această veselie nu este veselia cea din Lumină. Cei care sărbătoresc cu adevărat, sunt învăluiţi în lumină, aud *"Mărire întru cei de sus Lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire"*, iar mărirea o aduc şi ei înşişi, fac şi ei să se-nmulţească mărirea lui Dumnezeu, şi când se-nmulţeşte mărirea lui Dumnezeu, atunci şi înţelegerea este aproape, şi pacea între oameni şi buna învoire este o lucrare şi o realitate care se vede între cei care se silesc pentru cele bune.

"Hristos pe pământ, înălţaţi-vă". Suntem chemaţi să ducem o viaţă mai presus de bucuriile pământeşti; dacă am fi putut să ne apropiem de Dumnezeu numai prin ceea ce dă firea, prin ceea ce dă omul, atunci n-ar fi trebuit să vină însuşi Fiul lui Dumnezeu să se întrupeze, să ne arate un chip de vieţuire înaltă. Pentru aceasta Dumnezeu pe pământ S-a pogorât, ca să ne ridice la cer pe noi cei ce cântăm Lui: Aliluia! De aceea, *"văzând naştere străină, să ne înstrăinăm de lumea cea deşartă"*, este o chemare pe care o auzim deseori la Acatiste - la Acatistul Domnului Hristos, la Acatistul Bunei Vestiri -, dar o cam uităm şi rămânem la ea numai, aşa, ca la ceva care se face numai pentru a împlini rânduiala acatistului. Ori, ceea ce se cuprinde acolo, este o chemare la o viaţă mai înaltă: *"Hristos pe pământ, înălţaţi-vă!"*. A venit Domnul Hristos ca pe noi care-I cântăm *„Aliluia!"* (în traducere, *"Lăudaţi pe Domnul!"*), să ne ridice la o viaţă mai înaltă. Şi ne ridică, ne ajută să ne ridicăm în măsura în care şi noi ne silim şi ducem o viaţă mai presus de fire, o viaţă în care se vede că Dumnezeu este stăpân.

"Cântaţi Domnului tot pământul". E o dorinţă a noastră. E o dorinţă s-auzim cântări cântate lui Dumnezeu. Dar nu-i destul şi dorim să cânte şi alţii: *"Cântaţi Domnului tot pământul"*. Să cântăm noi înşine lui Dumnezeu! Şi dacă cântăm noi înşine lui Dumnezeu, atunci avem nădejde să mai adauge la cântarea noastră şi alte cântări, şi aşa, să cânte Domnului cât mai mulţi *"cu o gură şi cu o inimă"* ca să fie cinstit numele cel de mare cuviinţă al Sfintei Treimi.

Numai o minte curată poate slăvi pe Dumnezeu

Într-o alcătuire rânduită pentru pogorârea Duhului Sfânt, într-o alcătuire din catavasiile pogorârii Duhului Sfânt se vorbeşte despre Moise, despre acela care a fost gângav în

vorbirea cea cu oamenii, dar care a cântat Domnului Hristos, şi se spune aşa: *"Cu Dumnezeiescul nor fiind acoperit gângavul, a spus Legea cea scrisă de Dumnezeu"*. De ce? Pentru că ***"scuturând tina de pe ochiul minţii**, vede pe Cel Ce Este şi se învaţă în cunoştinţa Duhului, cântând cu Dumnezeieşti cântări"*. S-ajungi să cânţi Domnului aşa cum ai vrea, dacă poţi vrea la măsura aceea (*"Să cânte tot pământul"),* trebuie să faci ceea ce a făcut Moise cel gângav în vorbirea cea pământească, ***să scuturi tina de pe ochiul minţii***: *întinăciunile cele din răutate, întinăciunile cele din neluare aminte, ca să ajungi la o* ***minte curată****, căci numai mintea curată poate fi preamăritoare de Dumnezeu.* Mintea care nu e curată nu-i preamăritoare de Dumnezeu, nu poate să se ostenească în lucrarea preamăririi de Dumnezeu; de altfel preamărirea lui Dumnezeu este mai mult un rezultat decât o silire. Că dacă vrei să preamăreşti pe Dumnezeu numai din silire, spui nişte cuvinte care poate nici nu se potrivesc cu ceea ce gândeşti şi cu ceea ce simţi şi te laşi îndată de lucrarea aceea, pentru că nu-i pentru tine, nu-i la măsurile tale. Iar dacă ai scuturat tina de pe ochiul minţii, şi vezi pe Cel Ce Este, ai o preamărire din cunoştinţa măreţiilor lui Dumnezeu. Atunci cântarea vine de la sine, şi chiar dacă nu se aude cu glasul, este o cântare lăuntrică, o cântare luminată, o cântare împreună cu îngerii, *"Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu"*.

De aceea, scuturând tina de pe ochiul minţii, vede pe Cel Ce Este şi se învaţă cunoştinţa Duhului. De fapt, Duhul Sfânt care S-a pogorât peste Preasfânta Maria când L-a zămislit pe Fiul lui Dumnezeu după trup, acelaşi Duh Sfânt se coboară şi peste sufletul preamăritor de Dumnezeu şi face ca preamărirea să fie ceva firesc, ceva ce se desfăşoară de la Sine: *"Cu veselie lăudaţi-L, popoarelor, că S-a preamărit"*. S-a preamărit prin însăşi coborârea Sa pe pământ, Fiul lui Dumnezeu făcându-Se om. Prin aceasta S-a preamărit, de aceea au cântat îngerii: *"Mărire întru Cei de Sus lui Dumnezeu",* dar preamărirea aceasta rămâne străină de noi dacă nu ne pogorâm şi noi în adâncul smereniei ca să se împlinească în noi chipul Domnului Hristos cel blând şi smerit cu inima. Iar dacă se întâmplă aceasta, atunci cu veselie Îl lăudăm pe Dumnezeu, Îl lăudăm pe Dumnezeu, Îl lăudăm pe Fiul lui Dumnezeu, pe Duhul Sfânt, din puterea Duhului Sfânt.

Să zicem toată viaţa rugăciunea „Doamne Iisuse…" şi rugăciuni de preamărire

Dar, iubiţi credincioşi, aţi putea să mă întrebaţi: Bine, dar noi n-am fost învăţaţi de Sfânta Biserică să zicem mereu: *"Mărirea Ţie, Doamne, Mărire Ţie"*, sau *"Mare eşti Doamne, şi minunate sunt lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale"*; n-am fost învăţaţi să zicem mereu *"Aleluia!",* n-am fost învăţaţi să zicem mereu *"Sfânt, Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot, plin este cerul şi pământul de mărirea Lui",* ci am fost învăţaţi să zicem *"Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*. Şi asta s-o zicem până la moarte şi să nu ne întrerupem din gândul acesta, să zicem mereu *"Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*. În Scriptură însă, se arată că adevărata rugăciune de preamărire, rugăciunea Apocalipsei, este rugăciunea izbucnirii de preamărire, şi aceasta va fi rugăciunea în veşnicie, când vom fi împreună cu Tatăl, cu Fiul şi cu Duhul Sfânt. În veşnicie vom zice mereu: *„Aleluia!"*, vom zice *"Mare eşti Doamne şi minunate sunt lucrurile Tale, şi nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale"*. Aşa vom zice! Atunci nu vom mai zice *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*.

Dar de ce zicem noi în viaţa aceasta, de ce suntem îndrumaţi să zicem mai ales rugăciunea aceasta: *"Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"?* De ce? Pentru că, cu cât înaintează omul în viaţa duhovnicească, cu atât se simte omul cu datoria mai neîmplinită; cu cât înţelege ceva din mărirea lui Dumnezeu, cu cât înţelege ceva din cunoştinţa măreţiei lui Dumnezeu, simte trebuinţa să se smerească şi să ceară mai mult ajutor de la Dumnezeu, tocmai ajutorul acesta de preamărire: *"Pe tine te lăudăm, pe Tine Te binecuvântăm, Ţie-Ţi mulţumim Doamne şi ne rugăm Ţie, Dumnezeului nostru",* zicem la Sfânta Liturghie.

"Ne rugăm Ţie Dumnezeului nostru" să ne ajuţi şi Te binecuvântăm să ne ajuţi să-Ţi mulţumim, să ne ajuţi să Te lăudăm şi de aceea zicem mereu *"Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*, şi nu atât să ne dai cele de trebuinţă în viaţa aceasta pământească, că acelea şi aşa ni le dai. Dar, mai ales să ne dai să ne vedem neputinţa şi neştiinţa, să ne dai să ne coborâm în adâncul smereniei şi de acolo să izbucnim în toată vremea gânduri de preamărire pentru venirea Ta în lume, Doamne, Iisuse Hristoase, pentru toate câte le-ai făcut pentru noi, pentru înălţarea la Cer, pentru pogorârea Duhului Sfânt şi pentru toate câte le-ai rânduit nouă să le-ajungem, cu începere din veacul acesta şi cu înaintare în veşnicia cea nesfârşită.

Iubiţi credincioşi,

Gânduri de felul acesta să le avem în minte acum, când stăm în faţa sărbătoririi celei de peste ani a Naşterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, să ne cercetăm pe noi în rugăciune şi în gânduri la Dumnezeu, să vedem cât suntem de preamăritori, să vedem cât suntem de ostenitori pentru cele bune, pentru schimbarea cea bună, şi, dacă ne vom găsi cu lipsuri, să avem nădejde la mila lui Dumnezeu, dar să zicem mereu *"Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*, ca să ne cunoaştem starea, ca să putem dori mai mult, ca să ne putem sili pentru mai mult şi la vreme potrivită să fim învredniciţi să fim împreună cu îngerii preamăritori, împreună cu păstorii şi cu magii închinători cu o închinare veşnică, cu o închinare în Duh şi-n Adevăr, faţă de bunătatea lui Dumnezeu, faţă de mila lui Dumnezeu, faţă de Dumnezeu, Cel ce este pentru noi milostivii lesne iertător, bun şi adevărat. Şi în felul acesta, să putem avea şi noi bucuria cu care se bucură tot pământul ridicat prin puterea lui Dumnezeu la o vieţuire mai înaltă, şi putem avea mulţumirea care izvorăşte laudă şi preamărire în acest veac, de acum şi în veşnicie. Amin!

Duminica după Naşterea Domnului

(Fuga în Egipt)

Mt. 2, 13-23

Martori ai Naşterii Domnului şi înmulţitori ai bucuriei

Martorii naşterii Domnului

Preacuvioase Părinte Stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Încă mai suntem în cuprinsul ospăţului credinţei. Credinţa noastră este o credinţă izvorâtoare de bucurii. Sunt multe bucuriile credinţei, sunt multe bucuriile care ţin de credinţa noastră şi mai ales evenimentele aducătoare de bucurie. *„Vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul*; *…vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul"* (Lc. 2, 10).

Dar de Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos ne putem bucura oricând, pentru că de naşterea Lui atârnă tot ceea ce a urmat după aceea. Toate bucuriile credinţei noastre se întemeiază pe venirea în lumea aceasta a Fiului lui Dumnezeu, care s-a unit cu firea omenească în pântecele Preasfintei Fecioare Maria şi aceasta pentru veşnicie. În clipa în care Preasfânta Fecioară Maria a zis: *"Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul Tău"*, a început să se alcătuiască după rânduiala firii omeneşti, dar mai presus de fire, firea omenească a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, adică trupul şi sufletul Mântuitorului.

Fiul lui Dumnezeu a venit în această lume şi s-a arătat oamenilor ca om, dumnezeirea Sa, care s-a unit cu firea omenească, a rămas cumva în umbră, a rămas cumva necunoscută, pentru că aşa a binevoit Dumnezeu. În vremea lucrării Sale de mântuire, aici pe pământ, Domnul Hristos şi-a arătat cu reţinere şi firea dumnezeiască, doar pe cât puteau oamenii să înţeleagă, pe cât puteau oamenii să primească adevărul acesta mai presus de înţelegere. La Schimbarea la Faţa a Domnului Hristos spunem că Domnul Hristos şi-a arătat mărirea Sa pe cât puteau să cuprindă ucenicii. Tot aşa a fost şi la Naşterea Mântuitorului, Domnul Hristos şi-a arătat mărirea Sa prin aceea că a rânduit ca să fie martori ai Naşterii Mântuitorului, pe lângă Preasfânta Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu, şi dreptul Iosif şi nişte ciobani, oameni simpli, la care le-a descoperit îngerul binevestitor că s-a născut Mântuitorul lumii, apoi magii de la răsărit, oameni înţelepţi, care, spre deosebire de ciobanii cei simpli, au fost oameni învăţaţi, oameni cu preocupări mai înalte, oameni care au însemnat ceva în lumea aceasta, pentru că Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este Mântuitorul lumii întregi, şi al celor simpli, şi al celor învăţaţi, şi de aceea s-a rânduit ca la Naşterea Mântuitorului să fie ca martori şi oameni simpli pe care Domnul Hristos îi mântuieşte, şi oameni cu învăţătură căci şi pe aceştia îi mântuieşte Domnul Hristos.

Credinţa noastră aduce odihnă şi bucurie

Au fost şi împotrivitori, dar s-a arătat prin aceasta că numai aceia care îl primesc pe Domnul Hristos în sufletul lor, numai aceia care cred în Domnul Hristos, au parte cu Domnul Hristos, ceilalţi, împotrivitorii, nu se pot bucura de bucuria cea mare a venirii în lume a Mântuitorului, de ospăţul credinţei. Noi, cei credincioşi, avem atâtea şi atâtea prilejuri de bucurie. Mai întâi de toate, ştim că credinţa noastră este despovărătoare - *"Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni!"* - a zis Domnul Hristos; *"Învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima, şi veţi avea odihnă sufletelor voastre"* (Mt. 11, 28-29) - e un cuvânt veşnic ca toate cuvintele veşnice ale Domnului Hristos din care înţelegem că credinţa noastră este despovărătoare. Cineva care are o împovărare pe sufletul său, fie din pricina păcatelor, fie din pricina neîmplinirilor în lumea aceasta, nu a ajuns la credinţa care despovărează.

Apoi, credinţa pe care ne-o aduce Mântuitorul însuşi, pentru că mântuirea e prin credinţă, credinţa în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ne bucură şi ne veseleşte. Ne bucură şi ne pune în legătură cu Dumnezeu pe care nu-l putem cunoaşte altfel decât prin credinţă. *«Credinţa ta te-a mântuit, mergi în pace»; «Cum de nu aveţi mai multă credinţă?»*, i-a întrebat Domnul Hristos pe ucenici săi într-o împrejurare în care ar fi trebuit să fie liniştiţi chiar dacă se stârnise o furtună pe mare. Credinţa este liniştitoare, *"Îndrăzniţi, Eu sunt, nu vă temeţi!",* a zis Domnul Hristos cândva către ucenicii îngroziţi, către ucenicii nedumeriţi (Mc. 6, 50).

Credinţa noastră e aducătoare de bucurie, şi în această lume, şi în veşnicie. E aducătoare de bucurie în înţelesul că ne pune în legătură cu izvorul bucuriei, cu Evanghelia care e izvor de nădejde şi de bucurie, *"Ai încredere, scoală-te, te cheamă"*, sunt cuvinte spuse de oameni din mulţime către un om care aştepta mila Mântuitorului nostru Iisus Hristos - *"Ai încredere, scoală-te, te cheamă"* (Mc. 10, 49) Cine te cheamă? Emanuel! Cine-i Emanuel? E cel care ne pune în legătură cu Dumnezeu, numele Lui însemnând „cu noi este Dumnezeu" şi ne cheamă ca să ne odihnească, ne cheamă ca să ne liniştească, ne cheamă ca să ne mângâie; ne cheamă Mântuitorul nostru Iisus Hristos ca să ne înveselească, ne cheamă Mântuitorul nostru Iisus Hristos să ne spună că ne aşteaptă împărăţia lui Dumnezeu, că împărăţia lui Dumnezeu s-a apropiat, să ne spună că împărăţia lui Dumnezeu este în lăuntrul nostru, să ne spună că împărăţia lui Dumnezeu este în mijlocul nostru, de aceea ne cheamă. Ne cheamă să ne ajute, ne cheamă să ne miluiască şi să ne mântuiască; ne cheamă Mântuitorul nostru Iisus Hristos pentru că vrea să ne ocrotească aşa cum găina adună puii săi sub aripi căci a şi zis Domnul Hristos: *"Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe profeţi şi-i ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi aşa cum îşi adună cloşca puii sub aripi, dar voi n-aţi vrut"* (Mt. 23, 37).

Omul poate să se împotrivească binelui, şi de multe ori se împotriveşte, mai ales atunci când n-are credinţă, ori Domnul nostru Iisus Hristos ne cheamă şi la credinţă şi la roadele credinţei şi la bucuria pe care au vestit-o îngerii la Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la bucuria cea mare pe care a rânduit-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos s-o aibă cei care L-au văzut înălţându-se la Cer şi care s-au întors din Ierusalim cu bucurie mare. Domnul Hristos, prin credinţă, ne dă chiar bucuria Lui, o bucurie care nu se şterge şi în veci petrece. Cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos rostite înainte de sfintele Sale pătimiri sunt cuvinte aducătoare de bucurie, căci a zis Domnul

Hristos: *„V-am spus acestea, pentru ca bucuria Mea să fie întru voi şi bucuria voastră să fie deplină”* (In. 15, 11) şi a mai zis Domnul Hristos: *«Iarăşi vă voi vedea şi se va bucura inima voastră, şi bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi»* (In. 16, 16).

S-au bucurat ucenicii văzând pe Domnul Hristos înviat şi s-au bucurat cei doi călători care mergeau spre Emaus, fiind împreună călători cu Domnul Hristos, când inima lor era arzând când le vorbea pe cale Mântuitorul lumii. S-au bucurat cei ce l-au văzut înălţându-se la cer şi s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare şi toate acestea s-au întâmplat pentru că au avut credinţă în Domnul Hristos.

Iubiţi credincioşi,

Şi noi trebuie să ne bucurăm. Şi noi suntem chemaţi la bucurie, şi noi suntem chemaţi la linişte, şi noi suntem chemaţi la pace, şi noi suntem chemaţi la despovărare, şi noi suntem chemaţi să sărbătorim Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, şi dacă avem conştiinţă curată putem să sărbătorim aceasta nu numai la vremea hotărâtă pentru prăznuire, ci-n toată vremea, pentru că Sfântul Ioan Gură de Aur spune că ceea ce face sărbătoare este conştiinţa curată. Ai conştiinţă curată, eşti în sărbătoare în toată vremea; n-ai conştiinţă curată, nici la sărbătoare nu eşti la sărbătoare.

Noi, ca martori ai Naşterii şi sporitori ai credinţei

Iubiţi credincioşi,

Pomenind noi astăzi, în *Duminica după Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos,* pe martorii naşterii Domnului, pe dreptul Iosif, pe Maica Preacurată, pe păstori, pe magi, e firesc să ne întrebăm: noi ce facem ca să fim între martorii Domnului nostru Iisus Hristos? Mărturie despre Domnul Hristos dăm prin sărbătorire, dar dăm mărturie şi prin viaţa pe care o ducem, mereu mai plini de avânt, mai credincioşi, mai buni, mai drepţi, mai sfinţi, mai ca Hristos. Asta se cere de la oameni, să fim mai plini de avânt pentru cele bune, să avem mai multă credinţă, şi ca să avem mai multă credinţă trebuie să avem faptele credinţei şi să-L rugăm pe Domnul nostru Iisus Hristos să ne dea mai multă credinţă, aşa cum l-au rugat odinioară ucenicii când au zis: *”Sporeşte-ne credinţa”* (Lc. 17, 5)*,* iar dacă, cumva, simţim că credinţa noastră e slabă, nu-i destul de lucrătoare, atunci să zicem şi noi, ca omul acela care a zis: *”Cred Doamne, ajută necredinţei mele!”* (Mc. 9, 24). Să dorim să avem credinţa aceea pe care a avut-o în vedere Domnul Hristos când i-a spus Sfântului Apostol Petru: *”Simone, Simone, iată că satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu; dar Eu M-am rugat pentru tine ca să nu-ţi piară credinţa; iar tu, oarecând revenindu-ţi, întăreşte-i pe fraţii tăi”* (Lc. 22, 31-32). Să avem o credinţă care să-i ajute şi pe cei mai puţin credincioşi, să avem credinţa aceea care să se vadă din faptele noastre de credincioşi, şi atunci fără îndoială că şi bucuria noastră va fi mare, şi bucuria noastră cea mare nimeni n-o va lua de la noi.

Mai sunt doar trei zile de pomenire în anul acesta a naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi a celor ce s-au întâmplat în vremea aceea. Mai avem trei zile şi se încheie praznicul, se încheie sărbătoarea Naşterii Domnului Hristos, dar bucuria de naştere a Domnului Hristos, bucuria de bunătate a Fiului lui Dumnezeu, bucuria de bunătate a Tatălui Ceresc Care la trimis pe Fiul Său în lume, bucuria de Duhul Sfânt care ne ocroteşte, nu va înceta niciodată şi chiar dacă vor veni şi alte sărbători vom face loc în sufletul nostru bucuriei din credinţă de la alte sărbători, dar vom menţine în sufletul nostru bucuria de la Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi se va uni bucurie cu bucurie şi vom fi oameni ai bucuriei şi vom fi lucrători de bucurie şi aceasta este ceea ce vrea Dumnezeu de la noi. S-a apropiat împărăţia cerurilor prin venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu, s-a apropiat de fiecare dintre noi împărăţia lui Dumnezeu pe care o purtăm în lăuntrul nostru, şi pentru că împărăţia lui Dumnezeu este împărăţia bucuriei, noi trebuie să intrăm în bucurie şi să ducem bucuria mai departe pentru noi şi pentru alţi, să înmulţim bucuria, să înmulţim binele care aduce bucuria, şi atunci darul lui Dumnezeu va fi cu noi prin rugăciunile Maicii Prea Curate şi ale tuturor sfinţilor care toţi au fost oameni ai bucuriei şi lucrători de bucurie. Amin!

Duminica după Naşterea Domnului

(Mt. 2, 13-22)

Taina cea din veci ascunsă

Legătura dintre Naşterea şi Învierea Domnului Hristos

Preacuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi, iubiţi credincioşi,

Duminica aceasta este cunoscută ca fiind prima duminică după Naşterea Domnului Iisus Hristos. Este o duminică în care se combină Învierea Domnului nostru Iisus Hristos cu sărbătoarea Naşterii Domnului Iisus Hristos. Cei care aţi fost la slujbele premergătoare Sfintei Liturghii, respectiv aseară, la utrenie şi la vecernie, aţi băgat de seamă că s-a pomenit Învierea Mântuitorului Iisus Hristos şi Naşterea Mântuitorului Iisus Hristos.

Suntem într-o vreme în care ne aducem aminte de Naşterea Mântuitorului Iisus Hristos în fiecare zi, iar în această zi, fiind duminică, ne aducem aminte şi de Învierea Domnului Iisus Hristos. Sărbătoarea Naşterii Mântuitorului Iisus Hristos nu suprimă Învierea Domnului Hristos şi nici serbarea Învierii Domnului Iisus Hristos nu suprimă Naşterea Domnului Hristos. Sfânta noastră Biserică ni le pune în atenţie pentru că de fapt este o legătură între naşterea şi învierea Domnului Iisus Hristos, este o legătură în înţelesul că Cel ce s-a născut, s-a născut ca să pătimească, să moară pe cruce, să învie, şi apoi să se înalţe la cer. Aceasta o mărturisim noi pe scurt într-o alcătuire de la Înălţarea Domnului nostru Iisus Hristos.

La sărbătoarea Înălţării Domnului Iisus Hristos, am putea spune că există şi o retrospectivă, adică o privire în legătură nu numai cu înălţarea ci şi cu cele premergătoare înălţării. Într-o alcătuire de la slujba Înălţării Domnului Hristos se spune aşa - vorbind cu Domnul Hristos bineînţeles: *„Te-ai născut precum Însuţi ai voit, Te-ai arătat precum Însuţi ai socotit, ai pătimit cu trupul, Dumnezeul nostru, ai înviat din morţi, Cel ce ai călcat moartea, Te-ai înălţat întru slavă, Cela ce toate le împlineşti şi ne-ai trimis nouă pe dumnezeiescul Duh ca să lăudăm şi să mărim dumnezeirea Ta”*

Pentru mântuirea noastră a fost necesară răstignirea Mântuitorului nostru care este Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Omului, care este Dumnezeu adevărat şi om adevărat şi nu se putea realiza asta decât în fire omenească: *„Pătimit-ai cu trupul, Dumnezeul nostru, din morţi ai înviat călcând moartea.”* După ce le-a împlinit pe toate, vorbim mai departe cu Domnul Hristos şi spunem: *„Înălţatu-Te-ai întru slavă, Acela ce toate le împlineşti şi ne-ai trimis nouă pe dumnezeiescul Duh ca să lăudăm şi să mărim dumnezeirea Ta”*. De ce a fost necesară venirea Sfântului Duh? Pentru că numai prin lucrarea Sfântului Duh putem noi să lăudăm şi să mărim dumnezeirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos pe care o cunoaştem, cât o poate omul cunoaşte prin lucrarea Sfântului Duh. Aşadar Îl avem în vedere pe Mântuitorul Iisus Hristos la Înălţare aşa cum îl avem la Naştere. S-a născut Mântuitorul ca să ne facă legătură cu Dumnezeu Tatăl, s-a născut Mântuitorul ca să se jertfească pentru noi şi pentru a noastră mântuire, s-a născut Mântuitorul ca să moară pe cruce, s-a născut Mântuitorul ca să învie din morţi, s-a născut Mântuitorul ca să se înalţe la cer, s-a născut Mântuitorul ca să trimită pe Sfântul Duh şi prin Duhul Sfânt să primească valoare pentru noi prin lucrarea Duhului Sfânt, toate cele ce s-au făcut pentru noi şi pentru a noastră mântuire.

Fără descoperirea pe care ne-o dă Duhul Sfânt noi nu înţelegem mare lucru din tot ceea ce ştim că s-a întâmplat pentru noi şi pentru a noastră mântuire. Numai Duhul Sfânt este acela care ne descoperă măreţiile lui Dumnezeu, pentru că El este acela care cunoaşte adâncurile lui Dumnezeu şi ni le descoperă şi nouă, credincioşilor. Deci: *„Te-ai născut precum ai voit”* vorbim noi cu Domnul Hristos, ai vrut să Te naşti din Sfânta Fecioară, ai vrut să fii conceput în chip mai presus de fire, de la Duhul Sfânt; ai vrut aşa, aşa ai făcut. Noi ne dăm seama că lucrurile acestea s-au făcut pentru ca să se arate lucrarea lui Dumnezeu. Dacă Domnul Hristos s-ar fi născut aşa cum se nasc toţi oamenii atunci dumnezeirea Lui ar fi fost nelucrătoare. Ori Dumnezeu a vrut ca şi dumnezeirea să fie lucrătoare şi a fost lucrătoare prin Duhul Sfânt.

A avut loc minunea naşterii din Prea Sfânta Fecioară, care a fost înainte de naştere fecioară, în naştere fecioară şi după naştere fecioară şi în acest fel pururi fecioară, lucru pe care noi nu îl înţelegem. Nu îl putem înţelege pentru că noi nu putem înţelege decât lucrurile care sunt, cumva, mai prejos decât noi sau cel puţin egale cu noi. Cele mai presus de noi nu le putem înţelege, dar le putem primi prin credinţă ca o taină - *„Steaua sus răsare, ca o taină mare”*. Ne descoperă o taină, o taină pe care Dumnezeu nu a descoperit-o îngerilor de când sunt îngerii pe lumea aceasta, dar a descoperit-o prin Maica Domnului.

V-am spus zilele trecute, a doua zi de Crăciun, cuvântul unei alcătuiri de la slujbele noastre prin care vorbim cu Maica Domnului şi căreia îi spunem: *„Taina cea din veci ascunsă şi de îngeri neştiută, prin tine, Născătoare de*

Dumnezeu, celor de pe pământ s-a arătat”. Cum? „*Dumnezeu întru unire neamestecată întrupându-se”*. Deci, a rămas Dumnezeu ceea ce a fost şi a primit firea omenească, ceea ce nu a fost. Apoi luând pentru noi crucea, prin care, înviind pe cel întâi zidit, pe Adam şi pe fiii lui Adam, a mântuit de moarte sufletele noastre. Deci, este o taină. După cum o taină este şi răstignirea Mântuitorului, jertfa Mântuitorului; taină este şi moartea Mântuitorului. Cum să moară Mântuitorul? Cum a murit Mântuitorul? A murit în firea omenească, s-a despărţit sufletul de trup, dar nu s-a despărţit de dumnezeire nici sufletul, nici trupul, ci a fost împreună cu dumnezeirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Domnul Hristos s-a pogorât la iad cu firea omenească (reprezentată prin suflet) şi a lucrat acolo dezrobirea celor din iad. E o taină! O taină este şi învierea Domnului Iisus Hristos cea mai presus de lume, o taină este şi înălţarea la cer a Domnului Hristos - *„înălţatu-Te-ai întru slavă, Acela ce toate le împlineşti”.* Şi taina aceasta, taina morţii, taina jertfei, taina naşterii, taina învierii, taina înălţării Mântuitorului, ne-o descoperă Duhul Sfânt în măsura în care avem inimă curată - *„fericiţi cei curaţi cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu”.* Deci Dumnezeu ne pune în evidenţă, ne pune în atenţie, ne arată valoarea tuturor celor ce s-au petrecut pentru noi şi noi le primim pe toate acestea prin credinţă. Aşa că, combinaţia aceasta între naşterea Mântuitorului şi învierea Mântuitorului este firească, este ceea ce vrea Biserica să avem în atenţie în această duminică.

Taina naşterii Domnului (şi înţelegerea ei) prin lucrarea Duhului Sfânt

Iubiţi credincioşi,

În legătură cu naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos s-au spus multe. S-au spus multe din Evanghelie şi s-au spus multe din interpretarea Evangheliei, din cele pe care le aflăm din învăţăturile Bisericii. Sfânta Evanghelie ne prezintă mai mult cadrul în care s-a petrecut naşterea Domnului Hristos. Ne pune în vedere faptul că Domnul Hristos şi-a început firea omenească în pântecele Prea Sfintei Fecioare, prin lucrarea Duhului Sfânt. Aceasta s-a afirmat de două ori în Evanghelia de la Matei, şi anume, îngerul bine-vestitor i-a spus dreptului Iosif că ceea ce s-a zămislit în Maria, în Prea Sfânta Maria, este de la Duhul Sfânt şi înainte de a se spune aceste cuvinte se spune că *„s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt”* (Mt. 1, 18). Deci, de două ori se afirmă adevărul că Mântuitorul şi-a început existenţa pământească prin lucrarea Duhului Sfânt nu prin lucrarea omenească cum se întâmplă şi cum s-a întâmplat cu alţi oameni de la Adam încoace.

Apoi, ni se spune în Sfânta Evanghelie, în legătură cu cadrul acesta al venirii Mântuitorului, şi anume în Sfânta Evanghelie de la Luca, ni se spune cum că Domnul Hristos a fost culcat într-o iesle, cum îngerii bine-vestitori au vestit naşterea Mântuitorului Iisus Hristos, cum îngerii din cer au coborât şi au cântat programul de viaţă al Mântuitorului: *„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bună-voire”*. Ni se spune despre închinarea păstorilor. În Sfânta Evanghelie de la Matei ni se spune despre închinarea magilor şi de cele ce s-au întâmplat după aceea: despre uciderea pruncilor de către Irod şi fuga în Egipt a Mântuitorului Iisus Hristos, dus de Maica Domnului. Toate acestea sunt un cadru.

În Sfânta Evanghelie de la Ioan, evanghelistul spune că acela care s-a născut, deci Domnul Hristos, este Cuvântul lui Dumnezeu, care din Tatăl s-a născut şi care ne ajută şi pe noi să devenim fii ai lui Dumnezeu. Aşadar, Sfântul Evanghelist Ioan pune în atenţie faptul că Mântuitorul lumii n-a început când s-a conceput, când s-a zămislit, ci după firea dumnezeiască este din veşnicie, este născut din Tatăl, că s-a făcut om, că a trăit între oameni. Apoi, Sfânta noastră Biserică, având în vedere toate aceste elemente, toate aceste învăţături din evanghelii, a alcătuit ziceri care ne încredinţează pe noi că Cel ce s-a născut este fără început, că Cel ce s-a născut e Dumnezeu, că Cel ce s-a născut, s-a născut unindu-se cu firea omenească şi că s-a întâmplat o minune la naşterea Mântuitorului Iisus Hristos: s-a unit cerul cu pământul. Alte ziceri: Fecioara naşte şi pântecele nu i se strică; pe magi i-a chemat Mirele Bisericii. Toate acestea sunt afirmaţii pe care noi toţi ar trebui să le avem în vedere, dar pe care noi nu le înţelegem, şi nu le înţelegem decât dacă vine Mângâietorul, dacă vine Duhul Sfânt şi ne lămureşte, şi ne încredinţează despre ceea ce nu ne putem încredinţa noi prin puterea noastră. Aceasta este ceea ce trebuie să avem în vedere când ne gândim la naşterea Mântuitorului, când ne gândim la Mântuitorul, asta trebuie să luăm în seamă când ascultăm zicerile de la sfintele slujbe, în care se pune în evidenţă faptul că Mântuitorul nostru nu-i numai om, că Mântuitorul nostru nu-i numai Dumnezeu, ci este Dumnezeu-om şi om-Dumnezeu, *„Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”* şi om adevărat din Prea Sfânta Fecioară Maria. Dar toate acestea noi nu le putem înţelege oricât am studia, oricât am lua în considerare zicerile de la sfintele slujbe. Nu putem să le înţelegem oricât ne-am informa.

Despre ceea ce au crezut alţii, despre lucrarea aceasta şi noi putem înţelege, dar numai prin intervenţia lui Dumnezeu, respectiv prin intervenţia Duhului Sfânt. Duhul Sfânt este acela care ne încredinţează pe noi despre Fiul lui Dumnezeu care s-a făcut om şi ne încredinţează pe noi că suntem fii ai lui Dumnezeu, că avem o legătură cu Tatăl ceresc, că suntem fraţi ai Domnului Hristos, că suntem umbriţi de Duhul Sfânt. Acestea sunt gândurile pe care am dorit să le pun în atenţie în această duminică în care sărbătorim totodată învierea Domnului Hristos - că aşa se întâmplă în toate zilele de duminică - şi în acelaşi timp naşterea Domnului Iisus Hristos.

Poimâine va fi făcută din nou slujba care s-a făcut în 25 decembrie şi atunci se sfârşeşte praznicul, sărbătoarea de peste an a naşterii Mântuitorului Iisus Hristos, şi nu ne vom mai întâlni cu ea ca sărbătoare decât la anul viitor, dacă ne va învrednici Dumnezeu să o sărbătorim şi anul viitor, şi tot atunci, ca şi acum, vom avea 12 zile de pomenire a naşterii Mântuitorului Iisus Hristos începând de la 20 decembrie până la 31 decembrie. Până atunci, însă, ne putem gândi la aceste lucruri minunate şi vom avea posibilitatea să trăim această sărbătoare în conştiinţa noastră, mai ales dacă vom avea conştiinţa curată. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că ***„conştiinţa curată face sărbătoare”***; ai conştiinţa curată, ai sărbătoare; ai conştiinţa murdară, nu ai sărbătoare sau nu poţi cunoaşte darurile sărbătorii. Noi să ne rugăm lui Dumnezeu, să preţuim aceste daruri mari şi minunate, să ne rugăm lui Dumnezeu ca prin rugăciunile Maicii Preacurate, prin rugăciunile dreptului Iosif, prin rugăciunile magilor care au binevestit, să ne învrednicească bunul Dumnezeu să avem conştiinţa curată, să înţelegem lucrurile mari şi minunate, şi aceasta nu numai acum, ci de acum şi până-n veac. Amin!

Duminica dinaintea Botezului Domnului

(Mc. 1, 1-18)

Faceţi roade vrednice de pocăinţă!

Înaintemergătorul Domnului

Prea cuvioase părinte stareţ, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Duminica aceasta este duminica dinaintea Bobotezei, iar ziua de 5 ianuarie este ziua de ajun a Bobotezei.

În ceea ce s-a citit din Sfânta Evanghelie am fost atenţionaţi asupra lucrării pe care a avut-o Sfântul Ioan Botezătorul ca Înaintemergător al Domnului, ni s-au prezentat nişte cuvinte pe care le-a rostit el, nişte răspunsuri la nişte întrebări pe care i le-au pus oamenii. Sfântul Evanghelist Luca îi informează pe cititorii săi că Sfântul Ioan Botezătorul a fost considerat ca şi cum ar fi fost el însuşi mântuitorul lumii, Hristos Mântuitorul, mesia cel făgăduit.

Oamenii s-au întrebat, văzând lucrarea Sfântului Ioan Botezătorul, nu cumva el este Hristos, adică alesul Domnului cel pus deoparte spre mântuirea lumii. Bineînţeles că Sfântul Ioan Botezătorul s-a prezentat pe sine în ceea ce a fost, a şi spus că nu el este Hristos, ci îl aşteaptă pe Hristos, îl propovăduieşte pe Hristos, îl va boteza pe Domnul Hristos, dar el este trimis al lui Hristos. În orice caz, este firesc ca Sfântul Ioan Botezătorul să fi avut o viaţă deosebită şi o lucrare deosebită, o propovăduire deosebită, pentru că el a fost plin de Duhul Sfânt din pântecele mamei lui. Când Prea Sfânta Fecioară Maria s-a dus la rudenia sa - Elisabeta şi Sfânta Elisabeta a primit urarea Mariei, verişoara ei, se spune în Sfânta Evanghelie de la Luca că pruncul a săltat în pântecele Sfintei Elisabeta când ea s-a umplut de Duh Sfânt şi a mărturisit în faţa rudeniei sale pe care a numit-o *«Maica Domnului meu»*: *„De unde mie aceasta, să vină la mine maica Domnului meu? Că iată, de cum a ajuns glasul închinării tale la urechile mele, a săltat pruncul de bucurie în pântecele meu”* (Lc. 1, 43).

Sunt cuvinte pe care le citim în Sfânta Evanghelie şi care ne dau o explicaţie despre viaţa pe care a dus-o Sfântul Ioan Botezătorul. Sfântul Ioan Botezătorul a fost trimis de Dumnezeu Tatăl să vestească pe Mântuitorul lumii care a venit şi pe care l-a prezentat la botez şi i-a pregătit pe oameni prin botezul pocăinţei, deci nu prin botezul creştin, ci printr-un botez premergător. I-a pregătit pe oameni ca să primească pe cel care, zicea Sfântul Ioan Botezătorul, *„este mai mare decât mine”* şi pe care l-a mărturisit ca fiind mai mare decât el atunci când a zis: *„Acela*

trebuie să crească, iar eu să mă micşorez” şi atunci când a zis către Domnul Hristos *„Eu am trebuinţă să fiu botezat de Tine, şi Tu vii la mine?”* (Mt. 3, 14).

Sfântul Ioan Botezătorul i-a uimit pe oamenii din vremea sa, le-a spus că există o răsplată, că va veni o vreme când păcatele vor fi pedepsite şi faptele bune răsplătite, le-a spus oamenilor din vremea sa să facă nişte lucruri pe care nu ştiu dacă a ajuns cineva să le facă, şi anume, să împartă din cele ce au, la cei ce nu au, până la măsura aceea încât cel ce are două haine să dea una celui ce nu are. Bineînţeles că acestea sunt nişte chestiuni de principiu, că nu ştiu dacă există undeva un om să nu aibă nici o haină şi cineva să aibă două şi să-i dea una celui ce nu are. Dar este vorba de principiu, de a face ceva pentru omul de lângă tine, de a-l ajuta pe omul care are trebuinţă de ajutorul tău.

Fiţi corecţi!
Nu contează ce funcţie avem, ci cât de cinstiţi suntem

L-au întrebat pe Sfântul Ioan Botezătorul vameşii, nişte funcţionari

din vremea aceea care erau foarte dispreţuiţi, şi erau dispreţuiţi pentru că erau în slujba romanilor care asupreau pe evrei, în slujba păgânilor, şi de aceea erau asupriţi, şi de aceea erau dispreţuiţi. Dar ei l-au întrebat pe Sfântul Ioan Botezătorul: *„Noi ce să facem?”*. Şi Sfântul Ioan Botezătorul, este interesant, vă rog să băgaţi de seamă lucrul acesta, nu le-a spus să nu mai fie vameşi, ci le-a spus altceva: *„să fiţi corecţi ca vameşi!”*. Le-a spus să nu i-a mai mult de ceea ce le este rânduit de autoritatea din vremea aceea. Deci Sfântul Ioan Botezătorul a ţinut seama de rânduiala vieţii pământeşti, nu a desfiinţat ceva din rânduiala vieţii pământeşti, dar el le-a cerut oamenilor să fie corecţi.

L-au întrebat şi ostaşii, şi parcă ne mirăm de răspunsul Sfântului Ioan Botezătorul, cum el, cel plin de Duhul Sfânt din pântecele maicii sale, a zis: *„Să nu năpăstuiţi pe nimeni, să nu asupriţi pe nimeni, să vă mulţumiţi cu leafa voastră”*. Este interesant lucrul acesta, adică Sfântul Ioan Botezătorul nu le-a spus ostaşilor să nu mai fie ostaşi, ci le-a pus în vedere să fie corecţi ca ostaşi. Deci, fiecare, acolo unde este, în rosturile pe care le are, să fie corect în ceea ce are de făcut. Nu a desfiinţat armata, deşi ne-am putea gândi că de multe ori nu prea are rost şi mai ales atunci când nu există un război, şi acum, în condiţiile noastre, chiar dacă este un război, ostaşii nu au prea mare rol în invaziile pe care le fac, pentru că există alte posibilităţi de luptă şi există posibilitatea de exterminare a oamenilor. Dar cuvântul Sfântului Ioan Botezătorul rămâne; şi anume, nu le cere ostaşilor să nu mai fie ostaşi, ci să fie corecţi ca ostaşi, ca soldaţi. Asta arată că Sfântul Ioan Botezătorul, cel plin de Duhul Sfânt, a fost un om realist, a fost un om care şi-a dat seama de ceea ce se întâmplă în jurul lui, aşa pustnic cum a fost, aşa retras, a putut să-i înveţe pe oamenii care nu trăiau în condiţiile lui. Şi nici nu le-a cerut Sfântul Ioan Botezătorul să aibă condiţiile pe care le avea el în pustie. Nu le-a cerut să se retragă, i-a înţeles în rosturile pe care le au ei acolo unde îşi trăiesc viaţa.

Pocăiţi-vă! Faceţi roade vrednice de pocăinţă!

Gânduri de felul acestea ne pune în faţă Sfânta noastră Biserică.

Rânduim ca în această zi să se pomenească, prin citirea Sfintei Evanghelii, cuvinte ale Sfântului Ioan Botezătorul. De altfel, cuvintele acestea le găsim numai în Sfânta Evanghelie de la Luca şi Sfânta Evanghelie de la Matei. Împreună, fiecare în Evanghelia sa, ei pun în evidenţă cuvinte îndemnătoare spre pocăinţă (ale Sfântului Ioan Botezătorul), ce pregătesc pe om pentru împărăţia lui Dumnezeu şi pentru împlinirea condiţiei de a intra în împărăţia lui Dumnezeu. Care este condiţia? Este pocăinţa. Ce înseamnă pocăinţă? Înseamnă convertire, schimbare de la rău la

bine, înseamnă să deteşti, să conteşti răutăţile şi să faci numai bine, să urăşti, să dispreţuieşti fărădelegea şi să iubeşti binele. Şi aceasta, bineînţeles, cu faţa spre viitor, în nădejdea binelui pe care-l facem în prezent pentru luminare viitorului. *«Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia lui Dumnezeu!... Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor! ... Faceţi roade vrednice de pocăinţă»*, sunt cuvinte pe care nu prea le băgăm noi în seamă şi pe care ar trebui să le avem mai mult în vedere, pentru că pocăinţa nu înseamnă pur şi simplu părere de rău pentru răul făcut, ci înseamnă şi împlinirea binelui. Adică, trebuie să faci binele pe care-l mai poţi face după ce ai făcut răul pe care l-ai făcut cândva. Aşa că trebuie să ţinem minte şi cuvintele Sfântului Ioan Botezătorul în acest înţeles: *"Pocăiţi-vă! Faceţi roade vrednice de pocăinţă"*, deci să se vadă din viaţa voastră că s-a schimbat ceva în viaţa voastră, că nu mai sunteţi răi cum aţi fost, că nu mai sunteţi păcătoşi cum aţi fost şi v-aţi schimbat viaţa voastră, sunteţi oameni de omenie, sunteţi oameni de care se poate bucura Dumnezeu şi de care, de fapt, se bucură Dumnezeu că v-aţi angajat la un astfel de viaţă, să *„faceţi roade vrednice de pocăinţă!"*.

Şi tot ca propovăduitor al pocăinţei le spunea Sfântul Ioan Botezătorul oamenilor: *"Pui de năpârci, cine va spus că veţi scăpa de mânia cea viitoare? Să nu ziceţi că sunteţi fii ai lui Avram, că Dumnezeu poate să ridice şi din pietrele acestea fii ai lui Avram"*. Sunt cuvinte hotărâte, sunt cuvinte aspre, pe care le-a spus Sfântul Ioan Botezătorul, şi le-a spus ca oamenii să fie atenţi la viaţa pe care o duc. Şi anume, să nu se încreadă în apartenenţa lor la un *popor* ales de Dumnezeu, căci aceasta nu înseamnă că fiecare, ca *persoană*, este ales al lui Dumnezeu. Eşti ales de Dumnezeu atunci când te alege Dumnezeu pentru ceea ce faci tu bine, şi alegerea aceasta din partea lui Dumnezeu este dovada că poţi să fii om al împărăţiei lui Dumnezeu. Iar dacă te întemeiezi pe nişte lucruri care *nu îţi aparţin ţie, ci aparţin situaţiei tale*, în cazul acesta să nu te încredinţezi în ceea ce gândeşti tu că eşti, pentru că nu eşti, decât atunci când eşti prin meritele tale, prin viaţa pe care o duci tu.

Deci, *pocăiţi-vă, faceţi roade vrednice de pocăinţă*, nu vă încredeţi că sunteţi fii ai lui Avram, ci trăiţi în aşa fel încât să puteţi fi număraţi ca fii ai lui Avram, daţi din prisosul vostru măcar, faceţi cumva ca să se niveleze diferenţele dintre oameni în ceea ce priveşte averea, faceţi în aşa fel încât să se vadă din viaţa voastră corectitudine, orice rost aţi avea în viaţă, şi atunci aveţi dar de le Dumnezeu, şi atunci sunteţi potriviţi pentru împărăţia pe care a întemeiat-o Domnul Hristos şi prin care ne rugăm să fie între noi şi cu noi, când zicem: *„Vie împărăţia Ta..."*.

Bunăoară, iubiţi credincioşi, având în vedere lucrurile acestea, să păşim spre sărbătoarea de mâine, să păşim spre bucuria pe care o aduce arătarea Domnul Hristos în această lume, să căutăm să fim aşa cum ne vrea Dumnezeu, aşa cum ne vrea Domnul nostru Iisus Hristos şi atunci sigur suntem în cuprinsul dorinţei Sfântului Ioan Botezătorul, care ne vrea pe calea pocăinţei, în sensul de a părăsi răul şi de a face binele, care ne vrea cu roade vrednice de pocăinţă - în înţelesul de a adăuga tot ce putem să adăugăm la viaţa noastră, să căutăm să fim corecţi cum ne învaţă Sfântul Ioan Botezătorul, indiferent de rostul care-l avem, să fim smeriţi ca Sfântul Ioan Botezătorul care a zis: *„Acela trebuie să crească iar eu să mă micşorez"* (In. 3, 30).

Să-L dorim pe Domnul Hristos stăpân al vieţii noastre şi să ne simţim sub ocrotirea Mântuitorului nostru, pentru rugăciunile Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu cea smerită, pentru rugăciunile Sfântului Ioan Botezătorul cel smerit, pentru a putea primi binecuvântarea Domnului nostru Iisus Hristos, Care pentru smerenia Sa, s-a făcut pe sine om, chipul robului luând, şi s-a făcut ascultător până la moartea pe cruce (Fil. 2, 8). Amin!

Duminica după Botezul Domnului

(Începutul propovăduirii Domnului)

Mt. 4, 12-17

Pocăinţa - începutul învăţăturii şi vieţii dumnezeieşti

Cele dintâi cuvinte ale Mântuitorului

Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor!”

Preacuvioase părinte stareţ, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi şi iubiţi credincioşi,

Acestea sunt cele dintâi cuvinte ale propovăduirii Domnului Iisus Hristos cunoscute de noi. Sfânta noastră Biserică a rânduit ca aceste cuvinte: *„pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor!”* (Mt. 4, 17), să le auzim în Sfânta Biserică, la Sfânta Liturghie, în duminica de după sărbătoarea Botezului Domnului Hristos.

Cunoaştem şi alte cuvinte ale Domnului Iisus Hristos pe care le considerăm ca cele dintâi cuvinte rostite aici, pe pământ, pe care le cunoaştem noi. Sunt cuvinte adresate Maicii Domnului, când Domnul Hristos avea 12 ani şi când a fost găsit în templul din Ierusalim, împrejurare în care Maica Domnului i-a reproşat Domnului Hristos, Fiului său, că a rânduit lucrurile în aşa fel încât să fie căutat, încât să fie îngrijoraţi pentru că nu-L găseau. Şi Domnul Hristos a spus atunci: *„Cum se face că Mă căutaţi? Oare nu ştiaţi că întru cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu?”* (Lc. 2, 49). Şi mai sunt şi cele dintâi cuvinte spuse de Domnul Hristos cu prilejul botezului, când a zis Domnul Hristos către sfântul Ioan Botezătorul: *„Lasă acum, că astfel se cuvine ca noi să împlinim toată dreptatea”* (Mt. 3, 15).

Dar acum, astăzi, am auzit cele dintâi cuvinte de propovăduire, cele dintâi cuvinte de învăţătură spuse de Domnul Hristos, aşa cum sunt ele prezentate în Sfânta Evanghelie de la Matei şi anume: *„Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor!”*. Găsim cuvinte asemănătoare şi în Sfânta Evanghelie de la Marcu, tot cuvinte îndrumătoare la pocăinţă, însă într-o altă prezentare, într-o altă formulare. Şi anume, citim că a început Domnul Hristos a propovădui şi a zice: *„S-a împlinit vremea şi s-a apropiat împărăţia cerurilor, pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie!”*

Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh ne cheamă la pocăinţă

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Ioan Botezătorul, ca înaintemergător sau ca pregătitor al oamenilor pentru a-L întâmpina pe Domnul Hristos, pentru a înţelege ceva din ceea ce este Domnul Hristos, spunea tot cuvinte îndemnătoare la pocăinţă. Şi anume, Sfântul Ioan Botezătorul a zis la vremea lui aceleaşi cuvinte, înainte de a spune Domnul Hristos *„pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor!”* .Având în vedere că Sfântul Ioan Botezătorul a fost trimis în lumea aceasta de către Dumnezeu-**Tatăl**, putem spune că Dumnezeu-Tatăl, prin Sfântul Ioan Botezătorul, ne cheamă la pocăinţă: *„Pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor!”*. La fel, Dumnezeu-**Fiul** şi-a început propovăduirea Sa cu îndemnul la pocăinţă: *„pocăiţi-vă că s-a apropiat împărăţia cerurilor!”*. Şi la fel, în ziua pogorârii **Sfântului Duh** peste sfinţii apostoli - citim în Faptele Sfinţilor Apostoli - oamenii l-au întrebat pe sfântul apostol Petru şi pe ceilalţi: *„Bărbaţi fraţi, ce să facem?”*. Şi Sfântul Apostol Petru le-a spus: *„Pocăiţi-vă, şi fiecare dintre voi să se boteze în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor; şi veţi primi darul Duhului Sfânt”* (F.Ap. 2, 38). Aşadar dumnezeiasca Treime - Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh ne cheamă, ne îndeamnă la pocăinţă.

Pocăinţa – părăsirea păcatelor şi facerea de bine

Iubiţi credincioşi,

Spunem de multe ori cuvintele „pocăiţi-vă”, de multe ori auzim cuvintele „pocăiţi-vă”, de multe ori auzim cuvinte îndrumătoare la pocăinţă, chiar cerem noi de la Domnul nostru Iisus Hristos *„ca cealaltă vreme a vieţii noastre în pace şi întru pocăinţă să o petrecem”*. Dacă ţinem cont că există şi o Taină a Pocăinţei între cele 7 Taine ajutătoare spre mântuire, trebuie să avem consideraţie deosebită faţă de pocăinţă. Dar, oare ştim noi ce este pocăinţa şi cum se realizează pocăinţa?

Cei mai mulţi dintre credincioşii noştri cred că pocăinţa este **părerea de rău** pentru păcatele făcute, pentru răul făcut de oameni. Dar nu este numai atât. Mulţi leagă pocăinţa de căinţă şi căinţa de pocăinţă, ca şi când lucrul de căpetenie în pocăinţă ar fi tânguirea, căinţa. Să ştiţi că nu este aşa! Pocăinţa este altceva şi mult mai mult altceva

decât căinţa sau tânguirea. Pocăinţa înseamnă mult mai mult decât părerea de rău, sau nu numai părerea de rău pentru păcatele făcute. Pocăinţa înseamnă altceva. Şi înseamnă mai ales **părăsirea păcatelor**.

Bineînţeles că atunci când Domnul Hristos chema la pocăinţă, oamenii din vremea aceea ştiau ce este pocăinţa. Pocăinţa nu este o lucrare pe care a inventat-o creştinismul, ci este o lucrare pe care o ştiau şi cei dinainte de creştinism, şi cei dinainte de Hristos, şi preoţii vechiului testament i-au chemat pe oameni la pocăinţă. Aşa că oamenii când au auzit *„pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor”* au ştiut despre ce este vorba. Noi nu ştim despre ce este vorba, dar ei au ştiut! Şi ce au ştiut ei? De exemplu, psalmistul, în psalmul 118 are cuvintele *„nedreptatea o urăsc şi o dispreţuiesc, iar legea Ta o iubesc”*. Şi Sfântul Vasile cel Mare vorbind despre pocăinţă spune că la pocăinţă au ajuns aceia care împlinesc cuvintele psalmistului: *„nedreptatea o urăsc şi o dispreţuiesc, iar legea Ta o iubesc”*. Aceasta înseamnă că pocăinţa este dispreţuirea răului, dispreţuirea păcatului, este părăsirea păcatului şi nu este numai atât, ci este şi iubirea legii lui Dumnezeu. În împlinirea legii lui Dumnezeu nu este vorba numai de **ocolirea răului**, de ocolirea păcatului, ci este vorba şi de **împlinire binelui**.

V-am mai spus şi de alte ori programul psalmistului în psalmul 33 şi acelaşi program prezentat de sfântul apostol Petru în Epistola întâia sobornicească. Anume: *„Veniţi fiilor, ascultaţi-mă pe mine, frica Domnului vă voi învăţa. De vrea omul să trăiască şi să vadă zile bune, să-şi oprească limba de la rău şi buzele sale de la minciună, să se ferească de rău şi să facă binele, să caute pacea şi s-o urmeze”*. Acesta este conţinutul pocăinţei. Care anume? Mai bine să ai o sfială faţă de Dumnezeu - să te gândeşti la Dumnezeu ca la Dumnezeu, nu ca la om, având deci această sfială faţă de Dumnezeu pe care psalmistul o numeşte frică: *„Veniţi fiilor, ascultaţi-mă pe mine, frica Domnului vă voi învăţa”*. Adică, să ieşiţi din nepăsare, să ţineţi seama de Dumnezeu, să ţineţi seama de poruncile lui Dumnezeu, să aveţi pe Dumnezeu în prim-planul vieţii voastre, să nu fie Dumnezeu decât la locul care I se cuvine. Şi locul care I se cuvine lui Dumnezeu în inima noastră este cel dintâi loc: *„Cel ce iubeşte mai mult pe tatăl sau pe mama sa , nu este vrednic de Mine”; „Cel ce iubeşte mai mult pe fiul sau pe fiica sa, nu este vrednic de Mine”; „Cel ce nu îşi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie, nu este vrednic de Mine”*, a spus Domnul Hristos şi cuvintele au rămas în Sfânta Evanghelie de la Matei capitolul 10.

Aşadar, Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu însuşi, trebuie să fie în viaţa noastră pe primul loc, în prim-planul vieţii noastre. Şi dacă este aşa, atunci ne raportăm la Dumnezeu şi ne ferim de rău şi facem binele. Zice psalmistul: *„De vrea omul să trăiască şi să vadă zile bune* - fiţi atenţi, ce să facă! - *să îşi oprească limba sa de la rău şi buzele sale de la minciună, să se ferească de la rău şi să facă binele, să caute pacea şi s-o urmeze”*. Dacă trăieşte cineva aşa, vede zile bune, şi dacă nu trăieşte aşa, vin necazurile peste el pentru încălcarea legii lui Dumnezeu. Prin urmare lucrul de căpetenie este acesta în pocăinţă: să te fereşti de rău, dar nu numai atât, ci să faci şi binele.

Deci este o lucrare în care înlăturăm răul şi împlinim binele, pentru că omul este creat pentru bine. Ştiţi că în Sfânta Evanghelie sunt multe cuvinte ale Domnului Hristos în care suntem chemaţi la roade, să rodim, să aducem roade bune. Suntem asemănaţi cu nişte pomi care aduc roade bune, după caz. Se vorbeşte despre mlădiţele viţei care aduc roade bune. Deci suntem chemaţi la rodire, suntem chemaţi să facem ceva pozitiv. Adică să nu ne mulţumim numai să ne ferim de rău - *«Fereşte-te de rău, dar fă binele!»* sau cum zice Sfântul Apostol Pavel în epistola către Romani: *„Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieşte răul cu binele”* (Rom. 12, 21), împlineşte binele, înmulţeşte binele, înmulţeşte bucuria. Numai aşa este bine şi pentru tine şi vezi zile bune, şi este bine şi pentru ceilalţi din jurul tău. Iar dacă nu faci lucrul acesta, dacă nu te fereşti de rău, faci răul, atunci ajungi în nemulţumiri, în nelinişte sufletească, în necazurile care vin după călcarea voii lui Dumnezeu.

Cum se dobândeşte pocăinţa
„Faceţi roade vrednice de pocăinţă”

Iubiţi credincioşi,

Sfântul Ioan Botezătorul, când era în lucrarea lui de propovăduitor, îi chema pe oameni la pocăinţă şi le-a atras atenţia între altele că trebuie să facă *„roade vrednice de pocăinţă”*. Ce înseamnă roade vrednice de pocăinţă? Sfântul apostol Pavel, în Epistola sa către Efeseni, îi îndemna pe credincioşii din Efes, pe creştinii de acolo, să nu mai fure. Şi zice aşa: *„Cine a furat să nu mai fure, ci mai degrabă să se ostenească lucrând cinstit cu mâinile sale, ca să aibă să dea celui care are nevoi”* (Efes. 4, 28). Deci, ai furat cu mâinile? Cu mâinile trebuie să lucrezi lucru cinstit ca apoi să dai altora ce au trebuinţă de ceea ce ai făcut tu. Pentru că, cu mâinile acelea cu care ai furat, cu mâinile

acelea, trebuie să împlineşti binele pe care nu l-ai împlinit când trebuia să-l împlineşti - să împlineşti binele ca să se astupe răul. Cam cu greu putem noi astupa răul, iar trecutul nostru, care a rămas în existenţa noastră, în fiinţa noastră, nu îl putem desfiinţa. Poate Dumnezeu să îl desfiinţeze, noi îl putem astupa, să-l depărtăm cumva de noi făcând binele şi adăugând la cele rele de odinioară binele din vremea de acum.

Iubiţi credincioşi,

Mulţi dintre credincioşi caută să scape de relele pe care le-au făcut şi scapă de fapt cu ajutorul lui Dumnezeu şi numai cu ajutorul lui Dumnezeu, iar pentru aceasta avem o Sfântă Taină, Taina Sfintei Spovedanii, Taina Pocăinţei, în care ne recunoaştem partea noastră de vină, câtă o ştim noi, câtă o putem noi cunoaşte şi ne hotărâm să împlinim binele. Numai că cineva care se spovedeşte o singură dată pe an şi poate nici o singură dată pe an, în Postul Paştilor, nu se poate să aibă în sufletul lor o lucrare a pocăinţei şi nu se poate să aibă nişte lucrări ale Spovedaniei. De ce? Pentru că Spovedania rămâne un lucru singuratic, un fapt izolat, şi pentru că Spovedania de cele mai multe ori o fac în mare grabă şi nu au timp să se recunoască ca păcătoşi şi pentru că nu sunt destul de hotărâţi pentru bine şi apoi aşteaptă anul viitor să le spună, dacă le mai spun la Spovedanie.

În cazul acesta Spovedania nu este o taină, nu este ajutătoare spre îndreptarea vieţii. Pentru că aceasta se înţelege prin pocăinţă: îndreptarea vieţii: *„Cel ce a furat să nu mai fure, să lucreze cu mâinile sale, să ştie că a furat cândva şi să lucreze cu mâinile sale să aducă milostenie, să aducă roade vrednice de milostenie”.* Numai cei ce se pocăiesc în felul acesta intră în împărăţia lui Dumnezeu. Cine nu se pocăieşte în felul acesta, nu intră în împărăţia lui Dumnezeu pentru că ceea ce intră în împărăţia lui Dumnezeu nu are nimic necurat, nimic spurcat.

Iubiţi credincioşi,

Pocăinţa nu se face atât cu tânguire, pentru nedesăvârşirile de odinioară, pentru că, să ştiţi că Dumnezeu nu se gândeşte la noi ca la o ceată de tânguitori. Viaţa creştină este o viaţă a bucuriei şi pocăinţa trebuie să fie făcută cu bucurie, cu nădejde, cu faţa spre viitor, nu cu faţa spre trecut. De altfel şi alcătuirea noastră este făcută în aşa fel încât noi privim înainte, nu privim în spate, ci privim spre viitor, privim spre veşnicie. Deci toată grija noastră este să ne schimbăm viaţa spre bine.

În limba greacă cuvântul pocăinţă se spune „metania” sau „metanoia” care înseamnă trăirea după minte. Bineînţeles că după mintea câştigată pentru Dumnezeu, pentru că v-am mai spus ce spunea părintele Arsenie, că în mintea strâmbă şi lucrul drept se strâmbă, iar sfântul Marcu Ascetul spune *„să nu asculţi de inima ta până nu ai scos patimile din ea, pentru că ceea ce are înăuntru acelea ţi le pune şi în faţă”.* Aşa că, grija noastră trebuie să fie aceasta: să ne îmbunătăţim viaţa, să ne facem buni. Şi pentru aceasta trebuie întâi şi întâi să ne fie ruşine că am fost cândva răi, să ne fie ruşine de răutate, să ne fie ruşine cum spune Sfântul Apostol Pavel despre creştinii din Roma în epistola către Romani când zice: *„Ce fel de roade aveaţi atunci când eraţi în neştiinţă?*” (Rom. 6, 21), şi, zice sfântul apostol Pavel: *„roade de care acum vă este ruşine”.* Trebuie să avem o ruşine pentru relele pe care le-am făcut şi atunci este nădejde de bine.

Dar, iubiţi credincioşi, până nu părăseşte omul păcatele, până nu îşi schimbă viaţa nu este pe calea pocăinţei. Citiţi prima epistolă către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, unde sunt scrise şi următoarele cuvinte: *„Nu vă amăgiţi: nici desfrânaţii, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici stricaţii de tot felul, nici sodomiţii, nici hoţii, nici lacomii, nici beţivii, nici batjocoritorii sau hrăpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu”* (1Cor. 6, 9-10). Deci ştim cine nu intră în împărăţia lui Dumnezeu, curvarii de orice fel, cei răi de gură, închinătorii la idoli, lacomii de avere, beţivii. Aceştia sigur nu intră în împărăţia lui Dumnezeu. Şi ca să intri trebuie să îţi schimbi viaţa şi să nu mai fii aşa, şi dacă nu mai eşti aşa se întâmplă ceea ce spune Sfântul Apostol Pavel: *„aşa au fost unii dintre voi, dar v-aţi spălat, v-aţi curăţit, v-aţi îndreptat”.* Aţi fost răi, nu mai sunteţi răi, aţi fost desfrânaţi, nu mai sunteţi desfrânaţi, aţi fost iubitori de avere, sunteţi iubitori de milostenie, aţi fost iubitori de vrajbă, nu mai sunteţi iubitori de vrajbă, aţi fost mincinoşi, nu mai sunteţi mincinoşi, şi aşa mai departe. Şi dacă este aşa, atunci a lucrat pocăinţa în viaţa lor şi dacă se întâmplă asta în viaţa noastră şi în noi a lucrat pocăinţa. Este nădejde de bine pentru că Dumnezeu nu are pe nimeni de pierdut. Şi vă mai spun o dată cuvintele părintelui Arsenie: *„Iubirea lui Dumnezeu faţă de cel mai mare păcătos este mai mare decât iubirea celui mai mare sfânt faţă de Dumnezeu”.*

Dumnezeu ne cheamă, Dumnezeu ne iubeşte, Dumnezeu este Tatăl nostru, Dumnezeu este Tatăl fiului risipitor, Dumnezeu ne aşteaptă, Dumnezeu aleargă înaintea noastră, Dumnezeu ne îmbrăţişează, Dumnezeu face ospăţ mare pentru un păcătos care se pocăieşte, că *„bucurie mai mare va fi în cer pentru un păcătos care se pocăieşte decât pentru 99 de drepţi, care n-au nevoie de pocăinţă”* (Lc. 15, 7).

Toate acestea noi le ştim. Dar ne şi pocăim? Poate că nu ne pocăim nici măcar la vremea de pocăinţă şi anume în Postul Paştilor şi în posturi în general, şi nici când ne spovedim. Şi cam aşa merg lucrurile şi toate sunt cum sunt şi noi mergem înainte.

Iubiţi credincioşi,

Să căutăm să fim mai buni, să căutăm să scoatem răutăţile din viaţa noastră, să căutăm să înmulţim bunătatea şi atunci darul lui Dumnezeu va fi cu noi şi împărăţia cerurilor ni se va deschide şi nouă, căci ne aşteaptă Domnul Hristos, ne aşteaptă Duhul Sfânt, ne aşteaptă Maica Domnului, ne aşteaptă sfinţii lui Dumnezeu, ca să fim şi noi împreună cu ei după ce am părăsit păcatul, după ce am făcut binele după puterea noastră. Amin!

Cuvinte de folos

Liturghie după liturghie sau liturghia vieţii

Preacuvioşi părinţi şi fraţi,

Cuvântului meu de astăzi i-am dat ca titlu *„Liturghie după Liturghie sau liturghia vieţii”*. Ştim cu toţii că la sfârşitul Sfintei Liturghii, când se spun cuvintele *„cu pace să ieşim”*, răspundem: *„întru numele Domnului”*. Gândul acesta este pentru noi o sugestie **pentru cealaltă vreme a vieţii noastre**. Este ca şi când ni s-ar spune că, odată cu sfârşitul Sfintei Liturghii, nu se sfârşeşte şi lucrarea noastră de slujire adusă lui Dumnezeu şi că, odată cu sfârşitul Sfintei Liturghii în biserică, începe liturghia de toată vremea, liturghia vieţii noastre.

Undeva în Pateric, se spune cuvântul: *„călugărul care se roagă numai când se roagă, acela nicidecum nu se roagă”*. Aceasta vrea să spună că, cineva care are un program de rugăciune numai la anumite ore din zi, acela nu se roagă cu adevărat, pentru că rugăciunea trebuie să fie o rugăciune de toată vremea şi dacă ajungem să ne rugăm în toată vremea, atunci ne rugăm bine şi-n ceasurile hotărâte pentru rugăciune. Rugăciunea este rânduită pentru toată vremea.

Când cineva primeşte metaniile, la rânduiala călugăriei, i se spune că este dator ca, în toată vremea, să aibă în minte, în inimă, în cuget şi în gură, numele Domnului Iisus şi să zică: *„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”*. Rugăciunea aceasta de cerere, nu este singura formă de rugăciune. De la noi se aşteaptă şi alte feluri de rugăciuni: de mulţumire, de preamărire, de mărturisire. De asemenea, se aşteptă şi o angajare în preamărirea lui Dumnezeu.

Dacă e vorba să continuăm Sfânta Liturghie şi după terminarea ei, aceasta înseamnă că trebuie să fim în continuare preamăritori de Dumnezeu. Să avem în vedere ecfonisele de la Sfânta Liturghie şi să vrem să aducem preamărire lui Dumnezeu, cu conştiinţa că lui Dumnezeu i se cuvine toată mărirea, cinstea şi închinăciunea, cu

conştiinţa că a Lui este stăpânirea şi puterea şi mărirea, cu conştiinţa că Dumnezeu este bun şi iubitor de oameni, cu conştiinţa că Dumnezeu este sfânt şi că El este sfinţirea noastră. Să avem dorinţa ca, nu numai noi să fim preamăritori de Dumnezeu, ci să fim preamăritori împreună cu cei care încă nu sunt împreună cu noi, pentru ca şi aceştia, împreună cu noi, să preamărească preacinstitul şi de mare cuviinţă, numele lui Dumnezeu. Să dorim ca noi înşine, toţi, cu o gură şi o inimă, să fim preamăritori de Dumnezeu, să aducem mărire Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Prin urmare, suntem datori să zicem: *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”*, ca să ni se deschidă şi mai mult mintea, spre preamărirea lui Dumnezeu.

O liturghie fără preamărire nu există. O liturghie numai cu rugăciuni de cerere nu se poate. În timpul liturghiei credincioşii aduc lui Dumnezeu laudă, binecuvântare, mulţumire, rugăciune, când zic: *„Pe Tine te lăudăm, pe Tine bine te cuvântăm, Ţie-ţi mulţumim Doamne şi ne rugăm Ţie, Dumnezeul nostru”*. În continuarea Liturghiei din afară de biserică, acest lucru trebuie să se permanentizeze, adică trebuie să se facă în aşa fel ca tot timpul viaţa noastră să fie laudă lui Dumnezeu, o binecuvântare faţă de Dumnezeu, o înmulţire a mulţumirii faţă de Dumnezeu şi un adaos de rugăciune înaintea lui Dumnezeu. Conştiinţa că trăim înaintea lui Dumnezeu este hotărâtoare în felul cum ne împlinim datoria şi în afară de biserică. Dar, nu se poate să aduci slujbă lui Dumnezeu în afară de biserică dacă ocoleşti biserica, slujba bisericii. Nu se poate să ai o liturghie a vieţii, dacă nu ai o liturghie a slujirii în biserică. A ocoli sfânta slujbă din biserică, înseamnă a renunţa şi la liturghia de după liturghie. Cuvântul *Liturghie*, în limba greacă înseamnă *lucrare publică* şi se înţelege o lucrare care este în folosul mai multora. În limba noastră înseamnă numai o anumită slujbă, nu înseamnă şi altceva. Şi dacă zicem *liturghie după liturghie*, ne gândim la o slujbă adusă după slujba cea din biserică.

În slujba din biserică se preamăreşte Dumnezeu şi se sfinţesc cinstitele daruri, iar credincioşii se împărtăşesc ca să-şi sfinţească viaţa. Pentru că scopul Sfintei Liturghii este sfinţirea darurilor, în vederea sfinţirii credincioşilor. Eu sunt tot mai multe martorul unor neîmpliniri sufleteşti. Sunt tot mai mult martorul unor nelinişti sufleteşti. Sunt tot mai mult martorul unor zbuciume sufleteşti, ale unor oameni care s-au hotărât pentru Dumnezeu şi care, totuşi, n-au ajuns să simtă binecuvântarea lui Dumnezeu. De ce ? Pentru că nu-i slujesc lui Dumnezeu şi de multe ori îşi slujesc lor, vor să ajungă la nişte lucruri pe care nu li le dă Dumnezeu şi când ajung nu le pot primi, pentru că nu încep de unde se începe. Nu încep cu credinţa în Dumnezeu, nu încep cu dorinţa de a-L preamări pe Dumnezeu, nu încep cu rugăciune către Dumnezeu. Neglijează rugăciunea, neglijează celelalte datorii şi atunci îi lasă Dumnezeu - cum zice Sfântul Apostol Pavel în epistola către Romani - *„la mintea lor nesăbuită”*. Îi lasă Dumnezeu să se izbească de ei înşişi. Îi lasă Dumnezeu să facă o experienţă a nimicniciei. Îi lasă Dumnezeu să-şi vadă neputinţa şi neştiinţa, îi lasă să se simtă doritori de a se smeri şi de a primi darul lui Dumnezeu.

N-aş vrea să ajungem şi noi în astfel de situaţii şi de aceea vă pun la inimă: nu există nimic în viaţa călugărului, ceva care să nu fie pentru Dumnezeu şi dacă ne căutăm pe noi înşine, căutăm neliniştea şi nemulţumirea, că nu se poate să binecuvânteze Dumnezeu decât pe aceia care îl binecuvântează pe El.

Să ne facem timp şi pentru Dumnezeu. Să ne facem timp şi pentru oameni. Să ne facem timp pentru tot ce-i place lui Dumnezeu, având conştiinţa că viaţa trece şi când nu facem nimic. Dar nu-i tot una să treacă cu folos sau să treacă fără folos. De aceea, să rămânem cu gândul cesta: că suntem datori a-i sluji lui Dumnezeu nu numai în biserică, ci suntem datori a-i sluji cu dorinţă de preamărire, cu dorinţă de jertfire de noi înşine, cu dorinţă de a ne smeri. Dacă ducem o viaţă cu gândul la Dumnezeu, atunci nu există nimic care să putem face oricum (fără Dumnezeu) şi nu există nimic care să nu poată fi adus ca slujbă lui Dumnezeu. Altfel, s-ar putea întâmpla să ajungem nu la mai multă bucurie, ci la mai multă neliniște, pentru că Dumnezeu ne lasă şi la mintea noastră nesăbuită, ca să putem cunoaşte că numai cei care îi slujesc lui Dumnezeu pot fi binecuvântaţi de Dumnezeu. Amin ! (*14 iunie 1991 - la spovedania obştii)*

Program de viaţă duhovnicească

(*extras parţial din revista “Porunca Iubirii 2/1998*)

Pentru a avea o viaţă duhovnicească, trebuie:

- să mergem neapărat la *biserică,*
- să începem ziua şi să o sfârşim cu *Dumnezeu,*

- să ne împodobim mintea cu gândurile lui Dumnezeu, din dumnezeiasca *Scriptură,*
- să ne facem rânduială în minte prin *rugăciunea de toată vremea,*
- să facem şi lucrarea *postului,* atât cât o putem face.

Şi dacă nu, zice Filocalia, dacă nu poţi să îndeplineşti o virtute, să împlineşti alta măcar, dacă nu poţi să rămâi în cetatea postului, atunci să te duci în cetatea rugăciunii, că zice Domnul Hristos că *"dacă vă vor prigoni într-o cetate, mergeţi în cealaltă".* Trebuie să facem ceva din care să se înţeleagă că vrem *să împlinim şi ceea ce nu putem împlini.* Acesta este programul pe care îl dau celor care vor să fie îndrumaţi de mine. Cei care l-au împlinit au avut şi au folos.

Un scurt îndreptar de viaţă dat de părintele Arsenie Boca

Părintele Arsenie Boca, trecând un tânăr pe la el, i-a spus un pro

gram de învăţătură, un cuvânt de învăţătură care e tot un fel de program. I-a zis aşa: oxigen, glicogen, somn, să-ţi păstrezi hormonii şi să ai concepţie de viaţă creştină.

Oxigen înseamnă să trăieşti în aer cât mai curat, cât mai oxigenat, cât mai bun, să fie cât mai aerisit acolo unde îţi duci viaţa.

Glicocen înseamnă de fapt zahărul din ficat, zahărul animal, dar părintele are în vedere prin acest cuvânt hrana raţională: să nu mănânci prea mult, să nu mănânci peste măsură dar nici prea puţin.

Somn - să dormi atât cât îţi este necesar să poţi desfăşura o activitate eficientă şi mai ales intelectuală. Să ştiţi că cel ce nu-şi împlineşte somnul, nu dă randament maxim, mai ales la chestiunile intelectuale. Părintele zicea că sunt necesare 6 ore de somn continuu în 24 de ore. Nu trebuie să se silească nimeni să facă performanţe de priveghere. Priveghere să faci în înţelesul de a nu fi împresurat de gânduri rele, să ai întotdeauna o trezvie, să fii întotdeauna treaz duhovniceşte când faci ceva. Ca să stai şi să nu dormi toată noaptea, trebuie să stai şi să dormi ziua, pentru că trebuie avut în vedere organismul, aşa cum l-a lăsat Dumnezeu. Un părinte duhovnic zice că s-a păgubit mai mult din priveghere şi nemâncare decât din mâncare multă şi somn mult (Sf. Moise, în Filocalia, vol. 1 - cap. "Convorbiri cu părinţii din pustia scetică". Bineînţeles, noi nu zicem că oamenii trebuie să doarmă foarte mult, dar zicem că trebuie să ştie fiecare cât trebuie să doarmă, ca să fie treaz.

Să-ţi păstrezi hormonii înseamnă să nu faci risipă pe poftele trupeşti, să trăieşti o viaţă înfrânată, să fii cât mai înfrânat şi atunci te ajută puterile care sunt în tine, te ajută să duci o viaţă plină, frumoasă, o viaţă sfinţită.

Concepţie de viaţă creştină înseamnă să te conduci după Evanghelie, după învăţăturile Sfinţilor Părinţi, să ai în vedere nişte lucruri care sunt de căpetenie. Dacă ai altă concepţie decât concepţia de viaţă creştină, nu ajungi la mântuire, nu ajungi la ceea ce vrea Dumnezeu cu fiecare dintre noi.

Casa noastră să fie o Casă a lui Dumnezeu şi o Poartă a Cerului

În 1971 au fost la noi la mănăstire doi creştini din Germania, cu

care am vorbit despre Betel. Betel este o instituţie bisericească în care sunt ajutaţi epilepticii, o instituţie mare, de vreo 5000 de paturi. Betel înseamnă Casa lui Dumnezeu, despre care se vorbeşte în Scriptură, în legătură cu patriarhul Iacob, care a avut un vis cu o scară care lega cerul cu pământul şi pe care urcau şi coborau îngerii lui Dumnezeu. Când s-a trezit a zis: *"Nu e altceva aici decât Casa lui Dumnezeu şi aceasta este Poarta Cerului"*. Fiecare dintre noi trebuie să ne facem din căminul nostru, din casa noastră, o casă a lui Dumnezeu şi o poartă a cerului şi o putem face dacă respectăm măcar programul acesta şi dacă ne silim să ne adunăm gânduri bune şi să ne binecuvânteze Dumnezeu.

Creştinii aceia din Germania mi-au spus că la Betel, la intrare, scrie aşa:

„Pace celor ce vin,
Bucurie celor ce rămân,
Binecuvântare celor ce pleacă"

Mi-au plăcut cuvintele acestea, le-am învăţat şi, pentru că mi-au plăcut aşa de mult, ei au scris în cartea de onoare a mănăstirii: « "*Pace celor ce vin, bucurie celor ce rămân, binecuvântare celor ce pleacă*" doresc doi creştini evanghelici, tuturor celor care, în urma lor, vor vizita această mănăstire». Noi le spunem închinătorilor şi vizitatorilor cuvintele acestea şi le plac. Pentru că le plac vi le-am spus şi vouă. Închei dorindu-vă *pace, bucurie şi binecuvântare*.

Mânăstirea Brâncoveanu

În inima României, pe valea râului Sâmbăta, la poalele Munţilor

Făgăraş, în apropierea satului Sâmbăta de Sus, se află Mânăstirea Brâncoveanu, ***una dintre cele mai frumoase ctitorii ale Domnitorului Martir Constantin Brâncoveanu***.

Mânăstirea are două hramuri închinate Maicii Domnului. Unul, în prima vineri după Sfintele Paşti, de „**Izvorul Tămăduirii**" (izvor cu apă tămăduitoare care, conform tradiţiei, servea încă din secolul al XV-lea ca loc de întâlnire al sihaştrilor acestor munţi).

Mai târziu, la sfârşitul secolului al XVII-lea, Domnul Ţării Româneşti construieşte lângă izvor o biserică cu hramul „**Adormirea Maicii Domnului**". Înconjoară biserica cu o incintă, aduce călugări din Ţara Românească, înfiinţează o şcoala de grămătici, un atelier de pictură, reunind toate acestea într-o singură mănăstire ortodoxă după tipul celor cu viaţă de obşte, unde călugării trăiesc şi muncesc rugându-se împreună.

Mai târziu, în anul 1785, mânăstirea a fost distrusă cu tunurile de către duşmanii credinţei ortodoxe; incinta fiind distrusă complet, iar biserica adusă în stare de ruină.

În această stare a găsit-o **Mitropolitul Nicolae Bălan** după mai mult de 140 de ani. Acesta dă viaţă mânăstirii aducând trei călugări cu studii teologice, restaurează biserica, construieşte o nouă clopotniţă.

Al treilea mare ctitor este actualul **Mitropolit al Ardealului, Î.P.S. Dr. Antonie Plămădeală**, care între anii 1984-1989 iniţiază, organizează şi îndrumă direct reconstrucţia incintei mânăstirii după stilul arhitectural brâncovenesc.

În anul 1993 are loc sfinţirea întregului complex mânăstiresc şi a **Paraclisului** mânăstirii închinat Sfinţilor Martiri Brâncoveni, ucişi în anul 1714, de către turci, la Constantinopol.

Tot sub înaltul patronaj al Î.P.S. Dr. Antonie Plămădeală,
s-a construit un mare centru denumit „**Academia de la Sâmbăta**”, proiectat pentru a găzdui şi organiza congrese şi întâlniri ale întregii creştinătăţi. În dorinţa de a transforma mânăstirea într-un **centru de spiritualitate ortodoxă şi de cultură românească**, pune bazele unui bogat **muzeu** de icoane pe sticlă şi lemn, obiecte de cult, cărţi şi veşminte liturgice şi demarează organizarea după principii şi cu mijloace moderne a **bibliotecii** mânăstirii, pe care o înzestrează cu bogata şi valoroasa Sa colecţie de cărţi, reviste şi manuscrise.

Editura Agaton

Cărţi disponibile:

Credinţa lucrătoare prin iubire. Predici la duminicile de peste an - *Arhim. Teofil Părăian* (480 pag. ; **170.000 lei**).

Mărturii din Ţara Făgăraşului despre Părintele Arsenie Boca (**55.000 lei**.)**;**

Ridicarea căsătoriei la înălţimea de Taină. Îndrumător duhov-nicesc - *Părintele Arsenie Boca* (Ediţie îmbunătăţită; **70.000 lei**).

Rugăciunea lui Iisus. Unirea minţii cu inima şi a omului cu Dumnezeu. Îndrumător duhovnicesc - *Ierod. Paraschiv Cleopa, Arhim. Mina Dobzeu* (**55.000 lei**)

Creştinismul – sufletul neamului românesc (**100.000 lei**). Fiecare neam are sufletul său, iar Biserica se îngrijeşte de mântuirea lui. Conferinţe despre frumuseţea şi puterea credinţei , dar şi despre pericolele ce o pândesc.

Cuvioasele animale - *Maria Gabor* (**50.000 lei**). "*Lupul va locui laolaltă cu mielul şi leopardul se va culca lângă căprioară; şi viţelul şi puiul de leu vor mânca împreună şi un copil îi va paşte...- Isaia 11, 6.* Poezii religioase despre mântuirea omului - şi prin om, a creaţiei.

Lumini la mormânt - *Maria Gabor* (**45.000 lei**). Autoarea nu l-a cunoscut pe Părintele Arsenie Boca în viaţa de pe Pământ, dar l-a întâlnit viu la Mormânt! Poezii inspirate de un pelerinaj la Mormântul Părintelui Arsenie.

Cărţi în curs de apariţie:

Predici la praznicele de peste an - *Arhim. Teofil Părăian*

Muntele Athos - ghid ilustrat - *Pr. Ioan Şova* (Schitul Colciu)

Noi mărturii despre Părintele Arsenie Boca

Pentru comenzi: Asociaţia Pentru Isihasm, O.P. 1, C.P. 10, cod 505200 Făgăraş, jud. Braşov; tel. **0268.211290**; **edituraagaton@hotmail.com**

Revista Ortodoxă

Porunca Iubirii

Revista „*Porunca Iubirii*" apare din 1998 cu binecuvântarea Arhiep. Sibiului şi cu convingerea că Dumnezeu este iubire, iubire care va salva lumea. Răspunde întrebărilor actuale despre viaţa creştină în familie şi societate, sensul vieţii, deprinderile duhovniceşti. Cuvântul părinţilor ierarhi şi duhovnici, face ca revista să fie in acelaşi timp **un mesaj si o binecuvântare**. Sunteţi informat despre tot ce este nou în ţară şi în lume şi care poate influenţa în bine sau rău mântuirea noastră ca persoane şi ca neam.

Pentru abonamente sunaţi la telefon **0268.211290**

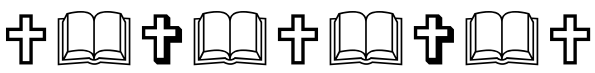

“Cartea Ortodoxă prin Poştă”

Prin acest serviciu puteţi comanda cărţi de la

toate editurile ortodoxe din ţară (500 de titluri), precum şi reviste, icoane, casete, CD-uri, tămâie, mir, cruciuliţe, veşminte, epitaf, prapori, calendare, agende, felicitări etc.

Lista detaliată a acestora se găseşte pe site-ul www.rugulaprins.ro sau, la cerere, se poate trimite prin poştă. Se oferă reduceri de 10-30% pentru cărţile Editurii Agaton şi 10-20% pentru cărţile celorlalte edituri.

Tel. 0268.211290; 0740.798366

Adresa: Asociaţia Pentru Isihasm, OP 1, CP 10
cod 505200 Făgăraş, jud. Braşov.

Faceţi cunoscută

“Porunca Iubirii”

tuturor oamenilor !

Cuprins

Cuvânt înainte 5
Să te depăşeşti şi să te dăruieşti 7
Dumnezeul meu 11

Perioada Penticostarului

Vecernia din ziua de Paşti (*a doua Înviere*
Arătările Domnului Iisus Hristos după Înviere 25
Duminica a 2-a după Paşti (*a Tomii*)
Credinţa adevărată - izvor de fericire 35
Duminica a 3-a după Paşti (*a Mironosiţelor*)
Raiul femeilor gânditoare de Dumnezeu 46
Duminica a 4-a după Paşti (*a Slăbănogului*)
Să fim înţelegători faţă de neputinţa omenească 54
Duminica a 5-a după Paşti (*a Samarinencei*)
Ce înseamnă să fii credincios? 63
Duminica a 6-a după Paşti (*a Orbului*)
O întrebare pentru toţi: *Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?* 72
Duminica a 7-a după Paşti - duminica după Înălţarea Domnului
(*a Sf. Părinţi de la Sinodul I Ecumenic*)
Iisus Hristos - Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Omului 83
Duminica a 8-a după Paşti (*a Rusaliilor*)
Iubirea - cea mai mare roadă a Duhului Sfânt 92
Duminica I după Rusalii (*a Tuturor Sfinţilor*)
Sfinţenia – credinţă mărturisitoare şi cruce 1 00

Perioada Octoihului

Duminica a 2-a după Rusalii (*Chemarea primilor Apostoli*)
Toţi suntem chemaţi, fiecare cu chemarea lui 111
Duminica a 3-a după Rusalii (*Despre grijile vieţii*)
Împărăţia lui Dumnezeu e aici, dar n-avem timp de ea! .. 120
Duminica a 4-a după Rusalii (*Vindecarea slugii sutaşului*)
Virtuţile sutaşului – virtuţile noastre 130
Duminica a 5-a după Rusalii (*Vindecarea celor doi demonizaţi*)
Lupta cu ispitele 136
Duminica a 6-a după Rusalii (*Vindecarea slăbănogului din Capernaum*)
Rânduiala din minte şi din viaţă şi iertarea păcatelor ... 145
Duminica a 7-a după Rusalii (*Vindecarea a doi orbi şi a unui mut*)
Vederea lui Dumnezeu 153
Duminica a 8-a după Rusalii (*Înmulţirea pâinilor în pustie*)
Grija pentru trebuinţa aproapelui 159
Duminica a 9-a după Rusalii (*Potolirea furtunii pe mare*)
Când Domnul Hristos este de faţă 166
Duminica a 10-a după Rusalii (*Vindecarea lunaticului*)
Credinţa lucrătoare 173

Duminica a 11-a după Rusalii (*Pilda datornicului nemilostiv*)
Să cerem iertare şi să iertăm din toată inima 181
Duminica a 12-a după Rusalii (*Tânărul cel bogat*)
Ce bine să fac ca să am viaţa veşnică? 188
Duminica a 13-a după Rusalii (*Pilda lucrătorilor răi*)
Roadele cele bune ale viei Domnului 193
Duminica a 14-a după Rusalii (*Pilda nunţii fiului de împărat*)
Mulţi chemaţi, puţini aleşi înîmpărăţia cerurilor 198
Duminica a 15-a după Rusalii (*Învăţătorul de lege*)
Credinţa lucrătoare prin iubire 206
Duminica a 16-a după Rusalii (*Pilda cu talanţii*)
Înmulţirea talanţilor primiţi de la Dumnezeu 213
Duminica a 17-a după Rusalii (*Vindecarea fiicei femeii canaanence*)
O femeie cu credinţă mare 216
Duminica a 18-a după Rusalii (*Pescuirea minunată*)
Lepădarea de sine şi urmarea lui Hristos 222
Duminica a 19-a după Rusalii (*Predica de pe munte*)
Cum se ajunge la iubirea adevărată? 228
Duminica a 20-a după Rusalii (*Învierea fiului văduvei din Nain*)
Să fim prieteni şi cu viii şi cu morţii! 235
Duminica a 21-a după Rusalii (*Pilda semănătorului*)
Roadele Duhului Sfânt în ţarina inimii noastre 241
Duminica a 22-a după Rusalii (*Bogatul nemilostiv şi săracul Lazăr*)
În viaţa aceasta ne pregătim locul de dincolo: raiul sau iadul .. 247
Duminica a 23-a după Rusalii (*Vindecarea demonizatului din Ghergheseni*)
Războiul nevăzut. Cum să trecem de la răutate la bunătate? .. 254
Duminica a 24-a după Rusalii (*Învierea fiicei lui Iair*)
Credinţa care despovărează şi mântuieşte 260
Duminica a 25-a după Rusalii (*Pilda samarineanului milostiv*)
Suntem zidiţi de Dumnezeu spre fapte bune 266
Duminica a 26-a după Rusalii (*Pilda bogatului căruia i-a rodit ţarina*)
„Păcatul cu gândul" şi „gândul la Dumnezeu" 274
Duminica a 27-a după Rusalii (*Vindecarea femeii gârbove*)
Îndreptarea cea întru Hristos 281
Duminica a 28-a după Rusalii (*Pilda celor chemaţi la cină*)
Bucuria Împărăţiei lui Dumnezeu 289
Duminica a 29-a după Rusalii (*Vindecarea celor zece leproşi*)
Să ne umplem sufletul de recunoştinţă 298
Duminica a 30-a după Rusalii şi Sf. Andrei (*Păzirea poruncilor*)
Tânărul îndrăgit de Hristos 307
Duminica a 31-a după Rusalii (*Vindecarea orbului din Ierihon*)
Evanghelia, izvor de nădejde şi de bucurie 314
Duminica a 32-a după Rusalii şi Întâmpinarea Domnului (*Zaheu Vameşul*)
Să-l întâmpinăm şi noi pe Hristos, în inima noastră ... 322

Perioada Triodului

Duminica a 33-a după Rusalii (*a Vameşului şi Fariseului*)
Smerenia – odihnă a sufletului 331
Duminica a 34-a după Rusalii (*a Fiului risipitor*)
Dumnezeu - un tată primitor, Care ne aşteaptă „acasă" ... 338

Duminica lăsatului sec de carne (*a Înfricoşătoarei judecăţi*)
A doua venire a Domnului şi Judecata de Apoi 345
Duminica lăsatului sec de brânză (*a Izgonirii lui Adam din Rai*)
Postul – mărturisire a lui Dumnezeu şi lucrare de mântuire 354
Duminica I din Postul Mare (*a Ortodoxiei*)
Credinţa cea adevărată 362
Duminica a 2-a din Postul Mare (*a Sfântului Grigorie Palam*a)
Gândul curat şi fapta cea bună 368
Duminica a 3-a din Postul Mare (*a Sfintei Cruci*)
Crucea Domnului şi crucea omului 379
Duminica a 4-a din Postul Mare (*a Sfântului Ioan Scărarul*)
Iertarea păcatelor şi condiţiile iertării 387
Duminica a 5-a din Postul Mare (*a Cuvioasei Maria Egipteanca*)
Femeia care şi-a biruit păcatul şi femeia care şi-a plâns păcatul şi a adus cinstire lui Hristos 397
Duminica a 6-a din Postul Mare (*a Floriilor*)
Unde-i Dumnezeu, nu-i nici un lucru rău 406

Duminici speciale

Duminica dinaintea Înălţării Sf. Cruci *(Convorbirea lui Iisus cu Nicodim)*
Omul când iubeşte se aseamănă cu Dumnezeu 415
Duminica după Înălţarea Sf. Cruci *(luarea Crucii şi urmarea lui Hristos)*
Împărăţia lui Dumnezeu este în mijlocul vostru 424
Duminica dinaintea Naşterii Domnului (*a Sf. Părinţi după trup ai Domnului*)
Cum întâmpinăm sărbătorile şi pe Domnul Hristos 432
Duminica după Naşterea Domnului *(Fuga în Egipt)*
Martori ai Naşterii Domnului şi înmulţitori ai bucuriei 441
Taina cea din veci ascunsă 447
Duminica dinaintea Botezului Domnului (*Pocăinţa*)
Faceţi roade vrednice de pocăinţă! 453
Duminica după Botezul Domnului (*Începutul propovăduirii Domnului*)
Pocăinţa - începutul învăţăturii şi vieţii dumnezeieşti ... 458

Cuvinte de folos

Liturghie după Liturghie sau liturghia vieţii 466
Program de viaţă duhovnicească 470
Mânăstirea Brâncoveanu 472